

Lagrådsremiss

Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

---

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 3 november 2021

Ann Linde

Pontus Söderström
(Infrastrukturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ny lag som ersätter den nuvarande lagen om elektronisk kommunikation. Den nya lagen genomför EU:s direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. I sak motsvarar den nya lagen i stora delar den hittillsvarande lagen med ändringar och tillägg som föranleds av direktivet.

Bland nyheterna kan följande nämnas:

- Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas av vissa regler i lagen.
- I ett harmoniserat frekvensutrymme får tillstånd att använda radiosändare beviljas för annan användning än den som följer av de harmoniserade villkoren.
- Regleringslättnader införs för företag med betydande inflytande på en marknad som endast bedriver grossistverksamhet och vid saminvesteringar i anläggning av nya optiska fibernät.
- Regleringsmyndigheten ges verktyg att mer precist skräddarsy det tillträde till fastighetsnätet som bäst åtgärdar ett identifierat konkurrensproblem på slutkundsnivå.
- Ett offentligt organ ska ge en operatör tillträde till byggnader m.m. för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd.
- Skyddet för slutanvändare stärks genom regler om bl.a. information som ska lämnas innan ett avtal ingås, byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänster och paketerbjudanden.
- Sanktionsavgifter införs för vissa överträdelser av lagen.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juni 2022.

Innehållsförteckning

1	Beslut	9
2	Lagtext	10
2.1	Förslag till lag om elektronisk kommunikation	10
2.2	Förslag till lag om införande av lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation	64
2.3	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	66
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	67
2.5	Förslag till lag om ändring i patentlagen (1967:837)	68
2.6	Förslag till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)	69
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	70
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler	72
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter	73
2.10	Förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)	74
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler	75
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning	77
2.13	Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	78
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	79
2.15	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	80
2.16	Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)	83
2.17	Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	84
2.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	85
2.19	Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)	86
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet	87
2.21	Förslag till lag om ändring i lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter	88
2.22	Förslag till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)	89
2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät	91

2.24	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling	94
2.25	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner.....	95
2.26	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	96
2.27	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster	97
2.28	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1653) om företagsnamn	99
2.29	Förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning	100
3	Ärendet och dess beredning	101
4	EU-direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.....	102
5	Rättsliga utgångspunkter	105
6	En ny lag om elektronisk kommunikation	112
7	Lagens syfte	113
8	Lagens tillämpningsområde	117
9	Marknadsinträde.....	122
9.1	Anmälan av verksamhet	122
9.2	Erkännande av operatör och registrering av maritima avräkningsorgan	126
10	Skyldighet att följa standarder	127
11	Förvaltning av radiofrekvenser	127
11.1	Utgångspunkter för genomförandet.....	127
11.2	Rätt att använda radiosändare.....	129
11.2.1	Krav på tillstånd att använda radiosändare ...	129
11.2.2	Tillståndsprövning	132
11.2.3	Annan användning av harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren	134
11.2.4	Begränsning av antalet tillstånd inom ett visst frekvensutrymme.....	135
11.2.5	Inbjudningsförfarande	136
11.3	Villkor i tillstånd att använda radiosändare	139
11.3.1	Allmänna tillståndsvillkor	139
11.3.2	Villkor vid internationell harmonisering av tilldelning av radiofrekvenser	142
11.3.3	Villkor som inte är teknik- och tjänsteneutrala	143
11.4	Tillståndstid	144
11.4.1	Hur tillståndstiden ska bestämmas.....	144

11.4.2	Tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster	145
11.4.3	Förlängning av tillståndstid	146
11.4.4	Förlängning av tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster	148
11.4.5	Anpassning av tillståndstid	149
11.5	Åtgärder mot störningar	150
11.6	Överlåtelse och uthyrning av tillstånd att använda radiosändare	152
11.7	Handläggningen av ärenden om tillstånd att använda radiosändare	154
12	Trådlösa lokala nät	155
12.1	Tillgång till trådlösa lokala nät	155
12.2	Tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd	156
13	Nummer	166
13.1	Utgångspunkter för regleringen	166
13.2	Nummerplaner	167
13.3	Tillstånd att använda nummer	169
13.4	Tillgång till nummer och tjänster	173
14	Samtrafik och andra former av tillträde	175
14.1	Skyldigheter i fråga om samtrafik och interoperabilitet	175
14.1.1	Förhandling om samtrafik	175
14.1.2	Åläggande av skyldigheter i fråga om samtrafik och interoperabilitet	177
14.2	Åläggande av skyldigheter för SMP-operatörer	179
14.2.1	Utgångspunkter för regleringen	179
14.2.2	Fastställande av marknader	180
14.2.3	Marknadsanalys och identifiering av företag med betydande inflytande	181
14.2.4	Åläggande av skyldigheter	184
14.2.5	Anmälan om avveckling eller utbyte av ett nät	188
14.2.6	Skyldigheter för rena grossistföretag	190
14.3	Skyldigheter som kan åläggas SMP-operatörer	192
14.3.1	Insyn	192
14.3.2	Icke-diskriminering	194
14.3.3	Särredovisning	195
14.3.4	Tillträde till nät och tillhörande faciliteter	196
14.3.5	Tillträde till infrastruktur för anläggning av nät	199
14.3.6	Priskontroll och kostnadsredovisning	202
14.3.7	Reglering av tjänster som riktar sig till slutkunder	205
14.4	Bindande åtagande om saminvestering i anläggningen av nya optiska fibernät	206

14.5	Andra bindande åtaganden med konkurrenspåverkan ...	211
14.6	Funktionell separation	214
14.7	Frivillig funktionell separation	216
14.8	Andra skyldigheter om tillträde	218
14.8.1	Tillträde till nät närmast slutanvändare	218
14.8.2	Samlokalisering och annat gemensamt utnyttjande	225
14.8.3	Tillträde till infrastruktur för mobila tjänster	227
14.9	Upphävande och ändring av skyldigheter	231
14.10	Samrådsförfaranden inför beslut	233
14.11	Övriga bestämmelser om åläggande av skyldigheter	236
14.12	Förhållandet till yttrandefrihetsgrundlagen	236
15	Samhällsomfattande tjänster	237
16	Slutanvändares rättigheter	244
16.1	Utgångspunkter för regleringen	244
16.1.1	Principen om fullharmonisering	244
16.1.2	Tillämpningsområdet varierar för olika typer av elektroniska kommunikationstjänster	245
16.1.3	Regler till förmån för konsumenter och andra slutanvändare	245
16.2	Diskriminerande krav eller villkor	246
16.3	Undantag för vissa mikroföretag	248
16.4	Informationskrav i samband med avtal	249
16.5	Insyn och offentliggörande av information	256
16.6	Reglering om tjänstekvalitet behövs inte	259
16.7	Bindningstid, uppsägning av avtal m.m.	260
16.7.1	Avtalets bindningstid	260
16.7.2	Ändring av avtal	263
16.7.3	Uppsägning av avtal	266
16.7.4	Operatörslåst terminalutrustning	269
16.7.5	Kompensation vid uppsägning av avtalet i förtid	270
16.7.6	Påföljder vid fel	272
16.8	Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet	275
16.9	Paketerbjudanden	282
16.10	Kontroll av utgifter	287
16.10.1	Utgångspunkter för regleringen	287
16.10.2	Specificerad faktura	288
16.10.3	Selektiva spärrar för samtal och meddelanden	289
16.10.4	System för förhandsbetalning	290
16.10.5	Kreditspär	291
16.10.6	Kontroll av förbrukning i volym eller tid	292
16.10.7	Andra former av kostnadskontroll	293
16.10.8	Avstängning av tredjepartsfakturering	294
16.10.9	Åtgärder vid utebliven betalning	295

16.10.10	Tillgång till e-postmeddelanden sedan ett avtal med en internetleverantör har sagts upp.....	297
16.11	Nödkommunikation.....	298
16.12	Viktiga meddelanden till allmänheten (VMA).....	303
16.13	Slutanvändare med funktionsnedsättning.....	305
16.14	Abonnentuppllysning.....	306
16.15	Samråd i ärenden om slutanvändarrättigheter.....	308
17	Säkerhet i nät och tjänster.....	308
17.1	Säkerhetsåtgärder.....	308
17.2	Kontroll av säkerhetsarbetet.....	313
17.3	Säkerhetsincidenter.....	315
18	Behandling av trafikuppgifter och integritetsskydd.....	318
18.1	Genomförandet av e-dataskyddsdirektivet.....	318
18.2	Lagring och annan behandling av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål.....	322
18.3	Övriga bestämmelser om behandling av uppgifter.....	323
19	Uppgiftsskyldighet.....	326
19.1	Företags skyldighet att lämna uppgifter.....	326
19.2	Inhämtning av uppgifter för Berec och Berecbyrå.....	329
19.3	Offentliggörande av information.....	331
19.4	Särredovisning och ekonomisk rapportering.....	331
20	Tillsyn.....	332
20.1	Tillsynens omfattning.....	332
20.2	Uppgifter som behövs för tillsynen.....	333
20.3	Tillsynsförfarandet och tillsynsåtgärder.....	335
20.4	Ändring och återkallelse av tillstånd.....	336
20.5	Tillsyn över efterlevnaden av vissa EU-rättsakter.....	339
20.6	Lösning av tvister.....	341
20.7	Gränsöverskridande tvister.....	344
21	Sanktionsavgifter.....	345
21.1	EU-direktivets bestämmelser om sanktioner.....	345
21.2	Nuvarande sanktionssystem och tidigare överväganden.....	346
21.3	Behovet av utökade sanktionsmöjligheter.....	347
21.4	Sanktionsavgift ska tas ut för vissa överträdelser.....	351
21.5	Sanktionsavgiftens storlek.....	357
21.6	Hur sanktionsavgiften ska bestämmas i det enskilda fallet.....	358
21.7	Hinder mot sanktionsavgift.....	359
21.8	Bestämmelser om förfarandet.....	360
22	Avgifter.....	361
23	Överklagande och handläggning i domstol.....	363
24	Den nationella regleringsmyndigheten och tillsynsmyndigheten.....	366
25	Lagen om standarder för sändning av radio- och TV-signaler.....	368

26	Följändringar	370
27	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	372
27.1	Ikraftträdande	372
27.2	Övergångsbestämmelser	373
28	Konsekvenser	377
29	Författningskommentar	396
29.1	Förslaget till lag om elektronisk kommunikation	396
29.2	Förslaget till lag om införande av lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation	523
29.3	Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken.....	528
29.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	528
29.5	Förslaget till lag om ändring i patentlagen (1967:837)	528
29.6	Förslaget till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)	529
29.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	529
29.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler	531
29.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter	531
29.10	Förslaget till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)	532
29.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler	532
29.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning.....	533
29.13	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	534
29.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	534
29.15	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	535
29.16	Förslaget till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)	537
29.17	Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)	537
29.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	538
29.19	Förslaget till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)	538
29.20	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.....	539
29.21	Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter	539

29.22	Förslaget till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)	540
29.23	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät	541
29.24	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling	543
29.25	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner	544
29.26	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	544
29.27	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1174) om informations säkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster	544
29.28	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1653) om företagsnamn	546
29.29	Förslaget till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning.....	546
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation	548
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berec-byrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009	727
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation.....	762
Bilaga 4	Promemorians lagförslag.....	764
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna beträffande promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation.....	850

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om elektronisk kommunikation,
2. lag om införande av lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,
3. lag om ändring i rättegångsbalken,
4. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk,
5. lag om ändring i patentlagen (1967:837),
6. lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485),
7. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
8. lag om ändring i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler,
9. lag om ändring i lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter,
10. lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306),
11. lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler,
12. lag om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning,
13. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486),
14. lag om ändring i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet,
15. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
16. lag om ändring i luftfartslagen (2010:500),
17. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696),
18. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
19. lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877),
20. lag om ändring i lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet,
21. lag om ändring i lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter,
22. lag om ändring radioutrustningslagen (2016:392),
23. lag om ändring i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät,
24. lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,
25. lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
26. lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning,
27. lag om ändring i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster,
28. lag om ändring i lagen (2018:1653) om företagsnamn,
29. lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar dels till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, dels till största möjliga utbyte för alla när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet.

Syftet ska uppnås främst genom att konkurrens, innovation, internationell harmonisering samt säkerhet i nät och tjänster främjas. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.

Vid tillämpningen av lagen ska särskilt Sveriges säkerhet och elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas.

2 § Lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning.

Förhållande till annan reglering

3 § Bestämmelserna i lagen ersätter inte föreskrifter om prövning enligt någon annan lag.

4 § Förutom i denna lag finns det i radio- och tv-lagen (2010:696) bestämmelser om sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

Bestämmelser om radioutrustning finns i radioutrustningslagen (2016:392).

5 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns, förutom i 8 och 9 kap. i denna lag, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i denna lag benämnd EU:s dataskyddsförordning, och i lagen

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

(2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning samt i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning om rättelse, radering, begränsning och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Regleringsmyndighet och tillsynsmyndighet

6 § Regeringen bestämmer vilken myndighet som ska vara regleringsmyndighet respektive tillsynsmyndighet. Regleringsmyndigheten ska pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska ta emot anmälningar och utöva tillsyn enligt vad som framgår av denna lag.

Ord och uttryck i lagen

7 § I lagen avses med

abonnent: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

allmänt elektroniskt kommunikationsnät: ett elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

Berec: Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation,

elektronisk kommunikationstjänst: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät och som, med undantag för tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll, är en

1. internetanslutningstjänst enligt artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012,

2. interpersonell kommunikationstjänst, eller

3. tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster eller för rundradio,

elektroniskt kommunikationsnät: ett system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk

kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät, om denna information inte kan sättas i samband med den enskilda abonnenten eller användaren av informationen,

harmoniserat frekvensutrymme: ett frekvensutrymme för vilket harmoniserade villkor för användning har fastställts i en teknisk genomförandeåtgärd i enlighet med artikel 4 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut),

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning, förlust eller ändring eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

internetåtkomst: möjlighet till överföring av ip-paket som ger användaren tillgång till internet,

interpersonell kommunikationstjänst: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som möjliggör ett direkt interpersonellt och interaktivt informationsutbyte via elektroniska kommunikationsnät mellan ett begränsat antal personer, varigenom de personer som inleder eller deltar i kommunikationen bestämmer vem eller vilka som ska vara mottagare av denna, dock inte en tjänst som möjliggör interpersonell och interaktiv kommunikation enbart som en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst,

lokaliseringssuppgift:

1. en uppgift som behandlas i ett allmänt mobilt elektroniskt kommunikationsnät och som anger den geografiska positionen för en slutanvändares terminalutrustning, eller

2. en uppgift i ett allmänt fast elektroniskt kommunikationsnät om nätanslutningspunktens fysiska adress,

meddelandehantering: utbyte eller överföring av ett elektroniskt meddelande som inte är ett samtal och inte heller är information som överförs som en del av sändningar av ljudradio- och tv-program,

mikroföretag: ett företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro per år,

misslyckad uppringning: en uppringning som kopplas fram utan att nå en mottagare,

nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst: en interpersonell kommunikationstjänst som etablerar en förbindelse till nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller som möjliggör kommunikation med sådana nummer,

nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst: en interpersonell kommunikationstjänst som varken etablerar en förbindelse till nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller möjliggör kommunikation med sådana nummer,

nätanslutningspunkt: en fysisk punkt vid vilken en slutanvändare ansluts till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät,

nät med mycket hög kapacitet: ett elektroniskt kommunikationsnät som helt består av fiberoptik åtminstone fram till slutanvändarnas lokaler eller en basstation eller som kan erbjuda liknande nätprestanda under normala högtrafikförhållanden,

nödkommunikation: kommunikation med samhällets alarmeringstjänst genom en interpersonell kommunikationstjänst,

operatör: den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en tillhörande facilitet,

operatörsåtgärd: sådana begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning som en tillhandahållare har infört eller låtit införa för att hindra att utrustningen används för nyttjande av andra tillhandahållares elektroniska kommunikationstjänster,

radioanläggning: en anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

rent grossistföretag: ett företag som inte bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad, inte är närstående till eller genom ägarintressen kontrollerar ett företag som bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad och inte genom avtal är bundet att exklusivt handla med ett enskilt företag som verkar på någon slutkundsmarknad,

samtal: en förbindelse genom en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst som möjliggör talkommunikation i båda riktningarna,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna elektroniska kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: en störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst eller som på något annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: en användare som inte tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomsättning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

säkerhet i nät och tjänster: elektroniska kommunikationsnäts och elektroniska kommunikationstjänsters förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå händelser som undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos näten eller tjänsterna, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,

säkerhetsincident: en händelse med en faktisk negativ inverkan på tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa

elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, eller på förmågan att motstå sådana händelser,

talkommunikationstjänst: en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som gör det möjligt att ringa och ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

telefonitjänst: en elektronisk kommunikationstjänst som innebär en möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande facilitet: en anordning, funktion eller något annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät och som möjliggör, stöder eller kan stödja den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet eller tjänsten,

trafikuppgift: en uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande,

trådlösa accesspunkter med kort räckvidd: små trådlösa nätanslutningsutrustningar med låg effekt och kort räckvidd som kan vara utrustade med en eller flera antenner med låg visuell inverkan och som gör det möjligt för användare att få trådlös tillgång till elektroniska kommunikationsnät oberoende av om den underliggande nättopologin är mobil eller fast,

trådlösa lokala nät: trådlösa kommunikationssystem med låg effekt och kort räckvidd, med låg risk för störningar på andra sådana system som utnyttjas av andra användare i omedelbar närhet av systemet och vilka på icke-exklusiv grund använder ett harmoniserat frekvensutrymme,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

8 § Orden behandling och samtycke har i 8 och 9 kap. samma innebörd som i EU:s dataskyddsförordning.

Erkännande av operatör

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om erkännande av en operatör enligt bestämmelser som har antagits av den internationella teleunionen och får meddela de föreskrifter som behövs för sådana erkännanden.

Maritima avräkningsorgan

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om registrering av maritima avräkningsorgan enligt bestämmelser som har antagits av den internationella teleunionen och får meddela de föreskrifter som behövs för sådan registrering.

Kommunikationsverksamhet vid höjd beredskap

11 § Om Sverige är i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen meddela de föreskrifter om elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och

tjänster samt annan radioanvändning som behövs med hänsyn till landets försvar eller säkerhet i övrigt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under sådana förhållanden som anges i första stycket.

12 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster av särskild betydelse från allmän synpunkt att på visst sätt beakta totalförsvarets behov av elektronisk kommunikation under höjd beredskap.

2 kap. Anmälan av verksamhet

1 § Allmänna elektroniska kommunikationsnät som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som inte är nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster får endast tillhandahållas efter anmälan till tillsynsmyndigheten.

2 § Verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen behöver inte anmälas enligt 1 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från kravet på anmälan enligt 1 §.

3 § Den som har gjort en anmälan enligt 1 § ska utan dröjsmål anmäla till tillsynsmyndigheten om verksamheten upphör.

4 § Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 1 § ska tillämpa sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

3 kap. Rätt att använda radiosändare

Tillstånd att använda radiosändare

1 § Radiosändare får användas här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands endast efter tillstånd från regleringsmyndigheten. Ett tillstånd ska avse rätten att använda en viss radiosändare eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

2 § Om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för att bevilja tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska den som har beviljats ett sådant tillstånd anses ha ett tillstånd enligt 1 §.

3 § Kravet på tillstånd enligt 1 § gäller inte för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk vid verksamhet som verket bedriver på uppdrag av Försvarmakten eller Försvarets radioanstalt.

Efter hörande av Försvarmakten beslutar regleringsmyndigheten om tilldelning av radiofrekvenser för Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk samt om de ytterligare villkor som behövs. När det gäller Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, beslutar regleringsmyndigheten i sådana frågor efter hörande av dessa myndigheter.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 1 §. Föreskrifterna får innehålla villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav och i övrigt sådana villkor som anges i 12 § första stycket 1–6 och 8, 13 § och 14 § 1, 2 och 4. Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får beslutas endast i de fall som anges i 15 §.

Ett undantag får tidsbegränsas. Då ska 17 § andra stycket tillämpas.

5 § Den som är undantagen från tillståndsplikt enligt 3 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § ska vid tillämpningen av lagen anses ha tillstånd enligt 1 §.

Tillståndsförfarandet

6 § Regleringsmyndigheten ska bevilja tillstånd att använda radiosändare, om

1. det kan antas att radiofrekvenserna kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer,

2. radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,

3. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats för annan användning i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller med bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt,

5. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §,

6. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått ett tillstånd återkallat eller med hänsyn till något annat liknande förhållande finns skäligen anledning att anta att radioanvändningen kommer att ske i strid med tillståndsvillkoren, och

7. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att orsaka skada för Sveriges säkerhet.

Ett tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt någon annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med

stöd av någon annan lag, får beviljas endast om sådant tillstånd finns. Då gäller inte första stycket 7.

Om ett tillstånd avser en viss radiosändare ska radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, ha sådana tekniska egenskaper att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i den miljö som den är avsedd för.

7 § Regleringsmyndigheten får, trots 6 § första stycket 4, bevilja tillstånd för annan användning i ett harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren, om

1. det står klart att det inte finns någon efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren, och

2. radioanvändningen inte hindrar eller försvårar att frekvensutrymmet används på de harmoniserade villkoren i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Vid prövningen ska det särskilt beaktas om radioanvändningen kan påverka den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i unionen på lång sikt och tillgången till radioutrustning som kan användas i frekvensutrymmet.

8 § Om tillståndsprövningen inom ett frekvensutrymme bör ske efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan, får tillstånd i det frekvensutrymmet beviljas endast efter ett sådant förfarande.

9 § Regleringsmyndigheten får besluta att antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme ska vara begränsat, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Ett beslut att begränsa antalet tillstånd ska omprövas så snart det finns anledning till det.

10 § När antalet tillstånd har begränsats enligt 9 §, ska tillståndsprövningen ske efter en allmän inbjudan till ansökan, om det inte finns särskilda skäl mot det eller om radioanvändningen

1. huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. är avsedd för privat bruk, eller

3. behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken radioanvändning som omfattas av undantaget i första stycket 3.

11 § Tillståndsprövningen efter en allmän inbjudan till ansökan enligt 10 § ska ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbuds-förfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden.

Förfarandet ska utformas så att det främjar konkurrens och får därutöver endast syfta till att

1. främja täckning och utbyggnad,

2. säkerställa tjänsters kvalitet,

3. uppnå en effektiv användning av radiofrekvenser, eller

4. främja innovation och näringslivets utveckling.

Den allmänna inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Villkor

12 § Ett tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
  2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
  3. täckning och utbyggnad inom landet,
  4. det geografiska område som tillståndet avser,
  5. en skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med andra,
  6. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
  7. åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd har beviljats enligt 10 och 11 §§,
  8. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande, och
  9. krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet.
- Första stycket 9 gäller inte för tillstånd som avses i 6 § andra stycket.

13 § Ett tillstånd att använda radiosändare i ett frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska förenas med de villkor som följer av avtalet eller bestämmelserna. Detta gäller dock inte om tillstånd beviljas för annan användning med stöd av 7 §.

Första stycket gäller även när den som ska tilldelas radiofrekvenser har utsetts i enlighet med sådana avtal eller bestämmelser.

14 § Ett tillstånd att använda en viss radiosändare får, utöver det som anges i 12 och 13 §§, förenas med villkor om

1. hur antennen och radiosändaren i övrigt ska vara beskaffade,
2. det geografiska område där en mobil radiosändare får användas,
3. var antennen till en fast radiosändare ska vara belägen, och
4. kompetenskrav för den som ska sköta radioanläggningen.

15 § Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas, får beslutas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster som tillstånd har beviljats för enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas får beslutas endast om det krävs för att säkerställa verk-

samhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

16 § Ett tillstånd att använda radiosändare får förenas med ett förbehåll om att en operatör kan åläggas att ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster enligt 5 kap. 33 §.

Tillståndstid

17 § Ett tillstånd ska beviljas för en bestämd tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

När giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska regleringsmyndigheten särskilt beakta

1. framtida förändringar i radioanvändningen,
2. den tid som sändaren är avsedd att användas,
3. den tekniska utveckling som kan väntas,
4. den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen, och
5. ett sådant tillstånd som enligt 6 § andra stycket är en förutsättning för tillstånd att använda radiosändare.

18 § Ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska beviljas för minst 15 år.

Ett sådant tillstånd får beviljas för en kortare tid än den som anges i första stycket, om tillståndet beviljas för

1. provning, försök eller experimentella ändamål,
2. delad användning av radiofrekvenser, eller
3. sådan annan användning som avses i 7 §.

Förlängning av tillståndstid

19 § Ett tillstånd att använda en viss radiosändare ska vid giltighetstidens utgång förlängas med samma tid som tillståndet har beviljats för eller senast har förlängts med, om förutsättningarna för att bevilja tillstånd i 6 § är uppfyllda. Tillståndstiden får dock förlängas med högst fem år vid varje tillfälle.

Förlängning ska ske med en kortare tid än den som anges i första stycket eller på ändrade villkor, om förutsättningarna för att bevilja tillstånd i 6 § därigenom kan uppfyllas. Förlängning ska också ske med en kortare tid om tillståndshavaren begär det.

Giltighetstiden ska inte förlängas, om

1. giltighetstiden för tillståndet inte överstiger sex månader,
2. tillståndet har beviljats för annan användning enligt 7 §, eller
3. tillståndshavaren begär det.

20 § Giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme får inte förlängas.

21 § Trots 20 § får giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme förlängas om det är nödvändigt

för att underlätta en samordnad tillståndsgivning inom ett eller flera frekvensutrymmen. En förlängning får i ett sådant fall ske med en kortare tidsrymd för att tillståndet ska upphöra samtidigt som ett annat tillstånd.

22 § Trots 19 och 20 §§ ska ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster som har beviljats för kortare tid än 20 år förlängas med skälig tid, dock så lång tid att den sammantagna tillståndstiden blir minst 20 år. Förlängning ska endast ske om tillståndshavaren begär det senast två år före giltighetstidens utgång.

Giltighetstiden får inte förlängas om

1. tillståndshavaren inte har följt tillståndsvillkoren,
2. tillståndet har beviljats för en kortare tid än 15 år enligt 18 § andra stycket, eller
3. en förlängning inte är motiverad med hänsyn till intresset av att
  - a) säkerställa en effektiv användning av radiofrekvenser,
  - b) främja täckning och utbyggnad inom landet av trådlösa bredbandstjänster,
  - c) främja teknikutvecklingen,
  - d) hindra snedvridning av konkurrensen, eller
  - e) skydda människors liv eller tillgodose allmän ordning och säkerhet eller försvar.

Amatörradiosändare

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda och att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande får återkallas om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i strid med gällande föreskrifter eller på något annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften.

Åtgärder mot störningar

24 § Om det uppkommer en otillåten skadlig störning, ska tillståndshavaren omedelbart se till att störningen upphör eller i möjligaste mån minskar. Detsamma gäller den som använder en radiomottagare som stör användningen av en annan radiomottagare.

25 § Elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat liknande ändamål, får användas endast i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att inneha elektriska eller elektroniska anläggningar som inte omfattas av första stycket och som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor.

Överlåtelse och uthyrning av tillstånd

26 § Ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare får överlåtas efter medgivande från regleringsmyndigheten. Ett sådant medgivande ska lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som har ställts på sökanden i samband med att tillståndet beviljades,

2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen,

3. överlåtelsen inte leder till en ändrad användning av radiofrekvenserna, om användningen är harmoniserad enligt bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

4. förvärvaren inte tidigare har fått ett sådant tillstånd återkallat enligt 11 kap. 7 § andra stycket 3,

5. det kan antas att förvärvarens radioanvändning inte kommer att orsaka skada för Sveriges säkerhet, och tillståndet har beviljats före den 1 januari 2020, och

6. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Första stycket 4 och 5 gäller inte vid överlåtelse av ett tillstånd som avses i 6 § andra stycket.

27 § En överlåtelse i strid med 26 § är utan verkan.

28 § Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet.

Vid överlåtelse av en del av ett tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får regleringsmyndigheten besluta de nya eller ändrade villkor som behövs på grund av överlåtelsen.

29 § Bestämmelserna om överlåtelse av ett tillstånd eller en del av ett tillstånd i 26 § första och andra styckena, 27 § och 28 § första stycket ska tillämpas även på uthyrning av ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande vid uthyrning som avser en kortare period eller är av annan begränsad omfattning.

4 kap. Rätt att använda nummer

Nummerplaner

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning.

2 § Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet ska följa fastställda nummerplaner.

Tillstånd att använda nummer

3 § Nummer ur en nationell nummerplan får användas endast efter tillstånd från regleringsmyndigheten. Ett tillstånd ska avse serier av nummer eller enskilda nummer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tilldelning av nummer.

4 § Den som har tillstånd att använda en nummerserie får inte diskriminera andra som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummer som används för att ge tillgång till tjänster i näten.

5 § Ett tillstånd att använda nummer får förenas med villkor om

1. vilket slag av tjänst som numret ska användas för,
2. faktiskt och effektivt utnyttjande av numret,
3. en lämplig giltighetstid, med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella nummerplanen,
4. åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd har beviljats enligt 6 §,
5. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av nummer, och
6. skyldigheter som följer av konsumentskyddsbestämmelser och andra nummerrelaterade bestämmelser i andra medlemsstater i fråga om användning av nummer inom Europeiska unionen.

Nummer av betydande ekonomiskt värde

6 § Regleringsmyndigheten får bevilja tillstånd att använda nummer av betydande ekonomiskt värde efter en allmän inbjudan till ansökan. Ett sådant tillstånd ska beviljas efter

1. ett jämförande urvalsförfarande,
2. ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande,
3. ett förfarande med slumpmässig tilldelning, eller
4. en kombination av förfaranden enligt 1–3.

Den allmänna inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Överlåtelse av tillstånd

7 § Ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda nummer får överlätas efter medgivande från regleringsmyndigheten. Ett sådant medgivande ska lämnas, om

1. förvärvarn uppfyller de krav som har ställts på sökanden i samband med att tillståndet beviljades,
2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, och
3. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Kravet på medgivande gäller inte när ett nummer ur en nationell nummerplan, på slutanvändarens begäran, överlämnas till en annan tillhandahållare enligt 7 kap. 19 §.

8 § En överlåtelse i strid med 7 § är utan verkan.

9 § Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av en del av ett tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får regleringsmyndigheten besluta de nya eller ändrade villkor som behövs på grund av överlåtelsen.

Tillgång till nummer och tjänster

10 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om

1. det är ekonomiskt genomförbart,
2. det inte är ett nummer som enbart har ett nationellt syfte, och
3. den uppringda slutanvändaren inte av kommersiella skäl har valt att begränsa nåbarheten från vissa geografiska områden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten enligt första stycket och om undantag från skyldigheten.

11 § Konsumentombudsmannen får ålägga den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillgång till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med en skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast, ska medel som har hållits inne snarast betalas tillbaka.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut meddelas omedelbart att gälla till dess något annat bestäms.

5 kap. Samtrafik och andra former av tillträde

Skyldigheter i fråga om samtrafik och interoperabilitet

1 § En operatör av ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät är skyldig att förhandla om samtrafik med den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som inte är nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster.

2 § Den som i samband med en förhandling som avses i 1 § får del av eller tillgång till uppgifter om ett annat företags affärs- och driftförhållanden får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon har fått del av eller tillgång till. I det allmänna verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

3 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som kontrollerar tillträde till slutanvändare och som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § att mot skäligen ersättning

1. bedriva samtrafik eller vidta någon annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra, eller
2. göra tjänster interoperabla med andra operatörers tjänster.

4 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst med betydande geografisk täckning och ett betydande antal användare att göra sin tjänst interoperabel med andra tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra. Ett sådant beslut får förenas med en skyldighet att tillämpa särskilda standarder och att offentliggöra information som får användas av andra.

Ett beslut enligt första stycket får endast meddelas om Europeiska kommissionen har antagit genomförandebestämmelser som närmare beskriver de skyldigheter som får åläggas.

Skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en marknad

Marknadsanalys och identifiering av företag med betydande inflytande

5 § Regleringsmyndigheten ska fortlöpande fastställa vilka produkt- och tjänstemarknader som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att ålägga någon skyldigheter för att motverka konkurrensproblem. Vid fastställandet ska marknadernas geografiska omfattning avgränsas. Myndigheten ska då beakta graden av infrastrukturkonkurrens inom olika områden och geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Regleringsmyndigheten ska fortlöpande analysera de marknader som har fastställts och, om myndigheten bedömer att det är motiverat att ålägga någon skyldigheter på en sådan marknad, identifiera företag med betydande inflytande på den marknaden.

Regleringsmyndigheten ska särskilt beakta

1. Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader,
2. kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden, och
3. i förekommande fall, Berecs riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt för hur gränsöverskridande efterfrågan kan mötas.

6 § Det kan anses motiverat att ålägga någon skyldigheter på en marknad om

1. det finns stora och bestående hinder för marknadsinträde,
2. marknadsstrukturen är sådan att den inte utvecklas mot effektiv konkurrens, och
3. den allmänna konkurrensrätten inte kan åtgärda marknadsmisslyckandena.

7 § Ett företag ska anses ha ett betydande inflytande på en fastställd marknad om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan

uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna.

Åläggande av skyldigheter för operatörer med betydande inflytande

8 § I syfte att skapa effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna ska regleringsmyndigheten ålägga en operatör, som enligt 5 § andra stycket har identifierats som ett företag med betydande inflytande på en marknad, en eller flera skyldigheter enligt 12–21 §§.

Regleringsmyndigheten får ålägga en sådan operatör andra skyldigheter avseende tillträde än de som anges i detta kapitel, om det finns synnerliga skäl och åtgärden har godkänts av Europeiska kommissionen.

9 § Ett beslut enligt 8 eller 22 § ska förenas med en skyldighet att i god tid före åtgärden till regleringsmyndigheten anmäla planer på att avveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av skyldigheten.

Om det är nödvändigt för att säkerställa konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter, får regleringsmyndigheten ålägga operatören att ge in en detaljerad beskrivning av planerna med avseende på övergångsperioder och villkor samt vilka jämförbara tillträdesprodukter som erbjuds i stället.

10 § På en marknad för samtalsterminering får regleringsmyndigheten ålägga en skyldighet enligt 19 § endast om Europeiska kommissionen inte har fastställt någon unionsomfattande termineringstaxa för marknaden.

11 § Regleringsmyndigheten får ålägga en operatör som är ett rent grossistföretag skyldigheter enligt 12, 14 eller 15 § eller andra skyldigheter enligt 19 § än sådana som avser rättvis och skälig prissättning, endast om det krävs ytterligare skyldigheter på grund av att de villkor som operatören erbjuder medför eller kan medföra konkurrensproblem till skada för slutanvändarna.

Operatören ska till regleringsmyndigheten omgående anmäla omständigheter som kan påverka bedömningen av om operatören är ett rent grossistföretag.

Vilka skyldigheter som får åläggas

12 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att i ett referenserbjudande eller på något annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning, inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

I ett sådant beslut ska det anges vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade uppgifterna ska vara och på vilket sätt de ska offentliggöras. Operatören får åläggas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för

att den ska stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt denna paragraf får förenas med vite.

13 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. En sådan skyldighet ska särskilt säkerställa att

1. operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor för andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster, och
2. de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för operatörens egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

14 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska ge insyn i sina grossistpriser och sina priser vid intern försäljning eller tillhandahålla en myndighet sin redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från andra.

15 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av infrastruktur för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät. En sådan skyldighet får även avse infrastruktur som inte är en del av den relevanta marknaden.

16 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska

1. ge någon annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande faciliteter,
2. ge någon annan tillträde till specificerade aktiva eller virtuella nätdelar och nättjänster,
3. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande faciliteter,
4. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,
5. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för interoperabilitet mellan tjänster,
6. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter,
7. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa interoperabilitet mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,
8. erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
9. erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,
10. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande faciliteter kan förbindas.

Ett sådant beslut får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nät drift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer ska vara förenliga med de standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

17 § När 16 § tillämpas ska följande särskilt beaktas:

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nät delar eller tillhörande faciliteter, med hänsyn till marknadsutvecklingen samt arten och typen av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den förväntade tekniska utvecklingens påverkan på nätens utformning och förvaltning,

3. behovet av att säkerställa teknikneutralitet i syfte att främja utformning och förvaltning av flera nät,

4. den tillgängliga kapaciteten,

5. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till ett nät eller tillhörande faciliteter,

6. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

7. berörda immateriella rättigheter, och

8. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Regleringsmyndigheten ska också överväga om konkurrensen och slutanvändarnas intressen i stället kan främjas genom åläggande av endast skyldigheter enligt 15 § eller av skyldigheter på närliggande marknader.

18 § En skyldighet enligt 15 eller 16 § ska förenas med en skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 12 §. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i Berecs riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande.

Ett beslut om en skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

19 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att iaktta kostnadstäckning eller tillämpa kostnadsorienterad eller annan prissättning för specificerade typer av samtrafik och andra former av tillträde. Detta får ske om en marknadsanalys enligt 5 § andra stycket visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna.

En sådan skyldighet får, i samband med åläggandet eller senare, förenas med en skyldighet att tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris för samtrafik och andra former av tillträde som omfattas av skyldigheten.

En skyldighet kan även avse att operatören ska tillämpa en viss kostnadsredovisningsmetod och att göra en beskrivning av metoden tillgänglig för allmänheten. I så fall ska kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen framgå av beskrivningen.

20 § Den som har ålagts att tillämpa kostnadsorienterad prissättning enligt 19 § ska, om någon skyldighet enligt paragrafens andra stycke inte

har ålagts, visa att priserna är rättvisa och skäliga med hänsyn till kostnaderna och får åläggas en skyldighet att justera sina priser.

21 § När 19 § tillämpas ska hänsyn tas till den investering som operatören har gjort. En skyldighet som avses i 19 § ska utformas så att operatören får en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen.

När kostnadsorienterade taxor för samtalsterminering fastställs ska kriterierna i bilaga 3 till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen, tillämpas.

Bindande åtaganden

22 § Regleringsmyndigheten ska, på begäran av en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad, besluta att ett åtagande av operatören om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät fram till slutanvändares lokaler eller till en basstation ska vara helt eller delvis bindande, om

1. ett erbjudande till andra operatörer om saminvestering har offentliggjorts minst sex månader innan anläggningen påbörjas,

2. erbjudandet uppfyller kriterierna i bilaga 4 till direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

3. operatörer som inte deltar i saminvesteringen ges motsvarande möjligheter att nå slutanvändare som innan anläggningen och tillträdet ges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor, samtidigt som incitamenten till saminvestering upprätthålls, och

4. minst ett saminvesteringsavtal har ingåtts med en annan operatör.

När det gäller andra åtaganden av operatören om att följa villkor för tillträde eller andra villkor som har påverkan på konkurrensituationen får regleringsmyndigheten besluta att ett sådant åtagande ska vara helt eller delvis bindande för en bestämd tid.

23 § Ett beslut enligt 22 § första stycket ska avse en bestämd tid om minst sju år. Så länge beslutet gäller får regleringsmyndigheten ålägga ytterligare skyldigheter enligt 8 § när det gäller de nätdelar som omfattas av åtagandet endast om det finns betydande konkurrensproblem som inte kan åtgärdas på något annat sätt.

Funktionell separation

24 § Om det finns synnerliga skäl får regleringsmyndigheten ålägga en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 8 § första stycket har ålagts en skyldighet att lämna tillträde, att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

25 § En skyldighet enligt 24 § får förenas med villkor som syftar till att säkerställa de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Villkoren får omfatta krav på att operatörens inflytande över verksamheterna inskränks genom organisatoriska åtgärder eller på att verksamheterna ska drivas av en

separat juridisk person. Det får också ställas upp villkor om att verksamheterna ska stå under oberoende ledning.

26 § Ett beslut enligt 24 § får inte fattas utan att ett förslag till beslutet först har godkänts av Europeiska kommissionen.

27 § Om en operatör som avses i 24 § avser att, utan att ha ålagts en skyldighet enligt den paragrafen, avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören minst tre månader i förväg underrätta regleringsmyndigheten om sin avsikt. Detsamma ska gälla för eventuella ändringar av planerna. När processen är genomförd ska operatören underrätta myndigheten om slutresultatet.

Andra skyldigheter om tillträde

Tillträde till nät närmast slutanvändare

28 § Regleringsmyndigheten får ålägga en operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som operatören råder över, att mot skäligen ersättning ge tillträde till ledningarna i en byggnad eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället. Skyldigheten får omfatta tillträde till tillhörande faciliteter.

En skyldighet enligt första stycket får endast åläggas efter ansökan av någon annan och om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Skyldigheten får förenas med villkor för tillträdet och de villkor som behövs för att uppnå icke-diskriminering och insyn i tillhandahållandet.

29 § Om en skyldighet enligt 28 § inte bedöms tillräcklig för att åtgärda omfattande och varaktiga hinder mot anläggning av ytterligare infrastruktur och hindren motverkar effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna, får skyldigheten även avse nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället. Om det är motiverat av tekniska eller ekonomiska skäl, får skyldigheten även avse aktivt och virtuellt tillträde.

Vid bedömningen av om en sådan skyldighet ska åläggas ska särskild hänsyn tas till om operatören i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor.

Första stycket får inte tillämpas om skyldigheten äventyrar den ekonomiska bärkraften vid anläggning av små lokala nät.

30 § En skyldighet enligt 29 § får inte åläggas ett rent grossistföretag som i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. En sådan skyldighet får dock åläggas om det nät som skyldigheten avser är offentligt finansierat.

Tillträde till fysisk infrastruktur för anläggning av bredbandsnät

31 § Den som äger eller på något annat sätt råder över fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad ska uppfylla rimliga krav på

tillträde till infrastrukturen för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet. Tillträdet ska lämnas på rättvisa och icke-diskriminerande villkor. Skyldigheten gäller endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Skyldigheten gäller inte om tillträde redan ges till ett i byggnaden befintligt elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet på objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor och slutanvändarna inte kan anses gynnas av ett tillträde till byggnadens fysiska infrastruktur för elektronisk kommunikation.

Samlokalisering eller annat gemensamt utnyttjande

32 § Regleringsmyndigheten får, även i andra fall än enligt 16 § första stycket 6 eller 28–30 §§, ålägga en operatör att mot skäligen ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

En sådan skyldighet får omfatta att operatören mot ersättning för uppkomna kostnader ska genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att tillhandahållandet ska kunna ske. Skyldigheten får inte innebära att en befintlig mast ska bytas ut mot en ny.

En skyldighet enligt denna paragraf får åläggas endast efter ansökan av en annan operatör.

Tillträde till infrastruktur för mobila tjänster

33 § Om det finns synnerliga skäl får regleringsmyndigheten ålägga en operatör som har rätt att använda radiosändare att mot skäligen ersättning ge tillträde till infrastruktur som är nödvändig för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Skyldigheten får avse tillträde till aktiv infrastruktur.

Skyldigheten får åläggas endast om tillståndet att använda radiosändare vid beviljandet förenades med ett förbehåll om att en sådan skyldighet kan komma att åläggas.

Upphävande och ändring av beslut

34 § Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra skyldigheter och villkor som har beslutats enligt detta kapitel när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

Ett beslut om upphävande av skyldigheter som fattas efter en marknadsanalys enligt 5 § andra stycket får förenas med villkor för en övergångsperiod.

Tidpunkten för upphävande eller ändring av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

Skadestånd

35 § Om en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot

en skyldighet som har beslutats med stöd av 8 §, ska operatören ersätta den skada som uppkommer genom åtgärden. Detsamma gäller för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte vidtar en åtgärd som är nödvändig för att följa en sådan skyldighet.

Rätten till sådan ersättning faller bort om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

Samråd inför beslut

Samråd med berörda parter

36 § När regleringsmyndigheten avser att fatta ett beslut enligt 3 eller 4 §, 5 § andra stycket, 8 §, 22 § första stycket eller 28, 29, 32, 33 eller 34 § ska myndigheten upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det. Detsamma ska gälla för beslut om att fastställa en marknad enligt 5 § första stycket som avviker från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 11 kap. 14 §.

37 § Regleringsmyndigheten ska i ett ärende enligt 22 § ge berörda parter tillfälle att yttra sig över det erbjudna åtagandet inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det. Samråd behövs inte om det är uppenbart att åtagandet inte uppfyller relevanta krav.

Samråd inom Europeiska unionen

38 § Om ett beslut enligt 3, 4, 5 eller 8 §, 22 § första stycket eller 28, 29 eller 33 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska regleringsmyndigheten överlämna ett motiverat förslag till beslut till behöriga myndigheter i övriga stater, Berec och Europeiska kommissionen. Det gäller även ett beslut enligt 34 § om att upphäva eller ändra sådana beslut.

Kommissionen ska också underrättas om regleringsmyndigheten i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

39 § Ett förslag till beslut efter en marknadsanalys enligt 5 § andra stycket som ska överlämnas för samråd enligt 38 § första stycket ska upprättas och överlämnas inom fem år från det senaste beslutet som rör marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare ett år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § tredje stycket 1 har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska regleringsmyndigheten i stället upprätta och överlämna förslaget till beslut inom tre år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 5 § andra stycket inte har slutförts, ska regleringsmyndigheten

begära bistånd med slutförandet från Berec. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

40 § Regleringsmyndigheten får meddela beslut i fall som avses i 38 § tidigast en månad efter det att överlämnandet har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden har meddelat regleringsmyndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § första stycket avviker från kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader, eller

2. avser identifiering av företag enligt 5 § andra stycket.

Ett beslut får inte meddelas om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska regleringsmyndigheten inom sex månader från dagen för kommissionens beslut inleda ett samråd enligt 36 § om det nya förslaget.

41 § Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 3, 4 eller 8 § första stycket, 22 § första stycket eller 28, 29 eller 33 § har överlämnats för samråd enligt 38 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att den har invändningar mot åtgärderna i förslaget, ska regleringsmyndigheten samverka med kommissionen och Berec i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga. Det gäller även ett förslag till beslut enligt 34 § om att upphäva eller ändra sådana beslut.

I ett sådant fall får ett beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 40 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 36 och 38–40 §§ ska kunna genomföras, får beslut meddelas även därefter.

Ett beslut får inte meddelas om kommissionen inom fyra månader efter utgången av den tid som anges i 40 § första stycket beslutar att inte godta ett förslag till beslut enligt 22 § första stycket, 23 § eller 29 §. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska regleringsmyndigheten inom sex månader från dagen för kommissionens beslut inleda ett samråd enligt 36 § om det nya förslaget.

42 § För gränsöverskridande marknader som har fastställts enligt beslut av Europeiska kommissionen ska regleringsmyndigheten samråda med behöriga myndigheter i berörda länder inför beslut enligt 5 § andra stycket och 8 §. Det gäller även inför beslut enligt 34 § om att upphäva eller ändra sådana beslut.

Tillfälligt beslut utan samråd

43 § Regleringsmyndigheten får meddela beslut utan att samråda enligt 36 och 38 §§, om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en fastställd marknad eller för att skydda användarnas intressen och åtgärden inte kan skjutas upp. Beslutet får gälla i högst sex månader. I ett sådant fall ska myndigheten utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter inom

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, Europeiska kommissionen och Berec om beslutet och skälen för detta.

Vid förlängning av ett sådant beslut gäller samrådsskyldigheten i 36 och 38 §§.

Tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd

44 § Ett offentligt organ ska på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor på begäran ge en operatör tillträde till byggnader, anläggningar och föremål som det offentliga organet äger och som är tekniskt lämpliga för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Den som lämnar tillträde ska söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiseras och som operatören själv inte kan söka.

Skyldigheten att lämna tillträde gäller inte om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. byggnadens, anläggningens eller föremålets tekniska lämplighet för det avsedda tillträdet,

2. utrymmesbrist i byggnaden, anläggningen eller föremålet,

3. personlig säkerhet eller folkhälsa,

4. risken för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,

5. risken för att andra tjänster som byggnaden, anläggningen eller föremålet används för störs,

6. byggnadens, anläggningens eller föremålets kulturvärde, eller

7. andra liknande omständigheter.

Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa offentliga organ ska vara undantagna från skyldigheten att lämna tillträde.

45 § En begäran om tillträde enligt 44 § ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse och en tidsplan för installationen av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller anslutningar till stamnät i de delar som är relevanta för tillträdet.

Den som har tagit emot en begäran om tillträde ska senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran skriftligen ge operatören besked om huruvida begäran medges eller inte. Beskedet ska innehålla villkoren för tillträdet eller de omständigheter som medför att begäran inte medges.

6 kap. Samhällsomfattande tjänster

1 § Om det behövs för att säkerställa tillgång till ett överkomligt pris till en adekvat internetanslutningstjänst eller en talkommunikationstjänst i en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe (samhällsomfattande tjänster), får regleringsmyndigheten besluta om en skyldighet att tillhandahålla sådana tjänster för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till tjänsterna. Regleringsmyndigheten får utse ett eller flera företag som ska säkerställa sådan tillgång i hela eller en del av landet.

En sådan skyldighet får inte vara oskäligt betungande för ett utsett företag.

2 § En adekvat internetanslutningstjänst enligt 1 § ska ha kapacitet att leverera en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om sådan datahastighet.

3 § En tjänst enligt 1 § får inte tillhandahållas på villkor som innebär att slutanvändaren tvingas att betala för något som inte är nödvändigt för tjänsten.

4 § Den som har utsetts att tillhandahålla en tjänst enligt 1 § och som avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet, ska i god tid före avhändandet underrätta regleringsmyndigheten om sin avsikt.

7 kap. Tjänster till slutanvändare

Information innan ett avtal ingås

1 § Innan ett avtal ingås med en konsument ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst på ett klart och begripligt sätt lämna information om avtalet och avgiftsfritt tillhandahålla en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet. Om det inte är tekniskt möjligt att tillhandahålla sammanfattningen innan avtalet ingås, ska den lämnas så snart som möjligt därefter. Tillhandahållaren ska tillämpa villkor som innebär att avtalet gäller först när konsumenten har tagit emot sammanfattningen och bekräftat sin vilja att ingå avtalet.

Bestämmelser om information som en näringsidkare ska ge en konsument innan ett avtal ingås finns också i 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i 22 a § marknadsföringslagen (2008:486).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om informationskravet i första stycket.

2 § Bestämmelserna i 1 § gäller inte överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

3 § Bestämmelserna i 1 § i detta kapitel, 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och 22 a § marknadsföringslagen (2008:486) ska tillämpas även när avtal ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

4 § Tillhandahållaren ska se till att informationen och sammanfattningen enligt 1 § är en del av avtalet, om parterna inte uttryckligen har kommit överens om något annat.

Insyn och offentliggörande av information

5 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst ska för slutanvändarna offentliggöra tydlig, heltäckande och aktuell information om tjänsten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådan information.

6 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst att för slutanvändarna offentliggöra uttömmande, jämförbar, tillförlitlig, användarvänlig och aktuell information om tjänstens kvalitet och om vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa likvärdig tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning. Information om tjänstens kvalitet ska offentliggöras i den utsträckning som tillhandahållaren utövar kontroll över nätet.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst får också åläggas att informera konsumenter om huruvida kvaliteten på tjänsten är beroende av externa faktorer.

Undantag för vissa mikroföretag

7 § Bestämmelserna i 1–6 §§ gäller inte för tillhandahållare som är mikroföretag när de endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

En sådan tillhandahållare ska, innan ett avtal ingås, informera slutanvändaren om att bestämmelserna inte gäller.

Bindningstid

8 § Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får inte ha en längre bindningstid än 24 månader.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte för ett avtal som avser avbetalning av anläggningen av en fysisk anslutning till ett elektroniskt kommunikationsnät.

Ett sådant avtal som ingås med en konsument får inte omfatta terminalutrustning och inte heller innehålla villkor som strider mot 12–17 §§.

10 § Bestämmelserna i 8 och 9 §§ ska gälla även i fråga om avtal som ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Ändring och uppsägning av avtal

11 § När det gäller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster avses med slutanvändare i 12 och 16 §§

endast konsumenter, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte.

12 § Om den som tillhandahåller en slutanvändare en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst vill ändra avtalet, ska slutanvändaren på ett klart och begripligt sätt underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. Underrättelsen ska lämnas på ett varaktigt medium och innehålla information om slutanvändarens rätt att säga upp avtalet.

Inom tre månader från underrättelsen får en slutanvändare som inte godtar de nya villkoren säga upp avtalet utan ytterligare kostnad.

Första och andra styckena gäller inte

1. nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, eller
2. om ändringen av avtalet
  - a) enbart är till slutanvändarens fördel,
  - b) är av rent administrativ karaktär och inte får några negativa konsekvenser för slutanvändaren, eller
  - c) krävs för att avtalet ska vara förenligt med unionsrätt eller nationell rätt.

13 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får i ett avtal med en konsument inte ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden för konsumenten är längre än en månad.

Villkor i ett avtal med bindningstid får inte innebära att konsumenten måste säga upp avtalet tidigare än en månad före bindningstidens utgång för att avtalet ska upphöra att gälla vid den tidpunkten.

Första och andra styckena gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

14 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst får i ett avtal med bindningstid där avtalet förlängs automatiskt inte ställa upp villkor som innebär att en slutanvändare, efter en sådan förlängning, inte har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid, utan annan kostnad än avgifter för användning av tjänsten under uppsägningstiden.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till slutanvändaren lämna information inför en avtalsförlängning och årlig information om prisvillkor.

15 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst och som har ingått ett avtal med en konsument om abonnemang med bindningstid, i kombination med tillhandahållande av terminalutrustning, ska efter att bindningstiden har löpt ut på begäran av konsumenten ta bort operatörslös kostnadsfritt och utan dröjsmål.

Tillhandahållaren ska omedelbart efter bindningstidens utgång på ett tydligt sätt underrätta konsumenten om dennes rätt enligt första stycket.

16 § När en slutanvändare, med stöd av unionsrätten eller nationell rätt, i förtid säger upp eller häver ett avtal som avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, får tillhandahållaren endast begära kompensation för subventionerad terminalutrustning som slutanvändaren behåller. I ett sådant fall får kompensationen inte överstiga det lägsta beloppet av ett tidsproportionellt beräknat restvärde av utrustningen och summan av avgifterna för tjänsten under den återstående avtalsperioden. Tillhandahållaren ska ta bort operatörslös kostnadsfritt och senast vid betalning av kompensationen.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkning av kompensationen.

Påföljder vid fel

17 § Om den faktiska prestandan på en elektronisk kommunikationstjänst skiljer sig väsentligt från den prestanda som anges i ett avtal med en konsument, får konsumenten använda sig av de påföljder vid fel som anges i 16 § konsumenttjänstlagen (1985:716). I ett sådant fall ska bestämmelserna om reklamation i 17 och 18 §§ i samma lag tillämpas.

Första stycket gäller inte internetanslutningstjänster eller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

18 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst ska se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den mån det är tekniskt genomförbart.

Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten så snart som möjligt den dag och inom den tidsram som har avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag.

19 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst ska se till att en slutanvändare med ett nummer ur en nationell nummerplan kan behålla sitt nummer vid byte av tillhandahållare. Om slutanvändaren begär det, ska ett nummer som används för en sådan tjänst överlämnas till en annan tillhandahållare för att den ska tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster inom samma geografiska område (riktnummerområde).

En slutanvändare ska ha rätt att behålla sitt nummer vid byte av tillhandahållare under minst en månad efter det att avtalet har upphört, om inte slutanvändaren uttryckligen har av sagt sig den rätten.

Första stycket gäller inte överlämnande av nummer mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

20 § Ett nummer ska överlämnas enligt 19 § så snart som möjligt den dag som har avtalats mellan slutanvändaren och den mottagande tillhandahållaren.

Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten så snart som möjligt och senast inom en arbetsdag från och med den dag som har avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under överlämnandet får inte överstiga en arbetsdag.

När ett nummer har överlämnats övertar den mottagande tillhandahållaren tillståndet att använda det överlämnade numret och de rättigheter och skyldigheter som är knutna till det överlämnade numret för tiden efter överlämnandet.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheterna enligt 18–20 §§ och föreskrifter om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, besluta om undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst tillsammans med en e-postadress ska ge slutanvändare möjlighet att under en skälig tid avgiftsfritt få tillgång till e-postmeddelanden efter det att avtalet har sagts upp.

22 § Ersättning för att överlämna ett nummer enligt 19 § får grundas endast på driftkostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett nummer har endast rätt till ersättning för den driftkostnad som utgörs av ökade trafik kostnader för kommunikation till numret. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande slutanvändaren har ingått avtal med om tillhandahållande av tjänsten.

Den som överlämnar ett nummer har inte rätt till ersättning från slutanvändaren för överlämnandet.

23 § Den som överlämnar ett nummer enligt 19 § ska till den som regleringsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigerings av kommunikation till numret. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om nummer och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får inte lämnas utan samtycke från personen.

Regleringsmyndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån tillhandahållaren behöver uppgifterna för dirigerings av kommunikation, och till andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören ska i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Denna lag gäller i tillämpliga delar för databasverksamheten.

24 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst ska ersätta en slutanvändare för skada som uppkommer genom dröjsmål vid byte av tillhandahållare enligt 18 §, med överlämnande av ett nummer enligt 19 och 20 §§ eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant byte eller överlämnande har skett. Detsamma gäller för skada som uppkommer genom uteblivna service- eller installationstillfällen.

Tillhandahållaren ska innan ett avtal ingås informera slutanvändaren om dennes rätt till sådan ersättning.

25 § Bestämmelserna i 24 § första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om byte av tillhandahållare eller överlämnande av nummer eller vid bytet eller överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst. Dessutom ska tillhandahållaren visa att den inte skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit hindrets följder. Om dröjsmålet beror på någon som tillhandahållaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra bytet, överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första och andra meningarna.

Bestämmelserna gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skäligen ersättning på grund av dröjsmålet.

Slutanvändaren har alltid rätt till ersättning för skada som har uppkommit genom missbruk när det gäller byte av tillhandahållare eller överlämnande av nummer.

Paketerbjudanden

26 § När en tillhandahållare av en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst tillhandahåller tjänsten till en konsument tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning (ett paket) gäller 5, 8, 9, 12–14, 16 och 18 §§ alla delar av paketet. Även skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet enligt 1 § gäller i ett sådant fall alla delar av paketet.

Om en konsument med stöd av unionsrätten eller nationell rätt har rätt att i förtid säga upp eller häva någon del av paketet på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ska den rätten omfatta alla delar av paketet.

27 § Den som tillhandahåller en konsument en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst och som ingår ett avtal om ytterligare tjänster eller terminalutrustning med konsumenten får ställa upp villkor som innebär en förlängning av den ursprungliga avtalstiden för tjänsten endast om konsumenten uttryckligen har samtyckt till det.

28 § Bestämmelserna i 26 § första stycket och 27 § ska gälla även i förhållande till slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Kostnadskontroll

29 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska avgiftsfritt tillhandahålla en slutanvändare specificerade fakturor som gäller an-

vändningen av tjänsten, om inte slutanvändaren har begärt att fakturan ska vara ospecificerad.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande slutanvändaren får inte anges på fakturan.

30 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst och fakturerar för förbrukning i volym eller tid ska avgiftsfritt erbjuda en konsument en funktion för övervakning och kontroll av användningen av respektive tjänst. Konsumenten ska informeras innan en fastställd förbrukningsgräns uppnås och när en tjänst är förbrukad.

En konsument ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket.

Första och andra styckena gäller inte för mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Ett sådant mikroföretag ska, innan ett avtal ingås, informera konsumenten om att paragrafen inte gäller.

31 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska på begäran av en slutanvändare avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal eller sms-meddelanden med förhöjd taxa.

En slutanvändare ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under en löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärren.

32 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska avgiftsfritt ge en konsument möjlighet att få tjänsten spärrad vid ett belopp som konsumenten anger på förhand. När fordran mot konsumenten överstiger det angivna beloppet ska tjänsten avgiftsfritt avbrytas, om konsumenten inte begär att tjänsten ändå ska tillhandahållas.

Att tjänsten avbryts ska inte hindra konsumenten från att ringa nödsamtal eller andra avgiftsfria samtal.

En konsument ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under en löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra det angivna beloppet.

33 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheterna enligt 29–32 §§ och föreskrifter om undantag från skyldigheterna i 29, 31 och 32 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska

1. erbjuda konsumenter möjlighet att
  - a) på förhand betala för användning av tjänsten,
  - b) på något annat sätt än de som anges i 29–32 §§ kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten, och
2. göra det möjligt för slutanvändare att stänga av tredjepartsfakturerings.

Åtgärder vid utebliven betalning

34 § Om en slutanvändare inte betalar för tillhandahållandet av en internetanslutningstjänst eller för en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst, får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan slutanvändaren har uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en slutanvändare vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten ska i ett sådant fall genast underrätta slutanvändaren om avbrytandet och under minst tio dagar från avbrytandet ge slutanvändaren funktionell tillgång till internet och möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Om en utebliven eller upprepad för sen betalning gäller en viss tjänst, ska avbrytandet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och slutanvändaren inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tillhandahållaren.

Nödkommunikation

35 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska

1. medverka till att nödkommunikation utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för slutanvändaren, och

2. avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödkommunikation.

Den som tar emot nödkommunikation ska se till att den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation av en viss typ eller från ett visst område får tillgång till lokaliseringssuppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheterna enligt första stycket och om undantag från skyldigheterna.

36 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig mobil nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska vid en olycka eller en annan allvarlig händelse i samhället avgiftsfritt medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska skydda människor, egendom eller miljö. Meddelandena ska förmedlas till terminalutrustning som har använts inom ett angivet geografiskt område som berörs av olyckan eller händelsen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten.

Slutanvändare med funktionsnedsättning

37 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster, inklusive tillhörande avtalsinformation, i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

2. kunna dra nytta av ett utbud av företag och tjänster som är likvärdigt med det som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Första stycket gäller inte för tillhandahållare som är mikroföretag när de endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. En sådan tillhandahållare ska, innan ett avtal ingås, informera slutanvändaren om att kraven i första stycket inte gäller.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av tjänsten enligt första stycket.

Abonnentupplysning

38 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska på rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande villkor tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter.

39 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som kontrollerar tillträde till slutanvändare och som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § skyldigheter i syfte att slutanvändare ska ha tillgång till upplysningstjänster om telefonabonnemang.

Användning av trådlösa lokala nät

40 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får inte begränsa slutanvändares möjligheter att ansluta terminalutrustning till trådlösa lokala nät eller att erbjuda andra slutanvändare anslutning till sådana nät.

Diskriminerande krav och villkor

41 § Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst får för tillgång till eller användning av nätet eller tjänsten inte ställa upp krav eller allmänna villkor som diskriminerar slutanvändare på grund av nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort, om det inte kan motiveras på objektiva grunder.

8 kap. Säkerhet

Säkerhet i nät och tjänster

1 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster.

Åtgärderna ska säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till riskerna. Åtgärder ska vidtas särskilt för att förebygga och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om säkerhetsåtgärder, och
2. föreskrifter om undantag från skyldigheten att vidta sådana åtgärder.

2 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten ålägga den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att på egen bekostnad låta ett oberoende kvalificerat organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av verksamheten och att redovisa resultatet av granskningen för myndigheten.

3 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät och tjänster.

Tillsynsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om säkerhetsincidenter, om detta ligger i allmänhetens intresse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om rapportering av säkerhetsincidenter, och
2. föreskrifter om undantag från rapporteringsskyldigheten.

4 § Om det finns ett konkret och betydande hot om en säkerhetsincident, ska den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera de användare som kan påverkas av hotet om vilka skydds- eller motåtgärder de kan vidta och, om det är lämpligt, om själva hotet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om informationsskyldigheten.

Skyddsåtgärder vid lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål

5 § Den som är skyldig att lagra uppgifter enligt 9 kap. 19 § ska vidta de särskilda tekniska och organisatoriska åtgärder som behövs för att skydda de lagrade uppgifterna vid behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana skyddsåtgärder.

Skydd av uppgifter vid tillhandahållande av tjänster

6 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla motsvarande skydd i nätet. Åtgärderna ska syfta till att säkerställa

en säkerhetsnivå som, med hänsyn till tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om sådana skyddsåtgärder.

7 § Om det vid tillhandahållande av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst finns en särskild risk för bristande skydd av behandlade uppgifter, ska den som tillhandahåller tjänsten informera berörda abonnenter om risken. Om den som tillhandahåller tjänsten inte är skyldig att enligt 6 § avhjälpa risken, ska abonnenterna informeras om hur och till vilken ungefärlig kostnad risken kan avhjälpas.

8 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelseskyldigheten och om undantag från den.

9 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska löpande föra en förteckning över integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en sådan förteckning.

9 kap. Behandling av trafikuppgifter och integritetsskydd

Behandling av trafikuppgifter

1 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utplåna eller avidentifiera trafikuppgifter som har lagrats eller på något annat sätt behandlats och som avser användare som är fysiska personer eller som avser abonnenter, när uppgifterna inte längre behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande. Det gäller dock inte om uppgifterna sparas för sådan behandling som anges i 2, 15, 19 eller 21 § eller om uppgifterna behövs för en sådan behandling som är tillåten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1232 av den 14 juli 2021 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.

2 § Trafikuppgifter som krävs för abonnentfakturerings och betalning av avgifter för samtrafik får behandlas till dess att fordran är betald eller preskription har inträtt och det inte längre lagligen går att göra invändningar mot faktureringen eller avgiften.

Om den som uppgifterna rör har samtyckt till det, får den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst behandla

de uppgifter som avses i 1 § för att marknadsföra elektroniska kommunikationstjänster eller för att tillhandahålla andra tjänster där uppgifterna behövs, i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för tjänsten eller marknadsföringen. Ett samtycke får när som helst återkallas.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska informera den som uppgiften rör om vilken typ av trafikuppgifter som behandlas och hur länge uppgifterna behandlas för sådana ändamål som anges i första och andra styckena. Informationen ska lämnas innan samtycke inhämtas.

3 § Behandling av trafikuppgifter enligt 1 och 2 §§ får utföras endast av den som har fått i uppdrag av den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att sköta fakturering, trafikstyrning, kundförfrågningar, marknadsföring av elektroniska kommunikationstjänster eller tillhandahållande av andra tjänster där uppgifterna behövs. Behandlingen ska begränsas till vad som är nödvändigt för verksamheten.

4 § Bestämmelserna i 1–3 §§ gäller inte

1. när en förvaltningsmyndighet eller en domstol behöver tillgång till sådana uppgifter som avses i 1 § för att lösa tvister,

2. för elektroniska meddelanden som omfattas av ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken,

3. för elektroniska meddelanden som omfattas av beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, tekniskt bistånd med sådan avlyssning eller övervakning, inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet, eller

4. i den utsträckning uppgifter som avses i 1 § är nödvändiga för att förhindra och avslöja obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas enligt 2 § första och andra styckena.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om behandling av uppgifter för elektronisk kommunikation meddela föreskrifter om de krav som ska ställas på en talkommunikationstjänst som medger identifiering av det anropande eller uppkopplade telefonnumret eller vidarekoppling.

Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter

7 § Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter och som rör användare som är fysiska personer eller abonnenter får behandlas endast sedan de har avidentifierats eller användaren eller abonnenten har gett sitt samtycke till behandlingen. Behandlingen får endast ske i den utsträckning och under den tid som krävs för tillhandahållandet av en tjänst där uppgifterna behövs.

Innan samtycke lämnas ska den som tillhandahåller tjänsten informera om

1. vilken typ av uppgifter som kommer att behandlas,
2. behandlingens syfte och varaktighet, och
3. huruvida uppgifterna kommer att vidarebefordras.

Ett samtycke får när som helst återkallas.

8 § En användare eller en abonnent ska, trots att samtycke har lämnats, på ett enkelt och kostnadsfritt sätt i enskilda fall kunna motsätta sig behandling av uppgifter i enlighet med 7 § vid uppkoppling eller överföring av ett elektroniskt meddelande.

9 § Endast den som handlar på uppdrag av den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller av den som tillhandahåller den tjänst där uppgifterna behövs, får behandla uppgifter i enlighet med 7 §.

10 § Lokaliseringsuppgifter som omfattas av ett beslut om inhämtning av uppgifter enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet får behandlas trots 7 och 9 §§.

Meddelanden som är av vikt för allmänheten

11 § Den som enligt 7 kap. 36 § ska medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten får för detta ändamål behandla trafikuppgifter, lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter och uppgifter om abonnemang. Uppgifterna får behandlas endast i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för ändamålet. De ska därefter genast utplånas.

Bestämmelserna i 1–3, 7 och 9 §§ gäller inte för sådan behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur länge uppgifterna får behandlas innan de enligt första stycket ska utplånas.

Ospecificerade fakturor

12 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska tillhandahålla ospecificerade fakturor till en abonnent som begär det.

Nummerpresentation

13 § Den som tillhandahåller nummerpresentation ska erbjuda

1. den anropande abonnenten eller användaren möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra nummerpresentation för varje samtal,

2. den anropade abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt vid rimlig användning av funktionen förhindra nummerpresentationen vid inkommande samtal, och

3. den anropade abonnenten möjlighet att, om numret visas innan samtalet etableras, på ett enkelt sätt avvisa inkommande samtal, om skydd mot nummerpresentationen används av den anropande användaren eller abonnenten.

Om presentationen avser det uppkopplade numret, ska den anropade abonnenten erbjudas möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra presentationen av det uppkopplade numret för den anropande användaren.

Första stycket 1 ska gälla även för samtal till ett annat land. Första stycket 2 och 3 och andra stycket ska gälla även för inkommande samtal från ett annat land.

14 § Om nummerpresentation eller presentation av ett uppkopplat nummer erbjuds, ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera allmänheten om detta och om de möjligheter som anges i 13 § första och andra styckena.

Undantag som gäller nummerpresentation och lokaliseringssuppgifter

15 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får

1. på begäran av en abonnent tillfälligt åsidosätta skydd mot nummerpresentation för att kunna identifiera störande samtal samt lagra sådana uppgifter som identifierar den anropande abonnenten och hålla dem tillgängliga för abonnenten på begäran, och

2. för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler åsidosätta skydd mot nummerpresentation och tillhandahålla en sådan myndighet eller organisation lokaliseringssuppgifter vid nödsamtal, utan samtycke eller trots vägran från abonnenten eller användaren.

Automatisk vidarekoppling

16 § Den som tillhandahåller en talkommunikationstjänst ska på begäran av en abonnent på ett enkelt sätt och kostnadsfritt tillhandahålla möjlighet att stoppa automatisk vidarekoppling som görs av tredje part till abonnenten.

Abonnentförteckningar

17 § En abonnent som är en fysisk person ska kostnadsfritt få information om ändamålen med en allmänt tillgänglig abonnentförteckning eller en förteckning ur vilken det går att få uppgifter genom abonnentupplysning, innan personuppgifter om abonnenten tas in i förteckningen. Om förteckningen ska finnas i elektronisk form, ska abonnenten informeras om de sökfunktioner som en sådan tjänst möjliggör.

18 § För att behandla personuppgifter om en abonnent som är en fysisk person i en förteckning som avses i 17 § krävs samtycke från personen. Abonnenten ska ha möjlighet att utan kostnad kontrollera uppgifterna, få felaktiga uppgifter rättade och få uppgifter borttagna ur förteckningen så snart det är möjligt.

Lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål

19 § Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § ska lagra sådana uppgifter som avses i 31 § första stycket 1 och 3 som är nödvändiga för att spåra och identifiera kommunikationskällan, slutmålet för kommunikationen, datum, tidpunkt och varaktighet för kommunikationen, typ av kommunikation, kommunikationsutrustning samt lokalisering av mobil kommunikationsutrustning vid kommunikationens början och slut.

Skyldigheten att lagra uppgifter omfattar uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobil nätanslutningspunkt samt vid internetåtkomst. Även vid misslyckad uppringning gäller skyldigheten att lagra uppgifter som genereras eller behandlas. För telefonitjänst gäller lagringsskyldigheten inte uppgift om nummer som ett samtal styrts till.

Den som ska lagra uppgifter enligt denna paragraf får uppdra åt någon annan att utföra lagringen.

20 § Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten att lagra uppgifter enligt 19 §, om det finns synnerliga skäl för det. Beslutet får förenas med villkor.

Beslutet om undantag får återkallas om villkoren i beslutet inte har följts eller det finns andra särskilda skäl för återkallelse.

21 § Uppgifter som har lagrats enligt 19 § får därutöver behandlas endast för att lämnas ut enligt 33 § första stycket 2 eller 5, 27 kap. 19 § rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas under rättelseverksamhet.

22 § Uppgifter som avses i 19 § ska lagras enligt följande:

– Uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobil nätanslutningspunkt ska lagras i sex månader. Lokaliseringsuppgifter ska dock lagras i endast två månader.

– Uppgifter som genereras eller behandlas vid internetåtkomst ska lagras i tio månader. Om uppgifterna identifierar den utrustning där kommunikationen slutligt avskiljs från den lagringsskyldige till den enskilda abonnenten, ska de dock lagras i endast sex månader.

Lagringstiden räknas från den dag kommunikationen avslutades.

När lagringstiden har löpt ut ska den lagringsskyldige genast utplåna uppgifterna. Om en begäran om utlämnande har kommit in eller ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken har meddelats innan lagringstiden löpt ut, ska den lagringsskyldige dock fortsätta lagra uppgifterna till dess att de har lämnats ut eller tiden för bevarande har löpt ut. Därefter ska uppgifterna genast utplånas.

23 § Den som ska lagra uppgifter enligt 19 § har rätt till ersättning för kostnader som uppstår när lagrade uppgifter lämnas ut. Ersättningen ska betalas av den myndighet som har begärt uppgifterna.

24 § Den som ska lagra uppgifter enligt 19 § ska bedriva sin verksamhet så att uppgifterna utan dröjsmål kan lämnas ut och så att verkställandet av utlämnandet inte röjs. Uppgifterna ska göras tillgängliga på ett sådant sätt att informationen enkelt kan tas om hand.

25 § Om någon som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § har förelagts att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken, ska 8 kap. 5 § samt 23 och 24 §§ i detta kapitel tillämpas på motsvarande sätt för den uppgift som ska bevaras.

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om

1. vilka uppgifter som ska lagras enligt 19 §,
2. lagringstiden enligt 22 § första stycket, och
3. ersättningen enligt 23 §.

Förbud mot avlyssning m.m.

27 § Utöver det som anges i 1–3 och 31 §§ får inte någon annan än berörda användare ta del av eller på något annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande som överförs i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller med en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande, om inte en av användarna har samtyckt till behandlingen.

Detta hindrar inte

1. sådan lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföring av ett elektroniskt meddelande eller i den utsträckning lagringen är nödvändig för driften av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst,

2. att andra får tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet ändå är allmänt tillgängligt och om tillgången ges endast för att effektivisera den fortsatta överföringen till andra mottagare och om uppgifter om vem som har begärt att få informationen utplånas, eller

3. att någon i en radiomottagare avlyssnar eller på något annat sätt, genom att använda en sådan mottagare, får tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande som inte är avsett för denne eller för allmänheten.

Första stycket gäller inte när en tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster behandlar uppgifter i enlighet med förordning (EU) 2021/1232.

28 § Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst på uttrycklig begäran av användaren eller abonnenten.

Hemlig avlyssning och signalspaning

29 § En verksamhet ska bedrivas så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs, om verksamheten avser tillhandahållande av

1. ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som inte enbart är avsett för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen, eller

2. tjänster inom ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som består av

a) en allmänt tillgänglig telefonitjänst till en fast nätanslutningspunkt som medger överföring av lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet, eller

b) en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst till en mobil nätanslutningspunkt.

Innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden ska göras tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om frågor som avses i denna paragraf samt får i enskilda fall besluta om undantag från kravet i första stycket.

30 § För att signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet ska kunna inhämtas, ska operatörer som äger tråd där signaler förs över Sveriges gräns överföra dessa till samverkanspunkter. Varje sådan operatör ska anmäla en eller flera samverkanspunkter till den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om samverkanspunkter.

Samtliga operatörer som för signaler i tråd över Sveriges gräns ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådan information de innehar som gör det enklare att ta hand om signalerna.

Samtliga operatörer ska utföra uppgifterna enligt första och andra styckena så att verksamheten inte röjs.

Tystnadsplikt

31 § Den som i samband med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummerberoende interpersonell kommunikationstjänst har fått del av eller tillgång till följande uppgifter får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon har fått del av eller tillgång till:

1. en uppgift om abonnemang,

2. innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller

3. en annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande.

Tystnadsplikten gäller inte i förhållande till den som har tagit del i utväxlingen av ett elektroniskt meddelande eller som på något annat sätt har sänt eller tagit emot ett sådant meddelande.

Tystnadsplikt enligt första stycket 1 och 3 gäller inte heller i förhållande till innehavaren av ett abonnemang som har använts för ett elektroniskt meddelande.

32 § Tystnadsplikt enligt 31 § första stycket gäller även för en uppgift som hänför sig till

1. en åtgärd att kvarhålla försändelser enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken,
2. en angelägenhet som avser användning av hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 27 kap. 18 eller 19 § rättegångsbalken eller tekniskt bistånd med hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller med hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 4 kap. 25 b § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
3. en angelägenhet som avser inhämtning av signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet,
4. inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet,
5. en begäran om utlämnande av uppgift om abonnemang enligt 33 § första stycket 2,
6. ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken, och
7. en begäran om utlämnande av en uppgift om tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster enligt 33 § första stycket 5.

33 § Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst och som då har fått del av eller tillgång till en uppgift som avses i 31 § första stycket ska på begäran lämna

1. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 till
  - a) en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten bedömer att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,
  - b) Finansinspektionen, om inspektionen bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG,
  - c) Finansinspektionen, om inspektionen bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn när det gäller någon av bestämmelserna i 4 a kap. 1–8 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster eller 1 kap. 5 § eller 4 kap. 7, 8, 9, 10, 11 eller 14 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
  - d) Konsumentombudsmannen, om ombudsmannen bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden eller marknadsföringslagen (2008:486), när det är fråga om en misstänkt överträdelse av

unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen enligt bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004,

e) Konsumentverket, om verket bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn enligt lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning,

f) Kronofogdemyndigheten, om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

g) Läkemedelsverket, om verket bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn när det gäller bestämmelserna om marknadsföring i 12 kap. läkemedelslagen (2015:315),

h) Polismyndigheten, om myndigheten bedömer att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

i) Polismyndigheten eller en åklagarmyndighet, om myndigheten bedömer att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra en underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, och

j) Skatteverket, om verket bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

2. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet,

3. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 och 3 till en regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler,

4. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 och 3 samt uppgift om i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits till Polismyndigheten, om myndigheten bedömer att uppgiften behövs i samband med efterforskning av personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det finns fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa, och

5. en uppgift som avses i 31 § första stycket 3 om vilka övriga tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som har deltagit vid överföringen av ett meddelande som omfattas av ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken till den myndighet som meddelat föreläggandet.

Ersättning för att lämna ut andra uppgifter enligt första stycket 3 än lokaliseringsuppgifter ska vara skäligen med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

34 § Den som i något annat fall än de som avses i 31 § första stycket och 32 § i en radiomottagare har avlyssnat eller på något annat sätt, genom att använda en sådan mottagare, har fått tillgång till ett radiobefordrat meddelande i ett elektroniskt kommunikationsnät som inte är avsett för denne eller för allmänheten får inte obehörigen föra det vidare.

35 § I det allmännas verksamhet ska offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i stället för 31–34 §§.

10 kap. Uppgiftsskyldighet

1 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till regleringsmyndigheten som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 26 och 29 §§ och 4 kap. 3 och 7 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till nytta för konsumenterna,

3. klart definierade statistiska ändamål, rapporter och studier,

4. marknadsanalys enligt 5 kap. 5 §, inbegripet uppgifter om marknader i efterföljande led eller slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till analyserade marknader,

5. beslut om skyldigheter enligt 5 kap.,

6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och nummer,

7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka

a) grossisttjänster som har gjorts tillgängliga för konkurrenter,

b) täckning och utbyggnad inom landet,

c) uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har, eller

d) identifieringen av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt geografiska kartläggningar, och

8. genomförande av geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Om de uppgifter som kan lämnas enligt första stycket 7 och 8 inte är tillräckliga, har regleringsmyndigheten rätt att på begäran få sådana upplysningar och handlingar av andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer.

Uppgifter som avses i första stycket 2–8 får inte begäras in före ett marknadsinträde eller som villkor för detta.

2 § En operatör som enligt 5 kap. 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet ska på begäran tillhandahålla regleringsmyndigheten redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

3 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till regleringsmyndigheten som behövs för att den ska kunna lämna information till Berec och Byrån för stöd till Berec i enlighet med artikel 40 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009.

4 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till Berc som organet behöver för kontroll av att dess yttranden följs.

5 § Information som ska offentliggöras enligt denna lag eller enligt de skyldigheter, villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten innan den offentliggörs.

6 § Regleringsmyndigheten får besluta om en skyldighet att särredovisa verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster för den som

1. bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 §, och
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än sådana som omfattas av denna lag.

11 kap. Tillsyn

Tillsynsområdet

1 § Tillsynsmyndigheten ska ha tillsyn över att lagen, de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheten ska också ha tillsyn över att rättsakter som har antagits med stöd av följande bestämmelser följs:

1. artiklarna 40.5, 57.2, 75.1, 102.3, 109.8 och 116 i direktiv (EU) 2018/1972, och
2. artikel 4.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation).

Tillträde till utrymmen

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, där verksamhet som omfattas av denna lag bedrivs.

Uppgifter som behövs för tillsynen

3 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Om de uppgifter som kan lämnas enligt första stycket inte är tillräckliga, får tillsynsmyndigheten förelägga andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer att tillhandahålla sådana upplysningar eller handlingar.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Verkställighet

4 § Tillsynsmyndighetens beslut som avser åtgärder för tillsynen enligt detta kapitel får verkställas av Kronofogdemyndigheten. Då gäller bestämmelserna i utsköningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Tillsynsåtgärder

5 § Om tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte följer lagen eller de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, ska myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig inom skälig tid.

Första stycket gäller även i fråga om den som tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka inte följer en genomförandeåtgärd som avses i 1 § andra stycket eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger.

6 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 5 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid. Om ett föreläggande inte följs får tillsynsmyndigheten, efter utgången av den tid som angetts i underrättelsen enligt 5 §,

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som har åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden som behövs för att lagen eller de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas.

Om en radiosändare har använts i mindre omfattning än tillståndsvillkoren medger, får dock tillståndet inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

7 § Ett tillstånd får återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet,

2. tillståndshavaren trots påminnelse inte har betalat en avgift enligt 14 kap. 1, 2 eller 3 §, eller

3. tillståndshavaren begär att tillståndet ska återkallas.

Ett tillstånd att använda radiosändare får därutöver återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket har upphört att gälla och det inte finns särskilda skäl som talar mot en återkallelse,

2. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,

3. radioanvändningen har orsakat skada för Sveriges säkerhet eller det kan antas att radioanvändningen kommer att orsaka sådan skada, eller

4. tillståndet har beviljats för annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme med stöd av 3 kap. 7 § och det därefter har uppkommit efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart i fall som avses i 3 kap. 28 § och 4 kap. 9 §.

8 § Ett tillstånd får återkallas enligt 7 § första stycket 1 eller andra stycket endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Ett tillstånd att använda radiosändare får återkallas eller tillståndsvillkoren ändras på grund av förändringar i radiotekniken endast om det finns synnerliga skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. Det ska då särskilt beaktas i vilken utsträckning ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen har uppnåtts och vilka effekter en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren får för tillståndshavarens verksamhet.

Ett tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket får inte återkallas enligt 7 § andra stycket 3 i detta kapitel.

9 § En frekvenstilldelning för rundradiosändning får ändras, om det är nödvändigt för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sådan verksamhet.

10 § När ett tillstånd att använda radiosändare har hyrts ut enligt 3 kap. 29 § och det finns skäl att återkalla tillståndet enligt 6 eller 7 § på grund av omständigheter som hänför sig till hyrestagaren, ska återkallelsen i stället avse medgivandet till uthyrning.

11 § Tillsynsmyndigheten får, vid en överträdelse av denna lag, de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast följa lagen eller de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. meddela ett föreläggande att en verksamhet helt eller delvis ska upphöra.

En förutsättning för ett beslut enligt första stycket är att överträdelsen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra användare av radiofrekvenser. Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Giltighetstiden för ett sådant beslut får vara högst tre månader. Om rättelse inte har vidtagits, får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

12 § En återkallelse av ett tillstånd eller en ändring av tillståndsvillkoren påverkar inte en skyldighet att betala ersättning för ett tillstånd som har beviljats enligt 3 kap. 10 § eller 4 kap. 6 §, om inte något annat bestäms i samband med återkallelsen eller villkorsändringen.

Tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter

13 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Lösning av tvister

14 § Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde eller som tillhandahåller tillhörande faciliteter, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av

- a) denna lag,
- b) beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen,
- c) föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, eller
- d) rättsakter som avses i 1 § andra stycket eller 13 § första stycket 1, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Om en överenskommelse om tillträde enligt 5 kap. 31 eller 44 § inte har nåtts inom två månader från det att en begäran har tagits emot, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

15 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt 14 §.

Förelägandet får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömmande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

16 § Om en part har hänskjutit en tvist för avgörande enligt 14 §, får tillsynsmyndigheten besluta att inte ta upp tvisten för avgörande, om det med hänsyn till den frågeställning som tvisten har aktualiserat är lämpligare att den avgörs genom en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen.

Om myndigheten inte har vidtagit någon sådan tillsynsåtgärd inom fyra månader från det att en part har hänskjutit tvisten, ska myndigheten på ny ansökan av någon av parterna pröva tvisten enligt 14 §.

17 § Om det med hänsyn till tvistens art är lämpligare, får tillsynsmyndigheten hänskjuta tvisten till medling, i stället för att ta upp tvisten till prövning eller vidta en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen. Myndigheten ska i ett sådant fall ge parterna tillfälle att föreslå en lämplig person att vara medlare.

Om medling har pågått i fyra månader eller avbrutits dessförinnan utan att parterna kommit överens, ska myndigheten på ny ansökan av någon av parterna pröva tvisten enligt 14 §.

Parterna ska solidariskt betala skälig ersättning till medlaren för arbete och utlägg.

18 § Om en tvist som har hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 14 § också har hänskjutits till en eller flera tillsynsmyndigheter i en annan stat inom Europeiska unionen och tvisten påverkar handeln mellan medlemsstaterna i unionen, ska tillsynsmyndigheten underrätta Berec om tvisten. När tillsynsmyndigheten har lämnat en sådan underrättelse får ärendet inte avgöras förrän Berec har yttrat sig. Om ärendet brådskar med hänsyn till intresset att trygga konkurrensen eller skydda slutanvändarnas intressen, får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat bestäms.

Tillsynsmyndigheten ska avgöra ärendet inom en månad från det att Berec har yttrat sig och ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

12 kap. Sanktionsavgifter

1 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den som inte

1. tillhandahåller en sammanfattning av avtalet i enlighet med 7 kap. 1 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 102.3 i direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

2. tillämpar villkor om bindningstid och uppsägningstid i enlighet med 7 kap. 8, 13 eller 14 §,

3. uppfyller kraven på nummerportabilitet i enlighet med 7 kap. 19 och 20 §§ och föreskrifter om nummerportabilitet som har meddelats med stöd av 7 kap. 21 § första stycket,

4. vidtar åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster i enlighet med 8 kap. 1 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

5. rapporterar om säkerhetsincidenter i enlighet med 8 kap. 3 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

6. informerar om hot om säkerhetsincidenter i enlighet med 8 kap. 4 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genom-

förändringar som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

7. vidtar skyddsåtgärder enligt 8 kap. 5 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

8. vidtar åtgärder för att säkerställa skydd av uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av en tjänst i enlighet med 8 kap. 6 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

9. informerar abonnenten om särskilda risker för bristande skydd av behandlade uppgifter i enlighet med 8 kap. 7 §,

10. underrättar om integritetsincidenter i enlighet med 8 kap. 8 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

11. behandlar uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande i enlighet med 9 kap. 27 §,

12. bedriver sin verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs i enlighet med 9 kap. 29 § första stycket och föreskrifter som har meddelats i anslutning till det stycket,

13. gör innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand i enlighet med 9 kap. 29 § andra stycket och föreskrifter som har meddelats i anslutning till det stycket,

14. överför signaler till samverkanspunkter i enlighet med 9 kap. 30 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen, eller

15. lämnar ut en uppgift i enlighet med 9 kap. 33 §.

En sanktionsavgift enligt första stycket 2 ska, när det är fråga om ett paket enligt 7 kap. 26 §, tas ut endast om överträdelsen avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst eller en överföringstjänst som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

2 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. den skada eller risk för skada som har uppstått till följd av överträdelsen,

2. om aktören tidigare har begått en överträdelse, och

3. de kostnader som aktören har undvikit till följd av överträdelsen.

Tillsynsmyndigheten får avstå från att ta ut en sanktionsavgift helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

3 § En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

4 § En sanktionsavgift får endast beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

5 § En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsökningsbalken.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

6 § En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

13 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. använder radiosändare utan tillstånd om ett sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett tillståndsvillkor, eller

2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 3 kap. 25 § andra stycket.

2 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska dömas till böter. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

3 § Radiosändare eller elektriska eller elektroniska anläggningar som har varit föremål för brott enligt 1 § kan förklaras förverkade. Då ska bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken tillämpas.

4 § Om någon har ålagts att betala konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 5 § konkurrenslagen (2008:579) eller dömts att betala vite enligt 6 kap. 2 § samma lag, får vite enligt denna lag inte dömas ut för samma förfarande.

14 kap. Avgifter

1 § Reglerings- eller tillsynsmyndigheten får ta ut en handläggningsavgift av den som

1. anmäler verksamhet enligt 2 kap. 1 §, eller

2. ansöker om tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 26 eller 29 § eller 4 kap. 3 eller 7 §.

Handläggningsavgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendet.

2 § Reglerings- eller tillsynsmyndigheten ska ta ut en årlig avgift av den som

1. bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 §, eller
2. har tillstånd enligt 3 kap. 1 § eller 4 kap. 3 §.

De årliga avgifterna ska sammantagna motsvara de kostnader som myndigheterna, utöver 1 §, har för sina verksamheter enligt denna lag. Avgifterna ska fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

3 § Den som bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 § ska betala en avgift för finansiering av åtgärder mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar som gäller elektronisk kommunikation. Avgifterna ska fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet.

15 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande

1 § En myndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas är myndigheten motpart i domstolen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kammarrättens avgörande får inte överklagas.

2 § Ett beslut enligt denna lag får överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått parten emot, och av någon annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

Säkerhetspolisen och Försvarsmakten får överklaga ett beslut som gäller

1. beviljande av ett tillstånd att använda radiosändare eller medgivande att överlåta eller hyra ut ett sådant tillstånd,

2. att förena ett tillstånd att använda radiosändare med villkor, eller

3. återkallelse av ett tillstånd att använda radiosändare eller ändring av villkor i ett sådant tillstånd.

3 § Ett beslut enligt 5 kap. 5 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad får överklagas endast i samband med att ett beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som avses i 5 kap. 8 § överklagas.

Ett beslut enligt 3 kap. 9 § att begränsa antalet tillstånd och ett beslut enligt 3 kap. 10 § eller 4 kap. 6 § att utfärda en allmän inbjudan till ansökan får överklagas endast i samband med att ett beslut i fråga om tillstånd att använda radiosändare eller nummer överklagas.

4 § Ett beslut om underrättelse enligt 11 kap. 5 §, ett beslut om föreläggande enligt 11 kap. 15 § och ett beslut om att inte ta upp en tvist för avgörande enligt 11 kap. 16 § första stycket får inte överklagas.

5 § Ett beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen gäller omedelbart, om inte något annat har bestämts.

Handläggning i domstol

Skyndsamt handläggning

6 § Ett mål i förvaltningsrätt och kammarrätt ska handläggas skyndsamt, om det avser överprövning av

1. ett beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad enligt 5 kap. 5 § andra stycket,
2. ett beslut om åläggande av skyldigheter med stöd av 5 kap. 8 eller 24 §,
3. ett beslut i ett tillsynsärende enligt 11 kap. 6 §, om tillsynen avsett kontroll av att ett beslut som anges i 2 följs, eller
4. ett beslut vid prövning av en tvist enligt 11 kap. 14 §, om tvisten grundar sig på ett beslut som anges i 2.

7 § I ett mål som avses i 6 § får en part i förvaltningsrätten åberopa en ny omständighet eller ett nytt bevis efter det att fyra månader har gått från det att tiden för överklagande har gått ut, endast om parten gör sannolikt att parten inte hade kunnat åberopa omständigheten eller beviset tidigare eller haft annan giltig ursäkt att inte göra det.

I ett mål som avses i 6 § får en ny omständighet eller ett nytt bevis åberopas först i kammarrätten endast om det finns synnerliga skäl.

Domstolarnas sammansättning

8 § Vid prövningen av mål som avses i 6 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

9 § Vid prövningen av mål som avses i 6 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 8 och 9 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Inhibition

11 § När en domstol enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) tar ställning till om ett beslut som har fattats med stöd av denna lag tills vidare inte ska gälla, ska domstolen särskilt beakta det som anges om lagens syfte i 1 kap. 1 §.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (2022:000) om införande av lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

2.2 Förslag till lag om införande av lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs följande.

Tidpunkt för ikraftträdande

1 § Lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation och denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

Lagar som upphävs

2 § Genom denna lag upphävs

1. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, och
2. lagen (2003:390) om införande av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Fortsatt giltighet av äldre beslut

3 § Tillstånd, medgivanden, förelägganden, förbud, villkor, undantag, ålägganden och andra beslut som har meddelats med stöd av den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande äldre bestämmelser, eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sådana bestämmelser, gäller fortfarande. Besluten ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen, om inte något annat följer av denna lag.

4 § Beslut om skyldigheter som har meddelats enligt den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och som inte kan åläggas enligt någon motsvarande bestämmelse i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation gäller inte längre. Detsamma gäller i fråga om förelägganden och förbud som inte kan meddelas enligt lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

5 § Tillstånd för tillhandahållande av mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana tjänster som har meddelats med stöd av 7 § i den upphävda telelagen (1993:597) eller motsvarande äldre bestämmelser gäller fortfarande. Ett sådant tillstånd ska anses meddelat med stöd av 3 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation för samma radioanvändning som tillståndet avser.

Villkor för sådana tillstånd som har meddelats med stöd av 15 § första stycket 3 och 4 i den upphävda telelagen ska anses meddelade med stöd av 3 kap. 12–14 §§ lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Anmälan av verksamhet

6 § Den som vid ikraftträdandet av denna lag är anmäld enligt 2 kap. 1 § i den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller 5 § i den upphävda telelagen (1993:597) eller har tillstånd enligt 7 eller 14 § i den lagen eller motsvarande äldre bestämmelser, ska anses anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Tillstånd att använda radiosändare

7 § Ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning som har beviljats före den 1 augusti 2010 ska anses motsvara ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme enligt 3 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation. Giltighetstiden för ett sådant tillstånd ska fortfarande anses förlängd med tio år, om tillståndet när det beviljades gällde längst till och med den 31 december 2015 och inte före den 1 augusti 2010 hade förlängts eller förnyats.

För sådana tillstånd gäller fortfarande bestämmelserna om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom ramen för tillståndet enligt den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, i dess lydelse före den 1 augusti 2010.

8 § Bestämmelserna om tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster i 3 kap. 18 och 22 §§ lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas inte på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet av den lagen.

Skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en marknad

9 § Bestämmelserna om anmälan vid avveckling eller utbyte av nätdelar i 5 kap. 9 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas inte i fråga om skyldigheter som har ålagts före ikraftträdandet av den lagen.

Personuppgifter i abonnentförteckningar

10 § Sådana personuppgifter om en abonnent av fasta allmänt tillgängliga telefonitjänster som har förts in i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning före ikraftträdandet av den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation får stå kvar i förteckningen, om inte abonnenten meddelar något annat.

Tillsyn

11 § Bestämmelserna om tillsyn i 11 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas även i fråga om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom ramen för sådana tillstånd som avses i 7 §.

12 § Den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation gäller fortfarande i fråga om en parts rätt att hänskjuta en tvist för avgörande av tillsynsmyndigheten, om tvisten har samband med skyldigheter som avser tiden före ikraftträdandet av denna lag.

Sanktionsavgifter

13 § Bestämmelserna om sanktionsavgifter i 12 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas endast på överträdelser som har skett efter ikraftträdandet av den lagen.

2.3 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 25 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

25 §¹

När tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation har lämnats, får de tekniska hjälpmedel som behövs för åtgärden användas.

I 6 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation som gäller för den som driver verksamhet som avses i den lagen.

I 9 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation som gäller för den som driver verksamhet som avses i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom föreskrivs att 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 f §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 53 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2009:109.

2.5 Förslag till lag om ändring i patentlagen (1967:837)

Härigenom föreskrivs att 57 f § patentlagen (1967:837)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

57 f §²

Den som på grund av bestämmelserna i 57 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Lagen omtryckt 1983:433.

² Senaste lydelse 2009:111.

2.6 Förslag till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)

Härigenom föreskrivs att 35 f § mönsterskyddslagen (1970:485) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 f §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 35 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2009:112.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12 och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §²

En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation* och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och *lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation*. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

12 §³

En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.

Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

En kammarrätt är domför utan nämndemän

1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,

2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och

3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.

Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *lagen (2003:389) om elek-*

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om

¹ Lagen omtryckt 1981:1323.

² Senaste lydelse 2017:729.

³ Senaste lydelse 2018:1959.

tronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunalagen (2017:725) finns i 13 a §.

åldersgränser för film som ska visas offentligt *och lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.* Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunalagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §⁴

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.*

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.*

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

⁴ Senaste lydelse 2018:1959.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Den som svarar för alarmeringscentraler som anges i 1 § får inte utan tillstånd av regeringen spela in telefonsamtal *varigenom* någon avser att tillkalla eller annars *komma i förbindelse med* Polismyndigheten, kommunal organisation för räddningstjänst, ambulans eller något annat hjälporgan och som *befordras* via ett allmänt kommunikationsnät till eller från en sådan central.

Tillstånd får även i den utsträckning som krävs för snabba och effektiva hjälpinsatser *innefatta* rätt att

1. avlyssna och spela in sådana telefonsamtal som avses i första stycket och som har kopplats vidare av en alarmeringscentral till ett hjälporgan,

2. avbryta pågående telefonsamtal för att samtal ska kunna kopplas vidare från en alarmeringscentral till ett hjälporgan.

Den som svarar för alarmeringscentraler som anges i 1 § får inte utan tillstånd av regeringen spela in telefonsamtal *som innebär att* någon avser att tillkalla eller annars *kontakta* Polismyndigheten, *en* kommunal organisation för räddningstjänst, ambulans eller något annat hjälporgan och som *överförs* via ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät till eller från en sådan central.

Ett tillstånd får även i den utsträckning som krävs för snabba och effektiva hjälpinsatser *omfatta en* rätt att

---

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter

Härigenom föreskrivs att 9 f § lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 f §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 9 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2009:114.

2.10 Förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 d § växtförädlarrättslagen (1997:306) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

5 d §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 9 kap. 5 a § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-s signaler

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-s signaler²

dels att 3 och 6 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 § ska utgå,

dels att nuvarande 4 § ska betecknas 3 §,

dels att rubriken till lagen samt 1, 2 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 3 § ska lyda ”Viss utrustning för tv-mottagare” och rubriken närmast före 5 § ska lyda ”Utrustning och tjänster för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-tjänster”,

dels att rubriken närmast efter 3 § ska sättas närmast före 3 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om standarder för sändning av radio- och TV-s signaler

Lag om standarder för digital radio och tv

1 §³

Denna lag genomför *Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) och 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster), i de delar de avser bestämmelser om*

Denna lag genomför *artiklarna 62 och 113 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

² Senaste lydelse av

lagens rubrik 2003:393

3 § 2003:393

6 § 2003:393

rubriken närmast före 5 § 2003:393.

³ Senaste lydelse 2003:393.

tillämpning av standarder för sändning av ljudradio- och televisions-signaler.

2 §⁴

I lagen finns bestämmelser om standarder för *TV-tjänster som sänds i bredbandsformat, har hög upplösning eller använder digitala sändningssystem* samt om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och *TV-sändningar* till allmänheten.

I lagen finns bestämmelser om standarder för *digitala tv-tjänster* och om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och *tv-sändningar* till allmänheten.

4 §

Den som tillhandahåller digitala tv-tjänster ska se till att slutanvändare avgiftsfritt kan lämna tillbaka digital tv-utrustning, om den inte kan användas med andra tillhandahållares digitala tv-tjänster.

15 §⁵

Om en näringsidkare bryter mot någon av bestämmelserna i 3 § andra stycket, 5 § första stycket, 7 eller 8 § eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § första stycket, 4 §, 5 § andra stycket eller 6 § får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § skall den samråda med Konkurrensverket.

Om en näringsidkare bryter mot 4 §, 5 § första stycket, 7 eller 8 § eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 § eller 5 § andra stycket får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § ska den samråda med Konkurrensverket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

⁴ Senaste lydelse 2003:393.

⁵ Senaste lydelse 2003:393.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Om forskning som avses i 1 § utsätts för varaktiga eller upprepade störningar från annan verksamhet i närheten, får länsstyrelsen efter ansökan enligt 6 § meddela förbud eller förelägganden mot den störande verksamheten för att skydda forskningen.

Det som sägs i första stycket gäller inte sådan verksamhet som regleras i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet eller i föreskrifter utfärdade med stöd av dessa lagar. Det som sägs i första stycket gäller inte heller störningar från en verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande bestämmelser i äldre lag.

Första stycket gäller inte sådan verksamhet som regleras i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation eller lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet eller i föreskrifter utfärdade med stöd av dessa lagar. Första stycket gäller inte heller störningar från en verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande bestämmelser i äldre lag.

Om ett beslut enligt första stycket medför att pågående markanvändning inom det berörda området avsevärt försvåras, har områdets ägare och den som har nyttjanderätt, servitut, rätt till elektrisk kraft eller liknande rätt till detta område, rätt till ersättning för skada till följd av beslutet.

Ersättningen ska motsvara skadan med avdrag för vad den berättigade är skyldig att tåla utan ersättning. Ersättningen ska betalas av den som ansökt om skyddet.

I fråga om ersättningen tillämpas i övrigt expropriationslagen (1972:719).

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2010:831.

2.13 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Härigenom föreskrivs att 3 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

I denna lag avses med

affärsbeslut: ett beslut som fattas av en konsument eller en näringsidkare om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt ska köpas, om hela eller delar av köpesumman ska betalas, om produkten ska behållas eller överlåtas, eller om en avtalsenlig rättighet i samband med produkten ska utnyttjas, oavsett om konsumenten eller näringsidkaren beslutar att handla eller att avstå från att handla,

elektronisk post: ett adresserat eller på något annat sätt individualiserat elektroniskt meddelande i form av text, röst, ljud eller bild som sänds via ett allmänt kommunikationsnät och som kan lagras i nätet eller i mottagarens terminalutrustning tills mottagaren hämtar det,

elektronisk post: ett adresserat eller på något annat sätt individualiserat elektroniskt meddelande i form av text, röst, ljud eller bild som sänds via ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och som kan lagras i nätet eller i mottagarens terminalutrustning tills mottagaren hämtar det,

god marknadsföringssed: god affärssed eller andra vedertagna normer som syftar till att skydda konsumenter och näringsidkare vid marknadsföring av produkter,

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

marknadsföring: reklam och andra åtgärder i näringsverksamhet som är ägnade att främja avsättningen av och tillgången till produkter inbegripet en näringsidkares handlande, underlåtenhet eller någon annan åtgärd eller beteende i övrigt före, under eller efter försäljning eller leverans av produkter till konsumenter eller näringsidkare,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

produkter: varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen och andra nyttigheter.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om operatörers skyldighet att överföra signaler för att möjliggöra inhämtning enligt denna lag.

I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om operatörers skyldighet att överföra signaler för att möjliggöra inhämtning enligt denna lag.

Endast kontrollmyndigheten ska ha rådighet över signalbärare innehållande sådana signaler som överförs i enlighet med de bestämmelser som avses i första stycket. Myndigheten ska ge signalspaningsmyndigheten tillgång till signalbärare endast i den utsträckning det följer av tillstånd enligt 5 a eller 5 b §.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2009:967.

2.15 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 3 a §, 17 kap. 4 a §, 18 kap. 4 a §, 19 kap. 3 b § och 44 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

3 a §¹

Sekretessen enligt 1, 1 a och 2 §§ hindrar inte att Säkerhetspolisen eller Försvarmakten lämnar uppgift som avses där till Post- och telestyrelsen, om uppgiften avser

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut *ett* tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,

2. behovet av att förena ett sådant tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka villkor som tillståndet i så fall bör förenas med, eller

3. frågan om det finns skäl att återkalla tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 7 kap. 6 § första stycket 4 lagen om elektronisk kommunikation.

3. frågan om det finns skäl att återkalla *ett* tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 11 kap. 7 § andra stycket 3 lagen om elektronisk kommunikation.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

17 kap.

4 a §²

Sekretess gäller för uppgift som hänförs till ärende om prövning enligt 3 kap. 8 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation av fråga om tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller för uppgift som hänförs till *ett* ärende om prövning enligt 3 kap. 10 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation av *en* fråga om tillstånd att använda radiosändare efter *en* allmän inbjudan till ansökan, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

¹ Senaste lydelse 2019:1207.

² Senaste lydelse 2010:498.

18 kap.

4 a §³

Sekretessen enligt 2 § hindrar inte att Säkerhetspolisen lämnar uppgift som avses där till Post- och telestyrelsen, om uppgiften avser

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut *ett* tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,

2. behovet av att förena ett sådant tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka villkor som tillståndet i så fall bör förenas med, eller

3. frågan om det finns skäl att återkalla tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 7 kap. 6 § första stycket 4 lagen om elektronisk kommunikation.

3. frågan om det finns skäl att återkalla *ett* tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 11 kap. 7 § andra stycket 3 lagen om elektronisk kommunikation.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

19 kap.

3 b §⁴

Sekretessen enligt 3 § hindrar inte att uppgift lämnas till Säkerhetspolisen och Försvarsmakten om vem som är sökande i ett ärende om tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Sekretessen enligt 3 § hindrar inte att uppgift lämnas till Säkerhetspolisen och Försvarsmakten om vem som är sökande i ett ärende om tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

44 kap.

4 §⁵

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 2 kap. 14 § första stycket 1, 3 och 4 postlagen (2010:1045),

2. 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

2. 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

³ Senaste lydelse 2019:1207.

⁴ Senaste lydelse 2019:1207.

⁵ Senaste lydelse 2021:46.

3. 6 kap. 21 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befodringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

3. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befodringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.16 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 5 § luftfartslagen (2010:500) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns särskilda bestämmelser om användning av radioanläggningar ombord på luftfartyg och inom markorganisationen.

I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns särskilda bestämmelser om användning av radioanläggningar ombord på luftfartyg och inom markorganisationen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.17 Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § och 10 kap. 3 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §

För att sända tv och sökbar text-tv med användande av radiovågor krävs tillstånd enligt denna lag om sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 megahertz, 174–240 megahertz eller 470–790 megahertz.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

10 kap.

3 §

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

I denna lag betyder

<i>debitera</i> : att medel dras från ett konto,	
<i>elektroniskt kommunikationsnät</i> : detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,	<i>elektroniskt kommunikationsnät</i> : detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,
<i>elektronisk kommunikationstjänst</i> : detsamma som i 1 kap. 7 § lagen om elektronisk kommunikation,	

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2021:494.

2.19 Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 4 § varumärkeslagen (2010:1877) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

4 §

Den som på grund av 1 § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information, har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet

Häri genom föreskrivs att 1 § lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket får, under de förutsättningar som anges i denna lag, i underrättelseverksamhet i hemlighet från den som enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst hämta in uppgifter om

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket får, under de förutsättningar som anges i denna lag, i underrättelseverksamhet i hemlighet från den som enligt lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst *som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst* hämta in uppgifter om

1. meddelanden som i ett elektroniskt kommunikationsnät har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress,

2. vilka elektroniska kommunikationsutrustningar som har funnits inom ett visst geografiskt område, eller

3. i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

¹ Senaste lydelse 2014:654.

2.21 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och vägtrafikdatalagen (2019:369).

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd.

I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd.

I lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen finns bestämmelser om vidareutnyttjande av handlingar hos statliga och kommunala myndigheter.

I produktansvarslagen (1992:18) finns bestämmelser om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.22 Förslag till lag om ändring i radio- utrustningslagen (2016:392)

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 15 §§ radioutrustningslagen (2016:392) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG.

Lagen innehåller bestämmelser om tillhandahållande av radioutrustning på marknaden och om viss användning av sådan utrustning.

I lagen (2003:389) om elektrokommunikation finns det bestämmelser om användning av radiosändare.

I lagen (2022:000) om elektrokommunikation finns det bestämmelser om användning av radiosändare.

3 §

I denna lag betyder

amatörradiotrafik: icke yrkesmässig radiotrafik för övning, kommunikation och tekniska undersökningar, bedriven i personligt radiotekniskt intresse och utan vinstsyfte,

distributör: en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller radioutrustning på marknaden utan att vara tillverkare eller importör,

ekonomisk aktör: tillverkaren, tillverkarens representant, importören och distributören,

föreskrivna krav: de väsentliga krav på radioutrustning som avses i 5 § och de skyldigheter för en ekonomisk aktör som framgår av denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och direkt tillämpliga rättsakter som har meddelats med stöd av direktiv 2014/53/EU,

ibruktagande: att radioutrustning används för första gången inom Europeiska unionen av slutanvändaren,

importör: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som släpper ut radioutrustning från ett tredjeland på unionsmarknaden,

radiobestämmning: fastställande av ett föremåls position, hastighet eller andra kännetecken, eller erhållande av information om detta, med hjälp av radiovågors utbredningsegenskaper,

radioutrustning: en elektrisk eller elektronisk produkt som avsiktligt avger eller tar emot radiovågor för radiokommunikation eller radiobestämmning, eller en elektrisk eller elektronisk produkt som måste kompletteras med ett tillbehör, såsom en antenn, för att avsiktligt avge eller ta emot radiovågor för radiokommunikation eller radiobestämmning,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser under 3 000 GHz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

skadlig störning: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,

skadlig störning: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,

tillhandahållande på marknaden: leverans av radioutrustning för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

tillverkare: en fysisk eller juridisk person som tillverkar, eller som låter konstruera eller tillverka, radioutrustning och som saluför den i eget namn eller under eget varumärke,

tillverkarens representant: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som enligt skriftlig fullmakt från en tillverkare har rätt att i dennes ställe utföra särskilda uppgifter,

utsläppande på marknaden: tillhandahållande av radioutrustning på unionsmarknaden för första gången.

15 §

För att täcka kostnaderna för en marknadskontrollmyndighets uppgifter enligt denna lag ska den som är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § samma lag betala en avgift. Avgiften ska betalas enligt grunder som leder till att kostnaderna med skälig andel fördelas på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

För att täcka kostnaderna för en marknadskontrollmyndighets uppgifter enligt denna lag ska den som är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation eller som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § samma lag betala en avgift. Avgiften ska betalas enligt grunder som leder till att kostnaderna med skälig andel fördelas på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning till den som tillhandahåller en marknadskontrollmyndighet utrustning som ska kontrolleras och om skyldighet att ersätta myndighetens kostnader för sådan kontroll.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.23 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 § och 5 kap. 1 § lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag syftar till att främja utbyggnad av bredbandsnät. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), *lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och plan- och bygglagen (2010:900).*

Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), plan- och bygglagen (2010:900) och *lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.*

2 §

I denna lag avses med

bredbandsnät: elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s,

bredbandsutbyggare: den som avser att anlägga eller bygga ut ett bredbandsnät,

fysisk infrastruktur: passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, såsom kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, manhål, kopplingskåp, byggnader, ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar, och

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

1. en transporttjänst, eller
2. en tjänst för produktion, transport eller distribution av gas, el, uppvärmning eller vatten.

2 kap.

1 §

En nätinnehavare ska på rättvisa och rimliga villkor medge tillträde till fysisk infrastruktur på begäran av en bredbandsutbyggare. *Det åligger nätinnehavaren att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och*

En nätinnehavare ska på rättvisa och rimliga villkor medge tillträde till fysisk infrastruktur på begäran av en bredbandsutbyggare. *Nätinnehavaren ska söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som bred-*

som bredbandsutbyggaren själv inte kan söka. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om det begärda tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. den fysiska infrastrukturens tekniska lämplighet för tillträde,
2. brist på utrymme i den fysiska infrastrukturen,
3. personlig säkerhet och folkhälsa,
4. risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
5. driftsäkerhet för befintligt nät,
6. risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs,
7. att nätinnehavaren erbjuder alternativt tillträde på rättvisa och rimliga villkor, eller
8. andra liknande omständigheter.

Första stycket ska inte tillämpas om bredbandsutbyggaren, enligt beslut som har fattats med stöd av 4 kap. 4 och 8 §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, har rätt att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen. Första stycket ska inte heller tillämpas om nätinnehavaren enligt 4 kap. 14 § samma lag har förpliktats att tillhandahålla bredbandsutbyggaren samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen.

bandsutbyggaren själv inte kan söka. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om det begärda tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

Första stycket ska inte tillämpas

1. om bredbandsutbyggaren, enligt beslut som har fattats med stöd av 5 kap. 8 § och 15 eller 16 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation har rätt att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen,
2. om nätinnehavaren enligt 5 kap. 32 § samma lag har ålagts att tillhandahålla bredbandsutbyggaren samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen, eller
3. i fråga om installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller anslutning av sådana accesspunkter till ett stamnät enligt 5 kap. 44 § samma lag.

5 kap.

1 §

Tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät som är anmälda enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

De avgifter som tas ut ska fördelas med skälig andel mellan dem som är skyldiga att betala avgiften.

Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät som är anmälda enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.24 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § och rubriken närmast före 3 kap. 6 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

3 kap.

6 §

Denna lag gäller inte för en upphandling eller en projekttävling som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, eller
1. tillhandahålla eller driva ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät, eller

2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.25 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § och rubriken närmast före 3 kap. 4 § lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Elektronisk kommunikationstjänst

Allmänt elektroniskt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

3 kap.

4 §

Denna lag gäller inte för koncessioner som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, eller 1. tillhandahålla eller driva ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät, eller

2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.26 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 11 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

11 §

I 6 kap. 22 § första stycket 9 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för Finansinspektionen att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

I 9 kap. 33 § första stycket 1 b lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för Finansinspektionen att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.27 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster

Härigenom föreskrivs att 2 och 5 §§ lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I lagen avses med

1. nätverk och informationssystem:

a) ett elektroniskt kommunikationsnät enligt 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,

a) ett elektroniskt kommunikationsnät enligt 1 kap. 7 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,

b) en enhet eller en grupp enheter som är sammankopplade eller hör samman med varandra, av vilka en eller flera genom ett program utför automatisk behandling av digitala uppgifter, eller

c) digitala uppgifter som lagras, behandlas, hämtas eller överförs med sådana hjälpmedel som omfattas av a och b för att de ska kunna drifvas, användas, skyddas och underhållas,

2. säkerhet i nätverk och informationssystem: nätverks och informationssystemets förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de besläktade tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa nätverk och informationssystem,

3. samhällsviktig tjänst: en tjänst som är viktig för att upprätthålla kritisk samhällelig eller ekonomisk verksamhet,

4. digital tjänst: en tjänst i den mening som avses i artikel 1.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, och som utgör en internetbaserad marknadsplats, internetbaserad sökmotor eller molntjänst,

5. internetbaserad marknadsplats: en tjänst som gör det möjligt för konsumenter eller näringsidkare enligt definitionen i artikel 4.1 a respektive 4.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning) att ingå internetbaserade köpeavtal eller tjänsteavtal med näringsidkare, antingen på webbplatsen för den internetbaserade marknadsplatsen eller på en webbplats som tillhör en näringsidkare och där datatjänster som tillhandahålls av en internetbaserad marknadsplats används,

6. internetbaserad sökmotor: en tjänst som gör det möjligt för användare att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller webbplatser på ett visst språk genom en förfrågan om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en fras eller någon annan inmatning, och som returnerar länkar som innehåller information om det begärda innehållet,

7. *molntjänst*: en tjänst som möjliggör tillgång till en skalbar och elastisk pool av delbara dataresurser,

8. *NIS-direktivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 av den 6 juli 2016 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen,

9. *företrädare*: en fysisk eller juridisk person som uttryckligen har utsetts att agera för en leverantör och till vilken myndigheter kan vända sig, i stället för till leverantören, i frågor som gäller de skyldigheter som leverantören har enligt NIS-direktivet,

10. *incident*: en händelse med en faktisk negativ inverkan på säkerheten i nätverk och informationssystem, och

11. *risk*: en rimligen identifierbar omständighet eller händelse med en potentiell negativ inverkan på säkerheten i nätverk och informationssystem.

5 §

Lagen gäller inte för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och därför omfattas av kraven i 5 kap. 6 b och c §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Lagen gäller inte för företag som tillhandahåller allmänna *elektroniska* kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och därför omfattas av kraven i 8 kap. 1 och 3 §§ lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1653) om företagsnamn

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § lagen (2018:1653) om företagsnamn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt 4 §.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt 4 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.29 Förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning

Härigenom föreskrivs att 24 och 32 §§ lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

Den som bedriver verksamhet som *är anmälningspliktig* enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation är på begäran av den verkställande myndigheten skyldig att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

Den som medverkar enligt första stycket har rätt till ersättning för kostnader som uppstår vid sådan medverkan. Ersättningen ska betalas av den verkställande myndigheten.

Den som bedriver verksamhet som *ska anmälas* enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation är på begäran av den verkställande myndigheten skyldig att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

32 §

Den som i samband med verksamhet som *är anmälningspliktig* enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation har fått del av eller tillgång till en uppgift som hänför sig till användning av hemlig dataavläsning, får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon fått del av eller tillgång till.

Den som i samband med verksamhet som *ska anmälas* enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation har fått del av eller tillgång till en uppgift som hänför sig till användning av hemlig dataavläsning, får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon fått del av eller tillgång till.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

3 Ärendet och dess beredning

Den 11 december 2018 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, se *bilaga 1*. Direktivet trädde i kraft den 21 december 2018. Medlemsstaterna skulle senast den 21 december 2020 ha antagit och offentliggjort de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Dessa bestämmelser skulle ha tillämpats från och med samma dag.

Europeiska kommissionen har inlett ett överträdelseärende mot Sverige om för sent genomförande av direktivet. En formell underrättelse inkom till Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen den 4 februari 2021. Regeringen besvarade underrättelsen den 25 mars 2021 (SB2021/00136). Den 23 september 2021 inkom ett motiverat yttrande till Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen. Det motiverade yttrandet ska besvaras senast den 23 november 2021.

Den 11 december 2018 antogs också Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009 (Berecförordningen), se *bilaga 2*. Förordningen trädde i kraft den 21 december 2018.

Post- och telestyrelsen (PTS) föreslår i rapporten Förstärkta befogenheter för tillsynsmyndigheten på området elektronisk kommunikation (PTS-ER 2018:3) att det i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) ska införas vissa bestämmelser om sanktionsavgifter, om informationsinhämtning och om underrättelser vid risk för nedstängning av bredbandsförbindelser (I2019/00029).

PTS föreslår vidare ett förtydligande i LEK när det gäller tillstånd att använda nummer (I2019/00037).

Inom Regeringskansliet har promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation utarbetats. Promemorian innehåller också lagförslag med anledning av PTS förslag. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissvaren finns tillgängliga i Infrastrukturdepartementet (I2019/02319).

I denna lagrådsremiss lämnas förslag till hur EU-direktivet ska genomföras. Lagrådsremissen behandlar också PTS förslag om sanktionsavgifter och om tillstånd att använda nummer.

4 EU-direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

Det nya EU-direktivet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EU-direktivet) är en omarbetning av och ersätter

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet),
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet),
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet), och
- Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter (USO-direktivet).

Bakgrunden till det nya EU-direktivet är de senaste årens utveckling som innebär att sektorn för elektronisk kommunikation numera är en absolut förutsättning för den digitala ekonomin. Konsumenter och företag förlitar sig alltmer på tjänster för tillgång till data och internet i stället för traditionella telefonitjänster. Detta innebär att sektorn behöver kunna möta såväl den ökade efterfrågan på tjänster som socioekonomiska behov samt konkurrera med nya internetbaserade tjänster. Översynen av regelverket riktar in sig på dessa frågor. Sammanfattningsvis syftar de nya reglerna till att uppnå heltäckande och obegränsad uppkoppling på den inre marknaden, främjad konkurrens och ökade valmöjligheter för slutanvändarna samt en förenklad reglering och regleringsprocess anpassad för snabba förändringar på marknaderna och i den tekniska utvecklingen, allt för att uppnå en mer sammanhållen inre marknad.

Direktivet består av tre delar: ram (allmänna regler för organisationen av sektorn), nät och tjänster.

I del 1 Ram regleras

- direktivets tillämpningsområde och syfte, målen med regleringen och definitioner (artiklarna 1–4),
- nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter (artiklarna 5–11),
- s.k. allmän auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och innebörden av denna (artiklarna 12–19),
- företags uppgiftsskyldighet, geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad, samrådsförfaranden och tvistlösning (artiklarna 20–27),
- samordning av radiospektrum mellan medlemsstaterna (artikel 28),
- sanktioner, tillsyn och rätt att överklaga (artiklarna 29–31),

- särskilda samrådsförfaranden vid åläggande av skyldigheter för företag (artiklarna 32–34),
- konsekvent tilldelning av radiospektrum (artiklarna 35–37),
- harmoniseringsförfaranden och standardisering (artiklarna 38 och 39), och
- säkerhet för nät och tjänster (artiklarna 40 och 41).

I del 2 Nät regleras marknadsinträde, nätutbyggnad och tillträde till nät. Här finns bestämmelser om

- avgifter för nyttjanderätter till radiospektrum och rättigheter att installera faciliteter (artikel 42),
- tillträde till mark i form av ledningsrätt samt samlokalisering och gemensamt utnyttjande av nätelement (artiklarna 43 och 44),
- tillträde till radiospektrum (artiklarna 45–55),
- ibruktagande och användning av utrustning för trådlösa lokala nät (artiklarna 56–58),
- allmänna tillträdesprinciper (artiklarna 59 och 60),
- nationella regleringsmyndigheters befogenheter och ansvarsområden när det gäller tillträde och samtrafik (artikel 61),
- system för villkorad tillgång (artikel 62),
- förfaranden för marknadsanalys och identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad (artiklarna 63–67), och
- åläggande av skyldigheter för företag med betydande inflytande på en marknad (artiklarna 68–83).

I del 3 Tjänster regleras

- samhällsomfattande tjänster (artiklarna 84–92),
- användning av nummerresurser (artiklarna 93–97), och
- slutanvändares rättigheter när det gäller elektroniska kommunikationstjänster (artiklarna 98–116).

De artiklar som föranleder lagförslag behandlas närmare i respektive avsnitt.

E-dataskyddsdirektivet

Direktivet

Det EU-rättsliga regelverket för elektronisk kommunikation omfattar dessutom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (e-dataskyddsdirektivet). E-dataskyddsdirektivet innehåller bestämmelser om

- säkerhet i samband med behandlingen av uppgifter (artikel 4),
- konfidentialitet vid kommunikation (artikel 5),
- behandling av trafikuppgifter och andra lokaliseringssuppgifter än trafikuppgifter (artiklarna 6 och 9),
- specificerade räkningar (artikel 7),
- nummerpresentation (artiklarna 8 och 10),
- automatisk vidarekoppling (artikel 11),

- abonnentförteckningar (artikel 12), och
- icke begärd kommunikation (artikel 13).

Europeiska kommissionen har lämnat ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter i samband med elektronisk kommunikation och om upphävande av direktiv 2002/58/EG (förordning om integritet och elektronisk kommunikation), COM(2017) 10 final. Förslaget gäller behandling av uppgifter från elektronisk kommunikation som utförs i samband med tillhandahållandet och användningen av elektroniska kommunikationstjänster samt information som rör slutanvändares terminalutrustning. Förordningen ska ersätta e-dataskyddsdirektivet och utgöra en specialreglering i förhållande till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i fortsättningen benämnd EU:s dataskyddsförordning. Lagstiftningsförfarandet pågår för närvarande och det är i dagsläget oklart när förordningen kan antas och vilket innehåll den kommer att få.

I artiklarna 40 och 41 i EU-direktivet finns bestämmelser som delvis överlappar artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet. I övrigt innehåller inte EU-direktivet några motsvarigheter till e-dataskyddsdirektivet.

Den tillfälliga förordningen för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet

Europaparlamentet och rådet har antagit förordning (EU) 2021/1232 av den 14 juli 2021 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet, i fortsättningen benämnd den tillfälliga förordningen för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet. Förordningen trädde i kraft den 2 augusti 2021 och ska tillämpas till och med den 3 augusti 2024. Tillämpningsperioden för förordningen är begränsad till tre år för att ge tid för antagandet av ett nytt långsiktigt regelverk.

Under förhandlingarna upprättades och överlämnades en fakta-promemoria till riksdagen (2020/21:FPM6).

I förordningen föreskrivs ett tillfälligt undantag från artiklarna 5.1 och 6.1 i e-dataskyddsdirektivet för tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster vid behandling av personuppgifter och andra uppgifter i vissa fall. Undantaget gäller dock endast behandling i syfte att upptäcka sexuella övergrepp mot barn på nätet, rapportera dem till brottsbekämpande myndigheter eller organisationer som agerar i allmänhetens intresse mot sexuella övergrepp mot barn och avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn från dessa tjänster, se vidare avsnitt 18.1.

5 Rättsliga utgångspunkter

Yttrandefrihet

Enligt 2 kap. 1 § regeringsformen är var och en gentemot det allmänna tillförsäkrad yttrandefrihet och informationsfrihet. Med detta förstås frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor liksom att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden. Dessa friheter ges ett särskilt skydd i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

TF reglerar rätten att yttra sig och sprida information genom framför allt tryckta skrifter. YGL reglerar samma rätt avseende vissa andra medier, såsom ljudradio, tv och liknande överföringar.

Enligt lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) gäller konventionen som lag här i landet med de ändringar och tillägg som har gjorts genom ändrings- och tilläggsprotokoll. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av konventionen.

Enligt artikel 10 i Europakonventionen ska var och en ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Utövandet av yttrandefriheten får dock underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa angivna intressen, bl.a. statens säkerhet, den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten och till förebyggande av ordning eller brott.

YGL är tillämplig på bl.a. sändningar som är riktade till allmänheten och är avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel (1 kap. 3 §). YGL:s föreskrifter om sändningar tillämpas också i vissa fall när information ur en databas, vars innehåll kan ändras endast av den som driver verksamheten, tillhandahålls allmänheten med hjälp av elektromagnetiska vågor (1 kap. 4 §).

YGL bygger på vissa grundläggande principer, bl.a. etableringsfrihet och förbud mot censur och andra hindrande åtgärder.

Censurförbudet innebär att det som är avsett att framföras i program eller genom tekniska upptagningar inte först får granskas av en myndighet eller ett annat allmänt organ. Det är inte heller tillåtet för en myndighet eller ett annat allmänt organ att på grund av innehållet förbjuda eller hindra framställning, offentliggörande eller spridning bland allmänheten av ett program eller en teknisk upptagning, om inte åtgärden har stöd i YGL (1 kap. 11 §). Det allmänna får inte heller utan stöd i YGL på grund av innehållet förbjuda eller hindra innehav eller användning av sådana tekniska hjälpmedel som behövs för att kunna ta emot program eller för att kunna uppfatta innehållet i tekniska upptagningar. Detsamma gäller förbud mot anläggande av trådnät för sändning av program (1 kap. 13 §).

Etableringsfriheten innebär att var och en får sända program genom tråd (3 kap. 1 §). Något krav på tillstånd för sändning får alltså inte ställas. Med

sändning genom tråd avses, till skillnad från sändningar av radiovågor i fri rymd, sändning genom en särskilt anordnad ledare. Exempel på trådnät är telefonnätet för fast telefoni, kabel-tv-nät och andra fiberbaserade nät.

Etableringsfriheten är inte oinskränkt. De inskränkningar som får göras framgår av 3 kap. 2 §.

Det får i lag meddelas föreskrifter om skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för vissa program i den utsträckning det behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Denna vidare-sändningsplikt innebär en skyldighet för nätinnehavaren att tillåta utrymme i nätet för vissa sändningar som sker med tillstånd av regeringen, t.ex. Sveriges Television AB:s sändningar, eller från lokala kabelsändarföretag.

Dessutom tillåts lagstiftning om skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för överföringar i den utsträckning det behövs med hänsyn till intresset av konkurrens beträffande sådana överföringar i nätet eller allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar. Överföringarna kan avse både privat innehåll och sådant massmedialt innehåll som regleras i YGL. Bestämmelsen möjliggör föreskrifter i lag om tillträde till och samtrafik mellan kommunikationsnät.

Vidare är det tillåtet att i lag meddela föreskrifter om skyldighet för den som sänder program i tv eller tillhandahåller sådana program genom överföring ur en databas att göra programmen tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik. Övriga inskränkningar som får göras i etableringsfriheten kan i detta sammanhang utelämnas.

Etableringsfrihet gäller inte på området för sändning av program på annat sätt än genom tråd (3 kap. 3 §). Rätten att sända program på annat sätt än genom tråd får regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända. Skälet till detta är att bristen på frekvensutrymme inte tillåter fri etablering utan snarare kräver en reglering med tillståndsförfarande. Det anges dock att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrande- och informationsfrihet. Detta uttrycker en principiell målsättning för såväl normgivning som beslut i enskilda fall, t.ex. vid tillståndsgivning.

När rätten att sända program begränsas enligt 3 kap. 2 och 3 §§ gäller även 2 kap. 21–23 §§ regeringsformen om begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter (3 kap. 5 § YGL). Det innebär att begränsningar får göras bl.a. med hänsyn till rikets säkerhet, allmän ordning och säkerhet och förebyggandet och beivrandet av brott. Vid bedömningen av vilka begränsningar som ska göras ska vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet särskilt beaktas. En begränsning får endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle och får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen.

Lagen om elektronisk kommunikation

Allmänna bestämmelser

Genom LEK genomförs i huvudsak den EU-rättsliga regleringen på området för elektronisk kommunikation.

Lagens syfte är att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet (1 kap. 1 §). Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen främjas. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser. Vid lagens tillämpning ska särskilt beaktas elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet.

Åtgärder som vidtas med stöd av lagen får inte vara mer ingripande än vad som framstår som rimligt och de ska vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som lagen ska skydda (1 kap. 2 §).

Lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning. Den är inte tillämplig på innehåll som överförs i elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster (1 kap. 4 §). Bestämmelserna i lagen ersätter inte föreskrifter om prövning enligt annan lag (1 kap. 5 §).

Vid all tillämpning av lagen bör det hållas i minnet att det av allmänna rättsgrundsatser följer att i den utsträckning det uppstår en konflikt mellan bestämmelserna i LEK och bestämmelser i YGL eller någon annan grundlag, har de senare företräde (jfr 11 kap. 14 § och 12 kap. 10 § regeringsformen och prop. 2002/03:110 s. 121 och 356).

Anmälan

Allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får endast tillhandahållas efter anmälan till tillsynsmyndigheten (2 kap. 1 §). Verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § YGL behöver dock inte anmälas (2 kap. 2 §).

Rätt att använda radiofrekvenser och nummer

Som huvudregel krävs det tillstånd för att i Sverige eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda en radiosändare. Tillståndskravet gäller inte för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och viss verksamhet hos Försvarets materielverk. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten (3 kap. 1–5 §§).

Tillstånd ska som huvudregel meddelas om vissa förutsättningar är uppfyllda (3 kap. 6 §). Om antalet tillstånd inom ett frekvensutrymme behöver

begränsas, finns det dock särskilda regler om hur prövningen ska gå till (3 kap. 7 och 8 §§). Tillstånd får förenas med villkor och gäller för en bestämd tid, som i vissa fall kan förlängas (3 kap. 11–12 b §§).

Om det uppkommer otillåten skadlig störning, ska tillståndshavaren omedelbart se till att störningen upphör eller minskar (3 kap. 13 §).

Ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare får i vissa fall överlåtas eller hyras ut (3 kap. 23 och 24 §§).

I fråga om nummer fastställs nationella nummerplaner som ska följas av den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet (3 kap. 15, 16 och 18 §§). Nummer ur en nationell nummerplan får användas endast efter tillstånd (3 kap. 19 §). Tillstånden får förenas med villkor (3 kap. 21 §). Ett tillstånd får i vissa fall överlåtas (3 kap. 23 §).

Samtrafik och andra former av tillträde

En operatör av ett allmänt kommunikationsnät är skyldig att förhandla om samtrafik med den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster (4 kap. 1 §). Samtrafik är en särskild typ av tillträde som innebär fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät så att användare kan kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten.

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra (4 kap. 3 §).

En operatör som har ett betydande inflytande på en viss marknad ska åläggas en eller flera särskilda skyldigheter i syfte att skapa effektiv konkurrens. Dessa skyldigheter kan bl.a. innebära att uppfylla rimliga krav på tillträde, att offentliggöra referenserbjudanden, att tillämpa icke-diskriminerande villkor eller att särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. (4 kap. 4–12 §§).

Operatörer med betydande inflytande på en viss marknad får också åläggas att organisatoriskt separera förvaltning, drift och tillhandahållande av nät, s.k. funktionell separation. En operatör kan frivilligt åta sig en sådan förpliktelse (4 kap. 12 a–12 c §§).

Operatörer med betydande inflytande på en viss marknad får även i andra fall än de som anges i lagen åläggas en skyldighet om tillträde, om det finns synnerliga skäl för det och åtgärden godkänns av Europeiska kommissionen (4 kap. 4 §).

Även andra operatörer än de som har betydande inflytande på en viss marknad får i vissa fall förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat (4 kap. 14 §).

En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, får under vissa förutsättningar förpliktas att tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället (4 kap. 13 a §). Vidare ska den som äger eller annars råder över fysisk infrastruktur för elektronisk

kommunikation i en byggnad uppfylla rimliga krav på tillträde till infrastrukturen för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet (4 kap. 13 b §).

Tjänster till slutanvändare

Lagen innehåller bestämmelser om vilka tjänster som ska finnas tillgängliga för alla, s.k. samhällsomfattande tjänster. Den som bedöms lämplig för det får bl.a. förpliktas att till överkomligt pris uppfylla rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet eller på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det (5 kap. 1 och 2 §§).

I lagen anges vilka allmänna skyldigheter den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster har, bl.a. när det gäller god funktion och teknisk säkerhet, förmedling av nödsamtal och meddelanden av vikt för allmänheten, behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av särskilda tjänster, kontroll av telefonkostnader, skydd mot obehöriga eller andra oönskade uppringningar och överlämnande av telefonnummer vid byte av tjänstetillhandahållare (5 kap. 6 a–11 §§). Vidare regleras vilka särskilda rättigheter abonnenter har när det gäller avtalsinnehåll, avtalstider och uppsägningstider, insyn i priser, taxor och villkor, tillgång till information och åtgärder vid utebliven betalning (5 kap. 15–19 §§).

Integritetsskydd

Enligt lagen ska det finnas ett grundskydd för behandling av uppgifter. Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att behandlade uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna ska vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för integritetsintrång (6 kap. 3 §).

Lagen innehåller vidare bestämmelser om behandling av trafikuppgifter, om lokaliseringssuppgifter som inte är trafikuppgifter och om uppgifter om abonnemang (6 kap. 5–10 b §§).

Det finns också bestämmelser om rätt till ospecificerade räkningar, om nummerpresentation, om automatisk vidarekoppling och om abonnentförteckningar (6 kap. 11–16 §§).

Det finns även bestämmelser om lagring och annan behandling av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål, om förbud mot avlyssning, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och om tystnadsplikt (6 kap. 16 a–23 §§).

Tillsyn

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av betalning av avgift och för att de allmänna skyldigheter som gäller enligt lagen och de villkor och skyldigheter som meddelats med stöd av lagen ska följas (7 kap. 3 §). För det fall någon inte följer lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen finns det möjlighet att besluta om förelägganden och förbud och om återkallelse av tillstånd eller ändring av tillstånd (7 kap. 4–9 §§).

För lösning av vissa tvister enligt lagen finns ett särskilt tvistlösningsförfarande (7 kap. 10–13 §§). Det finns också regler om skadeståndsskyldighet för ett företag med betydande inflytande på en viss marknad som inte följer beslut om särskilda skyldigheter och för företag som dröjer med överlämnande av nummer vid byte av tjänstetillhandahållare (7 kap. 13 a och 13 b §§) samt bestämmelser om straff (7 kap. 14–17 §§).

Prövning av ärenden

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran tillhandahålla upplysningar och handlingar som behövs för vissa ändamål, bl.a. marknadsanalyser och beslut om särskilda skyldigheter (8 kap. 1 §).

I ärenden om tillstånd att använda radiosändare eller nummer gäller särskilda handläggningstider (8 kap. 3 och 4 §§). Det anges vidare hur tillsynsmyndigheten ska gå till väga vid marknadsanalyser och när myndigheten identifierar företag som har betydande inflytande på en marknad (8 kap. 5–7 §§). Vissa beslut enligt lagen ska föregås av särskilda samsradsförfaranden (8 kap. 8–14 a §§).

Tillsynsmyndighetens verksamhet enligt lagen finansieras med avgifter (8 kap. 17 och 18 §§).

Myndighetsbeslut enligt lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol med den begränsningen att kammarrätten är sista instans (8 kap. 19 §). Det gäller särskilda regler om handläggningen i domstol och om domstolarnas sammansättning i mål som rör beslut om särskilda skyldigheter enligt lagen och tillsyns- och tvistlösningsärenden som har samband med sådana beslut (8 kap. 23–28 §§).

Radio- och tv-lagen

I radio- och tv-lagen (2010:696) finns det bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv, videodelningsplattformar, ljudradiosändningar och beställradio. Vissa delar av lagen har samband med EU-direktivets regler om radiofrekvenser och om s.k. vidaresändningsplikt.

Regeringen beslutar vilket sändningsutrymme som i olika delar av landet får upplåtas för sådana tv-sändningar liksom sökbar text-tv som kräver tillstånd enligt lagen (4 kap. 1 §). För att sända tv och sökbar text-tv med användning av radiovågor krävs tillstånd om sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 MHz, 174–240 MHz eller 470–790 MHz (4 kap. 2 §). Re-

geringen meddelar tillstånd om sändningsverksamheten finansieras med public service-avgift enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst. Myndigheten för press, radio och tv meddelar tillstånd i övriga fall (4 kap. 3 §). Ett tillstånd får förenas med villkor och gäller för en bestämd tid (4 kap. 7–12 §§).

Vidaresändningsplikten regleras i 9 kap. Den innebär att innehavare av kabel- och ip-tv-nät är skyldiga att se till att de boende i fastigheter som är anslutna till ett sådant nät har möjlighet att kostnadsfritt ta emot upp till fyra programtjänster som har olika innehåll och sökbar text-tv. Vidaresändningsplikten gäller om ett betydande antal hushåll som är anslutna till nätet använder det som sitt huvudsakliga medel för att ta emot tv-sändningar. I nät som når fler än 100 bostäder ska även en lokal-tv-kanal vidareändas om det finns en lokal kabelsändarorganisation med förordnande på orten.

För att sända ljudradio med användning av radiovågor krävs tillstånd om sändningen sker på frekvenser under 30 MHz som enligt för Sverige bindande internationella överenskommelser är avsedda för rundradiosändningar eller på frekvenserna 87,5–108 MHz, 174–240 MHz eller 470–790 MHz (10 kap. 1 §). För tillstånden gäller olika bestämmelser beroende på om sändningarna avser närradio, analog eller digital kommersiell radio eller annan ljudradio (11–13 kap.).

Övriga delar av lagen kan utelämnas i detta sammanhang.

Lagen om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

I lagen (1998:31) om standarder för radio- och TV-signaler finns bestämmelser om användning av vissa standarder för sändning av tv-tjänster som görs i bredbilsformat, har hög upplösning eller använder digitala sändningssystem och om standardiserade gränssnitt för tv-mottagare (3 och 4 §§). Det finns också bestämmelser om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-tjänster till allmänheten, bl.a. när det gäller utformning av konsumentutrustning för att avkoda digitala tv-signaler och när det gäller teknisk funktionsförmåga för att digitala ljudradio- och tv-tjänster som använder villkorad tillgång ska kunna överföras i elektroniska kommunikationsnät (5 och 6 §§). Den som tillhandahåller tjänster för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-tjänster ska erbjuda sina tjänster till de programföretag som vill erbjuda åtkomstkontroll (7 §).

Övriga delar av lagen kan utelämnas i detta sammanhang.

Marknadsföringslagen

Marknadsföringslagen (2008:486) innehåller den grundläggande regleringen av reklam och annan marknadsföring. Lagen har generell räckvidd och gäller för all kommersiell marknadsföring av alla slags varor, tjänster och andra nyttigheter.

Lagen innehåller en paragraf som har samband med den EU-rättsliga regleringen på området för elektronisk kommunikation. Enligt 20 a § får

en mottagare av marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot lagens krav på reklamidentifiering och förbudet mot att utelägna väsentlig information i marknadsföringen.

I 41 a och 41 b §§ finns det bestämmelser om varningsmeddelande vid otillbörlig marknadsföring på internet. Dessa innebär att Konsumentombudsmannen, om inga andra effektiva medel är tillgängliga, får förelägga den näringsidkare vars marknadsföring på internet har bedömts vara otillbörlig att upprätta ett varningsmeddelande som tydligt visas i samband med besök på webbplatsen. En sådan skyldighet kan också gälla för en värdtjänstleverantör eller en internetleverantör (se prop. 2019/20:120 s. 65 f. och 99 f.).

Övriga delar av lagen kan utelämnas i detta sammanhang.

6 En ny lag om elektronisk kommunikation

Regeringens förslag: En ny lag om elektronisk kommunikation ska ersätta den nuvarande lagen om elektronisk kommunikation.

Flera bestämmelser i den nuvarande lagen ska överföras till den nya lagen oförändrade eller med enbart språkliga eller redaktionella ändringar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I denna lagrådsremiss föreslås omfattande lagändringar för att genomföra EU-direktivet. Dessutom lämnas förslag på ytterligare lagändringar i vissa avseenden. Om dessa ändringar skulle göras i LEK, skulle ett mycket stort antal paragrafer behöva ändras eller upphävas. Därutöver skulle lagens struktur och kapitelindelning behöva ändras. Vidare behövs ny reglering i olika avseenden. LEK har ändrats vid ett stort antal tillfällen. Lagen skulle därför komma att framstå som väsentligen omarbetad och delvis svåröverskådlig. Det författningstekniskt lämpligaste alternativet bedöms vara att ersätta LEK med en ny lag. Det föreslås därför att LEK upphävs och ersätts av en ny lag om elektronisk kommunikation.

I LEK finns det vissa bestämmelser som inte direkt påverkas av den EU-rättsliga regleringen, bl.a. frågor som avser nationell säkerhet för vilka nationell kompetens gäller. Paragrafer som inte påverkas av EU-direktivet bör överföras till den nya lagen oförändrade eller med endast redaktionella eller språkliga ändringar som inte innebär någon ändring i sak. Det gäller bestämmelserna om andra lagar som an knyter till LEK i 1 kap. 6 §, om kommunikationsverksamhet i krig m.m. i 1 kap. 8 och 9 §§, om databasverksamhet vid nummerportering i 5 kap. 11 §, om tillsynsmyndighetens befogenheter i 7 kap. 2 § första och andra styckena, om skadestånd i 7 kap. 13 a §, om straff m.m. i 7 kap. 14–17 §§ och om avgift för finans-

iering av åtgärder mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar i 8 kap. 18 §. Det gäller även 4 kap. 13 b § som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (utbyggnadsdirektivet).

I avsnitt 21.4 behandlas 7 kap. 15 § andra stycket LEK. Paragraferna i övrigt behandlas inte särskilt i följande avsnitt.

7 Lagens syfte

Regeringens förslag: Lagen ska syfta dels till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, dels till största möjliga utbyte för alla när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet. Syftet ska uppnås främst genom att konkurrens, innovation, internationell harmonisering samt säkerhet i nät och tjänster främjas. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.

Vid tillämpningen av lagen ska särskilt Sveriges säkerhet och elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Kammarrätten i Stockholm* efterfrågar överväganden om huruvida den del av lagens syfte som avser utbyggnad och användning av nät med mycket hög kapacitet kan förtydligas. *PTS* anser att målet om interoperabilitet ska framgå av portalparagrafen samt förordar att uttrycket nationella säkerhetsintressen används och efterlyser också ett förtydligande av innebörden av det tillägget. *Försvarsmakten* anser att det ska framgå att nationell säkerhet inte omfattas av lagen eller delar av den.

Skälen för regeringens förslag

De allmänna målen enligt EU-direktivet

Av artikel 1.1 i EU-direktivet framgår att direktivet inrättar ett harmoniserat ramverk för elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter, tillhörande tjänster och vissa aspekter av terminalutrustning för att underlätta tillgång till tjänster för slutanvändare med funktionsnedsättning (jfr skäl 9 i direktivet).

I artikel 1.2 anges två mål med direktivet. Det ena målet är att genomföra en inre marknad för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, vilket ska leda till utbyggnad och användning av nät med mycket hög kapacitet, hållbar konkurrens och interoperabilitet för elektroniska kommunikationstjänster, tillgänglighet, säkerhet för nät och tjänster samt nytta för slutanvändare. Det andra målet är att genom effektiv

konkurrens och valmöjligheter säkerställa att allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och till ett överkomligt pris tillhandahålls i hela unionen, att hantera situationer där behoven hos slutanvändare, inbegripet slutanvändare med funktionsnedsättning, inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden och att fastställa nödvändiga rättigheter för slutanvändare.

Utifrån dessa mål anges i artikel 3.2 i EU-direktivet vilka allmänna mål som medlemsstaterna och deras nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ska eftersträva. Artikel 3.2 utgör till största delen en omarbetning av artikel 8.2–8.4 i ramdirektivet. De ändringar som gjorts innebär i huvudsak att innebörden av målsättningarna har utvecklats i vissa avseenden. Vissa ändringar och tillägg har dock gjorts.

Genomförandet av målen

I 1 kap. 1 § LEK anges att lagen syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser. Vidare anges att elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet särskilt ska beaktas vid lagens tillämpning.

Denna portalparagraf har utformats inom ramen för de allmänna mål som uttrycks i artikel 8 i ramdirektivet. I övrigt har LEK som helhet utformats för att säkerställa mål som anges i ramdirektivet, utan att det har ansetts nödvändigt att ordagrant återge direktivtexten (se prop. 2002/03: 110 s. 115 och 354).

Den nya lagen bör på samma sätt som LEK inledas med en paragraf som på ett övergripande sätt anger målen med lagen utifrån artikel 3.2 i EU-direktivet. Mot bakgrund av att de allmänna målen i EU-direktivet i stor utsträckning i sak motsvarar artikel 8.2–8.4 i ramdirektivet bör 1 kap. 1 § LEK föras över till den nya lagen, med de ändringar som behövs med anledning av innehållet i artikel 3.2 i EU-direktivet.

I artikel 3.2 finns det en delvis ny inriktning på utbyggnad och användning av nät med mycket hög kapacitet. Bakgrunden till detta är de ökande kraven på de elektroniska kommunikationsnätens kapacitet. Efterfrågan på sådan kapacitet tillgodoses numera genom utbyggnad av optisk fiber och trådlösa nät som kan erbjuda liknande prestanda. Strävan är att uppnå den högsta kapacitet för nät och tjänster som är ekonomiskt hållbar i ett visst område och uppnå territoriell sammanhållning, i form av ökad konvergens i den tillgängliga kapaciteten i olika områden. Lagen bör därför syfta till att enskilda och myndigheter, förutom urval, pris och kvalitet, ska få största möjliga utbyte även när det gäller kapacitet. Genom det tillägget framgår det indirekt att utbyggnad och användning av nät med mycket hög kapacitet ska främjas. Regeringen anser inte att detta ytterligare behöver tydliggöras i lagen, som *Kammarrätten i Stockholm* efterfrågar. I tillägget ligger också att regleringsmyndigheten ska sträva efter att undanröja hinder för och att främja konvergens i villkoren för investeringar som ökar kapaciteten, vilket är ett nytt krav i EU-direktivet.

Det framgår också tydligare av EU-direktivet att särskilda samhällsgrupper som slutanvändare med funktionsnedsättning, äldre slutanvändare och slutanvändare med särskilda sociala behov ska ha möjlighet att få behov av överkomliga priser, valmöjligheter och likvärdig tillgång till-godosedda. Det bör därför förtydligas i lagen att största möjliga utbyte när det gäller urval, pris, kvalitet och kapacitet gäller för alla.

Vidare anges i EU-direktivet att öppen innovation ska främjas. Genom utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet stöds t.ex. innovation inom innehållsrika internetjänster. Även en optimal användning av radio-frekvenser och ökad interoperabilitet mellan kommunikationstjänster har samband med innovation. Att sådana aspekter ska beaktas återkommer på flera ställen i direktivet. Det bör därför anges i lagen att dess syfte ska uppnås inte bara genom främjande av konkurrens och internationell harmonisering, utan också genom främjande av innovation.

Som *PTS* framhåller är en del av målet om en inre marknad för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster att det leder till interoperabilitet för tjänsterna (artikel 1.2 a). Enligt regeringens mening är interoperabilitet viktigt, eftersom det skapar möjligheter till konkurrens-utsättning när tjänster från olika tillhandahållare kan kopplas ihop med varandra. På så sätt kan interoperabilitet också leda till ökad robusthet. Krav på interoperabilitet finns i särskilda bestämmelser som syftar till att uppnå målen med direktivet, se t.ex. avsnitt 14.1.2. Den delen av målet framstår mer som ett tekniskt krav som aktualiseras i vissa fall och som säkerställs genom enskilda bestämmelser i den nya lagen. Snarare än ett mål i sig har interoperabilitet karaktären av ett verktyg eller en åtgärd som tillämparen behöver använda för att nå målen enligt portalparagrafen. Till skillnad från *PTS* anser regeringen därför inte att interoperabilitet behöver ingå bland de mål som uttalas i portalparagrafen.

Slutligen anges i EU-direktivet att unionsmedborgarnas intressen ska främjas genom att upprätthålla säkerheten för nät och tjänster. Att även tjänster nämns innebär en utvidgning i förhållande till ramdirektivet som endast gäller de allmänna kommunikationsnätens integritet och säkerhet. De elektroniska kommunikationsnäten utgör en kritisk infrastruktur för samhällets grundläggande funktioner. Teknikutvecklingen gör det än mer viktigt att nät och tjänster fungerar utan avbrott och med hög säkerhet. Till detta kommer att hoten mot Sverige har breddats och antagit nya former (se närmare nedan). Portalparagrafen bör därför kompletteras med direktivets allmänna mål som rör säkerhet i nät och tjänster. På samma sätt som de andra medel som lyfts fram bör det anges att lagens syfte ska uppnås främst genom att säkerhet i nät och tjänster främjas.

Sveriges säkerhet

Ett av de politiska delmålen för elektronisk kommunikation är att elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta (prop. 2014/15:1, utg.omr. 22, bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86). Samhället är beroende av tillförlitliga elektroniska kommunikationstjänster som fungerar under alla förhållanden. Elektronisk kommunikation med hög driftsäkerhet och starkt skydd är också av mycket stor vikt för Sveriges säkerhet och möjligheter att hantera olika krisförlopp.

Samtidigt som digitaliseringen innebär stora fördelar för samhället i stort medför den delvis nya krav på att hantera risker och sårbarheter. Risker och hot av delvis okänd karaktär innebär stora säkerhetsutmaningar som kan vara mycket komplexa. It-angreppen ökar och blir allt mer avancerade. Det kan t.ex. röra sig om angrepp mot skyddsvärda informations- och kommunikationssystem, bl.a. i form av dataintrång, sabotage eller spionage mot totalförsvarets verksamhet, industriella verksamheter, verksamhet för elektronisk kommunikation eller andra angrepp på nätverks- eller informationssystem.

Digitaliseringen har också förändrat hur militära mål och medel utvecklas och används. Den militära säkerhetspolitiska situationen i Europa och i vårt närområde har försämrats. Olika typer av it-angrepp utgör numera ett av flera militära maktmedel. Kriser eller incidenter som även inbegriper militära maktmedel kan uppstå och militära angreppshot kan aldrig uteslutas.

Sveriges elektroniska kommunikationer ska vara säkra. I LEK har det införts en särskild reglering för att kunna skydda Sveriges säkerhet vid radioanvändning (se prop. 2019/20:15). Även inom andra områden enligt den nya lagen kan det vid intresseavvägningar finnas behov av att ta särskild hänsyn till intresset av att värna Sveriges säkerhet. Lagen behöver därför tydligt ge stöd för att beakta säkerhetsintressen vid tillämpningen.

PTS förordar att uttrycket nationella säkerhetsintressen används. Användningen av olika uttryck med liknande innebörd riskerar att leda till otydlighet och svårigheter i tillämpningen. För att undvika detta bör i stället ett etablerat uttryck användas. Sveriges säkerhet är ett grundläggande och vedertaget uttryck inom säkerhetsskyddslagstiftningen och angränsande lagstiftning. Uttrycket tar sikte på förhållanden av grundläggande betydelse för Sverige. Det kan handla om både militär och civil verksamhet, så länge verksamheten har en sådan betydelse. Förutom militär verksamhet kan det exempelvis gälla viktig civil infrastruktur som flygplatser, energianläggningar och informationssystem för elektronisk kommunikation (prop. 2017/18:89 s. 38 f. och 133). Enligt regeringens mening bör uttrycket Sveriges säkerhet användas och ges samma innebörd som i säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Det bör mot denna bakgrund framgå av lagen att Sveriges säkerhet ska beaktas vid tillämpningen. Detta utgör inte någon dubbelreglering av säkerhetsskyddet enligt säkerhetsskyddslagstiftningen, vilket PTS frågar om vägledning om. Regeringen vill klargöra att den nya lagen och säkerhetsskyddslagen har olika tillämpningsområden och syften. Båda lagarna kan bli tillämpliga i en verksamhet som helt eller delvis är säkerhets känslig. Det kan t.ex. innebära att en säkerhetsincident ska rapporteras enligt både den nya lagen och säkerhetsskyddslagen (se avsnitt 17.3).

Åtgärder enligt den nya lagen ska vara förenliga med proportionalitetsprincipen. I likhet med det som regeringen uttalade i förarbetena till säkerhetsskyddslagen måste det som är av betydelse för Sveriges säkerhet bedömas i ljuset av samhällsutvecklingen. Det som behöver skyddas för att förebygga hot mot Sveriges säkerhet kan därför i viss utsträckning förändras över tid (prop. 2017/18:89 s. 133).

Regeringen delar inte *Försvarsmaktens* synpunkt att lagen behöver kompletteras ytterligare för att tydliggöra att frågor om nationell säkerhet faller utanför lagens tillämpningsområde.

Proportionalitet

Enligt artikel 3.1 första stycket i EU-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter, i samband med att de fullgör sina regleringsuppgifter, vidtar alla rimliga åtgärder som är nödvändiga och proportionella för att uppnå de mål som framgår av artikel 3.2. Artikel 3.1 första stycket i EU-direktivet motsvarar i sak artikel 8.1 första stycket i ramdirektivet.

I 1 kap. 2 § LEK anges att åtgärder som vidtas med stöd av lagen inte får vara mer ingripande än som framstår som rimligt och att åtgärderna ska vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som anges i 1 §. I lagens förarbeten anges att paragrafen ger uttryck för de allmänna förvaltningsrättsliga proportionalitets- och behovsprinciperna. Trots att proportionalitetsprincipen hade vidsträckt giltighet även utan direkt författningsstöd bedömde regeringen att det var lämpligt att införa en sådan paragraf (se prop. 2002/03:110 s. 116, 355 och 591 f.).

Proportionalitetsprincipen har numera lagfästs i 5 § tredje stycket förvaltningslagen (2017:900). Där anges att en myndighet får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot. Bestämmelserna utgör en kodifiering av den allmänna proportionalitetsprincip som har utvecklats i svensk praxis. Utvecklingen av proportionalitetsprincipen är sedan 1995 direkt kopplad till EU-rätten och Europakonventionen, men principen har fått ett vidare tillämpningsområde. Bestämmelserna i förvaltningslagen är avsedda att på ett generellt och mera tydligt sätt markera de åtaganden Sverige har enligt EU-rätten och Europakonventionen (se prop. 2016/17:180 s. 60 f. och 290). De proportionalitetsbedömningar som behöver göras enligt den nya lagen kan alltså fortsättningsvis göras med stöd av 5 § tredje stycket förvaltningslagen. Det finns därför inte något behov av att föra över 1 kap. 2 § LEK till den nya lagen.

8 Lagens tillämpningsområde

Regeringens förslag: Den nya lagen ska gälla elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning. Bestämmelserna i lagen ska inte ersätta föreskrifter om prövning enligt någon annan lag.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dessutom en bestämmelse om undantag från lagens tillämpningsområde.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att definitionen av elektronisk kommunikationstjänst bör utformas närmare ordalydelsen i EU-direktivet och att definitionen av slutanvändare ska preciseras.

Skälen för regeringens förslag

Lagens tillämpningsområde

Enligt 1 kap. 4 § LEK gäller lagen elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning. Med annan radioanvändning avses regler om användning av radioutrustning m.m. som omfattas av lagen men som inte kan sägas utgöra elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster eller tillhörande installationer eller tjänster (se avsnitt 11.1 och prop. 2002/03:110 s. 117 och 355). Som framgår nedan bör uttrycket tillhörande facilitet användas i stället för nuvarande tillhörande installation.

I samma paragraf anges vidare att lagen inte är tillämplig på innehåll som överförs i elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster. Därmed undantas tjänster som inte helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät. Detta innebär bl.a. att innehållet i radio- och tv-program och tjänster som innebär tillhandahållande av innehåll på internet är undantagna från tillämpningsområdet (prop. 2002/03:110 s. 356).

Som framgår nedan omfattar EU-direktivet inte enbart tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler. Även andra tjänster som möjliggör kommunikation omfattas av definitionen av elektronisk kommunikationstjänst och träffas av direktivet. I avsnitt 16.9 föreslås dessutom nya bestämmelser om paketerbudanden, vilka även omfattar innehållstjänster som anses ingå i ett paket.

I definitionen av elektronisk kommunikationstjänst i artikel 2.4 i EU-direktivet är innehållstjänster undantagna. Det framgår nämligen av definitionen att tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll inte är elektroniska kommunikationstjänster. Som framgår nedan bör definitionen i den nya lagen anpassas till EU-direktivet. Det är därför tillräckligt att i den nya lagen ange att lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning. Undantaget kommer därmed i den nya lagen i stället att följa av definitionen av elektronisk kommunikationstjänst. På så sätt anpassas också lagens tillämpningsområde till EU-direktivet som, till skillnad från LEK, även omfattar tjänster som är funktionellt likvärdiga med traditionell taltelefoni, sms och e-post.

Liksom tidigare kommer det med stöd av den nya lagen att vara möjligt att ålägga någon att vidta åtgärder vars tillåtlighet ska bedömas även enligt andra regelverk, t.ex. miljöbalken, fastighetsbildningslagen (1970:988), expropriationslagen (1972:719), ledningsrättslagen (1973:1144) och plan- och bygglagen (2010:900). Enligt 1 kap. 5 § LEK ersätter lagens bestämmelser inte föreskrifter om prövning enligt annan lag. Paragrafen har kommit till för att markera att den prövning som ska ske enligt LEK inte kan ersätta prövning enligt annan lag och att det inte är möjligt för den som ska fatta beslut enligt LEK att göra tillåtlighetsprövningar enligt annan lag (se prop. 2002/03:110 s. 118 och 356). Paragrafen bör föras över till den nya lagen.

Elektroniskt kommunikationsnät, allmänt elektroniskt kommunikationsnät och nätanslutningspunkt

I 1 kap. 7 § LEK definieras elektroniskt kommunikationsnät som system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerings samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovåg, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs. Definitionen motsvarar artikel 2 a i ramdirektivet. En i sak motsvarande definition finns i artikel 2.1 i EU-direktivet. Det har endast förtydligats att det inte spelar någon roll om det överföringssystem som nätet innebär bygger på en permanent infrastruktur eller en centralt administrerad struktur eller inte, och att ett mobilnät inte behöver vara markbundet.

Tillägget om en permanent infrastruktur eller en centralt administrerad kapacitet klargör att uttrycket även omfattar egenanvändning av radiofrekvenser för sådana nät som uteslutande utgörs av autonoma system av mobil radioutrustning som är uppkopplad via trådlösa länkar utan någon central förvaltning eller centraliserad operatör. Sådana nät ingår inte nödvändigtvis i utövandet av någon särskild ekonomisk verksamhet (se skäl 12 i EU-direktivet).

Definitionen av elektroniskt kommunikationsnät i 1 kap. 7 § LEK bedöms täcka de förtydliganden som har gjorts i EU-direktivet av vilka nät som omfattas. Definitionen bör därför föras över till den nya lagen.

I samma paragraf definieras allmänt kommunikationsnät som ett elektroniskt kommunikationsnät som helt eller delvis används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter. Definitionen överensstämmer med definitionen av allmänt elektroniskt kommunikationsnät i artikel 2.8 i EU-direktivet. Definitionen bör föras över till den nya lagen, med den ändringen att definitionen ska avse ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät.

En nätanslutningspunkt är enligt 1 kap. 7 § LEK en fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät. Definitionen överensstämmer i huvudsak med artikel 2.9 i EU-direktivet. Direktivet använder dock det vidare ordet slutanvändare i stället för abonnent. Definitionen bör därför föras över till den nya lagen, med den justeringen att abonnent ändras till slutanvändare och att anslutningen ska ske till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät.

Elektroniska kommunikationstjänster

I artikel 2.4 i EU-direktivet definieras elektroniska kommunikationstjänster. Definitionen har fått en delvis annan utformning jämfört med motsvarande definition i artikel 2 c i ramdirektivet. Bakgrunden till detta är att de tjänster som används i kommunikationssyfte och de tekniska metoderna för att tillhandahålla dessa tjänster har utvecklats avsevärt på senare år. Numera ersätts ofta traditionell taltelefoni, sms och e-posttjänster med funktionellt likvärdiga onlinetjänster som ip-telefoni, meddelandetjänster och webbaserade e-posttjänster. För en slutanvändare är det inte viktigt om en tillhandahållare själv överför signaler eller om kommunikationen levereras via en internetanslutningstjänst. Definitionen av elektroniska kommunikationstjänster har därför ändrats så att den är funktionellt baserad

snarare än baserad på enbart tekniska parametrar (se skäl 15 i EU-direktivet). Överföringen av signaler är fortfarande det centrala momentet för att fastställa vilka tjänster som omfattas av direktivet, men definitionen omfattar även andra tjänster som möjliggör kommunikation.

Den nya definitionen av elektroniska kommunikationstjänster gäller tre delvis överlappande typer av tjänster som vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät. Dessa tjänster är

1. internetanslutningstjänster enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsvavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012 (TSM-förordningen),
2. interpersonella kommunikationstjänster, och
3. tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster och för utsändningstjänster.

Liksom tidigare görs undantag för tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll.

Vad som utgör en tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler är inte alltid lätt att avgöra i praktiken. I EU-domstolens praxis har tillhandahållandet av ett baspaket via kabel ansetts utgöra en elektronisk kommunikationstjänst i den mån tjänsten i huvudsak omfattar överföring av tv-sändningar genom kabelnätet till konsumenternas mottagare (se dom UPC Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, p. 44 och 47). Överföringen av signaler behöver inte ske i tillhandahållarens nät, utan det väsentliga är om tillhandahållaren är ansvarig gentemot slutanvändarna för den överföring av signaler som säkerställer att slutanvändarna tillhandahålls den tjänst som de abonnerar på (se dom UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, p. 43).

I artikel 2.2 i TSM-förordningen definieras internetanslutningstjänst som en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som erbjuder anslutning till internet och därigenom möjlighet till anslutning mellan praktiskt taget alla ändpunkter på internet, oberoende av vilken nätteknik och terminalutrustning som används.

I artikel 2.5 i EU-direktivet definieras interpersonell kommunikationstjänst som en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som möjliggör direkt interpersonellt och interaktivt informationsutbyte via elektroniska kommunikationsnät mellan ett begränsat antal personer, varigenom de personer som inleder eller deltar i kommunikationen bestämmer vem eller vilka som ska vara mottagare av denna. Den inbegriper inte tjänster som möjliggör sådan kommunikation enbart som en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst.

Som definitionen är utformad finns det inget krav på att en interpersonell kommunikationstjänst helt eller huvudsakligen ska utgöras av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät. Det innebär att vissa tjänster som tidigare inte ansetts vara elektroniska kommunikationstjänster i fortsättningen kommer att vara det. Det gäller t.ex. mjukvarutjänster för direkt kommunikation mellan slutanvändares datorer där tjänstetillhand-

hållaren inte har inflytande eller rådighet över själva överföringen av kommunikationen, om inte tjänsten enbart är en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst.

En interpersonell kommunikationstjänst kan vara nummerbaserad eller nummeroberoende. En nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst möjliggör kommunikation med telefonnummer baserade på ITU-T:s rekommendation E.164, som specificerar E.164-nummerplanen och som gör det möjligt att ringa och bli uppringd över hela världen. Av artikel 2.6 i den svenska språkversionen av EU-direktivet framgår att en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst använder allmänt tilldelade nummerresurser i nationella eller internationella nummerplaner eller möjliggör kommunikation med nummer i sådana planer. I den engelska språkversionen anges i stället att en sådan tjänst "connects with publicly assigned numbering resources, or enables communication with numbers in national or international numbering plans". Andra språkversioner överensstämmer med den engelska. Av skäl 18 i direktivet framgår att endast användningen av ett nummer som identifierare inte är tillräckligt för att en tjänst ska anses vara nummerbaserad.

Av artikel 2.7 framgår, vid en motsvarande jämförelse med den engelska språkversionen, att en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst inte etablerar en förbindelse till allmänt tilldelade nummerresurser i nationella eller internationella nummerplaner eller möjliggör kommunikation med ett eller flera nummer i sådana planer. Dessa tjänster kan använda traditionella telefonnummer som identifierare för att slutanvändare ska kunna hitta varandra på tjänsten, t.ex. som användarnamn, men möjliggör inte kommunikation med traditionella telefonnummer.

I 1 kap. 7 § LEK definieras elektronisk kommunikationstjänst som en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät. Definitionen bör föras över till den nya lagen med de anpassningar som krävs enligt artikel 2.4 i EU-direktivet. Som *PTS* anför bör definitionen nära följa ordalydelsen i EU-direktivet. Det bör också läggas till att en internetanslutningstjänst enligt artikel 2.2 i TSM-förordningen och en interpersonell kommunikationstjänst är elektroniska kommunikationstjänster. Vidare bör det i enlighet med det som anges i direktivet klargöras att överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster och för utsändningstjänster är exempel på tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät. Uttrycken interpersonell kommunikationstjänst och nummerbaserad respektive nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst bör också definieras i lagen. Definitionerna av nummerbaserad respektive nummeroberoende tjänst bör utformas på motsvarande sätt som i den engelska språkversionen av direktivet.

Tillhörande facilitet

I 1 kap. 7 § LEK definieras tillhörande installation som en anordning, funktion eller annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät och som möjliggör, stödjer eller kan stödja den tjänsten, eller tillhandahållande av tjänster via det nätet eller tjänsten. Tillhörande installation är benämningen på det som i

artikel 2 e i ramdirektivet kallas tillhörande facilitet (se prop. 2002/03:110 s. 361 och prop. 2010/11:115 s. 157).

I förarbetena till lagen anges att tillhörande installationer t.ex. kan vara tillhörande tjänster såsom de definieras i artikel 2 ea i ramdirektivet, bl.a. system för villkorad tillgång samt identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster. Vidare avses fysisk infrastruktur och andra faciliteter eller komponenter som byggnader, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, ledningar, rör, master, inspektionsbrunnar och kopplings-skåp. Även kablar ingår enligt artikel 2 e i ramdirektivet i begreppet. Definitionen begränsas inte till sådant som inte utgör delar av den elektroniska kommunikationstjänsten eller kommunikationsnätet som den har samband med. Därmed ingår också t.ex. nätdelar i definitionen (prop. 2010/11:115 s. 157).

Definitionerna av tillhörande faciliteter och tillhörande tjänst i artikel 2.10 och 2.11 i EU-direktivet motsvarar i sak artikel 2 e och 2 ea i ramdirektivet. Definitionen av tillhörande installation i 1 kap. 7 § LEK bör därför föras över till den nya lagen. Av tydlighetsskäl bör dock EU-direktivets modernare och något bredare beteckning tillhörande facilitet användas. På samma sätt som tidigare behövs inte någon särskild definition av tillhörande tjänst, utan termen kan ingå som en del av det som avses med uttrycket tillhörande facilitet.

Användare och slutanvändare

I 1 kap. 7 § LEK definieras användare och slutanvändare. Med användare avses den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Med slutanvändare avses användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Definitionerna överensstämmer med definitionerna av användare och slutanvändare i artikel 2.13 och 2.14 i EU-direktivet. Definitionerna är alltså inte nya utan har tillämpats under hela den tid som LEK har varit i kraft. I avsnitt 16 föreslås det dessutom att det av den nya lagen uttryckligen ska framgå att både konsumenter och vissa kategorier av företag skyddas av vissa bestämmelser om slutanvändares rättigheter. Regeringen anser inte att det behöver preciseras att definitionerna omfattar både fysiska och juridiska personer, som PTS föreslår. Definitionerna bör i sak därmed föras över till den nya lagen.

9 Marknadsinträde

9.1 Anmälan av verksamhet

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om krav på anmälan för vissa verksamheter och om undantag från kravet ska föras över till den nya lagen. Det ska inte finnas något krav på anmälan för tillhandahållande av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Telenor Sverige AB* anser dock att tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att hindra aktörer från att bedriva verksamhet när det finns en tydlig historik av lagöverträdelser och otillbörligt agerande hos den eller dem som står bakom verksamheten. Bolaget anser vidare att även tillhandahållande av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster bör omfattas av kravet på anmälan. *Verizon Sweden AB* avstyrker förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Marknadsinträde och allmän auktorisation

Artikel 12 i EU-direktivet innehåller grundläggande bestämmelser om marknadsinträde för den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Enligt artikel 12.1 och 12.2 ska medlemsstaterna säkerställa friheten att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Ett företag får hindras från att tillhandahålla sådana tjänster endast om det är nödvändigt med hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät och andra elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster får endast underkastas s.k. allmän auktorisation. Detta gäller dock med undantag för direktivets bestämmelser om skyldigheter som kan åläggas företag när det gäller tillträde, samtrafik och interoperabla tjänster och om nyttjanderätter till radiofrekvenser eller nummer. Bestämmelserna motsvarar i sak artikel 3.1 och 3.2 första stycket första meningen i auktorisationsdirektivet.

Med allmän auktorisation avses det rättsliga ramverk som upprättats för att säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster och som fastställer sektorspecifika skyldigheter som kan gälla för alla eller vissa typer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med EU-direktivet. Den allmänna auktorisationen utgörs alltså av de generella regler om rättigheter och skyldigheter som gäller för de verksamheter som bedrivs på området (se prop. 2002/03:110 s. 120).

Av artikel 15 i EU-direktivet följer att den som omfattas av den allmänna auktorisationen ska ha vissa minimirättigheter, som rätt att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, att kunna ansöka om att få installera faciliteter som behövs och att använda radiofrekvenser och nummerresurser i enlighet med direktivet. Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster ska även ha rätt att förhandla om samtrafik och få tillträde och samtrafik i enlighet med direktivet samt kunna bli utsedd att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

Några särskilda åtgärder för att genomföra EU-direktivets övergripande bestämmelser om allmän auktorisation och om rättigheter som följer av den allmänna auktorisationen är inte nödvändiga. På samma sätt som hittills bör lagens bestämmelser om rättigheter och skyldigheter utformas på sådant sätt att de överensstämmer med EU-direktivet i dessa avseenden (jfr prop. 2002/03:110 s. 120).

Anmälan av verksamhet

Enligt artikel 12.3 i EU-direktivet får det krävas att företag som omfattas av allmän auktorisation ska göra en anmälan. Däremot får det inte krävas något beslut eller någon annan administrativ handling från en myndighet innan ett företag börjar utöva de rättigheter som följer av att en anmälan har gjorts. Ett företag ska få inleda sin verksamhet direkt efter det att anmälan har gjorts. Artikel 12.3 motsvarar i sak artikel 3.2 första stycket andra och tredje meningarna i auktorisationsdirektivet. Det finns alltså ingen möjlighet att inom anmälningskravet granska dem som står bakom verksamheten på det sätt som *Telenor Sverige AB* efterfrågar. Däremot finns möjligheten att inom ramen för tillsynen besluta att den som åsidosatt en skyldighet som följer av lagen ska upphöra med verksamheten, vilket behandlas i avsnitt 20.3.

I 2 kap. 1 § LEK anges att allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster endast får tillhandahållas efter anmälan till den myndighet som regeringen bestämmer.

Bakgrunden till anmälningskravet är att det finns behov av att kunna utöva offentlig kontroll och tillsyn över dem som bedriver verksamhet som omfattas av lagen, liksom att kunna avgiftsbelägga verksamhetsutövarna (se prop. 2002/03:110 s. 121). *Verizon Sweden AB* anser inte att anmälningskravet ska föras över till den nya lagen, särskilt inte för företag som är verksamma i flera medlemsstater. Enligt regeringens bedömning bör dock den möjlighet som direktivet ger att föreskriva ett krav på anmälan utnyttjas även fortsättningsvis. Därigenom kan kännedom fås om vilka aktörer som finns på marknaden och nödvändig tillsyn utövas. Någon skillnad mellan olika tillhandahållare bör inte göras.

När det gäller elektroniska kommunikationsnät har anmälningskravet endast omfattat tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning. Det har ansetts saknas skäl för att införa ett krav på anmälan för slutna kommunikationsnät (se prop. 2002/03:110 s. 121 f.). Det finns inte anledning att nu göra en annan bedömning.

För elektroniska kommunikationstjänster har anmälningskravet hittills omfattat allmänt tillgängliga tjänster (se prop. 2002/03:110 s. 121 f.). Detta bör gälla även fortsättningsvis.

Inget anmälningskrav för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster

Av artikel 12.1 framgår att det ska råda frihet att tillhandahålla nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. I skäl 44 i direktivet anges att nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, till skillnad från andra typer av elektroniska kommunikationstjänster, inte utnyttjar allmänna nummerresurser och inte deltar i något allmänt säkerställt interoperabelt ekosystem. Det anges vidare att det därför har bedömts inte vara lämpligt att låta dessa typer av tjänster omfattas av den allmänna auktorisationsordningen. Av artikel 12.2 följer att den allmänna auktorisationsordningen inte omfattar nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas därmed inte heller av den möjlighet till anmälningskrav

som ges i artikel 12.3 och som bara gäller företag som omfattas av den allmänna auktorisationen.

Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster utgör informationssamhällets tjänster enligt definitionen i artikel 1.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (jfr bilaga 1 till direktivet). Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster träffas av de bestämmelser i det direktivet som gäller för informationssamhällets tjänster i den mån EU-direktivet eller andra unionsrättsakter inte innehåller mer specifika bestämmelser om sådana tjänster (jfr skäl 10 i EU-direktivet).

Bestämmelser om informationssamhällets tjänster finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet). E-handelsdirektivet syftar till att säkerställa den fria rörligheten för informationssamhällets tjänster mellan medlemsstaterna.

Varken start eller bedrivande av verksamhet som tillhandahållare av informationssamhällets tjänster får underkastas bestämmelser om förhandstillstånd eller andra krav med motsvarande effekt (artikel 4 i e-handelsdirektivet). Undantag gäller när systemet för tillstånd inte särskilt och utslutande avser informationssamhällets tjänster eller omfattas av EU-direktivet. Det är alltså inte möjligt att införa något tillståndskrav för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller något annat krav som har motsvarande effekt. Ett krav på anmälan för att få tillhandahålla vissa tjänster skulle kunna utgöra ett sådant krav med motsvarande effekt som ett förhandstillstånd som är otillåtet.

Även om ett anmälningskrav endast skulle innebära en allmän skyldighet för en verksamhetsutövare att göra en anmälan, dvs. inte utformas som ett förhandskrav för tillhandahållandet av tjänsterna, uppstår vissa frågeställningar.

I artikel 3.1 och 3.2 i e-handelsdirektivet fastställs den s.k. ursprungslandsprincipen. Artikel 3.1 innebär att medlemsstaterna ska se till att tjänestetillhandahållare som är etablerade i det egna landet följer de lagar och regler som gäller där och som omfattas av det s.k. samordnade området. Denna ursprungslandskontroll ska gälla även när tjänestetillhandahållarna riktar sin verksamhet mot en annan medlemsstat. Av artikel 3.2 följer att de tjänster som uppfyller kraven i ursprungslandet ska få cirkulera fritt inom unionen. Mottagarlandet får därför i princip inte, utom i vissa undantagsfall som anges i artikel 3.4, underkasta den som tillhandahåller informationssamhällets tjänster krav som är strängare än de som föreskrivs i gällande materiell rätt i den medlemsstat där tjänestetillhandahållaren är etablerad (se dom eDate Advertising m.fl., C-509/09, EU:C:2011:685, p. 67). Enligt artikel 3.4 får medlemsstaterna vidta åtgärder för undantag från punkt 2, bl.a. om åtgärderna är nödvändiga för den allmänna ordningen, i synnerhet förebyggande, utredning, upptäckt och åtal av brott. Huruvida undantaget för bl.a. utredning och åtal av brott kan motivera ett anmälningskrav för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster ligger utanför ramen för genomförandet av EU-direktivet och detta lagstiftningsärende. Rättsakterna synes innebära be-

gränsningar i utrymmet för ett anmälningsskrav för den som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och som även är etablerad i någon annan medlemsstat i EU där det inte finns något sådant krav.

Mot denna bakgrund anser regeringen, till skillnad från Telenor Sverige AB, att kravet på anmälan inte bör utökas till att omfatta tillhandahållande av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Andra undantag från kravet på anmälan

Enligt 2 kap. 2 § LEK är verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § YGL undantagen från kravet på anmälan, eftersom ett anmälningsskrav skulle komma i konflikt med den etableringsfrihet för sådana sändningar som gäller enligt 3 kap. 1 § YGL (se prop. 2002/03:110 s. 124). Dessutom får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om ytterligare undantag. Paragrafen bör föras över till den nya lagen.

Avanmälan av verksamhet

Enligt 2 kap. 4 § LEK ska den som är anmäld utan dröjsmål anmäla om verksamheten upphör. Paragrafen har inte någon motsvarighet i EU-direktivet eller den tidigare direktivsregleringen. Möjligheten att kräva en anmälan även när företag upphör med sin verksamhet, bl.a. för statistiska ändamål, har förutsatts i EU-direktivet, se skäl 59. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen.

9.2 Erkännande av operatör och registrering av maritima avräkningsorgan

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om erkännande av en operatör och om registrering av maritima avräkningsorgan enligt bestämmelser som har antagits av Internationella teleunionen ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 2 kap. 5 § LEK får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om erkännande av operatör enligt bestämmelser antagna av Internationella teleunionen (ITU).

Med erkännande av operatör avses status som s.k. Recognized Operating Agency (ROA). Betydelsen av erkännande som ROA har numera minskat. Ett sådant erkännande kan dock fortfarande ha viss praktisk betydelse, främst om en operatör skulle vilja få tilldelning av internationella nummerresurser direkt från ITU. Bestämmelsen i 2 kap. 5 § LEK bör därför i sak föras över till den nya lagen.

Enligt 2 kap. 6 § LEK får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta i fråga om registrering av maritima avräkningsorgan enligt bestämmelser antagna av ITU samt meddela de föreskrifter som behövs för registreringen. Bakgrunden till paragrafen beskrivs närmare i prop. 2002/03:110 s. 125 f.

Maritima avräkningsorgan har till uppgift att förenkla för sjöfarten att betala för radiokommunikation som sker över kuststationer. Maritima avräkningsorgan ska registreras hos ITU. Det finns ett fortsatt behov av bestämmelser om registrering av maritima avräkningsorgan och om föreskrifter om sådan registrering. Bestämmelsen i 2 kap. 6 § LEK bör därför föras över till den nya lagen.

10 Skyldighet att följa standarder

Regeringens förslag: Bestämmelsen i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet för den som bedriver verksamhet som ska anmälas att följa obligatoriska standarder ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I 2 kap. 3 § LEK anges att den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt lagen ska tillämpa sådana standarder som Europeiska kommissionen angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning (se prop. 2002/03:110 s. 124). Paragrafen genomför artikel 17 i ramdirektivet, som i sak motsvaras av artikel 39 i EU-direktivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen.

11 Förvaltning av radiofrekvenser

11.1 Utgångspunkter för genomförandet

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om rätt att använda radiosändare ska, med de ändringar som behövs till följd av EU-direktivet, föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* tycker dock att frekvensplanen borde publiceras som en officiell vägledning i stället för ett allmänt råd.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelser om rätt att använda radiosändare finns i 3 kap. 1–14, 23 och 24 §§ LEK. Bestämmelserna överfördes till stor del från den tidigare lagen (1993:599) om radiokommunikation (se prop. 2002/03:110 s. 127 f.). De har sedan ändrats vid olika

tillfällen, bl.a. för att möta teknik- och marknadsutvecklingen och för att genomföra ändrade EU-direktiv (se t.ex. prop. 2009/10:193 s. 57 f. och prop. 2010/11:115 s. 55 f.). Efter promemorians tillkomst har det vidare införts bestämmelser om skydd för Sveriges säkerhet vid tillståndsgivning (prop. 2019/20:15). Kapitlets grundläggande struktur har dock i huvudsak behållits.

I 1 kap. 7 § LEK definieras radioanläggning, radiokommunikation och radiovågor samt skadlig störning. Definitionerna bör föras över till den nya lagen.

När en ny lag om elektronisk kommunikation nu införs framstår det som mest lämpligt att, som utgångspunkt, överföra bestämmelserna om radiosändare i 3 kap. 1–14, 23 och 24 §§ LEK till ett nytt kapitel i den nya lagen. EU-direktivets bestämmelser om förvaltningen av radiofrekvenser bör vid behov genomföras i nya eller ändrade bestämmelser med beaktande av denna struktur. Den som tillämpar lagen kan därmed i huvudsak utgå från att de bestämmelser som förs över oförändrade från LEK är avsedda att ha samma innebörd som tidigare. Uttalanden i äldre förarbeten och befintlig rättspraxis som rör sådana bestämmelser kan därför fortsatt ha betydelse vid tillämpningen (jfr prop. 2002/03:110 s. 127 f. och 364 f.).

Ett grundläggande inslag i frekvensförvaltningen är frekvensplanen, där det för varje frekvensband anges vilken användning som är avsedd i det bandet. Den gällande frekvensplanen framgår av PTS allmänna råd (PTSFS 2019:1) om den svenska frekvensplanen. Bakgrunden till denna ordning beskrivs i prop. 1992/93:200 s. 187 f. och prop. 2002/03:110 s. 130 f. Till skillnad från *PTS* anser regeringen att det saknas anledning att frångå den tidigare bedömningen. Det ska därför även fortsättningsvis finnas en sammanhållen svensk frekvensplan som i form av allmänna råd ges ut av tillståndsmyndigheten.

En viktig utgångspunkt är att LEK:s bestämmelser om rätt att använda radiosändare har ett vidare tillämpningsområde än vad EU-direktivet i allmänhet har. LEK rör förvaltningen av radiofrekvenser i allmänhet och användning av radiosändare för alla ändamål. EU-direktivets bestämmelser rör däremot huvudsakligen förvaltningen av radiofrekvenser för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (se artikel 45 i direktivet). Utanför EU-direktivet faller därmed normalt tillståndsgivning för sådan användning som enkel privat kommunikationsradio, radiostyrning och radiobestämning (radar).

Utänför EU-direktivet faller även medlemsstaternas åtgärder till skydd för nationell säkerhet. Det följer redan av artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) att unionen ska respektera medlemsstaternas väsentliga statliga funktioner, särskilt funktioner vars syfte bl.a. är att skydda den nationella säkerheten, och att den nationella säkerheten är varje medlemsstats eget ansvar. Av skäl 6 i EU-direktivet framgår bl.a. att direktivet inte påverkar varje medlemsstats möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, skydda allmän ordning och säkerhet samt tillåta att brott utreds, avslöjas och lagförs. Av skäl 108 framgår vidare att verksamhet som sammanhänger med radiospektrumpolitiken i unionen inte bör påverka bl.a. de åtgärder som vidtagits på nationell nivå, i enlighet med unionsrätten, som ett led i arbetet med att nå mål av allmänt intresse, särskilt i fråga om bl.a. offentliga myndigheters och försvarets nätverk samt medlemsstaternas rätt att organisera

och använda sitt radiospektrum för allmän ordning, allmän säkerhet och försvaret. I artikel 1.3 c i EU-direktivet anges vidare att direktivet inte påverkar de åtgärder som medlemsstater vidtagit för ändamål som rör allmän ordning och säkerhet samt försvar. Tilldelning av radiofrekvenser till försvars- eller polismyndigheter på det sätt som sker enligt 3 kap. 3 § LEK är ett exempel på ett område som inte omfattas av EU-direktivet.

Mot denna bakgrund kommer genomförandet av EU-direktivets bestämmelser om radiofrekvenser i många fall komma att behöva utformas som specialbestämmelser. De ska tillämpas när det är fråga om radiofrekvenser som särskilt lämpar sig för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

11.2 Rätt att använda radiosändare

11.2.1 Krav på tillstånd att använda radiosändare

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om krav på tillstånd för att använda radiosändare och om undantag från tillståndsplikten ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Försvarsmakten* avstyrker förslaget såvitt avser tilldelning till de prioriterade myndigheterna. Flera remissinstanser, däribland *Totalförsvarets forskningsinstitut* och *Luftfartsverket*, anser att de bör undantas från tillståndsplikt. *Tele2 Sverige AB* avstyrker förslaget till viss del och anser att kravet på att frekvensförvaltningen ska vara konkurrensfrämjande bör genomföras tydligare. *PTS* efterfrågar ett förtydligande av begreppet effektiv användning.

Skälen för regeringens förslag

Grundläggande principer för förvaltningen av radiofrekvenser

I artikel 45.1 i EU-direktivet finns grundläggande regler och principer för förvaltningen av radiofrekvenser för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Eftersom radiospektrum är en kollektiv nytta av stort socialt, kulturellt och ekonomiskt värde, ska medlemsstaterna säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiofrekvenser. Fördelning av frekvensband och utfärdande av allmänna auktorisationer för och beviljande av individuella rättigheter till radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ska grundas på objektiva, transparenta, konkurrensfrämjande, icke-diskriminerande och proportionella kriterier. Medlemsstaterna ska vidare ta hänsyn till gällande internationella avtal på frekvensområdet.

Dessa principer och målsättningar för frekvensförvaltningen motsvarar i sak artikel 9.1 i ramdirektivet. Det har endast klargjorts att bestämmelsen även omfattar elektroniska kommunikationsnät och att förvaltningen av radiospektrum ska vara konkurrensfrämjande. Även av artikel 52.1 i EU-direktivet framgår att beslutsfattande som rör tillstånd att använda radio-

sändare ska främja effektiv konkurrens och undvika konkurrenssnedvridningar.

Enligt 1 kap. 1 § LEK ska lagens grundläggande syften uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas, se avsnitt 7. Det gäller bl.a. vid utformningen av urvalsförfaranden i samband med tillståndsprövning efter allmän inbjudan till ansökan (jfr prop. 2009/10:193 s. 59). I förarbetena till LEK betonas samhällets intresse av ett effektivt resursutnyttjande samt vikten av öppenhet och konkurrens vid tillståndsgivning och fördelning av radiofrekvenser (se prop. 2002/03:110 s. 135 f. och prop. 2009/10:193 s. 59 och 64).

Även vid prövning av om en överlåtelse eller uthyrning av tillstånd ska medges ska konkurrenshänsyn tas, se 3 kap. 23 § LEK. Vidare anges i 4 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen att myndigheten bl.a. har till uppgift att svara för att möjligheterna till radiokommunikation och andra användningar av radiovågor utnyttjas effektivt, att främja en effektiv konkurrens och att upprätta och offentliggöra planer för frekvensfördelning till ledning för radioanvändningen.

Till skillnad från vad *Tele2 Sverige AB* anför bedömer regeringen att den nuvarande frekvensförvaltningen uppfyller de målsättningar som framgår av artiklarna 45.1 och 52.1 i EU-direktivet och att målsättningen om att främja konkurrensen med tillräcklig tydlighet framgår av de ovan nämnda bestämmelserna. Att frekvensförvaltningen ska respektera internationella avtal följer av internationell rätt och är en självklarhet för frekvensförvaltande myndigheter.

Tillståndsplikt och undantag från tillståndsplikten

Artikel 46 i EU-direktivet behandlar auktorisation av användning av radiofrekvenser. Med auktorisation avses såväl individuella nyttjanderätter till radiofrekvenser, dvs. tillstånd att använda radiosändare, som allmän auktorisation, dvs. undantag från tillståndsplikt.

I punkt 1 i artikeln finns mål och principer för tillståndsgivning för användning av radiosändare. Som huvudregel ska medlemsstaterna tillämpa undantag från tillståndsplikt. Tillstånd för att använda radiosändare får endast krävas när det är nödvändigt för att uppnå en effektiv spektrum-användning. Detta överensstämmer i huvudsak med principen enligt artikel 5.1 i auktorisationsdirektivet om att undantag från tillståndsplikt ska vara huvudregel och att tillståndsplikt endast ska tillämpas vid behov.

Enligt 3 kap. 1 § LEK krävs det tillstånd för att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda radiosändare. Ett tillstånd att använda radiosändare ska avse rätten att använda en viss radiosändare (sändartillstånd) eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme (blocktillstånd). Det finns dock flera undantag från tillståndsplikten.

Enligt 3 kap. 2 § LEK gäller att om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för beviljande av tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska den som har beviljats sådant tillstånd anses ha tillstånd enligt 1 §. Internationell harmonisering av tilldelning av radiofrekvenser regleras i artikel 36 i EU-direktivet, som i sak

motsvarar artikel 8 i auktorisationsdirektivet. Direktivbestämmelserna tar sikte på två fall av internationell harmonisering (se prop. 2002/03:110 s. 137 f., 149 f., 364 och 370). I 3 kap. 2 § LEK regleras det fallet att de företag som ska få tillgång till radiofrekvenser utses enligt ett helt harmoniserat förfarande i enlighet med internationella avtal eller EU-rättsliga bestämmelser. Avsikten är då att uppnå en s.k. one stop shop, där företag kan tilldelas frekvensutrymme direkt på internationell nivå, utan att tillstånd behöver sökas i flera olika stater. Detta kan bli aktuellt främst när det är fråga om tjänster som till sin natur är gränsöverskridande, t.ex. mobila satellittjänster. För detta fall anges att den som har fått ett sådant tillstånd ska anses ha tillstånd enligt lagen. Det andra fallet är att endast harmoniserade villkor för användning av radiofrekvenser bestäms, t.ex. i beslut som antas med stöd av Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut). Tillståndsgivningen sker då nationellt. Denna situation behandlas i avsnitt 11.3.2.

Av 3 kap. 3 § LEK framgår att Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och, för viss verksamhet, Försvarets materielverk inte behöver tillstånd utan i stället tilldelas frekvenser i särskild ordning och oberoende av sådana förutsättningar som anges i 3 kap. 6 § LEK (jfr avsnitt 11.2.2). *Försvarmakten* anser att de prioriterade myndigheterna ska tilldelas det frekvensutrymme som de begär utan prövning av regleringsmyndigheten. Synpunkten har förts fram i andra lagstiftningsärenden om den svenska frekvensförvaltningen, däribland i yttrandet över betänkandet *Frekvenser i samhällets tjänst* (SOU 2018:92). Beredning av dessa ärenden pågår fortfarande inom Regeringskansliet. Synpunkten bör därför inte hanteras inom ramen för detta lagstiftningsärende. Av samma skäl är det regeringens uppfattning att någon förändring av vilka myndigheter som undantas från tillståndsplikt inte bör ske i nuläget, som bl.a. *Luftfartsverket* efterfrågar.

Vidare finns det i 3 kap. 4 § LEK en generell rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten. Syftet med detta är att kunna ha en rationell tillståndshantering (se prop. 2002/03:110 s. 133). Omfattande sådana föreskrifter finns för närvarande i PTS föreskrifter (PTSFS 2020:5) om undantag från tillståndsplikt för användning av vissa radiosändare. Den som är undantagen från tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter ska enligt 3 kap. 5 § LEK anses ha tillstånd vid tillämpningen av lagen.

Den nuvarande ordningen att användning av radiosändare som utgångspunkt kräver tillstånd, men att viss radioanvändning undantas från tillståndsplikt direkt i lagen och att PTS får meddela föreskrifter om ytterligare undantag, har ansetts vara förenlig med auktorisationsdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 132 och Ds 2010:19 s. 78 f.). Det finns inte skäl att nu göra någon annan bedömning. De grundläggande reglerna om tillstånd att använda radiosändare och undantag från tillståndsplikten i 3 kap. 1–5 §§ LEK bör därför föras över till den nya lagen.

Direktivets krav på ändamålsenlig användning skulle enligt *PTS* uppnås bättre genom att begreppet samhällsekonomisk effektivitet används i den nya lagen. Regeringen delar inte denna uppfattning. En utgångspunkt vid tillståndsgivning ska som tidigare vara att radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet. Som framhålls i förarbetena till

LEK kan tillståndsmyndigheten ta hänsyn till vilken samhällsnytta som skilda radioanvändningar kan tillföra (se prop. 2002/03:110 s. 136 samt prop. 2009/10:193 s. 42 och 57 f.). Som en del i prövningen av ansökningar kan tillståndsmyndigheten därmed göra samhällsekonomiska analyser av olika radioanvändningar. Den nya lagen medför ingen ändring i dessa avseenden. Även Utredningen om radiospektrumanvändning i framtiden föreslår ett tydligare samhällsekonomiskt fokus för frekvensanvändningen (SOU 2018:92). Förslaget bereds inom Regeringskansliet. Frågan bör hanteras inom ramen för det lagstiftningsärendet.

11.2.2 Tillståndsprövning

Regeringens förslag: En tillståndsansökan ska kunna avslås om radioanvändningen kommer att ta i anspråk frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats för annan användning. Bestämmelserna i övrigt om prövning av ansökningar om tillstånd att använda radiosändare ska föras över till den nya lagen.

Om tillståndsprövningen inom ett visst frekvensutrymme bör ske efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan, ska tillstånd endast få beviljas efter ett sådant förfarande.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser inte att bestämmelserna om tillståndsgivning i ett harmoniserat frekvensutrymme behöver förtydligas. Myndigheten efterfrågar ett förtydligande när det gäller hanteringen av frekvensutrymme som utreds för befintlig eller ny användning.

Skälen för regeringens förslag

Tillståndsörfarandet i allmänhet

I artikel 48.1–48.3 i EU-direktivet finns grundläggande bestämmelser om hur tillståndsgivningen ska gå till. Bestämmelserna motsvarar i sak artikel 5.2 första och andra styckena i auktorisationsdirektivet. Tillstånd som avser tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska beviljas på begäran och genom öppna, objektiva, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella förfaranden med god insyn. Kravet på öppna förfaranden får dock frångås när tillstånd meddelas för innehållstjänster för radio eller tv. Enligt artikel 48.5 ska det vid tillståndsgivning anges om ett tillstånd kan överlåtas eller hyras ut och på vilka villkor detta kan ske.

Enligt 3 kap. 6 § LEK ska tillstånd att använda radiosändare beviljas om ett antal förutsättningar är uppfyllda. Tillstånd får överlåtas och hyras ut, se 3 kap. 23 och 24 §§ LEK. Dessa bestämmelser behandlas i avsnitt 11.6.

De nu redovisade bestämmelserna bedöms uppfylla kraven i artikel 48.1–48.3 och 48.5 i EU-direktivet. Bestämmelserna i 3 kap. 6 § LEK bör i huvudsak föras över till den nya lagen.

När det gäller 3 kap. 6 § första stycket 4 LEK är avsikten att en ansökan om tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme ska vara förenlig med den harmoniserade användningen för att tillstånd

ska kunna meddelas. Till skillnad från *PTS* anser regeringen att det ska tydliggöras i den nya lagen att ansökan kan avslås i de fall en ansökan avser en annan användning än den harmoniserade användningen.

Om tillståndsprövningen bör ske efter allmän inbjudan till ansökan ska tillstånd endast få meddelas efter ett sådant förfarande

Den huvudregel som 3 kap. 6 § LEK uttrycker, dvs. att tillstånd ska meddelas om förutsättningarna är uppfyllda, kan inte alltid upprätthållas. Om efterfrågan på radiofrekvenser i ett visst frekvensutrymme överstiger tillgången, är det inte tillfredsställande från konkurrenssynpunkt eller med hänsyn till intresset av högsta möjliga frekvenseffektivitet att den som ansöker först blir den som får tillstånd. För att hantera tillståndsgivningen i sådana situationer finns bestämmelser i 3 kap. 7 och 8 §§ LEK om ett urvalsförfarande efter en allmän inbjudan till ansökan om ett begränsat antal tillstånd (se prop. 1997/98:167 s. 10 f., prop. 2002/03:110 s. 138 f. och prop. 2009/10:193 s. 62 f.).

När det finns anledning att fördela tillstånd i ett visst frekvensutrymme efter allmän inbjudan till ansökan bör inte en separat ansökan om tillstånd i detta frekvensutrymme beviljas. Det har förutsatts att en ansökan i vissa fall skulle kunna avslås med hänvisning till att användningen inte innebär en effektiv användning av frekvensutrymmet, eftersom frekvensutrymmet i en överblickbar framtid behövs för annan radioanvändning (se prop. 2002/03:110 s. 136). Om antalet tillstånd har begränsats enligt 3 kap. 7 § LEK, framgår av 3 kap. 8 § att prövningen normalt ska ske efter en allmän inbjudan till ansökan. Om en ansökan skulle komma in före ett beslut om begränsning av antalet tillstånd och ansökan avser den framtida radioanvändningen framgår det dock inte klart att det finns stöd för att i stället för att genast bevilja ansökan genomföra ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan så att fler intressenter kan konkurrera om tillstånd. Detsamma gäller om ansökan avser användning som av något annat skäl skulle anses uppfylla kravet på effektiv radioanvändning. Ett uttryckligt sådant stöd bör införas. Bestämmelsen blir alltså aktuell när förutsättningarna för att bevilja tillstånd i 3 kap. 6 § är uppfyllda, men det finns anledning att fördela tillstånd efter en allmän inbjudan. Det bör framgå av lagen att om tillståndsprövningen inom ett visst frekvensutrymme bör ske efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan, ska tillstånd få beviljas endast efter ett sådant förfarande.

11.2.3 Annan användning av harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren

Regeringens förslag: I ett harmoniserat frekvensutrymme ska tillstånd få beviljas för annan användning än den som följer av de harmoniserade villkoren, om det står klart att det inte finns någon efterfrågan på den harmoniserade användningen och radioanvändningen inte hindrar eller försvårar den harmoniserade användningen i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen. Vid prövningen ska det särskilt beaktas om radioanvändningen kan påverka den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i unionen på lång sikt och tillgången till radioutrustning som kan användas i frekvensutrymmet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Teracom AB* anser att annan användning fortfarande bör vara möjlig trots efterfrågan på den harmoniserade användningen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 53 i EU-direktivet ska medlemsstaterna samarbeta för att samordna användningen av harmoniserat radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Med harmoniserat radiospektrum menas enligt artikel 2.25 i direktivet radiospektrum för vilket harmoniserade villkor för tillgång och effektiv användning har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med artikel 4 i radiospektrumbeslutet 676/2002/EG. Uttrycket harmoniserat radiospektrum används i ett flertal bestämmelser i direktivet. Med radiospektrum avses här sammanhängande block av radiofrekvenser. I LEK används termen frekvensutrymme för sådana block (se prop. 2009/10:193 s. 61). Denna terminologi bör behållas. En särskild definition av harmoniserat frekvensutrymme, som motsvarar direktivets uttryck harmoniserat radiospektrum, bör därför införas i den nya lagen.

Medlemsstaterna är skyldiga att se till att ett harmoniserat frekvensutrymme används i enlighet med de villkor som har fastställts. Det kan dock uppkomma situationer där det i vissa medlemsstater inte finns någon efterfrågan på användningen av ett visst frekvensutrymme på de harmoniserade villkoren. För att medlemsstaterna då inte ska vara förhindrade att använda frekvensutrymmet på något annat sätt har det i artikel 45.3 i EU-direktivet införts en möjlighet att på nationell nivå bevilja tillstånd för annan användning än på de harmoniserade villkoren.

Sådan annan användning får endast tillåtas om det efter ett offentligt samråd kan konstateras att det, även vid en framåtblickande bedömning, nationellt eller regionalt finns bristande efterfrågan på den harmoniserade användningen i hela eller delar av frekvensutrymmet. En sådan annan användning får inte heller hindra eller försvåra den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i en annan medlemsstat inom EU. Vidare ska hänsyn tas till på vilket sätt den alternativa radioanvändningen kan påverka den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i unionen på lång sikt och tillgången till radioutrustning som kan användas i frekvensutrymmet.

Det finns i nuläget ingen möjlighet att tillåta annan användning av harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren. Det bör därför anges i lagen att tillstånd i ett harmoniserat frekvensutrymme får beviljas för annan användning än den som följer av de harmoniserade villkoren, om det står klart att det inte finns någon efterfrågan på den harmoniserade användningen och radioanvändningen inte hindrar eller försvårar den harmoniserade användningen i någon annan medlemsstat inom EU. Det bör också framgå av lagen att det vid prövningen särskilt ska beaktas om radioanvändningen kan påverka den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i unionen på lång sikt och tillgången till radioutrustning som kan användas i frekvensutrymmet.

Som *Teracom AB* påpekar kan harmoniseringsbesluten i sig innehålla undantag för radioanvändning för vissa syften, bl.a. allmän ordning och säkerhet, i enlighet med artikel 1.4 i radiospektrumbeslutet. Den föreslagna bestämmelsen påverkar inte tillämpningen av ett sådant undantag som meddelats i ett harmoniseringsbeslut, vilket också följer av den föreslagna definitionen av harmoniserat frekvensutrymme. Direktivet ger dock inget utrymme för att utöver detta, på det sätt som *Teracom AB* efterfrågar, tillåta annan användning i strid med harmoniseringsbeslut eller när det finns efterfrågan på den harmoniserade användningen (se även avsnitt 20.4). *Teracom AB* framhåller också att harmoniseringsbesluten inte innebär exklusivitet för viss radioanvändning utan att dessa frekvensutrymmen ofta kan delas av olika användningar för att utnyttjas effektivt. Enligt regeringen innebär förslaget ingen begränsning i dessa avseenden. Om den befintliga efterfrågan är tillgodosedd, kommer det följaktligen att vara bristande efterfrågan i övriga delar, som i stället kan tilldelas andra användningar.

Förslaget om tillstånd för annan användning i ett harmoniserat frekvensutrymme påverkar inte förutsättningarna för att tilldela sådant frekvensutrymme till de myndigheter som avses i 3 kap. 3 § LEK (se avsnitt 11.1 och författningskommentaren).

11.2.4 Begränsning av antalet tillstånd inom ett visst frekvensutrymme

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om begränsning av antalet tillstånd inom ett visst frekvensutrymme ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att syftet med begränsningsbeslut bör omformuleras.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 55 i EU-direktivet finns bestämmelser om fördelning av tillstånd efter förfaranden med allmän inbjudan till ansökan om ett begränsat antal tillstånd (inbjudningsförfarande). En sådan begränsning kan bli aktuell när antalet tillstånd att använda radiosändare i ett visst frekvensutrymme inte är tillräckligt för alla intresserade, dvs. när efterfrågan överskrider tillgången (se skäl 136). I sådana fall ska inte tillstånd beviljas den som ansöker först, utan tillstånds-

prövningen ska ske på ett transparent och objektivt sätt så att samtliga intressenter får möjlighet att ansöka.

Av artikel 55.1 framgår att en medlemsstat som överväger att begränsa antalet tillstånd att använda radiosändare tydligt ska ange skälen för detta. Vikt ska fästas vid behovet av att ge användarna ett så stort utbyte som möjligt och underlätta utvecklingen av konkurrens. Alla berörda parter, inbegripet användare och konsumenter, ska ges tillfälle att lägga fram synpunkter på ett förslag inom en skälig tidsfrist, normalt minst 30 dagar. En begränsning ska, beroende på vad som är lämpligt, omprövas med regelbundna intervall eller på rimlig begäran av berörda företag. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak artikel 7.1 a, b och e i auktorisationsdirektivet.

Enligt 3 kap. 7 § LEK får antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Bestämmelsen blir tillämplig när ett frekvensutrymme inte räcker till för alla som vill ha tillstånd (se prop. 2002/03:110 s. 139 och 367). Enligt regeringens bedömning bör den frekvensförvaltande myndigheten även fortsättningsvis bedöma att efterfrågan på frekvenser överstiger tillgången för att ett begränsningsbeslut ska få fattas. Att begränsningen av antalet tillstånd sker genom beslut är en följd av direktivets krav på att begränsningarna ska föregås av samråd (se prop. 2002/03:110 s. 139). Paragrafen bör föras över till den nya lagen. Bestämmelser om samråd behandlas i avsnitt 11.7.

11.2.5 Inbjudningsförfarande

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om tillståndsprövning genom ett urvalsförfarande efter en allmän inbjudan till ansökan ska i huvudsak föras över till den nya lagen.

Ett urvalsförfarande ska, utöver att främja konkurrens, endast få syfta till att främja täckning och utbyggnad, säkerställa tjänsters kvalitet, uppnå en effektiv frekvensanvändning eller främja innovation och näringslivets utveckling.

Den allmänna inbjudan till ansökan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* och *Trafikverket* framhåller att även radioanvändning som behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose försvar bör undantas från förfarandet med allmän inbjudan. *PTS* och *Hi3G Access AB* anser att de konkurrensfrämjande åtgärder som anges i artikel 52 bör regleras tydligare i lagen. *Hi3G Access AB* avstyrker vidare att bemyndigandet att meddela föreskrifter tas bort. *Tele2 Sverige AB* anser att det i lagen bör anges att regleringsmyndigheten ska redovisa konkurrensbedömningar som ligger till grund för förfarandet. *Hi3G Access AB* har liknande synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: När antalet tillstånd att använda radiosändare har begränsats måste ett urval av sökandena ske. Hur detta ska gå till framgår av artiklarna 48.4 och 55.2–55.6 i EU-direktivet, som i väsentliga delar motsvarar artikel 7.1 c och d, 7.2 och 7.3 i auktorisationsdirektivet.

Till en början ska målen med och valet av ett sådant urvalsförfarande fastställas och motiveras. Ett urvalsförfarande kan utformas som ett anbudsförfarande där den som bjuder högst belopp i pengar får tillstånd (auktion). Det är också möjligt att göra urvalet utifrån andra jämförelser, t.ex. sökandenas utfästelser om att tillhandahålla täckning och utbyggnad. En nyhet i EU-direktivet är att det uttömmande anges vilka syften som får beaktas vid utformningen av urvalsförfaranden. Utöver att främja konkurrens är dessa syften begränsade till att främja täckning, säkerställa tjänsters kvalitet, främja en ändamålsenlig frekvensanvändning och främja innovation och affärsutveckling. Resultatet av de eventuella bedömningar av konkurrenssituationen och den tekniska och ekonomiska situationen på marknaden som ligger till grund för valet av urvalsförfarande ska anges. Urvalsförfarandet ska grundas på objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella kriterier. Beslut om urvalsförfarandet och reglerna för detta ska motiveras och offentliggöras. Även de villkor som tillstånden ska förenas med ska offentliggöras. När urvalsförfarandet har fastställts ska medlemsstaten bjuda in till ansökningar om tillstånd. Därefter ska tillståndsprövningen inledas. Om en sökande inte bedöms ha förmåga att uppfylla de tillståndsvillkor som kommer att uppställas, ska sökanden inte få tillstånd.

I artikel 52.2 första stycket a–c i EU-direktivet anges exempel på åtgärder som får vidtas när tillstånd ska beviljas, bl.a. vid utformningen av ett urvalsförfarande. Det är tillåtet att begränsa mängden radiofrekvenser som ett företag tilldelas (s.k. spektrumtak). Vidare får frekvensband reserveras för nya aktörer på marknaden, om detta är lämpligt och berättigat med hänsyn till en specifik situation på den nationella marknaden. Det är också tillåtet att hindra företag från att beviljas tillstånd om det bedöms att dessa företag redan har tillgång till så stort frekvensutrymme att det skulle snedvräta konkurrensen att ge dem ännu fler frekvenser. Enligt artikel 52.2 andra stycket ska beslut om sådana åtgärder, med beaktande av marknadsförhållanden och riktmärken, grundas på en noggrann analys, bl.a. av konkurrenspåverkan och investeringsviljan på de berörda marknaderna.

Enligt 3 kap. 8 § LEK gäller att när antalet tillstånd har begränsats enligt 7 §, ska tillståndsprövningen som huvudregel ske efter allmän inbjudan till ansökan. Prövningen ska då ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden. Det nu sagda gäller dock inte om särskilda skäl föranleder annat. Det gäller inte heller sådan radioanvändning som huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § YGL, är avsedd för privat bruk eller behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan, vilken radioanvändning som omfattas av undantaget för allmän ordning, säkerhet eller hälsa och om urvalsförfaranden.

Bestämmelserna i 3 kap. 8 § LEK motsvarar i stor utsträckning de krav som följer av artikel 48.4 och 55.2–55.6 i EU-direktivet. Vidare har möjligheten att undanta radioanvändning som huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § YGL stöd i artikel 48.3 i EU-direktivet. Att undantagen i 3 kap. 8 § andra stycket inte omfattar försvar följer av att de centrala försvarsmyndigheterna redan är undantagna i 3 kap. 3 §. Till skillnad från bl.a. *Trafikverket* menar regeringen därför att något undantag i bestämmelsen om allmän inbjudan inte är nödvändigt. Bestämmelserna bör därför i huvudsak oförändrade föras över till den nya lagen.

PTS har meddelat föreskrifter (PTSFS 2008:1) om spektrumauktioner. Av föreskrifterna framgår att tilldelning av tillstånd att använda radiosändare genom auktion genomförs i enlighet med ett beslut att begränsa antalet tillstånd och utfärda en allmän inbjudan till ansökan som fattas inför varje auktion. Det framgår också bl.a. att de villkor som kan komma att förenas med tillstånd att använda radiosändare ska anges.

Av EU-direktivet följer att medlemsstaterna först ska besluta om att ett urvalsförfarande ska genomföras och vilka mål som ska uppnås genom åtgärden. Sedan ska reglerna för förfarandet fastställas. De ska också offentliggöra de villkor som ska knytas till tillstånden. Därefter ska medlemsstaterna bjuda in till ansökningar om tillstånd.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att de mål som enligt artikel 55.2 får eftersträvas vid utformningen av ett urvalsförfarande bör framgå av lagen. Vidare bör det uttryckligen anges i den nya lagen att det av en allmän inbjudan till ansökan ska framgå vilket förfarande som ska användas och förutsättningarna för deltagande i förfarandet. Ett urvalsförfarande kan utformas såväl som rena auktioner som ett urval enligt andra kriterier än bud i pengar, t.ex. åtaganden om täckning och utbyggnad inom landet, och olika kombinationer av sådana kriterier. Det bör även anges i lagen att de villkor som tillstånd kommer att förenas med ska framgå av en allmän inbjudan.

Några remissinstanser efterfrågar att de i artikel 52.2 a–c exemplifierade åtgärderna anges i lagen. Till skillnad från bl.a. *Hi3G Access AB* bedömer regeringen att detta inte är nödvändigt för att de ska kunna användas. Tvärtom kommer PTS att med stöd av den nya regleringen även fortsättningsvis kunna besluta om spektrumtak eller hindra vissa aktörer med stort frekvensutrymme från att beviljas ytterligare tillstånd. Regeringen bedömer att detta ryms inom de relativt vida ramar som ges att utforma det urvalsförfarande som ska användas.

I och med dessa tillägg i lagen bedömer regeringen att det inte längre behövs något bemyndigande att meddela föreskrifter om vilket förfarande som ska användas och om innehållet i en allmän inbjudan. Som *Hi3G Access AB* påpekar innebär detta att PTS föreskrifter om spektrumauktioner måste upphävas. Till skillnad från *Hi3G Access AB* bedömer regeringen att det inte kommer att minska förutsebarheten och kontinuiteten för marknadens aktörer att den allmänna inbjudan blir mer detaljerad. Redan i dag sker ändringar i föreskrifterna inför auktioner för att anpassa förfarandet efter den aktuella situationen, se bl.a. PTSFS 2016:2, 2018:1 och 2020:2. Regeringen bedömer att den nya regleringens flexibilitet möjliggör för att framtida förfaranden ska kunna anpassas bättre till den

specifika situationen. Bemyndigandet behöver därför inte föras över till den nya lagen.

När det gäller de mål som får eftersträvas vid utformningen av ett urvalsförfarande bör det framhållas att användningen av urvalsförfaranden, inklusive auktioner, syftar till att den som högst värderar den knappa samhällsresurs som radiofrekvenser utgör ska få tillgång till frekvenser. Utformningen av urvalsförfarandet skapar förutsättningar för en samhälls-ekonomiskt effektiv resursfördelning (jfr Ds 2001:40 s. 29 f.). Artikel 55.2 i EU-direktivet får tolkas så att auktioner inte får användas som urvalsförfaranden enbart som medel för att ge högsta möjliga intäkter till statsbudgeten (intäktsmaximering). Det är dock enligt regeringens mening ett naturligt inslag i ett auktionsförfarande att budgivarna kommer att bjuda över varandra och att budgivningen upphör först när efterfrågan är lika stor som tillgången. De belopp som budgivarna då har nått utgör en rimlig och rättvis värdering av radiofrekvenserna. En budgivning kan alltså under vissa förutsättningar nå höga belopp. Den omständigheten i sig bör inte anses strida mot EU-direktivet. Regleringen av inbjudningsförfarandet innebär att det finns stora möjligheter att anpassa urvalsförfaranden efter omständigheterna i det enskilda fallet på de marknader som berörs. Som direktivet är formulerat är det en uppgift för den som utformar förfarandet att tydligt och utförligt redovisa skälen för en viss utformning och varför valda lösningar bidrar till en effektiv frekvensanvändning. Utformningen av ett urvalsförfarande ska grundas på ingående överväganden av konkurrensvillkoren på marknaden och de effekter som kan väntas uppstå på konkurrenssituationen och investeringsviljan beroende på vilka vägval som görs. Skyldigheten att göra sådana överväganden följer enligt regeringens mening, i motsats till vad bl.a. *Tele2 Sverige AB* påpekar, av tillämpningen av den nya lagen och allmänna förvaltningsrättsliga principer.

11.3 Villkor i tillstånd att använda radiosändare

11.3.1 Allmänna tillståndsvillkor

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om villkor i tillstånd att använda radiosändare ska i huvudsak oförändrade föras över till den nya lagen. Regleringsmyndigheten ska få förena ett tillstånd med ett förbehåll om att en operatör kan åläggas att ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås ingen bestämmelse om förbehåll för åläggande av tillträdeskyldigheten.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* efterfrågar tydligare reglering av tillståndsvillkor i fråga om skyldigheter som avser bl.a. tillträde till infrastruktur som är beroende av radiospektrum och kommersiella avtal om roamingtjänsttillträde. *Tele2 Sverige AB* föreslår en bestämmelse om en generell skyldighet att främja delning av frekvensutrymme. *Teracom AB* anser att det i tillståndsvillkoren för tillstånd till annan användning i ett

harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren bör anges att tillståndet kan återkallas om det finns efterfrågan för användning på de harmoniserade villkoren.

Skälen för regeringens förslag

Villkor som får knytas till tillstånd att använda radiosändare

Av artikel 13.1 i EU-direktivet framgår att nyttjanderätter till radiofrekvenser endast får omfattas av vissa villkor. En uttömmande uppräkningslista av dessa villkor finns i avsnitt D i bilaga 1 till direktivet. Uppräkningslistan omfattar villkor om

- skyldighet att tillhandahålla en tjänst eller använda en typ av teknik, vilket kan innefatta krav på täckning och tjänstekvalitet,
- faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser,
- längsta giltighetstid,
- överlåtelse eller uthyrning av tillstånd samt villkor för överlåtelse,
- avgifter för tillstånd,
- åtaganden som gjorts av en tillståndshavare inom ramen för ett tillståndsförfarande,
- skyldigheter att lägga samman eller dela radiofrekvenser eller att ge andra användare tillträde till frekvenser,
- skyldigheter enligt internationella avtal om frekvensanvändning, och
- skyldigheter som avser frekvensanvändning i experimentsyfte.

I uppräkningslistan är det endast möjligheten att införa villkor om att lägga samman eller dela radiofrekvenser som är ny. I övrigt motsvarar regleringen i sak artikel 6 och avsnitt B i bilaga 1 till auktorisationsdirektivet som genomförs i 3 kap. 4 §, 11 § första stycket 1–5 och 7–9 samt 11 a § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 146 f. och prop. 2009/10:193 s. 60 f.).

Direktivet anger endast vilka villkor som medlemsstaterna får ställa upp. Det finns ingen skyldighet att utnyttja alla dessa möjligheter. Alla nyttjanderätter behöver inte heller nödvändigtvis innehålla villkor av alla slag. De villkor som ställs upp ska säkerställa en ändamålsenlig och effektiv frekvensanvändning. Vilka villkor som ska gälla för ett visst tillstånd måste därför bedömas utifrån vad som är motiverat och proportionellt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Den nya punkten i avsnitt D i bilaga 1 om villkor om att lägga samman eller dela radiofrekvenser eller att ge andra användare tillträde till frekvenser kan sägas vara en specificering av möjligheten att ställa villkor för att garantera en effektiv frekvensanvändning. Som *Tele2 Sverige AB* påpekar framgår det av artikel 46 att medlemsstaterna ska främja delad användning av radiofrekvenser. Med delad användning avses att två eller flera aktörer använder samma frekvensband enligt fastställda kriterier eller planer. Av 3 kap. 11 § första stycket 5 LEK framgår att ett tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan. Enligt regeringens mening är det inte nödvändigt med en generell bestämmelse om att främja delning som *Tele2 Sverige AB* efterfrågar. Syftet tillgodoses i stället tillräckligt genom den nyss nämnda bestämmelsen samt den grundläggande principen om effektiv frekvensförvaltning, se avsnitt 11.2.1.

Bestämmelserna i 3 kap. 4 §, 11 § första stycket 1–5 och 7–9 och 11 a §§ LEK bedöms vara förenliga med artikel 13.1 och 13.4 i EU-direktivet och bör föras över till den nya lagen.

Tillstånd till annan användning i ett harmoniserat frekvensutrymme än som följer av de harmoniserade villkoren kan, som framgår av avsnitt 20.4, återkallas om det finns efterfrågan att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren. Detta regleras uttryckligen i lagen och gäller alla sådana tillstånd. Enligt regeringens mening behöver det därför inte, som *Teracom AB* efterfrågar, framgå av tillståndsvillkoren.

Vissa särskilda villkor

Enligt artikel 47.2 i EU-direktivet ska behöriga myndigheter, när de beviljar tillstånd att använda radiosändare, kunna föreskriva vissa särskilda möjligheter i syfte att uppnå mål om effektiv frekvensanvändning eller förbättrad täckning. Sådana möjligheter kan avse att tillståndshavare ska dela radiofrekvenser eller passiv eller aktiv infrastruktur som är beroende av radiofrekvenser, ingå kommersiella roamingavtal eller gemensamt bygga upp infrastruktur för tillhandahållande av radiobaserade nät eller tjänster. Vidare anges i artikel 52.2 första stycket a att det i berättigade fall får införas villkor om tillhandahållande av tillträde i grossistledet eller nationell eller regional roaming i vissa band. Därtill regleras i artikel 61.4 att regleringsmyndigheten ska kunna ålägga skyldigheter avseende bl.a. gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur eller ingående av tillträdesavtal om lokaliserad roaming. För att regleringsmyndigheten ska kunna ålägga sådana skyldigheter som avses i artikel 61.4 måste en sådan möjlighet ha fastställts när tillstånd beviljades.

Gemensamt för denna typ av villkor och skyldigheter är att de avser att främja konkurrensen och slutanvändares tillgång till tjänster. De kan normalt antas vara betungande för tillståndshavaren, eftersom de minskar möjligheterna att dra fördel av den ensamrätt till frekvensutrymme som ett tillstånd kan innebära. I avsnitt 14.8.3 föreslås att en operatör ska kunna åläggas att ge tillträde till infrastruktur för användning av radiofrekvenser. En förutsättning är att regleringsmyndigheten, när den beviljar tillståndet, förenar det med ett förbehåll om att en sådan skyldighet kan åläggas operatören. En bestämmelse som gör det möjligt att förena tillståndet med ett förbehåll bör därför, som *PTS* påpekar, införas i den nya lagen.

När det gäller villkoren i sig framgår det av 3 kap. 11 § första stycket 5 LEK att tillståndsvillkor kan avse en skyldighet för tillståndshavaren att dela frekvensutrymme med annan. I första stycket 8 och 9 anges vidare att tillståndsvillkor kan avse åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd genom ett urvalsförfarande samt tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande. Till skillnad från *PTS* anser regeringen att det finns vida möjligheter att med stöd av dessa bestämmelser fastställa de villkor som kan behövas för att främja slutkundernas intresse av prisvärda trådlösa tjänster och god täckning. Det är inte uteslutet att tillståndsvillkor av det slag som anges i artikel 52.2 första stycket a i EU-direktivet skulle kunna uppställas om det är motiverat och lämpligt i ett enskilt fall. Med tanke på sådana villkors ingripande karaktär för tillståndshavaren måste det göras en noggrann proportionalitetsbedömning vid införandet av dem. Det

bedöms bara kunna komma i fråga om högst avsevärda problem uppstått på marknaden eller om sådana problem bedöms kunna uppstå vid en framåtblickande analys av marknadens konkurrensvillkor. Mot bakgrund av den hittills mycket positiva utvecklingen på de svenska marknaderna för mobiltelefoni och mobilt bredband torde det i praktiken sällan bli fråga om att vidta denna typ av åtgärder. Som föreslås ovan bör 3 kap. 11 § första stycket 5, 8 och 9 LEK föras över till den nya lagen.

11.3.2 Villkor vid internationell harmonisering av tilldelning av radiofrekvenser

Regeringens förslag: Ett tillstånd att använda radiosändare i ett frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska förenas med de villkor som följer av avtalet eller bestämmelserna. Detsamma ska gälla om den som ska tilldelas radiofrekvenser har utsetts i enlighet med sådana avtal eller bestämmelser. Bestämmelsen ska inte gälla om tillstånd har beviljats för annan användning än på de harmoniserade villkoren.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att dagens bestämmelse bör föras över oförändrad till den nya lagen.

Skälen för regeringens förslag: Som anges i avsnitt 11.2.1 regleras internationell harmonisering av tilldelning av radiofrekvenser i artikel 36 i EU-direktivet, som i sak motsvarar artikel 8 i auktorisationsdirektivet. Bestämmelserna tar sikte på två olika fall av internationell harmonisering av tilldelning av radiofrekvenser (se prop. 2002/03:110 s. 137 f., 149 f., 364 och 370).

Det ena fallet är att harmoniserade villkor för tilldelning av radiofrekvenser bestäms, t.ex. med stöd av radiospektrumbeslutet 676/2002/EG, eller att den som ska tilldelas tillstånd utses enligt ett harmoniserat förfarande. Tillståndsgivningen sker då nationellt. För detta fall anges i 3 kap. 11 § första stycket 6 LEK att ett tillstånd får förenas med villkor om sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. När användningen av radiofrekvenser har harmoniserats på detta sätt ska tillstånd förenas med villkor i enlighet med beslutet. Det skedde exempelvis när *PTS* meddelade nationella tillstånd för markkomponenter i *MSS* 2 GHz-bandet i enlighet med Europaparlamentet och rådets beslut nr 626/2008/EG om urval och tillståndsgivning avseende system som tillhandahåller mobila satellittjänster, till de operatörer som hade utsetts genom kommissionens beslut av den 14 maj 2009 om urval av operatörer av alleuropeiska system som tillhandahåller mobila satellittjänster. Efter som EU-regleringen är oförändrad i sak, bör 3 kap. 11 § första stycket 6

LEK föras över till den nya lagen. Det bör dock uttryckligen anges att ett tillstånd ska förenas med de harmoniserade villkoren och att detta också gäller för harmoniserade villkor som har antagits med stöd av radiospektrumbeslutet 676/2002/EG där den som ska tilldelas tillstånd utses nationellt. Bestämmelsen bör, som *PTS* föreslår, formuleras närmare den nuvarande lydelsen än vad som föreslås i promemorian. I och med att det är fråga om en skyldighet att besluta denna typ av villkor bör bestämmelsen enligt regeringens mening placeras i en egen paragraf.

I avsnitt 11.2.3 föreslås att tillstånd ska kunna meddelas för annan användning än den som följer av harmoniseringsåtgärden. I sådana fall ska naturligtvis tillståndsvillkoren inte utformas i enlighet med de harmoniserade villkoren. Detta bör framgå av lagen.

Det andra fallet av internationell harmonisering enligt artikel 36 är att även de företag som ska få tillgång till radiofrekvenser utses och tillstånd tilldelas enligt ett helt harmoniserat förfarande i enlighet med internationella avtal eller EU-rättsliga bestämmelser. Avsikten är då att uppnå en s.k. one stop shop, där företag kan tilldelas frekvensutrymme direkt på internationell nivå, utan att tillstånd behöver sökas i flera olika stater. Denna situation behandlas i avsnitt 11.2.1.

11.3.3 Villkor som inte är teknik- och tjänsteneutrala

Regeringens förslag: Möjligheterna att göra undantag från principerna om teknik- och tjänsteneutralitet ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 45.4 och 45.5 i EU-direktivet slås det fast att principen ska vara att i frekvensutrymmen som är avsedda för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster ska alla former av teknik få användas för tillhandahållande av nät och tjänster. Principerna om teknik- och tjänsteneutralitet har dock inte fått fullt genomslag. Det är nödvändigt att göra vissa avsteg från dem.

Enligt punkt 4 får det införas proportionella och icke-diskriminerande undantag från principen om teknikneutralitet när det är nödvändigt för att undvika skadlig störning, skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält, säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, säkerställa maximalt gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser, garantera en effektiv frekvensanvändning eller säkerställa mål av allmänt intresse, som säkerhet för människors liv, främjande av social eller regional sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser eller främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, t.ex. genom tillhandahållande av ljudradio- och tv-tjänster.

Enligt punkt 5 får det införas proportionella och icke-diskriminerande begränsningar av vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster som ska tillhandahållas. En åtgärd som kräver att en viss elektronisk kommunikationstjänst ska tillhandahållas ska vara motiverad med hänsyn till att säkerställa ett sådant mål av allmänt intresse som anges ovan. En åtgärd som förbjuder att någon annan elektronisk kommunikationstjänst tillhan-

dahålls i ett visst frekvensutrymme får endast införas när det är motiverat för att säkerställa tjänster för säkerhet för människors liv. I undantagsfall får en sådan åtgärd också utvidgas i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse.

Artikel 45.4 och 45.5 i EU-direktivet motsvarar i sak artikel 9.3 och 9.4 i ramdirektivet. Direktivsregleringen innebär att medlemsstaterna får införa vissa begränsningar men inte är skyldiga att göra det. Det har bedömts vara nödvändigt att möjliggöra vissa begränsningar (se prop. 2010/11:115 s. 58 f. och 158 f.). I 3 kap. 11 § andra och tredje styckena LEK anges att villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas endast får meddelas om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas får meddelas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

Det har inte framkommit några skäl att införa ytterligare möjligheter till undantag från principerna om teknik- och tjänsteneutralitet. Eftersom den nya direktivsregleringen är oförändrad i sak, bör 3 kap. 11 § andra och tredje styckena LEK föras över till den nya lagen.

11.4 Tillståndstid

11.4.1 Hur tillståndstiden ska bestämmas

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om hur tillståndstid ska bestämmas ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 49 i EU-direktivet finns bestämmelser om giltighetstider för tillstånd att använda radiosändare. Bestämmelserna är i huvudsak nya och innebär en förstärkt harmonisering av hur tillståndstider ska bestämmas.

Av artikel 49.1 framgår att giltighetstiden för tillstånd att använda radiosändare ska vara skälig med hänsyn till behovet att uppfylla mål om förbättrad täckning, säkerställd tjänstekvalitet, effektiv frekvensanvändning, innovation och näringslivets utveckling. Hänsyn ska också tas till behovet att säkerställa konkurrens och att främja effektiva investeringar, bl.a. ge-

nom att medge en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringar. Bestämmelsen gäller alla tillstånd att använda radiosändare som omfattas av direktivet.

I 3 kap. 12 § LEK anges att tillstånd ska beviljas för en bestämd tid. När giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska det särskilt beaktas bl.a. framtida förändringar i radioanvändningen, den tid som sändaren är avsedd att användas, den tekniska utveckling som kan väntas och den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen. Tillståndstiden ska bestämmas utifrån en helhetsbedömning av relevanta faktorer (se prop. 1992/93:200 s. 222 f. och 2002/03:110 s. 151 f. och 370). De kriterier som anges i 3 kap. 12 § LEK gör det därmed möjligt att bestämma tillståndstider som är skäliga för att uppnå de syften som anges i artikel 49.1 i EU-direktivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen.

11.4.2 Tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster

Regeringens förslag: Ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska beviljas för minst 15 år.

Ett sådant tillstånd ska få beviljas för en kortare tid om tillståndet avser provning, försök eller särskilda kortvariga projekt, delad användning av radiofrekvenser eller annan användning av harmoniserat frekvensutrymme än på de harmoniserade villkoren.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 49.2 i EU-direktivet finns särskilda regler om hur giltighetstiden ska bestämmas för tillstånd i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster. Giltighetstiden för sådana tillstånd ska bestämmas så att förutsebara investeringsvillkor för tillståndshavare säkerställs under minst 20 år. För att uppnå det syftet ska tillstånd gälla i minst 15 år. Om den inledande giltighetstiden bestäms till en kortare tid än 20 år, ska tillståndshavaren ha möjlighet att få en förlängning av giltighetstiden, så att den sammanlagda giltighetstiden blir minst 20 år. Artikel 49.2 kan sägas precisera hur skälig tillståndstid ska bestämmas när det gäller trådlösa bredbandstjänster i ett harmoniserat frekvensutrymme. Frågan om förlängning behandlas i avsnitt 11.4.4.

Direktivets bestämmelser om giltighetstiden för tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster har inte någon motsvarighet i LEK. En särskild bestämmelse om detta bör därför införas i den nya lagen. Det bedöms inte finnas skäl att utvidga bestämmelsernas tillämpningsområde till fler typer av tillstånd än de som regleras i EU-direktivet.

Mot denna bakgrund bör det anges i den nya lagen att ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska meddelas för minst 15 år. I vissa fall är det möjligt att tillåta annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme

än den som följer av de harmoniserade villkoren, se avsnitt 11.2.3. För dessa fall bör det framgå av lagen att huvudregeln om minst 15 års tillståndstid inte ska gälla.

Av artikel 49.3 i EU-direktivet framgår att medlemsstaterna får avvika från artikel 49.2 och bevilja tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster för en kortare tid än 15 år. Detta får ske om det är motiverat för att förbättra täckning och utbyggnad i begränsade geografiska områden där tillgången till höghastighetsnät är starkt begränsad eller saknas, för specifika kortvariga projekt, för experimentella ändamål, för delad användning av radiofrekvenser eller alternativ användning av harmoniserat frekvensutrymme.

I Sverige tillämpas tämligen långa tillståndstider för utbyggnad av nät för trådlösa bredbandstjänster, normalt minst 20 år. För svenska förhållanden framstår behovet av långa tillståndstider som särskilt tydligt när det gäller att förbättra utbyggnaden i områden som saknar höghastighetsnät eller där tillgången till sådana nät är starkt begränsad. Det är oklart hur korta tillståndstider skulle kunna stimulera till sådan utbyggnad. Det bedöms inte finnas behov av en möjlighet till regionala undantag från huvudregeln om 15 års tillståndstid i dessa områden. En sådan möjlighet bör därför inte införas.

Kortare tillståndstider kan vara lämpliga för nya och experimentella användningar där utvecklingen ännu är okänd. Även tillfälliga användningar bör kunna komma i fråga. Tillstånd som beviljas för provning, försök eller experimentella ändamål bör därför kunna gälla för kortare tid än 15 år. En sådan möjlighet bör införas i lagen. Även när det gäller delad användning av radiofrekvenser eller när tillstånd undantagsvis beviljas för annan användning i ett harmoniserat frekvensutrymme än på de harmoniserade villkoren bör en möjlighet att bestämma kortare tillståndstid införas i den nya lagen. Det ligger i tillståndens tillfälliga natur att de inte bör omfattas av reglerna om förlängning, se avsnitt 11.4.3 och 11.4.4.

11.4.3 Förlängning av tillståndstid

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om förlängning av tillståndstid ska föras över till den nya lagen. Ett tillstånd att använda en viss radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme ska inte få förlängas om tillståndet beviljats för annan användning än på de harmoniserade villkoren.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av 3 kap. 1 § LEK framgår att ett tillstånd att använda radiosändare ska avse rätt att använda en viss radiosändare (sändartillstånd) eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme (blocktillstånd).

För sändartillstånd gäller enligt 3 kap. 12 a § LEK en princip om automatisk förlängning av giltighetstiden. Sändartillstånd ska vid giltighetstidens utgång som huvudregel förlängas med samma tid som tillståndet senast har gällt, dock längst med fem år vid varje tillfälle. Detta gäller dock

endast om giltighetstiden för tillståndet överstiger sex månader. Vidare ska förlängning ske med en kortare tid än fem år eller på ändrade villkor, om förutsättningarna för att bevilja tillstånd därigenom kan uppfyllas eller om tillståndshavaren begär det. Om tillståndshavaren begär det, ska giltighetstiden inte förlängas.

För blocktillstånd gäller enligt 3 kap. 12 b § LEK att tillståndstiden inte får förlängas. När ett sådant tillstånd löper ut får därför tillstånd i frekvensutrymmet meddelas på nytt. I många fall torde det bli aktuellt med ett nytt förfarande med allmän inbjudan till ansökan. Någon rätt för den tidigare tillståndshavaren att utan vidare få ett förnyat tillstånd när tillståndets giltighetstid har löpt ut eller att ges förtur vid tillståndsprövningen finns alltså inte. Detta ansågs vid införandet av paragrafen vara en gällande princip och paragrafen infördes av tydlighetsskäl. Syftet med bestämmelsen är att ha så låga inträdeshinder på marknaden och ett så öppet system som möjligt för att därigenom främja en mångfald av, och konkurrens mellan, olika tekniker, tjänster och aktörer (se prop. 2009/10:193 s. 72 f.).

Bestämmelserna i 3 kap. 12 a och 12 b §§ LEK bör föras över till den nya lagen och även fortsättningsvis utgöra huvudregler för hur förlängning av tillståndstid kan ske. I avsnitt 11.4.5 behandlas undantagssituationer.

I artikel 50 i EU-direktivet finns bestämmelser om förnyelse av tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme. Artikel 50 är ny. I direktivets mening innebär en förnyelse av tillstånd att tillståndshavaren beviljas ett nytt tillstånd när giltighetstiden löper ut som motsvarar det tidigare tillståndet, utan att andra aktörer ges möjlighet att ansöka. För att förnyelse inte ska ske måste möjligheten till förnyelse uttryckligen ha uteslutits när tillståndet meddelades. I likhet med promemorian bedömer regeringen att huvudregeln om förlängning av sändartillstånd enligt 3 kap. 12 a § i praktiken uppnår samma effekt som åsyftas med direktivet och att paragrafen är förenlig med artikel 50. Blocktillstånd kan enligt 3 kap. 12 b § inte förlängas. Någon rätt för en befintlig tillståndshavare att få ett förnyat tillstånd finns inte. Lagstiftaren har därmed redan uteslutit möjligheten till förnyelse vid tidpunkten för blocktillståndens beviljande. I enlighet med promemorian bedömer regeringen därför att det inte behövs några ytterligare åtgärder för att genomföra artikel 50.

Tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme kommer i vissa fall av undantagskaraktär att få beviljas för annan användning än på de harmoniserade villkoren, se avsnitt 11.2.3. Det följer av artikel 45.3 i EU-direktivet att sådana tillstånd regelbundet ska ses över och att tillståndshavaren ska kunna bli av med sitt tillstånd om det uppstår efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren. Det framstår därför som mest lämpligt att sådana tillstånd endast gäller för den tid som anges i tillståndet. Om tillståndshavaren därefter vill fortsätta med en annan användning än den som följer av de harmoniserade villkoren, bör en ny tillståndsprövning ske efter en ny ansökan. Det bör därför framgå av den nya lagen att ett tillstånd att använda en viss radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme inte får förlängas, om tillståndet har beviljats för annan användning än på de harmoniserade villkoren.

11.4.4 Förlängning av tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster

Regeringens förslag: Ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster som gäller för en kortare tid än 20 år ska få förlängas med skäligen tid, dock måste tillståndstiden sammanlagt bli minst 20 år. Förlängning ska endast få ske om tillståndshavaren begär det senast två år före tillståndstidens utgång. Giltighetstiden ska inte få förlängas om tillståndshavaren inte har följt tillståndsvillkoren eller om tillståndet har beviljats för en kortare tid än 15 år för provning, försök eller särskilda kortvariga projekt, delad användning av radiofrekvenser eller annan användning av harmoniserat frekvensutrymme än på de harmoniserade villkoren. Giltighetstiden ska inte heller få förlängas om en förlängning inte är motiverad med hänsyn till intresset av att säkerställa en effektiv användning av radiofrekvenser, främja täckning och utbyggnad inom landet av trådlösa bredbandstjänster, främja teknikutvecklingen, hindra snedvridning av konkurrensen, skydda människors liv eller tillgodose allmän ordning och säkerhet eller försvar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 49.2 ska giltighetstiden för tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster bestämmas så att förutsebara investeringsvillkor för tillståndshavare säkerställs under minst 20 år. För att uppnå det syftet ska tillstånd gälla i minst 15 år, se avsnitt 11.4.2. Om den inledande giltighetstiden bestäms till en kortare tid än 20 år ska tillståndshavaren ha möjlighet att få en förlängning av giltighetstiden, så att den sammanlagda giltighetstiden blir minst 20 år.

Enligt artikel 49.2 ska de allmänna villkoren för en förlängning av giltighetstiden vara tillgängliga för alla berörda parter i förväg. Sådana allmänna villkor ska avse behovet av att säkerställa effektiv frekvensanvändning, att främja täckning och utbyggnad av trådlöst bredband, att underlätta teknikutveckling, att uppfylla mål av allmänt intresse som avser säkerställande av människors liv, allmän ordning och säkerhet eller försvar samt att säkerställa en icke snedvriden konkurrens.

Senast två år före det att ett tillstånds ursprungliga giltighetstid löper ut ska en objektiv och framåtblickande bedömning göras av de allmänna villkor som har fastställts för förlängningen av tillståndets giltighetstid. Som utgångspunkt ska giltighetstiden förlängas, om det inte bedöms att en sådan förlängning inte skulle uppfylla dessa villkor. Förlängning av tillståndstiden kan också nekas om det finns ett pågående tillsynsärende som gäller frågan om tillståndshavaren följer gällande tillståndsvillkor. Tillståndshavaren ska underrättas om huruvida en förlängning beviljas eller inte.

För att uppfylla EU-direktivets krav på att de allmänna villkoren för förlängning av tillstånd som beviljas för kortare tid än 20 år ska vara tillgängliga innan tillstånd beviljas, bör dessa villkor framgå direkt av lagen. EU-direktivet är vidare formulerat så att förlängning normalt ska ske. Sam-

tidigt bör förlängning inte kunna ske mot tillståndshavarens vilja. Det bör därför framgå av lagen att ett tillstånd som gäller för kortare tid än 20 år ska förlängas med skälig tid, dock måste tillståndstiden sammanlagt bli minst 20 år. Det bör vidare anges att förlängning endast ska ske om tillståndshavaren begär detta senast två år före giltighetstidens utgång. Giltighetstiden bör inte få förlängas om tillståndshavaren inte har följt tillståndsvillkoren eller om en förlängning inte är motiverad med hänsyn till intresset av att säkerställa en effektiv användning av radiofrekvenser, främja täckning och utbyggnad inom landet av trådlösa bredbandstjänster, främja teknikutvecklingen, hindra snedvridning av konkurrensen eller skydda människors liv eller tillgodose allmän ordning och säkerhet eller försvar.

EU-direktivet reglerar inte frågan om förlängning av tillstånd för trådlösa bredbandstjänster som gäller för längre tid än 20 år. I dessa fall bör huvudreglerna om förlängning av sändartillstånd och blocktillstånd gälla.

11.4.5 Anpassning av tillståndstid

Regeringens förslag: Giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme ska få förlängas om det är nödvändigt för att underlätta en samordning tillståndsgivning inom ett eller flera frekvensutrymmen. En förlängning ska då få ske med en kortare tidsrymd för att tillståndet ska kunna löpa ut samtidigt som ett annat tillstånd.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att det även bör införas en möjlighet att förkorta tillståndstiden.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 49.4 i EU-direktivet får medlemsstaterna anpassa giltighetstiden för tillstånd att använda radiosändare för att säkerställa att tillstånd i ett eller flera frekvensband löper ut samtidigt. Bestämmelsen gäller alla tillstånd som omfattas av direktivet. En anpassning av tillståndstiden kan innebära såväl en förkortning som en förlängning av tiden.

Syftet med bestämmelsen är att skapa flexibilitet i tillståndsgivningen. Det kan förekomma att tillstånd i ett frekvensband löper ut vid olika tidpunkter, t.ex. om tillstånden har meddelats vid olika tillfällen. Med hänsyn till intresset av en effektiv frekvensanvändning kan det vara önskvärt att nya tillstånd i frekvensbandet meddelas vid ett och samma tillfälle. Samtidiga förfaranden kan också göra det lättare att utforma det lämpligaste och enklaste urvalsförfarandet. Även konkurrensaspekter kan tala för en samordnad tillståndsgivning. Det nu sagda kan gälla även i fråga om tillstånd i skilda frekvensband. Att samordna tillståndsgivning i olika frekvensband har hittills varit ovanligt i Sverige, jfr dock den samordnade tillståndsgivningen i frekvensbanden 2,3 GHz och 3,5 GHz i början av 2021.

Det saknas för närvarande möjlighet att förkorta giltighetstiden för tillstånd att använda radiosändare. Giltighetstiden bestäms genom en sammanvägning av olika intressen, bl.a. intresset att skapa investeringstrygghet för tillståndshavaren, och tillståndshavaren inrättar sin verksamhet efter den tillståndstid som medgetts. Att i efterhand förkorta giltighetstiden

av ett beviljat tillstånd enbart i syfte att kunna samordna tillståndsgivningen i samma eller flera frekvensband är en ingripande åtgärd för tillståndshavaren som endast bör kunna komma i fråga om det finns starka skäl för den. En sådan åtgärd torde sällan vara motiverad och ofta kunna komma i konflikt med det övergripande kravet på att åtgärder ska vara proportionella. Enligt *PTS* skulle möjligheten att förkorta tillståndstiden vara ett nödvändigt verktyg i frekvensförvaltningen, exempelvis vid tilldelning av frekvensband där givna tillstånd inte utnyttjas. Regeringen delar inte denna uppfattning. För det fall att en tillståndshavare inte utnyttjar sitt tillstånd finns möjligheten att inom ramen för tillsyn återkalla tillståndet. Enligt regeringens mening bör det inte införas någon möjlighet att förkorta tillståndstid för att möjliggöra en samordnad tillståndsgivning i samma eller flera frekvensband. När det finns ett sådant samordningsbehov bör i stället en anpassning ske genom att tillståndsgivningen skjuts upp en kortare tid tills alla tidigare beviljade tillstånd i berörda frekvensband har löpt ut. Detta bedöms sällan kunna leda till några olägenheter av betydelse.

När det gäller förlängning av tillstånd är läget delvis ett annat. Behov av samordning av tillståndsgivningen i olika frekvensband uppstår i praktiken endast i frekvensband där tillståndshavaren får blocktillstånd. Giltighetstiden för blocktillstånd får enligt 3 kap. 12 b § LEK inte förlängas. I avsnitt 11.4.2 föreslås detta vara huvudregeln även framöver.

En möjlighet till kortare förlängning av blocktillstånds giltighetstid i vissa fall skulle dock inte komma i konflikt med syftena bakom huvudregeln att giltighetstiden för sådana tillstånd inte ska kunna förlängas, se avsnitt 11.4.2. När en samordnad tillståndsgivning är motiverad torde det normalt inte heller finnas starka intressen som talar emot att vissa tillstånd förlängs med en kortare tid. Alternativet är att vissa frekvensutrymmen inte kan användas alls under en övergångsperiod. Detta skulle i vissa fall kunna leda till otillfredsställande resultat. En tillståndshavare skulle t.ex. kunna hamna i den situationen att verksamhet inte kan bedrivas under viss tid, eftersom tillståndet löpt ut och nya tillstånd kommer att meddelas först vid en senare tidpunkt. Detta skulle snarast kunna komma i konflikt med EU-direktivets krav på en ändamålsenlig och effektiv frekvensanvändning. Det bör därför vara möjligt att förlänga blocktillstånd om det är nödvändigt för att underlätta en samordnad tillståndsgivning inom ett eller flera frekvensutrymmen. En förlängning bör kunna ske med en kortare tidsrymd för att tillståndet ska upphöra samtidigt som ett annat tillstånd.

11.5 Åtgärder mot störningar

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om att elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat ändamål, endast får användas i enlighet med meddelade föreskrifter, ska föras över till den nya lagen. Regeringen ska få meddela föreskrifter om förbud mot att inneha andra elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 14 § första stycket LEK får elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat liknande ändamål, användas endast i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I andra stycket finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förbud mot att inneha elektriska eller elektroniska anläggningar som inte omfattas av första stycket och som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor.

Enligt 14 § förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation är det förbjudet att inneha sådana anläggningar som avses i 3 kap. 14 § andra stycket LEK. Förbudet gäller dock inte sådana anläggningar som behövs i verksamhet som bedrivs av Försvarmakten, Försvarets radioanstalt eller Försvarets materielverk. Det gäller inte heller sådana anläggningar som Polismyndigheten behöver i sin bombskyddsverksamhet eller som en nationell resurs i sin verksamhet till skydd mot obemannade luftfartyg, eller sådana som PTS eller Elsäkerhetsverket innehar i samband med utövande av marknadskontroll. Inte heller omfattas anläggningar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap förvarar, underhåller och transporterar i sin verksamhet inom ramen för EU:s civila krishantering. Vidare får PTS efter ansökan av Kriminalvården besluta att förbudet inte ska gälla viss sådan anläggning som behövs i en anstalt eller ett häkte inom Kriminalvården för att hindra otillåten mobiltelefonkommunikation, om anläggningen kan användas utan att skadlig störning uppstår utanför anstalten eller häktet.

Enligt 7 kap. 14 § 2 LEK ska den som bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 3 kap. 14 § andra stycket dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. För det fall någon annan myndighet än regeringen meddelar föreskrifter med stöd av 3 kap. 14 § andra stycket LEK kan 7 kap. 14 § 2 LEK därmed vara ett otillåtet s.k. blankettstraffstadgande (jfr rättsfallet NJA 2005 s. 33).

De anläggningar som avses i 3 kap. 14 § andra stycket LEK är främst s.k. störsändare (se prop. 1992/93:200 s. 242 och prop. 2002/03:110 s. 154). En störsändare är en sändare vars syfte är att störa utrustning genom att sända på samma eller angränsande frekvensband som den utrustning som ska störas. Den kan bl.a. användas för att störa mobiltelefoni eller räddningstjänstens radiokommunikation, trådlösa larm, GPS, butikers larmbågar och fjärrlås för bilar, men även för radarstörning där syftet är att hindra en radar från att se och mäta in mål. Användning av störsändare kan därmed orsaka mycket stora skador på kommunikationssystem som är nödvändiga för samhället.

Med hänsyn till de negativa effekterna av användning av störsändare bör otillåten användning även fortsättningsvis vara kriminaliserad. Regeringen har hittills inte utnyttjat möjligheten till vidaredelegering i 3 kap. 14 § andra stycket LEK. Mot bakgrund av regleringens utformning framstår be-

hovet av en sådan möjlighet som litet. En sådan möjlighet bör därför inte införas i den nya lagen.

Bestämmelserna i 3 kap. 14 § LEK bör i övrigt föras över till den nya lagen.

11.6 Överlåtelse och uthyrning av tillstånd att använda radiosändare

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om överlåtelse och uthyrning av tillstånd ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 51 i EU-direktivet finns bestämmelser om överlåtelse och uthyrning av tillstånd att använda radiosändare. Artikel 51 utgör en anpassning och utvidgning av motsvarande reglering i artikel 9b i ramdirektivet.

I artikel 51.1 anges att tillstånd att använda radiosändare som huvudregel ska få överlåtas eller hyras ut. Medlemsstaterna får dock bestämma att detta inte ska gälla om tillstånd ursprungligen beviljats utan kostnad eller för rundradio. Av punkt 2 framgår att överlåtelse eller uthyrning av tillstånd ska anmälas till den behöriga myndigheten och offentliggöras. När tillståndet avser ett harmoniserat frekvensutrymme ska överlåtelsen eller uthyrningen överensstämma med den harmoniserade uthyrningen.

Artikel 51.3 är i huvudsak ny. Där anges att överlåtelse eller uthyrning av tillstånd ska tillåtas om de ursprungliga tillståndsvillkoren bibehålls. Vidare ska överlåtelse och uthyrning omfattas av det minst betungande förfarande som är möjligt. Uthyrning av tillstånd ska inte vägras om uthyraren åtar sig att förbli ansvarig för att uppfylla de ursprungliga tillståndsvillkoren. Överlåtelse av tillstånd ska inte vägras, utom i de fall det finns en tydlig risk för att den nya innehavaren inte klarar av att uppfylla de ursprungliga tillståndsvillkoren. Detta ska dock inte påverka behovet av att säkerställa att det inte uppstår någon snedvridning av konkurrensen. Det ska inte heller påverka medlemsstaternas behörighet att utöva tillsyn över att tillståndsvillkoren följs, både när det gäller uthyraren och den som hyr. Medlemsstaterna ska vidare underlätta överlåtelse och uthyrning av tillstånd genom att pröva varje begäran om att anpassa tillståndsvillkoren och genom att säkerställa att det berörda frekvensutrymmet kan separeras eller delas upp på olika sätt.

Enligt artikel 52.2 första stycket d får tillstånd förenas med villkor som förbjuder eller begränsar överlåtelser av tillstånd om en överlåtelse sannolikt skulle leda till betydande skada för konkurrensen. Enligt andra stycket i samma punkt ska beslut grundas på en objektiv och framåtblickande bedömning av konkurrensvillkoren på marknaden av om åtgärden är nödvändig för att upprätthålla eller skapa effektiv konkurrens. Dessutom ska hänsyn tas till åtgärdens sannolika följder för marknadsaktörers invest-

ringar, särskilt i nätutbyggnad. Den metod för marknadsanalys som anges i artikel 67.2 i direktivet ska beaktas.

Enligt artikel 55.8, som behandlar tillståndsgivning när antalet tillstånd har begränsats, ska den artikeln inte påverka överlåtelse av tillstånd enligt artikel 51. Den ska med andra ord inte hindra överlåtelse av tillstånd som har beviljats efter ett urvalsförfarande.

I 3 kap. 23 § LEK anges att ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare får överlåtas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Ett sådant medgivande ska lämnas om förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet meddelades, det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, överlåtelsen inte leder till en ändrad användning av radiofrekvenser där användningen har harmoniserats, förvärvaren inte tidigare fått ett tillstånd återkallat med hänsyn till Sveriges säkerhet, det inte finns skäl att anta att förvärvarens radioanvändningen kommer att orsaka skada för Sveriges säkerhet och det inte finns något annat särskilt skäl mot det. Vid medgivandet får tillståndsvillkoren ändras. Enligt 3 kap. 24 § LEK tillämpas dessa bestämmelser även på uthyrning av ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare. Det är dock inte möjligt att ändra tillståndsvillkoren i samband med uthyrning.

När det prövas om en överlåtelse eller uthyrning kan inverka menligt på konkurrensen ska en utredning av de påverkade marknaderna göras. Effekterna på konkurrensen analyseras i princip med utgångspunkt från de bedömningar som görs inom konkurrensrätten. Hur omfattande en sådan utredning måste vara beror på omständigheterna i det enskilda fallet (jfr rättsfallet RK 2015:1).

Vid överlåtelse av ett tillstånd gäller enligt 3 kap. 23 § LEK att förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt lagen för tiden efter medgivandet. Detsamma gäller enligt 3 kap. 24 § LEK även vid uthyrning av ett tillstånd. Vidare anges i 7 kap. 6 a § LEK att när det finns skäl att återkalla ett tillstånd enligt 5 eller 6 §§ på grund av omständigheter som hänför sig till en hyrestagare ska återkallelsen i stället avse medgivandet till uthyrning.

Bestämmelserna i 3 kap. 23 och 24 §§ LEK bygger på grundregeln att en ansökan om medgivande till överlåtelse eller uthyrning ska bifallas när förvärvaren uppfyller de krav som ställdes på sökanden i samband med att tillståndet meddelades. En ansökan om medgivande kan avslås om det finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen. Mot bakgrund av att hyrestagaren övertar uthyrarens rättigheter och skyldigheter vid uthyrning av tillstånd bedöms det inte nödvändigt att föreskriva att uthyraren, i enlighet med artikel 51.3 b, ska avge en särskild försäkran om att tillståndsvillkoren ska uppfyllas.

Vid ett medgivande om överlåtelse framgår det av 3 kap. 23 § tredje stycket LEK att myndigheten får meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen föranleder. Det är dessutom alltid möjligt för tillståndshavaren att ansöka om ändring av tillståndsvillkoren och få ansökan prövad. En sådan ansökan kan t.ex. röra frågor om hur ett visst frekvensutrymme ska delas upp. Det finns inget i paragrafen som hindrar en överlåtelse av ett tillstånd som beviljats efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan.

Enligt regeringens bedömning är 3 kap. 23 och 24 §§ LEK förenliga med EU-direktivets bestämmelser om överlåtelse och uthyrning av tillstånd. Paragraferna bör därför föras över till den nya lagen.

11.7 Handläggningen av ärenden om tillstånd att använda radiosändare

Regeringens bedömning: Det bör i förordning införas bestämmelser om handläggningen av ärenden om tillstånd att använda radiosändare.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås bestämmelser om handläggningstider och samråd i lag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens bedömning: I 8 kap. 3, 10 och 14 §§ LEK finns bestämmelser om handläggningstider och samråd i ärenden om tillstånd att använda radiosändare. Paragraferna genomför ett flertal bestämmelser i ramdirektivet och auktorisationsdirektivet.

I artiklarna 23, 48 och 55 i EU-direktivet finns bestämmelser om samråd och annan handläggning av ärenden som ersätter bestämmelserna i ramdirektivet och auktorisationsdirektivet. De innebär i huvudsak att berörda parter ska få tillfälle att yttra sig inom viss tid, att samrådsförfaranden ska offentliggöras och att särskilda handläggningstider gäller i ärenden om beslut om tillstånd att använda radiosändare.

Av artikel 23 framgår att när åtgärder ska vidtas enligt direktivet ska berörda parter, utom i vissa undantagsfall, få möjlighet att yttra sig över ett förslag till åtgärd inom skälig tid. Skälig tid ska anses vara 30 dagar utom under exceptionella omständigheter.

Enligt artikel 45.3 i EU-direktivet ska samråd enligt artikel 23 ske inför ett beslut om att tillåta alternativ användning av ett harmoniserat frekvensutrymme.

Vidare ska, enligt artikel 49.2, samråd ske inför ett beslut om förlängning av ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster. Ett sådant samråd ska enligt artikeln pågå under minst tre månader.

Enligt artikel 55 ska samråd ske när regleringsmyndigheten avser att begränsa antalet tillstånd att använda radiosändare. Berörda parter bör också, i enlighet med promemorians förslag, få möjlighet att yttra sig över ett förslag till urvalsförfarande.

I promemorian föreslås att de nämnda bestämmelserna i EU-direktivet genomförs i den nya lagen. Bestämmelserna rör regleringsmyndighetens handläggning av ärenden och har inga direkta rättsverkningar för enskilda. Enligt regeringens mening finns det därför inte skäl att tynga lagtexten med den typen av bestämmelser. De bestämmelser som behövs för att genomföra EU-direktivets bestämmelser om samråd och annan handläggning av ärenden bör i stället beslutas i förordning.

12 Trådlösa lokala nät

12.1 Tillgång till trådlösa lokala nät

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska inte få begränsa slutanvändares möjligheter att ansluta terminalutrustning till trådlösa lokala nät eller att erbjuda andra slutanvändare anslutning till sådana nät.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag

Allmänt om trådlösa lokala nät

I artikel 56 i EU-direktivet finns nya bestämmelser om tillgång till trådlösa lokala nät (Radio Local Area Networks, RLAN). Med trådlösa lokala nät avses enligt artikel 2.24 i EU-direktivet trådlösa kommunikationssystem med låg effekt, kort räckvidd och låg risk för störningar på andra sådana system som utnyttjas av andra användare i omedelbar närhet av systemet, och vilka på icke-exklusiv grund använder ett harmoniserat frekvensutrymme. I den nya lagen bör det tas in en definition av detta uttryck som överensstämmer med direktivets definition.

Det är alltså fråga om utrustning för radiokommunikation som ger användarna möjlighet att trådlöst ansluta till internet inom utrustningens räckvidd. I allmänhet köper slutanvändare själva RLAN-utrustning och sätter upp i sina hem eller lokaler. RLAN-utrustningen behöver dock anslutas till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät för att kunna ge tillgång till internet. Beteckningen WiFi används ofta för vanlig RLAN-teknik i konsumentledet. Användning av RLAN är numera mycket vanligt, både i bostäder och lokaler. Det förekommer även att grupper av användare ”syndikerar” sina RLAN så att varje användare ges tillgång till alla andra användares RLAN-utrustningar.

Slutanvändares användning av trådlösa lokala nät

I artikel 56.4 i EU-direktivet finns bestämmelser som syftar till att genom delning av RLAN-anslutningar kunna öka antalet tillgängliga accesspunkter och därmed den trådlösa datakapaciteten. Behöriga myndigheter ska säkerställa att den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster inte ensidigt begränsar eller hindrar slutanvändare från användning av RLAN i två olika situationer.

Den första situationen avser att slutanvändare efter eget val ska få använda RLAN som tillhandahålls av tredje part. Det är alltså inte tillåtet för den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att begränsa slutanvändares rätt att ansluta sig till tredje parts RLAN-utrustningar.

Den andra situationen avser att slutanvändare ska få tillåta att andra slutanvändare får tillgång till allmänna elektroniska kommunikationsnät via RLAN. Detta omfattar även tredje parter som förenar olika slutanvändares RLAN och gör dem allmänt tillgängliga. Det är alltså inte tillåtet att begränsa slutkunders rätt att ”syndikera” RLAN-utrustning så att även andra användare kan ansluta sig genom utrustningen.

Det saknas bestämmelser i svensk rätt som förbjuder villkor av detta slag i abonnemang. Det är oklart i vilken utsträckning sådana villkor i praktiken förekommer på den svenska marknaden. Vidare följer det av artikel 3.1 i TSM-förordningen (EU) 2015/2120 att slutanvändare ska ha rätt att via sin internetanslutningstjänst ha tillgång till och distribuera information och innehåll, använda och tillhandahålla applikationer och tjänster och använda terminalutrustning efter eget val. Vissa villkor i abonnemangsavtal som begränsar en slutanvändares rätt att använda RLAN-utrustning skulle därmed kunna strida mot den bestämmelsen. För att säkerställa ett korrekt genomförande av artikel 56.4 i EU-direktivet bör det införas en bestämmelse i den nya lagen om att den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst inte får begränsa slutanvändares möjligheter att ansluta terminalutrustning till trådlösa lokala nät eller att erbjuda andra slutanvändare anslutning till trådlösa lokala nät.

12.2 Tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd

Regeringens förslag: Ett offentligt organ ska på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor på begäran ge en operatör tillträde till byggnader, anläggningar och föremål som det offentliga organet äger och som är tekniskt lämpliga för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Den som lämnar tillträde ska söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiseras och som operatören själv inte kan söka. Skyldigheten att lämna tillträde ska inte gälla om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till vissa omständigheter.

Den som tagit emot en begäran om tillträde ska senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran skriftligen ge operatören besked om huruvida begäran medges eller inte.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att skyldigheten ska gälla för statliga och kommunala bolag. I promemorian föreslås inte heller att byggnadens, anläggningens eller föremålets kulturvärde ska beaktas.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. Ett flertal remissinstanser, bl.a. *Konkurrensverket*, *TechSverige* och *regionerna Uppsala* och *Västmanland*, anser att skyldigheten att lämna tillträde även ska gälla statliga och kommunala bolag. Flera remissinstanser, däribland *Statens Fastighetsverk* och *Göteborgs* och *Växjö kommuner*, har synpunkter på i vilka situationer skyldigheten inte ska gälla och anser bland annat att det bör anges uttryck-

ligen att hänsyn ska tas till en byggnads arkitektoniska eller historiska värde. Ett antal remissinstanser, däribland *Försvarsmakten*, har synpunkter på vilka myndigheter som bör undantas från skyldigheten att lämna tillträde. Försvarsmakten anser också att det bör finnas en skyldighet för det offentliga organet att höra Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Säkerhetspolisen samt att dessa myndigheter bör kunna överklaga sådana beslut som går emot de allmänna intressen som myndigheterna bevakar. Vidare aktualiseras frågan om ersättning av några remissinstanser, däribland *Region Stockholm* och *Sjöfartsverket*. *PTS* anser att definitionen av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd bör justeras.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av trådlösa accesspunkter

Bakgrunden till den nya EU-regleringen av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd är den utveckling som förväntas när den s.k. femte generationens mobila kommunikationsnät, 5G, ska byggas ut och tas i bruk. 5G-system kommer att använda även breda frekvensband som ligger högre än vad som är fallet för dagens 3G- och 4G-system, bl.a. frekvensbanden 3,4–3,8 GHz och 24,25–27,5 GHz. Utbredningsegenskaperna hos radiovågor i dessa frekvensband innebär att frekvensbanden i allmänhet inte är lämpliga för mobilsystem som täcker stora geografiska ytor. I stället kommer 5G i höga frekvensband främst att användas för att nå mycket höga datahastigheter i tätbebyggda områden eller inomhus. Detta kommer att kräva utbyggnad av ett stort antal små basstationer som var och en har liten räckvidd (s.k. pikoceller eller femtoceller). Sådana basstationer omfattas av direktivets definition av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd. Även befintlig och kommande RLAN-utrustning kan omfattas av definitionen.

Trådlösa accesspunkter

Med trådlösa accesspunkter med kort räckvidd (i fortsättningen benämnda trådlösa accesspunkter) avses enligt artikel 2.23 i EU-direktivet en liten trådlös nätanslutningsutrustning med låg effekt och kort räckvidd. Den kan användas som en del av ett elektroniskt kommunikationsnät och vara utrustad med en eller flera antenner med låg visuell inverkan och som gör det möjligt för användare att få tillgång till elektroniska kommunikationsnät oberoende av den underliggande nättopologin för mobila eller fasta nät. I den nya lagen bör det tas in en definition av detta uttryck som överensstämmer med direktivet. Regeringen delar *PTS* synpunkt om att definitionen bör justeras men anser att den i stället bör formuleras närmare den engelska språkversionen ("regardless of the underlying network topology, be it mobile or fixed").

Kommissionen har antagit genomförandeförordning (EU) 2020/1070 av den 20 juli 2020 om fastställande av egenskaper för trådlösa accesspunkter med kort räckvidd enligt artikel 57.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation. I bilaga B till förordningen finns kraven i den europeiska standard som de trådlösa accesspunkterna ska uppfylla. Av artikel 3 i förordningen följer vidare att de därtill antingen ska vara full-

ständigt och säkert integrerade med sin stödstruktur och osynliga för allmänheten eller uppfylla vissa andra villkor.

Tillträde till fysisk infrastruktur för installation av trådlösa accesspunkter

Enligt artikel 57.4 i EU-direktivet ska operatörer få tillträde till all fysisk infrastruktur som förvaltas av nationella, regionala eller lokala offentliga myndigheter och som är tekniskt lämplig för att montera trådlösa accesspunkter på eller som behövs för att sådana accesspunkter ska kunna förbindas med ett stamnät. Sådan infrastruktur kan vara väg- och gatuutrustning som lyktstolpar, trafikmärken, trafikljus, annonspelare, buss- och spårvagnshållplatser och tunnelbanestationer. Myndigheterna ska tillgodose varje rimlig begäran om tillträde enligt rättvisa, skäliga, transparenta och icke-diskriminerande villkor. Medlemsstaterna ska i relevanta fall tillämpa de förfaranden som antagits i enlighet med utbyggnadsdirektivet 2014/61/EU.

Artikel 57.4 syftar till att operatörer ska kunna få tillträde till fysisk infrastruktur som ägs av offentliga aktörer för att montera trådlösa accesspunkter. Detta kan underlätta installation av ett stort antal accesspunkter för bl.a. 5G-system i högre frekvensband. Regleringen kompletterar de möjligheter till tillträde till fysisk infrastruktur som finns enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen), genom att infrastrukturen inte behöver ingå i ett bredbandsnät eller ägas eller användas av en nätinnehavare. Även ledningsrättslagen (1973:1144) innehåller bestämmelser som underlättar utbyggnad av elektroniska kommunikationsnät. Enligt regeringens mening är det dock mest lämpligt att bestämmelser om tillträde för installation av trådlösa accesspunkter enligt artikel 57.4 tas in i den nya lagen.

Artikel 57.4 är översiktligt formulerad och lämnar detaljerna i genomförandet till medlemsstaterna. Det finns en hänvisning till förfarandena i utbyggnadsdirektivet, utan att det anges vilka av de olika förfarandena i det direktivet som avses.

Utbyggnadsdirektivet har i huvudsak genomförts i utbyggnadslagen. Enligt 2 kap. utbyggnadslagen får en bredbandsutbyggare begära tillträde till en nätinnehavares fysiska infrastruktur. Med fysisk infrastruktur avses där passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, bl.a. kanalisationer, master, kopplingskåp, byggnader, torn och stolpar. I första hand ska nätinnehavaren bedöma om en begäran om tillträde är rimlig. Det anges i lagen vad som ska beaktas vid den bedömningen. Om nätinnehavaren anser att begäran är rimlig, ska denne inom vissa tidsgränser föreslå rättvisa och rimliga villkor för tillträdet. Om bredbandsutbyggaren inte godtar nätinnehavarens bedömning, kan tvisten hänskjutas till en tvistlösningsmyndighet för prövning. Bestämmelser om tillträde enligt utbyggnadsdirektivet finns också i 4 kap. 13 b § LEK enligt vilken den som äger eller annars råder över fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad är skyldig att uppfylla rimliga krav på tillträde. Tillträdet ska medges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor.

Genomförandet av artikel 57.4 i EU-direktivet bedöms i huvudsak kunna utgå från 2 kap. utbyggnadslagen. Det bör anges i den nya lagen att det

tillträde som ska lämnas operatörer enligt artikel 57.4 ska lämnas på begäran.

Den fysiska infrastruktur som kan bli föremål för begäran om tillträde omfattar dels sådan infrastruktur som tekniskt lämpar sig för installation av trådlösa accesspunkter, dels sådan infrastruktur som behövs för att accesspunkter ska kunna anslutas till ett stamnät. Uttrycket fysisk infrastruktur har inte definierats i EU-direktivet, men det torde ha en annan omfattning än motsvarande uttryck i utbyggnadsdirektivet. I direktivet anges som exempel väg- och gatutrustning samt buss- och spårvagnshållplatser och tunnelbanestationer.

Eftersom accesspunkter är små och lätta, kan de installeras på många slags anläggningar i utom- och inomhusmiljö. En begäran om tillträde kan därmed komma att avse en mycket stor mängd byggnader och anläggningar av högst varierande storlek. Det kan röra alltifrån enkla stolpar eller pelare till byggnaders fasader. Det bör anges att den fysiska infrastruktur som kan bli aktuell för installation av trådlösa accesspunkter är byggnader, anläggningar och föremål. Vilken infrastruktur som är lämplig får avgöras i det enskilda fallet. Direktivet ger inte utrymme för att styra tillträdet till i första hand gatuinfrastruktur på det sätt *Statens fastighetsverk* efterfrågar.

Enligt artikel 57.1 får behöriga myndigheter inte otillbörligt begränsa ibruktagandet av trådlösa accesspunkter och som huvudregel inte kräva något stadsplaneringstillstånd eller förhandstillstånd för ibruktagandet. Tillstånd får dock krävas om trådlösa accesspunkter ska tas i bruk på byggnader eller platser som är skyddade för att de har ett arkitektoniskt eller historiskt värde eller naturvärde, eller med hänsyn till den allmänna säkerheten. Enligt kraven i genomförandeförordning (EU) 2020/1070 ska en trådlös accesspunkt antingen vara fullständigt och säkert integrerad med sin stödstruktur och därför osynlig för allmänheten, eller uppfylla andra krav, bl.a. att den ska ha en visuell enhetlighet med stödstrukturen och dolda kablar och att den synliga delen inte får överstiga 30 liter. Om flera separata trådlösa accesspunkter delar samma infrastrukturplats med en enskild avgränsad yta får den sammanlagda volymen av de för allmänheten synliga delarna inte överstiga 30 liter. När flera trådlösa accesspunkter är installerade på samma plats eller i närheten av varandra gäller också att de tillsammans inte får skapa aggregerad visuell överbelastning.

Förhållandet till plan- och bygglagen

Enligt plan- och bygglagen (2010:900) krävs det vanligtvis bygglov för ändringar av en byggnad, om byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt (se 9 kap. 2 § första stycket 3 c). Enligt samma lag får byggnader och bebyggelseområden som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte förvanskas (se 8 kap. 13 §). För sådana byggnader och bebyggelseområden kan kommunen i en detaljplan eller områdesbestämmelser utvidga kraven på bygglov till att gälla i stort sett alla ändringar (se 9 kap. 8 § första stycket 2 b). Förvanskningsförbudet gäller även om åtgärden inte kräver bygglov.

Regeringen bedömer att en trådlös accesspunkt som uppfyller kraven i genomförandeförordningen (EU) 2020/1070 vanligtvis inte utgör en sådan

ändring som kräver bygglov enligt 9 kap. 2 § första stycket 3 c plan- och bygglagen. Det förutsätter alltså att accesspunkten antingen är osynlig för allmänheten eller har en visuell enhetlighet med stödstrukturen och en storlek som står i proportion till stödstrukturens totala storlek, en sammanhängande form, neutrala färger som matchar eller smälter in i stödstrukturen samt dolda kablar. Accesspunkten får inte heller skapa en aggregerad visuell överbelastning tillsammans med andra trådlösa accesspunkter som redan är installerade på samma plats eller i närheten (se artikel 3 och punkt 4 i bilaga A till genomförandeförordningen). Även en sådan accesspunkt kan dock undantagsvis kräva bygglov enligt vad en kommun har bestämt i en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt 9 kap. 8 § första stycket 2 b plan- och bygglagen. Om en sådan accesspunkt kan tillåtas i förhållande till förvanskningsförbudet behöver enligt regeringen bedömas utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet, framför allt utifrån hur väl accesspunkten kommer att integreras i byggnaden. Regeringen bedömer att detta är förenligt med direktivet, som föreskriver att tillstånd får begäras för installation på byggnader eller platser med ett arkitektoniskt eller historiskt värde, se artikel 57.1 tredje stycket.

Offentliga organ ska ge tillträde till fysisk infrastruktur

Den fysiska infrastrukturen ska enligt EU-direktivet vara kontrollerad av nationella, regionala eller lokala offentliga myndigheter. Det framgår inte av direktivet vilka organ som avses med detta uttryck. Som flera remissinstanser påpekar ger den svenska språkversionen sken av ett snävare tillämpningsområde än den engelska versionens ”controlled by [...] public authorities”. Som *Konkurrensverket* anför har begreppet kontrollerad en etablerad innebörd i upphandlingsrätten, där statligt eller kommunalt ägda företag kan anses vara kontrollerade av deras ägare och därmed omfattas av upphandlingsreglerna. I likhet med vad bl.a. *TechSverige* påpekar skulle promemorians förslag innebära att möjligheten att få tillträde till byggnader blir beroende av vilken förvaltningsform som en offentlig aktör har valt. Det är vanligt att kommuner förvaltar sina fastigheter i kommunala fastighetsbolag. Även kollektivtrafik bedrivs ofta i bolagsform. Direktivet pekar särskilt ut buss- och spårvagnshållplatser och tunnelbanestationer som exempel på sådan egendom till vilken tillträde bör kunna lämnas. De nya bestämmelserna behöver mot denna bakgrund ha en vidare tillämpning än den som föreslås i promemorian.

Skyldigheten att lämna tillträde bör enligt regeringens mening ligga på offentliga organ, jfr 3 kap. 1 § utbyggnadslagen. Uttrycket offentliga organ bör på samma sätt som i den lagen motsvara de organ som omfattas av reglerna om offentlig upphandling, t.ex. statliga och kommunala myndigheter och kommunala bolag. Skyldigheten förutsätter att de offentliga organen äger sådan infrastruktur som kan komma i fråga. Det blir alltså inte aktuellt att lämna tillträde till exempelvis en byggnad som ett offentligt organ hyr av en privat hyresvärd. I förhållande till bl.a. kommunala bolag aktualiseras frågor om egendomsskydd, eftersom skyldigheten att ge tillträde påverkar deras rätt att fritt förfoga över sin egendom, se vidare nedan.

I förarbetena till LEK anges att om den som har skyldigheten att lämna tillträde behöver söka tillstånd enligt annan lag, får skyldigheten anses

innefatta även en skyldighet att på saklig grund ansöka om nödvändig tillstånd (se prop. 2002/03:110 s. 118). I förarbetena till utbyggnadslagen anförde dock regeringen att det endast bör ankomma på den som lämnar tillträde att söka tillstånd om det är nödvändigt för att tillträdet ska kunna realiserats (se prop. 2015/16:73 s. 36). På inrådan av Lagrådet infördes därför en bestämmelse i 2 kap. 1 § utbyggnadslagen om att det åligger en nättinnehavare att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som bredbandsutbyggaren inte själv kan söka. På motsvarande sätt bör det anges i den nya lagen att den som lämnar tillträde är skyldig att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som operatören inte själv kan söka. Detta innebär att om operatören själv kan söka ett tillstånd, så ska givetvis denne göra detta. De tillstånd som framför allt kan bli aktuella för det offentliga organet att söka är tillstånd enligt kulturmiljölagen (1988:950). Eftersom även någon annan än fastighetens ägare kan ansöka om bygglov, är det däremot upp till operatören att göra en sådan ansökan när detta krävs, exempelvis om krav på bygglov har införts i en detaljplan eller områdesbestämmelser med stöd av 9 kap. 8 § första stycket 2 b plan- och bygglagen.

Skyldigheten gäller inte om tillträde inte är rimligt

Direktivet kräver att varje rimlig begäran om tillträde ska tillgodoses. Det bör därför finnas situationer när skyldigheten inte gäller på grund av att det begärda tillträdet inte är rimligt. Precis som är fallet enligt utbyggnadslagen ska den som ska lämna tillträde i första hand försöka ange villkor som möjliggör tillträde. Bedömningen av vad som är rimligt måste göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. För samtliga fall gäller att den som inte lämnar tillträde vid en tvist ska kunna motivera varför den anförda grunden innebär att det begärda tillträdet inte är rimligt. I likhet med vad som gäller enligt utbyggnadslagen bör det i den nya lagen ges exempel på omständigheter som kan medföra att det begärda tillträdet inte är rimligt. När det gäller dessa exempel bör ledning hämtas från 2 kap. 1 § utbyggnadslagen.

Skyldigheten om tillträde till byggnader, anläggningar eller föremål bör inte gälla om begäran inte är rimlig med hänsyn till

- byggnadens, anläggningens eller föremålets tekniska lämplighet för det avsedda tillträdet,
- utrymmesbrist i byggnaden, anläggningen eller föremålet,
- personlig säkerhet och folkhälsa,
- risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
- risk för att andra tjänster som byggnaden, anläggningen eller föremålet används för störs, eller
- andra liknande omständigheter.

Som bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner* och Statens fastighetsverk påpekar kommer förslaget att träffa bl.a. byggnader med mycket höga kulturella värden och som omfattas av kulturmiljölagen (1988:950) eller förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen. Däremot är det inte tydligt att hänsyn till sådana värden skulle kunna tas enligt promemorians förslag. Regeringen instämmer i Sveriges Kommuner och Regioners

bedömning att det i den nya lagen i stället uttryckligen bör anges i en egen punkt att hänsyn även bör tas till byggnadens, anläggningens eller föremålets kulturvärde. Det bedöms också, som Statens fastighetsverk påpekar, förenligt med direktivets intentioner (se bl.a. artikel 57.2 och skäl 139). Att en byggnad, anläggning eller föremål omfattas av skyddsbestämmelser på grund av sitt kulturella värde innebär dock inte per automatik att skyldigheten att lämna tillträde inte gäller. Som med övriga hänsyn ska villkoren för tillträdet inom ramen för rimlighetsbedömningen anpassas så långt möjligt för att tillträde ska kunna lämnas och en bedömning av om tillträdet är rimligt göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Genom att även andra liknande omständigheter ska beaktas tydliggörs att listan inte är uttömmande och att det kan finnas situationer där andra hänsyn gör att tillträdet inte är rimligt. Det kommer att uppstå situationer där vitt skilda hänsyn kommer att behöva tas. En bedömning av om en begäran om tillträde är rimlig måste göras med hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Frågan om vad som kan motivera att en begäran inte medges behandlas vidare i författningskommentaren. Några ytterligare uttryckliga omständigheter för att inte medge begäran bedöms inte behöva anges i bestämmelsen.

Ett par remissinstanser, t.ex. *regionerna Uppsala och Västmanland*, efterfrågar ett klargörande av vad som ska gälla om den fysiska infrastrukturen behöver flyttas eller av andra skäl inte längre är tillgänglig. I likhet med vad regeringen uttalade i anslutning till utbyggnadslagen är det inte frågor som bör regleras i lag utan något parterna bör lösa sinsemellan i samband med att villkoren för tillträdet fastställs (se prop. 2015/16:73 s. 38).

Rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor för tillträdet

Enligt artikel 57.4 i EU-direktivet ska villkoren för tillträdet vara rättvisa, skäliga, transparenta och icke-diskriminerande. Kraven bör framgå av den nya lagen.

I EU-direktivet anges att villkoren ska vara rättvisa, skäliga och icke-diskriminerande, jfr ”fair”, ”reasonable” och ”non-discriminatory” i den engelska språkversionen. Uttrycket ”fair and reasonable” används också i den engelska språkversionen av artikel 3.2 i utbyggnadsdirektivet, som behandlar villkoren, inklusive prisvillkor, för tillträde till fysisk infrastruktur. I den svenska språkversionen av det direktivet används uttrycket ”rättvisa och rimliga”. Det anges också i 2 kap. 1 § utbyggnadslagen att tillträde ska ske på rättvisa och rimliga villkor. I 4 kap. 13 b § LEK, som genomför artikel 9.3 i utbyggnadsdirektivet, anges att tillträde ska medges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor (jfr ”fair” och ”non-discriminatory” i den engelska språkversionen). Det är därför lämpligt att i den nya lagen ange att tillträde för installation av trådlösa accesspunkter ska ske på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor. Detta utgör både en garanti för den som begär tillträde och en yttersta gräns för vad den som lämnar tillträde är skyldig att göra och erbjuda.

Det kan förutses att meningsskiljaktigheter främst kommer att uppstå i fråga om villkor om ersättning för tillträdet som den offentliga aktören vill ha av operatören. I förarbetena till utbyggnadslagen (prop. 2015/16:73 s. 37) konstaterades att det kunde framstå som otydligt vad en rättvis och

rimlig ersättning innebär. Det ansågs inte möjligt att på förhand uttala exakt vad sådan ersättning bör omfatta, särskilt mot bakgrund av att vad som är en rättvis och rimlig ersättning kan variera beroende på typ av fysisk infrastruktur och vilken bransch som nätinnehavaren verkar i. Det bedömdes att nätinnehavaren i vart fall alltid skulle ha en realistisk möjlighet att täcka sina kostnader. Regeringen uttalade att med kostnader i detta sammanhang borde avses uppskattade kostnader för tillträdet, inklusive kostnader för att söka ledningsrätt eller andra liknande processkostnader och ökade kostnader för drift och underhåll. Det kunde t.ex. handla om elkraft, kyla, olika typer av kontroller, extra utrustning, nödvändig anpassning av infrastrukturen och säkerhetsåtgärder. En viss schablonisering ansågs nödvändig mot bakgrund av att inte alla kostnader kan vara kända på förhand. Ersättning borde däremot inte utgå för uppenbart onödiga eller överdrivna kostnader. Kostnaderna borde alltså vara relevanta i förhållande till det begärda tillträdet. Regeringen anförde vidare att även tillträdets inverkan på nätinnehavarens affärsplaner och investeringar borde beaktas när ersättningsnivån fastställs. Ett visst påslag utöver kostnaderna ansågs normalt vara rättvist och rimligt. Meningen var inte att prissättningen ska motverka investeringar i infrastrukturen.

Dessa uttalanden bör kunna ge ledning även för bedömningen av en rättvis och rimlig ersättning när det gäller tillträde för att sätta upp trådlösa accesspunkter eller för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Ökade kostnader för det offentliga organet skulle exempelvis kunna vara administrativa åtgärder i samband med att operatören ska ges fysisk tillgång till byggnaden för att installera eller underhålla den trådlösa accesspunkten. Den trådlösa accesspunkten kommer även efter installationen att innehas av operatören, som därmed ansvarar för drift och underhåll av accesspunkten om inte parterna avtalar om annat. Ersättningen ska alltså täcka alla förutsebara och relevanta kostnader som uppstår för sådant tillträde. Om en begäran om tillträde kräver omfattande anpassningar, på det sätt *Region Stockholm* förutser, är det något som får tas in i bedömningen av vad som är en rimlig ersättning. Omfattande anpassningar kan även behöva beaktas inom ramen för bedömningen om begäran om tillträde över huvud taget är rimlig. Sökanden får i varje fall göra en affärsmässig bedömning av om tillträdet är värt kostnaderna. I det sammanhanget är det viktigt att parterna samarbetar konstruktivt och så långt som det är möjligt tidigt förser varandra med den information som behövs för att undvika att saken behöver prövas i onödan.

Förutom de statliga affärsdrivande verken har myndigheter som huvudregel inte till syfte att gå med vinst i sin verksamhet. Det finns ingenting som talar emot att en marknadsmässig ersättning kan vara rimlig, på det sätt som *Sjöfartsverket* efterfrågar, men en bedömning måste göras i det enskilda fallet. Därtill bör det i en rättvis och rimlig ersättning också kunna räknas in en post motsvarande rimlig avkastning på investerat kapital, när det som i detta fall kan bli fråga om upplåtelse av fast egendom. Detta motverkar marknadsstörningar som kan uppkomma om ett reglerat tillträde till myndigheters fysiska infrastruktur skulle bli avsevärt billigare än affärsmässiga uppgörelser om tillgång till privat ägda byggnader och anläggningar.

Enligt artikel 57.5 i EU-direktivet ska ibruktataget av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd inte omfattas av avgifter utöver administrativa

avgifter enligt artikel 16, utan att det påverkar tillämpningen av några affärsmässiga avtal. Detta bedöms inte hindra att myndigheter tillgodogör sig en skälig och rättvis ersättning för det tillträde som ges. Däremot får inte operatörer åläggas att betala andra avgifter än administrativa avgifter. Några sådana andra avgifter föreslås inte i den nya lagen.

Undantag från skyldigheten att lämna tillträde

Vissa myndigheter bedriver sådan verksamhet att de bör vara helt undantagna från skyldigheten att lämna tillträde. Enligt 1 kap. 3 § andra stycket utbyggnadslagen omfattas inte Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket av lagen och alltså inte heller av lagens bestämmelser om skyldigheten att lämna tillträde. I förarbetena anges att det av säkerhetsskäl inte är lämpligt att dessa myndigheter t.ex. tvingas att motivera varför tillträde till infrastruktur eller samordning inte kan medges eller att de blir part i ett tvistlösningsförfarande (se prop. 2015/16:73 s. 32 f.). Det bör vara möjligt att införa ett liknande undantag enligt den nya lagen. Att en myndighet är undantagen från skyldighet att lämna tillträde hindrar inte att myndigheten lämnar tillträde på frivillig väg. Ett flertal remissinstanser har synpunkter på vilka myndigheter som bör omfattas av ett sådant undantag. Vilka myndigheter som ska omfattas av undantaget bör bestämmas av regeringen i förordning.

Förfarandet

Den offentliga aktören behöver viss information för att kunna ta ställning till en begäran om tillträde och eventuella villkor för tillträdet. En begäran om tillträde bör därför vara skriftlig och innehålla en beskrivning av det tillträde som begärs och de omständigheter som ligger till grund för begäran. Om en begäran inte innehåller de uppgifter som behövs för att kunna bedöma tillträdet rimlighet, kan innehavaren begära att operatören ska komplettera sin begäran. Operatören ska även ange en tidsplan för installationen av de accesspunkter och anslutningar som är relevanta för tillträdet (jfr 2 kap. 2 § utbyggnadslagen och prop. 2015/16:73 s. 41).

Enligt 2 kap. 3 § utbyggnadslagen ska en nätinnehavare senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran om tillträde skriftligen meddela om en begäran medges eller avslås. Meddelandet ska innehålla nätinnehavarens villkor för tillträde eller de omständigheter som nätinnehavaren hänvisar till för att avslå begäran.

Det är angeläget att den som begär tillträde snabbt kan få besked om huruvida tillträde medges eller inte. På motsvarande sätt som gäller enligt utbyggnadslagen bör det i den nya lagen anges att ett skriftligt besked ska lämnas senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran och att beskedet ska innehålla villkoren för tillträde eller de omständigheter som medför att den offentliga aktören inte tillmötesgår begäran.

Avsikten är att parterna ska träffa en överenskommelse om villkoren för tillträdet. Om någon överenskommelse om tillträde inte kan nås, antingen för att den som begär tillträde inte kan godta de föreslagna villkoren eller att den offentliga aktören inte avser att lämna tillträde med hänsyn till att begäran inte är rimlig, har var och en av parterna möjlighet att begära att tillsynsmyndigheten ska lösa tvisten, se vidare avsnitt 20.6. Det svar som

ett offentligt organ ger på en begäran om tillträde är ett partsbesked, oavsett om det leder till en överenskommelse eller inte. Det blir därför inte aktuellt med ett överklagande på det sätt som *Försvarsmakten* efterfrågar. Inte heller bör den nya lagen innehålla en skyldighet för den som lämnar tillträde att samråda med bl.a. Försvarsmakten. Frågan om samråd mellan tillsynsmyndigheten, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Säkerhetspolisen behandlas i avsnitt 20.6.

Operatörerna ska inom två veckor från ibruktageandet av varje trådlös accesspunkt anmäla det till den nationella regleringsmyndigheten i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 3.3 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1070.

Egendomsskydd

Frågan om egendomsskydd är relevant när tillträde ska lämnas av statliga eller kommunala bolag. Bestämmelser om rätt till egendomsskydd finns i 2 kap. 15 § regeringsformen, i artikel 17 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och i artikel 1 i det första tilläggsprotokollet till Europakonventionen. En grundläggande förutsättning vid tillämpning av dessa bestämmelser är att en inskränkning från det allmännas sida av den enskildes rätt att använda sin egendom förutsätter att det finns proportionalitet mellan vad det allmänna vinner och vad den enskilde förlorar på grund av inskränkningen.

Enligt 2 kap. 15 § regeringsformen är vars och ens egendom tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild genom expropriation eller något annat sådant förfogande eller tåla att det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Vidare ska den som genom expropriation eller något annat sådant förfogande tvingas avstå sin egendom vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Ersättning ska också vara tillförsäkrad den för vilken det allmänna inskränker användningen av mark eller byggnad på sådant sätt att pågående markanvändning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras eller att skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten. Ersättningen ska bestämmas enligt grunder som anges i lag.

Med expropriation eller annat sådant förfogande avses olika former av tvångsövertagande av förmögenhetsvärden som innebär att ett sådant värde överförs eller tas i anspråk. Den föreslagna skyldigheten avser varken expropriation eller annat sådant förfogande. Begränsningen av rätten att själv förfoga över egendomen utgör snarare en s.k. rådgighetsinskränkning.

Den fysiska infrastruktur som kan komma i fråga för tillträde kommer i stor utsträckning att utgöra fastighetstillbehör. Rätten till skydd mot rådgighetsinskränkningar enligt 2 kap. 15 § regeringsformen kan därför komma att påverkas. Vid en bedömning av om denna påverkan är godtagbar bör det beaktas att utbyggnaden av den femte generationens mobila kommunikationssystem (5G), för vilken de trådlösa accesspunkterna kommer att spela en avgörande roll, är av stort intresse för samhället. Genom att tillträde ges till offentlig infrastruktur ges förutsättningar för en mer effektiv utbyggnad av framtidens nät. Utbyggnaden av och tillgången till 5G är en viktig förutsättning för framtida digitala tjänster som medför samhällsnytta såväl genom att fler slutanvändare får tillgång till mobila bredbands-

tjänster med hög hastighet, som att utvecklingen av framtida digitala tjänster inom skilda sektorer som transport, energi och allmän säkerhet främjas. Utbyggnaden är också central för den inre digitala marknaden.

Det bör vidare beaktas att tillträde ska ges på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor och att det finns en möjlighet att inte tillgodose en begäran när det begärda tillträdet inte är rimligt. Ersättningen för tillträdet ska på samma sätt vara rättvis och rimlig och innehavaren av infrastrukturen får därigenom ersättning för sina kostnader. Rådighetsinskränkningen bedöms inte vara sådan att den inskränker användningen av mark eller byggnad på ett sådant sätt att pågående markanvändning inom en berörd del av en fastighet avsevärt försvåras eller att skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten. Den ersättning som ska betalas bör vara tillräcklig även om inskränkningen skulle anses vara av denna art.

Utöver detta bör det finnas möjlighet till tvistlösning och rättslig prövning, se avsnitt 20.6.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att förslaget är förenligt med reglerna om egendomsskydd i regeringsformen. Det bedöms också vara förenligt med rätten till egendomsskydd enligt artikel 17 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna och artikel 1 i det första tilläggsprotokollet till Europakonventionen.

Förhållandet till utbyggnadslagen

Det kan förekomma att ett offentligt organ också är en nätinnehavare enligt utbyggnadslagen. En operatör som är en bredbandsutbyggare enligt den lagen, och som vill ha tillträde till viss fysisk infrastruktur för att installera trådlösa accesspunkter eller för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät, skulle därmed i princip kunna välja mellan att begära tillträde enligt den nya lagen eller enligt utbyggnadslagen.

Enligt skäl 140 i EU-direktivet är avsikten att tillträde enligt artikel 57 ska komplettera utbyggnadsdirektivets bestämmelser. Vidare följer av artikel 1.4 i utbyggnadsdirektivet jämförd med artikel 125 i EU-direktivet att den nya lagen ska ha företräde framför utbyggnadslagen. I 2 kap. 1 § andra stycket utbyggnadslagen anges att paragrafen är subsidiär i förhållande till vissa bestämmelser i LEK. Paragrafen bör göras subsidiär även till möjligheten i den nya lagen att begära tillträde till bl.a. byggnader för att sätta upp accesspunkter.

13 Nummer

13.1 Utgångspunkter för regleringen

I artiklarna 93–97 i EU-direktivet finns bestämmelser om nummerresurser. Motsvarande bestämmelser i de tidigare direktiven har i huvudsak genomförts i 3 kap. LEK. Därutöver innehåller EU-direktivet vissa nya bestämmelser.

Lagbestämmelser om nummer har funnits i Sverige sedan den numera upphävda telelagen (1993:597) infördes (se prop. 1992/93:200 s. 143 f.).

Med nummer i detta sammanhang avses huvudsakligen det som traditionellt betecknas telefonnummer. Även andra nummerresurser kan omfattas. När det gäller telefonnummer har ITU-T antagit rekommendation E.164 "The International Public Telecommunication Numbering Plan", som specificerar hur en nationell telefonnummerplan ska vara uppbyggd. Det finns även andra nationella nummerplaner för bl.a. utgivaridentiteter för telefonkort enligt ITU-T:s rekommendation E.118. Utöver dessa finns det tekniska planer över koder som inte utgör renodlade nummerplaner men som har betydelse för nummersystemets funktion (jfr prop. 2002/03:110 s. 158 och skäl 250 i EU-direktivet). Däremot inkluderas inte ip-adressering i uttrycket nummer (se prop. 2002/03:110 s. 155).

Historiskt har telefonnummer sitt ursprung i behovet av dirigering och uppkoppling av talkommunikation till en nätanslutningspunkt i allmänt tillgängliga kretskopplade telefonnät ("Public Switched Telephone Network", PSTN). Detsamma har sedan 1980-talet gällt även för allmänna mobiltelefonnät ("Public Land Mobile Network", PLMN). Den utveckling som skett under 1990- och 2000-talen med internets utbredning har lett till att telefonnumrens betydelse för identifiering av slutanvändare och dirigering av kommunikation i viss utsträckning förändrats. Exempelvis kan sessionsbaserad talkommunikation mellan individer ske direkt över internet utan användning av PSTN eller PLMN. Dessutom sker transport och dirigering av trafik i näten numera huvudsakligen i paketkopplade ip-nät, där telefonnumret främst tjänar till att identifiera slutanvändaren.

Trots den utveckling som skett kan det antas att telefonnummer fortsatt kommer att spela en särskild roll för lång tid framöver. Telefonnummer är en globalt harmoniserad och standardiserad identitet som är välkänd och används i hela världen. Telefonnummer är oberoende av språk och varken operatörsbundna eller knutna till en viss typ av kommunikationsnät.

13.2 Nummerplaner

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning.

Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt lagen eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet ska följa fastställda nummerplaner.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att nationella nummerplaner ska hållas allmänt tillgängliga.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser dock att det av lagen bör framgå att även andra än anmälningspliktiga aktörer ska följa fastställda nummerplaner.

Skälen för regeringens förslag: I 3 kap. 15 § LEK föreskrivs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning. I paragrafen anges också

att planerna ska vara utformade så att elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster kan nås på ett likvärdigt sätt. Bestämmelserna motsvarar artikel 93.1 och 93.3 första meningen i EU-direktivet. PTS har fastställt en telefonnummerplan samt tekniska planer. Likabehandlingsprincipen följer redan av grundlag och grundläggande förvaltningsrätt, se 1 kap. 9 § regeringsformen och 5 § förvaltningslagen (2017:900). För att genomföra direktivsbestämmelserna är det därför tillräckligt att bemyndigandet i 3 kap. 15 § LEK förs över till den nya lagen.

Av 3 kap. 16 § LEK framgår att den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt lagen, eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet, är skyldig att följa fastställda nummerplaner. Paragrafen genomför inte någon unionsrättsakt (prop. 2002/03:110 s. 371). Regeringen delar bedömningen i promemorian att det fortfarande finns ett behov av paragrafen. Den bör därför föras över till den nya lagen.

Enligt EU-direktivet är det möjligt att tilldela ytterligare aktörer nummertillstånd (artikel 93.2). Mot bakgrund av den ökade betydelsen av nummer för olika tjänster i samband med sakernas internet (eng. Internet of Things, IoT) får nummerresurser nämligen tilldelas andra företag än traditionella operatörer och tillhandahållare. I skäl 250 nämns behovet av harmonisering av nummerresurserna i unionen för att stödja utvecklingen av alleuropeiska tjänster och gränsöverskridande tjänster, särskilt nya maskin till maskin-baserade tjänster som uppkopplade bilar. Redan i dag kan dock vissa nummer tilldelas direkt till slutanvändaren, t.ex. samhällsviktiga nummer och nationella företagsnummer. Med stöd av tillståndsvillkor är det möjligt att säkerställa att ett tilldelat nummer används för den avsedda tjänsten i enlighet med nummerplanen. Regeringen delar därför inte PTS synpunkt att skyldigheten att följa fastställda nummerplaner behöver omfatta en vidare krets än vad som följer av nuvarande reglering.

Bestämmelserna om det gemensamma europeiska nummerutrymmet 3883 (ETNS) i artikel 27.3 i USO-direktivet saknar motsvarighet i EU-direktivet. Det nummerutrymmet har i praktiken inte kommit till användning. Internationella teleunionen beslutade redan 2010 att koden 3883 inte längre ska användas (se prop. 2010/11:115 s. 122 f.). Någon motsvarighet till bestämmelserna i 3 kap. 17 § LEK om det nummerutrymmet behövs därför inte i den nya lagen.

I promemorian föreslås att bestämmelsen i 3 kap. 18 § LEK om att nationella nummerplaner ska hållas allmänt tillgängliga ska föras över till den nya lagen för att genomföra artikel 93.7. EU-direktivets krav på att nationella nummerplaner ska offentliggöras är närmast en instruktion till regleringsmyndigheten och har inga direkta rättsverkningar för enskilda. Enligt regeringens mening bör en sådan bestämmelse meddelas i förordning.

13.3 Tillstånd att använda nummer

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om tillstånd att använda nummer ska föras över till den nya lagen med följande ändringar:

- Rätten att meddela föreskrifter ska omfatta tilldelning av nummer.
- Icke-diskriminering ska gälla i fråga om de nummer som används för att ge tillgång till tjänster i näten.
- Tillståndsvillkor om giltighetstid ska avse en lämplig giltighetstid.
- Tillstånd att använda nummer ska även få förenas med villkor om skyldigheter som följer av konsumentskyddsbestämmelser och andra nummerrelaterade bestämmelser i andra medlemsstater i fråga om användning av nummer inom Europeiska unionen.

Bestämmelserna om vilka förfaranden som kan tillämpas vid beviljande av tillstånd för nummer av betydande ekonomiskt värde efter allmän inbjudan till ansökan ska föras över till den nya lagen. Den allmänna inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Bestämmelserna om överlåtelse av tillstånd att använda nummer ska föras över till den nya lagen. Kravet på medgivande från regleringsmyndigheten för överlåtelse av ett tillstånd ska inte gälla när ett nummer ur en nationell nummerplan, på slutanvändarens begäran, överlämnas till en annan tillhandahållare enligt bestämmelserna om nummerportabilitet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås bestämmelser om samråd och handläggningstider i lag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att uttrycket internationella överenskommelser bör användas i lagtexten om tillståndsvillkor och ifrågasätter om kravet på särskilda villkor om konsumentskydd för användning av nummer som omfattar extraterritoriell användning inom unionen genomförs på ett tillräckligt tydligt sätt.

Skälen för regeringens förslag

Tillståndskravet behålls

Av artikel 94.1 i EU-direktivet framgår att myndigheterna, när det är nödvändigt att bevilja individuella nyttjanderätter till nummerresurser, på begäran ska bevilja företag sådana rättigheter för tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster som omfattas av den allmänna auktorisationen. Regleringen motsvarar artikel 5.2 första stycket i auktorisationsdirektivet, som har genomförts i 3 kap. 19 § LEK. Kravet på tillstånd att använda nummer har bedömts vara förenligt med auktorisationsdirektivet (prop. 2002/03:110 s. 158 f.). Det finns enligt regeringens mening inte skäl att nu göra någon annan bedömning.

Enligt 3 kap. 19 § andra stycket LEK får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om principerna för till-

delning av nummer. PTS har meddelat föreskrifter (PTSFS 2003:3) om tillstånd för användning och reservering av nummerkapacitet ur den svenska nummerplanen för telefoni (E.164) samt föreskrifter (PTSFS 2003:4) om tillstånd för användning av kapacitet ur tekniska planer. På samma sätt som gäller i dag är det lämpligt att mer detaljerade regler om tilldelning av tillstånd att använda nummer anges i förordning eller myndighetsföreskrifter (jfr prop. 2002/03:110 s. 158 f. och 371 f.). Bemyndigandet i den nya lagen bör dock förtydligas så att det anges att föreskrifter får meddelas om ”tilldelning av nummer”, i stället för ”principerna för tilldelning av nummer”. Därmed klargörs att det kan regleras vilka slag av företag som kan tilldelas nummer. En nyhet i EU-direktivet är nämligen att även andra företag än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster får tilldelas nummer, om de bedöms lämpliga för det och nummerresurser finns tillgängliga (artikel 93.2). Sammantaget bör paragrafen föras över till den nya lagen med den ändringen.

Enligt 3 kap. 20 § LEK får den som har tilldelats en nummerserie inte diskriminera andra som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i fråga om vilka nummer som ger tillträde till tjänster i näten. Motsvarande bestämmelse i EU-direktivet finns i artikel 93.3 andra meningen. Paragrafen bör föras över till den nya lagen.

Tillståndsvillkor

Enligt 3 kap. 21 § LEK får tillstånd att använda nummer förenas med villkor om

- vilket slag av tjänst som numret ska användas för,
- faktiskt och effektivt utnyttjande av numret,
- skäligen giltighetstid med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella nummerplanen,
- åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd beviljats enligt förfaranden med allmän inbjudan till ansökan, och
- skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av nummer.

Motsvarande bestämmelser finns i artikel 13.1 och avsnitt E i bilaga 1 till EU-direktivet. Kravet på att villkoren ska vara icke-diskriminerande, proportionella och transparenta gäller fortfarande enligt EU-direktivet. Dessa hänsyn ska alltså alltid beaktas i samband med att regleringsmyndigheten ställer upp villkor för tillstånd att använda nummer ur den nationella nummerplanen.

Det är endast de skyldigheter som inte redan framgår generellt av LEK som regleras i form av tillståndsvillkor (prop. 2002/03:110 s. 160 f. och 372 f.). Av EU-direktivet framgår likaså att villkor som gäller för den allmänna auktorisationen inte får upprepas vid beviljande av nyttjanderätter (artikel 13.4). I lagrådsremissen föreslås att bestämmelser om nummerportabilitet, information för abonnentupplysning, överlåtelse av tillstånd och avgifter införs i den nya lagen (punkterna 3, 4, 6 och 7 i avsnitt E i bilaga 1).

En nyhet i EU-direktivet är att skyldigheter får införas i fråga om extraterritoriell användning av nummer inom unionen (se punkten 10 i avsnitt E i bilaga 1). Bestämmelser om sådana villkor finns också i artiklarna 93.4

andra stycket och 94.6 första stycket. Genom EU-direktivet införs nämligen en skyldighet att tillgängliggöra en serie av icke-geografiska nummer som får användas för att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster i hela unionen (artikel 93.4 första stycket). Sådana nummer-serier får dock inte användas för interpersonella kommunikationstjänster. De icke-geografiska nummer som avses är sådana nummer som i och för sig hör till en landskod (i Sverige +46) men som kan användas för tjänster i andra medlemsstater än den som landskoden avser. I och med utvecklingen av kommunikation maskin till maskin (M2M) och sakernas internet (eng. Internet of Things, IoT) förekommer det att telefonnummer används för att identifiera annan utrustning än traditionella telefoner för talkommunikation. Exempelvis kan fordon eller containrar vara utrustade med terminaler för elektronisk kommunikation. Det kan då underlätta att använda en nummerserie som inte är knuten till det nationella territoriet.

Direktivsbestämmelserna innebär att tillstånd att använda nummer som omfattar extraterritoriell användning inom unionen ska förenas med särskilda villkor för att säkerställa att nationella konsumentskyddsbestämmelser och nationell rätt om användning av nummerresurser som är tillämpliga i de medlemsstater där nummerresurserna används följs. Syftet är att slutanvändare i de medlemsstater där sådana nummerresurser används ska ha ett lika effektivt konsumentskydd som om numret hade tilldelats i den egna medlemsstaten (se skäl 247 och 248).

Ett tillstånd att använda nummer bör mot den bakgrunden även få förenas med villkor om skyldigheter som följer av konsumentskyddsbestämmelser och andra nummerrelaterade bestämmelser i andra medlemsstater i fråga om användning av nummer inom Europeiska unionen. Som *PTS* påpekar framgår det av direktivet att ett sådant villkor ska kopplas till tillstånd att använda nummer som omfattar extraterritoriell användning inom unionen. Regleringen i 3 kap. 21 § LEK är endast en uppräkningslista av de tillståndsvillkor som regleringsmyndigheten får använda sig av. Kravet på att förena sådana tillstånd med det nu aktuella villkoret kan lämpligen genomföras i förordning.

Av EU-direktivet framgår att giltighetstiden för ett tillstånd ska vara lämplig för den berörda tjänsten med tanke på det eftersträlvade målet och att behovet av en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna ska beaktas i detta sammanhang (artikel 94.2 tredje stycket). Bestämmelsen i 3 kap. 21 § 3 LEK om skälig giltighetstid bör därför anpassas så att giltighetstiden ska vara lämplig.

När det gäller villkor om skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal (3 kap. 21 § 5 LEK) framhåller *PTS* att de överenskommelser som ingås på nummerområdet, dvs. styrdokument från ITU såsom ITU-T rekommendationer, inte har karaktären av avtal. Rent lexikaliskt har orden överenskommelse och avtal ingen konkret särskilning. Enligt regeringens mening bör bestämmelsen nära följa ordalydelsen i EU-direktivet.

Sammantaget bör 3 kap. 21 § LEK föras över till den nya lagen med de ändringar som nu redovisats.

Nummer av betydande ekonomiskt värde

Av 3 kap. 22 § första stycket LEK framgår att nummer av betydande ekonomiskt värde får beviljas efter allmän inbjudan till ansökan. Paragrafen genomför artikel 5.4 i auktorisationsdirektivet som huvudsakligen motsvarar artikel 94.4 i EU-direktivet. I sak är bestämmelserna i EU-direktivet oförändrade i förhållande till nuvarande reglering. Bestämmelserna bör därför föras över till den nya lagen.

I paragrafens andra stycke finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om innehållet i en allmän inbjudan och om förfarandet. PTS har inte meddelat några sådana föreskrifter, till skillnad från vad som är fallet i fråga om frekvensauktioner, se avsnitt 11.2.5. I det avsnittet görs bedömningen att bemyndigandet inte behövs. I stället bör utformningen av sådana förfaranden fastställas av PTS i ett beslut om allmän inbjudan till ansökan inför varje förfarande. Det är lämpligt att bestämmelsen om allmän inbjudan i fråga om nummer av betydande ekonomiskt värde utformas på motsvarande sätt. Av lagen bör det därför framgå att en allmän inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Överlåtelse av tillstånd

Enligt 3 kap. 23 § första stycket LEK får tillstånd eller del av tillstånd att använda nummer överlätas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet. Av andra–fjärde styckena i paragrafen framgår att förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt lagen för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd. Vid medgivandet får myndigheten meddela de nya eller ändrade villkor som överlåtelsen föranleder. En överlåtelse i strid med paragrafen är utan verkan.

Paragrafen genomför artikel 5.2 tredje stycket i auktorisationsdirektivet, som i sak motsvarar artikel 94.2 andra stycket i EU-direktivet. EU-direktivet medför inte någon ändring i förhållande till nuvarande reglering. Bestämmelserna bör därför föras över till den nya lagen med vissa språkliga ändringar.

I avsnitt 16.8 behandlas överlämnande av nummer till en annan tillhandahållare, s.k. nummerportabilitet. I det avsnittet lyfts även frågan om hur ett nummertillstånd påverkas vid nummerportering. LEK saknar bestämmelser om hur ett nummertillstånd ska hanteras i en sådan situation. I EU-direktivet överlämnas det till nationella myndigheter att vid tilldelningen reglera frågan om överlåtelse (artikel 94.2 andra stycket).

När ett telefonnummer ur en nummerserie överlämnas på grund av en nummerportering övergår det faktiska förfogandet över numret från den överlämnande till den mottagande tillhandahållaren. Den mottagande tillhandahållaren kommer då att använda numret i den nya lagens mening för att kunna tillhandahålla tjänsten till slutanvändaren. Bestämmelserna om nummerportabilitet är utformade som en rättighet för slutanvändaren (se artikel 106.2 i EU-direktivet och avsnitt 16.8). Av PTS föreskrifter framgår att när ett abonnemang med ett porterat nummer avslutats, och överlämnade av nummer inte begärts, får den mottagande tillhandahålla-

ren fortsättningsvis förfoga över numret som använts för det abonnemang som avslutats (PTSFS 2007:7). Ett nummertillstånd får därmed anses följa med det porterade numret till den mottagande tillhandahållaren. Något medgivande från myndigheten i enlighet med bestämmelserna om överlåtelse av tillstånd bedöms mot den bakgrunden inte vara aktuellt. För att undvika oklarheter bör det i den nya lagen tydliggöras att kravet på medgivande från regleringsmyndigheten för överlåtelse av nummertillstånd inte gäller vid nummerportering.

Samråd och handläggningstider

I promemorian föreslås att en samrådsbestämmelse förs in i den nya lagen i fråga om förslaget till en allmän inbjudan till ansökan som avser nummer av betydande ekonomiskt värde. Det föreslås också att bestämmelserna om handläggningstider i 8 kap. 4 § LEK förs över till den nya lagen. Bestämmelserna rör regleringsmyndighetens handläggning av ärenden och har inga direkta rättsverkningar för enskilda. Enligt regeringens mening finns det inte skäl att tynga lagtexten med detta. Bestämmelserna om samråd och handläggningstider bör därför i stället meddelas i förordning.

13.4 Tillgång till nummer och tjänster

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta gäller förutsatt att det är ekonomiskt genomförbart, det inte är ett nummer som enbart har ett nationellt syfte och den uppringda slutanvändaren inte av kommersiella skäl har valt att begränsa nåbarheten från vissa geografiska områden. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldigheten och om undantag från skyldigheten.

Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om möjlighet för Konsumentombudsmannen att besluta om blockering av nummer och tjänster på grund av otillbörlig marknadsföring ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att nummer som enbart har ett nationellt syfte undantas från skyldigheten.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* framhåller dock att skyldigheten att se till att slutanvändare kan nå nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet enbart kan avse s.k. E.164-nummer, eftersom inrikes-specifika nummer inte är nåbara mellan länder, och förordar att skyldigheten fortsatt endast ska gälla under förutsättning att det är tekniskt genomförbart. Att skyldigheten omfattar internationella frisamtalstjänster bör enligt *PTS* regleras uttryckligen i lag. *PTS* anser också att bestämmelserna som gör det möjligt att hindra tillgången till ett

nummer eller en tjänst ska förtydligas och varken ska begränsas till enbart icke-geografiska nummer eller enbart fall av otillbörlig marknadsföring.

Skälen för regeringens förslag

Gränsöverskridande tillgång till nummer

Enligt 5 kap. 7 § första stycket 5 LEK ska den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringda abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden. I tredje stycket finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter bl.a. om hur skyldigheten ska fullgöras. PTS har inte meddelat några sådana föreskrifter.

Bestämmelserna genomför artikel 28.1 i USO-direktivet, som i huvudsak motsvarar artikel 97.1 i EU-direktivet. I den nya lydelsen av direktivet anges endast som förutsättning för skyldigheten att det är ekonomiskt genomförbart, till skillnad från nuvarande reglering som förutsätter teknisk och ekonomisk genomförbarhet. I promemorian föreslås motsvarande ändring i den nya lagen.

I skäl 254 i EU-direktivet anges dock att gränsöverskridande tillträde till nummerresurser och tilläggstjänster inte bör hindras förutom i objektiva motiverade fall. Som exempel nämns när det är nödvändigt för att bekämpa bedrägeri eller missbruk (se nedan om blockering av nummer och tjänster), när numret endast anses ha ett nationellt syfte eller om det inte är ekonomiskt genomförbart. Som *PTS* påpekar innehåller den svenska nationella nummerplanen i dag ett antal telefonnummer som strikt tolkat inte är s.k. E.164-nummer enligt vad som stadgas i ITU-T rekommendation E.164. Dessa inriktningsspecifika nummer kan t.ex. vara telefonnummer som inte är nåbara från andra länder. Så kallade korta nummer, bl.a. 11-nummer (112, 113 13, 114 14 m.fl.), går inte att nå i Sverige från utlandet. Sådana nummer får anses ha endast ett nationellt syfte och bör därmed i enlighet med det som uttalas i EU-direktivet inte omfattas av bestämmelserna. Detta bör anges i lagen. Därmed begränsas huvudregeln om gränsöverskridande närhet i enlighet med de exempel som nämns i skälen till direktivet.

Som framgår ovan omfattar skyldigheten i princip samtliga nummer som tillhandahålls inom EES. Bestämmelserna omfattar nummer i medlemsstaternas nationella nummerplaner och internationella frisamtalsnummer (800-nummer), se prop. 2010/11:115 s. 122 och 173. EU-direktivet medför ingen ändring i denna del. Det saknas skäl att ytterligare precisera skyldigheten.

Vidare används i direktivet slutanvändare i stället för abonnent. I den svenska språkversionen av EU-direktivet används uttrycket ”begränsa tillträdet för uppringande” (jfr den engelska språkversionens ”limit access by calling parties” och definitionen av tillträde i artikel 2.27). I detta sammanhang är ”begränsa närheten” ett bättre uttryck som bör användas.

Bestämmelserna i 5 kap. 7 § första stycket 5 och tredje stycket LEK bör sammanfattningsvis föras över till den nya lagen med de ändringar som redovisats. Skyldigheten att se till att slutanvändare kan nå samtliga

nummer som tillhandahålls inom EES bör i enlighet med terminologin i EU-direktivet omfatta tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Blockering av nummer och tjänster

Av artikel 97.2 i EU-direktivet framgår att nationella myndigheter ska kunna kräva att tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster från fall till fall blockerar tillgången till nummer eller tjänster om detta är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk. I sådana fall ska myndigheten kunna kräva att tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster håller inne intäkter från relevant samtrafik eller andra tjänster. Artikeln motsvarar artikel 28.2 i USO-direktivet, som har genomförts i 7 kap. 9 a § LEK. Av paragrafen framgår att Konsumentombudsmannen får besluta att hindra användares tillgång till ett nummer eller en tjänst i fall av otillbörlig marknadsföring eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Regeringen delar inte PTS bedömning att paragrafen har ett snävare tillämpningsområde än vad som följer av EU-direktivet. Artikel 97.2 omfattar samtliga nummer som tillhandahålls inom EES, inklusive nummer i nationella nummerplaner och internationella frisantalsnummer, liksom tjänster via nummer inom EES vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse (artikel 97.1 och prop. 2010/11:115 s. 112 f. och 187). Paragrafen har utformats på motsvarande sätt. Det framgår inte av direktivsregleringen vad som närmare avses med bedrägeri eller missbruk. I skäl 254 nämns sådant beteende t.ex. i samband med vissa betalteletjänster. Det är framförallt sådana tjänster som avses i paragrafen. I de tidigare förarbetena utvecklades närmare vad som torde avses med bedrägeri och missbruk. EU-direktivet innebär ingen ändring av den ursprungliga regleringen. Det har inte kommit fram skäl som motiverar att direktivbestämmelserna genomförs på något annat sätt än hittills. Bestämmelserna i 7 kap. 9 a § LEK bör därmed föras över till den nya lagen.

14 Samtrafik och andra former av tillträde

14.1 Skyldigheter i fråga om samtrafik och interoperabilitet

14.1.1 Förhandling om samtrafik

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet att förhandla om samtrafik och om sekretess för uppgifter som framkommer i samband med förhandling om samtrafik ska föras över till den nya lagen. Skyldigheten att förhandla om samtrafik ska dock inte gälla i förhållande till tillhandahållare av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock att skyldigheten att förhandla om samtrafik ska gälla i förhållande till alla som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* framhåller att ordet slutanvändare bör användas i definitionen av samtrafik.

Skälen för regeringens förslag: I 1 kap. 7 § LEK definieras samtrafik som fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten. Genom definitionen genomförs artikel 2 b i tillträdesdirektivet. I EU-direktivet definieras samtrafik i artikel 2.28. Definitionen motsvarar i sak artikel 2 b i tillträdesdirektivet. Definitionen bör därför föras över till den nya lagen. I definitionen används uttrycket användare. Användare är ett vidare uttryck än slutanvändare, då den även omfattar en fysisk eller juridisk person som själv tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Definitionen bör enligt regeringens mening nära följa lydelsen av EU-direktivet.

Enligt 4 kap. 1 § LEK är en operatör av ett allmänt kommunikationsnät skyldig att förhandla om samtrafik med den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Paragrafen genomför artikel 4.1 i tillträdesdirektivet, som i huvudsak motsvarar artikel 60.1 i EU-direktivet. Av artikel 60.1 framgår dock att skyldigheten för operatörer av allmänna elektroniska kommunikationsnät att förhandla om samtrafik endast gäller i förhållande till företag som har rätt till sådan förhandling enligt artikel 15. En sådan rätt har endast den som omfattas av allmän auktorisation. Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas inte av systemet med allmän auktorisation, se avsnitt 9. För den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla sådana tjänster torde frågan om samtrafik i allmänna elektroniska kommunikationsnät i praktiken inte uppkomma. För att säkerställa att EU-direktivet är korrekt genomfört bör det dock, till skillnad från vad som föreslås i promemorian, uttryckligen framgå av lagen att skyldigheten att förhandla om samtrafik inte gäller i förhållande till den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Bestämmelsen i 4 kap. 1 § LEK bör därför föras över till den nya lagen med denna justering.

Enligt 4 kap. 2 § LEK får den som i samband med en förhandling får del av uppgifter om ett annat företags affärs- och driftförhållanden inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon har fått del av eller tillgång till. Paragrafen genomför artikel 4.3 i tillträdesdirektivet, som motsvaras av artikel 60.2 i EU-direktivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen.

14.1.2 Åläggande av skyldigheter i fråga om samtrafik och interoperabilitet

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om att den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får åläggas att bedriva samtrafik eller vidta någon annan åtgärd för att slutanvändarna ska nå varandra ska föras över till den nya lagen med den ändringen att bestämmelserna ska omfatta den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt lagen.

Regleringsmyndigheten ska få ålägga den som tillhandahåller en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst med betydande geografisk täckning och ett betydande antal användare att göra sin tjänst interoperabel med andra tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra. Åläggandet ska få förenas med en skyldighet att tillämpa särskilda standarder och att offentliggöra information som får användas av andra. Ett sådant beslut ska endast få meddelas om Europeiska kommissionen har antagit genomförandebestämmelser som närmare beskriver de skyldigheter som får åläggas.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* framhåller dock att regleringen av ersättningsgrunden i praktiken innebär att en striktare skyldighet inte kan införas även om det skulle anses nödvändigt, vilket inte är förenligt med direktivet. *PTS* anser dessutom att uttrycket marknadsmässig ersättning i sig är otydligt. *IP-Only AB* efterfrågar ett klagörande av hur uttrycket förhåller sig till andra liknande uttryck i lagen som avser att reglera priser. *Kammarrätten i Stockholm* anser att det bör tydliggöras att med täckningsgrad avses geografisk täckning.

Skälen för regeringens förslag

Skyldigheter att bedriva samtrafik och säkerställa interoperabilitet

Enligt 4 kap. 3 § LEK får den som kontrollerar tillträde till slutanvändare förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra eller att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster. Paragrafen genomför artikel 5.1 andra stycket a och ab i tillträdesdirektivet.

Artikel 61.2 första stycket a och b i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 5.1 andra stycket a och ab i tillträdesdirektivet. En nyhet är att endast företag som omfattas av allmän auktorisation får åläggas en skyldighet att bedriva samtrafik och säkerställa interoperabilitet. Av artikel 12.2 i EU-direktivet framgår att nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inte omfattas av systemet med allmän auktorisation och därför inte heller av kravet på anmälan enligt den nya lagen (se avsnitt 9.1). Detta medför att företag som tillhandahåller sådana tjänster utesluts från tillämpningen av artikel 61.2 första stycket a och b.

Mot denna bakgrund bör 4 kap. 3 § LEK föras över till den nya lagen. På samma sätt som anges i avsnitt 14.1.1 kommer företag som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster sanno-

likt sällan i fråga för den sorts åtgärder som aktualiseras här. Det bör dock uttryckligen framgå av den nya paragrafen att den endast omfattar dem som bedriver verksamhet som ska anmälas.

De ålagda skyldigheterna ska enligt den nuvarande paragrafen gälla mot marknadsmässig ersättning. Varken ram- eller tillträdesdirektivet innehåller någon generell reglering om prissättning av samtrafik och andra former av tillträde. Utgångspunkten är i stället att avtal ska träffas på kommersiell grund.

Som framgår av föregående avsnitt finns en allmän skyldighet att förhandla om samtrafik. Reglering av ersättningsfrågor ska i princip endast ske i de fall där det är nödvändigt av ett i EU-regelverket definierat skäl. EU-direktivet innebär inte någon ändring i detta avseende. Utgångspunkten bör enligt regeringens bedömning alltså fortfarande vara att de regler som införs ska utgå från att priser för samtrafik ska fastställas efter kommersiella förhandlingar och avtal. Ersättningsgrunden infördes efter påpekande från Lagrådet om att ersättningsbestämmelser saknades (se prop. 2002/03:110 s. 194 f. och 589). Regeringen anser, till skillnad från PTS, inte att ersättningsgrunden innebär något hinder mot att ålägga skyldigheter och villkor i den utsträckning som krävs enligt EU-direktivet. Det är inte heller motiverat att nu ta bort ersättningsgrunden.

IP-Only AB efterfrågar ett förtydligande av hur uttrycket förhåller sig till andra ersättningsgrunder enligt lagen. Ersättningsgrunden är densamma som gäller för möjligheten att ålägga en operatör att tillhandahålla samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat som krävs för att skydda miljö, folkhälsa eller allmän säkerhet eller för att uppnå mål för fysisk planering (4 kap. 13 a § LEK, se prop. 2002/03:110 s. 195 f.). I avsnitt 14.8.2 föreslås att den skyldigheten ska gälla mot skälig ersättning. I likhet med PTS anser regeringen att lydelsen av 4 kap. 3 § LEK bör ändras på samma sätt.

Interoperabilitet för nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster

Slutanvändares möjlighet att nå alla andra slutanvändare och tillgången till alarmeringstjänster är för närvarande huvudsakligen beroende av användningen av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, bl.a. traditionell rösttelefoni. Nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, som t.ex. meddelandetjänster i internetbaserade appar eller knutna till sociala medier, är däremot i allmänhet inte interoperabla sinsemellan. En slutanvändare som använder en nummerberoende tjänst kan därför inte nödvändigtvis nå en slutanvändare som använder en annan sådan tjänst. Nummerberoende tjänster kan komma att växa på bekostnad av nummerbaserade tjänster. Detta kan medföra en bristande interoperabilitet mellan interpersonella kommunikationstjänster, vilket skulle kunna hota slutanvändarnas möjlighet att nå varandra. Dessutom skulle betydande hinder kunna uppstå för marknadsinträde och fortsatt innovation (se skäl 149–151 i EU-direktivet).

Enligt artikel 61.2 första stycket c och andra stycket i EU-direktivet får därför även tillhandahållare av nummerberoende interpersonella elektroniska kommunikationstjänster som har betydande täckning och användarantal på marknaden åläggas att göra sina tjänster interoperabla med

andra tjänster, för att säkerställa att slutanvändarna kan nå varandra. Sådana skyldigheter får åläggas endast i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa interoperabilitet. Ett åläggande får förenas med en skyldighet att tillämpa särskilda standarder och att offentliggöra information som får användas av andra. Det bör införas bestämmelser i den nya lagen som motsvarar dessa krav.

Av skäl 151 framgår att med ordet betydande bör avses att den berörda tillhandahållarens geografiska täckning och antal slutanvändare uppnår en kritisk massa i relation till målet att säkerställa slutanvändares möjlighet att nå varandra. Vidare anges att tillhandahållare som har ett begränsat antal slutanvändare eller en begränsad geografisk täckning och som endast marginellt skulle bidra till att uppnå detta mål normalt sett inte bör omfattas av sådana krav på interoperabilitet. I likhet med *Kammarrätten i Stockholm* anser regeringen att det uttryckligen av lagen bör framgå att med täckningsgrad avses geografisk täckning.

Med hänsyn till intresset av en sammanhållen inre marknad anges i EU-direktivet att en skyldighet endast får åläggas om Europeiska kommissionen har antagit genomförandebestämmelser som anger arten och omfattningen av vilka skyldigheter som får införas. Regleringsmyndigheten bör följaktligen endast kunna besluta om aktuella skyldigheter under förutsättning att kommissionen har antagit sådana genomförandebestämmelser. Denna förutsättning för att ålägga en skyldighet bör framgå av lagen.

14.2 Åläggande av skyldigheter för SMP-operatörer

14.2.1 Utgångspunkter för regleringen

Enligt artiklarna 63–81 i EU-direktivet finns det möjligheter att besluta om skyldigheter för företag som har ett betydande inflytande (Significant Market Power, SMP) på en avgränsad marknad (SMP-företag). Det grundläggande syftet med bestämmelserna är att åtgärda de konkurrensproblem som kan uppkomma på marknaderna för elektronisk kommunikation och som inte kan hanteras tillfredsställande inom ramen för den allmänna konkurrensrätten. Regleringen bygger på principen om införande av förhandsskyldigheter (ex ante) snarare än ingripande i efterhand mot konstaterade överträdelser (ex post), som är huvudregeln inom den allmänna konkurrensrätten (se skäl 161 i EU-direktivet och prop. 2002/03:110 s. 108 f.).

Åläggandet av skyldigheter för SMP-företag förutsätter ett förfarande i flera led:

- avgränsning och fastställande av marknader som kan vara aktuella för förhandsreglering (artiklarna 64–66),
- analys av de fastställda marknadernas egenskaper och om det finns skäl att införa förhandsreglering (artikel 67),
- identifiering av företag med betydande inflytande på marknaderna (artiklarna 63 och 67), och
- åläggande av konkurrensfrämjande skyldigheter (artiklarna 68–81).

Artiklarna 63–81 i EU-direktivet motsvarar, i sin grundläggande struktur, artiklarna 14–16 i ramdirektivet och 8–13b i tillträdesdirektivet, som har genomförts i 4 kap. 4–12 c §§ och 8 kap. 5–7 §§ LEK (se prop. 2002/03:110

s. 165 f., 272 f., 375 f. och 402 f. och prop. 2010/11:115 s. 69 f., 161 f. och 192 f.). EU-direktivets bestämmelser är dock i flera fall mer detaljerade och tillför specialregler och undantagsmöjligheter.

14.2.2 Fastställande av marknader

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om fastställande av produkt- och tjänstemarknader ska föras över till den nya lagen. Vid fastställandet ska regleringsmyndigheten beakta graden av infrastrukturkonkurrens inom olika områden och geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad. Regleringsmyndigheten ska, i förekommande fall, särskilt beakta även Berecs riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt för hur gränsöverskridande efterfrågan kan mötas.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Netnod Internet Exchange AB* framhåller att marknader bör kunna avgränsas till mindre områden än hela landet. *Discovery Networks Sweden AB* framför liknande synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 8 kap. 5 § LEK ska den myndighet som regeringen bestämmer fortlöpande fastställa vilka produkt- och tjänstemarknader som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa skyldigheter enligt lagen. Marknadernas geografiska omfattning ska därvid definieras. Vid fastställandet ska Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader samt riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. Paragrafen genomför artikel 15.3 i ramdirektivet. Med anledning av *Netnod Internet Exchange AB:s* och *Discovery Network Swedens* synpunkter konstaterar regeringen att paragrafen innebär att en marknad kan fastställas till ett geografiskt område som kan omfatta hela eller delar av landet beroende på omständigheterna (se prop. 2002/03:110 s. 402).

Artikel 64.3 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 15.3 i ramdirektivet. Det har endast lagts till att graden av infrastrukturkonkurrens och geografiska kartläggningar av bredbandstäckning ska beaktas. Bestämmelserna i 8 kap. 5 § LEK bör därför föras över till den nya lagen med det tillägg som har gjorts i artikel 64.3.

Det fastställande av en relevant marknad som kan komma i fråga för förhandsreglering omfattar såväl marknadsavgränsning som det s.k. trekriterietestet. Testet behandlas närmare i nästa avsnitt. Genom kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader fastställs vilka marknader som kan anses motivera förhandsreglering på unionsnivå, se artikel 64.1, jfr rekommendation (EU) 2020/2245 som ersätter 2014 års rekommendation (2014/710/EU). Relevanta marknader behöver dock fastställas även på nationell nivå. För marknader som anges i kommissionens rekommendation är i praktiken regleringsmyndighetens uppgift i regel att avgränsa relevanta marknader i enlighet med nationella förhållanden, i synnerhet geografiska marknader. Regleringsmyndigheten

har dock rätt att i enlighet med artikel 64.3 fastställa andra marknader än de som anges i rekommendationen.

Kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245 om relevanta produkt- och tjänstemarknader omfattar inte längre tre av de marknader som i 2014 års rekommendation angavs som marknader som nationella regleringsmyndigheter borde analysera. I skäl 22 i rekommendationen anges att nationella regleringsmyndigheter även bör analysera marknader som inte omfattas av denna rekommendation men som regleras inom deras jurisdiktion på grundval av tidigare marknadsanalyser, eller andra marknader, om de har tillräckliga skäl att anse att de tre kriterierna är uppfyllda. Alltså kan nationella regleringsmyndigheter även fastställa andra relevanta produkt- och tjänstemarknader än de som förtecknas i rekommendationen, om de kan visa att marknaderna uppfyller det s.k. trekriterietestet i deras nationella kontext.

Mot den bakgrunden kan det konstateras att nuvarande utformning av paragrafen bäst beskriver vad som faktiskt sker. För att anpassa lydelsen till EU-direktivet bör det dock anges att marknadernas geografiska omfattning ska avgränsas.

I artikel 66 i EU-direktivet finns ett nytt förfarande för fastställande av gränsöverskridande efterfrågan. Berec ska under vissa förutsättningar analysera om det finns gränsöverskridande efterfrågan bland slutanvändare på produkter och tjänster som tillhandahålls i unionen på en eller flera marknader som anges i kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader. Om Berec anser att det finns betydande gränsöverskridande efterfrågan som inte i tillräcklig utsträckning möts genom utbud, ska Berec utfärda riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt för hur den gränsöverskridande efterfrågan kan mötas. Riktlinjerna får utgöra grunden för interoperabilitet för tillträdesprodukter i grossistledet och ge vägledning för harmoniseringen av de tekniska specifikationerna av tillträdesprodukter i grossistledet som kan möta gränsöverskridande efterfrågan. Regleringsmyndigheten ska i största möjliga utsträckning beakta dessa riktlinjer vid fastställandet av marknader. Det bör införas en bestämmelse om detta i den nya lagen.

14.2.3 Marknadsanalys och identifiering av företag med betydande inflytande

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om marknadsanalys och identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad ska föras över till den nya lagen, med den ändringen att ett sådant företag ska identifieras om det är motiverat att ålägga någon skyldigheter på marknaden.

Det kan anses motiverat att ålägga någon skyldigheter på en marknad om det finns stora och bestående hinder för marknadsinträde, om marknadsstrukturen är sådan att den inte utvecklas mot effektiv konkurrens och om den allmänna konkurrensrätten inte kan åtgärda marknadsmisslyckandena.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dessutom ett bemyndigande att meddela

föreskrifter om riktlinjer och underlag för bedömningen av när ett företag ska anses ha betydande inflytande på en marknad.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konkurrensverket* ser dock att det finns en risk för att PTS kommer att behöva analysera ett stort antal geografiska marknader var för sig inför beslut om SMP-skyldigheter och anser att konkurrensreglerna bör förenklas om det är möjligt.

Skälen för regeringens förslag

Marknadsanalys och trekriterietestet

Enligt 8 kap. 6 § första stycket LEK ska den myndighet som regeringen bestämmer fortlöpande analysera de marknader som har fastställts. Vid analysen ska Europeiska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. För varje marknad ska det fastställas om det råder effektiv konkurrens. Bestämmelserna genomför artikel 16.1 och 16.2 i ramdirektivet.

Artikel 67.1 första stycket i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 16.1 och 16.2 i ramdirektivet. Det ska dock inte längre fastställas om det råder effektiv konkurrens, utan regleringsmyndigheten ska avgöra om en marknad är sådan att det är motiverat att införa skyldigheter för någon utifrån en bedömning enligt det s.k. trekriterietestet. Testet, som tidigare följde av kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader (se rekommendation 2014/710/EU), har kodifierats i artikel 67.1 andra stycket. Testet innebär att det i bedömningen ska ingå en analys av om det finns stora och bestående hinder för marknadsinträde, om marknadsstrukturen är sådan att den inte utvecklas mot en effektiv konkurrens och om den allmänna konkurrensrätten inte kan åtgärda marknadsmisslyckandena. En marknad kan anses motivera införandet av regleringsskyldigheter om alla tre kriterier är uppfyllda.

Mot den bakgrunden bör bestämmelserna i 8 kap. 6 § första stycket LEK föras över till den nya lagen, med den ändringen att regleringsmyndigheten ska pröva om det är motiverat att ålägga någon skyldigheter på marknaden vid en tillämpning av trekriterietestet. Eftersom det testet nu följer av EU-direktivet bör de tre kriterierna för att en marknad ska kunna motivera åläggande av skyldigheter också framgå av lagen.

Till följd av kommissionens rekommendation har det uppkommit en etablerad praxis för tillämpningen av trekriterietestet. Ledning för förståelsen ges i skäl 7–18 i rekommendation (EU) 2020/2245. De tre kriterierna behandlas även utförligt i kommissionens förklaringsdokument till rekommendationen, se Commission Staff Working Document, Explanatory Note accompanying the Commission Recommendation, SWD (2020) 337. Bedömningen av om de tre kriterierna är uppfyllda på en marknad avgörs av regleringsmyndigheten i det enskilda fallet med beaktande av bl.a. kommissionens rekommendation.

Enligt artikel 67.2 i EU-direktivet ska marknadsanalysen göras med beaktande av utvecklingen ur ett framåtblickande perspektiv utan ålagda skyldigheter. Dessutom ska marknadsutveckling som påverkar sannolikheten för att den relevanta marknaden ska utvecklas i riktning mot effektiv konkurrens, relevant konkurrenstryck på grossist- och slutkundsnivå och andra typer av reglering eller åtgärder som införts och som påverkar den

relevanta marknaden eller de närliggande slutkundsmarknaderna beaktas. En analys av potentiell konkurrensutsättning ur ett framåtblickande perspektiv med hänsyn till teknisk utveckling och substituerbarhet på grossist- och slutkundsmarknader och tillämpning av den s.k. modifierade greenfield-ansatsen ingår i trekriterietestet.

Enligt artikel 67.1 tredje stycket ska en analys av en marknad som anges i kommissionens rekommendation utgå från att de tre kriterierna är uppfyllda, om inte något annat kan konstateras i det enskilda fallet. Utgångspunkten tycks vara att marknadsanalysen inte behöver vara lika omfattande när den nationella marknaden överensstämmer med en marknad som kommissionen har identifierat. För svensk del behöver dock skälen för beslut om utpekande av SMP-operatör och om att ålägga någon skyldigheter redovisas oavsett vilka bedömningar kommissionen har gjort på EU-nivå. Detta innebär att trekriterietestet behöver utföras vid en nationell marknadsanalys. I de fall PTS bedömningar sammanfaller med kommissionens bör dock en redogörelse för detta ofta kunna vara tillräcklig.

Sammantaget innebär EU-direktivet i denna del inte någon egentlig ändring i förhållande till tidigare regelverk och hur det har tillämpats. Regleringsmyndigheten ska definiera och analysera relevanta geografiska marknader i enlighet med konkurrensrättsliga principer. Det framgår också av direktivets mål att myndigheten ska ta vederbörlig hänsyn till de varierande förhållanden i fråga om infrastruktur, konkurrens och omständigheter för slutanvändare som råder i olika geografiska områden inom landet. Det förutsätter en noggrann och detaljerad bedömning av den geografiska marknaden (jfr Europeiska kommissionens beslut den 7 februari 2020 om tillbakadragande av anmält förslag till åtgärd, K[2020] 619 slutlig). Regeringen bedömer att det inom ramen för EU-direktivet inte är möjligt att förenkla regelverket som *Konkurrensverket* förordar.

Identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad

Av 8 kap. 6 § andra stycket LEK framgår att om det vid en marknadsanalys konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras. Vidare ska enligt 8 kap. 7 § ett företag anses ha ett betydande inflytande på en fastställd marknad om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna. Paragraferna innebär inte att en SMP-operatör måste pekas ut, utan det som regleringsmyndigheten ska göra är att identifiera om det finns några sådana företag på den relevanta marknaden. Bestämmelserna genomför artiklarna 14 och 16.4 (delvis) i ramdirektivet.

I förarbetena till lagen anges att begreppet betydande inflytande överensstämmer med konkurrensrättens begrepp dominerande ställning, vilket innebär att myndigheten måste göra sin bedömning av ett företags ställning mot bakgrund av den konkurrensrättsliga praxis som förekommer på området (prop. 2002/03:110 s. 404). Där framgår också att ett företag i princip kan anses ha ett betydande inflytande dels ensamt på den bestämda marknaden, dels på en marknad som är närliggande den som företaget har betydande inflytande på, dels tillsammans med annat företag.

Artikel 63 i EU-direktivet motsvarar artikel 14 i ramdirektivet. Vidare finns i artikel 67.4 i EU-direktivet en motsvarighet till den delen av artikel 16.4 i ramdirektivet som rör frågan om identifiering av företag med betydande inflytande. Det som är nytt i EU-direktivet är att identifiering av företag med betydande inflytande ska göras om regleringsmyndigheten vid tillämpning av trekriterietestet bedömer att det är motiverat att införa skyldigheter på marknaden (se marknadsanalysen ovan). Bestämmelserna om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad bör därför föras över till den nya lagen med denna ändring.

I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om riktlinjer och underlag för bedömningen av när ett företag ska anses ha betydande inflytande på en marknad. Enligt regeringens bedömning utgör sådana föreskrifter närmast verkställighetsföreskrifter, jfr upplysningsbestämmelsen i 8 kap. 7 § andra stycket LEK. Något bemyndigande behövs därför inte i denna del.

14.2.4 Åläggande av skyldigheter

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åläggande av skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en marknad ska föras över till den nya lagen, med det tillägget att åtgärden ska syfta till att skapa effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna. Uttrycket operatör ska definieras i lagen.

På en marknad för samtalsterminering ska en skyldighet om priskontroll och kostnadsredovisning få åläggas endast om Europeiska kommissionen inte har fastställt någon unionsomfattande termineringstaxa för marknaden.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att begränsningen i fråga om en marknad för samtalsterminering ska gälla möjligheten för regleringsmyndigheten att genomföra en marknadsanalys. Dessutom föreslås ett tillägg om att nya skyldigheter får införas om det är nödvändigt med hänsyn till förändringar i konkurrenssituationen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Telenor Sverige AB* efterfrågar ett förtydligande av i vilka situationer nya skyldigheter kan åläggas utan att en ny marknadsanalys har genomförts. *PTS* anser att bestämmelserna om åläggande av skyldigheter bör utformas närmare ordalydelsen i EU-direktivet. Vidare framhåller *PTS* att EU-direktivet inte bör anses hindra regleringsmyndigheten från att genomföra marknadsanalyser efter införandet av unionsomfattande termineringstaxor och ser i stället att detta är en nödvändig förutsättning för att kunna ålägga andra skyldigheter utöver en prisskyldighet. *Telenor Sverige AB* påtalar även vikten av att klargöra hur övriga villkor för samtrafiken ska regleras i de fall en EU-taxa för samtalssterminering fastställs. *Hi3G Access AB* framför liknande synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

En SMP-operatör ska åläggas skyldigheter

Av 4 kap. 4 § och 8 kap. 6 § andra stycket LEK framgår att en operatör som har ett betydande inflytande på en viss marknad ska åläggas en eller flera skyldigheter i fråga om insyn, icke-diskriminering, särredovisning, tillträde till nät och tillhörande installationer eller prissättning. Operatören får också åläggas en skyldighet om funktionell separation, se vidare avsnitt 14.6. Skyldigheterna ska syfta till att skapa effektiv konkurrens. Skyldigheter om tillträde får även åläggas i andra fall, om det finns synnerliga skäl och åtgärden godkänns av Europeiska kommissionen. Bestämmelserna genomförs artikel 16.4 (delvis) i ramdirektivet och artikel 8 i tillträdesdirektivet.

Artikel 67.4 i EU-direktivet motsvarar artikel 16.4 i ramdirektivet, med den skillnaden att det nu anges att skyldigheter ska införas, bibehållas eller ändras om regleringsmyndigheten anser att utfallet för slutanvändarna inte blir tillräckligt konkurrenskraftigt utan skyldigheter. Artikel 68 i EU-direktivet motsvarar i sak artikel 8 i tillträdesdirektivet. Bestämmelserna i 4 kap. 4 § LEK bör därför föras över till den nya lagen. Med hänsyn till den nya lydelsen i EU-direktivet bör det i den nya paragrafen preciseras att skyldigheter ska införas i syfte att skapa effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna. Bestämmelsen om åläggande av en skyldighet om tillträde ”i andra fall än som anges i kapitlet” ger utrymme för att vidta andra typer av åtgärder mot en marknadsdominant än de som direkt framgår av lagen (prop. 2002/03:110 s. 375). Som *PTS* påpekar bör den utformas närmare lydelsen av direktivet för att förtydliga att det som avses är åläggande av andra skyldigheter än de som regleras i kapitlet.

Av artikel 68.6 i EU-direktivet framgår att regleringsmyndigheten även mellan marknadsanalyserna ska kunna besluta om ytterligare skyldigheter när det krävs för att säkerställa direktivets mål, även om marknadsutvecklingen inte motiverar att regleringsmyndigheten genomför en ny marknadsanalys. Tillägget är nytt i förhållande till tillträdesdirektivet. Oftast fattas beslut om identifiering av SMP-företag och beslut om åläggande av skyldigheter i ett sammanhang. Den nya paragrafen hindrar dock inte att besluten fattas vid olika tillfällen, om det bedöms mer lämpligt. Det bör enligt den nya paragrafen vara möjligt att en tid efter ett skyldighetsbeslut fatta beslut om ytterligare skyldigheter, om det behövs med hänsyn till marknadsutvecklingen men utvecklingen inte motiverar en ny marknadsanalys. Därmed behövs det inte något särskilt tillägg för att genomföra artikel 68.6.

Av skäl 181 i EU-direktivet framgår att regleringsmyndigheten inom tidsramen för en marknadsanalys bör kunna ta hänsyn till den påverkan som ny utveckling har på konkurrensvillkoren, t.ex. nyligen ingångna frivilliga överenskommelser mellan företag, såsom tillträdesavtal och saminvesteringsavtal. Detsamma bör gälla vid en oförutsebar överträdelse eller uppsägning av ett affärsavtal, eller om ett sådant avtal får konsekvenser som avviker från marknadsanalysen. Huruvida det krävs en ny marknadsanalys eller inte, som *Telenor Sverige AB* efterfrågar, är beroende av vilken betydelse marknadsutvecklingen har för konkurrensvillkoren på en marknad. Dynamiska marknader motiverar i större utsträckning att marknadsanalyser genomförs mer frekvent i och med att slutsatserna från

analysen fortare blir inaktuella. Hur frågan ska avgöras i det enskilda fallet blir en fråga för tillämpningen.

En nyhet i EU-direktivet är möjligheten för regleringsmyndigheten att binda en SMP-operatör vid åtaganden om villkor för tillträde eller saminvestering, se avsnitt 14.4 och 14.5. Där föreslås reglering av åtaganden som SMP-operatörer erbjuder myndigheten. Sådana åtaganden ska beaktas när regleringsmyndigheten bedömer vilka skyldigheter som operatören ska åläggas. I artikel 79.2 andra stycket anges de aspekter som myndigheten särskilt ska beakta vid den bedömningen.

Definitionen av operatör

Bestämmelserna om åläggande av skyldigheter är utformade så att de träffar en operatör. Enligt artikel 2.29 i EU-direktivet avses med operatör ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller tillhörande facilitet. Definitionen är densamma som i artikel 2 c i tillträdesdirektivet.

I 1 kap. 7 § LEK definieras operatör som den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller en tillhörande installation. I den nya lagen används uttrycket tillhörande facilitet i stället för tillhörande installation, se avsnitt 8. Uttrycket allmänt kommunikationsnät definieras också i LEK och definitionen föreslås föras över till den nya lagen med den ändringen att definitionen ska avse ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät, se avsnitt 8. För att säkerställa att tillträdesregleringen genomförs på ett korrekt sätt bör definitionen av operatör i den nya lagen även i övrigt ligga närmare lydelsen i EU-direktivet. I stället för den utformning som föreslås i promemorian anser regeringen att det i lagen bör anges att med operatör avses den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en tillhörande facilitet.

Marknaderna för samtalsterminering

Termineringstaxor har hittills reglerats genom utpekande av SMP-operatörer på marknaderna för fast respektive mobil samtalsterminering. PTS har ålagt dessa företag en skyldighet att bedriva samtrafik genom att bl.a. tillhandahålla samtalsterminering och generella villkor för tillhandahållandet tillsammans med skyldigheter att inte diskriminera vid tillhandahållandet av samtrafik, att tillämpa rättvis och skälig prissättning samt att offentliggöra uppgifter (se PTS beslut den 12 december 2019, bl.a. dnr 19-13447).

Med stöd av artikel 75 i EU-direktivet har Europeiska kommissionen antagit en delegerad akt som fastställer en unionsomfattande högsta taxa för samtalsterminering som åläggs alla tillhandahållare av tjänster för samtalsterminering i mobila eller fasta nät i medlemsstaterna, se Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/654 av den 18 december 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 genom fastställande av en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät och en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i fasta nät. Kommissionen ska se över den delegerade akten vart femte år och överväga om taxorna fortfarande är nödvändiga. Syftet med reformen är att minska reglerings-

bördan vid åtgärdandet av konkurrensproblem i samband med samtals-terminering i grossistledet (se skäl 196).

Vidare får artikel 75.2 förstås på det sättet att om kommissionen vid en översyn av den delegerade akten beslutar att det inte längre är nödvändigt att fastställa unionsomfattande termineringstaxor för samtal, antingen för någon av marknaderna eller för båda, får regleringsmyndigheten till följd av en genomförd marknadsanalys införa kostnadsorienterade termineringstaxor på nationell nivå. Regeringen delar *PTS* bedömning att artikel 75 inte hindrar regleringsmyndigheten från att analysera marknaderna för fast respektive mobil samtalsterminering och om det bedöms motiverat ålägga en SMP-operatör andra skyldigheter än om prissättning (jfr skäl 2 i den delegerade förordningen).

Bilagan till kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245, som anger de marknader som regleringsmyndigheten bör analysera, omfattar inte längre marknaderna för samtalsterminering (jfr avsnitt 14.2.2). I skäl 40 i rekommendationen anges att termineringsmarknaderna mot bakgrund av en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila respektive fasta nät inte längre skulle uppfylla trekriterietestet på unionsnivå. I skäl 41 anges vidare att särskilda omständigheter dock kan motivera reglering av utvalda aspekter av termineringsmarknaderna i vissa medlemsstater. Särskilda nationella omständigheter kan tyda på att dessa marknader inte tenderar att utvecklas i riktning mot verklig konkurrens ur ett framåtblickande perspektiv eller att konkurrensproblem kvarstår. Det framgår att regleringsmyndigheten bör ta itu med sådana problem, antingen genom att införa andra skyldigheter än priskontroll, om trekriterietestet är uppfyllt, eller genom att använda andra lämpliga regleringsverktyg.

Sammantaget bör regleringsmyndigheten alltså analysera marknaderna för samtalsterminering om den har tillräckliga skäl för att anse att trekriterietestet är uppfyllt (jfr skäl 22 i rekommendationen). Myndigheten kan fastställa att marknaderna i svensk kontext har sådana särdrag att de kan komma i fråga för förhandsreglering. SMP-operatörer som identifieras på dessa marknader ska åläggas andra skyldigheter än priskontroll. Precis som enligt LEK kommer regleringsmyndigheten alltså även fortsatt att kunna ålägga SMP-operatörer exempelvis skyldigheter om att bedriva samtrafik och att inte diskriminera vid tillhandahållande av samtrafik, som Telenor Sverige AB och *Hi3G Access AB* efterfrågar.

Till skillnad från promemorians förslag bör fastställandet av en unionsomfattande termineringstaxa endast utesluta införandet av kostnadsorienterade termineringstaxor på nationell nivå. Möjligheten för regleringsmyndigheten att ålägga en SMP-operatör skyldigheter i fråga om priskontroll behöver därför begränsas för de aktuella marknaderna. Det bör införas en bestämmelse med motsvarande innebörd i den nya lagen.

Artikel 75 innehåller vissa ytterligare bestämmelser för det fall regleringsmyndigheten till följd av en marknadsanalys bedömer att det är nödvändigt att införa kostnadsorienterade termineringstaxor, se vidare avsnitt 14.3.6.

14.2.5 Anmälan om avveckling eller utbyte av ett nät

Regeringens förslag: En skyldighet om tillträde och ett beslut om bindande åtagande ska förenas med en skyldighet att i god tid före åtgärden till regleringsmyndigheten anmäla planer på att avveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av skyldigheten.

Om det är nödvändigt för att säkerställa konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter, ska regleringsmyndigheten få ålägga operatören att ge in en detaljerad beskrivning av planerna med avseende på övergångsperioder och villkor samt vilka jämförbara tillträdesprodukter som erbjuds i stället.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att en SMP-operatör minst 18 månader i förväg ska anmäla planer på att avveckla eller byta ut delar av ett nät som omfattas av ålagda skyldigheter.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *IP-Only AB* anser att skyldigheten bör omfatta att informera alla berörda aktörer. *Flera regioner*, bl.a. *Regionerna Uppsala* och *Värmland*, anser att det tydligare bör framgå att regleringsmyndigheten ska säkerställa ett transparent och lämpligt avvecklings- eller utbytesförfarande med tillgång till alternativa tillträdesprodukter. *PTS* och *Telia Company AB* invänder mot att fastställa en tidsgräns för anmälan i lag.

Skälen för regeringens förslag

Övergång från äldre infrastruktur

Artikel 81 i EU-direktivet behandlar förfarandet för att avveckla ett nät som omfattas av ålagda SMP-skyldigheter eller att byta ut delar av ett sådant nät mot ny infrastruktur. Bestämmelserna omfattar avveckling eller utbyte av infrastruktur som krävs för att driva ett kopparnät. Artikeln saknar motsvarighet i tillträdesdirektivet. Den nya regleringen tar sikte på det förhållandet att de traditionella kopparbaserade accessnäten är föråldrade och därför gradvis byts ut till exempelvis modern fiberbaserad infrastruktur eller avvecklas av nätägaren. Det finns dock fortfarande tillträdande operatörer som är beroende av tillgången till det kopparbaserade accessnätet.

Övergången från kopparinfrastruktur har kommit olika långt inom EU. I Sverige har utbyggnaden av fiber och mobila anslutningar kommit förhållandevis långt och efterfrågan på kopparbaserade tjänster minskar därför kraftigt. Av PTS rapport Svensk telekommunikation 2020 framgår att antalet fasta bredbandsabonnemang då uppgick till 4,2 miljoner. Det är en ökning med tre procent på årsbasis. Knappt 0,4 miljoner utgjorde kopparbaserade xDSL-anslutningar, vilket är en minskning med 26 procent på ett år.

En SMP-operatör ska anmäla avveckling av ett reglerat nät

De nya direktivsbestämmelserna syftar till att främja övergången från koppar- till fibernät genom att nationella regleringsmyndigheter övervakar nätoperatörernas egna initiativ i detta hänseende och, om nödvändigt, fast-

ställer villkoren för ett lämpligt övergångsförfarande (se skäl 209 i EUDirektivet). Av artikel 81.1 framgår att ett SMP-företag ska anmäla till regleringsmyndigheten i förväg och i god tid när det planerar att avveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av ålagda SMP-skyldigheter. Anmälningsskyldigheten omfattar även nätdelar som omfattas av bindande åtaganden (se nedan). Syftet med anmälningsskyldigheten är alltså att ge regleringsmyndigheten möjlighet att kontrollera att tillträdande operatörer kan planera sin verksamhet och bedöma om ytterligare åtgärder behöver vidtas till skydd för konkurrensen, samtidigt som SMP-företaget så långt som möjligt disponerar över de egna planerna.

Vidare ska regleringsmyndigheten enligt artikel 81.2 första stycket säkerställa att avvecklings- eller utbytesförfarandet inkluderar en transparent tidsplan och transparenta villkor, bl.a. en lämplig övergångstid. Förfarandet ska också säkerställa tillgång till alternativa produkter av åtminstone jämförbar kvalitet som ger tillträde till uppgraderad nätinfrastruktur som ersätter de utbytta delarna, om detta är nödvändigt för att skydda konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter.

Ålagda tillträdeskyldigheter hindrar inte nätägaren från att byta ut nätet eller att avveckla det. Något formellt upphävande av en skyldighet krävs alltså inte för avvecklingen av ett befintligt nät, utan skyldigheterna gäller så länge nätet finns. Med stöd av bestämmelserna om upphävande av skyldigheter är det dock möjligt för regleringsmyndigheten att förena ett sådant beslut med villkor för en övergångsperiod (se avsnitt 14.9).

PTS har inom ramen för ålagda skyldigheter för Telia Company AB på marknaden för lokalt tillträde till nätinfrastruktur beslutat om en informationsskyldighet i förhållande till samlokaliserade operatörer vid nedläggningar av telestationer och liknande kopplingspunkter och samtidigt säkerställt att tillträdande operatörer ska ha möjlighet att samlokalisera på nya platser för att ansluta befintliga slutkunder (se PTS ändringsbeslut den 8 juni 2020, dnr 15-7200). Genom både åläggande och upphävande av SMP-skyldigheter har PTS alltså möjlighet att övervaka avvecklings- eller utbytesförfarandet och, om det behövs, också fastställa villkoren, som bl.a. *Regionerna Uppsala och Värmland* efterfrågar.

Enligt regeringens bedömning bör även anmälningsskyldigheten i förhållande till regleringsmyndigheten lämpligen regleras i samband med åläggandet av SMP-skyldigheter. Därmed kan även den tidsgräns som regleringsmyndigheten anser är lämplig bestämmas i varje enskilt fall. På så sätt blir regleringen mer flexibel och kan anpassas efter omständigheterna i det enskilda fallet samtidigt som det säkerställs att skyldigheten uppfyller kravet på proportionalitet, som *PTS* och *Telia Company AB* framhåller.

I avsnitt 14.4 och 14.5 föreslås reglering av åtaganden som en SMP-operatör ska kunna erbjuda regleringsmyndigheten. Ett beslut om att ett åtagande av en SMP-operatör ska vara bindande innebär en skyldighet för operatören att följa åtagandet och kan ersätta ett åläggande av SMP-skyldigheter. I enlighet med direktivet bör även sådana beslut förenas med en anmälningsskyldighet i fråga om nätdelar som omfattas av åtagandet.

Sammantaget bör regleringsmyndigheten förena SMP-skyldigheter och beslut om bindande åtaganden med en skyldighet att i god tid före åtgärden till myndigheten anmäla planer på att avveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av sådana skyldigheter. När det är nödvändigt för att säkerställa

konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter bör det dessutom vara möjligt för regleringsmyndigheten att ålägga SMP-operatören att närmare i detalj beskriva planerna, villkoren som ska gälla under en övergångsperiod och vilka jämförbara tillträdesprodukter som erbjuds i stället.

Som framgår ovan är det möjligt att ålägga en SMP-operatör en informationskyldighet i förhållande till andra operatörer. Som *IP-Only AB* för fram kan det finnas skäl för att potentiella investerare, inte bara samlokaliserade operatörer, bör få information om behovet av anläggning av ny infrastruktur. Direktivsregleringen har dock ett annat syfte. Enligt regeringens bedömning är det inte motiverat att utvidga anmälningsskyldigheten till en generell informationskyldighet till berörda aktörer.

14.2.6 Skyldigheter för rena grossistföretag

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten ska få ålägga ett rent grossistföretag skyldigheter om insyn, om särredovisning eller om tillträde till anläggningsinfrastruktur eller andra skyldigheter om priskontroll än sådana som avser rättvis och skälig prissättning, endast om det krävs ytterligare skyldigheter på grund av att de villkor som operatören erbjuder medför eller kan medföra konkurrensproblem till skada för slutanvändarna. Operatören ska till regleringsmyndigheten omgående anmäla omständigheter som kan påverka bedömningen av om operatören är ett rent grossistföretag. Uttrycket rent grossistföretag ska definieras i lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. Flera remissinstanser, bl.a. *AB Stokab*, *Netnod Internet Exchange AB* och *Telenor Sverige AB*, framför dock att innebörden av regleringen behöver tydliggöras, särskilt när det gäller förutsättningarna för att ett företag ska omfattas av definitionen. *PTS* påpekar att möjligheten att ålägga ytterligare skyldigheter har utformats betydligt snävare än vad som följer av direktivet. *IP-Only AB* anser att beviskravet för att ålägga ytterligare skyldigheter är för lågt ställt.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 80.1 och 80.2 i EU-direktivet framgår vissa begränsningar när det gäller möjligheten att ålägga skyldigheter för SMP-operatörer som inte bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad, inte är närstående till eller genom ägarintressen kontrollerar ett företag som bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad och inte heller genom avtal är bundet att exklusivt handla med ett enskilt företag som verkar på någon slutkundsmarknad (rena grossistföretag). Sådana operatörer får i ett första skede endast åläggas ett begränsat antal skyldigheter, nämligen skyldigheter i fråga om icke-diskriminering, om tillträde till nät och tillhörande faciliteter och om priskontroll i form av rättvis och rimlig prissättning. Av artikel 80.3 framgår att operatören till regleringsmyndigheten omgående ska anmäla ändrade omständigheter som påverkar bedömningen av om företaget är ett rent grossistföretag.

Utgångspunkten ska alltså vara regleringslättnader för rena grossistföretag. Bakgrunden till detta är att sådana företag kan vara till nytta i skapan-

det av en välfungerande grossistmarknad, med positiva effekter på slutkundskonkurrensen i efterföljande led. Sådana företags affärsmodeller kan också vara attraktiva för potentiella investerare i mer stabila infrastruktur-tillgångar och med ett mer långsiktigt perspektiv på anläggningen av nät med mycket hög kapacitet. Att det finns ett företag som endast verkar i grossistledet leder dock inte nödvändigtvis till effektiv konkurrens på slutkundsmarknader. Vissa risker med avseende på konkurrensen som uppstår på grund av beteendet hos sådana företag kan dock vara mindre än i fråga om vertikalt integrerade företag. Regleringsinsatsen bör därför i motsvarande mån vara mindre ingripande (se skäl 208 i EU-direktivet).

Direktivsbestämmelserna har ingen tidigare motsvarighet. De bör genomföras i den nya lagen. Uttrycket rent grossistföretag bör definieras i lagen.

Av artikel 80.4 framgår vidare att regleringsmyndigheten ska se över skyldigheter som har ålagts ett rent grossistföretag, om myndigheten på grund av de villkor som företaget erbjuder sina kunder i efterföljande led drar slutsatsen att konkurrensproblem har uppstått eller sannolikt kommer att uppstå till skada för slutanvändarna och detta kräver att ålagda skyldigheter ändras eller att skyldigheter åläggs i fråga om insyn, särredovisning eller tillträde till anläggningsinfrastruktur eller i fråga om annan priskontroll än rättvis eller rimlig prissättning.

Det är alltså först efter det att regleringsmyndigheten har ålagt en eller flera av de begränsade skyldigheterna och myndigheten i en efterföljande analys drar slutsatsen att konkurrensproblem har uppstått eller kan komma att uppstå, som åläggande av mer ingripande skyldigheter kan komma i fråga. Under förutsättning att uppställda kriterier är uppfyllda kan ett rent grossistföretag åläggas även de andra skyldigheter som kan åläggas en SMP-operatör.

I och med att regleringslättnader som utgångspunkt ska gälla för en SMP-operatör som uppfyller kriterierna för ett rent grossistföretag begränsas alltså regleringsmyndighetens möjligheter att ålägga sådana företag andra skyldigheter. Som *PTS* påpekar behöver konkurrensproblem som skadar slutanvändarna inte ha uppstått för att andra skyldigheter ska kunna åläggas, utan det är tillräckligt att konkurrensproblemet sannolikt kommer att uppstå. Det bör därför i lagen anges att vissa av de skyldigheter som kan åläggas en SMP-operatör endast får åläggas om det krävs ytterligare skyldigheter på grund av att de villkor som operatören erbjuder medför eller kan medföra konkurrensproblem till skada för slutanvändarna. Med anledning av *IP-Only AB:s* synpunkter bör det framhållas att bedömningen av effekterna ska ske utifrån de villkor som faktiskt erbjuds. Något ytterligare förtydligande behövs inte.

Den nya regleringen innebär att regleringslättnader kan komma i fråga endast i de fall där det kan konstateras att en SMP-operatör faktiskt är helt oberoende från all verksamhet på slutkundsmarknader. En operatör som i något avseende tar betalt av en slutkund för den verksamhet som operatören bedriver kan därför inte anses vara ett rent grossistföretag. Slutkunds försäljning i närstående företag eller i företag kopplade till SMP-operatören genom gemensamma ägarintressen ska också utesluta tillämpning av regleringslättnaderna. Huruvida företaget finansieras av allmänna medel saknar däremot betydelse.

Huruvida en SMP-operatör är ett rent grossistföretag får avgöras i det enskilda fallet. Operatören ska informera regleringsmyndigheten om

omständigheter som har relevans för den bedömningen. Utgångspunkten är att ett rent grossistföretag saknar de incitament för diskriminering i efterföljande led som kan finnas hos ett vertikalt integrerat företag. Mot den bakgrunden finns det förutsättningar för regleringslättnader, vilket ger operatören större frihet att långsiktigt planera sin affärsverksamhet. Det förutsätter dock att företaget objektivt sett erbjuder villkor som inte inverkar menligt på konkurrensen på slutanvändarmarknader.

När skyldigheter om icke-diskriminering, om tillträde till nät och tillhörande faciliteter eller om rättvis och rimlig prissättning har ålagts krävs också att regleringsmyndigheten noga bevakar effekterna på slutkundsmarknaderna och vid behov ålägger ytterligare skyldigheter. Myndigheten behöver i det sammanhanget bedöma om de sammantagna villkor som SMP-operatören erbjuder sina grossistkunder hindrar grossistkunderna från att erbjuda konkurrenskraftiga tjänster och därför är till nackdel för slutkunderna. Regeringen delar därför inte *Netnod Internet Exchange AB:s* farhågor när det gäller införandet av regleringslättnader för rena grossistföretag. Det finns fortfarande utrymme att ålägga andra skyldigheter som myndigheten bedömer är motiverade för det fall konkurrensproblem identifieras.

AB Stokab framhåller att det bör framgå att en SMP-operatör som endast bedriver grossistverksamhet omfattas av bestämmelserna för rena grossistföretag oavsett till vilket kundsegment som grossistprodukten tillhandahålls. När det gäller den synpunkten behöver regleringsmyndigheten med utgångspunkt i definitionen av ett rent grossistföretag bedöma vad som normalt får anses utgöra en slutkundsmarknad inom sektorn för elektronisk kommunikation. Av skäl 208 i EU-direktivet framgår att även SMP-operatörer som uteslutande har stora företagskunder på slutkundsnivå kan komma i fråga för regleringslättnad. Detta framgår dock inte av artikeltexten. Den idé som detta ger uttryck för framstår dock som motiverad på så sätt att stora företagskunder sällan köper standardiserade produkter och genom sin motverkande köpmakt i allmänhet är mindre utsatta för konkurrensproblem. Som IP-Only AB är inne på kan ett betraktelsesätt som innebär att vissa stora företagskunders inköp av insatsprodukter sker på en annan marknad än slutkundsmarknaden för privatpersoner inte uteslutas. Detta får bedömas i det enskilda fallet.

14.3 Skyldigheter som kan åläggas SMP-operatörer

14.3.1 Insyn

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åläggande av skyldigheter i fråga om insyn ska föras över till den nya lagen.

En skyldighet att lämna tillträde till nät och tillhörande faciliteter eller till infrastruktur för anläggning av nät ska förenas med en skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i Bereds riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande. Beslutet ska få förenas med vite.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Telenor Sverige AB* anser att en skyldighet att offentliggöra ett referenserbidande bör kunna anpassas till de villkor för tillträde som från tid till annan är nödvändiga för att spegla SMP-operatörens slutkundserbidanden. *PTS* framhåller att det bör förtydligas vilka tillträdeskyldigheter som ska förenas med en skyldighet att offentliggöra ett referenserbidande.

Skälen för regeringens förslag

Skyldighet om insyn i villkoren för tillträdet

Enligt 4 kap. 5 § LEK får en SMP-operatör förpliktas att i ett referenserbidande eller på annat sätt offentliggöra uppgifter. Det gäller specificerade uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning, inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster, prissättning eller andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde. I beslutet ska det anges vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade dessa ska vara och på vilket sätt de ska offentliggöras. Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den ska stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt lagen. Ett beslut får förenas med vite. Paragrafen genomför artikel 9.1–9.3 i tillträdesdirektivet. Syftet med regleringen är att skapa öppenhet och ge insyn i de villkor och krav som gäller för samtrafik och andra former av tillträde.

Artikel 69.1–69.3 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 9.1–9.3 i tillträdesdirektivet. Det har dock lagts till att skyldigheten även kan avse att lämna information om nätegenskapers förväntade utveckling. När det gäller villkor som ändrar tillträdet till eller användning av tjänster och applikationer ska särskilt villkor med avseende på migrering från tidigare generations infrastruktur offentliggöras. Regeringen bedömer att dessa tillägg täcks av den nuvarande regleringen i 4 kap. 5 § LEK. Mot den bakgrunden bör paragrafen föras över till den nya lagen.

Obligatorisk skyldighet om referenserbidande

Enligt 4 kap. 9 § LEK ska en skyldighet som avser tillträde till ett allmänt kommunikationsnät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och en fast nätanslutningspunkt förenas med en skyldighet att offentliggöra ett referenserbidande. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i tillträdesdirektivet. Beslutet om skyldigheten att offentliggöra ett referenserbidande får förenas med vite.

För närvarande ska skyldigheten gälla tillsammans med en skyldighet om tillträde till nätinфраstruktur utanför distributionsnäten. Syftet är att säkerställa icke-diskriminering vid tillhandahållande av tillträde till accessnätet genom att de villkor som ska gälla för samtliga grossistkunder offentliggörs på förhand (se prop. 2010/11:115 s. 74 f.). Enligt artikel 69.4 i EU-direktivet ska dock skyldigheten att offentliggöra ett referenserbidande gälla tillsammans med en skyldighet att lämna grossisttillträde till nätinфраstruktur i allmänhet. Bestämmelserna i 4 kap. 9 § LEK bör därför föras över till den nya lagen med denna justering. Som *PTS* påpekar bör det

tydliggöras att skyldigheten är obligatorisk i fråga om en tillträdesskyldighet till nät och tillhörande faciliteter samt till infrastruktur för anläggning av nät (se avsnitt 14.3.4 och 14.3.5).

Regleringen kommer därmed även att gälla skyldigheter om tillträde till fiberaccess. Det får förutsättas att tillträdesskyldigheter även fortsättningsvis i första hand kommer att åläggas för att säkerställa en effektiv reglering som åtgärdar flaskhalsproblematiken i eller i anslutning till accessnätet. Det kan dock inte uteslutas att det framöver finns anledning att utvidga regleringen till andra delar av ett nät än accessnätet. I så fall ska även tillträdesskyldigheter utanför accessnätet förenas med en skyldighet om att offentliggöra ett referenserbjudande.

Sedan tillträdesdirektivets tillkomst har det uppstått många olika nät-topologier och tillträdesprodukter och marknadsvillkoren har ändrats. Innehållet i ett referenserbjudande anges därför inte längre i direktivsregleringen. I stället bedöms syftet bättre och mer flexibelt kunna uppnås genom att Berec regelbundet uppdaterar riktlinjer med minimikriterier för ett referenserbjudande (se skäl 183 i EU-direktivet). I artikel 69.4 anges att referenserbjudandet ska offentliggöras med största möjliga beaktande av Berecs riktlinjer. Det bör därför i lagen anges att referenserbjudandet ska ha det innehåll som framgår av riktlinjerna.

Berec ska se över riktlinjerna när det är nödvändigt för att anpassa dem till den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen. Minimikriterierna ska också sträva efter att uppfylla de allmänna målen med direktivet. *Telenor Sverige AB* för fram att innehållet i ett referenserbjudande bör kunna anpassas i det enskilda fallet. Kriterierna utgör en miniminivå för de uppgifter som ett referenserbjudande ska innehålla. Det är därmed inte förenligt med EU-direktivet att frånga dessa kriterier.

14.3.2 Icke-diskriminering

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åläggande av skyldigheter i fråga om icke-diskriminering ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Telenor Sverige AB* är dock tveksamt till att föra in principen om lika insatsresurser i lagen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 6 § LEK får en SMP-operatör förpliktas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. En sådan skyldighet ska särskilt säkerställa att operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor mot andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster och att de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för operatörens egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster. Paragrafen genomför artikel 10 i tillträdesdirektivet.

Artikel 70 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 10 i tillträdesdirektivet. Det har endast lagts till att operatören i syfte att säkerställa likvärdigt tillträde får åläggas att leverera tillträdesprodukter och tillträdes-

tjänster till alla företag, även det egna, med samma leveranstider och på samma villkor, inklusive pris- och servicenivåer, samt med hjälp av samma system och förfaranden. Detta tillägg är ett förtydligande av den förstärkta icke-diskrimineringsmetoden lika insatsresurser (Equivalence of Inputs, EOI) och kodifierar kommissionens rekommendation 2013/466/EU av den 11 september 2013 om enhetliga krav på icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder för att främja konkurrensen och förbättra klimatet för bredbandsinvesteringar.

Bestämmelserna i 4 kap. 6 § LEK bör föras över till den nya lagen. Att samma leveranstider, pris- och servicenivåer ska gälla och att samma system och förfaranden ska tillämpas ingår i det som gäller för närvarande om att villkor, tjänster och information ska vara lika. Paragrafen bör därför, som också *Telenor Sverige AB* förordar, föras över oförändrad till den nya lagen.

14.3.3 Särredovisning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åläggande av skyldigheter i fråga om särredovisning ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser dock att lagtexten bör utformas närmare lydelsen av EU-direktivet.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 7 § LEK får en SMP-operatör förpliktas att särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska tillämpa en öppen prissättning för andra operatörer och för intern överföring eller tillhandahålla en myndighet sin redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från annan. Paragrafen genomför artikel 11 i tillträdesdirektivet.

Artikel 71 i EU-direktivet motsvarar i sak artikel 11 i tillträdesdirektivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen. Som *PTS* framhåller bör dock lagtexten återspegla den nya lydelsen i EU-direktivet. Det bör därför anges att en sådan skyldighet kan avse att operatören ska ge insyn i sina grossistpriser och sina priser vid intern försäljning. Någon ändring i sak är inte avsedd.

14.3.4 Tillträde till nät och tillhörande faciliteter

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åläggande av skyldigheter i fråga om tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter och om vad som särskilt ska beaktas vid åläggande av en sådan skyldighet ska föras över till den nya lagen med följande ändringar och tillägg.

- En skyldighet ska också kunna avse att operatören ska ge någon annan tillträde till specificerade aktiva eller virtuella nätdelar och nättjänster.
- Regleringsmyndigheten ska vid tillämpningen av bestämmelserna även särskilt beakta den förväntade tekniska utvecklingens påverkan på nätens utformning och förvaltning och behovet av att säkerställa teknikneutralitet i syfte att främja utformning och förvaltning av flera nät.
- Villkor om att följa standarder eller specifikationer ska vara förenliga med standarder som har tagits upp i Europeiska kommissionens förteckning över obligatoriska standarder.
- Regleringsmyndigheten ska vid sin bedömning av om en tillträdeskyldighet ska åläggas också överväga om konkurrensen och slutanvändarnas intressen i stället kan främjas genom åläggande av endast skyldigheter om tillträde till infrastruktur för anläggning av nät eller av skyldigheter på närliggande marknader.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer endast får gälla obligatoriska standarder. I promemorian föreslås inte förtydligandet att en skyldighet kan avse att ge någon annan tillträde till specificerade aktiva eller virtuella nätdelar och nättjänster.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Säkerhetspolisen* anser dock att PTS ska kunna neka tillträde om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till risken för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt. *Försvarmakten* och *Försvarets radioanstalt* för fram liknande synpunkter. *Telenor Sverige AB* och *PTS* anser att bestämmelserna bör utformas närmare lydelsen av EU-direktivet. PTS påpekar också att det inte är tydligt att direktivet föreskriver att skyldigheter ska åläggas på närliggande marknader inom ramen för en given marknadsanalys.

Skälen för regeringens förslag

Vad en tillträdesskyldighet kan innebära

Enligt 4 kap. 8 § LEK får en SMP-operatör åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. I paragrafen exemplifieras att en sådan skyldighet kan avse att operatören ska

- ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av operatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,
- förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

- erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,
- bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,
- erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,
- erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,
- erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
- erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stödjer eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,
- bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Ett sådant beslut får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Bestämmelserna i 4 kap. 8 § LEK genomför artikel 12.1 och 12.3 i tillträdesdirektivet. Artikel 73.1 och 73.3 i EU-direktivet motsvarar i sak artikel 12.1 och 12.3 i tillträdesdirektivet. Det har förtydligats att en skyldighet kan avse att bevilja tillträde till specifika aktiva eller virtuella nätelement och nättjänster. Detta är en kodifiering av hur bestämmelserna har tolkats i praxis. Därutöver har även det exempel som motsvarar bestämmelsen i 4 kap. 8 § första stycket 1 LEK justerats i och med att numera inaktuella förtydliganden har utgått. Regeringen anser i likhet med *Telenor Sverige AB* att paragrafen bör återspegla de exemplifieringar som finns i EU-direktivet. Bestämmelserna i 4 kap. 8 § LEK bör därför föras över till den nya lagen med de ändringar som krävs för att anpassa bestämmelserna till den nya lydelsen i EU-direktivet.

Av EU-direktivet framgår att det är tillräckligt att villkor om att följa standarder eller specifikationer är förenliga med de standarder som har tagits upp i Europeiska kommissionens förteckning över obligatoriska standarder. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian bör paragrafen ändras i det avseendet så att den överensstämmer med direktivet.

En förutsättning för att få ålägga en skyldighet är att tillträdet är rimligt. Vid den bedömningen ska även säkerhetsaspekter beaktas, vilket dessutom säkerställs med stöd av tillägget i portalparagrafen som föreslås i avsnitt 7. Regleringsmyndigheten kan också genom att ålägga SMP-operatören att erbjuda specifika villkor vid tillgängliggörande av faciliteter eller tjänster närmare säkerställa att det tillträde som lämnas är rimligt med hänsyn till säkerhetsskyddet. *Säkerhetspolisen* och *Försvarsmakten* för fram att det kan uppstå situationer där en SMP-operatör behöver neka tillträde till specificerade nätdelar eller tillhörande faciliteter. Regeringen instämmer i att säkerhetsintresset är av stor vikt. Det finns därför skäl att återkomma till denna fråga i ett annat sammanhang.

Definitionen av tillträde

Enligt artikel 2.27 i EU-direktivet avses med tillträde när faciliteter eller tjänster görs tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. Definitionen motsvarar i sak artikel 2 a i tillträdesdirektivet. Den innehåller en exemplifierande uppräknning av olika former av tillträde.

Vid genomförandet av tillträdesdirektivet konstaterades att direktivets definition inte är uttömmande och att den därför inte underlättar tillämpningen. Det bedömdes därför inte finnas skäl att införa någon definition av tillträde i LEK (se prop. 2002/03:110 s. 165 f., jfr prop. 2010/11:115 s. 162). Det finns inte skäl att nu göra en annan bedömning. Det föreslås därför inte en definition av tillträde i den nya lagen. Liksom hittills utgör dock direktivets definition tolkningsdata vid tillämpningen av bestämmelserna om tillträde. I rättspraxis har till exempel, mot bakgrund av definitionen, en skyldighet om tillträde ansetts kunna förenas med en skyldighet att erbjuda vissa avtalsvillkor vid tillgängliggörandet av tjänster åt tillträdande operatörer (se Kammarrätten i Stockholms dom den 4 oktober 2011 i mål nr 1690-10).

Omständigheter som särskilt ska beaktas

I 4 kap. 10 § LEK anges de omständigheter som regleringsmyndigheten ska tillmäta särskild vikt när den överväger om det är lämpligt att ålägga någon en skyldighet om tillträde till nät och tillhörande faciliteter, liksom när den bedömer skyldighetens proportionalitet i det enskilda fallet. Regleringsmyndigheten ska vid tillämpningen av bestämmelserna särskilt beakta

- den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande faciliteter, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt arten och typen av samtrafik och andra former av tillträde,
- den tillgängliga kapaciteten,
- de risker som en nyinvestering medför för ägaren till ett nät eller tillhörande faciliteter,
- behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,
- berörda immateriella rättigheter, och
- intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Paragrafen genomför artikel 12.2 i tillträdesdirektivet. Motsvarande bestämmelser finns i artikel 73.2 i EU-direktivet, som dessutom innehåller vissa tillägg. Som utgångspunkt bör därför 4 kap. 10 § LEK föras över till den nya lagen.

I EU-direktivet har det lagts till att hänsyn ska tas till den förväntade tekniska utvecklingens påverkan på nätens utformning och förvaltning samt behovet av att säkerställa teknikneutralitet i syfte att främja utformning och förvaltning av flera nät. Detta bör framgå av paragrafen.

Det har också lagts till att risken i investeringar med koppling till högkapacitetsnät och behovet av att värna om konkurrens och innovativa affärsmodeller, såsom saminvesteringar i nät, ska beaktas vid bedömningen. Tilläggen innebär endast förtydliganden till vad som anges i motsvar-

ande punkter i tillträdesdirektivet. Enligt regeringens bedömning täcks dessa tillägg av paragrafens lydelse. Det behövs därför ingen ändring i denna del.

Bedömningen av lämplighet och proportionalitet

I artikel 73.2 ges dessutom närmare och delvis nya anvisningar för bedömningen av om det är lämpligt att ålägga en viss tillträdesskyldighet, i synnerhet i fråga om proportionalitetsbedömningen. I jämförelse med tillträdesdirektivet anges att analysen ska omfatta en prövning av om andra former av tillträde till resurser i grossistledet, antingen på samma marknad eller på en närliggande grossistmarknad, skulle vara tillräckliga för att avhjälpa konkurrensproblemen. I enlighet med proportionalitetsprincipen bör den minst ingripande tillträdesskyldigheten åläggas, även om det innebär att det i stället är en annan marknad som bör regleras. En del av bedömningen är alltså att överväga alternativ tillträdesreglering. Som *PTS* påpekar finns det däremot inte något krav på att skyldigheter ska åläggas på närliggande marknader. Att konkurrensproblemen kan åtgärdas med mindre ingripande reglering på en närliggande marknad talar dock för att åläggandet inte är förenligt med proportionalitetsprincipen. Detta bör framgå av paragrafen.

Direktivets utgångspunkt är att infrastrukturbaserad konkurrens genom anläggning av parallella nät är det effektivaste sättet att uppnå långsiktig konkurrens. Av artikel 73.2 framgår att regleringsmyndigheten ska överväga att ålägga en skyldighet om tillträde till infrastruktur för anläggning av nät, se vidare nästa avsnitt. Även detta bör framgå av paragrafen. Det bör i enlighet med direktivet förtydligas att det som avses är att myndigheten ska överväga om åläggandet av enbart sådana skyldigheter är ett proportionellt sätt att främja konkurrens och slutanvändarens intressen. Om så inte är fallet, finns det inte något hinder mot att ålägga tillträdes-skyldigheter både till nät och tillhörande faciliteter och till anläggningsinfrastruktur.

14.3.5 Tillträde till infrastruktur för anläggning av nät

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten ska få ålägga en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av infrastruktur för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät. En sådan skyldighet ska även få avse infrastruktur som inte är en del av den relevanta marknaden.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Säkerhetspolisen* anser dock att *PTS* ska kunna neka tillträde om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till risken för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt. *Försvarsmakten* och *Försvarets radioanstalt* för fram liknande synpunkter. *Telenor Sverige AB* efterfrågar mer vägledning om hur de nya bestämmelserna förhåller sig till övriga tillträdesbestämmelser. *PTS* framhåller att det bör klargöras hur bestämmelserna förhåller sig till lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnads-

lagen). *AB Stokab* anser att det bör förtydligas att innebörden av att en begäran om tillträde ska vara rimlig bör tolkas på samma sätt som enligt utbyggnadslagen. *IP-Only AB* anser att prissättningen av tillträdet behöver förtydligas.

Skälen för regeringens förslag

En skyldighet om tillträde till anläggningsinfrastruktur införs

Enligt artikel 72 i EU-direktivet får en SMP-operatör åläggas att tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till och användning av befintlig anläggningsinfrastruktur. En förutsättning för detta är att nekat tillträde, eller tillträde som ges på orimliga villkor som ger en liknande verkan, skulle hindra uppkomsten av en marknad med hållbar konkurrens och inte ligga i slutanvändarnas intresse. Skyldigheten får åläggas oberoende av om de tillgångar som påverkas av skyldigheten är en del av den relevanta marknaden enligt marknadsanalysen. Skyldigheten måste dock stå i proportion till och vara nödvändig för att uppnå direktivets mål. Regleringen är ny.

Tillgångar i anläggningsinfrastruktur som kan användas för elektroniska kommunikationsnät har stor betydelse för utbyggnaden av nya nät. Om man kan uppnå ett effektivt tillträde till sådana tillgångar, så att de kan återanvändas, har det stora positiva effekter för utbyggnad av konkurrerande infrastruktur. Artikelns motiveras med att det vid sidan av bestämmelser om fysisk infrastruktur i det s.k. utbyggnadsdirektivet 2014/61/EU behövs en specifik korrigeringsåtgärd i de fall tillgångar i anläggningsinfrastruktur ägs av en SMP-operatör. Tillträde till anläggningsinfrastruktur bör därför kunna ges självständigt för att förbättra dynamiken i konkurrensen och anläggningen på marknader i efterföljande led. Denna möjlighet bör analyseras innan behovet av andra möjliga regleringsåtgärder övervägs (se föregående avsnitt och skäl 187 i EU-direktivet).

Artikel 72 förefaller i första hand ta sikte på att återanvända anläggningsinfrastruktur för det kopparbaserade accessnätet. Den är dock utformad så, att den inte utesluter tillämpning t.ex. i fråga om annan kanalisation. När en tillträdande operatör bedömer att anläggning av ett parallellt accessnät är affärsmässigt motiverat är det ett av de mest effektiva sätten att uppnå långsiktigt hållbar konkurrens. Operatören äger då själv och kontrollerar sin infrastruktur och får därför bättre förutsättningar att överblicka och planera sin verksamhet i alla delar.

För att genomföra artikeln bör en SMP-operatör kunna åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av befintlig infrastruktur för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät. Det bör därför införas en ny paragraf om detta i lagen. Som framgår av föregående avsnitt anser regeringen att det finns skäl att återkomma till frågan om säkerhets-skydd i ett annat sammanhang, vilket bl.a. *Säkerhetspolisen* efterlyser.

Den nya artikeln kodifierar att tillträde till anläggningsinfrastruktur får åläggas även om infrastrukturen inte är en del av den relevanta marknaden (artikel 72.2). En skyldighet om tillträde till kanalisation har tidigare, i enlighet med kommissionens rekommendation 2010/572/EU av den 20 september 2010 om reglerat tillträde till nästa generations accessnät (NGA-rekommendationen), ålagts med stöd av 4 kap. 4 och 8 §§ LEK, se PTS beslut den 19 februari 2015 om fastställande av företag med betydande inflytande på marknaden för lokalt tillträde till nätinfrastuktur (mark-

nad 3a), dnr 11-9306. Nu framgår det alltså uttryckligen av direktivet att tillträde till exempelvis kanalisation för ledningar som används för att tillhandahålla tjänster på en annan, annars oreglerad marknad kan åläggas om en grundlig analys visar att detta skulle tjäna syftet att skapa effektiv konkurrens på den marknad som är reglerad. Detta bör särskilt framgå av lagen.

Den nya paragrafen överlappar alltså den reglering som föreslås i föregående avsnitt). Uppdelningen motiveras av att regleringsmyndigheten i första hand ska analysera om enbart skyldigheten om tillträde till anläggningsinfrastruktur skulle vara ett proportionellt sätt att främja konkurrensen och slutanvändarnas intressen. När det gäller proportionalitetsbedömningen skulle tillträde till anläggningsinfrastruktur i vissa fall kunna ses som en mindre ingripande åtgärd än tillträde till nät. Trots det är det inte troligt att tillträde till anläggningsinfrastruktur genomgående kan fungera som ett alternativ till grossisttillträde. Om enbart tillträde till anläggningsinfrastruktur erbjuds, kan det innebära en betydande inträdesbarriär för sådana konkurrenter som inte har den finansiella styrka som krävs för att dra nytta av tillträdet eller av andra skäl bedömer att det åtminstone i ett första skede är ett för stort åtagande. I sådana fall gynnas inte en långsiktigt hållbar konkurrens. Huruvida en sådan reglering blir mer eller mindre ingripande, och hur den påverkar risker och investeringsincitament, beror på omständigheterna i det enskilda fallet. Det behövs därför en noggrann analys av samtliga omständigheter som påverkar konkurrenssituationen.

Även om regleringen är ny, finns det som framgår ovan praxis för åläggande av en motsvarande skyldighet. Denna bör dock ses i ljuset av de ändringar som den nya regleringen innebär. Bedömningen av vad som är en rimlig begäran måste göras utifrån de konkurrensproblem som regleringsmyndigheten avser att åtgärda i det enskilda fallet.

Förhållandet till utbyggnadslagen

Bestämmelser om tillträde till befintlig anläggningsinfrastruktur finns också i utbyggnadslagen. I den lagen avser fysisk infrastruktur endast passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva (1 kap. 2 §). Därmed omfattas inte s.k. svart fiber av utbyggnadslagens tillämpningsområde. Även fysisk infrastruktur som används för att tillhandahålla dricksvatten undantas (1 kap. 3 § första stycket). Artikel 72.1 i EU-direktivet innehåller inte motsvarande begränsningar. De exempel på anläggningsinfrastruktur som anges i EU-direktivet motsvarar de exempel som anges i utbyggnadslagen och utbyggnadsdirektivet. Den nya regleringen överlappar därmed utbyggnadslagens tillämpningsområde.

Enligt 2 kap. 1 § andra stycket utbyggnadslagen är den lagen subsidiär till bestämmelserna om tillträde i LEK. Det innebär att lagen inte ska tillämpas om bredbandsutbyggaren har rätt att begära tillträde till infrastrukturen enligt ett beslut som har fattats med stöd av LEK. Ett beslut om åläggande av skyldigheter i fråga om tillträde till nät och tillhörande faciliteter är ett sådant beslut, se föregående avsnitt. Detsamma bör gälla för den nya skyldighet som nu föreslås. Som *PTS* påpekar behöver den nya paragrafen därmed läggas till i utbyggnadslagen för att klargöra vilken reglering som har företräde. Sammantaget innebär detta att tillträde till en

SMP-operatörs anläggningsinfrastruktur inte kan lämnas enligt utbyggnadslagen om regleringsmyndigheten med stöd av LEK har ålagt SMP-operatören en tillträdesskyldighet (se prop. 2015/16:73 s. 28 f.).

Utbyggnadslagen syftar till att sänka kostnaderna för utbyggnad av nät i allmänhet. Tillträde till anläggningsinfrastruktur ska enligt den nya lagen kunna åläggas när det är motiverat av konkurrensskäl. Eftersom SMP-regleringen därmed har ett annat syfte än utbyggnadslagen, kommer de båda regelverken även fortsättningsvis att gälla vid sidan av varandra på så sätt att ett åläggande enligt LEK förutsätter att det behövs för att åstadkomma effektiv konkurrens. Regeringen delar därför inte heller *AB Stokabs* uppfattning att bestämmelserna i utbyggnadslagen bör ligga till grund för bedömningen av när en begäran om tillträde enligt den nya paragrafen inte ska anses rimlig.

Prissättning av tillträdet

Enligt punkten 2 i bilaga 1 till NGA-rekommendationen bör regleringsmyndigheten reglera priserna för tillträdet till anläggningsinfrastruktur på ett sätt som överensstämmer med metoden för att prissätta tillträdet till det kopparbaserade accessnätet. Det anges också att när myndigheten fastställer sådana tillträdespriser bör den inte använda sig av någon annan riskprofil än för kopparinfrastruktur, utom när en SMP-operatör har tvingats att ta på sig särskilda anläggningskostnader, utöver de normala underhållskostnaderna, för att bygga ett nästa generations accessnät.

Mot den bakgrunden bör som utgångspunkt tillträdet till infrastruktur för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät prissättas beroende på vilka kostnader, inklusive risk, den SMP-operatör som åläggs skyldigheten faktiskt har haft för infrastrukturen i fråga. Även i skäl 187 i EU-direktivet anges att befintliga tillgångar i anläggningsinfrastruktur ska värderas utifrån ett indexerat redovisningsvärde efter ackumulerade avskrivningar och att tillgångar som används och som är helt avskrivna efter en avskrivningsperiod på minst 40 år ska vara undantagna. Regleringsmyndigheten ska bedöma om en prisskyldighet är nödvändig i det enskilda fallet och vilken form av prissättning som är lämplig. Skyldigheter om prissättning behandlas i nästa avsnitt.

14.3.6 Priskontroll och kostnadsredovisning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åläggande av skyldigheter i fråga om kostnadstäckning och prissättning ska föras över till den nya lagen.

Vid fastställandet av kostnadsorienterade taxor för samtalsterminering ska kriterierna i bilaga 3 till EU-direktivet tillämpas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock att det av lagen även ska framgå att hänsyn ska tas till operatörens risk vid prissättningen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser dock att bestämmelserna bör utformas närmare lydelsen i EU-direktivet. *PTS* framhåller också att

en riskkompensation alltid har beaktats vid tillämpningen av prisregleringsskyldigheten. *Sveriges Television AB* för fram en liknande synpunkt.

Skälen för regeringens förslag

Skyldighet om prissättning och kostnadsredovisning

Enligt 4 kap. 11 § första, tredje och fjärde styckena LEK får en SMP-operatör åläggas att iaktta kostnadstäckning eller tillämpa kostnadsorienterad eller annan prissättning för specificerade typer av samtrafik och andra former av tillträde. Detta får ske om en marknadsanalys visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna. En sådan skyldighet kan även avse att operatören ska tillämpa en viss kostnadsredovisningsmetod. En beskrivning av metoden ska då göras tillgänglig för allmänheten. Kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen ska framgå av beskrivningen. Den som har ålagts att kostnadsorientera sin prissättning ska visa att priserna är rättvisa och skäliga med hänsyn till kostnaderna och får åläggas en skyldighet att justera sina priser. Enligt 4 kap. 12 § LEK ska hänsyn tas till den investering som gjorts av operatören. Vidare ska en skyldighet utformas så att operatören får en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen. Bestämmelserna genomför artikel 13 i tillträdesdirektivet.

Artikel 74 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 13 i tillträdesdirektivet. Bestämmelserna i 4 kap. 11 och 12 §§ LEK bör därför föras över till den nya lagen. I den svenska språkversionen av EU-direktivet anges marginalklämning i stället för prispress. Motsvarande ändring görs inte i bl.a. den engelska språkversionen som använder samma uttryck som i tillträdesdirektivet ("price squeeze"). EU-direktivet torde därmed inte innebära någon ändring i sak i denna del. Uttrycket prispress bör alltså behållas i den nya lagen.

En nyhet är att regleringsmyndigheten vid bedömningen av om skyldigheter om prissättning är lämpliga ska ta hänsyn till behovet av att främja konkurrens och slutanvändares långsiktiga intressen med avseende på anläggningen och användningen av nästa generations nät, i synnerhet nät med mycket hög kapacitet. Detta innebär ett större fokus på hänsyn till främjandet av konkurrensen och slutanvändarnas intresse av anläggning av nya nät i förlängningen. Det följer av lagens syfte att myndigheten ska beakta detta i sina bedömningar, se avsnitt 7.

I artikel 74.2 har det lagts till att de metoder för kostnadstäckning eller för prissättning som åläggs ska bidra till att främja anläggningen av nya och förbättrade nät. Sådan anläggning torde främjas bäst genom att operatören garanteras en rimlig avkastning justerad för risk på sin investering i nya nät. Det är också på det sättet som 4 kap. 11 och 12 §§ LEK har tillämpats hittills. Som *PTS* påpekar innehåller prissättningen en kompensation för risk i och med att riskerna i praktiken vägs in när avkastningen bestäms. EU-direktivet innebär ingen ändring i denna del. Mot den bakgrunden delar regeringen *Sveriges Television AB*:s uppfattning att det inte är nödvändigt att komplettera bestämmelserna med ett tillägg om anpassning av avkastningen till operatörens risk.

Proportionalitetsbedömningen

Av artikel 74.1 tredje och fjärde styckena framgår att regleringsmyndigheten ska överväga att inte ålägga eller behålla skyldigheter enligt artikeln om den konstaterar att det finns en påvisbar återhållande effekt på slutkundspriset och att andra skyldigheter som har ålagts SMP-operatören säkerställer ett effektivt och icke-diskriminerande tillträde. När myndigheten bedömer lämpligheten i att ålägga någon skyldigheter om prissättning för tillträde till befintliga nätelement ska myndigheten också beakta fördelarna med förutsebara och stabila grossistpriser när det gäller att säkerställa ett effektivt marknadsinträde och tillräckliga incitament för alla företag att anlägga nya och förbättrade nät.

Detta utgör preciseringar av det som i övrigt framgår av artikel 74.1 och kodifierar delar av NGA-rekommendationen. Det innebär att prisreglering som huvudregel inte ska tillämpas när förutsättningarna i artikel 74.1 tredje stycket är uppfyllda. Som framgår ovan får en skyldighet om prissättning endast åläggas om operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress. En sådan skyldighet är därför redan i dag utesluten i sådana fall där det finns faktorer som håller slutkundspriset nere. I övrigt följer det av proportionalitetsprincipen och lagens syfte att priskontroll inte bör införas om det inte är motiverat. Det synsätt som nu ytterligare kommer till uttryck i direktivet överensstämmer med hur 4 kap. 11 § LEK har tillämpats i praktiken.

Prissättning i myndighetens beslut

Enligt 4 kap. 11 § andra stycket LEK får en skyldighet att iakttä kostnadstäckning eller tillämpa viss prissättning förenas med en skyldighet att tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris för samtrafik och andra former av tillträde som omfattas av förpliktelsen. Av fjärde stycket framgår att skyldigheten för SMP-operatören att visa att priserna är rättvisa och skäliga i så fall inte gäller.

Syftet med regleringen är att åstadkomma bättre förutsägbarhet i PTS prisregleringsbeslut genom ett uttryckligt mandat att i ett skyldighetsbeslut ange ett visst högsta eller lägsta pris, dvs. utöva priskontroll direkt i beslutet (se prop. 2013/14:72 s. 18 f. och 35). Regleringen har bidragit till att åtgärda de brister som funnits, bl.a. har antalet tvister kopplade till beslut om pris minskat efter det att PTS har använt sig av den möjlighet som bestämmelserna ger. Bestämmelserna bör därför föras över till den nya lagen.

Taxor för samtalsterminering

Som framgår av avsnitt 14.2.4 kommer regleringsmyndigheten på marknaderna för fast respektive mobil samtalsterminering enbart att kunna ålägga skyldigheter om priskontroll i avsaknad av en unionsomfattande termineringstaxa för respektive marknad.

Om regleringsmyndigheten ålägger en skyldighet om kostnadsorienterade termineringstaxor, ska dessa enligt artikel 75.2 i EU-direktivet följa de principer, kriterier och parametrar som anges i bilaga 3 till direktivet. Detta bör framgå av lagen. Bilaga 3 är omfattande. Detta talar emot att ange kriterierna i lagen. Bestämmelsen bör i stället lämpligen utformas som en hänvisning till bilagan. Hänvisningen kommer då att få en materiell innebörd och den bör därmed avse direktivet i en viss angiven lydelse, s.k.

statisk hänvisning. En följd av denna hänvisningsteknik är att lagen behöver ändras varje gång bilaga 3 ändras. Det gäller även om några överväganden i sak inte aktualiseras.

14.3.7 Reglering av tjänster som riktar sig till slutkunder

Regeringens bedömning: Det bör inte införas en möjlighet för regleringsmyndigheten att ålägga en operatör med betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad särskilda skyldigheter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 5 kap. 13 § LEK får SMP-operatörer på en viss slutkundsmarknad åläggas att vidta lämpliga åtgärder, om andra särskilda skyldigheter som kan åläggas enligt lagen är otillräckliga. Paragrafen genomför artikel 17 i USO-direktivet (se prop. 2002/03:110 s. 231 f. och 387).

Artikel 83 i EU-direktivet motsvarar artikel 17 i USO-direktivet. Regleringen är dock numera valfri för medlemsstaterna.

Enligt skäl 173 i EU-direktivet anses förhandsreglering i grossistledet, som i princip är mindre ingripande än reglering i slutkundsledet, vara tillräcklig för att hantera potentiella konkurrensproblem på relaterade slutkundsmarknader i efterföljande led. Den stegvisa avregleringen av slutkundsmarknaderna i unionen är ett tecken på konkurrensframstegen sedan regelverket för elektronisk kommunikation infördes. Bestämmelserna om införande av korrigeringsåtgärder på förhand för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden bör därför, när så är möjligt, förenklas och göras mer förutsebara.

Bestämmelserna i 5 kap. 13 § LEK har tidigare tillämpats i beslut om skyldigheter beträffande grossisttjänster för telefonabonnemang i det fasta nätet, s.k. GTA. GTA-beslutet är upphävt eftersom PTS har bedömt att det inte längre behövs något sådant skyldighetsbeslut. Sammantaget saknas skäl att behålla regleringen.

14.4 Bindande åtagande om saminvestering i anläggningen av nya optiska fibernät

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten ska, på begäran av en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad, besluta att ett åtagande av operatören om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät fram till slutanvändares lokaler eller till en basstation ska vara helt eller delvis bindande, om

- ett erbjudande till andra operatörer om saminvestering har offentliggjorts minst sex månader innan anläggningen påbörjas,
- erbjudandet uppfyller kriterierna i bilaga 4 till EU-direktivet, i den ursprungliga lydelsen,
- operatörer som inte deltar i saminvesteringen ges motsvarande möjligheter att nå slutanvändare som innan anläggningen och tillträdet ges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor, samtidigt som incitamenten till saminvestering upprätthålls, och
- minst ett saminvesteringsavtal har ingåtts med en annan operatör.

Ett sådant beslut ska avse en bestämd tid om minst sju år. Så länge beslutet gäller ska regleringsmyndigheten få ålägga ytterligare skyldigheter när det gäller de nätdelar som omfattas av åtagandet endast om det finns betydande konkurrensproblem som inte kan åtgärdas på något annat sätt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att ett åtagande om saminvestering i anläggning av delar av ett optiskt fibernät får godtas om villkoren är uppfyllda. Så länge beslutet gäller får andra särskilda skyldigheter avseende nätdelarna åläggas endast om det finns särskilda skäl. Det föreslås också att regleringsmyndigheten ska beakta riktlinjer som Berec har antagit.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att förslaget inte återspeglar innebörden av direktivet och påpekar att bestämmelserna är tvingande för regleringsmyndigheten i fråga om erbjudanden som uppfyller angivna villkor, medan myndigheten även får göra sådana erbjudanden som inte uppfyller villkoren men som kan vara positiva för konkurrensen bindande. I likhet med *PTS* anser *Tele2 AB* att det bör tydliggöras att bestämmelserna endast kan tillämpas vid nyanläggning av nät. *Telenor Sverige AB* understryker vikten av att viljan att uppmuntra investeringar i utbyggnaden av fibernät inte får äventyra det övergripande målet om effektiv konkurrens på marknaden. *Konkurrensverket* framhåller att eventuella konkurrensproblem som bestämmelserna ger upphov till i första hand bör hanteras inom telekomregelverket.

Skälen för regeringens förslag

Reglering av nya optiska fibernät

I artikel 76 i EU-direktivet finns en ny reglering som behandlar saminvestering i anläggningen av nya optiska fibernät. Bestämmelserna saknar motsvarighet i nuvarande EU-regelverk och syftar till att underlätta långsiktiga strukturella samarbeten för utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet.

Regleringen representerar ett nytt sätt att hantera konkurrensproblem och samtidigt främja utbyggnaden av fibernät på fastställda marknader där SMP-företag har identifierats.

Regleringen innebär att ett SMP-företag får erbjuda åtaganden för att möjliggöra saminvestering i anläggningen av nät med mycket hög kapacitet som består av fiberoptiska element fram till slutanvändares lokaler eller till en basstation. Regleringsmyndigheten ska bedöma det erbjudna saminvesteringsåtagandet och ska, förutsatt att angivna villkor är uppfyllda (artikel 76.1 andra stycket punkterna a–e och bilaga 4), göra åtagandet bindande. Ett bindande åtagande om saminvestering ska i vissa fall kunna ersätta andra skyldigheter för SMP-företag som korrigeringsåtgärd i syfte att skapa hållbar konkurrens samtidigt som utbyggnaden av nya nät främjas.

I artikel 76.1 anges som exempel på ett sådant saminvesteringsåtagande att erbjuda medägarskap och att erbjuda långsiktig riskdelning genom samfinansiering eller genom inköpsavtal som medför särskilda rättigheter av strukturell karaktär för andra tillhandahållare. På grund av den rådande osäkerheten om hur snabbt efterfrågan på bredbandstjänster med mycket hög kapacitet kommer att utvecklas, samt när det gäller allmänna skalfördelar och densitet, erbjuder saminvesteringsavtal betydande fördelar i form av delade kostnader och risker och ger mindre företag möjlighet att investera på rationella villkor. Därmed kan hållbar och långsiktig konkurrens främjas även inom områden där den infrastrukturbaserade konkurrensen inte är effektiv (skäl 198 i direktivet).

När det gäller den praktiska tillämpningen kan det konstateras att regleringen utgår från att flera former av saminvesteringserbjudanden kan komma i fråga. Erbjudandet kan utformas av SMP-företaget självt eller förhandlas fram tillsammans med saminvesterare. Ett möjligt upplägg skulle kunna vara att anläggningen definieras utifrån de slutanvändare som nås med hjälp av nätet i fråga. En sådan saminvestering i nätanläggning som avses i artikeln har inte varit vanligt förekommande i Sverige. Det saknas därför närmare exempel på situationer där artikeln hade kunnat aktualiseras.

Ny reglering som binder SMP-företaget vid ett saminvesteringsåtagande

För att genomföra artikel 76 behöver regleringsmyndigheten genom ett beslut kunna binda ett SMP-företag vid ett åtagande om saminvestering i anläggningen av ett optiskt fibernät, som erbjuds av företaget. Därefter ska myndigheten som utgångspunkt vara förhindrad att införa ytterligare skyldigheter när det gäller nya fibernät eller delar av ett sådant nät som omfattas av åtagandet.

Den svenska språkversionen av EU-direktivet saknar ordet nytt. Det framgår dock av rubriken till artikeln att regleringen avser nya nätelement med mycket hög kapacitet. Som *PTS* och *Tele2 AB* påpekar bör det av lagen framgå att de åtaganden som regleras avser saminvestering i nyanläggning av nät. För redan anlagda nätelement kan ett saminvesteringsavtal alltså inte ersätta reglering i form av ålagda skyldigheter för SMP-operatörer. Berec har i enlighet med artikel 76.4 offentliggjort riktlinjer för att främja en konsekvent tillämpning av villkoren och kriterierna för bedömningen av nya nätelement med mycket hög kapacitet (artikel 76.1

och bilaga 4 till EU-direktivet). Riktlinjerna behandlar bl.a. vad som är ett nytt nät vid tillämpningen av artikel 76. Huruvida uppgraderingar och liknande av befintliga nät ska anses som nyanläggning får bedömas i det enskilda fallet med beaktande av bl.a. Berecs riktlinjer.

Som PTS också framhåller framgår det av direktivet att om regleringsmyndigheten anser att saminvesteringsåtagandet uppfyller vissa villkor (se närmare nedan) ska åtagandet göras bindande. Med hänsyn till att ett bindande åtagande innebär en regleringslättning anser regeringen att det bör tydliggöras att regleringsmyndigheten är skyldig att göra åtagandet bindande på begäran av SMP-företaget. Förutsatt att villkoren är uppfyllda är bestämmelserna alltså tvingande för myndigheten på det sättet att åtagandet som huvudregel utgör hinder för åläggande av SMP-skyldigheter.

Ett beslut att göra ett åtagande bindande ska fattas i enlighet med artikel 79.3 (artikel 76.2 första stycket). Ett åtagande bör därmed kunna göras helt eller delvis bindande. Där framgår också att åtagandet ska göras bindande för en period om minst sju år.

Sammantaget bör det i den nya lagen införas en skyldighet för regleringsmyndigheten att, på begäran av ett SMP-företag, besluta att ett åtagande av operatören om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät fram till slutanvändares lokaler eller till en basstation ska vara helt eller delvis bindande. Det bör även framgå av lagen att beslutet ska avse en bestämd tid om minst sju år.

I avsnitt 20.1 föreslås att beslut om att ett åtagande ska vara bindande ska omfattas av tillsynen enligt den nya lagen. Det innebär att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att ett bindande åtagande följs på samma sätt som gäller för ålagda skyldigheter. Att beslutet omfattas av tillsynen innebär att myndigheten också får kräva att ett företag lämnar in en redogörelse för hur åtagandet uppfylls.

Villkor som åtagandet ska uppfylla

De villkor som saminvesteringserbjudandet ska uppfylla är många och omfattande. Samtliga villkor som anges i artikel 76.1 andra stycket punkterna a–e ska vara uppfyllda. Enligt punkten e ska åtagandet stämma överens åtminstone med kriterierna i bilaga 4 till direktivet.

Kriterierna i bilagan överensstämmer i allt väsentligt med villkoren i artikeln. Kraven är sådana som säkerställer att ett saminvesteringsavtal inte otillbörligt utestänger potentiella konkurrenter och som utesluter avtal som objektivt inte motsvarar sådana avtal som kan träffas på marknadsmässiga villkor. Det bör framgå av lagen att ett beslut om att göra ett saminvesteringsåtagande bindande förutsätter att erbjudandet uppfyller de kriterier som anges i bilagan.

Omfattningen av kriterierna talar mot att dessa anges uttryckligen i lagen. Lämpligen tas en hänvisning till bilagan i stället in i lagen. Hänvisningen har materiell innebörd och bör därmed avse direktivet i en viss angiven lydelse, s.k. statisk hänvisning. En följd av denna hänvisningsteknik är att lagen behöver ändras varje gång direktivsbestämmelserna ändras. Detta gäller även om några överväganden i sak inte aktualiseras.

Vidare ställer direktivet som villkor att saminvesteringserbjudandet har offentliggjorts i god tid av SMP-företaget och, om SMP-företaget inte är ett rent grossistföretag, minst sex månader innan anläggningen påbörjas

(artikel 76.1 andra stycket punkten c). Sex månader är ett lämpligt rikt­märke för vad som bör utgöra kortaste betänketid för potentiella sam­investorer innan ett anläggningsprojekt påbörjas. Den som har för avsikt att få till stånd en samfinansiering bör därför se till att informera berörda parter minst sex månader i förväg genom att i vart fall publicera erbjudandet på en webbplats som normalt används för annan extern kom­munikation. Villkoret bör framgå av lagen.

I de fall saminvesteringsprojektet innebär att ett befintligt nät byts ut är en ytterligare förutsättning för att ett åtagande ska kunna göras bindande att befintliga tillträdeskunder som inte deltar i projektet på ett likvärdigt sätt ska nå samma slutanvändare som tidigare (artikel 76.1 andra stycket punkten d). Lösningen för tillträdeskunderna ska kombineras med en planering för att anpassa tillträdet mot bakgrund av hur berörda slutkunds­marknader utvecklas. I direktivet benämns detta ”mekanism för successiv anpassning”. Planen ska även säkerställa att incitamenten för att delta i saminvesteringen bibehålls. Av den nya regleringen bör det därför också framgå att ett krav är att tillträdeskunderna ges motsvarande möjligheter att nå slutanvändare som före anläggningen och att tillträdet ges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor, samtidigt som incitamenten till sam­investering upprätthålls.

Regleringsmyndigheten bör göra ett åtagande bindande under förutsätt­ning att minst en potentiell saminvesterare har ingått ett saminvesterings­avtal med SMP-företaget (se artikel 76.2 första stycket).

Sammantaget syftar villkoren till att både främja nyanläggning och mot­verka negativa effekter på konkurrensen som en följd av saminvesterings­avtalet. Enligt regeringens mening säkerställer villkoren att målet om effektiv konkurrens upprätthålls, som *Telenor Sverige AB* understryker.

Den prövning som regleringsmyndigheten ska göra är alltså grundlig och omfattande. Hänsyn ska tas till förväntad marknadsutveckling över tid och såväl förutsättningarna för saminvesteringen som dess potential och förväntade utfall bör analyseras. Samtidigt bör myndighetens arbetsinsats anpassas till omfattningen av projektet i fråga. Stöd för bedömningen finns i Berecs riktlinjer för att främja en konsekvent tillämpning av villkoren och kriterierna för bedömningen av nya nätelement med mycket hög kapa­citet (artikel 76.1 och bilaga 4 till EU-direktivet). Riktlinjerna ska beaktas vid bedömningen av ett åtagande. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian anser regeringen att en sådan instruktion till myndigheten bör regleras i förordning. SMP-företaget som erbjuder åtagandet bör visa att villkoren är uppfyllda genom att förse myndigheten med tillräckligt underlag.

Ett marknadstest i form av ett offentligt samråd ska utföras

Av artikel 76.2 framgår att bedömningen av om ett saminvesterings­åtagande uppfyller aktuella villkor ska göras med beaktande av resultatet av ett marknadstest. Marknadstestet utförs genom ett offentligt samråd med berörda parter. Förfarandet regleras i artikel 79.2 första stycket och behandlas närmare i nästa avsnitt.

Ytterligare skyldigheter får åläggas endast om det finns betydande konkurrensproblem som inte kan åtgärdas på annat sätt

Av artikel 76.2 första stycket framgår att om regleringsmyndigheten beslutar att ett saminvesteringsåtagande ska vara bindande är utgångspunkten att några ytterligare skyldigheter inte ska åläggas i fråga om de nätdelar som saminvesteringen avser. Direktivet förutser dock att det kan finnas situationer då betydande konkurrensproblem på vissa marknader inte kan åtgärdas utan åläggande av SMP-skyldigheter (artiklarna 68–74) som omfattar också nätdelar som varit föremål för saminvestering. Sådana skyldigheter får därför åläggas i motiverade fall. Det kräver att regleringsmyndigheten, mot bakgrund av marknadens särdrag, fastställer att de betydande konkurrensproblemen annars inte skulle bli åtgärdade (artikel 76.2 tredje stycket).

Så länge åtagandet är bindande för SMP-företaget bör därför regleringsmyndigheten få ålägga ytterligare skyldigheter när det gäller de nätdelar som omfattas av åtagandet, endast om det finns betydande konkurrensproblem som inte kan åtgärdas på något annat sätt. Som *Konkurrensverket* betonar finns det därmed möjligheter för regleringsmyndigheten att åtgärda de eventuella konkurrensproblem som regleringen av ett saminvesteringsåtagande kan ge upphov till.

Omständigheter som regleringsmyndigheten särskilt ska beakta vid åläggande av SMP-skyldigheter när det gäller nätdelar som omfattas av ett beslut om bindande åtagande behandlas i nästa avsnitt.

Åtaganden som inte uppfyller villkoren

Som framgår ovan innebär regleringsmyndighetens beslut att ett saminvesteringsåtagande ska vara bindande för SMP-operatören att ytterligare skyldigheter som utgångspunkt inte får åläggas. Om ett saminvesteringsåtagande inte uppfyller villkoren för att göras bindande, finns det däremot inte något hinder mot att omständigheterna beaktas inom ramen för en marknadsanalys och bedömningen av vilka lämpliga och proportionella korrigeringsåtgärder som behövs för att åtgärda ett identifierat marknadsmisslyckande (se artikel 76.2 andra stycket och skäl 205). Exempelvis skulle det kunna innebära att ett saminvesteringsavtal, som inte uppfyller villkoren och därmed inte medför regleringslättnader enligt artikel 76 i fråga om nätdelar som omfattas av avtalet, ändå i en marknadsanalys får den verkan att åläggande av en eller flera skyldigheter inte är befogat i ett enskilt fall. Enligt regeringens bedömning finns det dock inget utrymme att, som PTS menar, göra ett saminvesteringsåtagande som inte uppfyller angivna villkor bindande. Trots att åtagandet inte görs bindande kan det beaktas vid regleringen av SMP-skyldigheter. Det innebär samtidigt att regleringsmyndigheten i fråga om nya fibernät som omfattas av ett saminvesteringsavtal som inte uppfyller villkoren kan ålägga SMP-skyldigheter, utan den begränsning som gäller för nätdelar som omfattas av ett bindande åtagande.

14.5 Andra bindande åtaganden med konkurrenspåverkan

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten ska även få besluta att andra åtaganden om att följa villkor för tillträde eller andra villkor som har påverkan på konkurrenssituationen, som erbjuds av en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad, ska vara helt eller delvis bindande för en bestämd tid.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att vissa omständigheter särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett åtagande ska göras bindande.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att det inte är nödvändigt att i lagen ange de omständigheter som ska beaktas när regleringsmyndigheten, med beaktande av gjorda åtaganden, bedömer vilka skyldigheter som ska åläggas en SMP-operatör. Dessutom påpekar *PTS* att bestämmelserna även omfattar saminvesteringsåtaganden enligt artikel 76. *Telenor Sverige AB* framhåller att ett åtagande som ersätter eller kompletterar en beslutad SMP-skyldighet måste analyseras noga från konkurrenssynpunkt.

Skälen för regeringens förslag

Reglering av andra åtaganden som har betydelse för åläggande av SMP-skyldigheter

I artikel 79 i EU-direktivet finns bestämmelser om förfarandet när det gäller åtaganden av SMP-företag om att följa villkor för tillträde och saminvestering i deras nät. Artikel 79 saknar motsvarighet i nuvarande EU-regelverk. Den omfattar även åtaganden om saminvestering i anläggning av nya optiska fibernät (se föregående avsnitt).

Artikel 79 reglerar SMP-företagets erbjudande om ett åtagande och fastställer förfarandet för hur regleringsmyndigheten ska utvärdera erbjudandet och, i förekommande fall, göra åtagandet bindande för det företag som lämnat erbjudandet. Av skäl 205 framgår att det på vissa marknader förekommer att SMP-företag inom ramen för marknadsanalysen erbjuder åtaganden som syftar till att åtgärda identifierade konkurrensproblem och som regleringsmyndigheten sedan beaktar när den beslutar om åläggande av lämpliga skyldigheter. Syftet med förfarandet är därmed att öka insynen och skapa rättssäkerhet.

Vidare redovisas i skäl 205 utgångspunkten att all marknadsutveckling bör beaktas när regleringsmyndigheten beslutar om vilka korrigeringsåtgärder som är mest lämpliga. Enligt skäl 206 är tanken att bindande åtaganden bör kunna beaktas för att möjliggöra val av de mest lämpliga korrigeringsåtgärderna. Det framhålls vidare att myndigheten bör bedöma åtagandena ur ett framåtblickande hållbarhetsperspektiv, i synnerhet när det gäller bindningstiden för åtagandena, och att myndigheten bör ta hänsyn till hur intressenterna har värderat stabila och förutsebara marknadsvillkor under samrådet.

Utgångspunkten är alltså att det finns ett värde i att den dominerande aktören själv långsiktigt kan påverka sina affärsförutsättningar och att

myndigheten bör godta detta så länge närmast berörda företag inte har några synpunkter på upplägget. Samrådet bör därmed tillmätas stor betydelse som underlag för bedömningen. I artikeln benämns detta marknads-testet, se närmare nedan.

En möjlighet att besluta om andra bindande åtaganden för ett SMP-företag införs

Enligt artikel 79.1 får ett SMP-företag erbjuda regleringsmyndigheten åtaganden om villkor för tillträde och saminvestering som ska tillämpas på företagets nät. Förutom åtaganden om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät anges att sådana villkor bl.a. kan avse samarbetsöverenskommelser av betydelse för bedömningen av införandet av SMP-skyldigheter och tillträdesvillkor för tredje part vid frivillig separation av ett vertikal integrerat företag (se avsnitt 14.7). Den uppräkningslista som görs i artikeln är inte uttömmande, utan får närmast ses som exempel. Av artikel 79.3 framgår att regleringsmyndigheten får besluta att göra ett åtagande helt eller delvis bindande.

I föregående avsnitt föreslås en reglering av bindande åtaganden om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät. De åtaganden som kommer i fråga nu avser därmed andra villkor för tillträde och saminvestering som har påverkan på konkurrenssituationen på en marknad. Det bör i lagen införas en möjlighet för regleringsmyndigheten att besluta att även sådana åtaganden ska vara helt eller delvis bindande för SMP-företaget.

Som framgår av avsnitt 14.7 förutsätts ett SMP-företag i samband med en frivillig funktionell separation också kunna åta sig att följa tillträdesvillkor som ska tillämpas på företagets nät i syfte att påverka vilka andra skyldigheter som behöver åläggas. Sådana åtaganden bör därmed omfattas av möjligheten att besluta om andra bindande åtaganden.

I avsnitt 20.1 föreslås att beslut om att ett åtagande ska vara bindande ska omfattas av tillsynen enligt den nya lagen. Det innebär att tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att ett bindande åtagande följs på samma sätt som gäller för ålagda skyldigheter.

Ett marknadstest i form av ett offentligt samråd ska utföras

I artikel 79.2 första stycket anges att regleringsmyndigheten för bedömningen av ett åtagande som ett SMP-företag har erbjudit ska utföra ett marknadstest genom ett offentligt samråd med berörda parter, särskilt de tredje parter som påverkas direkt. Potentiella saminvesterare eller tillträdessökande ska ges tillfälle att yttra sig om hur det erbjudna åtagandet stämmer överens med de villkor som är tillämpliga beroende på vad åtagandet gäller och får föreslå ändringar. I jämförelse med ett samråd enligt artikel 23 förefaller marknadstestet vara mer inriktat på att i detalj, t.ex. i fråga om erbjudandets villkor, höra de aktörer som direkt påverkas av åtagandet. I avsnitt 14.10 föreslås reglering av marknadstestet.

Regleringsmyndighetens prövning

Av artikel 79.1 andra stycket framgår att erbjudandet ska vara tillräckligt detaljerat för att regleringsmyndigheten ska kunna bedöma åtagandet. Det ligger i sökandens intresse att det underlag som ges in till myndigheten är

tillräckligt fullständigt. Om så inte är fallet, innebär serviceskyldigheten enligt förvaltningslagen (2017:900) att myndigheten behöver påpeka i vilka delar kompletteringar behövs.

Sammantaget ska regleringsmyndigheten framåtblickande bedöma om åtagandet, för sig eller tillsammans med SMP-skyldigheter och utifrån omständigheterna i övrigt, kan utgöra goda förutsättningar för sund konkurrens i slutanvändarledet. Samtidigt ska hänsyn tas till behovet av utbyggnad. Vid motstående intressen bör myndigheten eftersträva en avvägd balans där utfallet av marknadstestet och marknadsaktörernas uppfattningar som helhet tillmäts stor betydelse. Som *Telenor Sverige AB* framför ska åtagandet analyseras noga från konkurrenssynpunkt. Syftet med bestämmelserna är inte att ett åtagande ska göras bindande till nackdel för tillträdande operatörer.

Ett nära samarbete mellan myndigheten och berörda aktörer

Vidare framgår av artikel 79.2 tredje stycket att regleringsmyndigheten inför ett beslut i ärendet ska meddela SMP-företaget sina preliminära slutsatser. Samtidigt bör företaget vid behov ges möjlighet att se över det ursprungliga erbjudandet för att kunna anpassa det till myndighetens slutsatser och i syfte att uppfylla direktivets kriterier. På motsvarande sätt som sker vid marknadsanalyser och åläggande av skyldigheter bör PTS kommunicera ett utkast till beslut till parterna för eventuellt yttrande. Om SMP-företaget anmäler att det vill justera ett erbjudande i syfte att uppfylla aktuella kriterier behöver ändringsarbetet ske i nära samarbete med såväl PTS som andra berörda aktörer. I förvaltningslagen finns bl.a. bestämmelser om myndighetens utredningsansvar och skyldighet att kommunicera med en part. Mot den bakgrunden och med hänsyn till det marknadstest som ska utföras finns det goda förutsättningar för ett nära samarbete.

Investeringsfrämjande genom långsiktighet

Regleringsmyndigheten ska i sitt beslut fastställa hur länge åtagandet ska vara bindande. Av artikel 79.1 sista stycket framgår att åtaganden får förlängas utöver de perioder som gäller för utförande av marknadsanalyser. Det framgår också av artikel 79.3 andra stycket att regleringsmyndigheten får göra ett åtagande bindande för hela den period för vilken det erbjuds och att den perioden kan vara längre än den maximala tid som tillåts mellan marknadsanalyser. Detsamma gäller för åtaganden om villkor för tillträde i samband med en frivillig funktionell separation (artikel 78.1 och 78.2). Det bör av lagen framgå att ett bindande åtagande ska avse en bestämd tid.

I och med att det inte finns någon begränsning av tidsperioden för ett åtagande kan SMP-företaget ges förutsägbarhet och långsiktiga förutsättningar att planera sin affärsverksamhet, bl.a. när det gäller tidsplanen för och omfattningen av åtagandets genomförande och varaktighet, på ett sätt som bedöms kunna gynna framtida investeringar. Samma tanke återspeglas i direktivet i och med att regleringsmyndigheten självmant ska överväga en förlängning av åtagandet när den ursprungliga perioden har löpt ut (artiklarna 78.4 och 79.4). I praktiken är det troligt att även detta kommer att ske i samråd med SMP-företaget.

Regleringsmyndigheten ska beakta åtagandena vid åläggande av SMP-skyldigheter

Som föreslås i avsnitt 14.2.3 ska regleringsmyndigheten fortlöpande analysera marknader och därmed även i samband med att ett åtagande görs bindande bedöma beslutets konsekvenser för marknadsutvecklingen och se över ålagda skyldigheter.

I artikel 79.2 andra stycket anges de omständigheter som regleringsmyndigheten särskilt ska beakta när den bedömer vilka skyldigheter som, med hänsyn till gjorda åtaganden, ska åläggas en SMP-operatör. Som *PTS* påpekar omfattar bestämmelserna åtaganden som erbjuds inom ramen för artikel 79. De torde även omfatta överväganden om att undantagsvis ålägga SMP-skyldigheter i fråga om nät som omfattas av ett åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt nät optiskt fibernät (se föregående avsnitt).

Till de omständigheter som särskilt ska beaktas hör huruvida åtagandet är rättvist och rimligt samt öppet för alla marknadsaktörer och att tillträdet är tillgängligt i god tid på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor innan relaterade slutkundstjänster börjar tillhandahållas. Hit hör också åtagandets sammantagna lämplighet för att möjliggöra hållbar konkurrens på marknader i efterföljande led och för att underlätta gemensam anläggning och användning av nät med mycket hög kapacitet i slutanvändarnas intresse. Omständigheterna ingår i den proportionalitetsbedömning som regleringsmyndigheten ska göra vid åläggande av SMP-skyldigheter. Regeringen instämmer i *PTS* bedömning att det därför inte är nödvändigt att de uttryckligen framgår av lagen.

14.6 Funktionell separation

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om funktionell separation ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* ifrågasätter dock kravet på att en tillträdesskyldighet ska ha ålagts för att bestämmelserna ska kunna tillämpas. *PTS* framhåller även att definitionen av vertikalt integrerad operatör är för snävt utformad. *IP-Only AB* anser att definitionen måste tydliggöras så att det framgår att företaget ska vara aktivt på slutkundsmarknaden för att omfattas av definitionen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 12 a § LEK får, om det finns synnerliga skäl för det, en vertikalt integrerad operatör som ålagts en skyldighet att lämna tillträde, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Av 4 kap. 12 b § LEK framgår vidare att en sådan förpliktelse får förenas med villkor som syftar till att säkra de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Villkoren får innefatta krav på att operatörens inflytande

över verksamheterna inskränks genom organisatoriska åtgärder eller på att verksamheterna ska drivas av en separat juridisk person. Villkor om att verksamheterna ska ställas under oberoende ledning får också uppställas. Enligt 8 kap. 14 a § krävs Europeiska kommissionens godkännande innan skyldigheten åläggs. Paragraferna genomför artikel 13a i tillträdesdirektivet.

Artikel 77 i EU-direktivet motsvarar med redaktionella ändringar artikel 13a i tillträdesdirektivet. Det framgår av EU-direktivet och dess skäl att funktionell separation kan aktualiseras som en undantagsåtgärd när det har konstaterats att tidigare meddelade skyldigheter i syfte att komma till rätta med konkurrensproblemen på en eller flera berörda marknader inte räckt till och kvarstående konkurrensproblem eller marknadsmisslyckande har konstaterats (se skäl 202). Enligt 4 kap. 12 a § LEK förutsätter en skyldighet om funktionell separation att den vertikalt integrerade operatören har ålagts någon form av skyldighet att lämna tillträde, se prop. 2010/11:115 s. 164.

Av artikel 77 följer att en skyldighet om funktionell separation förutsätter att det finns exceptionella omständigheter, vilket i LEK motsvaras av kravet på synnerliga skäl. Enligt förarbetena till paragrafen finns synnerliga skäl t.ex. om samtliga åtgärder som lagen pekar ut har uttömts, men effektiv konkurrens trots detta inte har uppnåtts och marknadsituationen medför negativa verkningar för slutanvändarna i fråga om pris och urval (prop. 2007/08:73 s. 37). Mot den bakgrunden delar inte regeringen PTS uppfattning att kravet på att operatören ska ha ålagts en skyldighet att lämna tillträde för att en skyldighet om funktionell separation ska kunna komma i fråga, inte är förenligt med direktivet.

De nu aktuella bestämmelserna i LEK bedöms förenliga med det som framgår av direktivet (jfr prop. 2010/11:115 s. 87). Paragraferna bör därför föras över till den nya lagen.

I LEK finns också en definition av vertikalt integrerad operatör. Med uttrycket avses en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled. Definitionen bör också föras över till den nya lagen.

I förarbetena anges att det som avses är en operatör som inom samma organisation verkar i flera handelsled och därmed konkurrerar med de egna grossistkunderna om slutanvändarna, dvs. en operatör som är leverantör både på grossist- och slutanvändarmarknaderna för en viss tjänst (prop. 2007/08:73 s. 36 och prop. 2010/11:115 s. 86). Därav följer att operatören är aktiv på slutkundsmarknaden, som *IP-Only AB* påpekar. Något ytterligare förtydligande behövs inte. Bestämmelserna om funktionell separation har utformats för att säkra icke-diskriminering och insyn på tillträdesproduktmarknader för grossistleveranser (se samma prop.). Till skillnad från PTS anser regeringen att definitionen fyller sin funktion i det sammanhanget.

14.7 Frivillig funktionell separation

Regeringens förslag: Bestämmelsen i lagen om elektronisk kommunikation om en underrättelseskyldighet för en vertikalt integrerad operatör med betydande inflytande på en marknad, som avser att genomföra en frivillig funktionell separation, ska föras över till den nya lagen med den ändringen att underrättelsen ska ske minst tre månader i förväg.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Telenor Sverige AB* anser att det även bör övervägas att införa en skyldighet att informera grossistoperatörer och andra intressenter som berörs av förändringen.

Skälen för regeringens förslag

Underrättelseskyldigheten vid en frivillig funktionell separation behålls

I artikel 78 i EU-direktivet finns bestämmelser om frivillig separation av ett vertikalt integrerat företag. Artikel 78 motsvarar i huvudsak artikel 13b i tillträdesdirektivet, med undantag för nya bestämmelser om åtaganden av SMP-operatörer om villkor för tillträde som ska tillämpas på deras nät.

Artikel 13b i tillträdesdirektivet har genomförts i 8 kap. 1 a § LEK. I den paragrafen finns en underrättelseskyldighet för en vertikalt integrerad SMP-operatör som avser att på frivillig väg genomföra en funktionell separation. Operatören ska i förväg och i god tid underrätta myndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen. Underrättelseskyldigheten i artikel 78.1 har preciserats så att regleringsmyndigheten ska meddelas minst tre månader i förväg. Bestämmelsen i 8 kap. 1 a § LEK bör därmed föras över till den nya lagen med den ändringen att tremånadersfristen förs in.

En nyhet i EU-direktivet är möjligheten för en SMP-operatör att erbjuda åtaganden om villkor för tillträde som ska tillämpas på operatörens nät under en genomförandeperiod efter det att separationen har genomförts, i syfte att säkerställa ett effektivt och icke-diskriminerande tillträde för tredje part (artikel 78.1 och 78.2). Erbjudna åtaganden ska beaktas av regleringsmyndigheten i den marknadsanalys som ska genomföras. På så sätt ges SMP-operatören möjlighet att påverka vilka skyldigheter som regleringsmyndigheten kan behöva ålägga företaget. I avsnitt 14.5 föreslås att regleringsmyndigheten ska få besluta att sådana åtaganden ska vara bindande.

När SMP-operatören underrättar regleringsmyndigheten om sin avsikt får myndigheten en förvarning om att den bör inleda marknadsanalysarbetet för att se över befintliga skyldigheter och överväga nya. Regleringsmyndigheten ska fortlöpande analysera marknaderna i enlighet med Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader och dess riktlinjer för marknadsanalys. Med detta som utgångspunkt innebär en separation regelmässigt en så stor förändring att en förnyad analys är påkallad. För det fall företaget erbjuder åtaganden om villkor för tillträde ska dessa beaktas i analysen. Samråd ska också ske med tredje parter. Med anledning av *Telenor Sverige AB:s* synpunkt om en mer omfattande informationsskyldighet kan det konstateras att grossist-

operatörer och andra intressenter kommer att involveras i regleringsmyndighetens marknadsanalysarbete. Någon särskild informationsskyldighet i det avseendet behövs därför inte.

I skäl 204 i EU-direktivet framhålls att regleringsmyndigheten bör bedöma effekten av den avsedda transaktionen, inklusive tillträdesåtaganden som erbjuds, för samtliga befintliga regleringsskyldigheter som har införts för det vertikalt integrerade företaget för att säkerställa att den nya organisationen är förenlig med direktivet. Företagets redogörelse för åtagandena bör därför vara mycket ingående och detaljerad. Informationen behöver tas fram i nära samarbete med myndigheten.

Om affärsenheten bedöms ha ett betydande inflytande på en marknad, kan regleringsmyndigheten ålägga den separerade affärsenheten SMP-skyldigheter och tillämpa regleringslättnader i det fall affärsenheten uppfyller villkoren för ett rent grossistföretag (se avsnitt 14.2.6).

Beslut om att godta ett frivilligt åtagande utgår

I 4 kap. 12 c § LEK finns bestämmelser om godtagande av ett frivilligt åtagande om funktionell separation som saknar direkt motsvarighet i tillträdesdirektivet. Regleringen innebär att om en SMP-operatör genomför en vertikal separation på eget initiativ, kan regleringsmyndigheten i beslut göra separationen bindande. Myndigheten är därefter förhindrad att besluta om tvingande funktionell separation. Fördelen med detta förfarande har ansetts vara att det medför förutsägbarhet och stabilitet för SMP-operatören och därmed för marknaden som helhet.

Paragrafen infördes samtidigt som bestämmelserna om tvingande funktionell separation (se prop. 2007/08:73 s. 30 f. och 39 f.). Den grundar sig på artikel 8.3 i tillträdesdirektivet, som innebär att skyldigheter som går utöver de som föreskrivs i direktivet får införas under exceptionella omständigheter under förutsättning att Europeiska kommissionen inte lägger in sitt veto mot åtgärderna.

Paragrafen har aldrig tillämpats. Även en frivillig separation som inte görs bindande är enligt regeringens bedömning ett långsiktigt arrangemang som ger tillräcklig förutsebarhet. Någon motsvarande reglering finns inte heller i EU-direktivet. För att uppnå bättre överensstämmelse med direktivet anser regeringen därför att 4 kap. 12 c § LEK inte bör föras över till den nya lagen.

14.8 Andra skyldigheter om tillträde

14.8.1 Tillträde till nät närmast slutanvändare

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om tillträde till ledningarna i en byggnad eller fram till första förgrenings- eller utloppsstället ska föras över till den nya lagen med de ändringarna att skyldigheten ska få omfatta tillträde till tillhörande faciliteter och få förenas med vissa villkor.

Om skyldigheten inte bedöms tillräcklig för att åtgärda omfattande och varaktiga hinder mot anläggning av ytterligare infrastruktur och hindren motverkar effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna, ska skyldigheten även få avse nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället. Om det är motiverat av tekniska eller ekonomiska skäl, ska skyldigheten även få avse aktivt och virtuellt tillträde. Vid bedömningen av om en sådan skyldighet ska åläggas ska särskild hänsyn tas till om operatören i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. En utvidgad skyldighet ska inte få åläggas om den äventyrar den ekonomiska bärkraften vid anläggning av små lokala nät.

En utvidgad skyldighet ska inte få åläggas en operatör som är ett rent grossistföretag och som i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. En sådan skyldighet ska dock få åläggas om det nät som skyldigheten avser är offentligt finansierat.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att en utvidgad skyldighet får åläggas om det finns särskilda skäl och att det ska regleras i lag att regleringsmyndigheten ska beakta riktlinjer som Berec har antagit.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser dock att bestämmelserna behöver förtydligas genom att i större utsträckning anpassas till lydelsen i EU-direktivet. Myndigheten framhåller också att möjligheten att ålägga en utvidgad skyldighet är för snävt utformad. Detsamma gäller enligt *PTS* möjligheten att undanta nätprojekt från en sådan skyldighet. *PTS* ser även ett behov av att kunna meddela föreskrifter. Vidare anger myndigheten att förhållandet till lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen) bör förtydligas. Med hänsyn till den lagen ifrågasätter flera remissinstanser, bl.a. *Svenska stadsnätetsföreningen* och vissa kommuner, att regleringen förs över till den nya lagen och menar att utbyggnadslagen i stället kan kompletteras om det behövs. *Göteborgs kommun* anser att den utvidgade tillträdesskyldigheten ska avse nät och inte nätdelar. *Säkerhetspolisen* anser att *PTS* ska kunna neka tillträde om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till risken för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt. *Försvarsmakten* och *Försvarets radioanstalt* för fram liknande synpunkter. *Sundbybergs kommun* framhåller att det är viktigt att särskilt beakta vad tillträdesskyldigheten innebär för det offentliga säkerhetsarbetet.

Flera remissinstanser, bl.a. *AB Stokab*, *IP-Only AB* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, har synpunkter på vad som avses med att nätet har finansierats med offentliga medel. Majoriteten av synpunkterna avser vad detta har för betydelse för verksamhet som drivs i kommunal regi, såsom stadsnätbolag. Svenska stadsnätförbundet, *Alvesta kommun* och *Gävle energi AB* m.fl. framhåller att det kommunala engagemanget inte behöver innebära att bolagets verksamhet är offentligt finansierad.

Skälen för regeringens förslag

Bestämmelserna om tillträde till fastighetsnätet förs över till den nya lagen

Enligt 4 kap. 13 a § LEK får en operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, efter ansökan av någon annan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället. Skyldigheten får åläggas endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Paragrafen genomför artikel 12.3 i ramdirektivet.

Paragrafen syftar till att stärka konkurrensen och tar sikte på de kundunika anslutningarna till enskilda hushåll och företag i fastighetsnätet, vilka utgör en s.k. flaskhalsresurs för att leverera bredbandstjänster. Tillträde till accessnätet är oftast en förutsättning för att uppnå en fungerande konkurrens om slutkunderna i de fall då det av både ekonomiska och praktiska skäl är omöjligt att anlägga parallell infrastruktur inuti byggnader. Detta gäller oavsett vem som äger och förfogar över den del av nätet som befinner sig inuti byggnaderna (se prop. 2010/11:115 s. 79 f.). Någon skyldighet har aldrig ålagts med stöd av paragrafen, se dock rättsfallet RK 2017:4 där tillämpningen av paragrafen prövades.

Den krets som kan träffas av skyldigheten är operatörer men också andra ägare till ledningar i elektroniska kommunikationsnät. I avsnitt 14.2.4 föreslås att definitionen av operatör ska föras över till den nya lagen. I de fall operatören inte själv innehar ledningarna utan endast använder dem för att tillhandahålla tjänster får skyldigheten åläggas också den som äger ledningarna, t.ex. byggnads- eller fastighetsägaren (samma prop. s. 165).

Artikel 12.3 i ramdirektivet motsvarar i huvudsak artikel 61.3 i EU-direktivet, som dock innehåller vissa ändringar och tillägg. Artikel 61.3 första stycket gäller inte bara ledningar inuti byggnader och fram till första koncentrations- eller distributionspunkten, utan också tillhörande faciliteter. Tillhörande faciliteter kan t.ex. vara kopplingsskåp eller andra utrymmen för teknisk utrustning. Sådana utrymmen är i vissa fall en förutsättning för att leverera en egen tjänst till slutkunder. Regleringen kan därför ge tillräddande operatörer tillträde till tillhörande faciliteter som praktiskt sett är nödvändiga för att tillsammans med tillträdet till ledningarna kunna upprätta en förbindelse till slutkunden.

Ytterligare en skillnad i förhållande till nuvarande reglering är att de tillträdesvillkor som införs får omfatta särskilda regler för tillträdet. Även särskilda regler för insyn och icke-diskriminering får införas. Berec har antagit riktlinjer om kriterierna för konsekvent tillämpning av artikel 61.3, bl.a. när det gäller fastställandet av den första koncentrations- eller distributionspunkten.

I den svenska språkversionen av EU-direktivet används det nya uttrycket första koncentrations- eller distributionspunkten, medan tillträdespunkten i LEK uttrycks med första utlopps- eller förgreningsstället, i enlighet med lydelsen i ramdirektivet. I de engelska språkversionerna används samma uttryck i både EU-direktivet och ramdirektivet. Någon ändring i sak av tillträdespunkten kan därmed inte vara avsedd. Uttrycket första utlopps- eller förgreningsstället bör mot den bakgrunden behållas i lagen. Innebörden är densamma som i EU-direktivet.

Sammantaget bör 4 kap. 13 a § LEK föras över till den nya lagen med nu redovisade tillägg i EU-direktivet. Kravet på att en begäran om tillträde enligt artikel 61.3 första stycket ska vara rimlig säkerställs med stöd av proportionalitetsprincipen som regleringsmyndigheten ska tillämpa, se 5 § tredje stycket förvaltningslagen (2017:900). Det är t.ex. inte rimligt att nätets säkerhet eller för samhället viktiga funktioner riskeras. Ett sådant tillträde bör därmed inte anses uppfylla kravet på proportionalitet. När regleringsmyndigheten i det enskilda fallet överväger om en skyldighet ska åläggas bör myndigheten göra sådana överväganden. Som *Sundbybergs kommun* påpekar ska säkerhetsintressen beaktas, vilket dessutom säkerställs med stöd av tillägget i portalparagrafen som föreslås i avsnitt 7. Någon komplettering i det avseendet, som bl.a. *Säkerhetspolisen* och *Försvarsmakten* efterfrågar, bedöms inte nödvändig.

PTS framhåller att det finns skäl att förena bestämmelserna med en föreskriftsrätt i syfte att öka transparensen i tillämpningen och rättssäkerheten för operatörerna. Regeringen anser inte att det är lämpligt att frågor om t.ex. ersättning för tillträdet regleras genom myndighetsföreskrifter. Om det blir fråga om civilrättsliga frågor, vilka hör till det primära lagområdet, är delegering av normgivningsmakten inte heller möjlig. I syfte att öka transparensen finns det dock inte något som hindrar att myndigheten vid behov utfärdar allmänna råd i anslutning till bestämmelserna.

EU:s nya sätt att ta hand om flaskhalsproblematiken innebär att regleringsmyndigheterna ges verktyg att mer precist skraddarsy det tillträde som bäst åtgärdar ett identifierat konkurrensproblem på slutkundsnivå i ett enskilt fall. Genom att tillträdet kan inkludera tillhörande faciliteter kan den ålagda skyldigheten anpassas till vad som behövs med avseende på tänkt förädlingsnivå på tillträdet. Förutsättningarna att skapa ett fungerande tillträde som faktiskt åtgärdar den sökandes svårigheter att nå slutkunderna har därmed förbättrats. Detta skulle kunna innebära nya möjligheter att ansöka om tillträde i fråga om slutkunder som hittills inte varit möjliga att nå och därmed gagna konkurrensen.

Förhållandet till utbyggnadsdirektivet

Flera remissinstanser lyfter fram regleringen i utbyggnadslagen. Bestämmelserna om tillträde till fastighetsnätet har både ett annat syfte och ett annat tillämpningsområde än utbyggnadslagen. Utbyggnadslagens regler om tillträde till passiva nätdelar är därför inte jämförbara med artikel 61.3 i EU-direktivet. Regeringen delar därför inte bl.a. *Svenska stadsnätets förenings* och *Tingsryds kommuns* uppfattning att paragrafen kan utgå med hänvisning till utbyggnadslagen. Det är inte heller lämpligt att komplettera utbyggnadslagen, som genomför utbyggnadsdirektivet 2014/61/EU.

Enligt 4 kap. 13 b § LEK finns en allmän skyldighet att uppfylla rimliga krav på tillträde till fysisk infrastruktur i en byggnad för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet. Syftet med skyldigheten är att slutanvändare i byggnader ska kunna anslutas (prop. 2015/16: 73 s. 128). Paragrafen, som genomför utbyggnadsdirektivet, avser t.ex. tillträde till kanalisering i byggnader för indragning av nya ledningar för höghastighetsbredband. I avsnitt 6 föreslås att paragrafen förs över till den nya lagen.

Enligt artikel 61.3 i EU-direktivet utvidgas tillträdeskyldigheten i fråga om fastighetsnätet till att även omfatta tillhörande faciliteter inuti byggnader. Definitionen av tillhörande facilitet omfattar även kanalisering. Även om tillträde enligt både utbyggnadsdirektivet och artikel 61.3 i EU-direktivet därmed skulle kunna avse en tillhörande facilitet, såsom kanalisering, torde en situation där båda direktiven är tillämpliga sällan uppkomma i praktiken. Syftet med regleringen, som genomför artikel 61.3 i EU-direktivet, är fortfarande att främja konkurrensen genom tillträde till befintliga ledningar, till skillnad från utbyggnadsdirektivet som har till syfte att främja utbyggnad av bredbandsnät. Det som anges i skäl 152 i EU-direktivet om att tillträdeskyldigheten kan kombineras med skyldigheter om tillträde till fysisk infrastruktur med stöd av utbyggnadsdirektivet bör närmast ses som att utbyggnadslagen fungerar som ett komplement till regleringen i EU-direktivet i fråga om infrastruktur som ligger utanför fastighetsnätet.

Ersättningen ska vara skälig

Enligt 4 kap. 13 a § LEK ska gemensamt utnyttjande tillhandahållas mot marknadsmässig ersättning. Artikel 61.3 i EU-direktivet, liksom artikel 12.3 i ramdirektivet, utgår från att tillträdet aktualiserar villkor om kostnadsfördelning med hänsyn tagen till risk.

Marknadsmässig ersättning behandlas i paragrafens förarbeten (se prop. 2010/11:115 s. 82). Någon praxis om vad som avses med marknadsmässig ersättning i lagens mening finns inte. Redan i samband med införandet av paragrafen riktades kritik mot uttrycket bl.a. för att det framstod som svårtolkat.

I samband med genomförandet av utbyggnadsdirektivet föreslogs i en promemoria att samma ersättningsgrund skulle införas i 4 kap. 13 b § LEK. Flera remissinstanser påpekade att uttrycket var otydligt. Regeringen valde därför att i stället föreslå att ersättningen, liksom övriga villkor för tillträdet, på motsvarande sätt som i utbyggnadsdirektivet, skulle vara rättvisa och icke-diskriminerande (se prop. 2015/16:73 s. 84). PTS föreslog i det lagstiftningsärendet även att ersättningsgrunden i 4 kap. 13 a § LEK skulle ändras. Det saknades dock beredningsunderlag för att då göra en sådan ändring.

Av artikel 61.3 första stycket framgår, förutom att kostnaderna ska fördelas, endast att ersättningen i förekommande fall ska justeras för att ta hänsyn till riskfaktorer. Som anges i skäl 191 bör nationella regleringsmyndigheters krav på tillträde inte minska incitamenten för konkurrenter att investera i alternativa faciliteter som kan säkra en mer hållbar konkurrens eller högre prestanda och nytta för slutanvändare på lång sikt.

Ett av de viktigaste villkoren för tillträdet är det som gäller ersättning. Detaljerna för hur ersättningen ska beräknas bör enligt regeringens mening inte slås fast i lag. Av rättssäkerhetsskäl bör däremot de principiella grunderna för beräkning av ersättningen anges. Sammantaget är det därför lämpligt att i lagen ange att ersättningen ska vara skälig. Detta ska förstås som att nätägaren ska kompenseras för direkta kostnader och risk samt i viss mån för det ingrepp i förfoganderätten som tillträdet innebär. I och med att motsvarande ersättningsgrund föreslås gälla även för andra skyldigheter om samtrafik och tillträde blir regleringen enhetlig och utrymmet för tolkningssvårigheter bör minska.

En utvidgad skyldighet bortom det första utlopps- eller förgreningsstället införs

En nyhet i EU-direktivet är möjligheten för regleringsmyndigheten att utvidga omfattningen av tillträdesskyldigheten enligt artikel 61.3 första stycket. Av andra stycket framgår att en sådan utvidgning får ske om skyldigheter enligt första stycket, i förekommande fall också med beaktande av införda SMP-skyldigheter, inte är tillräckliga för att åtgärda stora och varaktiga ekonomiska eller fysiska hinder mot parallell anläggning av nät, när hindren ligger till grund för en befintlig eller framväxande marknadssituation, där möjligheterna till ett konkurrensutsatt utfall för slutanvändarna är betydligt begränsade (i den engelska språkversionen "market situation significantly limiting competitive outcomes for end-users"). Detta innebär att slutanvändarna på grund av hindren inte får tillgång till största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet, i strid med direktivets syfte.

Tillträdesskyldigheten kan utvidgas bortom det första utlopps- eller förgreningsstället till den punkt närmast slutanvändarna som kan hysa ett tillräckligt antal slutanvändaranslutningar för att vara kommersiellt bärkraftig för den som ansöker om ett effektivt tillträde. Skyldigheten får avse aktivt eller virtuellt tillträde om det är berättigat av tekniska eller ekonomiska skäl. En utvidgad skyldighet innebär att den s.k. flaskhals som omfattas av regleringen blir längre än annars. Den ena geografiska ändpunkten för skyldighetens omfattning, vare sig den gäller enbart enligt artikel 61.3 första stycket eller utsträcks enligt andra stycket, är den eller de ställen där slutanvändare ansluter med terminalutrustning. Typiskt sett är detta inne i en lägenhet, ett enfamiljshus eller ett arbetsställe. Den andra geografiska ändpunkten som omfattas av skyldigheten beror alltså på om skyldigheten gäller enbart enligt artikel 61.3 första stycket eller utsträcks i enlighet med andra stycket till en punkt längre bort från slutanvändarna.

Direktivsregleringen avser tillträde till nätelement, dvs. delar av ett nät. Nätdelar markerar att det kan röra sig om delar av ett nät, dvs. inte nödvändigtvis tillträde till en operatörs hela nät. Det finns därför inte skäl för att i lagtexten ange nät i stället för nätdelar, som *Göteborgs kommun* förordar. I fråga om aktivt och virtuellt tillträde saknar den distinktionen egentlig betydelse.

Berec har antagit riktlinjer om kriterierna för en konsekvent tillämpning av artikel 61.3, bl.a. när det gäller fastställandet av punkten i fråga och vilka hinder mot parallell etablering som är stora och inte tillfälliga. Den

nationella regleringsmyndigheten ska ta största möjliga hänsyn till riktlinjerna. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian anser regeringen att en sådan instruktion till regleringsmyndigheten om att beakta Berecs riktlinjer bör meddelas i förordning.

För att genomföra de nya direktivsbestämmelserna bör det införas en paragraf som gör det möjligt för regleringsmyndigheten att utvidga omfattningen av tillträdesskyldigheten. Utgångspunkten för åläggande av en utvidgad tillträdesskyldighet bör vara att regleringsmyndigheten ska göra en samlad bedömning av såväl utfallet för slutanvändarna som övriga omständigheter som ska beaktas enligt EU-direktivet.

I likhet med PTS anser regeringen att lagtexten bör utformas närmare lydelsen av direktivet. Regleringsmyndigheten bör få ålägga en utvidgad skyldighet om en skyldighet att ge tillträde till ledningarna i en byggnad eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället inte bedöms tillräcklig för att åtgärda omfattande och varaktiga hinder mot anläggning av ytterligare infrastruktur. Det bör krävas att hindren motverkar effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna. Vidare bör det framgå att skyldigheten även får avse aktivt och virtuellt tillträde, om det är motiverat av tekniska eller ekonomiska skäl. Det som anges i EU-direktivet om att skyldigheten inte får utsträckas längre än till den punkt som kan hysa ett tillräckligt antal slutanvändaranslutningar för att vara kommersiellt hållbar säkerställs genom tillämpning av proportionalitetsprincipen, som regleringsmyndigheten är bunden av.

Projekt för lokal nyanläggning får inte äventyras

Enligt artikel 61.3 tredje stycket (punkten b) får en skyldighet om utvidgat tillträde inte åläggas en operatör om detta skulle äventyra den ekonomiska eller finansiella hållbarheten för anläggningen av ett nytt nät, särskilt i små lokala projekt. En skyldighet som äventyrar ett nätanläggningsprojekt strider i de flesta fall mot proportionalitetsprincipen och bör därför inte kunna komma i fråga oavsett om det uttryckligen anges i lagen. Med tanke på den starka skrivningen i direktivet och att proportionalitetsprincipen nödvändiggör en bedömning i det enskilda fallet är det dock lämpligt med ett sådant förbud. En utvidgad tillträdesskyldighet bör alltså inte få åläggas om den äventyrar den ekonomiska bärkraften vid anläggning av små lokala nät.

Förbudet påverkar inte möjligheten att inom ramen för den proportionalitetsbedömning som regleringsmyndigheten ska göra, när den överväger att införa en utvidgad skyldighet, undanta sådana nätanläggningsprojekt som myndigheten bedömer riskerar att äventyras av skyldigheten. Regeringen delar därför inte PTS uppfattning att förbudet bör avgränsas på annat sätt.

Rena grossistföretag undantas i vissa fall från den utvidgade skyldigheten

Av artikel 61.3 tredje stycket (första huvudsatsen i punkten a) framgår också att en skyldighet om utvidgat tillträde inte får åläggas en operatör som är ett rent grossistföretag, under förutsättning att grossistföretaget tillgängliggör en hållbar och likvärdig alternativ lösning för att nå slutanvändare. Den alternativa lösningen ska bestå i att erbjuda tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet till alla företag på rättvisa, icke-diskrimine-

rande och rimliga villkor. Enligt fjärde stycket får dock en skyldighet om utvidgat tillträde åläggas om det berörda nätet finansieras med offentliga medel. En paragraf som på motsvarande sätt begränsar möjligheten att ålägga en utvidgad tillträdesskyldighet bör finnas i lagen.

För att omfattas av undantaget krävs att operatören är ett rent grossistföretag som tillhandahåller en produkt motsvarande ett hållbart och liknande tillträde till alla företag. I avsnitt 14.2.6 föreslås att rent grossistföretag definieras i lagen. Vad som är ett hållbart och liknande tillträde måste prövas i det enskilda fallet inom ramen för den samlade bedömning som regleringsmyndigheten ska göra. Utgångspunkten för prövningen av undantaget bör vara huruvida grossistprodukten är långsiktigt hållbar (i den engelska språkversionen "viable") och liknande ur den tillträdesökandes perspektiv. Det alternativa tillträdet bör under överskådlig tid ge tillgång till i vart fall i huvudsak samma slutanvändare. Det bör i paragrafen tydliggöras att det alternativa tillträdet ska uppfylla dessa krav.

Det krävs också att den alternativa lösningen avser tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet. I artikel 2.2 i EU-direktivet definieras nät med mycket hög kapacitet sammanfattningsvis som ett elektroniskt kommunikationsnät som helt består av fiberoptiska element åtminstone fram till distributionspunkten på betjäningsplatsen eller som kan erbjuda liknande nätprestanda. Även betydelsen av nätprestanda preciseras närmare i definitionen. Berec har utfärdat riktlinjer för de kriterier som ett nät ska uppfylla för att anses vara ett nät med mycket hög kapacitet, i fråga om ned- och upplänksbroadband, resiliens, felrelaterade parametrar, fördröjning och jitter (jfr artikel 82 i EU-direktivet). Uttrycket nät med mycket hög kapacitet bör definieras på motsvarande sätt i lagen.

Tillträdet ska dessutom erbjudas på villkor som är rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga. Det bör också framgå av paragrafen. Operatören som är föremål för tillträdesansökan ska förse myndigheten med underlaget för prövningen.

Sammantaget bör det i lagen anges att en utvidgad skyldighet inte får åläggas en operatör som är ett rent grossistföretag och som i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. Det bör framgå att begränsningen inte gäller om nätet är offentligt finansierat.

I skäl 155 i EU-direktivet anges att undantaget kan vara olämpligt för tillhandahållare som tar emot offentliga medel. Någon ytterligare ledning för vad som avses med att nätet är offentligt finansierat ges inte i direktivet. Flera remissinstanser, bl.a. *AB Stokab* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, framhåller att det endast bör träffa rent bidragsfinansierade nät genom statsstöd i EU-rättslig mening. Någon sådan avgränsning framgår inte uttryckligen av direktivet. Enligt regeringens mening bör undantaget därmed inte inskränkas enbart till situationer där stöd enligt EU:s statsstödsregler tagits emot.

I det enskilda fallet får det göras en bedömning av om det nät som tillträdesskyldigheten avser är finansierat med offentliga medel. När det gäller de kommunalägda stadsnätbolagen finns det inget som hindrar att även sådana bolag som uppfyller kriterierna för ett rent grossistföretag anses omfattas av undantaget, förutsatt att nätet inte bedöms vara offentligt finansierat. Kommunala stadsnät som har byggts ut med kommunala medel bör dock enligt regeringens mening anses vara finansierade med

offentliga medel. Den närmare innebörden av kravet måste dock överlämnas till rättstillämpningen.

Även andra operatörer kan undantas

Enligt artikel 61.3 tredje stycket (sista huvudsatsen i punkten a) får regleringsmyndigheten låta även andra tillhandahållare omfattas av undantaget från möjligheten att ålägga en utvidgad skyldighet, som enligt huvudregeln ska gälla för rena grossistföretag. I promemorian föreslås därför att myndigheten, vid bedömningen av om en utvidgad skyldighet ska åläggas, särskilt ska beakta om operatören i stället erbjuder en alternativ lösning i form av tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet.

Den omständigheten ingår i den proportionalitetsbedömning som regleringsmyndigheten ska göra vid bedömningen av om en utvidgad skyldighet ska åläggas. Detta bör komma till uttryck i lagen genom att det anges att särskild hänsyn ska tas till om operatören i stället ger tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. I det ligger att operatören genom att erbjuda tillträdet tillgängliggör en hållbar och liknande alternativ lösning för att nå slutanvändare. Som PTS framför bör det rimligen innebära tillträde till en nätsträcka som, i vart fall, når i huvudsak samma slutanvändare (jfr ovan om undantaget för rena grossistföretag).

Som anges i direktivet kan undantaget dock vara olämpligt om det berörda nätet är offentligt finansierat (se ovan). Det gäller även när regleringsmyndigheten överväger om en operatör som inte är ett rent grossistföretag ska åläggas en utvidgad tillträdeskyldighet.

14.8.2 Samlokalisering och annat gemensamt utnyttjande

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Försvarsmakten* anser dock att bestämmelserna behöver kompletteras för att säkerställa att en skyldighet inte riskerar att skada säkerhetsintressen.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 14 § LEK får en operatör efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än som anges i kapitlet (jfr avsnitt 14.3.4 och 14.8.1), förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat. En förutsättning för detta är att skyldigheten antingen är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet. Ett sådant förpliktande får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande ska kunna ske.

Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Paragrafen genomför delar av artikel 12 i ramdirektivet, som gav medlemsstaterna en möjlighet att reglera samutnyttjande i vissa fall. Artikel 12.1, 12.2 och 12.5 i ramdirektivet motsvarar i huvudsak artikel 44 i EU-direktivet. Sådan samlokalisering och sådant gemensamt utnyttjande som avses i artikel 44.1 första stycket och andra stycket andra ledet omfattas därmed av 4 kap. 14 § LEK. Paragrafen ändrades 2006, då möjligheterna att besluta om samlokalisering och annat gemensamt utnyttjande utvidgades i syfte att underlätta utbyggnaden av nya mobilnät. Bestämmelsen justerades också så att en förpliktelse om samlokalisering kan inbegripa skyldigheter att vidta åtgärder för att anpassa master för att möjliggöra samlokalisering. I förarbetena framhölls att den ursprungliga bestämmelsen om samlokalisering sällan hade tillämpats i fråga om mobilmaster eftersom samlokalisering i första hand skett genom avtal (se prop. 2005/06:191 s. 8 och 10). Det angavs också att de ändrade reglerna kunde förväntas bidra till att fler frivilliga överenskommelser träffas, även om sådan mastdelning som fordrar anpassningar.

Paragrafen har sedan 2006 inte tillämpats i någon större utsträckning och behovet av samlokalisering har lösts i kommersiella avtal. Den fyller dock funktionen av ett påtryckningsmedel, eftersom en operatör som behöver mastdelning i sista hand kan vända sig till regleringsmyndigheten för ett tvingande beslut. Även om utbyggnadstakten har sjunkit i takt med att god täckning har uppnåtts i befolkade områden, kan det fortfarande finnas behov av att bygga ut och etablera nya master för att förbättra täckningen på vissa håll, exempelvis till följd av täckningskrav som ålagts i tillståndsvillkoren för 700 MHz-bandet. Regeringen anser därför att det är motiverat att behålla paragrafen. Detta gäller även om den kommande utbyggnaden av 5G i och för sig inte torde medföra ett väsentligt ökat behov av sådana master. Paragrafen omfattar dessutom samlokalisering och gemensamt utnyttjande av annat än enbart master.

Bestämmelserna i 4 kap. 14 § LEK bör alltså föras över till den nya lagen. När regleringsmyndigheten i det enskilda fallet överväger om en skyldighet ska åläggas ska även säkerhetsintressen beaktas, jfr föregående avsnitt. Någon komplettering i det avseendet, som *Försvarsmakten* efterfrågar, bedöms därför inte nödvändig.

I avsnitt 14.8.1 föreslås att uttrycket marknadsmässig ersättning ska ändras till skälig ersättning i den nya lagen när det gäller tillträde till närmast slutanvändare. Marknadsmässig ersättning har här samma innebörd som i det sammanhanget (prop. 2010/11:115 s. 166). Lydelsen av paragrafen bör därför ändras på motsvarande sätt.

14.8.3 Tillträde till infrastruktur för mobila tjänster

Regeringens förslag: Om det finns synnerliga skäl, ska regleringsmyndigheten få ålägga en operatör som har rätt att använda radiosändare att mot skälig ersättning ge tillträde till infrastruktur som är nödvändig för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Skyldigheten ska få avse tillträde till aktiv infrastruktur. Skyldigheten ska endast få åläggas om tillståndet att använda radiosändare vid beviljandet förenades med ett förbehåll om att en sådan skyldighet kan komma att åläggas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att den som har tillstånd att använda radiosändare får åläggas att på rättvisa och rimliga villkor ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konkurrensverket* anser att det bör framgå vilket av de delvis motstående intressena som ska prioriteras. *PTS* framhåller att det finns en risk för att skyldigheten inte uppnår önskat resultat om den riktar sig till tillståndshavaren och anser, i likhet med *Tele2 AB*, att det bör tydliggöras att ett åläggande förutsätter att möjligheten har fastställts vid beviljandet av tillståndet att använda radiosändare. *PTS* anser vidare att möjligheten att ålägga skyldigheten inte bör begränsas till enbart fall där slutanvändarnas geografisk täckning är starkt begränsad. Därtill efterfrågas ett förtydligande av hur bestämmelserna förhåller sig till lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen). *PTS* anser vidare, i likhet med *IP-Only AB*, att det bör klargöras hur ersättningsgrunden förhåller sig till andra liknande uttryck i lagen som reglerar priset för tillträde. *Telenor Sverige AB* och *Tele2 AB* avstyrker förslaget och framhåller att vad som krävs för att kravet på synnerliga skäl ska anses uppfyllt måste vara tydligt och innebära en mycket restriktiv tillämpning. *Försvarsmakten* anser att bestämmelserna behöver kompletteras för att säkerställa att tillträdet inte riskerar att skada säkerhetsintressen.

Skälen för regeringens förslag

En ny reglering om tillträde till infrastruktur för mobila tjänster

Artikel 61.4 i EU-direktivet innehåller nya bestämmelser om åläggande av skyldigheter att ge tillträde till infrastruktur som har samband med användning av radiofrekvenser, dvs. infrastruktur för mobiltelefonnät och mobila bredbandsnät. Bestämmelserna saknar motsvarighet i nuvarande regelverk. Regleringen syftar till att nationella myndigheter ska få utökade möjligheter att ålägga skyldigheter i fråga om tillträde till mobilnät.

Bestämmelserna innehåller en rad förutsättningar som måste vara uppfyllda för att skyldigheter ska få åläggas. Det gäller kraven på att tillträdet är direkt nödvändigt för tillhandahållandet av mobila tjänster, att en hållbar och likvärdig alternativ lösning saknas och att det finns oöverstigliga hinder mot en marknadsdriven anläggning av infrastrukturen.

Det krävs inte att det företag som åläggs skyldigheter har identifierats som ett företag med betydande inflytande på en marknad (SMP-företag). Tillträdesskyldigheterna får anses ha till syfte att åtgärda främst problem med bristande mobiltäckning i delar av det nationella territoriet (jfr skäl 156–158 i EU-direktivet). En tänkbar situation när sådana skyldigheter kan aktualiseras är om enbart en operatör har täckning på en del av det nationella territoriet och där utnyttjar sin ställning på ett sätt som medför oöverstigliga ekonomiska eller fysiska hinder för tillträde till tjänster eller nät för andra operatörer. Slut användarna skulle då kunna missgynnas om de i praktiken inte kan välja andra operatörer för att få täckning i det området.

Av artikel 61.4 första stycket framgår att tillträdesskyldigheten avser gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur eller skyldighet att ingå tillträdesavtal om lokaliserad roaming. Bestämmelserna träffar i första hand passiv infrastruktur, dvs. antennplatser, master, stolpar och torn. I de fall tillträde till och gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur inte räcker för att åtgärda situationen får skyldigheter införas om gemensamt nyttjande av aktiv infrastruktur. Tillträde till aktiv infrastruktur i detta sammanhang kan ske i form av att ett företag får tillträde till en operatörs mobilnät för att i detta nät kunna tillhandahålla tjänster till slutanvändare under eget namn och varumärke (virtuell operatör). En annan form av tillträde till aktiv infrastruktur kan vara att en operatörs abonnenter kan använda en annan operatörs nät i områden där det egna nätet inte har täckning (lokal eller nationell roaming).

Sådant tillträde som avses i direktivet kan åstadkommas redan i dag genom frivilliga överenskommelser på kommersiella villkor. På den svenska marknaden är uthyrning av mastplatser och liknande infrastruktur för inplacering av antenner för mobilnät mycket vanligt förekommande. Virtuella operatörer är i viss utsträckning aktiva i de allmänna mobilnäten. Däremot har avtal om lokal eller nationell roaming i allmänhet inte slutits mellan de större mobilnätsoperatörerna.

I sammanhanget kan nämnas möjligheten enligt 4 kap. 14 § LEK att förplikta en operatör att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom, vilket kan innefatta s.k. mastdelning. I föregående avsnitt föreslås att paragrafen förs över till den nya lagen. I princip är det också möjligt för regleringsmyndigheten att inom ramen för SMP-förfarandet ålägga ett SMP-företag att ge tillträde till mobilnät i konkurrensfrämjande syfte. Sådana åtgärder förutsätter en marknadsanalys och en bedömning av att åtgärderna faktiskt avhjälper ett konkurrensproblem på en identifierad relevant marknad. Hittills har det inte varit aktuellt i Sverige.

En ny tillträdesskyldighet införs

För att genomföra artikel 61.4 bör det införas en möjlighet för regleringsmyndigheten att under vissa förutsättningar ålägga en skyldighet att ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av tjänster som är beroende av användning av radiofrekvenser. Enligt direktivet ska företag som tillhandahåller eller är auktoriserade att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät kunna åläggas skyldigheten. Vidare framgår att en förutsättning för att regleringsmyndigheten ska få ålägga skyldigheten är att

möjligheten tydligt har fastställts vid beviljandet av nyttjanderätten till radiospektrum. I praktiken avses sådana tillstånd som krävs för att tillhandahålla yttäckande mobila telefoni- och bredbandstjänster. Det är alltså underförstått att den operatör som åläggs skyldigheten har rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

I promemorian föreslås att skyldigheten ska kunna åläggas företag som har tillstånd att använda radiosändare. Som *PTS* påpekar finns det dock en risk för att regleringen inte uppnår önskat resultat om tillträdeskyldigheten begränsas till endast tillståndshavare. Det förekommer nämligen att nätägare hyr radiofrekvenser av tillståndshavare. Regleringen bör därför i stället utformas på det sättet att regleringsmyndigheten får ålägga en operatör som har rätt att använda radiosändare att ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster.

För att tillgodose kravet i artikeln på att möjligheten att ålägga skyldigheten tydligt ska ha fastställts vid beviljandet av nyttjanderätten bör det framgå av lagen att skyldigheten endast får åläggas om regleringsmyndigheten förenade tillståndet med ett sådant förbehåll när tillståndet beviljades, som *PTS* och *Tele2 AB* föreslår. I likhet med *PTS* anser regeringen att det i lagen bör införas en hänvisning till den nya paragrafen i anslutning till bestämmelserna om villkor för tillstånd att använda radiosändare, se avsnitt 11.3.1.

Skyldigheten bör även få omfatta tillträde till aktiv infrastruktur. I första hand ska dock en skyldighet om att ge tillträde till passiv infrastruktur övervägas för att lösa problemen. Som en allmän utgångspunkt följer det av proportionalitetsprincipen att först om enbart sådana åtgärder inte är tillräckliga för att uppnå syftet med åläggandet, får skyldigheten omfatta tillträde till aktiv infrastruktur.

IP-Only AB och *PTS* efterfrågar ett förtydligande av hur ersättningsgrunden förhåller sig till andra uttryck i lagen som avser priset för tillträde. I promemorian föreslås att tillträdet ska lämnas på rimliga och rättvisa villkor. Det uttrycket används i direktivtexten när det gäller förutsättningen för ett åläggande, dvs. att en alternativ lösning för att nå slutanvändarna inte görs tillgänglig för alla företag på rättvisa och rimliga villkor. I likhet med *PTS* anser regeringen att det är lämpligt att använda samma uttryck för ersättningsgrunden som i andra tillträdesbestämmelser. I likhet med det som gäller för tillträde till nät närmast slutanvändare och samlokalisering och annat gemensamt utnyttjande bör tillträdet lämnas mot skäligen ersättning, se avsnitt 14.8.1 och 14.8.2.

Synnerliga skäl och omständigheter som ska beaktas vid prövningen

En skyldighet att ge tillträde till mobilnätinfrastruktur är ingripande för den berörda operatören. Utbyggnad av master, transportnät och basstationer för att tillhandahålla yttäckande mobilnät kräver stora investeringar. Operatörens affärsplaner och möjligheter till avkastning kan påverkas väsentligt av att konkurrerande företag ges tillträde till infrastrukturen för att tillhandahålla tjänster till slutanvändare. I artikel 61.4 anges därmed de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att få ålägga skyldigheterna. Först gäller ett krav på direkt nödvändighet, dvs. ett åläggande förutsätter att skyldigheten är direkt nödvändig för det lokala tillhandahållandet av

tjänster som är beroende av radiospektrumanvändning. Vidare ska det inte finnas någon hållbar och likvärdig alternativ lösning för att nå slutanvändare som görs tillgänglig för alla företag på rättvisa och rimliga villkor. Skyldigheter ska åläggas enbart i områden där den marknadsdrivna utbyggnaden av parallell infrastruktur är föremål för oöverstigliga ekonomiska eller fysiska hinder och tillgången till tjänster eller nät därför är starkt begränsad eller saknas.

Konkurrensverket efterlyser en prioritering av intresset av effektiv konkurrens i existerande nät och incitamenten för ökad utbyggnad i områden som i dag inte har mobiltäckning. Av direktivet framgår att tillträdeskyldigheten aktualiseras först i sådana fall där regleringsmyndigheten kan konstatera att hindren för anläggning av ytterligare infrastruktur är oöverstigliga. Intresset för ökad utbyggnad i områden som i dag saknar mobiltäckning framstår därför som överordnat.

Regleringen avser alltså att säkerställa tillträde till mobilnät i områden där det kommersiella intresset för anläggning av nät är lågt eller saknas. Ett sådant synsätt bekräftas i skälen till bestämmelserna, som särskilt lyfter fram brister i mobiltäckning samt mer glesbefolkade områden där parallell anläggning är opraktisk och slutanvändarna riskerar att inte få en bredbandsanslutning med mycket hög kapacitet (se skäl 156–158 i direktivet). Regeringen delar därför inte PTS uppfattning att möjligheten att ålägga skyldigheten omotiverat begränsas till områden med bristande geografisk täckning. Det framgår uttryckligen av direktivet att en skyldighet ska vara motiverad på den grunden att slutanvändarnas tillgång till nät och tjänster är starkt begränsad eller saknas. Som *Telenor Sverige AB* och *Tele2 AB* understryker bör skyldigheten enligt regeringens mening tillämpas mycket restriktivt och enbart i sådana situationer där de förutsättningar som framgår av direktivet är uppfyllda.

Mot den bakgrunden kan det också konstateras att det är en annan situation som nu regleras än den i utbyggnadslagen, som syftar till att främja just utbyggnad av bredbandsnät. Någon otydlighet i förhållande till det regelverket finns därför inte.

Sammantaget kan det konstateras att tillträdeskyldigheten aktualiseras i de fall slutanvändarnas geografiska täckning starkt begränsas till följd av att det saknas möjlighet att anlägga nödvändig infrastruktur. Utrymmet för att tillämpa bestämmelserna är begränsat. Det bör i lagen komma till uttryck genom att regleringsmyndigheten endast ska få ålägga tillträdeskyldigheten om det finns synnerliga skäl. I promemorian föreslås att det ska införas en lagbestämmelse om vad som ska beaktas vid bedömningen av om det finns synnerliga skäl. Som framgår ovan krävs det att flera förutsättningar är uppfyllda för att en skyldighet ska få åläggas. Alla förutsättningar måste vara uppfyllda för att kravet på synnerliga skäl ska anses uppfyllt. Vad som ligger i bedömningen av om synnerliga skäl föreligger framgår närmare av författningskommentaren.

I artikel 61.4 andra stycket anges omständigheter som regleringsmyndigheten ska beakta när den överväger att införa skyldigheten. Där nämns behovet av att maximera konnektiviteten i hela unionen längs viktiga transportvägar och i särskilda områden samt möjligheten att avsevärt öka utbudet och höja tjänsternas kvalitet för slutanvändare. Vidare anges effektiv användning av radiospektrum, den tekniska genomförbarheten i fråga om gemensamt nyttjande och därmed förbundna villkor, konkurrens-

situationen på infrastruktur- respektive tjänstenivå och teknisk innovation. Anläggning av infrastruktur är förenat med stora investeringar. Mot den bakgrunden anges slutligen behovet av att understödja värdens incitament att anlägga infrastrukturen från första början som en avgörande faktor att ta hänsyn till. Omständigheterna bör i enlighet med EU-direktivet beaktas vid regleringsmyndighetens prövning.

När regleringsmyndigheten i det enskilda fallet överväger om en skyldighet ska åläggas ska även säkerhetsintressen beaktas, jfr avsnitt 14.8.1. Någon komplettering i det avseende som *Försvarsmakten* efterfrågar bedöms därför inte nödvändig.

Särskilt om tvistlösning

Det kan finnas skilda uppfattningar mellan företag om hur en ålagd skyldighet i detalj ska tillämpas. I ett sådant fall kan det bli aktuellt att en part påkallar tvistlösning hos tillsynsmyndigheten, se avsnitt 20.6. Av artikel 61.4 tredje stycket framgår att behöriga myndigheter vid tvistlösning får ålägga de som gynnas av tillträdesskyldigheten att dela användningen av radiospektrum med infrastrukturvärden i det aktuella området. Inom ramen för tvistlösningsförfarandet har tillsynsmyndigheten befogenheter att föreskriva olika slag av villkor för att lösa tvisten. Sådana villkor skulle kunna avse även tillträde till frekvensutrymme. Huruvida det blir aktuellt i praktiken får avgöras i det enskilda fallet och med hänsyn till parternas inställning och önskemål.

14.9 Upphävande och ändring av skyldigheter

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra skyldigheter och villkor som har beslutats när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet. Ett beslut om upphävande av skyldigheter som fattas efter en marknadsanalys ska få förenas med villkor för en övergångsperiod. Tidpunkten för upphävande eller ändring av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Verizon Sweden AB* anser att det bör framgå av lagen att övergångsperioden bör vara 12–18 månader. *PTS* framhåller att det bör klargöras vad som gäller om ett beslut har överklagats och en domstolsprocess pågår.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 8 kap. 15 § LEK ska skyldigheter och villkor ändras eller upphävas om ändamålet med åtgärden inte kvarstår. Tidpunkten för ändring eller upphävande av en skyldighet eller ett villkor ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen. Paragrafen är grundläggande för lagens utgångspunkt att reglering genom skyldigheter ska ske endast i den utsträckning som det är nödvändigt för att säkerställa fungerande konkurrens och slutanvändarnas intressen.

I 8 kap. 6 § tredje stycket LEK föreskrivs på motsvarande sätt att skyldigheter som har ålagts en operatör som har ett betydande inflytande på en marknad ska upphävas om det vid en marknadsanalys konstateras att

det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad. Där anges också att tidpunkten för upphävande ska bestämmas med hänsyn till berörda parterns intressen.

EU-direktivet har motsvarande utgångspunkt. Av direktivets allmänna mål framgår att förhandsreglering endast ska införas i den omfattning som är nödvändig för att säkra effektiv och hållbar konkurrens i slutanvändarnas intresse och att regleringsmyndigheten ska lindra eller häva ålagda skyldigheter så snart det villkoret har uppfyllts (artikel 3.4 f).

Bestämmelserna i 8 kap. 6 § tredje stycket LEK genomför artikel 16.3 i ramdirektivet, som i huvudsak motsvaras av artikel 67.3 i EU-direktivet. Det har endast lagts till att regleringsmyndigheten när den upphäver skyldigheter och fastställer en övergångsperiod får ange särskilda villkor som ska gälla under perioden. Vidare framgår av artikel 68.6 att regleringsmyndigheten ska bevaka marknadsutvecklingen, exempelvis med hänsyn till saminvesteringsavtal och andra affärsavtal som påverkar konkurrensdynamiken, och även mellan marknadsanalyserna upphäva, ändra eller besluta om ytterligare skyldigheter när det krävs för att säkerställa direktivets mål, även om marknadsutvecklingen inte motiverar att det genomförs en ny marknadsanalys. Frågan om införande av nya skyldigheter behandlas i avsnitt 14.2.4.

Det bör även av den nya lagen framgå att beslutade skyldigheter och villkor ska upphävas eller ändras om de inte längre är nödvändiga. Regleringsmyndigheten bör alltså upphäva eller ändra skyldigheter och villkor när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet. I fråga om upphävande av skyldigheter för en SMP-operatör med anledning av en genomförd marknadsanalys bör det läggas till att regleringsmyndigheten får förena beslutet om upphävande med villkor för en övergångsperiod. Hur lång övergångsperioden ska vara bör bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall, utan att det anges något bestämt intervall så som *Verizon Sweden AB* har föreslagit.

Skyldigheten för regleringsmyndigheten att upphäva eller ändra ett beslut gäller oavsett om beslutet är föremål för domstolsprövning. Bestämmelsen om litispensens i 39 § förvaltningslagen (2017:900), som är subsidiär i förhållande till bestämmelserna i LEK, har inte ansetts hindra regleringsmyndigheten från att besluta om nya skyldigheter och därigenom ändra ett beslut som hade överklagats och var föremål för prövning i domstol (se Kammarrätten i Stockholms dom den 16 december 2019 i mål nr 9751-18).

I 8 kap. 15 § första stycket andra meningen LEK anges att en skyldighet får ändras eller upphävas om den som getts tillträde inte fullgör sina åtaganden. Den bestämmelsen bör inte föras över till den nya lagen. I praktiken sluter en operatör som vill utnyttja möjligheten att få tillträde eller bedriva samtrafik enligt beslutet ett avtal med den part som har ålagts skyldigheten. Om någon part i avtalet bryter mot det som har överenskommit, kan det få civilrättsliga följder. Ett beslut om tillträdesskyldigheter eller om skyldighet att bedriva samtrafik hindrar inte att den som har ålagts skyldigheten driver igenom sin rätt på civilrättslig väg. Ytterst kan det leda till att avtalet om tillträde eller samtrafik hävs i förhållande till den part som inte har fullgjort sina avtalsenliga förpliktelser. Något behov av att ändra eller upphäva själva skyldighetsbeslutet uppstår dock inte om den

som drar nytta av tillträdet inte följer sin del av avtalet. Bestämmelsen saknar dessutom motsvarighet i EU-direktivet.

14.10 Samrådsförfaranden inför beslut

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om samrådsförfaranden ska föras över till den nya lagen med ändrade tidsfrister för marknadsanalyser.

Regleringsmyndigheten ska inte få meddela beslut i fråga om ett förslag till åtgärd om en utvidgad tillträdesskyldighet till nät närmast slutanvändare, om Europeiska kommissionen använder sin vetorätt mot åtgärderna. Detsamma ska gälla i fråga om ett förslag till åtgärd som rör ett bindande åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät.

Regleringsmyndigheten ska, i ett ärende om huruvida ett åtagande av en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad ska vara bindande, ge berörda parter tillfälle att yttra sig över det erbjudna åtagandet inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det. Samråd ska inte behövas om det är uppenbart att åtagandet inte uppfyller relevanta krav.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dessutom att det i lag ska regleras att resultatet av samrådsförfarandet ska göras allmänt tillgängligt och att det ska införas en upplysning om verkställighetsföreskrifter i fråga om marknadstestet. Av det lagförslaget framgår inte att marknadstestet inte behöver genomföras om det är uppenbart att åtagandet inte uppfyller relevanta krav.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag

Samråd med berörda parter och samråd inom EU

I 8 kap. 6 § fjärde stycket, 8 § och 10–13 §§ LEK finns bestämmelser om samråd och annan handläggning av ärenden inför vissa beslut. Regleringen innebär i huvudsak att berörda parter ska få tillfälle att yttra sig inom viss tid i olika typer av ärenden om samtrafik och andra former av tillträde och att vissa förslag till beslut ska överlämnas till behöriga myndigheter i övriga stater, Berc och Europeiska kommissionen för samråd. Om kommissionen har meddelat att den har invändningar mot förslaget, ska regleringsmyndigheten samverka med kommissionen och Berc om korrigeringsåtgärderna för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden. Bestämda tidsfrister gäller för SMP-analyser och i vissa fall ska bistånd från Berc begäras för att slutföra en sådan analys. I övrigt gäller tidsfrister för när ett beslut får meddelas i vissa typer av ärenden som är föremål för samråd eller samverkan inom EU. I det fall Europeiska kommissionen använder sin vetorätt får ett beslut inte meddelas i fråga om fastställande av en marknad som avviker från kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader eller identifiering av

ett företag med betydande inflytande på en marknad. Undantagsvis får ett tillfälligt beslut meddelas utan att iaktta samrådsskyldigheten. När det gäller gränsöverskridande marknader som har fastställts enligt beslut av kommissionen ska samråd ske med behöriga myndigheter i berörda länder.

Paragraferna genomför reglering i ramdirektivet och tillträdesdirektivet som i huvudsak motsvarar artiklarna 23, 32, 33, 44.1, 65.2, 67.5 och 67.6 i EU-direktivet. Referenser till artiklarna 23, 32 och 33 görs på ett antal ställen i direktivet, se artiklarna 61.5, 64.3, 65.2, 67.1, 67.5, 68.4 d, 68.6, 75.2, 77.3, 78.2 och 80.5. EU-direktivet medför vissa ändringar och tillägg i förhållande till LEK. Som utgångspunkt bör nämnda paragrafer i LEK föras över till den nya lagen.

Av artikel 23.1 i EU-direktivet framgår att berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig inom en skälig tidsfrist med beaktande av frågans komplexitet. Tidsfristen ska, förutom under exceptionella omständigheter, vara minst 30 dagar. De bestämmelser i LEK som reglerar samråd med berörda parter i ärenden om samtrafik och andra former av tillträde behöver justeras för att motsvara EU-direktivets krav på samråd. Det bör framgå att tiden för samråd ska vara skälig och minst 30 dagar, om inte särskilda skäl talar för en kortare samrådstid. Samråd bör aktualiseras i sådana ärenden som direktivet pekar ut.

På motsvarande sätt behöver regleringen i LEK av samrådet med behöriga myndigheter i övriga stater, Berec och Europeiska kommissionen anpassas för att samtliga åtgärder som EU-direktivet pekar ut ska omfattas av denna samrådsskyldighet (se artikel 32.3 i EU-direktivet). Detsamma gäller regleringen om samverkan i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga (se artikel 33.1).

EU-direktivet innebär att Europeiska kommissionens har vetorätt i fråga om vissa nya korrigeringsåtgärder som införs genom direktivet. Vetorätten aktualiseras när ett förslag till beslut om skyldigheter samverkas med kommissionen och Berec. Enligt artikel 33.5 c får kommissionen, under förutsättning att Berec delar kommissionens allvarliga tvivel, besluta att regleringsmyndigheten ska dra tillbaka ett förslag till åtgärd som omfattas av artikel 61.3 andra stycket eller artikel 76.2.

Artikel 61.3 andra stycket avser beslut om en utvidgad tillträdeskyldighet till nät närmast slutanvändare, se avsnitt 14.8.1.

Artikel 76.2 avser beslut om ett bindande åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät och huvudregeln om regleringslättnad när ett sådant beslut har meddelats, se avsnitt 14.4. Artikeln omfattar även det fallet att regleringsmyndigheten i fråga om nätdelar som omfattas av ett sådant beslut om bindande saminvesteringsåtagande ålägger ytterligare SMP-skyldigheter (se artikel 76.2 tredje stycket).

Kommissionens beslut ska åtföljas av en detaljerad och objektiv analys av varför kommissionen anser att den föreslagna åtgärden inte bör antas tillsammans med specifika förslag till ändringar av den föreslagna åtgärden. I ett sådant fall ska regleringsmyndigheten dra tillbaka förslaget till åtgärd inom sex månader eller ändra förslaget och inleda ett nytt samråd (artikel 32.7).

Som framgår ovan ska ärenden i fråga om åtgärder enligt artiklarna 61.3 andra stycket och 76.2 omfattas av den nya lagens bestämmelser om samråd och samverkan inom EU. Det innebär att ett beslut om sådana åtgärder får meddelas sammanlagt tidigast fem månader och senast sex

månader efter överlämnandet. För att genomföra artikel 33.5 c behöver bestämmelserna om samverkan av förslag till beslut om skyldigheter kompletteras. Det bör i den nya lagen regleras att ett beslut i ett ärende som avser åläggande av en utvidgad tillträdesskyldighet till nät närmast slutanvändare eller ett ärende i fråga om ett bindande saminvesteringsåtagande enligt artikel 76 inte får fattas om kommissionen inom fem månader efter överlämnandet beslutar att inte godta förslaget. Det bör också framgå av lagen att om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska regleringsmyndigheten skicka ut det nya förslaget för samråd. Det bör anges att samrådet ska inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

En annan nyhet i EU-direktivet är att tidsfristerna för marknadsanalyser ändras. Enligt artikel 67.5 ska förslag till åtgärder överlämnas inom fem år från det senaste beslutet som rör marknaden i fråga. I undantagsfall får den tidsfristen förlängas med upp till ett år. Om kommissionen har antagit en ny rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader, ska ett förslag till åtgärd i fråga om en marknad som inte tidigare har analyserats överlämnas inom tre år från offentliggörandet av den nya rekommendationen. Bestämmelserna i den nya lagen om tidsfrister för marknadsanalyser bör anpassas efter de nya tidsfristerna.

Sammantaget bör regleringen i LEK om samrådsförfaranden inför beslut i ärenden om samtrafik och andra former av tillträde föras över till den nya lagen med de ändringar och tillägg som redovisas ovan.

Vidare framgår av 8 kap. 14 § LEK att resultatet av ett samrådsförfarande ska göras allmänt tillgängligt, förutsatt att sekretess eller tystnadsplikt enligt lag inte gäller för uppgifterna. I promemorian föreslås att den paragrafen ska föras över till den nya lagen för att genomföra artikel 23.4 i EU-direktivet. Offentliggörande av samråden sker på PTS webbplats. Där läggs också information om alla pågående samrådsförfaranden upp. Kravet på att göra ett samråd allmänt tillgängligt är närmast en instruktion till regleringsmyndigheten och har inga direkta rättsverkningar för enskilda. En motsvarande paragraf bör därför meddelas i förordning.

Ett nytt marknadstest i fråga om bindande åtaganden

Som framgår av avsnitt 14.4 och 14.5 inför EU-direktivet ytterligare en form av samråd med berörda parter, det s.k. marknadstestet. Marknadstestet regleras i artikel 79.2 första stycket i direktivet och behandlas närmare i avsnitt 14.5.

För att genomföra direktivets krav på att regleringsmyndigheten ska utföra ett marknadstest bör det i den nya lagen regleras att berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig över ett åtagande som ett SMP-företag har erbjudit. I likhet med regleringen om samråd med berörda parter, som behandlas ovan, bör det framgå att tiden för det offentliga samrådet med marknaden ska vara skäligen och minst 30 dagar, om inte särskilda skäl talar för en kortare tid.

Marknadstestet bör aktualiseras i sådana ärenden där regleringsmyndigheten, på begäran av ett SMP-företag, ska bedöma huruvida ett åtagande av företaget om villkor för tillträde eller saminvestering ska vara bindande enligt ett beslut som myndighet fattar. Av direktivet framgår att ett marknadstest inte behöver utföras om det är uppenbart att det erbjudna

åtagandet inte uppfyller ett eller flera relevanta villkor eller kriterier. Detta bör framgå av lagtexten. I enlighet med direktivet innebär förslaget att såväl det erbjudna åtagandet om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät som ett förslag till beslut om att ett sådant åtagande ska vara bindande, ska vara föremål för samråd med berörda parter. Samrådet i fråga om det erbjudna saminvesteringsåtagandet sker genom marknads-testet.

I promemorian föreslås en upplysningsbestämmelse om verkställighetsföreskrifter om myndighetens begäran om yttrande i fråga om marknads-testet. Direktivet ställer upp krav på hur marknadstestet ska utföras när det gäller vilka som ska ges tillfälle att delta i samrådet och i vilka frågor berörda parter särskilt ska yttra sig. Närmare föreskrifter om hur marknadstestet ska genomföras kan regleras i förordning.

14.11 Övriga bestämmelser om åläggande av skyldigheter

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några övriga bestämmelser om regleringsmyndighetens åläggande av skyldigheter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* framhåller att bestämmelserna inte har tillämpats av myndigheten och inte heller torde behövas mot bakgrund av den likabehandlingsprincip som följer av förvaltningslagen.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 59.2 i EU-direktivet får det i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde inte finnas nationella krav som innebär att företag ska erbjuda andra företag olika villkor för likvärdiga tjänster eller att företag åläggs skyldigheter som inte är kopplade till de tjänster som faktiskt tillhandahålls. Regleringen motsvarar artikel 3.2 i tillträdesdirektivet, som har genomförts i 4 kap. 13 § LEK.

Som konstateras i promemorian finns det inte några sådana krav i svensk rätt. Det behövs därmed inga särskilda åtgärder för att genomföra artikel 59.2. Regeringen instämmer därför i *PTS* bedömning att 4 kap. 13 § LEK inte behövs.

14.12 Förhållandet till yttrandefrihetsgrundlagen

Regeringens bedömning: De förslag som lämnas om skyldigheter avseende samtrafik och andra former av tillträde är förenliga med yttrandefrihetsgrundlagen.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har ingen invändning mot den.

Skälen för regeringens bedömning: Skyldigheter om samtrafik och andra former av tillträde kan komma att påverka rätten att sända genom

tråd enligt YGL. Reglerna har dock ett konkurrensfrämjande syfte. De bör därmed kunna införas med stöd av undantaget i 3 kap. 2 § 2 YGL. Den bestämmelsen innebär att den grundlagsfästa rätten att sända i tråd får begränsas genom föreskrifter i lag, om det är fråga om en skyldighet för en nätinnehavare att ge utrymme för överföringar när det behövs med hänsyn till intresset av konkurrens eller allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar.

15 Samhällsomfattande tjänster

Regeringens förslag: Om det behövs för att säkerställa tillgång till ett överkomligt pris till en adekvat internetanslutningstjänst eller en tal-kommunikationstjänst i en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe (samhällsomfattande tjänster), ska regleringsmyndigheten få besluta om en skyldighet att tillhandahålla sådana tjänster för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till tjänsterna. Regleringsmyndigheten ska få utse ett eller flera företag som ska säkerställa sådan tillgång i hela eller en del av landet. En sådan skyldighet får inte vara oskäligt betungande för ett utsett företag.

En adekvat internetanslutningstjänst ska ha kapacitet att leverera en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet. Regeringen ska få meddela föreskrifter om sådan datahastighet.

Bestämmelsen i lagen om elektronisk kommunikation om att samhällsomfattande tjänster inte får tillhandahållas på villkor som innebär att slutanvändarna tvingas att betala för något som inte är nödvändigt för tjänsten ska föras över till den nya lagen. Underrättelseskyldigheten som gäller för en tillhandahållare innan denne avser att avhända sig tillgångar i accessnätet ska också föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte begränsningen till slutanvändarens stadigvarande bostad eller fasta verksamhetsställe.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser dock att uttrycket fast punkt ska ändras till fast nätanslutningspunkt och att det bör förtydligas huruvida förslaget är en utvidgning i förhållande till nuvarande reglering som är begränsad till stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe. *IP-Only AB* framhåller att uttrycket överkomligt pris bör förtydligas i relation till andra liknande uttryck i lagen som avser att reglera priser. *Microsoft Sverige AB* anser att definitionen av talkommunikationstjänst bör anpassas efter lydelsen i direktivet. *Länsstyrelserna i Dalarnas och Uppsala län* understryker att en tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster i god tid måste underrätta regleringsmyndigheten om den avser att fransäga sig ansvaret.

Skälen för regeringens förslag

Samhällsomfattande tjänster för att säkra tillgången till elektroniska kommunikationer

Som framgår av portalparagrafen i LEK ska lagens syfte, dvs. att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster, främst tillgodoses genom konkurrens. I första hand ska utbyggnad av elektroniska kommunikationsnät och tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster alltså ombesörjas av företag på en väl fungerande och konkurrensutsatt marknad. Det kan dock inte förutsättas att vinstmaximerande företag på en marknad bygger ut nät och tillhandahåller tjänster även när utbyggnaden eller tillhandahållandet blir olönsamt. Så kan bli fallet när nät ska byggas ut i glesbefolkade och avlägsna områden eller när tjänster ska tillhandahållas till grupper med låg köpkraft. För att se till att elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster kan tillhandahållas även i dessa fall har det bedömts nödvändigt att införa särskilda bestämmelser om samhällsomfattande tjänster, både på EU-nivå och även tidigare i svensk lagstiftning. Av portalparagrafen framgår också att samhällsomfattande tjänster alltid ska finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser. Paragrafen föreslås föras över till den nya lagen, se avsnitt 7.

Det riksdagsbundna målet för tillgänglighet är att Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

Om slutanvändare inte kan få tillgång till bl.a. telefonitjänster och funktionell tillgång till internettjänster till ett överkomligt pris, ska det allmänna kunna vidta åtgärder. Bestämmelser om samhällsomfattande tjänster finns i 5 kap. 1–6 a §§ LEK. Paragraferna genomför huvudsakligen artiklarna 3–14 i USO-direktivet. Bestämmelserna om samhällsomfattande tjänster i artiklarna 84–92 i EU-direktivet anknyter i vissa delar till USO-direktivet, men är i huvudsak nya.

Bredbandsutbyggnaden i Sverige

Av rapporten PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2020 – En geografisk översikt av tillgången till bredband och mobiltelefoni i Sverige (PTS-ER-2021:16) framgår bl.a. följande. I oktober 2020 uppgick andelen av hushållen och arbetsställena som redan är anslutna till fiber eller befann sig i absoluta närheten till fiber till ca 95 procent. Det är en ökningstakt med 3 procentenheter jämfört med 2019. År 2019 var motsvarande ökning 2,6 procentenheter. Totalt hade 99,99 procent av hushållen och 99,99 procent av arbetsställena täckning av accesstekniker som medger 10 Mbit/s i faktisk överföringshastighet.

Det finns för närvarande inte något företag som är förpliktat att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt 5 kap. 1 § LEK.

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Post- och telestyrelsen inom utgiftsområde 22 Kommunikationer (I2020/03355 m.fl.) får 22 miljoner kronor användas till åtgärder inom samhällsomfattande tjänster i enlighet med förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet.

Enligt den förordningen ska PTS se till att privatpersoner och företag som saknar tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet får stöd för åtgärder som ger sådan tillgång. Med funktionell tillgång till internet avses att det finns en fast nätanslutningspunkt som är utformad så att data kan tas emot med en hastighet om lägst 10 Mbit/s. Stöd lämnas för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet i privatpersoners stadigvarande bostäder och i företags fasta verksamhetsställen, om sådan tillgång saknas. Den beräknade kostnaden ska uppgå till mer än 5 000 kronor och högst 400 000 kronor. Stöd får inte lämnas om det är sannolikt att sökanden inom rimlig tid kan få tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet till en kostnad som inte överstiger 5 000 kronor.

Vidare beslutades genom budgetpropositionen 2020 att medel ska användas till ett nytt stöd för utbyggnad av snabbt bredband i hela landet (prop. 2019/20:1 utg.omr. 22, bet. 2019/20:TU1, rskr. 2019/20:111). PTS är ansvarig myndighet för det nationella stödsystemet för bredbandsutbyggnad. Enligt regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Post- och telestyrelsen (samma som ovan) får 1,6 miljarder kronor användas för utbetalning av medel enligt förordningen (2020:266) om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur. Syftet med stödet är att öka tillgången till bredband med god prestanda. Bredbandsstöd ges till bredbandsutbyggnad som garanterar hastigheter på 1 Gbit/s i glest befolkade områden.

PTS har även förenat tillstånd att använda radiosändare med villkor om täckning och utbyggnad upp till en viss kostnad.

Möjligheten att utse företag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster behålls

Av 5 kap. 1 § första stycket LEK framgår att, om det behövs för att de i paragrafen angivna samhällsomfattande tjänsterna ska finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att tillhandahålla tjänsterna till överkomligt pris. De samhällsomfattande tjänsterna omfattar bl.a. bredbandstjänster, telefonitjänster, abonnentförteckning och nummerupplysningstjänst.

Motsvarande grundläggande skyldighet att säkerställa tillgång till samhällsomfattande tjänster till ett överkomligt pris med hänsyn till de specifika nationella förhållandena finns i artikel 84.1 i EU-direktivet. En genomgripande förändring är att samhällsomfattande tjänster numera endast omfattar en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och talkommunikationstjänster på en fast plats (nedan används genomgående uttrycket adekvat anslutning när båda typerna av tjänster avses). Vilka närmare egenskaper som en adekvat anslutning har, t.ex. när det gäller datahastighet, kan variera mellan länder och över tid, så länge de grundläggande tjänster som anges i bilaga 5 till EU-direktivet kan användas.

I artikel 86 regleras den situationen att konsumenter och andra slutanvändare, i vissa geografiska delar av det nationella territoriet, inte kan erbjudas en adekvat anslutning. Medlemsstaterna ges betydande frihet att vidta åtgärder för att uppnå målet, förutsatt att principerna om objektivitet, insyn, icke-diskriminering och proportionalitet beaktas. Det är grundläggande att minsta möjliga snedvridning av marknaden eftersträvas. Om det fastställs att en adekvat anslutning inte kan säkerställas under normala

kommersiella villkor eller genom andra potentiella politiska verktyg, får medlemsstaten införa lämpliga skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till en adekvat anslutning. En skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska alltså åläggas företag först om det har fastställts att slutanvändare i vissa delar av landet inte kan få en adekvat anslutning på marknadens villkor eller genom andra möjliga samhällsåtgärder.

I Sverige har den övervägande majoriteten av befolkningen möjlighet att få tillgång till en bredbandsanslutning på marknadens villkor, antingen genom trådbundna nät eller genom trådlös kommunikation. Utbyggnaden av nät för elektronisk kommunikation har nått vad som får bedömas som en mycket god täckning i landet, trots att Sverige är förhållandevis glesbefolkat och har stora nästan helt obefolkade ytor.

Som redovisas ovan finns det i dag en mycket liten grupp hushåll och företag som inte kan få tillgång till en anslutning som uppfyller kravet på funktionell tillgång till internet. Orsaken är generellt att dessa hushåll och företag befinner sig i avlägsna och glesbefolkade områden av landet, där inte heller trådlösa lösningar har fullgod täckning utan att förstärkande insatser görs. Som också framgår ovan har medel avsatts i statsbudgeten och uppdrag har getts till PTS i syfte att ge även denna grupp hushåll och företag tillgång till grundläggande elektroniska kommunikationstjänster.

Mot den bakgrunden bedömer regeringen att EU-direktivets krav på att konsumenter och andra slutanvändare i Sverige ska ha tillgång till en adekvat anslutning till ett överkomligt pris även fortsättningsvis i de allra flesta fall kan tillgodoses genom väl fungerande marknader. Där sådan anslutning inte kan tillhandahållas genom marknadens försorg, har det allmänna ett ansvar. Ett sätt att uppfylla det ansvaret kan vara att vid behov avsätta medel för upphandling. Ett annat sätt kan vara att ge stöd till enskilda för att de själva ska kunna betala för en adekvat anslutning. Krav på täckning och utbyggnad inom landet kan också ställas upp som villkor i tillstånd att använda radiosändare.

På motsvarande sätt som i 5 kap. 1 § LEK bör det i den nya lagen föras in en möjlighet att ålägga företag som bedöms lämpliga för det att tillhandahålla en adekvat anslutning till överkomligt pris för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till sådana tjänster. Bestämmelserna behöver dock anpassas till regleringen i EU-direktivet, dvs. att skyldigheten ska avse en adekvat anslutning. Liksom nuvarande reglering ska en skyldighet enbart kunna omfatta tillhandahållande av en adekvat anslutning när en begäran om sådan anslutning är rimlig i det enskilda fallet. Regeringen anser i likhet med *PTS* att det bör anges i lagen att tjänsten ska tillhandahållas i en fast nätanslutningspunkt.

Enligt 5 kap. 1 § första stycket 1 och 2 LEK är tillhandahållandet begränsat till slutanvändarens primära nätanslutningspunkt, som kan vara dennes bostad eller fasta verksamhetsställe. I skäl 230 i EU-direktivet anges att medlemsstaterna bör kunna begränsa skyldigheter avseende samhällsomfattande tjänster till stöd för tillgången till adekvata internetanslutningstjänster via bredband till att bara gälla slutanvändarens primära anslutningspunkt eller bostad. I fråga om talkommunikationstjänster ger EU-direktivet ingen ledning. Det torde i detta avseende inte vara fråga om någon ändring i förhållande till befintlig reglering. Utgångspunkten för

regleringen bör enligt regeringens mening vara densamma. Begränsningen till slutanvändarens stadigtvarande bostad eller fasta verksamhetsställe bör därför behållas.

IP-Only AB efterfrågar ett förtydligande av uttrycket överkomligt pris. Ett överkomligt pris är ett pris som medlemsstaten fastställer på nationell nivå mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden (skäl 219 i EU-direktivet). EU-direktivet innebär inte någon ändring i förhållande till 5 kap. 1 § LEK där samma uttryck används (se prop. 2002/03:110 s. 214 f.). Bestämmelser om pris förekommer på flera ställen i lagen. I flera fall föreslås att ersättningsgrunden ändras språkligt från marknads-mässig till skäligen ersättning, se bl.a. avsnitt 14.8.1. Det finns till synes ingen större skillnad mellan ett rimligt eller skäligt pris och ett överkomligt pris. Samhällsomfattande tjänster är ett skydds nät som säkerställer tillgång till åtminstone en minimi uppsättning av tjänster. I jämförelse med bestämmelser som syftar till att främja konkurrens bör rimligheten i priset därmed särskilt ses utifrån slutanvändarens perspektiv, inte minst i fråga om konsumenter. Kostnaderna för tillhandahållandet av tjänsterna och en viss korrelation mellan regioner eller marknadssegment i tillhandahållandet av mer eller mindre likvärdiga tjänster är andra faktorer som bör beaktas. Liksom det som uttalas i tidigare förarbeten får den närmare innebörden av uttrycket överkomligt pris bestämmas av rättstillämpningen.

Av artikel 86 framgår vidare att ett eller flera företag får utses att säkerställa tillgång till adekvat anslutning i hela det nationella territoriet. Olika företag eller företagsgrupper får utses för att täcka en fast anslutningspunkt eller olika delar av det nationella territoriet. Det finns därför anledning att förtydliga att skyldigheter att tillhandahålla en adekvat anslutning kan åläggas olika företag i olika delar av landet. Regleringsmyndigheten bör alltså få utse ett eller flera företag som ska säkerställa tillgång till en adekvat anslutning i hela eller en del av landet.

En skyldighet får inte vara oskäligt betungande

I 5 kap. 1 § andra stycket LEK anges att tillgång till samhällsomfattande tjänster ska tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet. Det krävs ingen särskild lagreglering för att säkerställa att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om sådan upphandling. Som framgår ovan vidtas dessutom i stor utsträckning andra åtgärder för att se till att enskilda får tillgång till en adekvat anslutning. Stycket har ingen materiell innebörd och bör enligt regeringens bedömning inte föras över till den nya lagen.

För att uppfylla de krav som ställs i EU-direktivet måste en skyldighet för ett företag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster förenas med en bedömning av om skyldigheten kan vara oskäligt betungande. I artikel 89 föreskrivs att en nettokostnadsberäkning ska göras. Om nettokostnadsberäkningen visar att skyldigheten är oskäligt betungande, ska ett finansieringssystem upprättas enligt artiklarna 90 och 91. Regeringen anser inte heller nu att det kommit fram skäl för att upprätta ett sådant särskilt finansieringssystem (jfr prop. 2002/03:110 s. 216 f. och prop. 2009/10:193 s. 83 f.). För att genomföra artikel 90.1 i EU-direktivet bör

det i stället i lagen anges att en skyldighet att tillhandahålla samhälls-
omfattande tjänster inte får vara oskäligt betungande för ett utsett företag.

Uttrycket talkommunikationstjänst definieras

I artikel 2.32 i EU-direktivet definieras talkommunikationstjänst som en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst för uppringning och mottagning direkt eller indirekt, av nationella eller nationella och internationella samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan. Talkommunikationstjänst ersätter uttrycket allmänt tillgänglig telefonitjänst i artikel 2 c i USO-direktivet. Av skäl 14 i EU-direktivet framgår att avsikten är att använda ett mer samtida och teknikneutralt uttryck. Där anges också bl.a. följande. En talkommunikationstjänst är till sin natur dubbelriktad, vilket gör det möjligt för båda parter att kommunicera. En tjänst som inte uppfyller alla villkor, t.ex. en ”klickfunktion” på en kundtjänstwebbplats, är inte en sådan tjänst. Talkommunikationstjänster omfattar också sätt att kommunicera som är särskilt avsedda för slutanvändare med funktionsnedsättning som använder textförmedlings- eller totalkonversationstjänster.

I 1 kap. 7 § LEK definieras telefonitjänst som en elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan. I avsnitt 18.3 föreslås att den definitionen förs över till den nya lagen. De bestämmelser som även fortsättningsvis använder uttrycket telefonitjänst genomför inte någon EU-rättslig reglering.

Jämfört med uttrycket telefonitjänst krävs det alltså att tjänsten gör det möjligt att både ringa och ta emot samtal för att den ska vara en talkommunikationstjänst. För att genomföra EU-direktivet bör även talkommunikationstjänst definieras i den nya lagen. Definitionen bör anpassas till lydelsen i EU-direktivet och avse en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Som *Microsoft Sverige AB* påpekar avses en tjänst för uppringning och mottagning av samtal. Regeringen instämmer i att lydelsen av den nya definitionen bör återspegla att en förutsättning är att tjänsten är dubbelriktad.

Definitionen av en adekvat internetanslutningstjänst

Enligt 5 kap. 2 § andra stycket LEK ska en anslutning till ett allmänt kommunikationsnät i en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe vara utformad så att den stöder röst- och telefaxkommunikation samt datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet. Med stöd av bemyndigandet i paragrafens tredje stycke har regeringen fastställt den lägsta datahastigheten till 10 Mbit/s. En anslutning i fast nätanslutningspunkt kan tillgodoses även med radiobaserade lösningar, vilket huvudsakligen avser mobila bredbandsnät, eller kommunikation via satellit (se prop. 2002/03:110 s. 210).

Av artikel 84.3 i EU-direktivet framgår att varje medlemsstat ska definiera den adekvata internetanslutningstjänsten via bredband i syfte att säkerställa den bandbredd som krävs för deltagande i det sociala och ekonomiska samhällslivet. Definitionen ska bestämmas mot bakgrund av nationella förhållanden, den minimibandbredd som de flesta konsumenter

inom den medlemsstatens territorium har och med hänsyn till Berecs rapport om bästa praxis. Den adekvata internetanslutningstjänsten ska ha kapacitet att leverera den bandbredd som behövs för att stödja åtminstone ett minimiutbud av tjänster. Detta minimiutbud anges i bilaga 5 till EU-direktivet. Minimiutbudet omfattar bl.a. e-post, söktjänster, nyhetstjänster, köp av varor och tjänster, bankärenden, myndighetskontakter, röstsamtal och videosamtal med standardkvalitet.

Det föreskrivna kravet på lägsta datahastighet tillförsäkrar slutanvändare det minimiutbud av tjänster som direktivet kräver att en adekvat internetanslutningstjänst ska ha kapacitet att stödja. För att genomföra artikel 84.3 bör det därför i den nya lagen införas ett krav på att en sådan tjänst ska ha kapacitet att leverera en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet. Uttrycket funktionell tillgång till internet bör i vart fall omfatta möjligheten att använda det minimiutbud av tjänster som anges i bilaga 5. På motsvarande sätt som i nuvarande reglering fastställs en sådan lägsta datahastighet lämpligen av regeringen. Bemyndigandet i 5 kap. 2 § tredje stycket LEK bör därför föras över till den nya lagen.

Övriga bestämmelser

Enligt 5 kap. 4 § första stycket 1–4 LEK är det möjligt att ålägga den som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster skyldighet att tillämpa gemensamma taxor eller tillämpa ett visst högsta pris samt att erbjuda vissa tjänster i fråga om förhandsbetalning, delbetalning och råd om taxor. Motsvarande bestämmelser i EU-direktivet är knutna till samhällsomfattande tjänster som tillhandahålls för konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov i enlighet med artikel 85. Enligt artikeln är det möjligt att kräva att tillhandahållare erbjuder sådana konsumenter olika prisalternativ eller prispaket som skiljer sig från dem som erbjuds under normala kommersiella villkor. Någon skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov föreslås inte i lagrådsremissen. Mot den bakgrunden behövs inte längre regleringen i 5 kap. 4 § LEK.

Enligt 5 kap. 5 § LEK får en samhällsomfattande tjänst inte tillhandahållas på villkor som innebär att abonnenterna tvingas att betala för något som inte är nödvändigt för tjänsten. Paragrafen genomför artikel 10.1 i USO-direktivet, som i sak motsvarar artikel 88.1 i EU-direktivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen. I enlighet med terminologin i direktivet bör dock skyldigheten gälla i förhållande till en slutanvändare i stället för en abonnent.

Länsstyrelserna i Dalarnas och Uppsala län framhåller att tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster måste underrätta myndigheten om den avser att frånsäga sig ansvaret att tillhandahålla tjänsten. I 5 kap. 6 a § LEK finns en underrättelseskyldighet för det fall tillhandahållaren avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet. Därmed ges myndigheten möjlighet att bedöma hur en sådan transaktion påverkar tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster. Paragrafen genomför artikel 8.3 i USO-direktivet, som i sak motsvarar artikel 86.5 i EU-direktivet. Den bör därmed föras över till den nya lagen. Inom ramen för beslutet att utse ett företag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster har regleringsmyndigheten utrymme att utforma skyldigheterna

utifrån vad som bedöms lämpligast för att uppnå avsett resultat. Någon ytterligare lagreglering bedöms inte nödvändig i denna del.

I övrigt innebär EU-direktivet att 5 kap. 2 § första stycket, 3 och 6 §§ och 7 kap. 2 § tredje stycket LEK inte bör föras över till den nya lagen. Dessa bestämmelser genomför artiklar i USO-direktivet som saknar motsvarighet i EU-direktivet, se prop. 2002/03:110 s. 383 f.

16 Slutanvändares rättigheter

16.1 Utgångspunkter för regleringen

16.1.1 Principen om fullharmonisering

Vid sidan av konsumenträttens allmänna skyddsbestämmelser identifieras i EU-direktivet ett antal områden inom sektorn för elektronisk kommunikation där ett kompletterade skydd för konsumenter och andra slutanvändare har ansetts nödvändigt. I syfte att verka för bättre förutsättningar för en digital inre marknad fullharmoniserar direktivet de sektorsspecifika bestämmelserna om slutanvändares rättigheter. Principen om fullharmonisering gäller för artiklarna 102–115, om inte ett uttryckligt undantag görs i en specifik bestämmelse (artikel 101). En hög gemensam skyddsnivå inom EU bedöms medföra större rättssäkerhet och bättre förutsägbarhet för både slutanvändare och tillhandahållare. Fullharmonisering bedöms också minska inträdeshinder och onödigt börda när det gäller efterlevnad till följd av fragmenteringen av regleringen (se skäl 257).

Av skäl 257 framgår att fullständig harmonisering endast bör gälla de frågor som omfattas av direktivets bestämmelser om slutanvändarnas rättigheter och att principen därför inte bör påverka nationell rätt när det gäller skydd för slutanvändare som inte omfattas av dessa bestämmelser. Som exempel nämns att insynskrav som inte omfattas av EU-direktivet bör anses förenliga med principen om fullharmonisering. Insynskrav i annan lagstiftning, som också träffar elektroniska kommunikationstjänster, anses därmed förenliga med principen. Kompletterande insynskrav som omfattas av EU-direktivet, t.ex. offentliggörande av information i artikel 103, bör däremot anses oförenliga med EU-direktivet. I samma skäl anges slutligen att medlemsstaterna dessutom bör kunna behålla eller införa nationella bestämmelser i frågor som inte specifikt behandlas i direktivet, framför allt för att kunna ta itu med uppkommande problem.

Principen om fullharmonisering gäller oavsett på vilken författningsnivå som artiklarna 102–115 genomförs i nationell rätt. Vissa delar av artiklarna kommer att genomföras i myndighetsföreskrifter, se t.ex. avsnitt 16.4. Av artikel 101 framgår att medlemsstaterna varken får införa strängare eller mindre stränga krav. Det hindrar inte att direktivet fylls ut med det som behövs för att bestämmelserna ska kunna tillämpas i praktiken. Sådan reglering får dock inte innebära att innehållet i direktivet ändras och att den skyddsnivå som direktivet ställer upp frångås.

16.1.2 Tillämpningsområdet varierar för olika typer av elektroniska kommunikationstjänster

En övergripande förändring i EU-direktivet är utvidgningen av uttrycket elektronisk kommunikationstjänst och vilka tjänster som därmed omfattas av direktivets tillämpningsområde. Utvidgningen innebär att nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster nu omfattas av viss reglering. Lagens tillämpningsområde behandlas i avsnitt 8.

Utgångspunkten för att inkludera även nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster är utvecklingen av de tekniska metoderna för att tillhandahålla sådana tjänster. Den avsevärda utvecklingen på senare år har medfört olikheter i konsumentskyddet för funktionellt likvärdiga tjänster. I regleringen om slutanvändares rättigheter (avdelning 3 i EU-direktivet) utsträcks ett antal bestämmelser till att omfatta även sådana tjänster. Det gäller t.ex. bestämmelserna om informationskrav i samband med avtal i artikel 102 och bestämmelserna om insyn och offentliggörande av information i artikel 103. En avvägning mellan intresset av ett likvärdigt konsumentskydd och att inte avskräcka tillhandahållare av nya innovativa tjänster från att komma in på den digitala inre marknaden, har resulterat i att andra bestämmelser har begränsats till att enbart omfatta vissa typer av elektroniska kommunikationstjänster. Exempelvis omfattas inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster av bestämmelserna om bindningstid, ändring och uppsägning av avtal i artikel 105.

Som utgångspunkt omfattar merparten av bestämmelserna i avdelning 3 både internetanslutningstjänster och nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. För vissa bestämmelser följer en naturlig avgränsning av tillämpningsområdet till vissa typer av tjänster. Överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster riktar sig sällan till konsumenter på ett sätt som motiverar att skyddsbestämmelser gäller även för sådana tjänster. De undantas därför i stor utsträckning från avdelningens tillämpningsområde.

Mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster undantas från i princip hela avdelning 3. Undantaget behandlas närmare i avsnitt 16.3.

När det gäller terminologin har leverantör i princip helt utmönstrats i EU-direktivet och konsekvent ersatts med tillhandahållare.

16.1.3 Regler till förmån för konsumenter och andra slutanvändare

Bestämmelserna i avdelning 3 i EU-direktivet medför rättigheter till skydd för slutanvändare. De allmänna skyldigheter som anges i LEK är som utgångspunkt offentligrättsliga. Det gäller även bestämmelserna om särskilda rättigheter för abonnenter (5 kap. LEK). Bestämmelserna är inte civilrättsligt sanktionerade, t.ex. på sådant sätt att avtalsvillkor som strider mot bestämmelserna är ogiltiga. I stället övervakar tillsynsmyndigheten att skyldigheterna följs och har vid överträdelser möjlighet att ingripa inom ramen för den allmänna tillsynen, se avsnitt 20. Någon bestämmelse kan dock ha civilrättslig verkan på det sättet att den föreskriver en rätt att under

vissa förutsättningar säga upp ett avtal, se 5 kap. 16 § LEK. EU-direktivet innebär ingen ändring i detta hänseende.

EU-direktivet innebär en förändring av vilka kategorier av slutanvändare som bestämmelserna om slutanvändarnas rättigheter skyddar. Vissa bestämmelser gäller i första hand till förmån för konsumenter, nämligen de som handlar om informationskrav i samband med avtal, maximal bindningstid för avtal och paketerbudanden. De bestämmelserna utvidgas till att även skydda mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att alla eller några av bestämmelserna frångås. Bakgrunden till det är att sådana företags och organisationers förhandlingsposition är jämförbar med konsumenters förhandlingsposition. De bör därför åtnjuta lika starkt skydd, såvida de inte uttryckligen avstår från dessa rättigheter (skäl 259). EU-direktivet medför därmed en förändring av regelverket jämfört med bestämmelser i LEK enligt vilka andra slutanvändare, oavsett vilken kategori de tillhör, kan begära att också få omfattas av skyddsbestämmelserna.

Vissa rättigheter anses viktiga för alla kategorier av slutanvändare, oavsett förhandlingsposition. Det gäller t.ex. bestämmelserna om nummerportabilitet. Även bestämmelserna om offentliggörande av information gäller till förmån för alla slutanvändare, eftersom det saknats skäl för att begränsa bestämmelserna till att enbart gälla till förmån för konsumenter.

När det gäller terminologin har abonnent helt utmönstrats ur direktivet och konsekvent ersatts med slutanvändare.

16.2 Diskriminerande krav eller villkor

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst ska för tillgång till eller användning av nätet eller tjänsten inte få ställa upp krav eller allmänna villkor som diskriminerar slutanvändare på grund av nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort, om det inte kan motiveras på objektiva grunder.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konsumentverket* anser dock att det bör övervägas att i stället införa den föreslagna regleringen i lagen om tjänster på den inre marknaden.

Skälen för regeringens förslag: Genom artikel 99 i EU-direktivet införs en princip om icke-diskriminering. Principen syftar till att undanröja hindren för slutanvändarnas tillgång till elektroniska kommunikationstjänster inom unionen för att fullborda den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Av direktivsbestämmelsen framgår att tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster inte får tillämpa olikartade krav eller allmänna villkor för tillgång till eller användning av nät eller tjänster på slutanvändare av skäl som rör slutanvändarens nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort, om inte sådan särbehandling är objektivt motiverad. All diskriminering på angivna grunder är alltså förbjuden, t.ex. diskriminerande avgifter eller krav som endast tillämpas på medborgare från andra medlemsstater.

Varje skillnad i bemötande innebär dock inte alltid diskriminering. Av EU-domstolens praxis följer att diskriminering innebär att olika regler tillämpas i jämförbara situationer eller att samma regel tillämpas i situationer som inte är jämförbara.

Förbudet mot diskriminering utesluter inte möjligheten för tillhandahållare att tillämpa olika villkor om detta är motiverat av objektiva faktorer. En åtskillnad bör t.ex. vara möjlig på grundval av objektiva motiverade skillnader i kostnader och risker (se skäl 256). Det finns inte heller någon begränsning till de åtgärder som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (roamingförordningen) när det gäller missbruk eller onormal användning av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) föreskriver också en princip om icke-diskriminering (artikel 20). Principen har genomförts i 20 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden. Av paragrafen framgår att en tjänsteleverantör inte får, för tillhandahållandet av tjänster, ställa upp allmänna villkor som diskriminerar tjänstemottagare på grund av nationalitet eller bosättningsort, om detta inte kan motiveras på objektiva grunder. Enligt förarbetena är det betydelsefullt att principen kommer till klart uttryck i lagen för att säkerställa dess genomslag i rättstillämpningen (se prop. 2008/09:187 s. 174).

Enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (AVLK) kan ett avtalsvillkor förbjudas som med hänsyn till pris och övriga omständigheter får anses oskäligt mot konsumenten. AVLK har genomfört rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal. I bilagan till direktivet finns en vägledande, inte uttömmande lista på villkor som typiskt sett får anses oskäliga i konsumentförhållanden. Sådana diskriminerande allmänna villkor som avses i tjänstedirektivet eller i artikel 99 i EU-direktivet anges inte i denna lista. Ett villkor kan förbjudas, förutom när det upptas i listan, bl.a. om det strider mot lag eller fastlagd praxis. En motsvarande generalklausul finns i lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare (AVLN). Ett villkor kan på talan av Konsumentombudsmannen och en näringsidkare som berörs förbjudas av Patent- och marknadsdomstolen om det är motiverat från allmän synpunkt. Ett förbud ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Grund för ingripanden kan även finnas i andra lagar. Exempelvis kan åtgärder enligt diskrimineringslagen (2008:567) eller konkurrenslagen (2008:579) vara aktuella, om de särskilda förutsättningar som gäller enligt dessa lagar är uppfyllda.

För att säkerställa att principen om icke-diskriminering i EU-direktivet får genomslag anser regeringen att det är betydelsefullt att den kommer till klart uttryck i lag. Tjänstedirektivet är inte tillämpligt på elektroniska kommunikationstjänster eller tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät. Sådana tjänster undantas också från tillämpningsområdet för lagen om tjänster på den inre marknaden. Det framstår enligt regeringens mening därför inte som lämpligt att, som *Konsumentverket* framför, i lagen om tjänster på den inre marknaden föra in bestämmelser som reglerar en sektor som undantas från lagens tillämpningsområde. En hänvisning i den lagen framstår inte heller som ändamålsenlig. Det naturliga är att principen regleras i den sektorsspecifika lagstiftning som genomför EU-direktivet.

Regeringen anser därmed att principen om icke-diskriminering bör komma till uttryck i den nya lagen, på motsvarande sätt som i lagen om tjänster på den inre marknaden.

Det blir därmed möjligt för tillsynsmyndigheten att ingripa enligt den nya lagen (se avsnitt 20) om principen inte följs. Med det föreslagna klargörandet är det också t.ex. tydligare att det finns grund för marknadsrättsliga ingripanden enligt AVLK och AVLN om diskriminerande villkor förekommer.

I den svenska versionen av artikel 99 har det engelska ordet *access* översatts med *tillträde*. Det uttrycket definieras i artikel 2.27 i EU-direktivet och passar inte i detta sammanhang. I förhållande till slutanvändare är tillgång en mer korrekt översättning som bör användas i lagen.

16.3 Undantag för vissa mikroföretag

Regeringens förslag: Bestämmelserna som genomför direktivets reglering om slutanvändares rättigheter, förutom bestämmelsen om icke-diskriminering, ska inte gälla för tillhandahållare som är mikroföretag när de endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. En sådan tillhandahållare ska, innan ett avtal ingås, informera slutanvändaren om att bestämmelserna inte gäller.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 98 i EU-direktivet undantas av proportionalitetsskäl mikroföretag som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella tjänster från merparten av bestämmelserna i avdelning 3 i EU-direktivet (se skäl 255). Av artikeln framgår att artiklarna 102–115 inte ska vara tillämpliga på mikroföretag som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, såvida de inte tillhandahåller även andra elektroniska kommunikationstjänster. Sådana företag omfattas, när det gäller avdelning 3, endast av bestämmelserna om icke-diskriminering och garantier till skydd för grundläggande rättigheter (artiklarna 99 och 100). Vidare föreskrivs i artikeln att slutanvändare ska informeras om undantaget innan de ingår ett avtal med ett mikroföretag som omfattas av undantaget.

För att genomföra artikel 98 behöver det i den nya lagen införas ett undantag för mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Undantaget bör avse de bestämmelser i den nya lagen som genomför artiklarna 102–115 och som träffar dessa tillhandahållare. Det bör även införas en skyldighet för den som omfattas av undantaget att innan ett avtal ingås informera slutanvändaren om att bestämmelserna inte gäller. Definitionen av uttrycket mikroföretag behandlas i nästa avsnitt.

16.4 Informationskrav i samband med avtal

Regeringens förslag: Innan ett avtal ingås med en konsument ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektroniska kommunikationstjänst på ett klart och begripligt sätt lämna information om avtalet och avgiftsfritt tillhandahålla en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet. Om det inte är tekniskt möjligt att tillhandahålla sammanfattningen innan avtalet ingås, ska den lämnas så snart som möjligt därefter. Tillhandahållaren ska tillämpa villkor som innebär att avtalet gäller först när konsumenten har tagit emot sammanfattningen och bekräftat sin vilja att ingå avtalet. Det sagda ska inte gälla överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskintjänster. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om informationskravet.

Bestämmelserna om informationskrav ska också tillämpas när ett avtal ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Tillhandahållaren ska se till att informationen och sammanfattningen är en del av avtalet, om parterna inte uttryckligen har kommit överens om något annat.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Hi3G Access AB*, *TechSverige* och *Telenor Sverige AB* efterlyser dock förtydliganden i flera avseenden för att undvika tillämpningsproblem. *Hi3G Access AB* framhåller, i likhet med *TechSverige*, att det bör övervägas om kraven på avtalets innehåll och form i stället ska framgå av lagen. Bolaget anser även att kravet på samtycke för att frångå bestämmelserna bör kunna tolkas friare för mikroföretag och små företag. *PTS* förordar också att kraven på avtalets innehåll och form ska införas i lagen. Enligt myndigheten ska även uttrycken organisation som drivs utan vinstsyfte och konsument definieras i lag. Vidare anser *PTS* att Konsumentverket bör ha tillsyn över de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna även i förhållande till den vidare kretsen av slutanvändare. *Konsumentverket* framhåller i denna del att det är angeläget med en dialog mellan myndigheterna för att säkerställa en enhetlig tillämpning. Enligt *PTS* bör det också förtydligas att ångerrätten inte gäller för den vidare kretsen av slutanvändare. *Microsoft Sverige AB* anser att det av rättsäkerhetsskäl i lagen bör införas en hänvisning till genomförandeförordningen om en mall för avtalsammanfattning. *Sveriges konsumenter*, som också anser att förslaget behöver förtydligas, för fram att kravet på att sammanfattningen ska vara begriplig och lättläst bör gälla för hela avtalet när det riktas sig till konsumenter och att det är viktigt att se över hur kraven uppfylls om en slutanvändare inte har tillgång till internetuppkoppling. *Myndigheten för delaktighet* anser att förslaget bör kompletteras med en analys av tillgänglighetsdirektivets betydelse för bestämmelserna.

Skälen för regeringens förslag

Den nya regleringen om informationskrav vid ingående av avtal

I 5 kap. 15 § LEK finns bestämmelser om innehåll i avtal. Paragrafen innehåller en uttömmande lista på den information som ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska innehålla. Bestämmelserna om innehåll i avtal gäller också för andra slutanvändare som begär det. Paragrafen genomför artikel 20.1 i USO-direktivet. PTS har meddelat föreskrifter och allmänna råd (PTSFS 2013:3) om innehåll i avtal.

Bestämmelser om innehåll i avtal när det gäller internetanslutningstjänster finns även i artikel 4.1 i TSM-förordningen (EU) 2015/2120. Artikel 4.1 innehåller tjänstespecifika informationskrav för internetanslutningstjänster som bl.a. syftar till att säkerställa en öppen internetanslutning och likabehandling av olika slags internettrafik. I den utsträckning som bestämmelserna i EU-direktivet anger informationskrav som ska gälla för sådana tjänster kompletterar direktivet kraven i TSM-förordningen.

Till skillnad från nuvarande reglering föreskrivs i artikel 102 i EU-direktivet informationskrav i samband med att ett avtal ingås. Av artikel 102.4 framgår att sådan information ska vara en del av avtalet och endast får ändras om parterna uttryckligen kommer överens om det.

Enligt artikel 102.1 ska tillhandahållare, innan en konsument blir bunden av ett avtal eller ett motsvarande erbjudande, lämna viss information som är relevant för den aktuella tjänsten. Skyldigheten omfattar tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Artikel 102.1 specificerar inte informationskraven på motsvarande sätt som den uppräknade uppgifter som finns i artikel 20.1 i USO-direktivet. I artikel 102.1 specificeras nämligen inte de informationskrav som framgår av artiklarna 5 och 6 i det s.k. konsumenträttighetsdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG. I stället föreskrivs att tillhandahållare ska lämna den information som avses i artiklarna 5 och 6 i det direktivet och därutöver den information som listas i bilaga 8 till EU-direktivet. Bilagan reglerar de sektorspecifika informationskraven. Olika informationskrav specificeras för olika typer av tjänster med utgångspunkt i vilken information som är relevant för respektive tjänst. Kraven omfattar t.ex. information om minimi-tjänstekvalitet och ytterligare information om pris, löptid och villkor för förlängning och uppsägning av avtalet.

I skäl 261 i EU-direktivet anges att det för att ge slutanvändarna möjlighet att göra välgrundade val är ytterst viktigt att den nödvändiga relevanta informationen ges innan avtalet ingås. Artikel 102.1 får enligt regeringens mening uppfattas som en skyldighet att lämna information vid en bestämd tidpunkt, dvs. innan avtalet ingås. Det framgår inte av EU-direktivet att bestämmelsen ska medföra särskilda rättsföljder för det enskilda avtalet. Regleringen i 5 kap. 15 § LEK är av offentligrättslig karaktär och överträdelse av bestämmelserna är inte civilrättsligt sanktionande. EU-

direktivet innebär ingen förändring i det avseendet. Några civilrättsliga konsekvenser blir alltså inte aktuella. På samma sätt som enligt LEK bör i stället tillsynsmyndigheten övervaka att bestämmelserna följs.

Information som ska lämnas innan ett konsumentavtal ingås

Konsumenträttighetsdirektivet har, i de delar som nu är av intresse, genomförts i lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och 22 a § marknadsföringslagen (2008:486). Enligt 2 kap. 2 § lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler finns det en skyldighet för näringsidkare att innan ett avtal ingås ge konsumenter den information som räknas upp i paragrafen. I fråga om andra avtal än distansavtal och avtal utanför affärslokaler regleras näringsidkares skyldighet att ge konsumenter information i 22 a § marknadsföringslagen. Den information som ska lämnas innan avtalet ingås listas på motsvarande sätt i den paragrafen.

Regleringen i 5 kap. 15 § LEK överlappar delvis de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna, som också gäller för avtal om elektroniska kommunikationstjänster. Regleringen i EU-direktivet ansluter i stället till konsumenträttighetsdirektivet genom hänvisningen till artiklarna 5 och 6 i det direktivet. EU-direktivet särskiljer även de sektorsspecifika informationskraven genom att de regleras separat i bilagan. I promemorian föreslås att artikel 102 genomförs på motsvarande sätt.

Flera remissinstanser, bl.a. *Hi3G Access AB* och *Sveriges konsumenter*, invänder att den föreslagna regleringen är otydlig när det gäller förhållandet till den allmänna konsumentskyddsregleringen. De nya bestämmelserna bör enligt regeringens mening utformas nära lydelsen av EU-direktivet och därmed bör dubbelreglering undvikas. De sektorsspecifika kraven kompletterar de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna och gäller alltså utöver den regleringen. I den utsträckning som den sektorsspecifika regleringen innehåller mer specifika bestämmelser som ger ett starkare skydd för slutanvändare gäller dessa bestämmelser för tillhandahållare inom sektorn för elektronisk kommunikation. Mot den bakgrunden framstår promemorians förslag som ändamålsenligt.

Informationskravet är en sådan central skyddsregel för konsumenter som bör framgå av lag. Det bör därför i den nya lagen införas en skyldighet för tillhandahållare att innan ett avtal ingås ge konsumenten information om avtalet. Skyldigheten bör omfatta tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Den information som ska lämnas framgår dels av de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna, dels av de sektorsspecifika informationskraven i bilaga 8 till EU-direktivet. För att uppmärksamma att det finns annan lagstiftning som är tillämplig i fråga om information som en näringsidkare ska ge en konsument innan ett avtal ingås, bör en upplysningsbestämmelse om detta föras in i lagen. En sådan bestämmelse tydliggör att de sektorsspecifika informationskraven som framgår av bilagan gäller vid sidan av de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna i lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i marknadsföringslagen. Enligt artikel 4.1 i TSM-förordningen är tillhandahållare av internetanslutningstjänster dessutom skyldiga att tillhandahålla viss ytterligare information (se ovan om den nya regleringen, jfr del B III i bilaga 8 till EU-direktivet).

Som framgår av redogörelsen för den nya regleringen ovan har PTS meddelat föreskrifter och allmänna råd som reglerar avtalets innehåll och utformning. Flera remissinstanser, bl.a. *PTS*, för fram att regleringen blir tydligare om kraven på avtalets innehåll och form regleras direkt i lag. Eftersom de sektorspecifika informationskraven varierar beroende på vilken tjänst som tillhandahålls, är regleringen i bilaga 8 till EU-direktivet både omfattande och mycket specifik. Detaljeringsnivån är sådan att de sektorsspecifika informationskraven lämpligen bör regleras i myndighetsföreskrifter. Det bör därför i den nya lagen anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om informationskravet.

Vidare finns i artikel 102.1 andra och tredje styckena i EU-direktivet vissa krav på hur informationen ska lämnas. Exempelvis anges att informationen ska lämnas på ett klart och begripligt sätt och enligt huvudregeln på ett varaktigt medium. Om informationen lämnas i ett dokument som kan laddas ner föreskrivs också en skyldighet för tillhandahållaren att uppmärksamma konsumenten på att dokumentet finns och vikten av att ladda ner det.

Ett allmänt kvalitetskrav finns i 5 kap. 15 § LEK. Där anges att uppgifterna ska vara tydliga, heltäckande och lättillgängliga. Det är lämpligt att motsvarande kvalitetskrav enligt EU-direktivet om att informationen ska lämnas på ett klart och begripligt sätt framgår direkt av den nya lagen. I övrigt kan närmare reglering om på vilket sätt som informationen ska lämnas och de skyldigheter som gäller för tillhandahållaren med anledning av detta införas med stöd av det bemyndigande som föreslås. I enlighet med EU-direktivet bör dessa formkrav även gälla då skyldigheten att lämna information innan ett avtal ingås framgår av lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler respektive marknadsföringslagen. Sveriges konsumenter efterfrågar reglering för det fall tillgång till internetuppkoppling saknas. Som framgår ovan innehåller EU-direktivet reglering om på vilket sätt som informationen ska lämnas. När den inte kan lämnas på ett varaktigt medium är det tillräckligt att den tillhandahålls i ett dokument som kan laddas ner. Någon ytterligare skyldighet bedöms inte behövas.

När det gäller personer med funktionsnedsättning ska informationen lämnas i ett särskilt format i enlighet med unionsrätt om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Europaparlamentet och rådet har antagit det s.k. tillgänglighetsdirektivet, dvs. direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Bestämmelser som genomför direktivet ska som utgångspunkt tillämpas från och med den 28 juni 2025. En utredning har överlämnat ett betänkande med förslag på hur tillgänglighetsdirektivet bör genomföras i Sverige (SOU 2021:44). Som *Myndigheten för delaktighet* efterlyser omfattar utredningen även vissa krav som följer av EU-direktivet. Betänkandet har remissbehandlats och bereds i Regeringskansliet. Det kan alltså finnas skäl att återkomma till frågan om ett tillgängligt format för sådana slutanvändare.

En sammanfattning av avtalet ska tillhandahållas

Utöver informationskraven som behandlas ovan ska konsumenten enligt artikel 102.3 i EU-direktivet ges en kortfattad och lättläst sammanfattning

av avtalet. Sammanfattningen ska innehålla de viktigaste delarna av informationskraven enligt artiklarna 5 och 6 i konsumenträttighetsdirektivet och bilaga 8 till EU-direktivet. Skyldigheten att ge en sammanfattning av de viktigaste informationskraven införs för att underlätta konsumentens val inför ett avtalsingående. I skäl 261 i EU-direktivet anges att sammanfattningen bör vara kortfattad och lättläst, och helst inte vara längre än motsvarande en A4-sida eller, om ett antal olika tjänster paketeras i ett enda kontrakt (se avsnitt 16.9), inte vara längre än tre A4-sidor.

Kommissionen har antagit genomförandeförordning (EU) 2019/2243 av den 17 december 2019 om fastställande av en mall för avtalssammanfattning som ska användas av tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972. I bilagan till förordningen finns den mall som ska användas av tillhandahållare i enlighet med EU-direktivet. Syftet med mallen är att underlätta jämförbarheten och minska kostnaderna för efterlevnad av skyldigheten att lämna en sammanfattning. Förordningen är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna. Regeringen anser, till skillnad från *Microsoft Sverige AB*, att det inte är nödvändigt att upplysa om genomförandeförordningen i lag. Att en sanktionsavgift tas ut av den som inte tillhandahåller en sammanfattning av avtalet i enlighet med genomförandeförordningen framgår uttryckligen av de bestämmelser om sanktionsavgifter som föreslås i avsnitt 21.4.

Tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster ska fylla i mallen med den information som krävs och avgiftsfritt lämna sammanfattningen till konsumenter innan avtalet ingås. Vidare framgår av artikel 102.3 att om det av objektiva tekniska skäl är omöjligt att lämna sammanfattningen innan avtalet ingås, ska sammanfattningen utan onödigt dröjsmål lämnas senare, och avtalet ska träda i kraft när konsumenten har bekräftat sitt samtycke efter att ha mottagit avtalssammanfattningen. Liksom kravet på information som ska lämnas innan ett konsumentavtal ingås anser regeringen att de bestämmelser som genomför artikel 102.3 bör vara av offentligrättslig karaktär. Tillsynsmyndigheten övervakar att bestämmelserna följs. Överträdelse får dock ingen effekt för det enskilda avtalet och bestämmelserna påverkar inte heller t.ex. civilrättsliga bestämmelser om ångerrätt enligt lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler.

Kravet på att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet är grundläggande för regleringen av informationskrav i samband med avtal och bör därför komma till uttryck i lagen. Det bör av den nya lagen därmed framgå att en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet ska tillhandahållas avgiftsfritt innan ett avtal ingås. Kvalitetskravet på sammanfattningen, dvs. att den ska vara kortfattad och lättläst, framgår av EU-direktivet. I fråga om den information som ska lämnas innan avtalet ingås anger EU-direktivet att den ska lämnas på ett klart och begripligt sätt. Det är inte förenligt med principen om fullharmonisering (se avsnitt 16.1.1) att, som Sveriges konsumenter önskar, införa andra kvalitetskrav i den delen.

Det bör också av lagen framgå att om det inte är tekniskt möjligt att tillhandahålla sammanfattningen innan avtalet ingås, ska den lämnas så snart som möjligt därefter. Av direktivet framgår att avtalet i ett sådant fall ska gälla först när konsumenten har bekräftat sin vilja att ingå avtalet efter

att ha mottagit sammanfattningen. Tillhandahållaren bör därför vara skyldig att tillämpa ett sådant villkor.

Vissa andra slutanvändare än konsumenter

Bestämmelserna i 5 kap. 15 § LEK gäller till förmån för andra slutanvändare enbart på begäran (s.k. opt in-reglering). I artikel 102 i EU-direktivet finns i stället en s.k. opt out-reglering. Bestämmelserna om informationskrav och sammanfattning av avtalet ska också gälla för slutanvändare som är mikroföretag eller små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, såvida de inte uttryckligen har samtyckt till att alla eller några av bestämmelserna frångås. I skäl 259 i EU-direktivet anges att dessa företags och organisationers förhandlingsposition är jämförbar med konsumenters och att de därför bör ha ett lika starkt skydd, såvida de inte uttryckligen avstår från dessa rättigheter (se avsnitt 16.1.3). För att genomföra artikel 102.2 bör därför bestämmelserna om informationskrav också tillämpas när ett avtal ingås med dessa slutanvändare, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås. Det bör införas en särskild bestämmelse om detta.

Bestämmelserna i 2 kap. 2 § lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och 22 a § marknadsföringslagen omfattar endast konsumenter. För att genomföra EU-direktivet bör det av den nya lagen framgå att de paragraferna även tillämpas när ett avtal ingås med mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, på motsvarande sätt som gäller för de sektorsspecifika informationskraven. Som PTS påpekar är det endast bestämmelserna om information innan ett avtal ingås som därmed görs tillämpliga enligt den nya lagen för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller vissa organisationer. Bestämmelserna i de nämnda lagarna kommer på så sätt att omfattas av den nya lagens tillsynsbestämmelser (se avsnitt 20) på motsvarande sätt som andra bestämmelser i den nya lagen. Det innebär att PTS i egenskap av tillsynsmyndighet kommer att ansvara för tillsynen över att de allmänna informationskraven följs i fråga om andra slutanvändare än konsumenter. Samtidigt utövar Konsumentverket tillsyn över konsumentskyddsbestämmelser inom sitt ansvarsområde.

Som PTS konstaterar kommer de allmänna informationskraven alltså att falla under olika myndigheters tillsynsansvar och också kunna bli föremål för prövning av olika domstolsslag beroende på om det är en konsument eller t.ex. ett mikroföretag som berörs. Regeringen anser att ett och samma avtal i möjligaste mån ska falla inom en myndighets ansvar. Att skilja på allmänna och sektorsspecifika informationskrav i förhållande till den vidare kretsen av slutanvändare på det sättet att samma avtalsförhållande kan komma att bli föremål för tillsynsåtgärder av två myndigheter vore olyckligt. Att PTS får ett samlat ansvar för aktuella bestämmelser i förhållande till denna krets framstår som lämpligare. PTS har redan i dag tillsynsansvar över jämförbara bestämmelser om innehåll i avtal enligt 5 kap. 15 § LEK. Frågorna i sig är alltså inte nya för vare sig myndigheten eller förvaltningsdomstolarna. Regleringen är sektorsspecifik och bör därför följa den ordning som gäller för lagen i övrigt i fråga om överklagande och handläggning i domstol.

Regeringen delar synpunkten att en enhetlig tillämpning och praxisbildning är viktig. Som *Konsumentverket* framhåller förutsätter det en dialog mellan PTS och Konsumentverket. Att PTS ska samråda med berörda myndigheter och ta initiativ till ett löpande informationsutbyte i bl.a. konsumentfrågor framgår av 11 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen. Att myndigheterna inom sina verksamhetsområden ska samverka med andra myndigheter framgår även av 8 § förvaltningslagen (2017:900). Det finns därmed förutsättningar för myndigheterna att bedriva sin respektive tillsyn på ett enhetligt sätt.

Informationen som avtalsinnehåll

Av artikel 102.4 i EU-direktivet framgår att informationen om avtalet och avtalssammanfattningen ska utgöra en integrerad del av avtalet som endast får ändras om parterna uttryckligen kommer överens om det. Den information och sammanfattning som ska lämnas innan ett avtal ingås ska alltså som utgångspunkt utgöra avtalsinnehåll. I konsumenträttighetsdirektivet finns en motsvarande reglering, som genomförs i 2 kap. 8 § lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler. Av den paragrafen framgår att om konsumenten eller näringsidkaren gör gällande att avtalet inte överensstämmer med den information som har lämnats krävs det att den parten visar att parterna träffat en uttrycklig överenskommelse om att avtalet har ett annat innehåll än det som följer av informationen (prop. 2013/14:15 s. 86). Som framgår ovan bör den reglering som genomför artikel 102 i EU-direktivet vara offentlighetsrättslig. Det bör i den nya lagen införas en skyldighet för tillhandahållaren att se till att informationen om avtalet och avtalssammanfattningen, som ska lämnas till en konsument innan ett avtal ingås, blir avtalsinnehåll. I enlighet med direktivet bör skyldigheten gälla under förutsättning att parterna inte uttryckligen har kommit överens om något annat.

Olika kategorier av slutanvändare definieras

Uttrycket konsument definieras i artikel 2.15 i EU-direktivet och motsvarar definitionen i det s.k. direktivet om otillbörliga affärsmetoder, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004. Definitionen har förts in i marknadsföringslagen (2008:486) och utformats i överensstämmelse med annan konsumenträttslig lagstiftning (prop. 2007/08:115 s. 142).

Uttrycket definieras i ramdirektivet men någon definition har inte förts in i LEK. Av förarbetena framgår att det är konsumenter enligt den svenska konsumentskyddslagstiftningen som avses (prop. 2002/03:110 s. 361). Eftersom EU-direktivet inte innebär någon ändring i denna del anser regeringen, till skillnad från PTS, inte att det nu finns skäl att införa en definition av uttrycket. Med konsument bör även enligt den nya lagen avses konsument enligt svensk konsumentskyddslagstiftning.

Som framgår av avsnitt 16.1.3 utvidgas vissa av direktivsbestämmelserna som gäller till förmån för konsumenter till att även skydda mikro-

företag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte. Dessa kategorier av slutanvändare definieras inte i EU-direktivet. I skäl 68 finns en hänvisning till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.

I artikel 2.3 i bilagan till rekommendationen definieras mikroföretag som företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger två miljoner euro per år. Små företag definieras enligt artikel 2.2 som företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år.

Kommissionens rekommendation används i svensk rätt på flera andra områden för att definiera mikroföretag och små företag, senast i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster. En definition enligt kommissionens rekommendation av stora företag finns i lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag (se 2 §). På motsvarande sätt bör definitionerna av mikroföretag och små företag enligt kommissionens rekommendation föras in i den nya lagen.

Hi3G Access AB invänder mot att de företag som omfattas av definitionerna i realiteten kan jämföras med konsumenter. Enligt EU-direktivet motiverar företagets förhandlingsposition att de bör åtnjuta ett lika starkt skydd som konsumenter (skäl 259). Ett lägre krav på samtycke för att frångå skyddsbestämmelserna, som bolaget förordar, skulle enligt regeringens mening strida mot direktivet och innebära en uppenbar möjlighet att kringgå det skydd för mikroföretag och små företag som direktivet föreskriver. För att frångå bestämmelserna krävs ett uttryckligt samtycke. Innebörden av det kravet får avgöras i det enskilda fallet.

Vidare framgår av skäl 259 i EU-direktivet att med organisationer som drivs utan vinstsyfte avses rättsliga enheter som inte genererar någon vinst för sina ägare eller medlemmar. I skälet anges att det vanligtvis handlar om välgörenhetsorganisationer eller andra typer av allmännyttiga organisationer. Någon ytterligare ledning ges inte i EU-direktivet. Den nya lagen ska tolkas i ljuset av EU-direktivet. Det är EU-domstolen som är den yttersta uttolkaren av EU-rätten. Det är inte lämpligt att i den nya lagen fastställa en nationell definition av uttrycket, som PTS efterfrågar, utan frågan får överlämnas till rättstillämpningen att avgöra. Någon definition av denna kategori av slutanvändare bör därför inte föras in i den nya lagen.

16.5 Insyn och offentliggörande av information

Regeringens förslag: Den allmänna skyldigheten om insyn och möjligheten för regleringsmyndigheten att ålägga tillhandahållare att offentliggöra information om tjänsternas kvalitet ska föras över till den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om information som omfattas av skyldigheten om insyn.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst ska också få åläggas att informera konsumenter om huruvida kvaliteten på tjänsten är beroende av externa faktorer.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Verizon Sweden AB* anser dock att den allmänna skyldigheten att offentliggöra information inte ska gälla i förhållande till stora företag. På motsvarande sätt anser företaget att möjligheten att ålägga tillhandahållare att offentliggöra information om tjänsternas kvalitet inte heller ska omfatta tillhandahållare vars kunder är stora företag. *Microsoft Sverige AB* efterfrågar en komplettering av bestämmelserna om information om tjänsternas kvalitet för att förtydliga under vilka förutsättningar skyldigheten får åläggas. *Myndigheten för delaktighet* anser att förslaget bör kompletteras med en analys av tillgänglighetsdirektivets betydelse för bestämmelserna.

Skälen för regeringens förslag

Utgångspunkter

I 5 kap. 17, 17 a och 18 §§ LEK finns bestämmelser om insyn och offentliggörande av information. Paragraferna genomför artiklarna 21.1, 21.3 och 22.1 i USO-direktivet, som har förts över till artiklarna 103 och 104.1 i EU-direktivet med vissa ändringar och tillägg.

Skyldigheten om insyn behålls

I artikel 103.1 i EU-direktivet ställs krav på att tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster, eller den behöriga myndigheten själv, offentliggör viss information för att slutanvändarna ska kunna göra välinformerade val. Den information som ska offentliggöras listas i bilaga 9 till EU-direktivet. Informationen omfattar t.ex. företagets kontaktuppgifter, en beskrivning av de tjänster som erbjuds, taxor, villkor för standardavtal och tvistlösningsförfaranden. Informationen ska offentliggöras på ett tydligt, heltäckande och maskinläsbart sätt och i ett format som är tillgängligt för slutanvändare med funktionsnedsättning. Vidare ska informationen uppdateras regelbundet. Behöriga myndigheter får ange ytterligare krav avseende i vilken form sådan information ska offentliggöras. En nyhet är kravet på att informationen på begäran ska lämnas till den behöriga myndigheten innan den offentliggörs.

Direktivsbestämmelsen motsvarar i stora drag artikel 21.1 i USO-direktivet, dock med visst förändrat innehåll i sak och språkliga ändringar. I huvudsak är den information som ska offentliggöras enligt bilaga 9 dock densamma.

USO-direktivets bestämmelser om skyldighet att hålla information allmänt tillgänglig har genomförts i 5 kap. 17 § LEK. PTS har meddelat allmänna råd (PTSFS 2009:7) om information om priser, taxor och allmänna villkor. Regeringen anser att en motsvarande paragraf bör tas in i den nya lagen för att genomföra artikel 103.1. Med hänsyn till att artikeln har ett annat tillämpningsområde och delvis annat innehåll behövs dock vissa ändringar.

Av artikel 103.1 framgår att paragrafens tillämpningsområde bör omfatta tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster. För att ansluta till direktivtexten

bör det anges att informationen ska offentliggöras för slutanvändare i stället för uttrycket ”hållas allmänt tillgänglig”. I bilaga 9 anges uttryckligen att syftet med regleringen är att säkerställa att alla slutanvändare kan göra välinformerade val. Regeringen anser därför, till skillnad från *Verizon Sweden AB*, att det inte är förenligt med EU-direktivet att utesluta stora företag från de slutanvändare som ska få del av informationen.

Kraven på att informationen ska vara tydlig, heltäckande och aktuell bör framgå av lagen. När det gäller vilken information som ska offentliggöras bör lämpligen de informationskrav som framgår av bilaga 9 regleras i myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om sådan information som ska offentliggöras enligt artikel 103.1. Bemyndigandet gör det möjligt för PTS att föreskriva vilken information som är relevant och som ska offentliggöras av tillhandahållarna i enlighet med bilagan. Därmed säkerställs enligt regeringens mening även skyldighetens förenlighet med proportionalitetsprincipen, som *Verizon Sweden AB* ifrågasätter. Med stöd av bemyndigandet kan också närmare bestämmelser om bl.a. formerna för informationslämnandet enligt artikel 103.1 meddelas i föreskrifter.

Som *Myndigheten för delaktighet* uppmärksammar hänvisar EU-direktivet i fråga om information till personer med funktionsnedsättning till unionsrätt om harmonisering av tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Arbetet pågår med att genomföra det s.k. tillgänglighetsdirektivet (EU) 2019/882 i Sverige (se avsnitt 16.4). Det är möjligt att med stöd av bemyndigandet meddela föreskrifter om offentliggörande av information för det fall sektorsspecifik reglering behövs.

Informationen ska på begäran även lämnas till regleringsmyndigheten innan den offentliggörs, se vidare avsnitt 19.3.

Möjligheten att ålägga en skyldighet att tillhandahålla information direkt till abonnenter utgår

Artikel 103.1 i EU-direktivet tar i första hand sikte på att tillhandahållarna ska hålla informationen allmänt tillgänglig. Artikel 21.3 i USO-direktivet går längre genom att kräva en mer aktiv handling av företaget än att bara offentliggöra informationen. Tillhandahållaren ska kunna åläggas att tillhandahålla vissa uppgifter direkt till abonnenter. Artikeln har genomförts i 5 kap. 17 a § LEK. Den saknar dock motsvarighet i EU-direktivet. Mot den bakgrunden är det enligt regeringens mening inte motiverat att behålla paragrafen.

Regleringsmyndigheten får ålägga tillhandahållare att offentliggöra information om tjänsternas kvalitet

Enligt artikel 104.1 i EU-direktivet får de nationella regleringsmyndigheterna också kräva att tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster offentliggör information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna och om åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdig tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning. Offentliggörande av information om tjänsternas kvalitet regleras i 5 kap. 18 § LEK. Den paragrafen bör föras över till den nya lagen.

Artikel 104.1 innehåller en begränsning jämfört med tidigare reglering på det sättet att möjligheten att kräva att information om tjänsternas kvalitet offentliggörs gäller i den utsträckning som tillhandahållaren utövar kontroll över åtminstone några delar av nätet, antingen direkt eller genom ett tjänstenivåavtal om detta. Informationen ska offentliggöras för slutanvändarna. Det saknas stöd i EU-direktivet för att, som Verizon Sweden AB förordar, utesluta tillhandahållare som endast har stora företag som kunder. Olika kategorier av slutanvändare har som Verizon Sweden AB påpekar olika behov av information om tjänsternas kvalitet. Att sådan hänsyn tas när regleringsmyndigheten överväger om en skyldighet ska åläggas säkerställs dock med stöd av proportionalitetsprincipen som myndigheten är bunden av. En nyhet enligt artikel 104.1 är också att de nationella regleringsmyndigheterna får kräva att tillhandahållare av allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster ska informera konsumenter om kvaliteten på de tjänster som de tillhandahåller är beroende av externa faktorer, såsom kontroll av överföringen av signaler eller internetuppkopplingens kvalitet. När det gäller det allmänna kvalitetskravet på informationen anges att den ska vara uttömmande, jämförbar, tillförlitlig, användarvänlig och aktuell. Dessa ändringar och tillägg bör därför föras in i paragrafen. I och med begränsningen av möjligheten att ålägga skyldigheten, dvs. att tillhandahållaren utövar kontroll över nät-delarna, införs det förtydligande som *Microsoft Sverige AB* efterfrågar. Som framgår av direktivet ska åtgärder i syfte att säkerställa tjänsternas kvalitet överensstämma med TSM-förordningen (EU) 2015/2120.

Vidare framgår av artikel 104.2 att nationella regleringsmyndigheter ska specificera parametrar för att mäta tjänsternas kvalitet och de tillämpliga mätmetoderna samt innehållet i, formen och sättet för hur informationen ska offentliggöras. Vid behov ska parametrarna, definitionerna och mätmetoderna i bilaga 10 till EU-direktivet användas. Regeringen har med stöd av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen befogenhet att meddela föreskrifter om verkställighet av lag. Normgivningsmakten kan också delegeras till en myndighet under regeringen (8 kap. 11 § regeringsformen). Närmare bestämmelser i detta avseende kan därmed meddelas i verkställighetsföreskrifter.

Informationen ska på begäran även lämnas till regleringsmyndigheten innan den offentliggörs, se vidare avsnitt 19.3.

16.6 Reglering om tjänstekvalitet behövs inte

Regeringens bedömning: Det bör inte meddelas föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har ingen invändning mot den. *TV4 Media* anser dock att det finns stora risker med att ta bort möjligheten att meddela föreskrifter mot bakgrund av de allvarliga konsekvenser som avsteg från principen om nätneutralitet kan få.

Skälen för regeringens bedömning: I 5 kap. 6 d § LEK finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet. Paragrafen genomför artikel 22.3 i USO-direktivet, som syftar till att förebygga försämring av tjänster och förhindrad eller långsam trafik i näten. Någon motsvarande reglering finns inte i EU-direktivet.

Bemyndigandet infördes mot bakgrund av debatten om nätneutralitet, dvs. farhågor om att nätoperatörer som tillhandahåller internetanslutning till slutkunder hindrar eller styr och prioriterar trafik på ett sätt som minskar kundernas möjligheter att ta del av det innehåll och de tjänster de vill på internet.

Nätneutralitet regleras i artiklarna 3 och 4 i TSM-förordningen (EU) 2015/2120. Av artikel 3.3 framgår bl.a. att leverantörer av internetanslutningstjänster som huvudregel inte får blockera, sakta ned, ändra, begränsa, störa, försämma eller diskriminera specifikt innehåll, specifika applikationer eller tjänster eller specifika kategorier av dessa. Paragrafen i LEK har enligt regeringens bedömning därför numera begränsad praktisk betydelse. PTS har inte meddelat några föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet. Regeringen ser inte heller de risker som *TV4 Media* påtalar med att ta bort bemyndigandet, då principen om nätneutralitet fortfarande gäller. TSM-förordningen är bindande i sin helhet och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Möjligheten att meddela föreskrifter om detta behövs därför inte.

16.7 Bindningstid, uppsägning av avtal m.m.

16.7.1 Avtalets bindningstid

Regeringens förslag: Bestämmelsen i lagen om elektronisk kommunikation om maximal bindningstid ska i allt väsentligt föras över till den nya lagen. Den ska gälla avtal om en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Den maximala bindningstiden ska inte gälla för ett avtal som avser avbetalning av anläggningen av en fysisk anslutning till ett elektroniskt kommunikationsnät. Ett sådant avtal får inte omfatta terminalutrustning och inte heller innehålla villkor som strider mot slutanvändarrättigheter som rör ändring av avtal, maximal uppsägningstid, operatörslåst terminalutrustning, kompensation vid uppsägning av avtalet i förtid och påföljder vid fel.

Bestämmelserna om maximal bindningstid och avbetalningskontrakt för anläggningen av en fysisk anslutning ska gälla även i fråga om avtal som ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konsumentverket* och *Sveriges konsumenter* anser däremot att bindningstiden ska vara maximalt 12 månader, medan *PTS* vill ta bort bindningstider helt eller bestämma en väsentligt kortare tid än 24 månader. *Tele2 AB* framhåller att innebörden av bindningstid behöver förtydligas och anser att ett nytt och identiskt avtal med 24 månaders bindningstid bör kunna ingås när ett tidigare 24-månadersavtal har löpt ut.

Skälen för regeringens förslag

Den maximala bindningstiden behålls med viss ändring

I 5 kap. 15 a § LEK finns bestämmelser om maximal bindningstid för avtal mellan slutanvändare och tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster. I konsumentavtal får den inledande bindningstiden inte överstiga 24 månader. Även andra slutanvändare än konsumenter har möjlighet att i enskilda fall åberopa skyddsregeln. Bestämmelserna genomförs enligt artikel 30.5 i USO-direktivet.

I EU-direktivet regleras avtalstid i artikel 105.1, som delvis har ett annat innehåll än USO-direktivet. Enligt EU-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal inte hämmar byte av tjänstetillhandahållare och att avtal som ingås mellan konsumenterna och tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster inte föreskriver en bindningstid som överstiger 24 månader. I bestämmelsen i USO-direktivet anges i stället ”inledande bindningstid”. Ändringen i EU-direktivet är ett förtydligande av att det är den totala bindningstiden som avses. Ett avtal med 24 månaders bindningstid kan alltså inte förlängas med ytterligare bindningstid. Det finns dock inget som hindrar att avtalet fortsätter att löpa tills vidare.

Artikel 105.1 i EU-direktivet medger undantag från principen om fullharmonisering (se avsnitt 16.1.1) i och med att det i artikeln anges att medlemsstaterna får införa eller bibehålla bestämmelser som föreskriver kortare maximala bindningstider. Att föreskriva en kortare maximal bindningstid, som flera remissinstanser föreslår, låter sig inte göras nu eftersom det saknas beredningsunderlag för en sådan ändring. Regeringen ser dock att det kan finnas skäl att återkomma till den frågan.

För att genomföra artikel 105.1 bör sammantaget bestämmelsen om maximal bindningstid i 5 kap. 15 a § LEK föras över till den nya lagen med den ändringen att ordet inledande utgår framför bindningstid i enlighet med den ändrade lydelsen i EU-direktivet. Paragrafen ska gälla avtal som ingås mellan en konsument och tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Skyldigheten att erbjuda ett avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader utgår

Enligt 5 kap. 15 a § LEK finns även en skyldighet att erbjuda slutanvändare ett tidsbegränsat avtal med en längsta giltighetstid på 12 månader. Motsvarande bestämmelse i USO-direktivet har inte förts över till EU-direktivet.

Paragrafen i LEK har inte haft avsedd effekt. Avtal där t.ex. en smarttelefon och annan terminalutrustning eller ett paket av attraktiva tjänster ingick till ett förmånligare pris, erbjöds framför allt med 24 månaders bindningstid. Slut användare upplevde sällan erbjudanden om avtal med 12 månaders bindningstid som attraktiva i jämförelse. Den avsedda effekten, dvs. att få slut användare att välja en kortare avtalsperiod och därmed stimulera ökad rörlighet på marknaden, uppnåddes därför inte. Eftersom bestämmelsen inte heller förts över till EU-direktivet, finns det inte skäl att behålla regleringen.

Vissa andra slut användare än konsumenter

Till skillnad från vad som gäller enligt 5 kap. 15 a § LEK kan skyddsregeln om maximal bindningstid i EU-direktivet inte åberopas av alla slut användare. Av artikel 105.2 i EU-direktivet framgår nämligen att bestämmelserna, utöver konsumenter, enbart gäller även för slut användare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte. Det förutsätter att dessa slut användare inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås. Det bör föras in en bestämmelse i den nya lagen med motsvarande innebörd. Det kan noteras att bestämmelsen i LEK, även om dess lydelse omfattar alla slut användare, i första hand tar sikte på mikroföretag och små företag som kan föredra ett avtal som är anpassat efter konsumenters behov (prop. 2010/11:115 s. 178). Att kretsen av slut användare som skyddas av bestämmelsen snävas in bör därmed inte innebära någon större förändring.

Avbetalningskontrakt för anläggning av fiber

Nytt i artikel 105.1 i EU-direktivet är också att bestämmelserna om maximal bindningstid inte ska gälla för löptiden för ett avbetalningskontrakt där konsumenten i ett separat avtal har gått med på att göra avbetalningar enbart för anläggning av en fysisk anslutning, i synnerhet till nät med mycket hög kapacitet. Det kan t.ex. röra sig om ett avtal om bredband via fiber där en konsument kan betala av en skuld för själva anläggningen av fiber under en längre tid än 24 månader.

Som anges i skäl 273 i EU-direktivet kan det hända att konsumenterna föredrar och drar nytta av en längre återbetalningsperiod för fysisk anslutning och att sådana konsumentåtaganden kan vara en viktig faktor för att underlätta anläggningen av nät med mycket hög kapacitet fram till eller mycket nära slut användarnas lokaler. Vidare får enligt artikel 105.1 ett sådant avbetalningskontrakt som ingås med en konsument inte innefatta terminalutrustning, såsom en router eller ett modem, och det får inte heller hindra konsumenter från att utöva sina rättigheter enligt artikel 105.

I skäl 273 anges särskilt att det är konsumentens rätt att byta tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster som inte bör inskränkas av sådana återbetalningsperioder. Motsvarande undantag bör därmed föras

in i den nya lagen. Det bör av lagen framgå att ett sådant avtal för anläggning av en fysisk anslutning till ett elektroniskt kommunikationsnät som avses i direktivet inte får omfatta terminalutrustning och inte heller innehålla villkor som strider mot de rättigheter för slutanvändare som framgår av artikel 105, dvs. i fråga om ändring av avtal, maximal uppsägningstid för avtal med bindningstid som har förlängts automatiskt, kompensation vid uppsägning av avtalet i förtid och påföljder vid fel. Även de nationella bestämmelserna om maximal uppsägningstid i konsumentavtal och operatörslåst terminalutrustning som har stöd i artikel 105 bör omfattas.

I enlighet med artikel 105.2 bör bestämmelserna, utöver konsumenter, gälla även i fråga om avtal som ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

16.7.2 Ändring av avtal

Regeringens förslag: Om den som tillhandahåller en slutanvändare en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst vill ändra avtalet, ska slutanvändaren på ett klart och begripligt sätt underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. Underrättelsen ska lämnas på ett varaktigt medium och innehålla information om slutanvändarens rätt att säga upp avtalet. Inom tre månader från underrättelsen ska en slutanvändare som inte godtar de nya villkoren få säga upp avtalet utan ytterligare kostnad.

Skyldigheten ska inte gälla nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Skyldigheten ska inte heller gälla om ändringen av avtalet enbart är till slutanvändarens fördel, är av rent administrativ karaktär och inte får några negativa konsekvenser för slutanvändaren eller krävs för att avtalet ska vara förenligt med unionsrätt eller nationell rätt.

När det gäller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster ska med slutanvändare avses endast konsumenter, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock inte bestämmelser i lag om på vilket sätt som underrättelsen ska lämnas och om innehållet i underrättelsen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konsumentverket* och *Sveriges konsumenter* efterlyser dock vissa förtydliganden, bl.a. av hur bestämmelserna förhåller sig till avtal med bindningstid. *PTS* anser att regleringen blir tydligare och mer rättssäker om direktivsbestämmelserna genomförs helt i lag. *Discovery Networks Sweden AB* invänder mot att tidsfristen förlängs till tre månader och anser att skyddsbehovet redan tillgodoses genom nuvarande reglering samt *PTS* tillsyn. *Telenor Sverige AB* förutsätter att regleringen innebär att en slutanvändare som invänder mot de nya villkoren efter att de har trätt i kraft har godkänt att de tillämpas under tiden fram till att avtalet upphör. *Verizon Sweden AB* anser att bestämmel-

serna ska vara dispositiva för tjänster som tillhandahålls stora företag, eftersom de inte har behov av slutanvändarskyddet.

Skälen för regeringens förslag

En mer detaljerad reglering om ändring av avtal

I 5 kap. 16 § LEK finns bestämmelser om ändring av avtalsvillkor. Den som tillhandahåller abonnenter ett elektroniskt kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster ska, om den vill ändra avtalet, underrätta abonnenten om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen ska abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet. Paragrafen genomför artikel 20.2 i USO-direktivet. PTS har meddelat allmänna råd (PTSFS 2009:6) om underrättelse vid villkorsändring.

Paragrafen omfattar villkorsändring av avtal generellt och är inte begränsad till endast tillsvidareavtal. Med bindningstid avses den tid som slutanvändaren förbinder sig att köpa en viss tjänst från en och samma tillhandahållare (prop. 2010/11:115 s. 178). Slut användaren är bunden till avtalet med de villkor som överenskommits när avtalet ingicks. Om tillhandahållaren däremot ändrar villkoren, finns en rätt för slutanvändaren att säga upp avtalet. Huvudregeln är dock fortfarande att avtalet gäller civilrättsligt under hela avtalstiden för båda parter och att inga ändringar kan göras i avtalet. Regeringen vill understryka att rätten att frånträda avtalet utgör ett skydd för slutanvändarna. Bestämmelserna reglerar inte om och på vilket sätt en tillhandahållare kan ändra ingångna avtal.

Motsvarande bestämmelser i artikel 105.4 i EU-direktivet har till stor del ändrats och blivit mer detaljerade. Numera anges det uttryckligen vilka villkorsändringar som inte kräver en underrättelse och inte ger rätt att säga upp avtalet. Bestämmelserna i 5 kap. 16 § första stycket LEK bör föras över till den nya lagen med de ändringar som framgår av EU-direktivet.

Skyldigheterna ska i enlighet med direktivet gälla för tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Av lagen bör det också framgå att bestämmelserna inte gäller om ändringen av avtalet enbart är till slutanvändarens fördel, är av rent administrativ karaktär och inte får några negativa konsekvenser för slutanvändaren eller föreskrivs direkt genom unionsrätt eller nationell rätt.

Sveriges konsumenter efterfrågar ett förtydligande av om rätten att säga upp avtalet omfattar det fallet att en operatör säljer sin kundstock till en annan operatör som konsumenten i fråga inte vill vara kund hos. Förutsättningarna för att kunna ändra ett avtal utan att slutanvändarskyddet träder in framgår av de bestämmelser som föreslås. Huruvida en ändring inte medför några nackdelar för slutanvändaren får avgöras i det enskilda fallet.

Enligt artikel 105.7 i EU-direktivet ska bestämmelserna om villkorsändring i fråga om överföringstjänster som används för maskin till maskintjänster endast gälla till förmån för slutanvändare som är konsument, mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte. De kategorier av slutanvändare som bestämmelserna om ändring av avtal ska skydda i fråga om sådana tjänster bör därför begränsas. När det gäller andra elektroniska kommunikationstjänster som omfattas av bestämmel-

serna är det inte förenligt med EU-direktivet att, som *Verizon Sweden AB* förordar, behandla slutanvändare som är stora företag annorlunda än övriga kategorier av slutanvändare. Artikel 105 är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1). Regeringen anser därmed att alla slutanvändare bör omfattas av skyddet i fråga om internetanslutningstjänster och nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är allmänt tillgängliga.

Rätten att säga upp avtalet förlängs till tre månader

EU-direktivet medger flexibilitet för medlemsstaterna att förlänga tidsfristen under vilken en slutanvändare ska ha rätt att säga upp avtalet utan kostnad, för det fall denne inte godtar de nya villkoren. Enligt nuvarande regler ska slutanvändaren underrättas om ändringen av avtalet minst en månad i förväg. Slut användaren har då en månad på sig att säga upp avtalet. Det innebär i praktiken att när villkorsändringen trätt i kraft finns det inte längre någon möjlighet att säga upp avtalet. Det är först i samband med att t.ex. en prishöjning blir synlig på fakturan som en slutanvändare får se vad villkorsändringen faktiskt innebär och vilka konsekvenser den får i realiteten. Då har det oftast gått mer än en månad sedan prishöjningen aviserades och slutanvändaren är därmed bunden av det nya villkoret. Detta kan få långtgående konsekvenser, särskilt om avtalet har 24 månaders bindningstid och villkorsändringen är en prishöjning.

PTS har i dagsläget möjlighet att utöva tillsyn mot tillhandahållare om villkorsändringen inte har skett på rätt sätt. Slut användaren är dock fortfarande civilrättsligt bunden av avtalet. Om ändringar görs i avtalet, är slutanvändaren hänvisad till att vidta civilrättsliga åtgärder gentemot en operatör.

Risken för inläsningseffekter minskar om fristen för att säga upp avtalet från underrättelsen förlängs så att slutanvändare t.ex. ges möjlighet att, i samband med efterföljande fakturering, se de faktiska konsekvenser som villkorsändringen medför. Även om slutanvändaren förutsätts ta del av information om nya avtalsvillkor möjliggör nuvarande reglering inte ett informerat agerande från slutanvändarens sida. Regeringen håller därför inte med *Discovery Networks Sweden AB* om att nuvarande bestämmelser är tillräckliga för att säkerställa ett effektivt slutanvändarskydd. Slut användare bör ha möjlighet att ta ställning till en villkorsändring till dess två faktureringsstillfällen har passerat. Regeringen anser därför att det är motiverat att förlänga fristen för uppsägning av avtalet med anledning av villkorsändringar till totalt tre månader. Om underrättelsen sker en månad innan ändringen träder i kraft har slutanvändaren därmed, efter ikraftträdandet, ytterligare två månader på sig att säga upp avtalet. Mot den bakgrunden anser regeringen att det av den nya lagen bör framgå att en slutanvändare som inte godtar de nya villkoren, inom tre månader från underrättelsen, får säga upp avtalet utan ytterligare kostnad.

Den förlängda tidsfristen innebär att en slutanvändare har rätt att under en begränsad tid säga upp avtalet även efter det att det nya avtalsvillkoret har trätt i kraft och tillämpas i avtalsförhållandet mellan tillhandahållaren och slutanvändaren. Som *Telenor Sverige AB* noterar reglerar bestämmelserna inte om det nya avtalsvillkoret ska gälla under tidsfristen.

Närmare reglering om underrättelsen

Artikel 105.4 i EU-direktivet föreskriver att medlemsstaterna ska säkerställa att underrättelsen görs på ett tydligt och begripligt sätt på ett varaktigt medium. Av artikeln framgår också att tillhandahållaren samtidigt med underrättelsen ska informera slutanvändarna om rätten att säga upp avtalet utan ytterligare kostnad om de inte godtar de nya villkoren. Liksom när det gäller bestämmelserna om information som ska lämnas innan ett avtal ingås (se avsnitt 16.4) anser regeringen att kvalitetskravet enligt EU-direktivet om att underrättelse ska ske på ett klart och begripligt sätt med fördel bör framgå direkt av lagen.

I promemorian föreslås att den reglering som i övrigt behövs för att genomföra artikeln när det gäller på vilket sätt som underrättelsen ska lämnas och om innehållet i underrättelsen bör meddelas i verkställighetsföreskrifter. Regeringen instämmer i *PTS* uppfattning att det blir tydligare om regleringen genomförs helt i lag. Att underrättelsen ska göras på ett varaktigt medium bör därför framgå av lagen.

Av 5 kap. 16 § första stycket LEK framgår att underrättelsen ska innehålla en upplysning om rätten att säga upp avtalet. Motsvarande bestämmelse bör tas in i den nya lagen för att genomföra direktivet.

16.7.3 Uppsägning av avtal

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om maximal uppsägningstid i konsumentavtal ska föras över till den nya lagen. De ska inte gälla nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst ska i ett avtal med bindningstid där avtalet förlängs automatiskt inte få ställa upp villkor som innebär att en slutanvändare, efter en sådan förlängning, inte har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid, utan annan kostnad än avgifter för användning av tjänsten under uppsägningstiden. Detta ska inte gälla nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet att till slutanvändaren lämna information inför en avtalsförlängning och årlig information om prisvillkor.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att bestämmelserna om maximal uppsägningstid i konsumentavtal ska omfatta alla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Hi3G Access AB* anser dock att det behöver förtydligas vad som avses med en månads uppsägningstid i bestämmelserna om konsumentavtal. *Sveriges konsumenter* efterfrågar ett förtydligande av hur uppsägningstiden ska räknas för avtal med automatisk avtalsförlängning och anser att det även bör införas ett slutanvända-

rskydd när det gäller uppsägning av avtal vid byte av bostadsort. *Verizon Sweden AB* anser att de bestämmelser som omfattar alla slutanvändare bör göras dispositiva i fråga om tjänster som tillhandahålls stora företag.

Skälen för regeringens förslag

Maximalt en månads uppsägningstid för konsumenter behålls

I 5 kap. 15 b § LEK finns bestämmelser om uppsägning av avtal mellan konsumenter och tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Enligt paragrafen får tillhandahållaren i ett sådant avtal inte ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden för konsumenten är längre än en månad. I fråga om avtal med bindningstid får villkoren inte innebära att konsumenten måste säga upp avtalet tidigare än en månad före bindningstidens utgång för att avtalet ska upphöra att gälla vid den tidpunkten.

Paragrafen har till syfte att göra det enklare för konsumenter att säga upp abonnemang på elektroniska kommunikationstjänster. För närmare bakgrund till bestämmelserna se prop. 2013/14:79. USO-direktivet innehåller inte någon närmare reglering om uppsägning av avtal. I artikel 30.6 i USO-direktivet föreskrivs endast att medlemsstaterna ska se till att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal om elektroniska kommunikationstjänster inte hämmar byte av tjänsteleverantör.

Artikel 30.6 i USO-direktivet har förts över till artikel 105.1 i EU-direktivet. Där anges också att medlemsstaterna får anta eller behålla bestämmelser som föreskriver kortare maximala bindningstider än 24 månader. Artikel 105 är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1), vilket hindrar bestämmelser i nationell rätt som avviker från direktivet.

I skäl 257 i EU-direktivet anges att medlemsstaterna bör kunna behålla nationella bestämmelser i frågor som inte specifikt behandlas i direktivet. Utöver bestämmelserna i artikel 105.3, som endast avser tidsbegränsade avtal med automatisk avtalsförlängning, finns det inte någon reglering om uppsägningstidens längd i EU-direktivet. Bestämmelserna om maximal uppsägningstid i LEK korresponderar med möjligheten enligt direktivet att nationellt bestämma kortare maximala bindningstider. Mot den bakgrunden är det enligt regeringens bedömning förenligt med EU-direktivet att behålla bestämmelserna i 5 kap. 15 b § LEK. I och med införandet av bestämmelserna har praxis när det gäller uppsägningstid i konsumentavtal gått från tre månader till en månad (jfr prop. 2013/14:79 s. 7). Konsumentnyttan som bestämmelserna medför bedöms fortfarande hög. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen.

Numeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskintjänster är undantagna från EU-direktivets reglering om maximala bindningstider. Det är inte möjligt att avvika från det tillämpningsområde som fastställs i direktivet. Tillhandahållare av sådana tjänster bör därför i enlighet med direktivet undantas från regleringen om uppsägningstid i konsumentavtal.

Regeringen konstaterar att förslaget i övrigt inte innebär någon ändring av gällande rätt. *Hi3G Access AB* efterfrågar ett förtydligande av hur uppsägningstiden ska tolkas. Innebörden är att konsumenten efter att maximalt en månad har förflutit inte längre ska vara bunden av avtalet. I lagen (1930:

173) om beräkning av lagstadgad tid finns bestämmelser om hur tiden ska räknas.

Ny reglering om uppsägning av ett avtal med automatisk förlängning

En nyhet i EU-direktivet är bestämmelserna om rätt till uppsägning av ett tidsbegränsat avtal efter en automatisk avtalsförlängning. Enligt artikel 105.3 ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändare som ingått ett tidsbegränsat avtal som med stöd av avtalet eller nationell rätt får förlängas automatiskt, efter en sådan förlängning, har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid. Slutanvändaren ska i ett sådant fall inte behöva betala någon annan kostnad än avgifterna för erhållandet av tjänsten under uppsägningstiden. Vidare anges i artikeln att innan avtalet förlängs automatiskt, ska tillhandahållaren tydligt, i god tid och på ett varaktigt medium informera slutanvändaren om när avtalet löper ut och om hur avtalet kan sägas upp. Tillhandahållarna ska samtidigt ge slutanvändarna råd om de förmånligaste prisvillkoren som gäller för slutanvändarens tjänster. Slutligen anges också att tillhandahållare minst en gång per år ska ge slutanvändarna information om de förmånligaste prisvillkoren.

Regleringen omfattar tidsbegränsade avtal med automatisk avtalsförlängning. I skäl 274 i EU-direktivet anges att slutanvändare i ett fall med automatisk avtalsförlängning bör ha möjlighet att säga upp avtalet utan kostnad efter utgången av bindningstiden. Direktivet gör ingen skillnad på om avtalet förlängs på viss tid eller tills vidare. En slutanvändare ska efter en automatisk förlängning av avtalet ha möjlighet att när som helst avsluta avtalet med en månads uppsägningstid.

Bestämmelser som gäller när ett tidsbestämt avtal mellan en näringsidkare och en konsument innehåller villkor om att avtalet förlängs om konsumenten inte säger upp avtalet finns i lagen (2014:1449) om konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning. Av bestämmelserna framgår bl.a. att en näringsidkare inför en förlängning av avtalet skriftligen ska påminna konsumenten om innebörden av villkoret om automatisk avtalsförlängning. Om en sådan påminnelse inte görs, har konsumenten rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan, dock tidigast till avtalstidens utgång (3 §). Lagens tillämpningsområde är begränsat till konsumentavtal. Lagen gäller inte heller om det finns särskilda bestämmelser om förlängning av avtal i annan lagstiftning eller om konsumenten efter förlängningen kan säga upp avtalet till upphörande inom tre månader från uppsägningen (1 §).

Artikel 105.3 i EU-direktivet är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1) och medger därmed inte någon flexibilitet vid genomförandet. Artikeln är en sådan central skyddsregel för slutanvändare som bör framgå av lag. Eftersom den ställer upp ytterligare krav, bl.a. på maximal uppsägningstid, än de som redan följer av svensk rätt och dessutom gäller till förmån för alla slutanvändare, inte enbart konsumenter, behöver bestämmelsen genomföras i den nya lagen.

Villkor som innebär att en slutanvändare, efter en automatisk avtalsförlängning, inte har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid bör alltså förbjudas i den nya lagen. Slutanvändaren bör inte behöva betala någon annan kostnad än avgifter för användning av tjänsten under uppsägningstiden. Det är inte förenligt med EU-direk-

tivet att som *Verizon Sweden AB* anser behandla slutanvändare som är stora företag annorlunda än övriga kategorier av slutanvändare. Alla slutanvändare bör omfattas av skyddet. Regleringen bör omfatta tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster, med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Sveriges konsumenter efterfrågar ett förtydligande av hur uppsägningstiden ska räknas. Innebörden av högst en månads uppsägningstid bör enligt regeringens mening vara densamma som i bestämmelsen om uppsägningstid i konsumentavtal, se ovan.

Skyldigheten enligt artikel 105.3 att informera innan en avtalsförlängning liksom de kvalitetskrav som anges i artikeln på den information som ska lämnas behöver också regleras särskilt. Som framgår ovan föreskriver artikel 105.3 också skyldigheter i fråga om råd och information om förmånligaste prisvillkor. Bestämmelserna har en sådan detaljnivå att de lämpligen bör genomföras i myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om skyldighet att till slutanvändaren lämna information inför en avtalsförlängning och årlig information om prisvillkor. Bemyndigandet omfattar råd om de förmånligaste prisvillkoren.

Som Sveriges konsumenter noterar anges i skäl 276 i EU-direktivet att medlemsstaterna bör kunna föreskriva skydd för slutanvändarna när det gäller uppsägning av avtal om slutanvändare byter bostadsort. Regeringen konstaterar att artikel 105 inte innehåller några bestämmelser i detta avseende. Det saknas i detta ärende också underlag för att kunna bedöma behovet av att införa en sådan reglering.

16.7.4 Operatörslåst terminalutrustning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om borttagande av operatörslås på terminalutrustning efter att bindningstiden har löpt ut ska i allt väsentligt föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 15 c § LEK finns en skyldighet för den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som har träffat avtal med en konsument om abonnemang med bindningstid, i kombination med tillhandahållande av terminalutrustning, att efter den inledande bindningstiden på begäran av konsumenten ta bort operatörslås kostnadsfritt och utan dröjsmål. Bestämmelsen träffar t.ex. operatörslås på en smarttelefon som har sålts tillsammans med ett mobiltelefonabonnemang. Paragrafen syftar, i likhet med bestämmelserna om uppsägningstidens längd, till att göra det lättare att välja och byta leverantör (se prop. 2013/14:79 s. 12 f.).

Operatörslås definieras i paragrafens andra stycke. Med operatörslås avses sådana begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning som en tjänsteleverantör har infört eller låtit införa för att hindra att

utrustningen används för nyttjande av andra leverantörers elektroniska kommunikationstjänster.

I paragrafens tredje stycke finns en skyldighet för tjänsteleverantören att omedelbart efter den inledande bindningstidens utgång på ett tydligt sätt underrätta konsumenten om sin rätt att få ett operatörlås borttaget. I tredje stycket finns också en upplysningsbestämmelse om verkställighetsföreskrifter. PTS har inte meddelat några sådana föreskrifter.

Som redogörs för i föregående avsnitt reglerar EU-direktivet borttagande av operatörlås när en slutanvändare har rätt att säga upp avtalet i förtid. Direktivet innehåller inte några andra bestämmelser om operatörlås. Bestämmelserna i 5 kap. 15 c § LEK träffas enligt regeringens bedömning därmed inte av direktivets fullharmoniserade område (se avsnitt 16.1.1). Syftet med bestämmelserna, att främja själva bytet av leverantör, har sin grund i skyldigheten enligt USO-direktivet att se till att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal inte hämmar byte av tjänsteleverantör. Den skyldigheten har förts över till artikel 105.1 i EU-direktivet. En skyldighet att ta bort operatörlås finns enligt direktivet vid uppsägning av avtalet i förtid. Regeringen anser mot den bakgrunden att de svenska bestämmelserna är förenliga med direktivet inom det fullharmoniserade området. Sammantaget bedöms det inte finnas något hinder mot att behålla den svenska regleringen. Bestämmelserna i 5 kap. 15 c § LEK bör föras över till den nya lagen.

16.7.5 Kompensation vid uppsägning av avtalet i förtid

Regeringens förslag: När en slutanvändare, med stöd av unionsrätten eller nationell rätt, i förtid säger upp eller häver ett avtal som avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, ska tillhandahållaren endast få begära kompensation för subventionerad terminalutrustning som slutanvändaren behåller. I ett sådant fall ska kompensationen inte få överstiga det lägsta beloppet av ett tidsproportionellt beräknat restvärde av utrustningen och summan av avgifterna för tjänsten under den återstående avtalsperioden. Tillhandahållaren ska vara skyldig att ta bort operatörlås kostnadsfritt och senast vid betalning av kompensationen. När det gäller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster ska med slutanvändare avses endast konsumenter, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om beräkning av kompensationen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att bestämmelser om hur kompensationen ska beräknas ska meddelas i myndighetsföreskrifter.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Sveriges konsumenter* anser dock att bestämmelserna behöver förtydligas i flera avseenden. *PTS* framhåller att det bör regleras i lag hur kompensationen ska beräknas. *Verizon Sweden AB* påtalar att stora företag inte behöver denna typ av slutanvändarskydd

och anser därför att skyldigheten är oproportionerligt betungande i förhållande till sådana slutanvändare.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 105 i EU-direktivet innehåller även nya bestämmelser om den ersättning som en tillhandahållare kan begära när ett avtal sägs upp i förtid. Av artikel 105.6 första stycket framgår att om en slutanvändare har rätt att säga upp ett avtal före utgången av den överenskomna avtalsperioden i enlighet med EU-direktivet, andra bestämmelser i unionsrätten eller nationell lagstiftning, ska slutanvändaren inte vara skyldig att betala någon annan ersättning än för subventionerad terminalutrustning som denne behåller. Artikeln omfattar andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Artikel 105.6 är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1). Den är en sådan central skyddsregel för slutanvändare som bör framgå av lag. Det bör därför i den nya lagen införas en bestämmelse med motsvarande innebörd. I den svenska versionen av artikeln har det engelska ordet *compensation* översatts med *ersättning*. För att knyta an till den situation som avses i direktivet, dvs. att avtalet sägs upp i förtid, är *compensation* en bättre översättning som bör användas i lagen. Bestämmelsen bör i enlighet med direktivet omfatta avtal om allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Bestämmelsen träffar avtal med bindningstid. Som förutsättning gäller också att rätten att säga upp avtalet har sin grund i unionsrätt eller nationell rätt. En rätt att säga upp avtalet finns enligt artikel 105.3 och 105.4, se avsnitt 16.7.2 och 16.7.3. Som framgår av nästa avsnitt finns det även enligt artikel 105.5 i EU-direktivet en rätt att säga upp avtalet i förtid om tjänsten inte motsvarar det som har avtalats i fråga om prestanda. I sådana fall ska konsumenten t.ex. få häva avtalet med stöd av konsumenttjänstlagen (1985:716). Den bestämmelse som nu föreslås behöver därför omfatta en rätt att i förtid både säga upp och häva ett avtal med stöd av unionsrätt eller nationell rätt.

Sveriges konsumenter efterfrågar ett klagörande av om bestämmelsen har civilrättslig verkan. Regeringen konstaterar att regleringen i LEK som utgångspunkt är offentligrättslig. Det gäller även de bestämmelser som innehåller rättigheter till skydd för slutanvändare (se t.ex. prop. 2010/11: 115 s. 97). Den nya lagen innebär ingen ändring i det avseendet. Tillsynsmyndigheten ska övervaka att bestämmelsen följs och har möjlighet att ingripa inom ramen för den allmänna tillsynen. Den nya bestämmelsen innebär endast en begränsning av tillhandahållarens möjlighet att begära *compensation* när avtalet sägs upp i förtid med stöd av unionsrätt eller nationell rätt. Förhållandet mellan tillhandahållaren och slutanvändaren regleras fortfarande i första hand av avtalet.

Enligt artikel 105.6 fjärde stycket ska tillhandahållaren kostnadsfritt häva eventuella förbehåll avseende användningen av terminalutrustningen i andra nät vid en tidpunkt som fastställts av medlemsstaterna, dock senast vid betalningen av ersättningen. Det som avses är att ta bort ett sådant operatörslås som definieras i 5 kap. 15 c § andra stycket LEK (se avsnitt 16.7.4). Skyldigheten att ta bort operatörslås kostnadsfritt bör framgå av lagen. Så länge terminalutrustningen i någon mening ägs av tillhandahållaren är det rimligt att tillhandahållaren har rätt att vidta nödvändiga

åtgärder, som att tillämpa ett operatörlås, för att säkerställa att terminalutrustningen används på det sätt som avses enligt abonnemangsavtalet. Tidpunkten för att ta bort operatörlås bör därför kopplas till tidpunkten för betalning av kompensationen. Det bör därmed i lagen anges att tillhandahållaren ska ta bort operatörlås senast vid betalning av kompensationen.

I artikel 105.6 andra stycket anges en metod för beräkning av kompensationen i fråga om terminalutrustning som vid tidpunkten för avtalets ingående ingår i ett paket. I ett sådant fall får kompensationen inte överstiga det lägsta beloppet av antingen ett tidsproportionellt beräknat restvärde av terminalutrustningen enligt det som överenskommit vid avtalets ingående eller summan av serviceavgifterna under den återstående avtalsperioden. Med serviceavgift torde avses avgiften för tjänsten, t.ex. en abonnemangsavgift. I skäl 263 anges att det tidsproportionella värdet ska beräknas på grundval av värdet vid den tidpunkt då avtalet ingicks. Som *PTS* förordar bör en bestämmelse om den maximala kompensation som en tillhandahållare ska kunna kräva läggas till i lagen. Den bör återspegla den beräkningsmetod som föreskrivs i direktivet.

Vidare finns det enligt EU-direktivet möjlighet att fastställa andra metoder för beräkning av kompensationen, förutsatt att kompensationen inte blir högre. Det finns alltså utrymme att utforma de nationella bestämmelserna med hänsyn till nationella förhållanden. Som föreslås i promemorian bör det finnas en möjlighet att närmare reglera beräkningsmetoden genom myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om beräkning av kompensationen.

På samma sätt som för bestämmelserna om ändring av avtal ska när det gäller överföringstjänster som används för maskin till maskin-tjänster bestämmelserna endast gälla till förmån för slutanvändare som är konsumenter, mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte (artikel 105.7). I fråga om sådana tjänster bör därför de kategorier av slutanvändare som skyddas begränsas till nämnda slutanvändare (jfr avsnitt 16.7.2). Regeringen instämmer därför inte i *Verizon Sweden AB:s* uppfattning att stora företag inte ska omfattas av slutanvändarskyddet i fråga om internetanslutningstjänster och nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är allmänt tillgängliga.

16.7.6 Påföljder vid fel

Regeringens förslag: Om den faktiska prestandan på en elektronisk kommunikationstjänst, med undantag för internetanslutningstjänster och nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, skiljer sig väsentligt från den prestanda som anges i ett avtal med en konsument, ska konsumenten få använda sig av de påföljder vid fel som anges i 16 § konsumenttjänstlagen. I ett sådant fall ska bestämmelserna om reklamation i samma lag tillämpas.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte regler om reklamation.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konsumentverket*, *PTS*, *Sveriges konsumenter* och flera regioner, bl.a. *Regionerna Uppsala* och *Värmland*, invänder dock mot att internetanslutningstjänster undantas. Sveriges konsumenter anser vidare att det bör införas en lagreglerad rätt till avbrottsersättning. Regionerna instämmer i att ett sådant system bör utredas och framhåller att det är viktigt att det finns ett mätverktyg för kvaliteten på internetanslutningstjänster. *Telenor Sverige AB* framhåller att det bör klargöras att bevisbördan för ett påstått fel i en tjänst ligger på konsumenten.

Skälen för regeringens förslag

Påföljder enligt konsumenttjänstlagen får användas i vissa fall

Artikel 105.5 i EU-direktivet innebär att de påföljder som en konsument har tillgång till i enlighet med nationell rätt ska aktiveras om tjänsten inte motsvarar det som har avtalats i fråga om prestanda. Enligt artikeln ska alla betydande ihållande eller ofta återkommande skillnader mellan den faktiska prestandan på andra elektroniska kommunikationstjänster än internetanslutningstjänster eller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och den prestanda som anges i avtalet anses som skäl att aktivera sådana påföljder.

I svensk rätt är det bestämmelserna om påföljder vid fel i 16, 19–21 och 31 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716) som närmast finns till hands. Det kan noteras att en utredning har lämnat förslag om en ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal (SOU 2020:51). Den nya lagen omfattar bl.a. tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster, inklusive nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. En lagrådsremiss har nyligen beslutats. En ny konsumentköplag föreslås träda i kraft den 1 mars 2022.

De påföljder i konsumenttjänstlagen som en konsument har att välja på om tjänsten är felaktig, förutsatt att felet inte beror på något förhållande på konsumentens sida, är innehållande av betalning, avhjälpande, prisavdrag, hävning och skadestånd (16 §).

Konsumenttjänstlagen reglerar avtal om tjänster som näringsidkare utför åt konsumenter. Lagreglerna är i huvudsak tvingande till konsumentens förmån. Lagen omfattar dels avtal om tjänster avseende arbete på lösa saker (dock inte behandling av levande djur), dels arbete på fast egendom, på byggnader eller andra anläggningar på mark eller i vatten eller på andra fasta saker, dels förvaring av lösa saker (dock inte levande djur). Elektroniska kommunikationstjänster omfattas inte direkt av konsumenttjänstlagen. Enligt förarbetena finns det dock utrymme för att tillämpa lagen analogt vid många tjänster som inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Det blir i sådana fall främst aktuellt att använda reglerna som utfyllande rätt i frågor som inte har reglerats genom avtalet mellan parterna. I förarbetena anges att lagen bör tillämpas desto större betydelse ju mer den aktuella avtalsituationen liknar de avtalsituationer som omfattas av lagen (se prop. 1984/85:110 s. 142).

Artikel 105.5 i EU-direktivet är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1) och medger därmed inte någon flexibilitet vid genomförandet. För att uppfylla direktivets krav på att skillnader mellan den faktiska prestandan och den som anges i avtalet ska aktivera påföljder som konsumenten kan välja

mellan enligt nationell rätt bedömer regeringen att det är nödvändigt att koppla konsumenttjänstlagen, som annars endast kan tillämpas analogt, till lagstiftningen om elektroniska kommunikationstjänster. Påföljderna vid fel enligt konsumenttjänstlagen bör göras direkt tillämpliga under de förhållanden som anges i direktivet, dvs. vid betydande ihållande eller ofta återkommande skillnader mellan den faktiska prestandan och den som har avtalats. En sådan reglering får civilrättslig verkan.

Enligt konsumenttjänstlagen krävs det att konsumenten reklamerar ett fel hos en tjänst inom viss tid för att inte förlora rätten att åberopa felet (17 och 18 §§). Detsamma bör gälla när en konsument använder sig av påföljderna vid fel enligt konsumenttjänstlagen med stöd av den nya lagen.

Bevisbördans placering när det gäller ett påstående om fel på en tjänst följer av allmänna principer. Det har inte framkommit skäl att, som *Telenor Sverige AB* efterfrågar, reglera frågan.

Internetanslutningstjänster

I promemorian föreslås bestämmelsen i enlighet med EU-direktivet omfatta elektroniska kommunikationstjänster med undantag för internetanslutningstjänster och nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Flera remissinstanser, bl.a. *Konsumentverket* och *PTS*, anser att konsumenttjänstlagen ska göras direkt tillämplig även på internetanslutningstjänster så att samma skydd gäller för alla tjänster. Regeringen konstaterar att motsvarande reglering för internetanslutningstjänster finns i artikel 4.4 i TSM-förordningen (EU) 2015/2120. Av artikeln framgår att betydande skillnader mellan internetanslutningstjänstens faktiska prestanda avseende hastighet eller andra parametrar för tjänstekvalitet och den prestanda som har angetts i avtalet ska anses utgöra bristande överensstämmelse gällande prestanda med avseende på utlösandet av de korrigeringsåtgärder som finns tillgängliga för konsumenten i enlighet med nationell rätt. En förutsättning är dock att relevanta omständigheter har fastställts genom en övervakningsmekanism som har certifierats av den nationella regleringsmyndigheten. Regeringen konstaterar att PTS inte har meddelat några föreskrifter med anledning av TSM-förordningen.

Även om internetanslutningstjänster med fördel skulle kunna regleras på samma sätt som nu föreslås är det inte möjligt att göra det inom ramen för genomförandet av artikel 105.5. Regeringen anser dock att det kan finnas skäl att återkomma till frågan. Ett mätverktyg för kvaliteten av internetanslutningstjänster, så som bl.a. *Regionerna Uppsala* och *Värmland* förordar, skulle kunna bidra till att göra slutanvändarrättigheterna mer effektiva.

Sammantaget anser regeringen att det inte finns skäl att utvidga tillämpningsområdet för påföljderna vid fel enligt konsumenttjänstlagen i förhållande till förslaget i promemorian. I detta lagstiftningsärende saknas det även underlag för att införa en lagreglerad rätt till avbrottsersättning, som bl.a. *Sveriges konsumenter* föreslår.

16.8 Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst ska se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den mån det är tekniskt genomförbart. Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten så snart som möjligt den dag och inom den tidsram som har avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag.

Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om nummerportabilitet ska föras över till den nya lagen med den ändringen att ett nummer ska överlämnas så snart som möjligt den dag som har avtalats mellan slutanvändaren och den mottagande tillhandahållaren. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter även om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst. En slutanvändare ska ha rätt att behålla sitt nummer vid byte av tillhandahållare under minst en månad efter det att avtalet har upphört, om inte slutanvändaren uttryckligen har av sagt sig den rätten. Avbrott i tjänsten under överlämnandet ska inte få överstiga en arbetsdag. Den mottagande tillhandahållaren ska överta tillståndet att använda det överlämnade numret och de rättigheter och skyldigheter som är knutna till det överlämnade numret för tiden efter överlämnandet.

Bestämmelserna om ersättning för nummerportering ska föras över till den nya lagen. Detsamma gäller bestämmelserna om skadestånd vid försening eller missbruk med nummerportering med det tillägget att tillhandahållaren innan ett avtal ingås ska informera slutanvändaren om dennes rätt till ersättning. Skadeståndsansvaret ska även gälla vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst och i fall av uteblivna service- eller installationstillfällen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att det av lag ska framgå att det är den mottagande tillhandahållaren som leder porteringsförfarandet.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser dock att alla skyldigheter som gäller för tillhandahållare av internetanslutningstjänst vid ett byte ska regleras i lag och efterlyser samtidigt ett förtydligande av regleringen med hänsyn till att det måste finnas en tillträdesskyldighet för att en ny operatör ska ha möjlighet att tillhandahålla tjänsten. Enligt *PTS* bör lagbestämmelserna vidare separeras från regleringen om nummerportabilitet. *Hi3G Access AB* anser att mobila bredbandstjänster måste undantas från bestämmelserna. Bolaget framhåller också att skyndsamhetskravet för porteringsförfarandet måste vara tydligt med hänsyn till skadeståndsansvaret och de sanktionsavgifter som föreslås. Vidare anser *PTS* att det bör framgå att processen för nummerportering nu är mottagardriven. I likhet med *Sveriges konsumenter* anser *PTS* att bestämmelsen om rätt att portera sitt nummer under minst en månad efter det att avtalet upphört behöver utformas tydligare. *Verizon Sweden AB* förordar att möjligheten att meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna ska användas för de speciella omständigheter som råder när tjänster tillhandahålls stora

företag. Sveriges konsumenter efterfrågar tydligare regler i fråga om misslyckade bytes- eller porteringsförsök, ersättning för nummerportering och skadeståndsansvaret. Vidare anser Sveriges konsumenter att skadeståndet inte enbart ska omfatta ekonomisk skada och att det bör säkerställas att slutanvändaren inte blir dubbelfakturerad. Organisationen efterlyser också regler om skyldighet att betala tillbaka eventuella kvarvarande tillgodohavanden till slutanvändaren och regler som förhindrar att ett nummer porteras innan ångerfristen har löpt ut.

Skälen för regeringens förslag

Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

I 5 kap. 9 och 10 §§ LEK finns bestämmelser om nummerportabilitet och ersättning för nummerportering. Bestämmelser om skadeståndsansvar vid nummerportering finns i 7 kap. 13 b § LEK. Paragraferna genomför delar av artikel 30 i USO-direktivet, som med vissa ändringar och tillägg har förts över till artikel 106 i EU-direktivet.

Artikel 106 i EU-direktivet reglerar byte av tillhandahållare och nummerportabilitet. Artikel 106.1 är ny och gäller vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst. Artikel 106.2–106.5 behandlar nummerportabilitet. Mer detaljerade bestämmelser om bytes- och porteringsförfarandet finns i artikel 106.6. Bestämmelser om sanktioner och ersättning till slutanvändare finns i artikel 106.7–106.9. Genomgående är den nya regleringen mer detaljerad jämfört med den som finns i USO-direktivet. Det har också tillkommit nya bestämmelser, och artikeln har genomgått språkliga ändringar.

Syftet med regleringen är att öka rörligheten på marknaden till nytta för konkurrensen, genom att undanröja de hinder som kan medföra att en slutanvändare av mer eller mindre praktiska skäl avstår från att välja en konkurrerande ny leverantör (prop. 2010/11:115 s. 105). Tanken är att tillgång till information i rätt tid bör öka slutanvändarnas förtroende för byten och göra dem mer villiga att aktivt medverka i konkurrensprocessen (skäl 277 i EU-direktivet).

Som *PTS* konstaterar är byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst och nummerportering två separata förfaranden. Syftet med bestämmelserna är dock detsamma. EU-direktivet behandlar dessutom de två förfarandena tillsammans i fråga om sanktioner och ersättning till slutanvändare. Det finns därför enligt regeringens bedömning inte skäl för att rent lagtekniskt skilja regleringarna åt på det sätt som *PTS* förordar.

Ny reglering om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst

Bestämmelserna om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst i artikel 106.1 är nya. Tillhandahållarna ska ge slutanvändarna tillgång till lämplig information före och under bytesförfarandet och säkerställa tjänstens kontinuitet, om det är tekniskt genomförbart. Eventuella avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag. I artikeln regleras vidare skyldigheter för mottagande respektive överlämnande tillhandahållare i samband med bytesförfarandet, där bl.a. ett skyndsamhetskrav kommer till uttryck. Skyldigheterna är kopplade till bestämmelserna om sanktioner och ersättning till slutanvändare i artikel 106.7 och 106.8.

Enligt artikel 106.6 får nationella regleringsmyndigheter fastställa detaljerna för bytesförfarandet.

Med anledning av att PTS anser att det behövs ett förtydligande i fråga om en tillträdesskyldighet för att möjliggöra bytet konstaterar regeringen att det av artikel 106.1 framgår att skyldigheterna inträder ”i händelse av byte av tillhandahållare”. Detta innebär inte en rätt för slutanvändaren att fritt välja tillhandahållare. Avsikten är att säkerställa att bytet sker smidigt i det fall slutanvändaren avtalat med en annan tillhandahållare som ska leverera tjänsten. Det förutsätter att tillhandahållaren faktiskt kan tillhandahålla tjänsten. Någon korresponderande tillträdesskyldighet med anledning av slutanvändarens initiativ till byte är alltså inte aktuell.

Den grundläggande bestämmelsen i artikel 106.1 är att säkerställa kontinuitet i tjänsten under bytet, dvs. att bytet ska kunna ske utan längre avbrott. Detta är en sådan central skyddsregel för slutanvändare som bör framgå av lag. Som *Hi3G Access AB* framhåller är det vid byte av tillhandahållare av mobilt bredband inte möjligt för tillhandahållarna att kontrollera att bytet sker utan avbrott. Slut användaren tillhandahålls nämligen ett sim-kort och kopplar själv in sitt mobila bredband. Den nya tjänsten aktiveras alltså oberoende av om den tidigare (fasta eller mobila) bredbandstjänsten har avslutats. Regeringen konstaterar att skyldigheten enligt direktivet gäller så långt det är tekniskt genomförbart. När det gäller tillhandahållare av mobilt bredband bör alltså skyldigheten sträcka sig så långt att tjänsten i sig ska kunna fungera i enlighet med det som överenskommit med slutanvändaren. Skyldigheten för den överlämnande och mottagande tillhandahållaren att samordna bytet för att säkerställa kontinuitet i tjänsten kan uppfyllas oavsett teknikslag.

Sammantaget bör det därmed anges i lagen att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst ska se till att en slutanvändare, i den mån det är tekniskt genomförbart, kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten. Med avbrott bör menas den tid under vilken slutanvändaren inte har tillgång till tjänsten. Med hänsyn till att skyldigheten att säkerställa kontinuitet i tjänsten gäller i den mån det är tekniskt genomförbart finns det inte skäl att undanta mobila internetanslutningstjänster. Ett sådant undantag skulle inte heller vara förenligt med principen om fullharmonisering (se avsnitt 16.1.1).

Tidsgränsen för avbrott i tjänsten och skyndsamhetskravet för aktivering av tjänsten är centrala för syftet med regleringen, nämligen att enkelt, effektivt och användarvänligt kunna byta tillhandahållare och att minimera risken att slutanvändaren står helt utan tjänst under en längre tid. Kravet är dessutom kopplat till regleringen om sanktioner och ersättning till slutanvändare. Bestämmelser om tidsgränser finns när det gäller nummerportabilitet i 5 kap. 9 § tredje stycket LEK (se nedan om nummerportabilitet). Tidsgränserna i fråga om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst bör utformas på liknande sätt. Det bör gälla att den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten så snart som möjligt den dag och inom den tidsram som har avtalats med slutanvändaren samt att avbrott i tjänsten under bytet inte får överstiga en arbetsdag.

Som PTS uppmärksammar ställer artikel 106.1 ytterligare krav på bytesförfarandet. Kraven gäller dels information som tillhandahållarna ska ge slutanvändaren före och under bytesförfarandet, dels att den överlämnande tillhandahållaren ska fortsätta att tillhandahålla sin tjänst till dess att den

nya är aktiverad. I artikel 106.6 finns också fler bestämmelser som träffar bytesförfarandet. Där anges bl.a. att den mottagande tillhandahållaren ska leda bytesförfarandet och att slutanvändarens avtal med den överlämnande tillhandahållaren automatiskt ska upphöra att gälla när bytesförfarandet avslutats. När det gäller att avtalet ska upphöra i och med bytet bör ett byte av tillhandahållare i sig anses innebära att slutanvändaren avslutar ett befintligt avtal om tillhandahållande av tjänsten för att denne valt att ingå ett nytt avtal med en annan tillhandahållare. När bytet är genomfört bör därigenom avtalet med den överlämnande tillhandahållaren ha upphört. Vidare finns också bestämmelser som medger att detaljerna i bytesförfarandet fastställs av nationella regleringsmyndigheter och reglering om återbetalning av kvarstående tillgodohavanden till konsumenter som använder förhandsbetalda tjänster.

Regeringen delar inte PTS bedömning att ytterligare bestämmelser behöver framgå av lag. Den grundläggande bestämmelsen om skyldighet för tillhandahållarna att se till att ett byte kan genomföras utan avbrott i tjänsten gäller för både överlämnande och mottagande tillhandahållare. Kraven på bytesförfarandet har en sådan detaljnivå att de lämpligast regleras genom myndighetsföreskrifter. PTS har meddelat föreskrifter och allmänna råd (PTSFS 2007:7) om nummerportabilitet. En motsvarande reglering skulle vara lämplig även för byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst. Bemyndigandet att meddela föreskrifter bör därför omfatta kompletterande reglering om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst. Det hindrar inte att separata myndighetsföreskrifter meddelas i denna del.

Bestämmelserna om nummerportabilitet behålls med vissa ändringar

I 5 kap. 9 § LEK finns bestämmelser om nummerportabilitet. Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska se till att en abonnent med nummer ur en nationell nummerplan kan behålla sitt nummer vid byte av leverantör. Om abonnenten begär det, ska nummer som används för en sådan tjänst överlämnas till någon annan för att denne ska tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster inom samma geografiska område (riktnummerområde). Skyldigheten att säkerställa nummerportabilitet gäller dock inte överlämnande av nummer mellan fasta nät och mobilnät. Vidare ska överlämnande av nummer ske så snart som möjligt. Den mottagande leverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett. Paragrafen innehåller också ett bemyndigande med föreskriftsrätt. Som framgår ovan har PTS meddelat föreskrifter om nummerportabilitet.

Rätten till nummerportabilitet omfattar alltså alla elektroniska kommunikationstjänster som använder nummer från den nationella nummerplanen (se prop. 2010/11:115 s. 106 och 175). Definitionen av elektronisk kommunikationstjänst behandlas i avsnitt 8.

Bestämmelser om nummerportabilitet finns i artikel 106.2, 106.3, 106.5, och 106.6 och i del C i bilaga 4 till EU-direktivet. Direktivet innebär en mer detaljerad reglering av porteringsförfarandet med både nya bestäm-

melser och språkliga ändringar. I grunden är dock regleringen i allt väsentligt densamma som tidigare.

En nyhet är att medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändaren, när den säger upp ett avtal, kan behålla rätten att portera sitt nummer under minst en månad efter dagen för avtalets upphörande, såvida inte slutanvändaren avsäger sig denna rättighet. Motsvarande bör gälla enligt den nya lagen. Som PTS föreslår bör det framgå att rättigheten att behålla sitt nummer gäller vid byte av tillhandahållare. Vidare bör rättigheten, på det sätt som framgår av direktivet, gälla under förutsättning att slutanvändaren inte avsäger sig rättigheten. Det bör alltså, som *Sveriges konsumenter* förespråkar, krävas en aktiv handling från slutanvändaren för att skyddet inte ska gälla.

Vidare har skyndsamhetskravet förtydligats i EU-direktivet på så sätt att portering av nummer och dess efterföljande aktivering ska utföras snarast möjligt den dag som uttryckligen har avtalats med slutanvändaren. När det gäller avbrott i tjänsten under överlämnandet bör tidsgränsen komma till uttryck i lagen, på motsvarande sätt som för byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst. Därmed blir utformningen av regleringarna enhetlig. Detta är lämpligt särskilt med hänsyn till att direktivsbestämmelserna om sanktioner och ersättning till slutanvändare omfattar föreskrivna skyldigheter vid såväl porterings- som bytesförfaranden. Som Hi3G Access AB framhåller är det viktigt med tydliga regler i detta avseende.

Det nuvarande skyndsamhetskravet för överlämnandet i 5 kap. 9 § tredje stycket LEK preciseras i PTS föreskrifter om nummerportabilitet. Skyldigheten för den mottagande tjänsteleverantören enligt samma stycke i lagen inträder när överlämnandet har skett. Regeringen konstaterar att nya föreskrifter kommer att behövas med anledning av den nya lagen. I EU-direktivet används uttrycket tillhandahållare i stället för leverantör som anges i 5 kap. 9 § LEK. Terminologin i den nya lagen bör anpassas efter direktivet.

I promemorian föreslås att den mer detaljerade regleringen av porteringsförfarandet i artikel 106.5 och 106.6 i EU-direktivet även fortsättningsvis bör finnas i myndighetsföreskrifter. Regeringen instämmer i den bedömningen, men anser i likhet med PTS att det av lagen bör framgå att förfarandet enligt artikel 106.6 ska ledas av den mottagande tillhandahållaren. Det bör därför anges att överlämnandet ska ske snarast möjligt den dag som har avtalats mellan slutanvändaren och den mottagande tillhandahållaren. Som anges ovan i fråga om byte av tillhandahållare bör myndigandet utvidgas så att föreskrifter även får meddelas om skyldigheterna vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst.

Sveriges konsumenter efterlyser tydligare regler i flera avseenden. Den situationen att ett byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst eller en nummerportering misslyckas regleras i EU-direktivet. Av artikel 106.5 framgår att om porteringen misslyckas ska den överlämnande tillhandahållaren återaktivera numret och tillhörande tjänster till dess att porteringen lyckas. Motsvarande bestämmelse för byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst finns i artikel 106.1. Detta bör som framgår ovan lämpligen genomföras i myndighetsföreskrifter. I artikel 106.6 finns även en bestämmelse om återbetalning av eventuella kvarstående tillgodohavanden till konsumenter som använder förhandsbetalda tjänster. Bestäm-

melser om att den överlämnande tillhandahållaren ska tillämpa sådana villkor bör också införas med stöd av bemyndigandet. När det gäller ersättning som får tas ut för nummerportering finns det särskilda bestämmelser som behandlas nedan. Som Sveriges konsumenter noterar finns det däremot inte något uttryckligt skydd mot dubbelfakturering i EU-direktivet. Någon koppling till ångerrätten finns inte heller.

Enligt bemyndigandet i 5 kap. 9 § fjärde stycket LEK finns en möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från skyldigheterna och att i enskilda fall medge undantag. *Verizon Sweden AB* anser att undantaget ska användas för slutanvändare som är stora företag. Regeringen konstaterar att även stora företag har intresse av effektiva och enkla bytes- och porteringsförfaranden. Ett generellt undantag torde därför enligt regeringens bedömning inte vara förenligt med direktivet. Huruvida omständigheterna är sådana att det finns särskilda skäl för ett undantag får bedömas i det enskilda fallet.

Sammantaget bör alltså bestämmelserna om nummerportabilitet i LEK föras över till den nya lagen med de ändringar och tillägg som redovisas ovan.

Nummertillståndet vid en portering

Som PTS framför bör det tydliggöras hur ett nummertillstånd påverkas vid en nummerportering. LEK behandlar inte uttryckligen hur ett nummertillstånd ska hanteras när ett nummer har överlämnats till en annan tillhandahållare genom nummerportering. Praktiska problem kan uppstå t.ex. om tillhandahållarna är oense om vem som innehar ett nummertillstånd eller PTS behöver återkalla ett beviljat tillstånd. Av PTS föreskrifter om nummerportabilitet framgår att när ett abonnemang har avslutats och överlämnade av nummer inte har begärts får den mottagande tillhandahållaren fortsättningsvis förfoga över numret som har använts för det avslutade abonnemanget. Detta förtydligar att ett nummer inte återgår till den ursprungliga tillhandahållaren när ett abonnemang med ett porterat nummer avslutas.

I avsnitt 13.3 föreslås att det i den nya lagen uttryckligen ska regleras att kravet på medgivande när det gäller överlåtelse av ett nummertillstånd inte ska gälla när ett nummer porteras på slutanvändarens begäran. När ett telefonnummer ur en nummerserie överlämnas på grund av nummerportering övergår det faktiska förfogandet över numret från den överlämnande till den mottagande tillhandahållaren. Den mottagande tillhandahållaren kommer då att använda numret i den nya lagens mening för att kunna tillhandahålla den efterfrågade tjänsten till slutanvändaren efter överlämnandet. För att förfogandet ska vara förenligt med lagstiftningen måste den mottagande tillhandahållaren överta nummertillståndet som innehas av den överlämnade tillhandahållaren. Ett nummertillstånd bör alltså följa med numret till den mottagande tillhandahållaren vid en portering tillsammans med de rättigheter och skyldigheter som är knutna till det överlämnade numret.

Bestämmelserna om ersättning för nummerportering förs över

I 5 kap. 10 § LEK regleras ersättning för nummerportering. Ersättning för att överlämna nummer får endast grundas på driftskostnaden för överläm-

landet. Vidare har den som överlämnat ett nummer endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafik kostnader för ett meddelande till numret. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet. Den som överlämnar nummer har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

Enligt artikel 106.4 i EU-direktivet ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att prissättningen mellan tillhandahållare är kostnadsorienterad och att inga direkta avgifter tas ut av slutanvändare. Till skillnad från artikel 30.2 i USO-direktivet finns nu alltså ett förbud mot att ta ut direkta avgifter av slutanvändare. Regeringen konstaterar att förbudet omfattar rätten att kunna få sitt nummer porterat efter att avtalet har upphört, vilket Sveriges konsumenter anser behöver förtydligas. Några direkta avgifter får alltså inte heller tas ut för att tillhandahållaren reserverar numret i fråga för slutanvändaren under denna tid.

LEK innehåller redan ett förbud mot att ta ut direkta avgifter av slutanvändare (se prop. 2002/03:110 s. 229). I övrigt är innehållet i direktivbestämmelsen i sak oförändrat. Bestämmelserna i 5 kap. 10 § LEK bör därför i sak föras över till den nya lagen.

Skadeståndsansvaret utvidgas till att även omfatta den nya regleringen samt uteblivna service- och installationstillfällen

I 7 kap. 13 b § LEK finns civilrättsliga bestämmelser om skadeståndsansvar vid nummerportering. Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant överlämnande har skett. Skadeståndsansvaret är utformat som ett kontrollansvar med 27 § köplagen (1990:931) som förebild (se prop. 2010/11:115 s. 108 f.). För skada som uppkommit genom missbruk när det gäller överlämnande av nummer är dock skadeståndsansvaret strikt, eftersom det i sådana fall närmast tycks vara en medveten handling eller underlåtenhet från leverantörens sida som avses. En abonnent har alltså alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk. Vid dröjsmål med överlämnande av nummer eller tillhandahållande av en tjänst när nummer har överlämnats gäller skadeståndsskyldigheten i förhållande till andra slutanvändare än konsumenter bara om det inte av avtalet följer att slutanvändaren på annat sätt har rätt till skälig kompensation. Konsumenter åtnjuter alltså ett starkare skydd än andra slutanvändare, eftersom en enskild konsument normalt sett har ett svagare förhandlingsläge när frågan om ersättning regleras i civilrättsliga avtal (prop. 2010/11:115 s. 109).

Paragrafen genomför delvis artikel 30.4 i USO-direktivet. Motsvarande reglering i artikel 106.8 i EU-direktivet är mer detaljerad. Artikel 106.8 föreskriver en ersättningsskyldighet i de fall tillhandahållare inte uppfyller de skyldigheter som föreskrivs i artikel 106. Förutom förseningar vid eller missbruk av porteringsförfaranden omfattar artikeln även uteblivna service- och installationstillfällen samt den nya regleringen om byte av tillhandahållare i artikel 106.1. Bestämmelserna i 7 kap. 13 b § LEK bör därför föras över till den nya lagen med vissa tillägg. Även skada som uppkommer genom dröjsmål vid byte av tillhandahållare eller med till-

handahållandet av en tjänst när sådant byte har skett bör ersättas, liksom skada som uppkommer genom uteblivna service- eller installations-tillfällen. Dessutom bör det strikta skadeståndsansvar som gäller för skada som uppkommit genom missbruk även gälla vid byte av tillhandahållare.

Ett skadeståndskrav ska riktas till den som har orsakat den skada som slutanvändaren gör gällande. Bestämmelserna om skyldigheter för överlämnande respektive mottagande tillhandahållare ger uttryck för ansvars-fördelningen mellan tillhandahållarna och innebär därmed i sig ett förtydligande. Något ytterligare förtydligande, som Sveriges konsumenter efterlyser, är inte lämpligt. Vid bedömningen av skadeståndsrättsliga frågor ska skadeståndslagen (1972:207) och allmänna skadeståndsrättsliga principer tillämpas. Till skillnad från Sveriges konsumenter anser regeringen att det är en fördel att skadeståndsansvaret även omfattar ren förmögenhetsskada. Det saknas i det här ärendet underlag för att införa någon annan grund för ersättning till slutanvändare när en tillhandahållare inte uppfyller föreskrivna skyldigheter i fråga om byte av tillhandahållare och nummerportering.

Enligt artikel 106.9 ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändare får lämplig information om deras rätt till ersättning. Av artikeln framgår att denna information ska lämnas utöver den information som ska lämnas innan ett avtal ingås (se avsnitt 16.4). Detta bör framgå av den nya lagen.

16.9 Paketerbjudanden

Regeringens förslag: När en tillhandahållare av en internetanslutnings-tjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst tillhandahåller tjänsten till en konsument tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning ska vissa bestämmelser gälla alla delar av paketet. Det gäller bestämmelserna om

- tillhandahållande av en avtalsammansfattning,
- offentliggörande av information om tjänsterna,
- maximal bindningstid,
- ändring av avtal,
- maximal uppsägningstid,
- kompensation vid uppsägning av avtalet i förtid, och
- byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst.

Den som tillhandahåller en konsument en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikations-tjänst och som ingår ett avtal om ytterligare tjänster eller terminalutrustning med konsumenten ska få ställa upp villkor som innebär en förlängning av den ursprungliga avtalstiden för dessa tjänster, endast om konsumenten uttryckligen har samtyckt till det.

De nämnda bestämmelserna ska gälla även i förhållande till slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Om en konsument med stöd av unionsrätten eller nationell rätt har rätt att i förtid säga upp eller häva någon del av paketet på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ska den rätten omfatta alla delar av paketet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att även reglerna om påföljder vid fel ska gälla alla delar av ett paket.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *TechSverige*, *Hi3G Access AB* och *Telenor Sverige AB* anser dock att tillämpningsområdet behöver förtydligas och menar att rätten att säga upp alla delar i ett paket endast bör omfatta sådana tjänster och produkter som riskerar att leda till inlåsnings-effekter inom sektorn för elektronisk kommunikation. *Discovery Networks Sweden AB* framhåller att det är viktigt att klargöra att bestämmelserna endast ska tillämpas när tilläggstjänster tillhandahålls av samma leverantör. *Sveriges konsumenter* anser också att regleringen behöver förtydligas i flera avseenden och framhåller att kravet på uttryckligt samtycke måste innebära att konsumenten fortsättningsvis inte kan bli bunden av sin passivitet. *PTS* anser att det av lagen ska framgå att den maximala bindningstiden är 24 månader.

Skälen för regeringens förslag

Sampaketering av tjänster och terminalutrustning

Bestämmelserna om paketerbjudanden i artikel 107 i EU-direktivet är nya. Artikel 107 gäller tjänster och terminalutrustning som ingår i ett paket där minst en av tjänsterna är en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst. Bakgrunden är att paket, även om de ofta medför fördelar för konsumenterna, kan göra ett byte svårare eller dyrare och öka risken för inlåsnings i ett avtal. Om olika tjänster och terminalutrustning omfattas av motstridiga regler om uppsägning av avtal och byte av tillhandahållare eller avtalsmässiga åtaganden avseende förvärv av terminalutrustning, är konsumenterna i själva verket förhindrade att utöva sina rättigheter enligt EU-direktivet för hela eller delar av paketet (skäl 283 i EU-direktivet). Artikel 107 omfattas av principen om fullharmonisering, se avsnitt 16.1.1.

EU-direktivet innehåller inte någon definition av uttrycket paket. I skäl 283 anges att ett paket bör anses föreligga i situationer där delarna i paketet tillhandahålls eller säljs av samma tillhandahållare inom ramen för samma eller ett närbesläktat eller anknytande avtal.

Paket av tjänster och terminalutrustning har blivit vanligt förekommande på den svenska marknaden för elektronisk kommunikation. Ett exempel är marknaden för mobiltelefoni, där tillhandahållare paketerar smarttelefoner med ett mobilabonnemang och eventuellt en eller flera innehållstjänster i samma erbjudande för den som väljer att binda sig till tillhandahållaren en viss tid. Även fast bredband i kombination med fast telefoni och tv-tjänster förekommer i relativt hög utsträckning på marknaden.

Artikel 107 i EU-direktivet gäller som utgångspunkt till förmån för konsumenterna men har i vissa delar utvidgats till att omfatta andra kategorier av slutanvändare som enligt direktivet jämföras med konsumenterna (se avsnitt 16.1.3). Enligt artikel 107.4 ska vissa bestämmelser gälla för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att alla eller några av bestämmelserna frångås.

Vissa slutanvändarrättigheter utsträcks till alla delar av paketet

Av artikel 107.1 i EU-direktivet framgår att om ett paket av tjänster eller ett paket av tjänster och terminalutrustning som erbjuds en konsument omfattar minst en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska vissa slutanvändarrättigheter gälla alla delar av paketet. De artiklar som ska gälla alla delar av paketet är 102.3 (tillhandahållande av en avtalssammanfattning), 103.1 (offentliggörande av information om tjänsterna), 105 (bindningstid och ändring och uppsägning avtal) och 106.1 (byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst). Nämnade artiklar gäller alltså, i tillämpliga delar, även tjänster och terminalutrustning som annars inte omfattas av artiklarna. Genomförandet av respektive artikel behandlas i avsnitt 16.4, 16.5, 16.7 och 16.8. De bestämmelserna ger enligt regeringens mening goda förutsättningar för att kunna byta tillhandahållare och därmed undvika inlåsnings effekter samt för att kunna göra informerade val.

I artikel 105.5 i EU-direktivet finns regler om påföljder vid fel. I promemorian föreslås att även den regleringen ska gälla alla delar av ett paket. Av skäl 283 i direktivet framgår dock att frågan om vilka rättsmedel som är tillämpliga i fall av bristande överensstämmelse med avtalet bör omfattas av de regler som är tillämpliga på respektive beståndsdel i paketet, t.ex. av reglerna för avtal om försäljning av varor eller tillhandahållande av digitalt innehåll. Som framgår av avsnitt 16.7.6 har regeringen beslutat en lagrådsremiss med förslag till en ny konsumentköplag. Reglerna om påföljder vid fel bör därmed inte gälla alla delar av ett paket.

Regleringen i artikel 107 omfattar tjänster och terminalutrustning som tillhandahålls inom ramen för ett och samma avtal, s.k. sampaketering. Av EU-direktivet framgår att även tillhandahållande inom ramen för ett nära besläktat eller anknyttande avtal ska anses ingå i ett paket. För att genomföra artikeln bör enligt den nya lagen bestämmelserna som genomför nämnda artiklar gälla alla tjänster och terminalutrustning som ingår i ett paket. Detta bör gälla när en tillhandahållare sampaketerar en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell elektroniska kommunikationstjänst med andra tjänster eller terminalutrustning. I enlighet med EU-direktivet bör konsumenter skyddas av bestämmelserna. Även slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte bör omfattas, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås (se artikel 107.4). Som *Discovery Networks Sweden AB* påpekar förutsätter bestämmelsernas tillämpning att tjänster och eventuell terminalutrustning tillhandahålls av samma tillhandahållare. Det bör framgå av lagen. Det gäller även anknyttande avtal om ytterligare tjänster eller terminalutrustning som ingås vid ett senare tillfälle. Om det rör sig om två separata avtal bör det, som *Sveriges konsumenter* framför, krävas att avtalen är nära besläktade eller har anknytning till varandra för att anses ingå i ett paket. Exempelvis måste terminalutrustning som konsumenten köper kunna knytas till tjänsten i fråga för den ska att anses ingå i ett paket. Regeringen konstaterar vidare att det inte finns någon begränsning i fråga om kostnadsfria tilläggstjänster. Nämnade slutanvändarrättigheter bör därför omfatta även sådana tjänster.

Flera remissinstanser framför att det måste klargöras vilka andra tjänster som kan anses ingå i ett paket, t.ex. vad som gäller för försäkrings- och

finansieringstjänster som säljs tillsammans med terminalutrustning. Regeringen konstaterar att artikel 107.1 omfattar paket av tjänster utan någon begränsning av vilka tjänster som ska anses ingå i ett paket. I skäl 283 i EU-direktivet nämns allmänt tillgängliga nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, linjära sändningstjänster och maskin till maskin-tjänster som exempel på sådana tjänster som det har blivit allt vanligare att en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst sampaketeras med. Vidare anges att väsentliga bestämmelser i EU-direktivet därför bör tillämpas på alla delar av ett paket, däribland terminalutrustning, andra tjänster såsom digitalt innehåll eller digitala tjänster, och elektroniska kommunikationstjänster som inte direkt omfattas av tillämpningsområdet för dessa bestämmelser. Artikel 107.1 är dock inte begränsad till dessa exempel. Någon avgränsning av vilka andra tjänster som kan tänkas bli föremål för sampaketering bör därmed inte göras. Beroende på hur marknaden utvecklas är det inte heller otänkbart att nya tjänster kan komma att sampaketeras med elektroniska kommunikationstjänster. Även sådana nya tjänster bör kunna träffas av regleringen.

Sveriges konsumenter efterfrågar också ett förtydligande av vad som gäller för tv-tjänster vid förändringar i kanal- och programutbud. Regeringen konstaterar att tjänster som huvudsakligen omfattar överföring av kabel-tv-sändningar till konsumenters mottagare kan vara en elektronisk kommunikationstjänst, se avsnitt 8. Som framgår av avsnitt 16.7.2 omfattas sådana tjänster av bestämmelserna om ändring av avtal. För tjänster som omfattas av respektive artikels tillämpningsområde (dvs. artiklarna 102.3, 103.1, 105 och 106.1) saknar det betydelse att tjänsten dessutom ingår i ett paket. Regleringen av paketerbjudanden innebär att en tjänst som inte omfattas av tillämpningsområdet för de aktuella artiklarna, exempelvis en innehållstjänst, ändå kan träffas av bestämmelserna om tjänsten anses ingå i ett paket. Den materiella innebörden av den reglering som utsträcks till att omfatta alla delar av paketet framgår av de enskilda bestämmelserna.

Rätten att avsluta avtalet i förtid ska omfatta alla delar av paketet

Av 107.2 i EU-direktivet framgår att en konsument som enligt unionsrätten eller nationell rätt i enlighet med unionsrätten har rätt att säga upp någon del av paketet före utgången av den överenskomna avtalsperioden på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ska ha rätt att säga upp avtalet avseende alla delar av paketet. I promemorian föreslås att en bestämmelse med denna innebörd ska föras in i den nya lagen.

TechSverige, Hi3G Access AB och Telenor Sverige AB framhåller att det är orimligt att alla tjänster och produkter som köps i ett sammanhang men som inte riskerar att leda till inlåsnings effekter ska omfattas av regleringen. Som framgår ovan anser regeringen att det strider mot artikel 107 att avgränsa de tjänster som kan tänkas ingå i ett paket. Det bör däremot understrykas att bestämmelsen reglerar uppsägning av ett avtal i förtid. Det är alltså endast sådana tjänster och eventuell terminalutrustning som tillhandahålls eller säljs med en bestämd avtalsperiod som träffas av bestämmelsen. Rätten att säga upp alla delar av ett paket förutsätter

dessutom att konsumenten har rätt att säga upp någon del av paketet, en tjänst eller terminalutrustning, i förtid på grund av att tillhandahållaren inte uppfyller sina åligganden enligt avtalet. Rätten att säga upp avtalet i förtid ska även ha stöd i unionsrätt eller nationell rätt. Under dessa förutsättningar ska alltså en konsument ha rätt att i förtid säga upp andra delar av paketet som också har ingåtts på bestämd tid. Artikeln träffar alltså i första hand avtal med bindningstid eller liknande som i sig innebär en risk för inlåsning i avtalet och hindrar ett byte av tillhandahållare. Sammantaget anser regeringen, i likhet med förslaget i promemorian, att en bestämmelse som motsvarar artikeln bör införas i den nya lagen. För att bestämmelsen ska få avsedd effekt bör den ha civilrättslig verkan.

Enligt artikel 105.5 i EU-direktivet finns en rätt att säga upp avtalet i förtid om tjänsten inte motsvarar det som har avtalats i fråga om prestanda. Med detta torde avses en sådan rätt som anges i artikel 107.2 och som kan åberopas för att säga upp andra delar av paketet som löper på bestämd tid. Som framgår av avsnitt 16.7.6 föreslås att konsumenttjänstlagen görs direkt tillämplig i sådana situationer som omfattas av artikel 105.5. Enligt den lagen får konsumenten under vissa förutsättningar häva avtalet. Rätten enligt den nya lagen att säga upp alla delar av ett paket i förtid bör gälla på motsvarande sätt vid hävning.

Den ursprungliga avtalstiden ska inte få förlängas

Enligt artikel 107.3 i EU-direktivet får inga eventuella abonnemang på ytterligare tjänster eller terminalutrustning som levereras eller tillhandahålls av samma tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster innebära en förlängning av den ursprungliga löptiden för det avtal till vilket sådana tjänster eller sådan terminalutrustning läggs till. Det gäller dock inte om konsumenten uttryckligen samtycker till annat vid tecknande av ett abonnemang på ytterligare tjänster eller terminalutrustning. Artikel 107.3 kompletterar bestämmelsen om maximal bindningstid som begränsar avtalstiden till 24 månader. Regeringen instämmer i promemorians förslag att genomförandet bör ske i lag.

De allmänna skyldigheterna i LEK är offentligrättsliga och saknar som utgångspunkt civilrättsliga sanktioner. Det gäller även de bestämmelser som medför rättigheter till skydd för slutanvändare. När det gäller bestämmelserna om avtalstid och bindningstid i LEK har det inte funnits tillräckliga skäl för att införa en civilrättslig sanktion (prop. 2010/11:115 s. 97). Även i fråga om förlängning av den ursprungliga avtalstiden när ytterligare tjänster eller terminalutrustning läggs till ett ingånget avtal bör regleringen vara offentligrättslig.

För att genomföra artikeln bör det i den nya lagen anges att den som tillhandahåller en konsument en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst och som ingår ett avtal om ytterligare tjänster eller terminalutrustning med konsumenten får ställa upp villkor som innebär en förlängning av den ursprungliga avtalstiden för tjänsten, endast om konsumenten uttryckligen har samtyckt till det. Även slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte bör omfattas, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås (se artikel 107.4).

Att samtycket ska lämnas vid tecknandet av abonnemanget på ytterligare tjänster eller terminalutrustning framgår implicit av bestämmelsen och behöver inte anges i lagen. Som Sveriges konsumenter påpekar torde ett uttryckligt samtycke innebära ett krav på en aktiv handling från konsumenten. Denne bör alltså inte kunna bli bunden av sin passivitet, t.ex. genom att inte invända mot sådana avtalsvillkor. Regeringen delar inte *PTS* uppfattning att den maximala bindningstiden på 24 månader behöver anges i lagtexten. Det framgår nämligen redan att bestämmelserna om maximal bindningstid ska gälla för hela paketet. Det som en konsument kan samtycka till är alltså en förlängning av den ursprungliga avtalstiden upp till 24 månader.

16.10 Kontroll av utgifter

16.10.1 Utgångspunkter för regleringen

Medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa att tjänster och åtgärder för kontroll av utgifter och vissa andra tjänster, som t.ex. tillgång till e-postmeddelanden efter att ett avtal med en internetleverantör har sagt upp, erbjuds till slutanvändare. Skyldigheten framgår av artikel 115 och del A och B i bilaga 6 till EU-direktivet. Motsvarande reglering finns i artikel 29 och del A och B i bilaga 1 till USO-direktivet. Bestämmelserna i USO-direktivet har genomförts i 5 kap. 4, 7, 7 a, 7 c och 19 §§ LEK.

Av artikel 115.1 framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har möjlighet att kräva att alla tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster avgiftsfritt erbjuder tjänster som anges i del B i bilaga 6, förutsatt att det är tekniskt genomförbart, liksom tjänster eller åtgärder som anges i del A i bilagan.

Förutom bestämmelser om avstängning av tredjepartsfakturerings mot- svarar bestämmelserna i del A i allt väsentligt regleringen i USO-direktiv- et. I EU-direktivet ändras dock tillämpningsområdet och terminologin. När bestämmelser om förhandsbetalning och kostnadskontroll tillämpas med stöd av artikel 115 är de endast tillämpliga på konsumenter. I övrigt får, såvitt nu är intressant, medlemsstaterna själva bestämma de kategorier av slutanvändare som ska omfattas av respektive tjänst eller åtgärd. I del B i bilagan finns nya bestämmelser om tillgång till e-postmeddelanden när ett avtal med en internetleverantör har sagts upp.

De tjänster i del A i bilagan som möjliggör för slutanvändare att kontrollera sina kostnader tar särskilt sikte på den situationen att trafikvolymen ökar kraftigt på ett sätt som riskerar att leda till väsentligt högre kostnader. Ett exempel på kostnadskontroll är varningsmeddelanden som skickas till konsumenten om onormala konsumtionsmönster har observerats.

Såväl erbjudanden och affärsmodeller som slutanvändarnas förutsätt- ningar att ha kontroll över sina kostnader har förändrats i och med genom- slaget för databaserade tjänster. På marknaden för mobiltelefoni är den dominerande affärsmodellen att slutanvändare betalar ett fast pris för en viss volym datatrafik. Vanligtvis ingår en bestämd volym datatrafik och ett obegränsat eller mycket högt antal samtal och meddelanden. Dessutom omfattar kostnadstaket inom EU, förutom det högsta priset som en opera-

tör får ta ut för mobiltelefoni och sms, nu även mobil dataanvändning. Risken att drabbas av höga kostnader vid dataroaming utomlands har därmed också minskat. Många tillhandahållare skickar även kostnadsfria meddelanden till kunden för att informera om att den har förbrukat nästan hela sin totala datamängd tillsammans med erbjudanden om att köpa extra datamängd när den avtalade datamängden tagit slut.

På marknaden för fast telefoni har det skett en drastisk minskning i användning. De avtal som ingås om fast telefoni innebär allt oftare att tjänsten är paketerad tillsammans med avtal om fasta internetanslutningstjänster och, i vissa fall, tv-tjänster. När det gäller fast bredband är den dominerande affärsmodellen att slutanvändaren debiteras för en obegränsad eller mycket hög volym data med en viss hastighet till ett fast pris per månad.

Sammantaget har dessa förändringar ökat transparensen och minskat risken för chockfakturer.

I fråga om kontroll av utgifter finns det också nya bestämmelser i artikel 102.5 i EU-direktivet som innebär en skyldighet för berörda företag att erbjuda konsumenter en funktion för övervakning och kontroll av användningen av tjänster som faktureras utifrån förbrukning i volym och tid. Artikel 102.5 gäller internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster och behandlas nedan i avsnitt 16.10.6.

16.10.2 Specificerad faktura

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet att tillhandahålla specificerade fakturer ska föras över till den nya lagen. Skyldigheten ska omfatta tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag

Skyldigheten att tillhandahålla specificerade fakturer behålls

Enligt 5 kap. 7 § första stycket 4 LEK finns en allmän skyldighet för den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst att avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara specificerad. Av andra stycket framgår att samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten inte får anges på dennes telefonräkning. I tredje stycket finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om bl.a. på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och vilka uppgifter som omfattas av skyldigheten. PTS har meddelat föreskrifter (PTSFS 2006:3) om skyldigheten att tillhandahålla specificerad telefonräkning.

Motsvarande bestämmelser finns i punkten a i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Enligt EU-direktivet gäller bestämmelserna, när de tillämpas med stöd av artikel 115, i stället internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

EU-direktivet är mer detaljerat i fråga om de uppgifter som de specificerade fakturorna ska innehålla. De motsvarar dock i allt väsentligt nuvarande reglering i LEK. Specificerade fakturor ska erbjudas för att slutanvändarna ska kunna kontrollera sina kostnader för tjänsterna och på lämpligt sätt övervaka sin användning och sina utgifter och därigenom ha rimlig kontroll över sina fakturor.

Bestämmelserna om skyldighet att tillhandahålla specificerade fakturor i LEK bör därför föras över till den nya lagen. Eftersom EU-direktivet har ett annat tillämpningsområde, bör skyldigheten i stället omfatta tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Specificerade fakturor är en viktig tjänst för alla kategorier av slutanvändare för att möjliggöra kontroll av utgifterna. Regleringen bör därför gälla till förmån för alla slutanvändare.

Med stöd av bemyndigandet går det att på lägre föreskriftsnivå än lag genomföra de mer detaljerade bestämmelserna om vilka uppgifter en specificerad faktura ska innehålla. Regeringen anser att det är lämpligt att även fortsättningsvis ha sådan reglering i myndighetsföreskrifter.

Definitionen av samtal

I artikel 2.31 i EU-direktivet definieras samtal som en förbindelse som upprättas genom en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst som möjliggör talkommunikation i båda riktningarna. Definitionen överensstämmer i sak med definitionen av samtal i 1 kap. 7 § LEK med den ändringen att det i EU-direktivet anges att förbindelsen sker genom en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst. Det bör i den nya lagen föras in en definition av samtal som ansluter till lydelsen i direktivet.

16.10.3 Selektiva spärrar för samtal och meddelanden

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om nummer- och samtalsspärr ska föras över till den nya lagen och omfatta tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* anser att det bör klargöras att alla utgående samtal med någon form av förhöjd taxa kan spärras, t.ex. ett utlandssamtal.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 7 a § LEK regleras nummer- och samtalsspärrar, dvs. tjänster som gör att abonnenter avgiftsfritt kan spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal eller meddelanden med förhöjd taxa. Paragrafen omfattar den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst. Av andra stycket framgår en informationsskyldighet i samband med att ett avtal ingås och en rätt att under löpande avtalsperiod avgiftsfritt ändra spärren. I tredje stycket finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. *PTS* har inte meddelat några sådana föreskrifter.

Med anledning av *PTS* synpunkt rörande vilka samtal som kan spärras konstaterar regeringen att det av den nämnda paragrafen framgår att en spärr kan avse dels vissa nummer, dels utgående samtal eller sms med förhöjd taxa. När det gäller nummerspärrar finns det inte någon begränsning i fråga om vilka nummer som en slutanvändare kan få spärrade.

Motsvarande bestämmelser finns i punkten b i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Det som är nytt i EU-direktivet är att bestämmelserna, när de tillämpas med stöd av artikel 115, gäller nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. I övrigt är regleringen oförändrad. Bestämmelserna om nummer- och samtalsspärr i LEK bör därför föras över till den nya lagen med den ändringen att skyldigheten ska omfatta den som tillhandahåller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Regeringen anser att nummer- och samtalsspärrar inte bara är värdefulla för konsumenter, utan kan fylla en funktion för alla kategorier av slutanvändare, inklusive t.ex. företagskunder. Bestämmelserna bör därför gälla till förmån för alla slutanvändare.

Föreskrifter om skyldigheten bör som tidigare vid behov kunna meddelas med stöd av ett bemyndigande i den nya lagen. En sådan begränsning av bemyndigandet som finns i LEK, om att den som har förpliktats att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte kan omfattas av ett undantag från skyldigheten, behövs inte (se avsnitt 15).

16.10.4 System för förhandsbetalning

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska erbjuda konsumenter möjlighet att på förhand betala för användning av tjänsten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 115 och punkten c i del A i bilaga 6 till EU-direktivet framgår att tillhandahållare ska erbjuda konsumenter möjligheten att förhandsbetala användning av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Med system för förhandsbetalning avses i första hand tillhandahållande av kontantkort.

En motsvarande bestämmelse finns i 5 kap. 4 § första stycket 2 LEK för tillhandahållande av samhällsomfattande tjänster, se avsnitt 15. Den bestämmelsen bör inte föras över till den nya lagen.

System för förhandsbetalning erbjuds i viss utsträckning i Sverige, t.ex. på marknaderna för mobiltelefoni och mobilt bredband. Andelen kontantkort i förhållande till samtliga kontrakt för mobiltelefonitjänster på marknaden minskar succesivt. Av det totala antalet mobilabonnemang var enligt rapporten Svensk telekommunikation 2020 andelen kontantkort 20 procent. 10 år tidigare var motsvarande andel 34 procent. Den nedåtgående trenden pekar på en minskad efterfrågan av system för förhandsbetalning när det gäller mobiltelefonitjänster i takt med att utbudet av

abonnemangskontrakt ökat. För vissa grupper av konsumenter som av olika anledningar inte kan teckna abonnemang är tillgången till sådana system även i fortsättningen särskilt viktig. När det gäller fast eller mobil bredband erbjuds system för förhandsbetalning inte i motsvarande utsträckning som för mobiltelefoni. Enligt direktivet ska en behörig myndighet få kräva att system för förhandsbetalning erbjuds också för användning av internetanslutningstjänster.

Regeringen anser att det mot den bakgrunden bör införas en möjlighet att reglera en skyldighet för tillhandahållare att erbjuda förhandsbetalning av de aktuella tjänsterna. Eftersom system för förhandsbetalning i stor utsträckning redan finns på marknaderna, bör en sådan reglering införas vid behov, i likhet med förslaget i promemorian. En sådan skyldighet bör lämpligen regleras i myndighetsföreskrifter. Det är därför tillräckligt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får ett bemyndigande att meddela föreskrifter i frågan.

16.10.5 Kreditspärr

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om kreditspärr ska föras över till den nya lagen och omfatta tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Bestämmelserna ska endast gälla till förmån för konsumenter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 7 b § LEK regleras kreditspärr, dvs. en tjänst som gör det möjligt för en abonnent att få en allmänt tillgänglig telefonitjänst spärrad vid ett på förhand angivet belopp. När fordran mot abonnenten överstiger det angivna beloppet ska tjänsten avgiftsfritt avbrytas, om abonnenten inte begär att tjänsten ändå ska tillhandahållas. Att tjänsten avbryts ska inte hindra abonnenten från att ringa nödsamtal eller andra avgiftsfria samtal. I paragrafen finns också en informationsskyldighet i samband med att avtal ingås och en rätt för abonnenten att under löpande avtalsperiod avgiftsfritt ändra angivet belopp. Paragrafen innehåller även ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. PTS har inte meddelat några sådana föreskrifter.

Paragrafen infördes 2008 och ersatte då en tidigare bestämmelse som innebar att endast en operatör som har förpliktats att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster kunde åläggas att kostnadsfritt erbjuda en tjänst som innebar att anslutningen spärrades, om fordran mot abonnenten uppgick till en på förhand bestämd kreditgräns (se prop. 2007/08:86 s. 19 f.). Paragrafen saknade då uttrycklig motsvarighet i EU-regelverket.

Ett abonnemangsavtal för t.ex. telefoni innebär oftast att tjänster tillhandahålls löpande mot betalning i efterskott, vilket i princip ger abonnenten rätt till en oinskränkt kredit med därpå följande kreditansvar. I förarbetena (prop. 2007/08:86 s. 20) uttalade regeringen bl.a. att en rimlig utgångspunkt vid ingående av kreditavtal bör vara att kredittagaren har

möjlighet att bestämma en övre gräns för den kredit som avtalet ska innefatta. Kredittagaren ges då en möjlighet att själv överblicka konsekvenserna av avtalet. Vidare uttalade regeringen när det gäller abonnemangsavtal för telefoni att det dessutom är viktigt att abonnenten kan skydda sig mot kostnader som uppstår genom t.ex. obehörig användning av abonnemanget.

De affärsmodeller som nu finns på marknaden garanterar ofta redan att ett slutligt pristak inte överskrids. En kreditspärr möjliggör i ett sådant fall att slutanvändaren inom pristaket kan bestämma en egen kreditgräns som denne inte vill överskrida. I de fall där rörligt pris fortfarande används fyller kreditspärren alltså en viktig funktion. Mot den bakgrunden anser regeringen att det fortfarande finns starka skäl för att en slutanvändare bör ges en möjlighet att själv ha kontroll över sin konsumtion genom att bestämma en kreditspärr. Bestämmelserna i 5 kap. 7 b § LEK är förenliga med artiklarna 102.6 och 115.1 jämförd med punkten g i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. De bör därför i huvudsak föras över till den nya lagen.

Nuvarande reglering omfattar allmänt tillgängliga telefonitjänster. Med hänsyn till de affärsmodeller som används är det främst för sådana tjänster som en kreditspärr har relevans. Skyldigheten bör därför gälla den som tillhandahåller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. EU-direktivets bestämmelser om kostnadskontroll är, när de tillämpas med stöd av artikel 115, endast tillämpliga på konsumenter (se avsnitt 16.10.1). Till skillnad från LEK bör skyldigheten att erbjuda kreditspärr därför endast gälla till förmån för konsumenter. På motsvarande sätt som i nuvarande reglering bör det i den nya lagen anges att en spärr aldrig får innebära att konsumenten hindras från att ringa det nationella larmnumret eller andra avgiftsfria nummer.

16.10.6 Kontroll av förbrukning i volym eller tid

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst och som fakturerar för förbrukning i volym eller tid ska avgiftsfritt erbjuda en konsument en funktion för övervakning och kontroll av användningen av respektive tjänst. Konsumenten ska informeras innan en fastställd förbrukningsgräns uppnås och när en tjänst är förbrukad. En konsument ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt till en sådan övervaknings- och kontrollfunktion. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheten.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 102.5 i EU-direktivet finns ytterligare bestämmelser om kostnadskontroll. Regleringen är ny och innebär en skyldighet för berörda företag att erbjuda konsumenter en funktion för övervakning och kontroll av användningen av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster

som faktureras utifrån förbrukning i volym och tid. Funktionen ska ge tillgång till aktuell information om förbrukningen för de tjänster som ingår i en prisplan. Tillhandahållarna ska framför allt meddela konsumenterna innan de uppnår eventuella förbrukningsgränser, som fastställts av behöriga myndigheter och som ingår i deras prisplan, och när en tjänst som ingår i deras prisplan är helt förbrukad. Någon motsvarande reglering finns inte i LEK.

I dag finns det ett antal tjänster och applikationer som uppfyller kraven i artikel 102.5 när det gäller tillgång till information om förbrukning av tjänster som ingår i en prisplan. Även när det gäller skyldigheten att skicka ett meddelande till en konsument innan en viss förbrukningsgräns uppnåtts och när tjänsten är förbrukad finns sådana tjänster tillgängliga på marknaden.

Artikel 102.5 är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1) och medger därmed inte någon flexibilitet vid genomförandet. Regeringen anser därför att bestämmelser om skyldighet att erbjuda konsumenter en sådan funktion som avses i artikel 102.5 bör införas i den nya lagen. I enlighet med artikeln bör skyldigheten omfatta internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster som faktureras baserat på förbrukning i volym eller tid. För att syftet med regleringen ska uppnås anser regeringen att funktionen, på motsvarande sätt som gäller för andra tjänster som ska möjliggöra kontroll av utgifter, bör erbjudas utan avgift för konsumenten. Kravet på att tillhandahållarna ska meddela konsumenten innan en fastställd förbrukningsgräns uppnås och när en tjänst är förbrukad är centralt i artikeln och bör därför också framgå av lagen. Med stöd av artikel 102.6 i EU-direktivet bör det, på motsvarande sätt som gäller för nummer- och samtalsspärrar samt kreditsspärrar, införas en skyldighet för berörda företag att informera konsumenten om funktionen i samband med att ett avtal ingås.

En reglering om hur skyldigheten ska fullgöras kan antas bli förhållandevis detaljrik och kan behöva ändras med anledning av de erfarenheter som görs och på grund av utvecklingen på marknaden. Sådan reglering bör huvudsakligen ske genom myndighetsföreskrifter.

16.10.7 Andra former av kostnadskontroll

Regeringens förslag: Bemyndigandet i lagen om elektronisk kommunikation att meddela föreskrifter om andra sätt att kontrollera sina kostnader ska föras över till den nya lagen och gälla reglering av tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Bemyndigandet ska dock begränsas till att endast avse reglering till skydd för konsumenter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 7 c § LEK finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda abonnenter möjlighet att på andra sätt

kontrollerna sina kostnader för användningen av tjänsten. Paragrafen kompletterar bestämmelserna om specificerad faktura, nummer- och samtalspärrens och kreditpärrens i 5 kap. 7 § första stycket 4 och 7 a och 7 b §§ LEK. PTS har inte meddelat några föreskrifter med stöd av bemyndigandet.

Syftet med regleringen är att täcka upp när andra åtgärder för kostnads kontroll är otillräckliga. I förarbetena till paragrafen uttalas att det kan finnas behov av ett kompletterande skydd om en abonnent som inte funnit anledning att på eget initiativ vidta åtgärder på förhand riskerar att drabbas av osedvanligt höga telefonräkningar (prop. 2010/11:115 s. 104).

Bestämmelser om andra former av kostnads kontroll finns i punkten g i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Punkten kompletterar övrig reglering om kostnads kontroll i bilaga 6 till EU-direktivet. Bestämmelsen är utformad så att skyldigheten endast behöver införas när det är lämpligt.

I de föregående avsnitten lämnas vissa förslag om kostnads kontroll. Det gäller skyldigheter om tillhandahållande av specificerade fakturor, nummer- och samtalspärrens, kreditpärrens och en kontrollfunktion av förbrukningen. Mot den bakgrunden är det i nuläget inte motiverat att införa någon ytterligare skyldighet avseende kostnads kontroll. I stället bör möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att, när det finns behov av det, meddela föreskrifter om att tillhandahållare ska erbjuda andra sätt för att kontrollera kostnaderna än de sätt som redan regleras i lagen, finnas kvar. Bemyndigandet bör därför föras över till den nya lagen med de ändringar som EU-direktivet medför. I enlighet med EU-direktivet bör föreskrifter kunna meddelas i förhållande till tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster samt endast gälla till förmån för konsumenterna.

16.10.8 Avstängning av tredjepartsfakturerings

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska göra det möjligt för slutanvändare att stänga av tredjepartsfakturerings.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås bemyndigandet omfatta även nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I punkten h i del A i bilaga 6 till EU-direktivet införas en ny reglering om avstängning av tredjepartsfakturerings. Slut användare ska kunna stänga av möjligheten för tredjepartstillhandahållare att via en faktura från en tillhandahållare ta betalt för sina produkter eller tjänster. När bilagan tillämpas med stöd av artikel 115 gäller bestämmelserna tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Det kan t.ex. röra sig om en situation då operatören förmedlar betalning för premiumtjänster från en slut användare till en innehållsleverantör. På

applikationsmarknaden fungerar det på liknande sätt. Konsumenten ingår ett avtal om köp av en applikation med utvecklaren, medan en marknadsplats som förmedlar konsumentens betalning kan vara en annan än utvecklaren.

En praxis som blivit allt vanligare i Sverige är att företag erbjuder egna tjänster och andra lösningar som inkluderar andra betalningsmetoder än fakturering via en operatör, t.ex. via tjänster som Swish eller genom ett kopplat betalkort. Därmed förekommer tredjepartsfakturerings inte längre i någon större utsträckning. I dagsläget erbjuder dock inte internetleverantörer eller tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster en sådan tjänst som EU-direktivet ställer krav på. Det kan därför behövas reglering för att säkerställa att Sverige uppfyller sina skyldigheter enligt EU-direktivet. I likhet med förslaget i promemorian anser regeringen att en skyldighet att erbjuda en sådan tjänst vid behov lämpligen bör regleras i myndighetsföreskrifter. Det bör därför i den nya lagen föras in ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i denna del. En skyldighet bör i enlighet med direktivet omfatta internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

16.10.9 Åtgärder vid utebliven betalning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om åtgärder vid utebliven betalning ska föras över till den nya lagen och omfatta tillhandahållandet av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Slutanvändaren ska under minst tio dagar från avbrytandet även ges funktionell tillgång till internet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 19 § LEK regleras hur den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska gå till väga för att avbryta tillhandahållandet av tjänsten när abonnenten inte betalar för den. Tillhandahållandet av tjänsten får avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas. Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten ska i ett sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal. Om en utebliven eller upprepade för sen betalning gäller en viss tjänst, ska avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

Motsvarande bestämmelser finns i punkten e i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Punkten motsvarar i allt väsentligt nuvarande reglering. En

skillnad är att bestämmelserna i EU-direktivet, när de tillämpas med stöd av artikel 115, gäller internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. En nyhet i EU-direktivet är också att slutanvändaren, under tidsfristen innan fullständig avstängning får ske, ska ha tillgång till en lägsta tjänstenivå när det gäller internetanslutningstjänster. Det framgår av direktivet att denna lägsta tjänstenivå ska fastställas av medlemsstaterna mot bakgrund av nationella förhållanden.

Mot denna bakgrund anser regeringen att 5 kap. 19 § LEK bör föras över till den nya lagen med den ändringen att den ska omfatta tillhandahållandet av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Alla kategorier av slutanvändare bör omfattas av skyddet. Bestämmelsen om att slutanvändaren under minst tio dagar från avbrytandet ska ges möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal bör i enlighet med EU-direktivet även innefatta en lägsta tjänstenivå när det gäller internetanslutningstjänster.

I fråga om att fastställa en sådan lägsta tjänstenivå som slutanvändare ska kunna använda under perioden från avbrytandet till avstängning låter sig internetanslutningstjänster, till skillnad från nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, inte begränsas till nödkommunikation på samma premisser. En reglering som definierar ett antal tjänster på internet som motsvarar de nödtjänster som slutanvändare har tillgång till under samma period i sin telefonitjänst riskerar att bli godtycklig och snabbt föråldrad. Även att bestämma en viss datahastighet som lägsta tjänstenivå riskerar att bli irrelevant allt eftersom de tjänster som slutanvändare bör ha tillgång till förändras.

Regeringen bedömer att det i stället är lämpligt att utgå från de tjänster som en slutanvändare ska kunna använda via en adekvat internetanslutningstjänst. I bilaga 5 till EU-direktivet anges det minimiutbud av tjänster som en adekvat internetanslutningstjänst ska ha kapacitet att stödja. Exempelvis anges e-post, internetbank och användning av e-tjänster som erbjuds av offentlig sektor. Även om minimiutbudet av tjänster som en adekvat internetanslutningstjänst ska kunna stödja innebär ett högre krav på tillgång till tjänster, jämfört med kravet på telefonitjänster enligt 5 kap. 19 § LEK, är det utifrån svenska förhållanden rimligt att minimiutbudet av tjänster fortsatt bör kunna användas under den begränsade perioden från avbrytandet.

I avsnitt 15 föreslås att en adekvat internetanslutningstjänst ska ha kapacitet att leverera en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet. Det föreslås också att bemyndigandet för regeringen att få meddela föreskrifter om datahastighet förs över till den nya lagen. Den lägsta tjänstenivån under perioden efter avbrytandet bör lämpligen motsvara den lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet. Det bör därmed framgå av lagen att tillhandahållaren under perioden efter avbrytandet även ska ge slutanvändaren möjlighet att ha funktionell tillgång till internet.

16.10.10 Tillgång till e-postmeddelanden sedan ett avtal med en internetleverantör har sagts upp

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst tillsammans med en e-postadress ska ge slutanvändare möjlighet att under en skälig tid avgiftsfritt få tillgång till e-postmeddelanden efter att avtalet har sagts upp.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Konsumentverket* anser dock att det bör övervägas att införa en sådan skyldighet i lag.

Skälen för regeringens förslag: En nyhet i del B i bilaga 6 till EU-direktivet är kravet på en tjänst för vidarebefordran av e-postmeddelanden eller tillgång till e-postmeddelanden när ett avtal med en internetleverantör har sagts upp (punkten b). Tjänsten ska göra det möjligt för en slutanvändare som säger upp avtalet med sin internetleverantör att få fortsatt tillgång till e-postmeddelanden som slutanvändaren har fått till en eller flera e-postadresser som är baserade på den tidigare leverantörens firmanamn eller varumärke. I en sådan situation ska slutanvändaren ges två val. Slut-användaren ska antingen kunna få tillgång till sådana e-postmeddelanden under en efterföljande tidsperiod som den nationella regleringsmyndigheten anser nödvändig och proportionerlig eller under en efterföljande tidsperiod få e-post överförd till en ny e-postadress som slutanvändaren anger. Tjänsten ska tillhandahållas på begäran och avgiftsfritt.

I Sverige har det varit vanligt att tillhandahållare av internetanslutningstjänster erbjuder e-postadresser kopplade till tjänsten. E-postadresser har till stor del tagit över bostadsadressens funktion för att nå individer. Slut-användare blir allt mer förknippade med sina e-postadresser. Dessa kopplas dessutom allt oftare till ett antal nya funktioner, t.ex. att återställa lösenord, identifikation på internet och användarnamn. Om en e-postadress har använts under lång tid är den ofta spridd på ett nästintill oöverskådligt sätt. Den har därmed blivit en viktig del i individens kommunikation. Eftersom en slutanvändare riskerar att förlora en sedan länge etablerad e-postadress vid ett byte av internetleverantör, kan en e-postadress som är kopplad till leverantören verka hämmande för slutanvändaren. Regeringen anser i likhet med *Konsumentverket* att detta kan skapa en tröskel för slutanvändare att byta internetleverantör. Det bör därför finnas en möjlighet att införa reglering med krav på en sådan tjänst som avses i EU-direktivet.

Om det är nödvändigt att införa ytterligare skyldigheter i lag för tillhandahållare av internetanslutningstjänster för att uppnå syftet med regleringen är dock inte klarlagt. Enligt direktivet ska dessutom den nationella regleringsmyndigheten bestämma den tidsperiod som anses nödvändig och proportionerlig. Skyldigheten bör därför lämpligen vid behov regleras i myndighetsföreskrifter. Regeringen instämmer mot den bakgrunden i promemorians förslag att det bör införas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet att under en skälig tid avgiftsfritt ge tillgång till e-postmeddelanden efter det att avtalet har sagts upp.

16.11 Nödkommunikation

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska medverka till att nödkommunikation utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för slutanvändaren och avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödkommunikation. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldigheterna och om undantag från skyldigheterna.

Den som tar emot nödkommunikation ska se till att den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation av en viss typ eller från ett visst område får tillgång till lokaliseringssuppgifter.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås en ny paragraf för att genomföra artikel 108 i EU-direktivet. Det föreslås inte att lokaliseringssuppgifter ska göras tillgängliga för den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation av en viss typ eller från ett visst område.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Hörselskadades riksförbund* anser dock att förslaget hindrar hörselskadade och andra personer med funktionsnedsättning från att larma på ett enkelt och effektivt sätt. Enligt *Myndigheten för delaktighet* bör förslaget kompletteras med en analys utifrån tillgänglighetsdirektivet. *SOS Alarm Sverige AB* (SOS Alarm) för fram liknande synpunkter och framhåller att flera åtgärder behöver vidtas för att nödkommunikation ska finnas tillgänglig för personer med funktionsnedsättning på samma villkor som övriga användare. Vidare anser bolaget att den nya lagen bör ta höjd för lokalisering av 112-anrop via internet och understryker vikten av att lagstiftningen inte hindrar kommande tekniska möjligheter som kan användas för att lokalisera hjälpsökande. Bolaget efterfrågar också ett klagande om föreskrifträtten omfattar krav på ett fordons utrustning för att åtgärda problemet med motringning avseende eCall. *PTS* anser i stället att problemet bör lösas genom att införa en särskild skyldighet om tillgång till nummer som specifikt avser globala nummer som enbart används för eCall. *PTS* anser även att det bör tydliggöras att definitionen av nödkommunikation är vidare än tillämpningsområdet för bestämmelserna och att slutanvändare bör anges i lagtexten i stället för användare. Vidare framhåller myndigheten att elektroniskt kommunikationsnät ska anges i definitionen av lokaliseringssuppgift och att definitionen bör utformas närmare ordalydelsen i EU-direktivet. *Sjöfartsverket* anser att definitionen av nödkommunikation även bör omfatta den kommunikation som sker mellan sjö- och luftfartyg samt kommunikation under en räddningsinsats. Verket efterlyser också en komplettering av förslaget för att sjö- och flygräddningscentralen ska få tillgång till lokaliseringssuppgifter. *Flera regioner*, bl.a. *Regionerna Uppsala och Värmland*, framhåller att bestämmelserna bör förtydligas för att kommunikation med alarmeringscentralen ska kunna fungera optimalt i en snabb utveckling av både ny teknik och förändrade kommunikationsvanor. Med hänsyn till den utvecklingen anser regionerna att bestämmelserna inte bör avgränsas till att enbart omfatta

allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. *Region Östergötland* föreslår en definition av larmcentral för att regleringen även ska omfattas larmcentraler som drivs i regionens regi. Enligt *Microsoft Sverige AB* bör föreskrifter meddelas om särskilda villkor eller undantag för tjänster som på grund av tekniska skäl inte kan uppfylla skyldigheten.

Skälen för regeringens förslag

Tillgång till alarmeringstjänster genom nödkommunikation

Artikel 109 i EU-direktivet innehåller bestämmelser om nödkommunikation och det gemensamma europeiska nödnumret 112. Artikeln är omfattande och detaljerad. Den motsvarar till stor del artikel 26 i USO-direktivet, men direktivtexten är anpassad och utvidgad.

I artikel 108 finns reglering om oavbruten tillgång till alarmeringstjänster. Motsvarande reglering finns i artikel 23 i USO-direktivet.

Till skillnad från nuvarande reglering används uttrycket alarmeringstjänster via nödkommunikation i EU-direktivet. Med nödkommunikation avses enligt artikel 2.38 i EU-direktivet kommunikation med hjälp av interpersonella kommunikationstjänster mellan en slutanvändare och alarmeringscentralen med syftet att begära och ta emot hjälp från alarmeringstjänster. Av artikel 2.36 framgår att med alarmeringscentral avses en fysisk plats där nödkommunikation först tas emot under ansvar av en myndighet eller en privat organisation som är erkänd av medlemsstaten.

I skäl 20 i EU-direktivet anges bl.a. följande. Den tekniska utvecklingen gör det möjligt för slutanvändare att nå alarmeringstjänster inte bara via röstsamtal utan även via andra interpersonella kommunikationstjänster. Uttrycket nödkommunikation bör därför täcka alla interpersonella kommunikationstjänster som möjliggör sådan tillgång till alarmeringstjänster.

Nödkommunikation omfattar alltså även andra typer av tjänster än röstsamtal, t.ex. sms, meddelandehantering, video eller andra typer av kommunikation. Nödkommunikation kan också utlösas på uppdrag av en person genom ett nödanrop i fordon eller s.k. eCall (se skäl 285 i EU-direktivet).

Det bör införas en definition av nödkommunikation i den nya lagen. Den nya definitionen bör utformas så att den blir kortare och språkligt mer lättillgänglig än den som anges i direktivet. Med nödkommunikation bör avses kommunikation med samhällets alarmeringstjänst genom en interpersonell kommunikationstjänst. *Sjöfartsverkets* uppfattning att även viss annan kommunikation än kommunikation med en alarmeringscentral ska omfattas av definitionen innebär en utvidgning av uttrycket. En sådan utvidgning är inte förenlig med EU-direktivets fullharmoniserade bestämmelser om nödkommunikation och låter sig därför inte göras (se avsnitt 16.1.1).

Definitionen av nödsamtal i 1 kap. 7 § LEK behövs inte längre och bör därför inte föras över till den nya lagen.

Skyldigheterna att förmedla nödkommunikation och lämna lokaliseringsuppgifter behålls

Av artikel 109.1 första stycket i EU-direktivet framgår att samtliga slutanvändare av de tjänster som avses i artikel 109.2 ska ha tillgång till

alarmeringstjänster via nödkommunikation avgiftsfritt och utan att behöva använda sig av något betalningsmedel genom att använda nödnumret 112. Medlemsstaterna ska enligt artikel 109.2 säkerställa att tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, om dessa tjänster möjliggör uppringning av samtal till nummer i en nationell eller internationell nummerplan, ger tillgång till alarmeringstjänster via nödkommunikation till den lämpligaste alarmeringscentralen. Med den lämpligaste alarmeringscentralen avses en alarmeringscentral som utsetts av ansvariga myndigheter som den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation från ett visst område eller för nödkommunikation av en viss typ (artikel 2.37).

Vidare finns det i artikel 109.6 bestämmelser om att information om varifrån samtalet kommer (lokaliseringssuppgifter) ska göras tillgänglig för den lämpligaste alarmeringscentralen utan dröjsmål efter att nödkommunikationen har upprättats.

Enligt artikel 108 ska medlemsstaterna säkerställa att tillhandahållare av talkommunikationstjänster vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en oavbruten tillgång till alarmeringstjänster.

De grundläggande principerna för hantering av nödkommunikation som kommer till uttryck i EU-direktivet är väsentligen desamma som gäller enligt USO-direktivet. Motsvarande bestämmelser i USO-direktivet har genomförts i 5 kap. 7 § första stycket 1 och 2 samt tredje stycket LEK. PTS har meddelat föreskrifter (PTSFS 2008:2) om förmedling av nödsamtal och tillhandahållande av lokaliseringssuppgifter till samhällets alarmeringstjänst.

Bestämmelserna i LEK bör föras över till den nya lagen med den ändringen att skyldigheterna i enlighet med EU-direktivet ska omfatta tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Bestämmelserna bör även anpassas efter att EU-direktivet reglerar nödkommunikation. Det uttrycket bör alltså användas i stället för nödsamtal. På så sätt säkerställs att inte enbart samtal, utan även t.ex. sms till 112, förmedlas till SOS Alarm. Som PTS konstaterar är definitionen i sig vidare än tillämpningsområdet för artikel 109, som är avgränsad till tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Det betyder dock inte att skyldigheten för dessa tillhandahållare omfattar även nödkommunikation genom nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Regeringen anser i likhet med PTS att uttrycket slutanvändare bör anges i lagen för att anpassa skyldigheten att medverka till förmedling av nödkommunikation till direktivet.

I promemorian föreslås en ny bestämmelse för att genomföra artikel 108 när det gäller att säkerställa tillgång till alarmeringstjänster utan avbrott. Att nödkommunikation ska förmedlas utan avbrott bör enligt regeringens mening i stället framgå av skyldigheten att medverka till att förmedla nödkommunikation (jfr 5 kap. 7 § första stycket 1 LEK). I övrigt behandlas artikel 108 i avsnitt 17.1.

Liksom hittills bör detaljerad reglering i fråga om skyldigheterna lämpligen meddelas i myndighetsföreskrifter. Enligt artikel 109.8 ska Europeiska kommissionen anta delegerade akter om nödvändiga åtgärder för att säkerställa kompatibilitet, interoperabilitet, kvalitet, tillförlitlighet och kontinuitet i nödkommunikation i unionen i fråga om bl.a. lokaliserings-

uppgifter och dirigeringscentralen. Sådana rättsakter, liksom myndighetsföreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet, kan innehålla mer detaljerade bestämmelser om skyldigheterna och därmed bidra till sådana förtydliganden som efterfrågas av bl.a. *Regionerna Uppsala och Värmland*.

Vidare anser regionerna, liksom *SOS Alarm*, att det är nödvändigt att utvidga tillämpningsområdet för skyldigheterna till ytterligare elektroniska kommunikationstjänster för att ta höjd för den tekniska utvecklingen. Regeringen delar inte den uppfattningen då mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster fortfarande är det centrala sättet för kommunikation. En sådan utvidgning bedöms inte heller förenlig med direktivet. Regeringen konstaterar även att undantag från skyldigheterna, som *Microsoft Sverige AB* efterfrågar, kan meddelas med stöd av bemyndigandet, om det bedöms nödvändigt.

Regeringen delar inte *Hörselskadades riksförbunds* synpunkt att förslaget hindrar personer med funktionsnedsättning från att larma 112. Utvidgningen till nödkommunikation innebär tvärtom att skyldigheten, förutom samtal, även omfattar t.ex. sms. Regleringen riktar sig dessutom mot operatörer och gäller inte vilka tjänster som SOS Alarm tillhandahåller. Av EU-direktivet framgår att likvärdig tillgång för personer med funktionsnedsättning ska säkerställas i enlighet med det s.k. tillgänglighetsdirektivet (EU) 2019/882. *Myndigheten för delaktighet* och SOS Alarm efterlyser en komplettering i ljuset av det direktivet samt flera åtgärder för att uppfylla kravet på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Som framgår av avsnitt 16.4 har en utredning lämnat förslag på hur tillgänglighetsdirektivet bör genomföras i Sverige. Frågan behandlas därför inte inom ramen för det här lagstiftningsärendet.

Definitionen av lokaliseringssuppgift

I artikel 2.40 i EU-direktivet definieras lokaliseringssuppgifter på följande sätt. Med lokaliseringssuppgifter i ett allmänt mobilnät avses behandlad data som härrör från nätinfrastuktur eller terminaler, som anger den geografiska positionen för en slutanvändares mobila terminalutrustning. Med lokaliseringssuppgifter i ett fast allmänt nät avses data om nätanslutningspunktens fysiska adress.

Definitionen skiljer sig från den mer övergripande definitionen av lokaliseringssuppgift i 1 kap. 7 § LEK, som är hämtad från artikel 2 c i e-dataskyddsdirektivet 2002/58/EG. Definitionen i EU-direktivet är mer precis och särskiljer lokaliseringssuppgifter i mobila respektive fasta nät. I sak bedöms dock definitionen i EU-direktivet motsvara definitionen i LEK.

Uttrycket lokaliseringssuppgift bör, liksom i nuvarande reglering, definieras i den nya lagen. Bestämmelserna om nödkommunikation omfattar allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Definitionen av lokaliseringssuppgift preciserar vilken uppgift som avses beroende på typ av nät. Liksom PTS anser regeringen att definitionen bör följa ordalydelsen i EU-direktivet, men att det bör framgå att de nät som avses är elektroniska kommunikationsnät. Dock bör definitionen göras kortare och språkligt mer lättillgänglig. Att uppgiften ska härröra från nätinfrastuktur eller terminaler framgår implicit av definitionen och behöver inte anges särskilt.

eCall

Som framgår ovan omfattar nödkommunikation även eCall, dvs. ett nödanrop till 112 via ett system i ett fordon som aktiveras antingen automatiskt genom sensorer i fordonet eller manuellt och som upprättar en ljudkanal mellan fordonet och en alarmeringscentral som tar emot eCall. Både PTS och SOS Alarm för fram att det under vissa förhållanden förekommer att alarmeringscentralen inte kan ringa tillbaka till föraren av fordonet när sådant behov uppstår. Skyldigheten att förmedla nödkommunikation bör enligt regeringens bedömning förstås så att den även inbegriper den motringning som alarmeringscentralen i vissa situationer behöver göra till fordonet. De föreskrifter som PTS har meddelat innehåller bestämmelser om eCall. Närmare reglering om skyldigheten kan även i detta avseende vid behov utfärdas genom i föreskrifter.

Med anledning av det klargörande som SOS Alarm efterfrågar konstaterar regeringen att skyldigheterna gäller för operatörer och att det är dessa skyldigheter som föreskriftsrätten omfattar. Bemyndigandet omfattar alltså inte reglering av krav på ett fordonets utrustning.

I avsnitt 13.4 lämnas förslag för att genomföra artikel 97.1 i EU-direktivet. Den regleringen syftar till att säkerställa gränsöverskridande tillgång till nummerresurser och tjänster och därmed bidra till förverkligandet av den inre marknaden (jfr skäl 254 och prop. 2010/11:115 s. 122). Enligt regeringens bedömning är PTS förslag om ett nationellt tillägg i detta avseende till den regleringen inte lämpligt. En skyldighet att förmedla nödkommunikation framgår redan av förevarande bestämmelser.

Tillgången till lokaliseringssuppgifter förtydligas

Bestämmelserna om lokaliseringssuppgifter blir mer detaljerade genom EU-direktivet. Det framgår nu uttryckligen att lokaliseringssuppgifter ska göras tillgängliga för den lämpligaste alarmeringscentralen efter att nödkommunikationen med samhällets alarmeringstjänst har upprättats. I enlighet med definitionen av den lämpligaste alarmeringscentralen får det förstås som att det är den alarmeringscentral som faktiskt besvarar och hanterar nödkommunikationen som avses.

SOS Alarm hanterar inte alla larm via 112 utan i enlighet med alarmeringsavtalet med staten vidarekopplas samtal till bl.a. polisen, sjö- och flygräddningen samt alarmeringscentraler som drivs i egen regi av vissa regioner. I sådana fall kopplas alltså samtalet vidare och SOS Alarm lämnar ärendet. Vid vidarekoppling kan SOS Alarm i dagsläget inte dela information elektroniskt med andra aktörer i larmkedjan. Det innebär att mottagaren hos SOS Alarm måste föra över informationen muntligen över telefon eller så krävs det att den hjälpsökande själv lämnar uppgifterna.

För att uppfylla kravet enligt direktivet bör den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation från ett visst område eller av en viss typ få tillgång till lokaliseringssuppgifter. Ett sådant exempel är Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral, JRCC, i fråga om sjö- och flygräddning. Vidarekopplingen initieras av SOS Alarm. Skyldigheten att se till att lokaliseringssuppgifter följer med vid en vidarekoppling bör därmed gälla den som tar emot nödkommunikation. Därmed säkerställs att den alarmeringscentral som har ansvaret för att ta hand om nödkommunikation får tillgång till nödvändiga uppgifter, som Sjöfartsverket efterfrågar. Tillägget

innebär att även alarmeringscentraler som drivs i egen regi omfattas. Regeringen delar därför inte *Region Östergötlands* uppfattning att det behövs en särskild definition av larmcentral i den nya lagen.

En nyhet i EU-direktivet är utvidgningen i fråga om vilken information som lokaliseringssuppgifterna ska innehålla. Lokaliseringssuppgifterna ska innefatta inte enbart uppgifter som genereras av operatören i det elektroniska kommunikationsnätet utan även uppgifter som genereras i terminalutrustningen.

I och med den tekniska utvecklingen har terminalutrustning i mobilnät (t.ex. smarta telefoner) ofta tillgång till mer precis lokalisering än vad som är tillgänglig för mobilnätoperatören. Den standardiserade tekniken AML (Advanced Mobile Location) har utvecklats för att göra dessa slags lokaliseringssuppgifter tillgängliga för alarmeringstjänster. AML har möjliggjorts i Sverige genom förändringar i mobilterminalernas operativsystem. SOS Alarm kan därmed snabbare och med en högre grad av precision positionera en hjälpsökande som ringer 112. Lagstiftningen är inte begränsad till en viss teknik eller ett visst system. Regeringen anser i likhet med SOS Alarm att ny teknik som är tillgänglig och beprövad i möjligaste mån bör användas för att förkorta larmbehandlings- och insatstiderna för samtliga berörda hjälporgan.

Närmare reglering om tillhandahållande av lokaliseringssuppgifter kan liksom hittills utfärdas genom föreskrifter med stöd av bemyndigandet. Som framgår ovan kan Europeiska kommissionen också komma att anta delegerade akter när det gäller lösningar för lokaliseringssuppgifter.

Bestämmelsen om telefonautomater utgår

Skyldigheten enligt EU-direktivet att säkerställa tillgången till alarmeringstjänster via nödkommunikation omfattar också användare av allmänna telefonautomater. Allmänna telefonautomater finns inte längre i Sverige. Telia avvecklade den sista telefonautomaten 2015. Bestämmelsen i 5 kap. 8 § LEK om att den som tillhandahåller telefonautomater som är tillgängliga för allmänheten ska se till att nödsamtal från automaterna förmedlas avgiftsfritt och utan krav på betalningsmedel fyller därmed inte längre någon funktion.

16.12 Viktiga meddelanden till allmänheten (VMA)

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet för en mobiloperatör att vid en olycka eller en annan allvarlig händelse i samhället avgiftsfritt medverka till att förmedla viktiga meddelanden till allmänheten ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *SOS Alarm Sverige AB* anser dock att det bör övervägas att även införa tekniken Cell broadcast och framhåller att slutanvändare med hänsyn till hur användningen av kommunikationstjänster ser ut i dag skulle kunna ta emot VMA via t.ex. meddelande-

tjänster i internetbaserade appar eller knutna till sociala medier. Flera regioner, bl.a. *Regionerna Uppsala och Värmland*, anser också att möjligheten enligt EU-direktivet att modernisera distributionen av VMA bör användas så att skyldigheten utsträcks till att omfatta alla tillhandahållare.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 7 d § LEK finns en skyldighet för mobiloperatörer att sända ut ett s.k. viktigt meddelande till allmänheten (VMA) till mobiltelefoner. Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst till mobil nätanslutningspunkt ska vid en olycka eller en annan allvarlig händelse i samhället avgiftsfritt medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska skydda människor, egendom eller miljö. Meddelandena ska förmedlas till terminalutrustning som använts inom ett angivet geografiskt område som berörs av olyckan eller händelsen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten.

I fråga om hur systemet för VMA fungerar och de åtgärder som vidtas för att meddelanden ska kunna skickas till mobiltelefoner som används i ett drabbat område hänvisas till förarbetena till bestämmelserna (prop. 2016/17:113 s. 7 f. och 21 f.). Det kan i sammanhanget nämnas att utskick av VMA till mobiltelefoner även omfattar användare från ett annat EU-land som genom roaming har tillgång till svenska mobilnät.

Det nuvarande systemet är baserat på sms-teknik. Utskick via tekniken Cell Broadcast, som *SOS Alarm Sverige AB* anser bör införas för att komplettera utskick via sms, har både för- och nackdelar. Enligt regeringens bedömning behöver det systemet och dess konsekvenser utredas innan det skulle kunna tillämpas för det aktuella ändamålet. Inom ramen för det här lagstiftningsärendet har en sådan utredning inte varit möjlig.

Regleringen av ett system för varning till allmänheten i artikel 110 i EU-direktivet är ny. Av punkt 1 framgår att medlemsstaterna senast den 21 juni 2022 ska inrätta system för varningar till allmänheten avseende överhängande eller nära förestående större nödsituationer och katastrofer. Tillhandahållare av mobila nummerbaserade kommunikationstjänster ska i sådana situationer skicka varningar till berörda slutanvändare.

Det svenska systemet för VMA via mobiltelefoni uppfyller enligt regeringens bedömning de krav som framgår av artikel 110.1 på inrättande av ett särskilt system för varningar till allmänheten. Bestämmelserna i 5 kap. 7 d § LEK bör föras över till den nya lagen. För att anpassa bestämmelserna efter lydelsen i EU-direktivet bör dock skyldigheten omfatta tillhandahållare av allmänt tillgängliga mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Som flera remissinstanser uppmärksammar får medlemsstaterna med stöd av artikel 110.2 i EU-direktivet besluta att utskick ska göras via andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. En förutsättning är dock att systemet är lika verkningsfullt när det gäller täckning och kapacitet att nå slutanvändare. En utökning av kanalerna för VMA till ytterligare elektroniska kommunikationstjänster kräver enligt regeringens bedömning en utförlig analys. Det saknas beredningsunderlag för att nu utsträcka skyldigheten som överförs till den nya lagen till andra än mobiloperatörer.

16.13 Slut användare med funktionsnedsättning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet att ta hänsyn till de behov av likvärdig tillgång och likvärdigt utbud som slutanvändare med funktionsnedsättning har ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 kap. 6 e § LEK är den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster skyldig att ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att få likvärdig tillgång till tjänster och av att kunna dra nytta av ett likvärdigt utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Paragrafen innehåller också ett bemyndigande att meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras. PTS har inte meddelat några sådana föreskrifter.

Bestämmelserna genomför artikel 23a.1 i USO-direktivet, som i huvudsak motsvarar artikel 111 i EU-direktivet. Artikel 111.1 innehåller vissa språkliga ändringar jämfört med nuvarande reglering och mindre tillägg. I punkten a anges uttryckligen att tillgång till tjänsterna även ska innefatta tillhörande avtalsinformation som lämnas i enlighet med artikel 102. I punkten b tydliggörs att det utbud av företag och tjänster som slutanvändare med funktionsnedsättning ska kunna dra nytta av ska vara likvärdigt med det som flertalet slutanvändare har tillgång till. Regeringen anser därmed att 5 kap. 6 e § LEK bör föras över till den nya lagen med de ändringar som krävs för att anpassa bestämmelserna till den nya lydelsen i EU-direktivet. För tydlighetens skull bör det av lagen framgå att likvärdig tillgång till tjänsterna även omfattar tillhörande avtalsinformation (jfr avsnitt 16.4).

Det grundläggande syftet med artikel 111 är att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster på likvärdigt sätt som andra slutanvändare (jfr skäl 296–298). I Sverige bedrivs sedan många år tillbaka ett aktivt arbete för att elektroniska kommunikationstjänster ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. I statsbudgeten finns det ett anslag för ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning. PTS har med dessa medel upphandlat särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning. Enligt regeringens mening bör artikelns syfte även i fortsättningen främst tillgodoses genom åtgärder som finansieras av statsmedel. Med stöd av bemyndigandet finns det dock möjlighet att vid behov meddela föreskrifter.

16.14 Abonnentupplysning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet att tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning ska föras över till den nya lagen. Skyldigheten ska omfatta tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Regleringsmyndigheten ska få ålägga den som kontrollerar tillträde till slutanvändare och som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt lagen skyldigheter i syfte att slutanvändare ska ha tillgång till upplysningstjänster om telefonabonnemang.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att skyldigheten endast ska få åläggas den som bedriver verksamhet som omfattas av anmälningskravet.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Kammarrätten i Stockholm* framhåller dock att det bör klargöras om bestämmelsen om utlämnande av abonnentuppgifter avser uppgifter om slutanvändare eller abonnenter. *Telenor Sverige AB* anser att det i lagen bör föreskrivas att ett utlämnande sker på frivillig grund samt ett krav på ett aktivt val från abonnenten för att finnas sökbar i en sådan tjänst. *PTS* anser att uttrycket upplysningstjänster ska ersättas med samlingsuttrycket abonnentupplysning.

Skälen för regeringens förslag

Skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter behålls

Enligt 5 kap. 7 § första stycket 3 LEK ska tillhandahållare av ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver abonnentupplysning. I tredje stycket finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om bl.a. på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och vilka uppgifter som omfattas av skyldigheten. PTS har meddelat föreskrifter (PTSFS 2005:3) om skyldighet att lämna ut abonnentuppgifter.

Bestämmelserna genomför artikel 25.2 i USO-direktivet, som motsvarar artikel 112.1 i EU-direktivet. Det som är nytt i EU-direktivet är att skyldigheten uttryckligen gäller tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, medan regleringen i USO-direktivet avser företag som tilldelar telefonnummer. I övrigt har artikeln endast genomgått vissa språkliga ändringar. Bestämmelserna om skyldighet att lämna ut abonnentuppgifter bör därför föras över till den nya lagen. Skyldigheten bör i enlighet med direktivet omfatta tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Regeringen konstaterar att artikel 112.1 är fullharmoniserad (se avsnitt 16.1.1). Det är därmed inte förenligt med EU-direktivet att införa bestämmelser som avviker från artikeln för att säkerställa en högre skyddsnivå, som *Telenor Sverige AB* föreslår.

Med anledning av *Kammarrätten i Stockholms* synpunkt om vilka uppgifter skyldigheten omfattar konstaterar regeringen att den avser uppgifter om abonnenter. Till skillnad från uttrycket slutanvändare, som är fysiska eller juridiska personer som använder eller efterfrågar allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, avses med uttrycket abonnent den som har ingått ett avtal med tillhandahållaren. Skyldigheten att lämna ut uppgifter omfattar alltså enbart sådana slutanvändare som har ingått avtal med tillhandahållaren i fråga. Någon definition av abonnent finns inte i EU-direktivet. Någon ändring i förhållande till tidigare EU-regelverk är enligt regeringens bedömning dock inte avsedd. Som framgår av avsnitt 18.1 föreslås att uttrycket abonnent definieras i lagen. Därmed klar görs även innebörden av skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter.

Tillgång till nummerupplysningstjänster

Enligt EU-direktivet avskaffas skyldigheten för medlemsstaterna att säkerställa att slutanvändare har tillgång till minst en fullständig nummerupplysningstjänst från tillämpningsområdet för samhällsomfattande tjänster, se avsnitt 15. Det anses nämligen finnas en fungerande marknad för sådana tjänster (jfr skäl 302 i EU-direktivet). Av artikel 112.2 framgår dock att nationella regleringsmyndigheter fortfarande ska kunna införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång till sådana tjänster i syfte att upprätthålla tillgång och konkurrens på denna marknad. Sådana skyldigheter och villkor ska vara objektiva, rättvisa, icke-diskriminerande och transparenta.

För att genomföra artikel 112.2 anser regeringen att det bör införas en möjlighet för regleringsmyndigheten att ålägga skyldigheter för att säkerställa att slutanvändare även i fortsättningen har tillgång till nummerupplysningstjänster som finns på marknaden. Uttrycket nummerupplysningstjänster, som används i direktivet, bör enligt regeringens mening inte införas i den nya lagen. Som *PTS* påpekar är nummerupplysningstjänster endast en typ av abonnentupplysning. Regeringens förslag anknyter till bestämmelsen om samhällsomfattande tjänster i 5 kap. 1 § första stycket 4 LEK. Det är därför lämpligt att använda den terminologi som används där. Av lagen bör det alltså framgå att en skyldighet ska få åläggas i syfte att slutanvändare ska ha tillgång till upplysningstjänster om telefonabonnemang.

Artikel 112.2 träffar företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare och säkerställer att sådana tillhandahållare ser till att slutanvändarna har tillgång till nummerupplysningstjänster i enlighet med artikel 61 i EU-direktivet. Enligt artikel 61.2 får endast företag som omfattas av allmän auktorisation åläggas en skyldighet att bedriva samtrafik och säkerställa interoperabilitet. Det finns vidare ett särskilt förfarande för att utöka sådana skyldigheter till nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Hänvisningen till artikel 61 begränsar enligt regeringens bedömning tillämpningsområdet för artikel 112.2 till tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och andra elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. I avsnitt 14.1.2 föreslås att 4 kap. 3 § LEK förs över till den nya lagen för att genomföra artikel 61.2. I enlighet med EU-direktivet omfattar paragrafen endast den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt den nya

lagen, dvs. inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Paragrafen som genomför artikel 112.2 bör ha samma tillämpningsområde. Den bör omfatta endast den som bedriver verksamhet som ska anmälas.

Bestämmelser om integritetsskydd i samband med abonnentupplysning behandlas i avsnitt 18.1.

16.15 Samråd i ärenden om slutanvändarrättigheter

Regeringens bedömning: Det bör i förordning framgå en samrådsskyldighet i ärenden om slutanvändarrättigheter.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att samrådsskyldigheten regleras i lag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt 8 kap. 9 § LEK ska i ett ärende om slutanvändarrättigheter som gäller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster berörda intresseorganisationer ges tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan olägenhet. Paragrafen genomför artikel 33 i USO-direktivet, som motsvaras av artikel 24 i EU-direktivet.

Samrådsskyldigheten har inga direkta rättsverkningar för enskilda. Lagtexten bör inte tyngas med den typen av bestämmelse. Samrådsskyldigheten bör i stället regleras i förordning.

17 Säkerhet i nät och tjänster

17.1 Säkerhetsåtgärder

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Åtgärderna ska säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till riskerna. Åtgärder ska vidtas särskilt för att förebygga och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om säkerhetsåtgärder och om undantag från skyldigheten att vidta sådana åtgärder.

Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om skyldighet att vidta åtgärder för att skydda uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållande av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, liksom att vidta åtgärder för att upprätthålla motsvarande skydd i näten, ska överföras till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås särskilda skyldigheter i fråga om tjänsters tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. I promemorian föreslås inte att bestämmelserna om åtgärder för att skydda uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst och för att upprätthålla detta skydd i näten ska överföras till den nya lagen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. Ett flertal remissinstanser har synpunkter på förslaget förhållande till e-dataskyddsdirektivet. *Hi3G Access AB* efterfrågar klargöranden av hur kostnadsaspekter och tillgänglig teknik ska beaktas och har synpunkter på bestämmelsernas utformning. *PTS* har synpunkter på utformningen av definitionen av säkerhet i nät och tjänster. *PTS* avstyrker vidare förslaget om att införa särskilda skyldigheter om tjänsters tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid och anser att skyldigheten att vidta säkerhetsåtgärder är tillräcklig. *Säkerhetspolisen* framhåller att det av direktivet följer att medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa största möjliga tillgång av tjänsterna vid extraordinära händelser i fredstid.

Skälen för regeringens förslag

Behovet av säkra elektroniska kommunikationer

Ett tillförlitligt och säkert utbyte av information via elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster blir alltmer centralt för marknadens aktörer och samhället i stort. Allt fler tjänster tillhandahålls och verksamheter bedrivs via sådana nät och tjänster. Såväl mobila som fasta nät nyttjas för både röst- och datakommunikation. Den offentliga sektorns satsningar på e-tjänster, framväxten av ip-baserade tv-tjänster och appar där användaren nyttjar tjänster via internet och inte lokalt i sin utrustning (s.k. molntjänster) är några viktiga exempel på drivkrafterna bakom det ökade beroendet av pålitlig elektronisk kommunikation, som numera präglar alla sektorer i samhället.

De tjänster som tillhandahålls blir allt mer realtidskritiska och resurskrävande. Ökad komplexitet i nät och tjänster medför i sin tur ökade risker för tekniska fel. Till detta kommer risker som beror på mänskliga misstag, väderpåverkan, olyckor och attacker. Sannolikt kommer dessa förhållanden att leda till ökade krav på driftsäkerhet och kvalitet i de elektroniska kommunikationerna.

Incidenter som inträffar i elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster kan få konsekvenser för nätens eller tjänsternas funktion och tillgänglighet genom störningar eller avbrott. Sådana konsekvenser kan dock minskas genom ett kontinuerligt och systematiskt förebyggande driftsäkerhetsarbete. Det är också viktigt med en god beredskap för att hantera de störningar och avbrott som inträffar.

Nuvarande krav på driftsäkerhet

Enligt 5 kap. 6 b § LEK ska den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att

verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. Med driftsäkerhet avses förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system (se prop. 2010/11:115 s. 169). De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Paragrafen genomför artikel 13a.1 och 13a.2 i ramdirektivet och delvis artikel 23 i USO-direktivet. PTS har meddelat föreskrifter (PTSFS 2015:2) om krav på driftsäkerhet där det anges vilka tekniska och organisatoriska åtgärder som ska vidtas.

Direktivets krav på säkerhetsåtgärder

I artikel 40.1 i EU-direktivet finns krav på säkerhet för nät och tjänster. Kraven på säkerhetsåtgärder har utformats i nära anslutning till motsvarande krav på säkerhet i nätverks- och informationssystem som används av leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster och som gäller enligt artiklarna 14 och 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 av den 6 juli 2016 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (NIS-direktivet). Dessa bestämmelser har genomförts i 13–17 §§ lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-lagen). Där kraven i EU-direktivet och NIS-direktivet är likartade bör därför genomförandet av EU-direktivets krav ske i nära anslutning till NIS-lagen, även om NIS-lagen och NIS-direktivet inte är tillämpliga på den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, se 5 § NIS-lagen och artikel 1.3 i NIS-direktivet.

Säkerhet för nät och tjänster definieras i artikel 2.21 i EU-direktivet som elektroniska kommunikationsnäts och kommunikationstjänsters förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, riktigheten, integriteten eller konfidentialiteten hos dessa nät och tjänster, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.

Det bör föras in en definition av uttrycket säkerhet i nät och tjänster i den nya lagen. I enlighet med vad *PTS* påpekar bör definitionen av säkerhet i nät och tjänster anges som en förmåga att motstå händelser i stället för en förmåga att motstå åtgärder. Det ligger också i linje med andra språkversioner. I den svenska språkversionen av EU-direktivet används begreppen riktighet och integritet. För att anpassas till den vedertagna svenska terminologin bör i stället autenticitet och riktighet användas, se bl.a. 2 § 2 NIS-lagen.

Direktivets definition av säkerhet för nät och tjänster omfattar därmed fyra aspekter av säkerhet: tillgänglighet, autenticitet, riktighet och konfidentialitet.

- Tillgänglighet motsvarar i huvudsak det som i 5 kap. 6 b § LEK benämns driftsäkerhet. Kravet på tillgänglighet innebär även att kommu-

nikationens innehåll och relaterade uppgifter ska skyddas mot oavsiktlig eller otillåten utplåning.

- Autenticitet (i den engelska språkversionen ”authenticity”, i den svenska språkversionen ”riktighet”), eller äkthet, är nära relaterat till riktighet men tar snarast sikte på informationens ursprung. Kravet på autenticitet innebär bl.a. att uppgifter om varifrån information kommer ska skyddas mot förfalskning eller förvanskning.
- Riktighet (i den engelska språkversionen ”integrity”, i den svenska språkversionen ”integritet”) är delvis en aspekt av driftsäkerhet, eftersom uttrycket bl.a. tar sikte på förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system. Utöver detta ska kommunikationens innehåll och relaterade uppgifter skyddas mot oavsiktlig eller otillåten förändring eller förvanskning.
- Konfidentialitet innebär att uppgifter i nät och tjänster ska skyddas mot oavsiktlig eller otillåten åtkomst eller avslöjande. Kravet motsvarar i huvudsak det som anges i 6 kap. 3 § LEK om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten skyddas (se vidare nedan och avsnitt 18.1).

Förhållandet till e-dataskyddsdirektivet

Artikel 4.1 i e-dataskyddsdirektivet 2002/58/EG innehåller bestämmelser om åtgärder som ska vidtas för att säkerställa skyddet av uppgifter som behandlas i elektroniska kommunikationstjänster. Artikel 4 är genomförd i 6 kap. 3 § LEK. EU-direktivets definition av säkerhet omfattar både aspekter av driftsäkerhet och skydd för innehållet i kommunikationen. Regleringarna är dock inte helt överlappande. Av artikel 40.4 i EU-direktivet framgår att artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet fortfarande gäller vid sidan av EU-direktivets bestämmelser om säkerhet i nät och tjänster. Regeringen föreslår därför, till skillnad från promemorian, att 6 kap. 3 § LEK förs över till den nya lagen, se vidare avsnitt 18.1.

Detta innebär att det till viss del kommer att finnas överlappande regleringar när det gäller skydd av innehållet i kommunikationen. Tillhandahållare måste därför, i förekommande fall, se till att vidtagna säkerhetsåtgärder uppfyller samtliga krav.

Nya krav på säkerhetsåtgärder

Dagens krav på säkerhetsåtgärder i 5 kap. 6 b § LEK motsvarar delvis artikel 40.1 i EU-direktivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen med de ändringar som krävs för genomförandet av artikeln.

Enligt artikel 40.1 ska det säkerställas att den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidtar ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Ett sådant krav bör gälla enligt den nya paragrafen. Kravet kommer därmed även att gälla den som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Enligt artikel 40.1 ska åtgärderna, med beaktande av den senaste tekniska utvecklingen, säkerställa en nivå på säkerheten som är lämplig i förhållande till risken, även detta bör framgå av den nya lagen.

I att åtgärderna ska säkerställa en lämplig nivå på säkerheten ligger bl.a. att de tekniska lösningar som är tillgängliga på marknaden vid varje given tidpunkt ska beaktas. Teknisk utveckling kan därför leda till att behovet av säkerhetsåtgärder förändras eller innebära nya möjligheter att vidta effektiva säkerhetsåtgärder. Kravet på att beakta den tekniska utvecklingen ligger i att säkerhetsåtgärderna ska ligga på en lämplig säkerhetsnivå (jfr prop. 2017/18:205 s. 41).

Risken bör bedömas utifrån en identifiering av samtliga relevanta hot mot och sårbarheter hos tillgångar eller förbindelser, inklusive de komponenter, utrustningar, leverantörer och serviceavtal som används. I riskbedömningen ska hänsyn tas till sannolikheten för att ett hot realiserar och vilka konsekvenser det får om hotet realiserar. Dessa faktorer kan förändras över tid. Det kan t.ex. ske genom händelser i omvärlden som påverkar hotbilden eller förändringar i samhället som påverkar beroendet av kommunikationstjänsterna och därmed de potentiella konsekvenserna i händelse av att ett hot förverkligas.

Med hänsyn till att vad som är en lämplig nivå på säkerheten ändras över tid, t.ex. genom förändringar i risker eller genom nya tekniska lösningar, behöver aktörerna regelbundet och vid behov se över sina riskbedömningar och bedöma vilka säkerhetsåtgärder som är lämpliga att vidta. Med anledning av *Hi3G Access AB:s* synpunkter om hur kostnadsaspekter ska beaktas bör det nämnas att i bedömningen av lämpligheten av säkerhetsnivån ingår även de kostnader som genomförandet av olika åtgärder kan medföra.

I artikel 40.1 anges också att åtgärder, som kryptering när det är lämpligt, särskilt ska vidtas för att förhindra och minimera säkerhetsincidenters inverkan på användare och på andra nät och tjänster. Även detta bör framgå av den nya lagen. I enlighet med vad Hi3G Access AB anför bör uttrycket förebygga användas i stället för förhindra, jfr 14 och 16 §§ NIS-lagen.

I arbetet med incidenthantering är det viktigt att dra lärdom av inträffade incidenter. Om en incident har inträffat, bör som regel säkerhetsåtgärderna skyndsamt ses över. Som framgår av artikel 40.1 är kryptering ett exempel på åtgärder som typiskt sett förhindrar eller minimerar verkan av säkerhetsincidenter. I skäl 97 i EU-direktivet uttalas att kryptering bör uppmuntras och vid behov göras obligatoriskt.

Några andra exempel på åtgärder ges inte i direktivet. Av skäl 94 framgår dock att säkerhetsåtgärderna åtminstone bör ta hänsyn till alla relevanta aspekter av följande element. I fråga om

- näts och faciliteters säkerhet: fysisk säkerhet och miljösäkerhet, funktionssäkerhet, kontroll av åtkomst till nät samt nätintegritet,
- hantering av säkerhetsincidenter: hanteringsförfaranden, kapacitet att upptäcka säkerhetsincidenter, rapportering och kommunikation i fråga om säkerhetsincidenter,
- hantering av verksamhetskontinuitet: strategier för tjänstekontinuitet samt beredningsplaner, kapacitet för katastrofberedskap,

- övervakning, granskning och testning: strategier för övervakning och loggning, planer för beredskapsövningar, testning av nät och tjänster, säkerhetsbedömningar och övervakning av efterlevnaden, och
- efterlevnad av internationella standarder.

Europeiska kommissionen får enligt artikel 40.5 anta genomförandeakter som specificerar de tekniska och organisatoriska åtgärder som avses i artikel 40.1. För att inte tynga lagen med detaljreglering om bl.a. vilka åtgärder som ska vidtas bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer på motsvarande sätt som hittills ha möjlighet att meddela föreskrifter om säkerhetsåtgärder och om undantag från skyldigheten att vidta sådana åtgärder. I sådana föreskrifter är det möjligt att t.ex. införa krav på kryptering.

Inga särskilda skyldigheter vid extraordinära händelser i fredstid

I artikel 108 i EU-direktivet finns bestämmelser om tillgång till tjänster i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Artikeln motsvarar i huvudsak artikel 23 i USO-direktivet. Till skillnad från artikel 40 i EU-direktivet omfattar artikel 108 endast telekommunikationstjänster och internetanslutningstjänster som tillhandahålls i allmänna elektroniska kommunikationsnät. Artikel 108 har alltså ett snävare tillämpningsområde. Syftet med artikeln får anses vara att ge ett särskilt skydd för slutanvändarnas tillgång till grundläggande möjligheter att ringa röstsamtal och ha tillgång till internet, i synnerhet möjligheten att ringa till det gemensamma europeiska nödnumret 112 (jfr skäl 284–292 i EU-direktivet).

Med anledning av *Säkerhetspolisens* synpunkt finns det skäl att framhålla att kravet på driftsäkerhet enligt 5 kap. 6 b § LEK även omfattar uthållighet vid extraordinära händelser i fredstid (prop. 2010/11:115 s. 126 f. och 169). Som behandlas ovan innefattar definitionen av säkerhet i nät och tjänster som föreslås i den nya lagen bl.a. de förhållanden som driftsäkerhet avser i LEK. Regeringen anser, i likhet med PTS, att de bestämmelser om säkerhetsåtgärder som föreslås är tillräckliga för att genomföra direktivets krav enligt artikel 108. Tillgången till alarmeringstjänster säkerställs dessutom genom skyldigheten att förmedla nödkommunikation (se avsnitt 16.11). Någon sådan särskild reglering som föreslås i promemorian bör därför inte införas.

17.2 Kontroll av säkerhetsarbetet

Regeringens förslag: Om det finns särskilda skäl, ska tillsynsmyndigheten få ålägga den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att på egen bekostnad låta ett oberoende kvalificerat organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av verksamheten och att redovisa resultatet av granskningen för myndigheten.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Internetstiftelsen* och *PTS* tillstyrker förslaget. Ett flertal remissinstanser, bl.a. *IP-Only AB*, *AB Stokab*, *Tele2 Sverige AB* och *Hi3G Access AB*, avstyrker förslaget och anser att säkerhetsgranskningar bör göras av *PTS*. *TechSverige* och *Telenor Sverige AB* efterfrågar klargöranden av under vilka förutsättningar en extern kontroll kan aktualiseras. Ett antal remissinstanser framför synpunkter på frågan om ersättning.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 41.2 b i EU-direktivet framgår att tillsynsmyndigheten ska kunna kräva att tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster på egen bekostnad låter ett kvalificerat oberoende organ eller en myndighet utföra en säkerhetsgranskning och gör resultatet tillgängligt för myndigheten. Detta krav har en motsvarighet i artikel 13b.2 b i ramdirektivet men har inte någon uttrycklig motsvarighet i LEK. Kraven i ramdirektivets artikel 13b ansågs vara uppfyllda genom de ändringar av LEK som införde direktivets säkerhetskrav (se Ds 2010:19 s. 229 f.).

De allmänna elektroniska kommunikationsnäten utgör kritisk infrastruktur för många av samhällets grundläggande funktioner. Utvecklingen framöver, med ökad digitalisering och alltmer avancerade tillämpningar med t.ex. uppkopplad utrustning i olika miljöer (sakernas internet, eng. Internet of things) gör det än mer viktigt att elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster fungerar utan avbrott och med hög säkerhet. Till detta kommer det försämrade säkerhetspolitiska läget i omvärlden och hot mot samhällets infrastruktur från t.ex. terrorism eller främmande macts underrättelseverksamhet. Mot denna bakgrund och med hänsyn till den ökade uppmärksamheten på hot mot säkerheten i nät och tjänster finns det skäl att stärka tillsynsmyndighetens befogenheter att granska företagets verksamhet.

En oberoende säkerhetsgranskning av det slag som avses i artikel 41.2 b kan ge ett värdefullt underlag till den allmänna tillsynen. En oberoende säkerhetsgranskning bör ses som en särskild säkerhetsåtgärd där resultaten av granskningen även kommer tillhandahållaren till del, som underlag till bedömningen av vilka ytterligare säkerhetsåtgärder som är nödvändiga. Det är tänkbart att sådana granskningar skulle kunna användas för att t.ex. testa säkerheten när det gäller internetaccess till viktiga kommunikationsnoder eller anläggningar eller vidtagna åtgärder för att komma till rätta med sårbarheter i kommunikationsprotokoll.

Enligt direktivet ska granskningen utföras av ett kvalificerat oberoende organ eller en behörig myndighet. Det kan i och för sig vara så att *PTS* skulle kunna utföra vissa säkerhetsgranskningar, som *Hi3G Access AB* och *IP-Only AB* föreslår och som även *TechSverige* är inne på. Med hänsyn till direktivets ordalydelse bedömer dock regeringen att vem som ska utföra granskningen eller vad som kan bli föremål för den inte bör begränsas. I artikel 41.2 b anges vidare att kostnaderna för säkerhetsgranskningen ska betalas av tillhandahållaren. Eftersom den föreslagna säkerhetsgranskningen inte kommer att utgöra ett led i den allmänna tillsynen bör den inte heller bekostas av avgifter. Kostnaden bör i stället, i likhet med kostnaden för andra säkerhetsåtgärder, betalas av den som genomgår granskningen.

Tillsynsmyndigheten bör mot denna bakgrund få ålägga den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att på egen bekostnad låta ett

oberoende kvalificerat organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av verksamheten och att redovisa resultatet av granskningen för tillsynsmyndigheten.

En sådan säkerhetsgranskning kan vara arbetskrävande och kostsam för det företag som är skyldigt att genomgå den. Som *Internetstiftelsen* anför bör därför den typ av granskning i första hand komma i fråga då tillsynsmyndigheten tagit del av uppgifter eller bedrivit tillsyn enligt lagen där det framkommit att ytterligare granskning behövs för att fullständigt besvara nödvändiga frågor om verksamhetens säkerhet. PTS måste utifrån förvaltningslagen (2017:900) säkerställa och motivera behovet av ytterligare granskning.

Möjligheten att kräva säkerhetsgranskningar kan inte heller, som bl.a. IP-Only AB påpekar, befria tillsynsmyndigheten från dess uppgift att upprätthålla egen grundläggande kompetens och förmåga att granska säkerheten i verksamheter. Avsikten är alltså inte att säkerhetsgranskningar ska åläggas regelmässigt. Det bör sammanfattningsvis anges i lagen att en skyldighet endast får åläggas om det finns särskilda skäl. Vad som utgör särskilda skäl och när ett åläggande kan anses proportionerligt får avgöras i det enskilda fallet.

17.3 Säkerhetsincidenter

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät och tjänster. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om rapportering av säkerhetsincidenter och om undantag från rapporteringsskyldigheten.

Tillsynsmyndigheten ska få ålägga den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om säkerhetsincidenter, om detta ligger i allmänhetens intresse.

Om det finns ett konkret och betydande hot om en säkerhetsincident, ska den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera de användare som kan påverkas av hotet om vilka skydds- eller motåtgärder de kan vidta. Om det är lämpligt ska även information om själva hotet lämnas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om informationsskyldigheten.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. Vissa remissinstanser, bl.a. *Säkerhetspolisen* och *Försvarsmakten*, har synpunkter när det gäller förhållandet till säkerhetsskyddslagen (2018:585). Ett antal remissinstanser, bl.a. *Hi3G Access AB* och *Telenor Sverige AB*, har synpunkter på förslaget i förhållande till e-dataskyddsdirektivet.

Skälen för regeringens förslag

Rapportering av säkerhetsincidenter till tillsynsmyndigheten

Enligt 5 kap. 6 c § LEK ska den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning. Vidare får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Tillsynsmyndigheten får också, om det ligger i allmänhetens intresse, ålägga den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott. Paragrafen genomför artikel 13a.3 i ramdirektivet.

Artikel 40.2 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 13a.3 i ramdirektivet. Som utgångspunkt bör därför 5 kap. 6 c § LEK föras över till den nya lagen.

Med en säkerhetsincident avses enligt artikel 2.42 i EU-direktivet en händelse med en faktisk negativ inverkan på säkerheten i elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster. Uttrycket säkerhetsincident bör definieras i lagen. *PTS* påtalar att direktivets definition av säkerhetsincident, genom hänvisning till definitionen av säkerhet i nät och tjänster, felaktigt kan ge intrycket av att en incident är en händelse som bara påverkar förmågan att motstå åtgärder som undergräver tillgänglighet, riktighet etc. men att händelser med en direkt negativ påverkan på tillgänglighet, riktighet etc. inte omfattas. Regeringen instämmer i *PTS* bedömning att detta inte kan anses vara avsikten med regleringen. Mot bakgrund av de sanktionsavgifter som föreslås i avsnitt 21.4 är det, som flera remissinstanser påpekar, viktigt att de nya bestämmelserna blir tydliga. Definitionen av säkerhetsincident bör därför justeras till en händelse med en faktisk negativ inverkan på tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, eller på förmågan att motstå sådana händelser.

Enligt EU-direktivet ska säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på driften av nät och tjänster rapporteras. Det svenska uttrycket driften av nät och tjänster syftar i begränsad mening närmast på grundläggande teknisk funktion i nät och tjänster. Den engelska språkversionen använder i stället uttrycket ”operation of networks or services”. Detta uttryck bedöms omfatta även andra delar av verksamheten än den rent tekniska driften. Som framgår av avsnitt 17.1 omfattar EU-direktivets definition av säkerhet såväl tillgänglighet (driftsäkerhet) som riktighet, autenticitet och konfidentialitet.

Mot denna bakgrund bör det anges i den nya lagen att den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst utan onödigt dröjsmål ska rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät

och tjänster till tillsynsmyndigheten. Incidentens påverkan behöver alltså inte vara begränsad till tekniska driften som sådan.

I likhet med vad som gäller i dag kommer det enligt den nya lagen att finnas tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster vars verksamhet helt eller delvis är säkerhetskänslig och därmed omfattas av kraven i säkerhetsskyddslagen (2018:585). Det kan därför, som bl.a. *Försvarsmakten* påtalar, inträffa incidenter som omfattas av båda regelverken. Det är upp till den som omfattas av respektive regelverk att följa det. Det är alltså inte en uppgift för tillsynsmyndigheten enligt den nya lagen att försäkra sig om att rapportering i förekommande fall även skett enligt annan lagstiftning. Brister i incidentrapporteringen bör, oavsett enligt vilken lagstiftning den sker, omhändertas inom ramen för respektive tillsynsförfarande. Även om den nya lagen, precis som är fallet i dag med LEK, och säkerhetsskyddslagstiftningen kommer att tangera varandra, har de olika syften. För att de olika regelverken ska kunna uppfylla sina syften bör det inte finnas några begränsningar när det gäller incidentrapporteringen på det sätt som bl.a. *Försvarsmakten* efterfrågar.

En säkerhetsincident kan inträffa genom yttre påverkan men kan också bero på brister eller otillåtet förfarande hos den som tillhandahåller nätet eller tjänsten. Rapporteringsskyldigheten gäller oavsett hur händelsen påbörjats eller vem som är ansvarig för dess uppkomst. Avgörande är i stället vilka konsekvenser incidenten har haft. Rapporteringsskyldigheten gäller därmed även för säkerhetsincidenter hos t.ex. tredjepartsleverantörer och följdincidenter på grund av en sådan incident, om kravet på betydande påverkan på driften av nätet eller tjänsten är uppfyllt.

Det anges numera i artikel 40.2 att vissa faktorer särskilt ska beaktas vid bedömningen av hur betydande påverkan en säkerhetsincident har haft. Dessa faktorer är det antal användare som påverkas av incidenten, hur länge incidenten varar, hur stort det geografiska område som påverkas av säkerhetsincidenten är, i vilken utsträckning nätets eller tjänstens funktion påverkas och i vilken utsträckning ekonomisk och samhällelig verksamhet påverkas.

Det är viktigt med tydlighet när det gäller vilka säkerhetsincidenter som ska rapporteras. De beskrivna faktorerna är endast exempel och angivna på en övergripande nivå. Det kan därför behövas ytterligare vägledning för att i ett enskilt fall avgöra om en incident kan anses ha en betydande påverkan på nät och tjänster. Den mer detaljerade regleringen bör som hittills framgå av myndighetsföreskrifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om rapportering av säkerhetsincidenter och om undantag från rapporteringsskyldigheten.

Till skillnad från förslaget i promemorian föreslås i avsnitt 18.1 att 6 kap. 4 a och 4 b §§ LEK om rapportering av integritetsincidenter ska föras över till den nya lagen. Dessa paragrafer genomför bestämmelserna om säkerhet i samband med behandlingen av uppgifter i e-dataskyddsdirektivet 2002/58/EG. Incidenter med påverkan på uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster kommer även fortsättningsvis att rapporteras också enligt de bestämmelserna.

Information till allmänheten

För genomförande av artikel 40.2 bör det, på motsvarande sätt som hittills, i lagen anges att tillsynsmyndigheten får ålägga en nät- eller tjänstetillhandahållare att informera allmänheten om en säkerhetsincident, om detta ligger i allmänhetens intresse. Även om tillsynsmyndigheten kan besluta om ett sådant åläggande anser regeringen, i likhet med *Internetstiftelsen*, att det normalt ligger i berörda tillhandahållares intresse att på eget initiativ informera sina kunder och allmänheten om inträffade incidenter.

Information till användare

Enligt artikel 40.3 i EU-direktivet ska den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, om det föreligger ett särskilt och betydande hot om en säkerhetsincident, informera de användare som kan komma att påverkas av hotet om de eventuella skydds- eller motåtgärder användarna kan vidta. Om det är lämpligt ska även information om själva hotet lämnas. Krav som motsvarar dessa bestämmelser bör föras in i den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör också ha möjlighet att meddela föreskrifter om informationsskyldigheten.

18 Behandling av trafikuppgifter och integritetsskydd

18.1 Genomförandet av e-dataskyddsdirektivet

Regeringens förslag: Bestämmelserna som genomför e-dataskyddsdirektivet ska föras över till den nya lagen med den ändringen att de ska gälla för den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Det ska dock införas undantag från bestämmelserna om skydd för konfidentialitet vid kommunikation och trafikuppgifter för sådan behandling av uppgifter som tillhandahållare av nummeroberoende elektroniska kommunikationstjänster vidtar i syfte att upptäcka sexuella övergrepp mot barn på nätet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att vissa bestämmelser om behandling av trafikuppgifter ska gälla anmälningspliktig verksamhet enligt lagen. I promemorian föreslås inte att bestämmelserna om rapportering av integritetsincidenter ska föras över till den nya lagen eller att det ska införas undantag för behandling av uppgifter i enlighet med den tillfälliga förordningen för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. Ett flertal remissinstanser, bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Hi3G Access AB* och *PTS*, anser att fler bestämmelser som genomför e-dataskyddsdirektivet ska föras över till den nya lagen. PTS anför också att reglernas tillämplighet på nummerobero-

ende interpersonella kommunikationstjänster bör ses över samt har synpunkter på flera definitioner. *SOS Alarm Sverige AB* efterfrågar ett förtydligande i lagen om att hämtning av lokaliseringssuppgifter vid anrop till 112 får göras direkt från terminalutrustningen. Integritetsskyddsmyndigheten har även frågor om gränsdragningen mot EU:s dataskyddsförordning.

Skälen för regeringens förslag: I 6 kap. 1–3, 4–10, 11–16, 17, 18 och 24 §§ LEK finns bestämmelser som genomför e-dataskyddsdirektivet 2002/58/EG (se prop. 2002/03:110 s. 248 f. och 389 f. samt prop. 2010/11:115 s. 129 f. och 181 f.). Bestämmelserna i e-dataskyddsdirektivet gäller till dess den nya förordningen om integritet och elektronisk kommunikation träder i kraft (se avsnitt 4). Det går i nuläget inte att säga när detta kommer att ske och vilka lagändringar som då kommer att aktualiseras. Samtliga de bestämmelser i LEK som genomför e-dataskyddsdirektivet bör därför föras över till den nya lagen, se nedan särskilt om 6 kap. 3 och 4–4 b §§ LEK.

Av artikel 2 i e-dataskyddsdirektivet och artikel 125 i EU-direktivet framgår att definitionerna i EU-direktivet, däribland den nya definitionen av elektronisk kommunikationstjänst, gäller även för de regler som genomför e-dataskyddsdirektivet. Eftersom den nya definitionen av elektronisk kommunikationstjänst omfattar även nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, kommer tillhandahållare av sådana tjänster att omfattas av de bestämmelser som genomför e-dataskyddsdirektivet i den nya lagen.

I 6 kap. 1 § finns definitioner av vissa uttryck som gäller endast för det kapitlet. I linje med vad *PTS* framför bör de definitioner som används i flera kapitel samlas i lagens inledande kapitel. Definitionerna av abonnent, integritetsincident och trafikuppgift bör därför föras över till den nya lagen och redovisas samlade med övriga definitioner.

I vissa bestämmelser i 6 kap. LEK används ordet användare. *PTS* anser att ordet bör bytas ut mot slutanvändare. Användare har dock en vidare innebörd än slutanvändare, då användare även omfattar en fysisk eller juridisk person som själv tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Ordet användare bör därför behållas i de aktuella bestämmelserna.

I 6 kap. 3 och 4–4 b §§ finns bestämmelser om åtgärder för att säkerställa skydd av uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, om rapportering av integritetsincidenter och om information till abonnenter om det finns särskild risk för bristande skydd av behandlade uppgifter. Paragraferna genomför artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet. De täcker till stora delar samma område som de bestämmelser som föreslås i avsnitt 17.1 och 17.3 och som genomför artiklarna 40 och 41 i EU-direktivet. Det finns dock vissa skillnader. Kravet på skyddsåtgärder enligt 6 kap. 3 § LEK gäller all behandling av uppgifter som har samband med tillhandahållandet av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Dessutom innebär bestämmelserna om rapportering av integritetsincidenter, om krav på information till abonnenter och på att föra förteckningar över integritetsincidenter vissa avvikelser från de krav som föreslås i avsnitt 17.1 och 17.3.

Av artikel 40.4 i EU-direktivet framgår att artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet inte ska påverkas av EU-direktivets bestämmelser om säkerhet i nät

och tjänster. Som bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Hi3G Access AB* påpekar fortsätter e-dataskyddsdirektivet att gälla tills vidare. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian bör därför 6 kap. 3 och 4–4 b §§ LEK föras över till den nya lagen. Regeringens förslag medför därmed ingen skillnad när det gäller rapportering av integritetsincidenter. Det innebär bl.a. att rapportering av integritetsincidenter ska ske i enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 611/2013 av den 24 juni 2013 om åtgärder tillämpliga på anmälan av personuppgiftsbrott enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG vad gäller personlig integritet och elektronisk kommunikation.

I 6 kap. 5–8 §§ finns grundläggande regler om behandling av trafikuppgifter, bl.a. om utplåning och aidentifiering. Paragraferna genomför artikel 6 i e-dataskyddsdirektivet. Artikel 6 riktar sig till såväl tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät som tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Vid genomförandet användes därför uttrycket den som bedriver anmälningspliktig verksamhet. Som föreslås i avsnitt 9 kommer nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster inte att omfattas av kravet på anmälan i den nya lagen. Bestämmelserna bör därför justeras så att de avser den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst.

I 6 kap. 9 och 10 §§ regleras behandling av lokaliseringssuppgifter som inte är trafikuppgifter. Paragraferna genomför artikel 9 i e-dataskyddsdirektivet.

I 6 kap. 11–14 §§ regleras skyldigheterna att tillhandahålla ospecificerade räkningar och nummerpresentation, åsidosättande av skydd mot nummerpresentation samt skydd mot automatisk vidarekoppling. Paragraferna genomför artiklarna 7, 8, 10 och 11 i e-dataskyddsdirektivet. För en enhetlig terminologi bör faktura användas i stället för räkning i motsvarigheten till 6 kap. 11 § (se avsnitt 16.10.2). I den nya lagen införs uttrycket talkommunikationstjänst, som i stora delar ersätter uttrycket telefonitjänst (se avsnitt 15 och 18.3). Motsvarigheten till 6 kap. 14 § bör därför justeras till att gälla den som tillhandahåller en talkommunikationstjänst.

I 6 kap. 15 och 16 §§ regleras abonnentförteckningar. Paragraferna genomför artikel 12 i e-dataskyddsdirektivet.

I 6 kap. 17 § finns ett förbud mot behandling av uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till meddelandet, om inte någon av de berörda användarna har samtyckt till behandlingen. Det finns vissa undantag från förbudet. Paragrafen genomför artikel 5.1 och 5.2 i e-dataskyddsdirektivet.

I 6 kap. 18 § regleras uppgifter som lagras i eller hämtas från användarens terminalutrustning. Paragrafen genomför artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet. Den hindrar inte att SOS Alarm Sverige AB hämtar lokaliseringssuppgifter via mobiltelefonens GPS-utrustning när en hjälpsökande ringer 112 (se PTS skrivelse av den 1 oktober 2019, dnr 19-11145). Nödcommunication behandlas i avsnitt 16.11.

I 6 kap. 24 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas enligt 6 § första och andra stycket och om de krav som ska ställas på en allmänt tillgänglig telefonitjänst som medger identifiering av det anropande eller uppkopplade telefonnumret eller vidare-

koppling. Bemyndigandet bör föras över till den nya lagen, men terminologin bör anpassas till att avse den som tillhandahåller en kommunikationstjänst (se avsnitt 15). Med stöd av bemyndigandet kan det t.ex. meddelas föreskrifter om åtgärder för att motverka att nummerpresentationstjänster manipuleras så att det ser ut för mottagaren av ett samtal som att samtalet kommer från ett visst befintligt nummer, men det nummer som visas är oriktigt eller fiktivt (s.k. spoofing).

Att bestämmelserna om integritetsskydd i den nya lagen även tillämpas på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster innebär att personuppgiftsbehandling som i dag faller under EU:s dataskyddsförordning, för vilken Integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn, kan komma att omfattas av den nya lagen och av PTS tillsynsområde. Det kan, som Integritetsskyddsmyndigheten påpekar, innebära en förändring av den registrerades rättigheter, de personuppgiftsansvarigas skyldigheter i fråga om exempelvis it-säkerhet och de tillsyns- och sanktionsbefogenheter som är aktuella i olika fall. Den situation som Integritetsskyddsmyndigheten lyfter fram uppstår dock inte med anledning av genomförandet av EU-direktivet. Förhållandet mellan bestämmelserna om integritetsskydd enligt e-dataskyddsdirektivet och EU:s dataskyddsförordning, de gränsdragningsfrågor som det föranleder och vad det innebär för tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster och tillsynsmyndigheter är sådant som både Integritetsskyddsmyndigheten och PTS hanterar inom ramen för sina uppgifter och som de samverkar om. En sådan analys av gränsdragningsfrågor som Integritetsskyddsmyndigheten efterfrågar är inte möjlig inom ramen för detta lagstiftningsarbete. I avsnitt 28 behandlas de konsekvenser som förslagen medför för tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Som behandlas i avsnitt 4 föreskriver den tillfälliga förordningen för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet ett tillfälligt undantag från artiklarna 5.1 och 6.1 i e-dataskyddsdirektivet för tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster i vissa fall. Förordningen begränsar därigenom rätten till skydd av konfidentialitet vid kommunikation och trafikuppgifter i förhållande till tillhandahållare av sådana tjänster. Den avviker därmed från regleringen i direktiv (EU) 2018/1972, där tillhandahållare av sådana tjänster omfattas av samma regler som gäller alla andra elektroniska kommunikationstjänster i fråga om integritetsskydd.

Undantaget gäller endast i syfte att upptäcka sexuella övergrepp mot barn på nätet, rapportera sådant material till brottsbekämpande myndigheter och till organisationer som agerar i allmänhetens intresse mot sexuella övergrepp mot barn och avlägsna material med sexuella övergrepp mot barn från dessa tjänster.

För att den behandling som tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster vidtar i enlighet med förordningens bestämmelser inte ska stå i strid med svensk rätt krävs viss anpassning. I de bestämmelser som genomför artiklarna 5.1 och 6.2 i e-dataskyddsdirektivet i den nya lagen bör det därför införas undantag för den uppgiftsbehandling som tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster vidtar i enlighet med förordningen.

18.2 Lagring och annan behandling av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *PTS* anser att det bör klargöras hur uttrycket internetåtkomst förhåller sig till internetanslutningstjänst. Myndigheten efterfrågar även ett bemyndigande i lag för att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får lagras. De brottsbekämpande myndigheterna, bl.a. *Säkerhetspolisen*, *Åklagarmyndigheten* och *Tullverket*, framhåller att det är angeläget att utreda bl.a. en lagringsskyldighet även för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. *Verket för innovationssystem* understryker vikten av tydliga föreskrifter för att minimera risken för incidenter.

Skälen för regeringens förslag: I 6 kap. 1, 3 a, 5 och 16 a–g §§ LEK behandlas lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål (s.k. datalagring). Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Som *PTS* påpekar används i LEK:s bestämmelser om datalagring ordet internetåtkomst, som definieras i 6 kap. 1 § LEK, samtidigt som ordet internetanslutningstjänst införs i den nya lagen (se avsnitt 8). Internetåtkomst har en särskild betydelse i datalagringsbestämmelserna och är inarbetat i det sammanhanget (se prop. 2010/11:46 s. 30). Enligt regeringens bedömning är internetåtkomst och internetanslutningstjänst inte utan vidare överväganden utbytbara mot varandra. Definitionen av internetåtkomst bör därför föras över till den nya lagen och tills vidare användas i bestämmelserna om datalagring. Vidare bör definitionerna av meddelan- dehantering och misslyckad uppringning föras över till den nya lagen.

Användningen av traditionella kommunikationstjänster minskar till förmån för nya nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster som t.ex. meddelandetjänster i internetbaserade appar eller knutna till sociala medier. Sådana kommunikationstjänster omfattas inte av reglerna om bl.a. datalagring. Av detta följer att reglerna om hemliga tvångsmedel, som i sig visserligen är teknikneutralt utformade, i praktiken sällan kan tillämpas på dessa tjänster. Hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation är därför inte längre lika effektiva metoder för att förhindra och bekämpa brott som de har varit tidigare. Teknikutvecklingen och de nya kommunikationsmönster som skapas i samband med den kräver att lagstiftningen anpassas för att brottsbekämpningen ska vara effektiv. Riksdagen har i samband med att de nya reglerna om datalagring vid brottsbekämpning antogs tillkännagivit för regeringen att den skyndsamt ska återkomma med förslag som dels innebär en mer omfattande skyldighet att lagra uppgifter med koppling till nationell säkerhet, dels innebär en mer omfattande lagringsskyldighet generellt (bet. 2018/19:JuU27, rskr. 2018/19:296). Mot denna bakgrund finns det, som bl.a. *Säkerhetspolisen* och *Åklagarmyndigheten* anför, och som även *Ekobrottsmyndig-*

heten och Tullverket är inne på, skäl att utreda behovet av ändringar i bestämmelserna om hemliga tvångsmedel och datalagring för tillämpningen på t.ex. nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Regeringen har därför den 5 augusti 2021 tillsatt en utredning som bl.a. ska analysera förutsättningarna för att tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster ska kunna omfattas av skyldigheten att lagra och ge tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation och ta ställning till om en sådan skyldighet bör införas (dir. 2021:58).

Som föreslås i avsnitt 9.1 kommer nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inte att omfattas av kravet på anmälan i den nya lagen. Det krävs därför inte någon justering av bestämmelserna om datalagring i 6 kap. 3 a och 16 a–f §§ för att klargöra att de inte tillämpas på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Vid införandet och anpassningen av lagringsskyldigheten bedömde regeringen att lagringsskyldighetens omfattning bör regleras i lag men att den tekniska specifikationen av lagringskrav i stället kunde regleras i förordning (prop. 2018/19:86 s. 38 f.). I lagen anges därför vilka teknikområden som omfattas av lagringsskyldigheten, t.ex. telefonitjänst, och ändamålet med lagringen, t.ex. identifiering eller spårning av en kommunikationskälla. Den tekniska beskrivningen av vad som ska lagras anges genom verkställighetsföreskrifter i förordning. Denna ordning bedömdes vara förenlig med regeringsformens skydd av den personliga integriteten. Det finns inte skäl att nu göra någon annan bedömning.

18.3 Övriga bestämmelser om behandling av uppgifter

Regeringens förslag: Övriga bestämmelser i lagen om elektronisk kommunikation om behandling av uppgifter ska föras över till den nya lagen.

Bestämmelserna om tystnadsplikt och om skyldighet att lämna ut uppgifter i vissa fall ska inte gälla för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian undantas inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster från tystnadsplikten och uppgiftsskyldigheten.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. Ett antal remissinstanser, däribland *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Säkerhetspolisen*, efterfrågar förtydliganden eller har synpunkter på bestämmelsernas tillämplighet på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. *PTS* har synpunkter på ordet telefonitjänst.

Skälen för regeringens förslag: I 6 kap. LEK finns ytterligare bestämmelser om behandling av uppgifter m.m. som inte avser att genomföra någon EU-rättslig lagstiftning. Liksom de bestämmelser som behandlas i avsnitt 18.2 har vissa av bestämmelserna betydelse för de brottsbekämpande myndigheternas arbete.

I 1 kap. 7 § LEK finns bl.a. definitionen av telefonitjänst. I den nya lagen införs uttrycket talkommunikationstjänst, som i stora delar ersätter uttrycket telefonitjänst (se avsnitt 15). Definitionen av telefonitjänst ställer till skillnad från definitionen av talkommunikationstjänst inte något krav på dubbelriktad kommunikation. Telefonitjänst bör därför behållas i de bestämmelser om datalagring och anpassningsskyldighet som förs över till den nya lagen.

I 6 kap. 8 § LEK finns undantag från skyldigheten att utplåna och avidentifiera trafikuppgifter. Bestämmelsen i 6 kap. 8 § 1 gäller när en myndighet eller en domstol behöver tillgång till uppgifter för att lösa tvister. Den genomför artikel 6.6 i e-dataskyddsdirektivet (se avsnitt 18.1).

Undantaget i 6 kap. 8 § 2 avser elektroniska meddelanden som omfattas av ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken (se prop. 2020/21:72 s. 21 f. och 72 f.). Bestämmelsen i 6 kap. 8 § 3 avser situationen då uppgifterna omfattas av ett beslut om hemliga tvångsmedel (se prop. 2002/03:110 s. 392 och prop. 2011/12:55 s. 142). Även i 6 kap. 10 a § LEK regleras behandling av uppgifter som omfattas av beslut om inhämtning av uppgifter enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet (se prop. 2011/12:55 s. 142 f.). Tillämpningen av nämnda bestämmelser om behandling av trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter förutsätter bl.a. att beslut om hemliga tvångsmedel fattas med stöd av annan lagstiftning. Som framgår av avsnitt 18.2 ska bl.a. tillämpningen av bestämmelserna i LEK om hemliga tvångsmedel och om datalagrings-skyldighet för tillhandahållare av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster utredas. Om ett beslut om hemliga tvångsmedel som fattas enligt annan lagstiftning riktas mot en tillhandahållare av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, bör dock inte verkställigheten av det hindras av bestämmelserna i den nya lagen om elektronisk kommunikation. Ändringen av definitionen av elektronisk kommunikationstjänst bör mot denna bakgrund inte leda till någon ändring av 6 kap. 8 och 10 a §§ LEK när den förs över till den nya lagen. Av detta följer också att undantaget från skyldigheten att utplåna och avidentifiera trafikuppgifter när uppgifterna behövs för att förhindra och avslöja obehörig användning av nät eller tjänster i 6 kap. 8 § 4 kommer att gälla för tillhandahållare av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster (se prop. 2002/03:110 s. 392 och prop. 2011/12:55 s. 142).

I 6 kap. 10 b § regleras behandling av trafikuppgifter, lokaliseringssuppgifter som inte är trafikuppgifter och uppgifter om abonnemang för att medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten (VMA) genom mobilnät (se avsnitt 16.12 och prop. 2016/17:113 s. 13 f. och 29). Bestämmelserna om VMA avser den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig mobil nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst. Den omfattar därmed inte den som tillhandahåller en nummerberoende interpersonell kommunikationstjänst.

I 6 kap. 19 § finns bestämmelser om skyldighet att anpassa en verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs (se prop. 2002/03:110 s. 267 f. och prop. 2011/12:55 s. 63 f. och 143). Som bl.a. *PTS* efterfrågar bör det klargöras

om tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas av bestämmelserna. Anpassningsskyldigheten för allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster gäller för den som tillhandahåller en sådan tjänst till en mobil nätanslutningspunkt. Tillhandahållandet av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster sker inte till en mobil nätanslutningspunkt. Sådana tjänster tillhandahålls oberoende av huruvida den underliggande internettjänsten är fast eller mobil. Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas därför inte i dagsläget av bestämmelserna om anpassningsskyldighet.

I 6 kap. 19 a § finns bestämmelser om skyldighet att överföra signaler som förs över Sveriges gräns till samverkanspunkter så att inhämtning av signaler ska kunna ske enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (se prop. 2006/07:63 s. 83 f. och 142 f.).

I 6 kap. 20–23 §§ finns det bestämmelser om tystnadsplikt och om uppgiftsskyldighet. Som *Säkerhetspolisen* påtalar medför den nya definitionen av elektronisk kommunikationstjänst att bestämmelserna enligt promemorian förslag omfattar även nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. I promemorian redovisas inga skäl för denna utvidgning av tillämpningsområdet. Bestämmelserna om tystnadsplikt och om uppgiftsskyldighet omfattas inte av EU-direktivet. Den ändrade definitionen av elektronisk kommunikationstjänst bör med hänsyn till detta inte utvidga tillämpningsområdet för bestämmelserna till tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster utan närmare överväganden. Det saknas dock underlag för sådana överväganden i detta lagstiftningsarbete. En utvidgning av tillämpningsområdet för bestämmelserna bör därför inte göras inom ramen för genomförandet av direktivet. Som framgår av avsnitt 18.2 har regeringen tillsatt en utredning med uppdrag att analysera tillämpningen av vissa bestämmelser på tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, bl.a. frågan om förutsättningarna för en utvidgning av tillämpningsområdet för bestämmelserna om tystnadsplikt och om uppgiftsskyldighet.

De angivna paragraferna bör sammanfattningsvis föras över till den nya lagen med de justeringar som det redogörs för ovan.

19 Uppgiftsskyldighet

19.1 Företags skyldighet att lämna uppgifter

Regeringens förslag: Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till regleringsmyndigheten som behövs för

- förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd att använda radiosändare eller nummer eller medgivande att överlåta eller hyra ut tillstånd,
- offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till nytta för konsumenterna,
- klart definierade statistiska ändamål, rapporter och studier,
- marknadsanalys, inbegripet uppgifter om marknader i efterföljande led eller slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till de analyserade marknaderna,
- beslut om skyldigheter,
- att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och nummer,
- att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossisttjänster som har gjorts tillgängliga för konkurrenter, täckning och utbyggnad inom landet, uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har eller identifiering av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt geografiska kartläggningar, och
- genomförande av geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Om de uppgifter som kan lämnas för utvärdering av utvecklingen av nät och tjänster eller för genomförande av geografiska kartläggningar inte är tillräckliga, ska regleringsmyndigheten ha rätt att på begäran få sådana upplysningar och handlingar av andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer.

Andra uppgifter än uppgifter som behövs för förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd att använda radiosändare eller nummer eller medgivande att överlåta eller hyra ut tillstånd, får inte begäras in före ett marknadsinträde eller som villkor för detta.

En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad i grossistledet ska på begäran tillhandahålla regleringsmyndigheten redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att uppgiftsskyldigheten inte ska omfatta tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Det föreslås inte heller att uppgifter ska kunna hämtas in från andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. Flera remissinstanser, bl.a. *TechSverige*,

anser att det bör framgå av lagen att en begäran ska vara proportionell och motiverad. *Tele2 Sverige AB* anser att skyldigheten är betungande och att företag inte ska behöva ta fram nya uppgifter. Andra remissinstanser, däribland *Telenor Sverige AB* och *Teracom AB*, efterfrågar förtydliganden om uppgiftsskyldigheten i förhållande till sekretess och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. *PTS* förordar att undantaget för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster tas bort.

Skälen för regeringens förslag

Uppgiftsskyldighet för den som bedriver verksamhet som omfattas av den nya lagen

Bestämmelser om företags skyldigheter att lämna uppgifter, förutom inom ramen för den allmänna tillsynen, finns i artiklarna 20.1, 21.1 och 48.4. De motsvarar delvis artikel 5.1 i ramdirektivet och artiklarna 10.1 och 11.1 i auktorisationsdirektivet.

Enligt artikel 20.1 första stycket andra meningen i EU-direktivet ska företag kunna åläggas att lämna information om framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter. De ska också kunna åläggas att lämna information om elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter som är uppdelad på lokal nivå och tillräckligt detaljerad för att möjliggöra den geografiska kartläggningen och identifieringen av områden i enlighet med artikel 22 i direktivet.

Enligt artikel 20.1 tredje stycket är ett företag som har betydande inflytande på en marknad i grossistledet skyldigt att på begäran lämna redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden. En motsvarande bestämmelse finns i 8 kap. 1 § andra stycket LEK. Den bestämmelsen bör därför föras över till den nya lagen.

I artikel 21.1 första stycket c–j finns allmänna skyldigheter för företagen att på begäran lämna uppgifter när det gäller den allmänna auktorisationen, nyttjanderätter och skyldigheter som kan åläggas företag. Enligt artikel 20.1 ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster tillhandahåller viss information. Det förhållandet att artikel 21.1 anger att information ska lämnas avseende bl.a. den allmänna auktorisationen kan inte anses medföra en begränsning av artikelns tillämpningsområde till företag som omfattas av den allmänna auktorisationen. Till skillnad från promemorian, och i likhet med *PTS*, bedömer regeringen att uppgiftsskyldigheten även ska gälla den som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Bestämmelser som delvis motsvarar artikel 21.1 första stycket c–j finns i 8 kap. 1 § första stycket LEK. Dessa bestämmelser bör föras över till den nya lagen med de ändringar som behövs med anledning av ändringarna i artikel 21.1 första stycket c–i. I punkt j regleras inhämtning av uppgifter för att besvara framställningar från Berec. Den punkten behandlas i avsnitt 19.2.

Punkt c om uppgifter avseende förfaranden för och bedömning av framställningar om beviljande av nyttjanderätter och artikel 48.4 om uppgifter som krävs för att bedöma sökandes förmåga att uppfylla tänkta tillstånds-

villkor i samband med tillståndsprovning efter allmän inbjudan till ansökan, överensstämmer med 8 kap. 1 § första stycket 1 LEK.

Punkt d om offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna överensstämmer med 8 kap. 1 § första stycket 2 LEK.

Punkt e om sammanställning av klart definierad statistik, rapporter eller studier överensstämmer med 8 kap. 1 § första stycket 3 LEK när det gäller statistik. Det bör, i punkten, när den förs över till den nya lagen läggas till att uppgifter får begäras in även för rapporter och studier.

Punkt f om marknadsanalyser som avses i direktivet, bl.a. uppgifter om de marknader i efterföljande led eller de slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till de analyserade marknaderna, har i sak en motsvarighet i 8 kap. 1 § första stycket 4 LEK. Av tydlighetsskäl bör dock de exempel på marknader som anges i direktivet läggas till.

Punkt g om trygghandet av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och av nummerresurser har en motsvarighet i 8 kap. 1 § första stycket 6 LEK, förutom att den bestämmelsen endast omfattar förvaltning av radiofrekvenser. Det bör läggas till att även uppgifter som behövs för att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av nummer får begäras in.

Punkt h och artikel 20.1 första stycket andra meningen i EU-direktivet om utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som har gjorts tillgängliga för konkurrenter överensstämmer med 8 kap. 1 § första stycket 7 LEK. Av punkt h framgår dock att även uppgifter om den framtida utvecklingen av nät och tjänster som kan påverka täckning och utbyggnad inom landet, uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har eller identifiering av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt den geografiska kartläggningen ska kunna begäras in. Detta bör läggas till när bestämmelsen i LEK förs över till den nya lagen.

Punkt i är ny. Där anges att även de uppgifter som behövs för genomförande av geografiska kartläggningar ska kunna begäras in. Även detta bör framgå av den nya lagen. Därigenom tillgodoses motsvarande krav i artikel 20.1 första stycket andra meningen i EU-direktivet.

Av artikel 21.1 andra stycket i EU-direktivet framgår att endast uppgifter som behövs för förfaranden för och bedömning av framställningar om beviljande av nyttjanderätter får begäras in före ett marknadsinträde eller som ett villkor för detta. En i huvudsak motsvarande bestämmelse finns i 8 kap. 1 § tredje stycket LEK. Bestämmelsen bör föras över till den nya lagen med de ändringar som behövs för att tillgodose direktivets krav.

En begäran om information kan vara betungande för den som ska lämna informationen. En begäran måste därför stå i proportion till syftet med inhämtningen. För PTS följer detta av förvaltningslagen (2017:900) och någon särskild bestämmelse behöver inte föras in i den nya lagen. EU-direktivet medger inte heller någon sådan begränsning av uppgiftsskyldigheten till befintliga uppgifter som *Tele2 Sverige AB* efterfrågar. I att informationen ska lämnas på begäran ingår att det ska anges för vilket ändamål informationen ska lämnas (se prop. 2002/03:110 s. 401). Inte heller detta behöver regleras särskilt.

I 8 kap. 1 § första stycket 8 LEK anges att uppgiftsskyldigheten även omfattar uppgifter som behövs för att upprätta en detaljerad förteckning

över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet i fråga om sådan egendom eller annat som kan utnyttjas gemensamt enligt 4 kap. 14 § i lagen. Detta genomför artikel 12.4 i ramdirektivet (se prop. 2010/11:115 s. 144). Den artikeln har ingen motsvarighet i EU-direktivet. Någon motsvarighet till 8 kap. 1 § första stycket 8 LEK behövs därför inte i den nya lagen.

Som bl.a. *Teracom AB* påpekar kan de uppgifter som PTS samlar in vara känsliga för uppgiftslämnaren. Bestämmelser om sekretess i statlig tillsynsverksamhet för bl.a. uppgift om ett företags affärs- eller driftsförhållanden finns i 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) jämförd med 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) och p. 99 i bilagan till den förordningen. Sekretess gäller enligt de bestämmelserna i PTS verksamhet som består i utredning, tillståndsgivning, tillsyn och stödgivning enligt förordningen (2018:1300) om statligt stöd för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer. Enligt 18 kap. 8 § OSL gäller sekretess för uppgift som kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd som avser telekommunikation eller system för automatiserad behandling av information. Det kan också förekomma att uppgifter är säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585). För sådana uppgifter kan aktuella sekretessgrunder bl.a. vara utrikessekretess, sekretess i det internationella samarbetet och försvarssekretess enligt 15 kap. 1, 1 a och 2 §§ OSL. Sekretess enligt dessa bestämmelser gäller även hos PTS. Mot denna bakgrund bedöms det inte behövas några ytterligare bestämmelser om sekretess.

Uppgifter från andra företag

För det fall att den information som regleringsmyndigheten kan samla in enligt artikel 20.1 första stycket i EU-direktivet är otillräcklig har det i andra stycket införts en ny möjlighet att begära in information även från andra relevanta företag som är aktiva inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer. I promemorian föreslås en sådan möjlighet för uppgiftsinhämtning inom ramen för tillsynen (se avsnitt 20.2). För ett korrekt genomförande bör dock en motsvarande möjlighet att på begäran få information från sådana aktörer införas i den nya lagen även såvitt gäller uppgifter som behövs för att utvärdera utveckling av nät och tjänster och för geografiska kartläggningar.

19.2 Inhämtning av uppgifter för Berec och Berecbyrån

Regeringens förslag: Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till regleringsmyndigheten som behövs för att den ska kunna lämna information till Berec och Byrån för stöd till Berec.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 40 i Berecförordningen (EU) 2018/1971 finns bestämmelser om utbyte av information. Av punkt 1 i artikeln framgår att regleringsmyndigheten ska förse Berec eller Byrån för

stöd till Berec (Berecbyrån) med information som krävs för att dessa organ ska kunna utföra sina uppgifter. Av punkt 5 framgår att ansvariga myndigheter och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter eller tillhörande tjänster ska kunna åläggas att lämna all information som krävs för att den nationella regleringsmyndigheten ska kunna lämna information enligt punkt 1. Även av artikel 21.1 första stycket j i EU-direktivet framgår att nationella regleringsmyndigheter ska ha rätt att kräva att företag tillhandahåller de uppgifter som krävs för att den nationella regleringsmyndigheten ska kunna besvara framställningar om uppgifter från Berec.

Berecs uppgifter framgår av artikel 4 i Berecförordningen och omfattar en rad områden där det kan krävas insamling av olika slag av information från Berecs medlemmar. Det gäller bl.a. att ge EU-institutionerna och de nationella regleringsmyndigheterna bistånd i tekniska frågor om elektronisk kommunikation. Andra exempel är att bistå och ge råd till Europeiska kommissionen i utarbetandet av lagstiftningsförslag, att avge yttranden när det gäller bl.a. förslag till nationell SMP-reglering och att utfärda riktlinjer om bl.a. geografiska kartläggningar, minimikriterier för referenserbjudanden, tillämpningen av regler om s.k. symmetrisk reglering och saminvestering samt tillträde till roaming.

Berecbyråns uppgifter framgår av artikel 5 i Berecförordningen och inkluderar att samla information från de nationella regleringsmyndigheterna, att utbyta och översända information med anknytning till Berecs uppgifter, att utarbeta rapporter om utvecklingen av den europeiska marknaden för elektronisk kommunikation, att hjälpa Berec att upprätta och upprätthålla register och databaser samt att tillhandahålla annat administrativt och innehållsrelaterat stöd till Berec.

Mot denna bakgrund bör den som bedriver verksamhet som omfattas av den nya lagen på begäran vara skyldig att tillhandahålla regleringsmyndigheten upplysningar och handlingar som behövs för att den ska kunna lämna information till Berec och Berecbyrån i enlighet med artikel 40 i Berecförordningen.

I likhet med de uppgifter som samlas in från företag med stöd av LEK kan uppgifter som samlas in med stöd av Berecförordningen vara känsliga för de uppgiftslämnande företagen. Enligt 15 kap. 1 a § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess för uppgift som en myndighet har inhämtat i syfte att överlämna den till ett utländskt organ bl.a. på grund av en bindande EU-rättsakt. Av 8 kap. 3 § 1 samma lag framgår dock att sekretess inte hindrar att uppgifter röjs för en utländsk myndighet, om utlämnandet sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning. En sådan uppgiftsskyldighet finns i artikel 40 i Berecförordningen. Det finns därmed inget som hindrar informationsutbyte i enlighet med den artikeln.

19.3 Offentliggörande av information

Regeringens förslag: Information som ska offentliggöras enligt lagen, eller enligt de skyldigheter, villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten innan den offentliggörs.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår av avsnitt 16.5 är tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster skyldiga att offentliggöra viss information och kan åläggas en sådan skyldighet. Av artiklarna 103.1 och 104.1 i EU-direktivet framgår också att informationen på begäran ska lämnas till behörig myndighet respektive nationell regleringsmyndighet innan den offentliggörs. Där det är relevant ska informationen enligt artikel 104.1 också lämnas till andra behöriga myndigheter.

Enligt 7 kap. 3 § tredje stycket LEK ska information som ska hållas allmänt tillgänglig enligt lagen, eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, utan anmodan lämnas till tillsynsmyndigheten. Stycket saknar direkt motsvarighet i tidigare EU-regelverk och avser att säkerställa att myndigheten får tillgång till allmänt tillgänglig information. För ett korrekt genomförande av artiklarna 103.1 och 104.1 i EU-direktivet bör stycket föras över till den nya lagen med den ändringen att skyldigheten ska omfatta information som ska offentliggöras enligt lagen, eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Informationen bör lämnas till tillsynsmyndigheten innan den offentliggörs. Det framstår inte som motiverat att allmänt tillgänglig information i samtliga fall ska lämnas till myndigheten. Det bör vara tillräckligt att informationen lämnas på begäran av myndigheten i enlighet med direktivet.

19.4 Särredovisning och ekonomisk rapportering

Regeringens förslag: Bestämmelsen i lagen om elektronisk kommunikation om särredovisning av verksamheter i vissa fall ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 8 kap. 16 § LEK får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer besluta om en skyldighet att särredovisa verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som bedriver anmälningspliktig verksamhet och har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än enligt den lagen. Paragrafen genomförs enligt artikel 13.1 i ramdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 286 f. och 407).

Regleringen omfattar offentliga eller privata organ som genom lag eller annan författning eller något administrativt instrument har reserverats en rätt att tillhandahålla en tjänst eller utöva en verksamhet. Det kan t.ex. röra

sig om elföretag som i enlighet med ellagen (1997:857) har beviljats nät-koncession för område och som även bedriver anmälningspliktig verksamhet för elektronisk kommunikation.

Artikel 17.1 i EU-direktivet motsvarar artikel 13.1 i ramdirektivet. EU-direktivet ger på samma sätt som tidigare medlemsstaterna möjlighet att välja mellan att kräva att sådana organ särredovisar den verksamhet som har samband med elektronisk kommunikation eller håller verksamheterna strukturellt separerade. Vid genomförandet av ramdirektivet valde Sverige att införa ett krav på särredovisning. Det har inte framkommit skäl för att ha en annan ordning än särredovisning i dessa fall. Bestämmelsen i 8 kap. 16 § LEK bör därför föras över till den nya lagen.

20 Tillsyn

20.1 Tillsynens omfattning

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om tillsynens omfattning ska föras över till den nya lagen. Tillsynen ska också omfatta beslut om åtaganden som har meddelats med stöd av lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Luffartsverket* efterfrågar en tydligare gränsdragning mot tillsynsansvaret enligt regelverk som behandlar frekvenser för luftfart.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 30.1 första stycket i EU-direktivet ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter utövar tillsyn över att företagen uppfyller villkoren för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna till radiofrekvenser eller nummer, de särskilda skyldigheter som anges i artikel 13.2 i direktivet och skyldigheten att använda radiofrekvenser ändamålsenligt och effektivt. Artikeln motsvarar i sak artikel 10.1 i auktorisationsdirektivet, förutom ett nytt tillägg om att tillsynen även ska avse en ändamålsenlig och effektiv radiofrekvensanvändning.

Enligt 7 kap. 1 § första stycket LEK ska tillsynsmyndigheten ha tillsyn över efterlevnaden av lagen och de beslut om skyldigheter eller villkor samt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Av detta följer att en tillsynsåtgärd bl.a. kan avse att se till att radiofrekvenser används effektivt. Bestämmelserna bör därför föras över till den nya lagen.

Av EU-direktivet framgår att den nationella regleringsmyndigheten även ska utöva tillsyn över och säkerställa att företag med betydande inflytande på marknaden (SMP-företag) följer de åtaganden som myndigheten har beslutat ska vara bindande på samma sätt som gäller ålagda skyldigheter (artiklarna 76.3, 78.4 och 79.4). I avsnitt 14.4 och 14.5 föreslås en ny reglering i fråga om bindande åtaganden om villkor för sam-

investering eller tillträde. Tillsynen bör därför även omfatta tillsynsmyndighetens beslut att ett sådant åtagande ska vara bindande.

Som *Luftfartsverket* påpekar finns det regelverk som angränsar till det område som regleras av LEK och av den nya lagen. Om det uppstår gränsdragningsproblem i enskilda fall, är det viktigt att myndigheterna har en dialog. De frågor som faller inom ramen för den nya lagen, bl.a. frekvensförvaltning och tillståndsgivning, ska dock prövas av regleringsmyndigheten.

20.2 Uppgifter som behövs för tillsynen

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska kunna förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Om de uppgifter som kan lämnas inte är tillräckliga, ska tillsynsmyndigheten kunna förelägga andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer att tillhandahålla sådana upplysningar eller handlingar. Förelägganden ska få förenas med vite. Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till Berec som organet behöver för kontroll av att dess yttranden följs.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att uppgifter från andra företag ska kunna inhämtas genom förelägganden eller att förelägganden ska kunna förenas med vite.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *PTS* anser att det bör finnas en uttrycklig skyldighet att lämna uppgifter till myndigheten samt påpekar att möjligheten att få in uppgifter från andra företag än de som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är begränsad om det inte finns en möjlighet att förelägga om detta.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 7 kap. 3 § första stycket 1–4 LEK får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av

1. betalning av avgift,
2. efterlevnaden av de allmänna skyldigheter som gäller enligt lagen,
3. efterlevnaden av villkor som meddelats med stöd av lagen, och
4. efterlevnaden av de särskilda skyldigheter som ålagts enligt lagen.

Enligt andra stycket i paragrafen får sådana förelägganden förenas med vite.

Bestämmelserna genomför artikel 5.1 i ramdirektivet och artiklarna 10.1, 10.4 och 11.1 första stycket a och b i auktorisationsdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 285 f. och 298). Artiklarna motsvaras i huvudsak av artiklarna 20.1 första stycket första meningen, 21.1 första stycket a och b, 30.1 andra stycket och 30.4 i EU-direktivet.

I artikel 20.1 första stycket första meningen har uppgiftsskyldigheten utvidgats till att avse även uppgifter som är nödvändiga för att Berec ska

kunna säkerställa att yttranden som antas i enlighet med EU-direktivet och Berekförordningen (EU) 2018/1971 följs. Uppgiftsskyldigheten i förhållande till Berek är ny. I övrigt motsvarar bestämmelsen i huvudsak artikel 5.1 första stycket första meningen i ramdirektivet.

I förarbetena till LEK bedömdes att rätten till nödvändig information enligt artikel 5.1 i ramdirektivet, i praktiken inskränkts av regleringen i artikel 11.1 i auktorisationsdirektivet genom att det där specificerades vad som är nödvändig information. Någon allmän skyldighet att lämna nödvändig information infördes därför inte i LEK (se prop. 2002/03:110 s. 285 och prop. 2010/11:115 s. 143). Artiklarna motsvaras av artikel 20.1 respektive artikel 21 i EU-direktivet.

Av artikel 21.1 första stycket i EU-direktivet framgår dock numera att den uppgiftsskyldighet som regleras där gäller utöver artikel 20. Vidare bedöms artiklarna 20.1 första stycket första meningen, 21.1 första stycket a och b, 30.1 andra stycket och 30.4 i EU-direktivet sammantagna innebära att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att få de uppgifter som behövs för tillsyn över att lagen samt de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. En bestämmelse med en sådan innebörd bör föras in i den nya lagen. Uppgiftsskyldigheten bör på samma som tidigare regleras som en möjlighet för tillsynsmyndigheten att förelägga någon att lämna uppgifter. Ett sådant föreläggande ska också kunna förenas med vite. Att en aktör inte följer ett föreläggande kan vara skäl att vidta ytterligare tillsynsåtgärder (se avsnitt 20.3).

Av artikel 76.3 framgår bl.a. att tillsynsmyndigheten kan kräva att ett företag som anses ha betydande inflytande på marknaden årligen lämnar in redogörelser för efterlevnaden av villkoren för saminvestering eller tillträde som anges i artikel 76.1 (se vidare avsnitt 14.4 och 14.5 om bindande åtaganden). I den mån sådana redogörelser krävs in för att kontrollera att villkoren följs är redogörelserna exempel på uppgifter som behövs för tillsynen. Någon särskild reglering av detta uppgiftslämnande behövs därför inte.

Utöver detta bör den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen på begäran ska tillhandahålla Berek de upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att dess yttranden följs.

För det fall den information som tillsynsmyndigheten kan samla in enligt artikel 20.1 första stycket i EU-direktivet är otillräcklig har det i andra stycket införts en ny möjlighet att begära in information även från andra relevanta företag som är aktiva inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer. En motsvarande möjlighet bör införas i den nya lagen. Som *PTS* påpekar bör tillsynsmyndigheten ha möjlighet att förelägga en sådan aktör att lämna uppgifter. Företag ska enligt artikel 20.1 sjätte stycket tillhandahålla begärd information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som krävs. Även ett sådant föreläggande bör därför kunna förenas med vite.

Enligt skäl 57 i EU-direktivet tar artikeln bl.a. sikte på den som tillhandahåller innehållstjänster. Ett annat exempel skulle kunna vara företag som tillhandahåller tjänster som i och för sig faller utanför definitionen för interpersonella kommunikationstjänster, t.ex. applikationer där det finns en chattfunktion men den funktionen inte anses vara det huvudsakliga syftet med tjänsten. Det är även tänkbart att ett föreläggande skulle kunna

riktas mot andra företag än sådana som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster som kan ha skyldigheter enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät.

20.3 Tillsynsförfarandet och tillsynsåtgärder

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om tillsynsförfarandet, tillsynsåtgärder och interimistiska beslut ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *PTS* efterfrågar ett förtydligande av användningen av underrättelse och föreläggande.

Skälen för regeringens förslag: Om tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt LEK inte följer lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, ska myndigheten enligt 7 kap. 4 § LEK underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig inom skälig tid. Tillsynsmyndigheten får enligt 7 kap. 5 § meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 4 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Den som är föremål för tillsyn ska alltid ha en möjlighet att yttra sig. Underrättelsen ger tillsynsföremålet en möjlighet att bemöta misstanken och eventuellt vidta rättelse på frivillig väg utan att tillsynsmyndigheten meddelar ett föreläggande. Det krävs däremot inte att den som fått en underrättelse inte har rättat sig efter vad som står i den för att ett föreläggande ska få meddelas. Ett föreläggande kan meddelas i samband med en underrättelse eller senare beroende på vad tillsynsmyndigheten bedömer som mest lämpligt med hänsyn till omständigheterna. Reglernas utformning syftar till att snabba på och effektivisera tillsynsprocessen (se prop. 2010/11:115 s. 140 och 185). Att förelägga i samband med en underrättelse förkortar i regel tillsynsprocessen och kan till exempel motiveras av att upprätthålla stabiliteten på marknaden.

Om ett föreläggande inte följs kan tillsynsmyndigheten återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse. Tillsynsmyndigheten kan också meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Sådana åtgärder får dock vidtas först efter det att den tidsfrist som gavs i underrättelsen löpt ut. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Dessa bestämmelser genomför artikel 10.2, 10.3 och 10.5 i auktorisationsdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 299 f. och 398 f. och prop. 2010/11:115 s. 139 f. och 185 f.). Artikel 30.2, 30.3 och 30.5 i EU-direk-

tivet motsvarar i sak artikel 10.2, 10.3 och 10.5 i auktorisationsdirektivet. Bestämmelserna i 7 kap. 4 och 5 §§ LEK bör därför föras över till den nya lagen. Det bör även omfatta åtaganden av ett företag med betydande inflytande på marknaden om villkor för saminvestering eller tillträde (se avsnitt 18.1).

I avvaktan på att ett ärende avgörs slutligt får tillsynsmyndigheten enligt 7 kap. 8 § LEK omedelbart förelägga någon att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller besluta att en verksamhet helt eller delvis ska upphöra. Ett sådant beslut får förenas med vite.

En förutsättning för ett sådant ingripande är att en överträdelse av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan. Vidare kan ett sådant föreläggande beslutas om överträdelsen kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, eller andra användare av radiofrekvenser.

Giltighetstiden för ett sådant beslut får vara högst tre månader. Om rättelse inte vidtas, får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Bestämmelserna genomför artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 300 f. och 399 och 2010/11:115 s. 140 och 186) som motsvaras av artikel 30.6 i EU-direktivet. Bestämmelserna i 7 kap. 8 § LEK bör därför föras över till den nya lagen. Ett tillägg bör göras även här för att tydliggöra att åtgärderna även ska få avse åtaganden av ett företag med betydande inflytande på marknaden om villkor för saminvestering eller tillträde (se avsnitt 18.1).

20.4 Ändring och återkallelse av tillstånd

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om återkallelse av tillstånd, ändring av tillståndsvillkor och ekonomisk kompensation ska föras över till den nya lagen. Ett tillstånd till annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren ska få återkallas och tillståndsvillkoren få ändras omedelbart, om det finns efterfrågan på den harmoniserade användningen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att bestämmelser om samråd ska meddelas i lag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Telenor Sverige AB* och *Teracom AB* har synpunkter på den ekonomiska ersättningen vid återkallelse. *Teracom AB* efterfrågar mer nyanserade regler när det gäller återkallelse av tillstånd för annan användning än på de harmoniserade villkoren.

Skälen för regeringens förslag

Återkallelse av tillstånd och ändring av tillståndsvillkor

Enligt 7 kap. 6 § LEK får ett tillstånd återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som är en förutsättning för att tillstånd att använda radiosändare ska beviljas har upphört att gälla, om inte särskilda skäl talar mot en återkallelse,
2. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet,
3. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,
4. radioanvändningen har orsakat skada för Sveriges säkerhet eller det kan antas att radioanvändningen kommer att orsaka sådan skada,
5. tillståndshavaren trots påminnelse inte betalar avgifter enligt lagen, eller
6. tillståndshavaren begär att tillståndet ska återkallas.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart vid medgivande till överlåtelse av tillstånd att använda radiosändare eller nummer.

Tillstånd för sådan radioanvändning som omfattas av s.k. dubbel tillståndsplikt får inte återkallas på grund av att den har eller kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet (se prop. 2019/20:15 s. 31 f. och 47 f.).

Ett tillstånd får återkallas enligt punkterna 1–4 endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Om det finns skäl att återkalla ett uthyrt tillstånd att använda radiosändare på grund av omständigheter som hänför sig till hyrestagaren, anges i 7 kap. 6 a § LEK att återkallelsen i stället ska avse medgivandet till uthyrning.

Enligt 7 kap. 7 § LEK får en frekvenstilldelning för rundradiosändning ändras, om det är nödvändigt för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sådan verksamhet. Vidare anges att en återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor på grund av förändringar inom radiotekniken får beslutas endast om det finns synnerliga skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. I detta sammanhang ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen uppnåtts och vilka effekterna blir på tillståndshavarens verksamhet av en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren.

Bestämmelserna har stöd i artikel 14 i auktorisationsdirektivet. Artiklarna 18 och 19 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 14 i auktorisationsdirektivet. Av den nya artikel 19.2 framgår dock att ett tillstånd att använda radiosändare får begränsas eller återkallas för att kunna säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiofrekvenser eller för att kunna frigöra harmoniserat frekvensutrymme. I sådana fall får det finnas nationella system för att ersätta tillståndshavare på lämpligt sätt. Att ändra radioanvändningen genom införande av icke teknik- och tjänste-

neutrala villkor ska enligt artikel 19.3 inte i sig utgöra tillräcklig grund för att återkalla en nyttjanderätt till radiospektrum.

Bestämmelserna i 7 kap. 6–7 §§ LEK bedöms vara förenliga med artiklarna 18 och 19.1–19.3 i EU-direktivet. De bör därför föras över till den nya lagen.

Återkallelse och ändring av tillstånd som rör annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren

Enligt artikel 45.3 andra stycket i EU-direktivet ska beslut att tillåta alternativ användning av ett harmoniserat frekvensband omprövas regelbundet. Dessutom ska omprövning alltid ske omgående på begäran av någon som har för avsikt att i stället använda bandet på de harmoniserade villkoren.

Enligt *Teracom AB* bör det inte räcka att en aktör uttrycker önskemål om att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren, utan det bör krävas starka skäl för att återkalla ett beviljat tillstånd även när det rör annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme. Regeringen konstaterar att enligt EU-direktivet ska en omprövning ske omedelbart om det rör sig om en vederbörligt motiverad begäran. Precis som vid tillståndsgivningen bör det krävas mer än att en aktör visar intresse på vaga grunder för att ett tillstånd ska ändras eller återkallas. Även för att omprövningen ska ske omedelbart krävs det en motiverad begäran. Vid bedömningen av om det finns en efterfrågan bör dock kravet på vad en intressent ska presentera inte sättas för högt.

För att omprövning ska kunna ske på det sätt som anges i EU-direktivet bör det framgå av lagen att ett tillstånd som avser annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme får återkallas och tillståndsvillkoren ändras omedelbart, om det finns en efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren.

Ekonomisk kompensation

Enligt 7 kap. 9 § LEK påverkar en återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor inte skyldigheten att betala ersättning för tillstånd som har meddelats efter ett auktionsförfarande, om inte annat bestäms i samband med återkallelsen eller villkorsändringen. En tillståndshavare har i allmänhet inte någon rätt att återfå sådan ersättning, vare sig helt eller delvis. Avsikten med denna ordning är dock att kunna ompröva ersättningsskyldigheten när återkallelsen eller villkorsändringen sker utan att det beror på tillståndshavaren (se prop. 2002/03:110 s. 301 och 399). Paragrafen bör föras över till den nya lagen.

I övrigt saknas bestämmelser om ekonomisk kompensation för den som eventuellt lider skada till följd av en återkallelse eller villkorsändring. EU-direktivet medför inte någon skyldighet att införa sådana bestämmelser. Förutsättningarna för återkallelse eller ändring av tillstånd framgår av lagen eller tillståndsvillkoren och är därmed kända för tillståndshavaren. I förarbetena till LEK bedömdes att det därför inte behövdes några bestämmelser om ekonomisk kompensation (se prop. 2002/03:110 s. 301). Samma bedömning gjordes i propositionen *Skydd av Sveriges säkerhet vid radioanvändning* (prop. 2019/20:15 s. 32 f.). Det finns inte anledning att nu göra någon annan bedömning.

Samråd

I promemorian föreslås att 8 kap. 8 § LEK om samråd vid beslut om ändring av tillstånd eller villkor ska föras över till den nya lagen. Paragrafen rör tillsynsmyndighetens handläggning av ärenden och har inga direkta rättsverkningar för enskilda. Enligt regeringens mening finns det inte skäl att tynga lagtexten med den typen av bestämmelser. Frågan om samråd bör i stället regleras genom förordning.

20.5 Tillsyn över efterlevnaden av vissa EU-rättsakter

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska ha tillsyn över att rättsakter som meddelas med stöd av EU-direktivet följs. Tillsynsmyndigheten ska få förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten uppgifter som behövs för tillsynen över sådana rättsakter. Ett sådant föreläggande ska få förenas med vite.

Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om tillsyn över roamingförordningen, TSM-förordningen och rättsakter som har antagits med stöd av e-dataskyddsdirektivet ska föras över till den nya lagen.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. Promemorians lagförslag har en annan utformning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag

Rättsakter som meddelas med stöd av EU-direktivet

Europeiska kommissionen har i vissa fall rätt att anta genomförandeakter om det krävs enhetliga villkor för genomförande av EU-direktivet. Kommissionen har också fått rätt att anta delegerade akter som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av EU-direktivet. När kommissionens mandat avser situationer där det kan komma att införas krav på aktörer som omfattas av den nya lagen behöver tillsynsmyndigheten kunna utöva tillsyn över att sådana rättsakter följs och, när det är relevant, kunna pröva tvister som har samband med dessa.

I den mån genomförandeakter har formen av direktiv ska dessa genomföras i nationell rätt. I sådana fall kommer tillsynsmyndigheten att med stöd av befintliga bestämmelser i lagen kunna utöva tillsyn och pröva tvister. När genomförandeakterna meddelas i form av direkt tillämpliga EU-förordningar behöver det dock införas särskilda tillsyns- och tvistlösningsbestämmelser (jfr prop. 2013/14:72 s. 28 f.).

Bestämmelser om rätt att besluta genomförandeakter som kan innebära krav på aktörer som omfattas av den nya lagen finns i artiklarna 40.5, 57.2, och 102.3 i EU-direktivet. Rätt att besluta delegerade akter med sådan effekt finns i artiklarna 75.1, 109.8 och 116 i EU-direktivet.

Artikel 40.5 avser genomförandeakter som specificerar dels de tekniska och organisatoriska åtgärder som de som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommu-

nikationstjänster ska vidta för att skydda säkerheten för sina nät eller tjänster, dels omständigheter, format och förfaranden i samband med underrättelser om säkerhetsincidenter.

Artikel 57.2 avser genomförandeakter som specificerar de fysiska och tekniska egenskaperna för sådana trådlösa accesspunkter med liten räckvidd som behöriga myndigheter inte får begränsa ibruktagnandet av.

Artikel 102.3 avser genomförandeakter med närmare angivelser om den mall för sammanfattning av avtalet som ska ges till en konsument innan ett avtal ingås. Med stöd av artikeln har kommissionens beslutat genomförandeförordning (EU) 2019/2243.

Artikel 75.1 avser delegerade akter för att fastställa unionsomfattande termineringstaxor för röstsamtal i mobila nät och fasta nät som den som tillhandahåller tjänster för terminering av röstsamtal ska följa. Med stöd av artikeln har kommissionen beslutat den delegerade förordningen (EU) 2021/654.

Artikel 109.8 avser delegerade akter om åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa kompatibilitet, interoperabilitet, kvalitet, tillförlitlighet och kontinuitet vid nödkommunikation, i fråga om lösningar för information om varifrån samtalen kommer, tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning och dirigerig till den lämpligaste alarmeringscentralen. De första av dessa akter ska antas senast den 21 december 2022.

Artikel 116 avser delegerade akter om ändring av bilagorna 5, 6 och 9–11 i EU-direktivet med syfte att ta hänsyn till den tekniska och sociala utvecklingen eller till förändringar av efterfrågan på marknaden.

De genomförandeakter och delegerade akter som kan aktualiseras med stöd av direktivbestämmelserna kommer att utgöra preciseringar av sådana skyldigheter som följer av den nya lagen eller föreskrifter som meddelas med stöd av den nya lagen. För att säkerställa att dessa rättsakter kan få omedelbart genomslag bör det göras möjligt för tillsynsmyndigheten att utöva tillsyn över att rättsakterna följs.

Enligt 7 kap. 1 § andra stycket 2 LEK ska tillsynsmyndigheten ha tillsyn över efterlevnaden av genomförandeåtgärder enligt bl.a. artikel 27a.5 i USO-direktivet om nummerserien 116, inbegripet nummer 116 000. I EU-direktivet finns det inte stöd för att anta sådana akter (journalje för försvunna barn, jfr artikel 96.1 i EU-direktivet). Bestämmelsen bör därför, i denna del, inte föras över till den nya lagen.

Uppgiftsskyldighet

Tillsynsmyndigheten bör också ha rätt att få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen över genomförandeakter och genomförandeåtgärder. Enligt 7 kap. 3 § första stycket 5 LEK får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att genomförandeåtgärder enligt 7 kap. 1 § andra stycket i lagen följs. Enligt 7 kap. 3 § andra stycket LEK får förelägganden förenas med vite.

Det finns även fortsättningsvis behov av att tillsynsmyndigheten kan få sådan information. Det gäller även för sådana genomförandeakter som meddelas med stöd av direktivet och som beskrivits ovan. Bestämmelserna bör därför föras över till den nya lagen.

Roamingförordningen och TSM-förordningen

I 7 kap. 3 a § LEK finns kompletterande tillsynsbestämmelser till roamingförordningen (EU) nr 531/2012 och till TSM-förordningen (EU) 2015/2120. Tillsynsmyndigheten får enligt paragrafen meddela de förelägganden och förbud som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i roamingförordningen och i genomförandeakter enligt samma förordning och i artiklarna 3–5a i TSM-förordningen. Förelägganden och förbud får förenas med vite. Vidare får tillsynsmyndigheten enligt 7 kap. 3 § första stycket 6 och andra stycket LEK vid vite förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av efterlevnaden av roamingförordningen och TSM-förordningen. Dessa bestämmelser bör föras över till den nya lagen.

Hänvisningen till roamingförordningen avser en viss angiven lydelse (statisk hänvisning). Lagen behöver då normalt ändras om EU-förordningen ändras. Hänvisningen till TSM-förordningen avser dock förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen (dynamisk hänvisning). Förordningen kan då ändras utan att lagen med nödvändighet behöver ändras. Genom en dynamisk hänvisning säkerställs att ändringar i förordningen får omedelbart genomslag när det gäller tillsynsmyndighetens sanktionsmöjligheter. I tillsynsbestämmelser som kompletterar EU-förordningar görs därför numera hänvisningarna ofta dynamiska. Det gäller även sådana hänvisningar i tillsynsbestämmelser i LEK (se prop. 2018/19:41 s. 12 och 18 med hänvisningar). Mot denna bakgrund är det lämpligt att även hänvisningen till roamingförordningen är dynamisk.

Genomförandeakter till e-dataskyddsdirektivet

Enligt 7 kap. 1 § andra stycket 3 LEK ska tillsynsmyndigheten även ha tillsyn över att genomförandeåtgärder som antagits med stöd av artikel 4.5 i e-dataskyddsdirektivet 2002/58/EG följs. Av 7 kap. 4 § LEK framgår att lagens möjligheter att ingripa med förelägganden och förbud är tillämpliga även när sådana genomförandeakter inte följs. Bestämmelserna om detta bör föras över till den nya lagen.

20.6 Lösning av tvister

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om lösning av tvister och om skyldighet att lämna uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist ska föras över till den nya lagen. Tvistlösningsförfarandet ska även omfatta tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och ett företag som tillhandahåller tillhörande faciliteter.

Tvistlösning ska också kunna ske om en operatör inte når en överenskommelse om tillträde till byggnader, anläggningar och föremål som är tekniskt lämpliga för att sätta upp trådlösa accesspunkter med kort räckvidd på eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att bestämmelser om tidsfrister ska meddelas i lag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Trafikverket* och *Försvarets radioanstalt* anser att vissa tvister om tillträde som rör Sveriges säkerhet bör prövas av regeringen i stället för av tillsynsmyndigheten.

Skälen för regeringens förslag

Tvistlösning i allmänhet

I 7 kap. 10 § LEK finns ett särskilt förfarande för lösning av tvister som uppkommer mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde. Tvistlösning enligt paragrafen är också möjlig i fall en överenskommelse om tillträde enligt 4 kap. 13 b § i lagen inte har nåtts inom två månader från det att en begäran mottagits. Sådana tvister får på begäran av en part hänskjutas för avgörande av tillsynsmyndigheten. En förutsättning för detta är att tvisten har samband med skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen. Det gäller även tvister som har samband med skyldigheter som följer av de genomförandeåtgärder som anges i 7 kap. 1 § andra stycket LEK eller av roamingförordningen (EU) nr 531/2012, eller om tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde. Tvisten ska avgöras så snart som möjligt. Beslutet ska meddelas senast fyra månader, eller om tvisten gäller tillämpningen av 4 kap. 13 b §, senast två månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Paragrafen genomför artikel 20 i ramdirektivet, som i huvudsak har förts över till artikel 26 i EU-direktivet, och artikel 9.3 i utbyggnadsdirektiv 2014/61/EU samt kompletterar artikel 17.1 i roamingförordningen. Enligt artikel 26 i EU-direktivet ska tvistlösning ske hos den nationella regleringsmyndigheten. Paragrafen innebär att det är tillsynsmyndigheten som bestämmer ett avtals innehåll, i den mån operatörer inte kommer överens när avtal ska slutas och en part hänskjuter tvisten till myndigheten. Regeringen ser för närvarande inget behov av att ändra denna ordning på det sätt som *Försvarets radioanstalt* efterfrågar.

Enligt artikel 26 i EU-direktivet ska även tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och företag som tillhandahåller tillhörande faciliteter kunna prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet. Bestämmelserna i 7 kap. 10 § LEK bör mot denna bakgrund föras över till den nya lagen med det tillägg som framgår av artikel 26 i EU-direktivet. Paragrafens bestämmelser om tidsfrister för avgörande av tvistlösningsärenden är dock sådana instruktioner för hur tillsynsmyndigheten ska gå till väga vid handläggningen av ärenden som fortsättningsvis bör meddelas i förordning i stället för i lag.

I avsnitt 20.1 föreslås att tillsynen ska utökas till att även omfatta beslut om bindande åtaganden. I konsekvens med detta bör tvistlösningsförfarandet även kunna komma i fråga vid tvister relaterade till sådana åtaganden.

Twister om tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät

I avsnitt 12.2 föreslås att offentliga organ på rättvisa och skäliga villkor på begäran ska ge en operatör tillträde till byggnader, anläggningar och annan egendom som är tekniskt lämplig för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Besked om huruvida tillträde lämnas eller inte ska ges inom två månader. Regleringen har utformats i nära anslutning till vad som gäller när en bredbandsutbyggare begär tillträde till fysisk infrastruktur enligt 2 kap. 1–3 §§ lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen).

Om en nätinnehavare och bredbandsutbyggare inte når en överenskommelse om tillträde ska, om någon av dem begär det, en tvistlösningsmyndighet pröva tvisten (se 2 kap. 4 § utbyggnadslagen). I likhet med huvudregeln vid tvistlösning enligt 7 kap. 10 § LEK ska tvisten avgöras så snart som möjligt. Beslut ska meddelas inom fyra månader från det att begäran kom in till tvistlösningsmyndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

En operatör eller ett offentligt organ bör kunna begära tvistlösning hos tillsynsmyndigheten enligt den nya lagen om en överenskommelse inte nås om tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Tillsynsmyndigheten ska då pröva om tillträde ska ges och, i sådant fall, på vilka villkor detta ska ske. Tvistlösningsmöjligheten bör gälla i de fall en överenskommelse om tillträde eller villkoren för tillträdet inte har nåtts.

Som framgår av avsnitt 12.2 gäller inte skyldigheten att lämna tillträde om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt. Twister hos tillsynsmyndigheten kan därför komma att röra frågor om vilken skada som kan uppkomma för totalförsvaret och Sveriges säkerhet. Enligt *Trafikverket* bör en sådan tvist lösas av regeringen. Prövningen av om ett tillträde ska lämnas och, i sådant fall, på vilka villkor kommer dock att innefatta en rad bedömningar som inte avser frågan om Sveriges säkerhet. Tvistlösningsbeslutet kommer att gälla som avtal mellan parterna, se ovan. Det bedöms därför inte som lämpligt att regeringen löser tvister. Tillsynsmyndigheten bör inför lösning av en sådan tvist höra Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i fråga om vad som kan tänkas medföra skada för totalförsvarets militära respektive civila del. Tillsynsmyndigheten bör vidare höra Säkerhetspolisen om tvisten annars rör frågor om Sveriges säkerhet. Detta bör regleras i förordning.

Uppgiftsskyldighet i tvistlösningsärenden

Enligt 7 kap. 10 a § LEK får tillsynsmyndigheten förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs i tvistlösningsärenden som avser allmänna skyldigheter enligt lagen, villkor som meddelats med stöd av lagen eller särskilda skyldigheter som beslutats med stöd av lagen. Ett föreläggande får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas, vilket hänger samman med att ett vitesföreläggande enligt paragrafen inte får överklagas (se 8 kap. 21 § LEK och prop. 2006/07:119 s. 36, 44 och

46). Enligt artikel 26.1 andra meningen i EU-direktivet ska alla parter samarbeta fullt ut med tillsynsmyndigheten i tvistlösningsärenden. Tillsynsmyndigheten bör ha möjlighet att få de uppgifter som behövs för att kunna lösa den hänskjutna tvisten. Paragrafen bör föras över i sak till den nya lagen.

Alternativa tvistlösningsmetoder

I 7 kap. 10 b–12 §§ LEK finns det alternativa metoder för att lösa hänskjutna tvister.

Om det med hänsyn till den frågeställning som tvisten aktualiserat är lämpligare att den avgörs genom en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen, får tillsynsmyndigheten besluta att inte ta upp tvisten för avgörande. Vidtas inte någon tillsynsåtgärd inom fyra månader från det att en part har hänskjutit tvisten, ska dock myndigheten pröva tvisten på ny ansökan av någon av parterna.

Om det med hänsyn till tvistens beskaffenhet är lämpligare, får tillsynsmyndigheten, i stället för att ta upp en tvist till prövning eller vidta en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen, hänskjuta tvisten för medling. Parterna ska i sådant fall beredas tillfälle att till myndigheten komma in med förslag på en lämplig person som medlare. Har medling pågått i fyra månader eller avbrutits dessförinnan utan att parterna kommit överens, ska myndigheten pröva tvisten på ny ansökan av någon av parterna. Parterna ska solidariskt betala skäligen ersättning till medlaren för arbete och utlägg.

Dessa bestämmelser genomför artikel 20.2 i ramdirektivet, som utan ändring i sak har förts över till artikel 26.2 i EU-direktivet. De bör därför föras över till den nya lagen.

20.7 Gränsöverskridande tvister

Regeringens förslag: Om ett tvistlösningsärende också har hänskjutits till en eller flera tillsynsmyndigheter i en annan stat inom Europeiska unionen och tvisten påverkar handeln mellan staterna i unionen, ska tillsynsmyndigheten underrätta Berec om tvisten. Ärendet ska då inte få avgöras förrän Berec har yttrat sig. Om ärendet brådskar med hänsyn till intresset att trygga konkurrensen eller att skydda slutanvändarnas intressen, ska dock beslut få meddelas att gälla till dess något annat bestäms. Tillsynsmyndigheten ska avgöra ärendet inom en månad från det att Berec har yttrat sig och ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag: I 7 kap. 13 § LEK finns särskilda bestämmelser för det fall en tvist också har hänskjutits till en eller flera tillsynsmyndigheter i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Tillsynsmyndigheten ska då samordna sina insatser med den eller de utländska myndigheterna och får begära att Berec ska yttra sig om vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten. När tillsynsmyndigheten har begärt ett sådant yttrande, får ärendet inte avgöras förrän

yttrandet har lämnats. I brådskande fall får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat förordnas. Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet. Paragrafen genomför artikel 21 i ramdirektivet.

Bestämmelser om gränsöverskridande tvister finns i artikel 27 i EU-direktivet. Dessa innebär flera förändringar i förhållande till ramdirektivet.

Kravet på samordning mellan de olika myndigheterna har ersatts med ett krav på att underrätta Berec om tvisten påverkar handeln mellan medlemsstaterna inom EU. Syftet med detta är att åstadkomma en konsekvent tvistlösning i enlighet med direktivets mål. I skäl 87 i EU-direktivet finns vissa exempel på åtgärder som påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Det är fråga om åtgärder som direkt eller indirekt påverkar handelsmönstren mellan medlemsstater på ett sådant sätt att det skapar hinder för den inre marknaden. Åtgärderna ska ha omfattande konsekvenser för företag eller användare i andra medlemsstater, t.ex. genom att påverka priserna för användare i andra medlemsstater, möjligheterna för företag i en annan medlemsstat att tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst eller möjligheterna att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster. Det kan också vara åtgärder som påverkar marknadsstrukturen eller tillträdet till marknaden och som har konsekvenser för företag i andra medlemsstater.

Berec ska snarast och inom fyra månader i ett yttrande uppmana de berörda tillsynsmyndigheterna att vidta särskilda åtgärder eller att inte vidta någon åtgärd. Liksom tidigare får tillsynsmyndigheten inte avgöra ärendet förrän Berec har yttrat sig. I artikeln förtydligas att interimistiska beslut endast får fattas om det behövs för att trygga konkurrensen eller skydda slutanvändarnas intressen. Vidare regleras att tillsynsmyndigheten ska fatta beslut i ärendet inom en månad från det att Berec har yttrat sig.

Bestämmelserna i 7 kap. 13 § LEK bör föras över till den nya lagen med de skillnaderna att tillsynsmyndigheten ska underrätta Berec om tvisten om den påverkar handeln mellan medlemsstaterna inom EU, att interimistiska åtgärder får vidtas endast om det behövs för att trygga konkurrensen eller skydda slutanvändares intressen och att beslut ska meddelas inom en månad från det att Berec har yttrat sig.

21 Sanktionsavgifter

21.1 EU-direktivets bestämmelser om sanktioner

Av artikel 29.1 i EU-direktivet följer att det ska finnas regler om lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelse av de bestämmelser som genomför direktivet. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att reglerna tillämpas. Om det är nödvändigt, får sanktionerna innebära böter eller på förhand fastställda eller återkommande administrativa sanktioner.

Hänvisningen till böter och återkommande administrativa sanktioner är ny i förhållande till artikel 21a i ramdirektivet, som infördes genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG. Dessförinnan angavs det endast i artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet att medlemsstaterna fick ge berörda myndigheter befogenhet att vid behov införa

ekonomiska sanktioner om ett företag inte åtgärdar en överträdelse av regelverket. Genom direktiv 2009/140/EG ändrades också artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet så att det angavs att avskräckande ekonomiska sanktioner, inbegripet retroaktiva sanktioner, ska kunna införas.

Enligt artikel 106.7 i EU-direktivet ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för en tillhandahållares underlåtelse att uppfylla de skyldigheter som gäller vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänster och nummerportering, inbegripet förseningar eller missbruk som företagen själva står för eller som sker på deras vägnar. Artikeln, som till stor del är omarbetad och mer detaljerad, har sitt ursprung i artikel 30.4 i USO-direktivet, som infördes genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (se avsnitt 16.8).

21.2 Nuvarande sanktionssystem och tidigare överväganden

De sanktionsverktyg som normalt står till buds för staten är straff och sanktionsavgifter samt vite, förbud och återkallelse av tillstånd.

Dagens sanktionsmöjligheter framgår av 7 kap. 5, 6 och 8 §§ LEK. PTS får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse ska ske. Sådana beslut får förenas med vite. Det finns också möjlighet att återkalla tillstånd och besluta att den som har åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten. Under vissa särskilt allvarliga omständigheter kan ett interimistiskt beslut fattas bl.a. om att ett tillstånd ska återkallas. Dessa bestämmelser genomförs enligt artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet i dess ursprungliga lydelse (se prop. 2002/03:110 s. 298 f. och 398).

Efter lagens tillkomst konstaterades att det inte fanns tillräckliga instrument i LEK för att förmå operatörer att följa PTS konkurrensfrämjande skyldighetsbeslut, dvs. beslut om sådana skyldigheter som kan åläggas med stöd av 4 kap. 4 § och, numera, 5 kap. 13 § LEK. I praktiken behövde besluten ofta följas upp av tillsynsåtgärder för att få effekt. Det var vanligt att operatörer hänsköt tvister om skyldigheternas innebörd till PTS för tvistlösning, eftersom de inte kunde komma överens med operatörer med betydande inflytande på olika marknader. Som ett ytterligare påtryckningsmedel för att få berörda aktörer att följa skyldighetsbesluten infördes bestämmelser i 7 kap. 13 a § LEK om att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en särskild skyldighet som beslutats med stöd av lagen ska ersätta den skada som därigenom uppkommer (se prop. 2006/07:119 s. 37 f.).

Ändringen 2009 av artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet och införandet av artikel 21a i ramdirektivet ledde inte till någon ändring i LEK. Det konstaterades då att ändringarna tycktes göra det möjligt att införa sanktionsavgifter. Det bedömdes dock att möjligheterna att meddela förelägganden och förbud vid vite, i vissa fall som löpande vite, fick anses ha varit effektiva för att uppnå syftet. Det fanns därför inte anledning att överväga några andra åtgärder än dessa (se Ds 2010:19 s. 260 f.). För att genomföra artikel 30.4 i USO-direktivet infördes det dock bestämmelser om att den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster under vissa förutsätt-

ningar ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål vid överlämnande av nummer eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant överlämnande har skett (se 7 kap. 13 b § LEK som behandlas i avsnitt 16.8).

21.3 Behovet av utökade sanktionsmöjligheter

PTS hemställan

PTS föreslår att myndigheten ska få möjlighet att besluta om sanktionsavgifter för överträdelser av ett antal bestämmelser i LEK. Det gäller överträdelser av bestämmelserna om

- anmälningsplikt i 2 kap. 1 §,
- användning av nummer i 3 kap. 19 §,
- skyldighet att utnyttja ledningar och om samlokalisering i 4 kap. 13 a och 14 §§,
- driftsäkerhet och integritet i 5 kap. 6 b och 6 c §§ och 6 kap. 3–4 b §§,
- allmänna skyldigheter i 5 kap. 7–7 c och 9 §§,
- särskilda rättigheter för abonnenter i 5 kap. 15–15 c, 17, 17 a och 19 §§, och
- förbud mot avlyssning, underlättande av hemlig avlyssning, överföring av information till samverkanspunkter och om utlämnande av uppgifter i 6 kap. 17, 19, 19 a och 22 §§.

PTS föreslår också att straffstadgandet i 7 kap. 15 § andra stycket LEK för överträdelser av förbudet i 6 kap. 17 § LEK mot att ta del av eller på annat sätt behandla uppgifter i elektroniska meddelanden och trafikuppgifter upphävs och delvis ersätts av en möjlighet att besluta om sanktionsavgifter.

Med utgångspunkt i de bestämmelser som PTS tar upp bedömer regeringen att fyra områden är särskilt problematiska när det gäller att få alla aktörer att följa gällande regelverk. Hit hör bestämmelserna om innehållet i avtal om tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, uppsägningstider och bindningstider enligt 5 kap. 15–15 b §§, överlämnande av nummer vid byte av leverantör (nummerportering) enligt 5 kap. 9 §, driftsäkerhet och arbete för att förebygga integritetsincidenter enligt 5 kap. 6 b och 6 c §§ och 6 kap. 3–4 b §§ samt förbud mot och underlättande av hemlig avlyssning, överföring av information till samverkanspunkter och om utlämnande av uppgifter enligt 6 kap. 17, 19, 19 a och 22 §§.

Informationskrav för avtal och avtalsvillkor

I 5 kap. 15–15 b §§ LEK finns detaljerade krav på vad ett avtal ska innehålla och på avtalsvillkor som gäller giltighetstid, bindningstid och uppsägningstid. Bestämmelserna kompletteras i vissa avseenden med närmare bestämmelser i myndighetsföreskrifter. Bestämmelserna syftar till att stärka slutanvändares ställning.

I avsnitt 16.4 föreslås att nya bestämmelser om information innan ett avtal ingås ska föras in i den nya lagen. Sådan information ska som utgångspunkt utgöra avtalsinnehåll. Bestämmelserna avses ersätta bestämmelserna om innehåll i avtal i 5 kap. 15 § LEK. De nya bestämmelserna

innehåller bl.a. ett krav på att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet. En sådan sammanfattning ska innehålla de viktigaste delarna av den information som ska ges innan ett avtal ingås, bl.a. uppgifter om tillhandahållarens namn, adress och kontaktuppgifter, de huvudsakliga egenskaperna hos varje tjänst som tillhandahålls, priser, avtalstid och villkor för förlängning och uppsägning. Med hänsyn till att de sektorsspecifika informationskraven är mycket omfattande och detaljerade bedöms sammanfattningen av avtalet ge bl.a. konsumenter den lättöverskådliga information som behövs för att de ska kunna göra välinformerade val.

Vidare föreslås i avsnitt 16.7.1 och 16.7.3 att bestämmelserna i LEK som reglerar bindningstid och uppsägningstid ska föras över till den nya lagen. Det föreslås också nya bestämmelser om uppsägningstid för ett avtal med bindningstid som har förlängts automatiskt.

Återkommande undersökningar under flera år har visat att konsumenter av olika skäl uppfattar telekombranschen som särskilt problematisk. Under de senaste tre åren har PTS exempelvis tagit emot över 400 klagomål om avtalets innehåll. Även Konsumentverket och Telekområdgivarna har tagit emot många klagomål. Av klagomålen framgår att konsumenter och andra slutanvändare har särskilt svårt att förstå sig på de tjänster som erbjuds på marknaden för elektronisk kommunikation.

Det har förekommit klagomål där det har varit oklart för konsumenter vilket företag som de har träffat avtal med i fall där hela kundstockar har sålts. Det har då varit oklart vem konsumenten är kund hos och till vem betalning ska ske. I vissa fall har två operatörer samtidigt angett att en och samma person är kund hos dem. Vidare förekommer det att operatörer tillämpar avtal med längre bindningstider eller längre uppsägningstider än vad som är tillåtet i konsumentavtal och att avtal saknar några av avtalsvillkor som krävs enligt lagstiftningen.

Ofta vidtas åtgärder för att ändra villkoren först efter påpekanden i samband med tillsyn. De särskilda skyddsreglerna på området, inte minst de som har en direkt verkan på konsumentens val och rätt att ta sig ur avtal, är fortsatt problematiska i fråga om efterlevnad och tillsyn. Nuvarande sanktioner bedöms därför inte vara tillräckliga för att uppnå syftet med skyddsreglerna och leva upp till EU-direktivets krav på sanktionssystemet.

Nummerportabilitet

I 5 kap. 9 § LEK finns bestämmelser om att en abonnent har rätt att behålla sitt nummer vid byte av leverantör av elektroniska kommunikationstjänster (nummerportabilitet) och om hur bytet ska gå till. Det finns också detaljerade myndighetsföreskrifter om hur nummerportering ska gå till. I 7 kap. 13 b § LEK finns bestämmelser om att leverantörer ska ersätta abonnenter för skada som uppkommer genom bl.a. dröjsmål vid nummerportering. I avsnitt 16.8 föreslås att bestämmelserna om nummerportabilitet och skadeståndsskyldighet ska föras över till den nya lagen.

Nummerportabilitet är fortfarande viktigt för konsumenter liksom för konkurrensen mellan tillhandahållare. I skäl 277 i EU-direktivet framhålls möjligheten att byta tillhandahållare som en grundläggande förutsättning för effektiv konkurrens i en konkurrensutsatt miljö. Det har dock under en längre tid funnits marknadsaktörer som använder sig av oetiska försälj-

ningsmetoder. Detta ger upphov till problem när ärenden om överlämnande av nummer ska hanteras. Det förekommer bl.a. att nummerportering sker utan abonnenters vetskap eller uttryckliga vilja (s.k. slamming). Det finns också exempel på att tillhandahållare flyttar nummer till sig utan att abonnenten förstår det. Problem uppstår när kunden sedan vill återgå till sitt tidigare abonnemang men inte medges överflyttning av sitt nummer.

Med de befogenheter som PTS nu har kan mindre seriösa aktörer fördröja en tillsynsprocess under lång tid utan att tillsynsinsatser har någon större effekt. Skadeståndsbestämmelsen i 7 kap. 13 b § LEK verkar inte heller vara tillräcklig för att denna kategori aktörer ska följa bestämmelserna om nummerportabilitet.

Det finns behov av att skapa bättre förutsättningar för att bestämmelserna om nummerportabilitet ska följas, så att alla aktörer som ger sig in på marknaden tvingas beakta risken att drabbas av sanktioner om reglerna inte följs. En konsekvens av sådana sanktioner bör också bli att konsumenternas förtroende för branschen på sikt ökar, vilket ligger i det allmännas intresse. Att regelverket inte följs kan också få konsekvenser för enskilda som inte är obetydliga. Även här bedöms nuvarande sanktionssystem ha brister.

Säkerhet i nät och tjänster

Enligt 5 kap. 6 b § LEK ska den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidta åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet och i 5 kap. 6 c § finns bestämmelser om rapportering av störningar och avbrott i driften. I 6 kap. 3–4 b §§ finns bestämmelser som ålägger den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda lagrade uppgifter och uppgifter som behandlas när tjänster tillhandahålls, att informera abonnenter om särskilda risker för bristande skydd av behandlade uppgifter och om rapportering av integritetsincidenter.

Målet med tillsynen är att dessa bestämmelser följs på ett sådant sätt att alla i Sverige har kontinuerlig tillgång till tjänster och kan kommunicera förtroligt och att information inte används på ett sätt som går ut över den enskildes integritet. Artiklarna 40 och 41 i EU-direktivet innebär en utvidgning och skärpning av reglerna om säkerhet för nät och tjänster. Det föreslås i avsnitt 17.1 och 17.3 att 5 kap. 6 b och 6 c §§ LEK ska ersättas med krav på att vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Vidare föreslås att de ska ersättas av krav att rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på driften av nät och tjänster och att informera användare om hot om säkerhetsincidenter. Vidare föreslås i avsnitt 18.1 och 18.2 att 6 kap. 3–4 b §§ ska föras över till den nya lagen.

Samhället, företag och individer är beroende av att kommunikationsnät och kommunikationstjänster fungerar överallt och hela tiden. Detta gäller även samhällsviktig verksamhet, särskilt vid extraordinära händelser. De som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster hanterar alltmer integritetskänslig information

om slutkunder, vilket ställer krav på tillräckligt skydd av behandlade uppgifter. Aidentifierade trafikuppgifter och metadata har ett högt ekonomiskt värde och används bl.a. för att kartlägga användarmönster.

Säkerhetsincidenter och integritetsincidenter innebär ofta en skada för enskilda som är svår att reparera i efterhand även om åtgärder vidtas för att undvika att incidenter upprepas i framtiden. Därför är det viktigt att det finns tydliga drivkrafter för operatörer att följa gällande regelverk. Detta gäller inte minst vid underlåtenhet att åtgärda brister eller sårbarheter som borde ha kunnat upptäckas och hanteras innan de orsakat en incident eller på annat sätt uppmärksammats, t.ex. inom ramen för ett tillsynsärende. I praktiken riskerar företagen inte några särskilda konsekvenser för sådan underlåtenhet, eftersom tillsynen endast är framåtsyftande. I tillsynsverksamheten förekommer det att incidenter upprepas för att företaget inte vidtagit den åtgärd som behövdes från början. Företaget har då vidtagit en billigare eller mindre tidskrävande åtgärd än vad som egentligen behövdes, trots vetskap om att det antagligen var otillräckligt. Detta är särskilt allvarligt och kan mer effektivt förebyggas genom andra sanktioner än förelägganden vid vite. Mer direkta sanktioner bör även kunna vara mer effektiva i fall där det är systematiska brister som ligger bakom incidenterna, eftersom dessa normalt är enklare att konstatera än t.ex. problem som beror på den mänskliga faktorn.

I lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-lagen) finns bestämmelser med ett liknande syfte som de nu aktuella reglerna, nämligen att uppnå en hög säkerhetsnivå i nätverk och informationssystem för samhällsviktiga tjänster inom bland annat sektorerna energi, transport, bankverksamhet, hälso- och sjukvård och digital infrastruktur. Enligt lagen ska den som underlåter att vidta säkerhetsåtgärder och rapportera om incidenter åläggas att betala en sanktionsavgift. Vid tillkomsten av lagen bedömde regeringen att risken för att drabbas av sanktionsavgift skulle verka avskräckande på ett annat sätt än förelägganden vid vite. Risken för att drabbas av sanktionsavgift borde också öka incitamenten för ansvariga verksamhetsutövare att satsa på förebyggande åtgärder och att avsätta tillräckliga resurser för att säkerställa att kraven följs (se prop. 2017/18:205 s. 67 f.).

Brottsbekämpning och försvarsunderrättelseverksamhet

Av 6 kap. 19 § LEK framgår att vissa verksamheter ska bedrivas så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs. I 6 kap. 19 a § LEK finns bestämmelser om överföring av signaler till samverkanspunkter för att möjliggöra inhämtning av uppgifter i signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. I 6 kap. 22 § i lagen regleras att den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst är skyldig att under vissa förutsättningar lämna ut uppgifter som rör abonnemang eller andra uppgifter som angår ett särskilt elektroniskt meddelande. Det gäller bl.a. att lämna ut uppgifter om abonnemang som gäller misstanke om brott till brottsbekämpande myndigheter. I avsnitt 18.3 föreslås att dessa bestämmelser ska föras över till den nya lagen.

Myndigheternas möjligheter att använda sig av de nu nämnda verktygen är samhällsviktiga. Bristande efterlevnad av reglerna riskerar att få stora och potentiellt oåterkalleliga konsekvenser för både enskilda och det allmänna. Det har bl.a. förekommit att förundersökningar fått läggas ned i brist på bevis för att företag inte följt bestämmelserna om utlämnande av t.ex. abonnemangsuppgifter. I sådana fall kan den inträffade skadan inte repareras av att myndigheten förelägger ett företag att framöver följa lagen. Det är synnerligen viktigt för det allmänna att det finns starka incitament att följa dessa regler. Det finns därför behov av mer direktverkande sanktioner på området.

21.4 Sanktionsavgift ska tas ut för vissa överträdelser

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den som inte uppfyller vissa krav i den nya lagen, i föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller i genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av EU-direktivet. Det ska gälla för kraven på

- att tillhandahålla en sammanfattning av avtal,
- bindningstid och uppsägningstid,
- nummerportabilitet,
- att vidta åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster,
- att rapportera säkerhetsincidenter,
- att informera om hot om säkerhetsincidenter,
- att vidta åtgärder för att skydda lagrade uppgifter och uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållande av en tjänst,
- att informera abonnenter om särskilda risker för bristande skydd av behandlade uppgifter,
- att underrätta om integritetsincidenter,
- behandling av uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande,
- att bedriva sin verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs,
- att göra innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand,
- att överföra signaler till samverkanspunkter, eller
- att lämna ut vissa uppgifter till myndighet eller alarmeringscentral.

En sanktionsavgift på grund av villkor om bindningstid och uppsägningstid ska, när det är fråga om ett paket, tas ut endast om överträdelsen avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummerberoende interpersonell kommunikationstjänst eller en överföringstjänst som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att sanktionsavgift även ska tas ut om bestämmelserna om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst inte följs. I promemorian föreslås inte sanktionsavgift för överträdelse av bestämmelserna om skydd för uppgifter, information om risker för bristande skydd och om rapportering av integritetsincidenter.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Telenor Sverige AB* och *Tele2 Sverige AB* avstyrker dock förslaget. Några remissinstanser, bl.a. *Svenska Stadsnätets föreningen* och *IP-Only*, ifrågasätter ändamålsenligheten av sanktionsavgift vid brister när det gäller att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet. Ett antal remissinstanser, däribland *TechSverige* och *Hi3G Access AB*, ifrågasätter behovet av utökade sanktionsmöjligheter och anser att bestämmelserna om att vidta säkerhetsåtgärder, att rapportera säkerhetsincidenter och om anpassningsskyldighet inte är tillräckligt tydliga för att ligga till grund för sanktionsavgift. De framhåller vidare att ansvaret inte bör vara strikt samt efterfrågar förtydliganden i förhållande till paketerbjudanden. *PTS* anser att fler överträdelser bör omfattas av sanktionsavgift. *Försvarets radioanstalt* anser att sanktionsavgifter inte bör införas för skyldigheten att överföra signaler till samverkanspunkter.

Skälen för regeringens förslag

Ett sanktionsavgiftssystem ska införas

PTS tillsynsarbete är i stora delar framåtsyftande. Arbetet inriktas normalt på att åstadkomma förbättringar på marknaden snarare än att ingripa mot tidigare fel och brister. Detta är dock inte alltid tillräckligt för att målen med LEK ska kunna uppnås. Även de som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster måste arbeta systematiskt, kontinuerligt och framåtsyftande för att leva upp till dagens krav och för att möta samhällets snabbt växande behov av elektronisk kommunikation. De flesta aktörer som är verksamma på marknaderna för elektronisk kommunikation är vinstdrivande företag som verkar i konkurrens med varandra. Det är därför nödvändigt att regleringen är utformad så att den ger aktörerna tillräckliga drivkrafter att följa de krav som uppställs.

Som *Telenor Sverige AB* påpekar har PTS i dag möjlighet att meddela förelägganden och förbud förenade med vite och att vid vissa allvarliga överträdelser rikta åtgärderna så att rättelse ska ske omedelbart. Ett föreläggande, med eller utan vite, är dock en åtgärd som kan vidtas först i efterhand när en överträdelse redan har skett och syftar endast till att åstadkomma framtida rättelse. Om en aktör på eget initiativ åtgärdar påtalade brister under handläggningen av ett tillsynsärende blir ett föreläggande inte aktuellt. Det finns inte heller något annat sätt för PTS att ingripa i efterhand mot den överträdelse som faktiskt skett. Som konstateras i föregående avsnitt finns det därför ett behov av utökade sanktionsmöjligheter.

Som redovisas i avsnitt 21.3 förekommer det på vissa områden att aktörer i större eller mindre utsträckning inte följer gällande regler utan inväntar att PTS vidtar tillsynsåtgärder innan brister åtgärdas. Vidare finns det utrymme för aktörer att undvika att vidta förebyggande åtgärder som egentligen är motiverade. De befintliga möjligheterna att besluta om

förelägganden och förbud, även vid vite, har därmed inte varit tillräckliga för att sanktionssystemet i LEK ska anses tillräckligt effektivt. För att komma till rätta med detta föreslår PTS att ett sanktionsavgiftssystem införs.

En sanktionsavgift riktar sig mot en konstaterad överträdelse av en författningsbestämmelse. Om sanktionsavgiften innebär en risk för en kostnad eller förlust som väger tyngre än den besparing som görs genom att regelverket inte följs, skapar avgiften incitament att undvika överträdelser.

Sanktionsavgifter finns inom en rad rättsområden. De har olika syfte och utformning. Även deras tillämpningsområden varierar. I vissa fall är sanktionsavgift den enda sanktionen. En sådan avgift kan också tas ut vid sidan av eller i stället för straff. I vissa fall är sanktionsavgift ett komplement till andra åtgärder och kan användas för att nyansera ett ingripande. Sanktionsavgifter har ofta använts för att genomföra unionsrättsliga krav på sanktioner.

Risken att som marknadsaktör drabbas av en sanktionsavgift skulle verka avskräckande på ett annat sätt än nuvarande sanktioner. Risken att drabbas av en sanktionsavgift ökar incitamenten för ansvariga aktörer att följa regelverket. Sanktionsavgifter bör därför införas som komplement till övriga möjligheter att ingripa mot en överträdelse. Därigenom ökar också möjligheterna att använda en ändamålsenlig och effektiv sanktion i varje enskilt fall för att uppnå de krav som ställs och målen med regleringen.

Överträdelser som ska leda till sanktionsavgift

Sanktionsavgifter bör sammanfattningsvis kunna komma i fråga mot överträdelser av kraven i den nya lagen, i föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen eller i genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av EU-direktivet. Det ska gälla för kraven på

- att tillhandahålla en sammanfattning av avtal,
- bindningstid och uppsägningstid,
- nummerportabilitet,
- att vidta åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster,
- att rapportera säkerhetsincidenter,
- att informera om hot om säkerhetsincidenter,
- att vidta åtgärder för att skydda lagrade uppgifter och uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållande av en tjänst,
- att informera abonnenter om särskilda risker för bristande skydd av behandlade uppgifter,
- att underrätta om integritetsincidenter,
- behandling av uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande,
- att bedriva verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs,
- att göra innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand,
- att överföra signaler till samverkanspunkter, eller
- att lämna ut vissa uppgifter till myndighet eller alarmeringscentral.

Hänvisningarna till EU-direktivet bör i detta sammanhang avse direktivet i en viss angiven lydelse, s.k. statisk hänvisning.

Några remissinstanser anser att vissa av bestämmelserna inte är tillräckligt tydliga för att en överträdelse ska medföra en sanktionsavgift. När det gäller skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet går det utan större svårighet att konstatera om en sådan har lämnats eller inte. I fråga om utformning och innehåll har kommissionen i bilagan till genomförandeförordning (EU) 2019/2243 fastställt en mall för avtals-sammanfattning som ska användas av tillhandahållare i enlighet med EU-direktivet. På samma sätt bör det vara förhållandevis enkelt att konstatera om en säkerhetsincident eller en integritetsincident har rapporterats, även om det krävs en bedömning av om händelsen har haft en viss påverkan på nät, tjänster eller de uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten. Skyldigheten att vidta tekniska och organisatoriska åtgärder är kopplad till den risk som hotar säkerheten i nät och tjänster, vilket gör det svårare att bedöma underlåtenhet i det enskilda fallet. Kraven på säkerhetsåtgärder kommer dock att preciseras genom bestämmelser i förordning och föreskrifter. Detsamma gäller för sådana åtgärder som ska vidtas för att skydda uppgifter som behandlas i samband med att tjänster tillhandahålls.

När det gäller den s.k. anpassningsskyldigheten (se avsnitt 18.3), anför bl.a. *TechSverige* att skyldigheten föranleder komplicerade bedömningsfrågor, vilket gör den olämplig för sanktionsavgift. Organisationen lyfter frågan om i vilken form informationen ska göras tillgänglig som särskilt problematisk. Som regeringen konstaterar i avsnitt 21.3 riskerar bristande efterlevnad av anpassningsskyldigheten att få stora och potentiellt oåterkalleliga konsekvenser för både enskilda och det allmänna. Det är av synnerlig vikt för brottsbekämpande myndigheter att beslut om hemlig avlyssning och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas. Regeringen anser inte att bedömningen av om en överträdelse av anpassningsskyldigheten har ägt rum kan förväntas bli så komplicerad att överträdelsen ska få ske utan att en sanktionsavgift tas ut.

Det är vidare av synnerlig vikt för det allmänna att det finns starka incitament att efterleva skyldigheten att överföra signaler till samverkanspunkter för att möjliggöra inhämtning av signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Att verksamheten till stor del omfattas av sekretess bedömer regeringen, till skillnad från vad *Försvarets radioanstalt* anför, inte vara ett skäl att låta bli att införa sanktioner för överträdelser av bestämmelsen. Skyldigheten att överföra signaler till samverkanspunkter kan enligt gällande bestämmelser bli föremål för tillsyn. Det är viktigt att de åtgärder för skydd av sekretess som aktualiseras vid tillsynen även följs vid hanteringen av ärenden om överträdelse och sanktionsavgift.

Regeringen anser mot denna bakgrund att bestämmelserna om sanktionsavgift ska omfatta överträdelser av de krav som anges i listan ovan.

Några av kraven som rör slutanvändarrättigheter omfattas av bestämmelserna om paketerbjudanden (se avsnitt 16.9). De bestämmelserna utvidgar kravens tillämpningsområde till alla delar av ett paket, dvs. även andra tjänster och terminalutrustning som smpaketeras med vissa elektroniska kommunikationstjänster. Några remissinstanser uppfattar förslaget i promemorian som att även överträdelser av dessa bestämmelser kan för-

anleda sanktionsavgift, vilket inte är avsikten. En sanktionsavgift på grund av villkor om bindningstid och uppsägningstid bör, när det är fråga om ett paket, tas ut endast om överträdelsen avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummerberoende interpersonell kommunikationstjänst eller en överföringstjänst som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. I det fall sampaketeringen görs i ett enda avtal finns det reglering av avtalsammansfattningen i genomförandeförordningen (EU) 2019/2243. Sanktionsavgift föreslås tas ut vid en överträdelse av förordningen.

I promemorian föreslås att sanktionsavgifter även ska införas för överträdelser av bestämmelserna om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänster. Bestämmelserna är nya. Det finns därmed i nuläget inte skäl för att anta att bestämmelserna inte kommer att följas eller att missbruk förekommer på motsvarande sätt som PTS har konstaterat i fråga om nummerportabilitet. Enligt regeringens bedömning är sanktioner i form av förelägganden som kan förenas med vite tillräckligt för att uppfylla EU-direktivets krav på sanktioner i denna del. Det är inte motiverat att införa ytterligare sanktionsmöjligheter i nuläget.

Inte heller i övrigt har det framkommit att reglerna inte följs i en sådan utsträckning att det finns tillräckliga skäl att överväga införandet av sanktionsavgifter för andra överträdelser av lagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Avkriminalisering av förbud mot avlyssning m.m.

I promemorian föreslås att den del av 7 kap. 15 § andra stycket LEK som handlar om straff för uppsåtliga eller oaktsamma överträdelser av förbudet i 6 kap. 17 § i lagen om att ta del av eller på annat sätt behandla elektroniska meddelanden och trafikuppgifter ska upphävas och delvis ersättas av en möjlighet att besluta om sanktionsavgifter.

I 6 kap. 17 § LEK anges att det, utom i vissa särskilt angivna fall, endast är berörda användare som får ta del av eller på annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande som överförs i ett allmänt kommunikationsnät eller med en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Det är även endast berörda användare som får ta del av trafikuppgifter som hör till detta meddelande, om inte användarna har samtyckt till någon behandling. Paragrafen genomför artikel 5.1 och 5.2 i e-dataskyddsdirektivet 2002/58/EG (se prop. 2002/03:110 s. 395 f.).

Paragrafen är alltså utformad som ett generellt förbud mot att någon annan än berörd användare tar del av, dvs. avlyssnar, innehållet i kommunikationen i ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig kommunikationstjänst, utan samtycke från den berörda användaren. Vidare förbjuds behandling av trafikuppgifter i sådana nät och tjänster utan samtycke. Detta hindrar dock inte s.k. nödvändig mellanlagring ("cachning" eller "buffring"). Förbudet mot behandling av trafikuppgifter har vidare försetts med vissa undantag, bl.a. när det gäller behandling för abonnentfakturer och betalning av avgifter för samtrafik samt lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål (se 6 kap. 5–7 §§ LEK).

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbudet i 6 kap. 17 § LEK ska enligt 7 kap. 15 § andra stycket i lagen dömas till böter, om inte brottet är ringa. Bestämmelsen ska dock inte tillämpas på

en gärning som är belagd med straff enligt brottsbalken. Det finns flera sådana straffbestämmelser. Enligt 4 kap. 8 § brottsbalken döms den som olovligen bereder sig tillgång till ett meddelande som ett post- eller telebefordringsföretag förmedlar som postförsändelse eller i ett elektroniskt kommunikationsnät för brytande av post- eller telehemlighet till böter eller fängelse i högst två år. Enligt 4 kap. 9 b § brottsbalken ska den som anbringat tekniskt hjälpmedel med uppsåt att bryta telehemlighet på sätt som anges i 8 § dömas för förberedelse till sådant brott till böter eller fängelse i högst två år. Enligt 4 kap. 9 c § brottsbalken döms den som olovligen bereder sig tillgång till en uppgift som är avsedd för automatiserad behandling eller olovligen ändrar, utplånar, blockerar eller i register för in en sådan uppgift, för dataintrång till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma gäller den som olovligen genom någon annan liknande åtgärd allvarligt stör eller hindrar användningen av en sådan uppgift. Om brottet är grovt, döms för grovt dataintrång till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Bestämmelsen i 6 kap. 17 § LEK tar sikte på två skilda situationer.

Den ena situationen är att en utomstående inte får angripa ett kommunikationsnät och genom tekniska medel avlyssna det. Det kan t.ex. ske genom att en angripare direkt bereder sig tillgång till en kabel och ”tappar av” trafiken. I detta fall rör det sig i praktiken alltid om handlingar som är belagda med straff i 4 kap. 8, 9 b eller 9 c § brottsbalken. Detta bör även gälla om en anställd hos en nätägare eller tjänstetillhandahållare olovligen använder sin ställning för att utan tillåtelse bereda sig tillgång till t.ex. trafikuppgifter. Därmed fyller straffbestämmelsen i 7 kap. 15 § LEK i praktiken ingen funktion i denna situation.

Den andra situationen rör nätägares och tjänstetillhandahållares behandling av trafikuppgifter och kommunikationens innehåll. Sådan behandling av trafikuppgifter i företagets egna syften är endast tillåten enligt 6 kap. 5–7 §§. Här blir frågan snarare om företagets verksamhet håller sig inom lagens ramar. Det är då tillsynsmyndighetens uppgift att se till att lagstiftningen följs. Eventuella överträdelser av regelverket sker i denna situation inom en organisation. I sådana fall är straff ofta inte den mest effektiva sanktionen. Det är i de allra flesta fall inte särskilt meningsfullt att, på det sätt som är nödvändigt inom straffrätten, spåra en överträdelse till en viss person och bedöma dennes uppsåt eller oaktsamhet. I denna situation kan därmed straffstadgandet i 7 kap. 15 § LEK huvudsakligen betraktas som en s.k. förvaltningsrättslig stödkriminalisering. Det finns i dessa fall ofta skäl att överväga en sanktionsväxling från straff till sanktionsavgifter (jfr SOU 2013:38 s. 547 f.).

Det finns sammanfattningsvis inget påtagligt behov av att straffbelägga överträdelser av 6 kap. 17 § LEK på det sätt som skett i 7 kap. 15 § i lagen. I avsnitt 18.1 föreslås att bestämmelserna i 6 kap. 17 § LEK ska föras över till den nya lagen. I och med att det föreslås att sanktionsavgifter ska införas för vissa andra överträdelser av regelverket bedöms det lämpligare att i stället kunna ingripa med sanktionsavgift även när den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst bryter mot kraven på behandling av uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande.

Straffbestämmelserna i 4 kap. 8, 9 b och 9 c §§ brottsbalken om brytande av post- eller telehemlighet och dataintrång påverkas inte av förslaget. Angrepp av utomstående eller anställda inom nätägarens eller tjänestetillhandahållarens organisation i form av avlyssning av elektroniska kommunikationsnät kommer alltså även i fortsättningen att vara straffbara. Det torde inte kunna förekomma att en gärning både kan vara straffbar enligt brottsbalken och bli föremål för sanktionsavgift enligt LEK. Det bör därför inte uppstå en situation i strid med det s.k. dubbelprövningsförbudet (se vidare avsnitt 21.7 där dubbelprövningsförbudet behandlas närmare).

Tillsynsmyndigheten bör besluta om sanktionsavgift

Beslut om sanktionsavgift fattas som huvudregel av en tillsynsmyndighet eller av en domstol på ansökan av en tillsynsmyndighet. Generellt sett anses en tillsynsmyndighet lämpad att besluta om sanktionsavgift när reglerna är relativt enkla att tillämpa, beslutsfattandet är förhållandevis schabloniserat och sanktionsbestämmelserna bygger på strikt ansvar. En domstol brukar anses vara mer lämpad att besluta om sanktionsavgift om det är aktuellt att pröva subjektiva rekvisit eller andra svårbedömda rekvisit.

En fördel med att tillsynsmyndigheten fattar beslut är att handläggningen kan bli snabbare, eftersom inte flera myndigheter måste delta i hanteringen. Överträdelse av bestämmelserna upptäcks i första hand av tillsynsmyndigheten, dvs. PTS, som också har bäst förutsättningar att utreda och bedöma om någon inte har följt det gällande regelverket. Vidare har PTS möjlighet att besluta om sanktionsavgifter på ett närliggande område. Enligt lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-lagen) får PTS ta ut sanktionsavgifter för leverantörer av samhällsviktiga tjänster och leverantörer av digitala tjänster som inte följer lagens bestämmelser om bl.a. krav på riskanalys, tekniska och organisatoriska åtgärder, incidenthantering och incidentrapportering (se 29 § NIS-lagen).

Mot denna bakgrund bör det vara tillsynsmyndigheten som beslutar om sanktionsavgift enligt den nya lagen.

Sanktionsavgiftssystemet ska bygga på strikt ansvar

Huvudregeln är att sanktionsavgifter bygger på strikt ansvar, dvs. att avgiften tas ut oberoende av om överträdelsen har skett med uppsåt eller av oaktsamhet eller utan uppsåt eller oaktsamhet. När det gäller de överträdelse som nu är aktuella torde överträdelse inte förekomma annat än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet. Det finns därför inte skäl att frångå huvudregeln om strikt ansvar.

21.5 Sanktionsavgiftens storlek

Regeringens förslag: En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag: Sanktionsavgifter kan vara utformade på olika sätt. De kan avse på förhand bestämda belopp, ett beloppsintervall eller vara kopplade till årsomsättning i näringsverksamhet. Överträdelse av de bestämmelser som enligt regeringens förslag ska kopplas till sanktionsavgiftssystemet enligt den nya lagen kan vara av högst varierande art och karaktär. Bestämmelserna bör därför utformas så att en sanktionsavgift i varje enskilt fall kan tas ut med ett proportionellt belopp. Ett system med ett bestämt beloppsintervall bedöms vara lämpligast.

För att uppfylla kravet på effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner bör beloppsintervallet vara förhållandevis stort. Tillsynsmyndigheten får då möjlighet att göra en nyanserad bedömning när avgiftens storlek ska bestämmas (se vidare nästa avsnitt om hur sanktionsavgiften ska bestämmas i det enskilda fallet).

Beloppsintervallet varierar mellan olika rättsområden. På miljöområdet och arbetsmiljöområdet är intervallet 1 000–1 000 000 kronor. I lagarna på produktsäkerhetsområdet är intervallet normalt 5 000–5 000 000 kronor. I resegarantilagen (2018:1218) är intervallet 5 000–10 000 000 kronor. Enligt spellagen (2018:1138) är beloppet lägst 5 000 kronor och högst 10 procent av licenshavarens årsomsättning. För upphandlingsskadeavgift enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling är intervallet 10 000–10 000 000 kronor. I NIS-lagen, där en sanktionsavgift bl.a. ska kunna åläggas för överträdelse av bestämmelser om krav som liknar kraven när det gäller säkerhet i nät och tjänster, åtgärder för att skydda lagrade uppgifter och rapportering av incidenter enligt den nya lagen, har det lägsta beloppet satts till 5 000 kronor och det högsta till 10 miljoner kronor.

Enligt regeringens bedömning är 5 000 kr en rimlig lägsta nivå på sanktionsavgiften. För att avgiften ska få en tillräckligt avskräckande effekt för alla aktörer krävs att den övre gränsen för avgiften sätts relativt högt. För att kunna ge utrymme för en effektiv, proportionell och avskräckande sanktion även vid allvarliga överträdelse bör det högsta beloppet vara 10 miljoner kronor. Sanktionsavgift bör sammanfattningsvis kunna tas ut med lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor.

21.6 Hur sanktionsavgiften ska bestämmas i det enskilda fallet

Regeringens förslag: När sanktionsavgiften bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. den skada eller risk för skada som har uppstått till följd av överträdelsen,
2. om aktören tidigare har begått en överträdelse, och
3. de kostnader som aktören undvikit till följd av överträdelsen.

Sanktionsavgiften ska få efterges helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *TechSverige* anser att det även bör framgå

vilka omständigheter som ska leda till att en sanktionsavgift inte beslutas. *Hi3G Access AB* framför liknande synpunkter. *IP-Only AB* anser att det bör detaljregleras vilka belopp som olika typer av överträdelse medför, något som även lyfts fram av TechSverige.

Skälen för regeringens förslag: Som berörs i avsnitt 21.5 kommer de överträdelse som kan föranleda sanktionsavgift att vara av varierande art och karaktär, även om de avser samma bestämmelser. Det är inte möjligt att på förhand ange vad som ska beaktas i varje enskilt fall. Däremot är vissa omständigheter typiskt sett av särskild betydelse för bedömningen. Sådana omständigheter är den skada eller risk för skada som har uppstått till följd av överträdelser, om aktören tidigare har begått en överträdelse och de kostnader som aktören har undvikit till följd av överträdelser. Det bör anges i lagen att dessa omständigheter ska beaktas särskilt när sanktionsavgiften bestäms. I det enskilda fallet kan omständigheterna påverka beloppets storlek både i försvårande och förmildrande riktning. Det är mot denna bakgrund inte lämpligt att, som bl.a. *IP Only AB* efterfrågar, detaljreglera sanktionsavgiftens storlek. När sanktionsavgiftens storlek ska bestämmas i det enskilda fallet bör tillsynsmyndigheten i stället göra en bedömning utifrån alla relevanta omständigheter.

I och med att sanktionsavgiftssystemet bygger på ett strikt ansvar bör det, som *TechSverige* anför, finnas utrymme för att sätta ned sanktionsavgiften eller låta den helt falla bort under vissa omständigheter. Det bör därför framgå av lagen att tillsynsmyndigheten får efterge avgiften helt eller delvis om överträdelser är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

21.7 Hinder mot sanktionsavgift

Regeringens förslag: En sanktionsavgift ska inte få beslutas om överträdelser omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelser ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt Europakonventionen och EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna finns en rätt att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott (gärning), det s.k. dubbelprövningsförbudet. Begreppet straff i den mening som avses i Europakonventionen anses även omfatta vite. I regelverk där det är möjligt att utfärda ett vitesföreläggande och ta ut en sanktionsavgift för samma överträdelse införts därför bestämmelser som syftar till att hindra en dubbelprövning. Dessa utformas numera på så sätt att sanktionsavgift inte får beslutas om överträdelser även omfattas av ett vitesföreläggande och överträdelser ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet, se t.ex. 33 § NIS-lagen och 3 kap. 6 § lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden (jfr prop. 2017/18:205 s. 73 och prop. 2016/17:22 s. 228). Motsvarande bör gälla enligt den nya lagen.

21.8 Bestämmelser om förfarandet

Regeringens förslag: En sanktionsavgift ska endast få beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum. Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

Sanktionsavgiften ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska den obetalda avgiften lämnas för indrivning. Vid indrivning ska verkställighet få ske enligt utsökningsbalken. Sanktionsavgifter ska tillfalla staten. En beslutad sanktionsavgift ska falla bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Tele2 Sverige AB* uttrycker en oro över att beslut om sanktionsavgift ska kunna fattas snabbare och efter mindre utredningsarbete än beslut om förelägganden. *Telenor Sverige AB* har liknande synpunkter. Även *Hi3G Access AB* efterfrågar förtydliganden avseende förfarandet.

Skälen för regeringens förslag: I och med att tillsynsmyndigheten ska besluta om sanktionsavgift kommer förvaltningslagen (2017:900) att gälla för förfarandet. Det behövs dock vissa ytterligare förfarandebestämmelser.

Beslut om sanktionsavgifter blir ytterligare ett verktyg för tillsynsmyndigheten i dess arbete att kontrollera att reglerna efterlevs. I likhet med vad *Hi3G Access AB* påpekar kommer frågan om sanktionsavgift att aktualiseras inom ramen för ett tillsynsärende när det har konstaterats att en överträdelse av en sanktionerad bestämmelse har ägt rum. Till skillnad från vad *Tele2 Sverige AB* och *Telenor Sverige AB* anför förutsätter detta en minst lika utförlig utredning som inför ett beslut om föreläggande.

Det bör finnas en tidsgräns för tillsynsmyndighetens handläggning och möjligheten att besluta om sanktionsavgift. En sanktionsavgift bör endast få beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

På grund av sanktionsavgiftens ingripande karaktär bör ett beslut om avgift delges den betalningsskyldige enligt delgivningslagen (2010:1932).

En sanktionsavgift bör betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet. Om avgiften inte betalas i tid, bör tillsynsmyndigheten vara skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning. För att sanktionsavgiftssystemet ska bli tillräckligt effektivt bör indrivning kunna ske utan att det krävs något domstolsavgörande. Sanktionsavgifter bör tillfalla staten. I likhet med vad som i allmänhet gäller för sanktionsavgifter bör avgiften preskriberas till den del verkställighet inte har skett inom fem år.

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om handläggningsavgifter och årlig avgift för anmäld verksamhet ska föras över till den nya lagen.

Regeringens bedömning: Det bör i förordning föreskrivas att företag vars årsomsättning i den verksamhet som omfattas av anmälan understiger 30 miljoner kronor bör undantas från skyldigheten att betala årlig avgift för anmäld verksamhet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Teracom AB* efterfrågar ett förtydligande av vilken årsomsättning som avses. Enligt *PTS* finns det behov av bestämmelser om ändring av beslut om avgifter och om återbetalning. *Telenor Sverige AB* ifrågasätter om undantaget för en anmäld verksamhet som omsätter mindre än 30 miljoner kronor är motiverat.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Handläggningsavgifter och årliga avgifter

Enligt 8 kap. 17 § LEK får en handläggningsavgift tas ut av den som anmäler verksamhet enligt lagen eller som ansöker om tillstånd att använda radiosändare eller nummer eller om medgivande att överlåta eller hyra ut sådana tillstånd. Vidare ska en årlig avgift betalas av den som bedriver anmälningspliktig verksamhet eller som har tillstånd att använda radiosändare eller nummer. Handläggningsavgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendet. De årliga avgifterna ska sammanlagt motsvara de kostnader som en myndighet i övrigt har för sin verksamhet enligt lagen. Avgifterna ska fördelas med skäligen andel på dem som bedriver anmäld verksamhet eller innehar tillstånd. Avgiftsuttaget har stöd i artikel 12.1 i auktorisationsdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 287 f. och 407 f.).

Artikel 16.1 i EU-direktivet motsvarar i huvudsak artikel 12.1 i auktorisationsdirektivet. Det har dock införts en uttrycklig möjlighet att undanta företag vars omsättning understiger ett visst tröskelvärde eller vars verksamhet understiger en viss marknadsandel eller har en mycket begränsad territoriell räckvidd från att betala avgifter.

I och med att EU-regleringen är i huvudsak oförändrad bör bestämmelserna i 8 kap. 17 § LEK föras över till den nya lagen.

Undantag från avgiftsskyldighet

Det finns i dagsläget inte någon uttrycklig möjlighet att undanta vissa mindre företag från skyldigheten att betala en årlig avgift för anmäld verksamhet.

Ett sådant undantag finns dock för den s.k. beredskapsavgift som den som bedriver verksamhet som ska anmälas ska betala enligt 8 kap. 18 § LEK. Beredskapsavgiften ska på samma sätt som den årliga avgiften fördelas med skäligen andel på dem som bedriver anmäld verksamhet. Enligt

47 § förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation ska företag vars årsomsättning i den verksamhet som omfattas av anmälan understiger 30 miljoner kronor inte betala någon beredskapsavgift. Skälet till detta är att deras verksamhet har bedömts vara av ringa betydelse från allmän synpunkt, eftersom verksamheterna typiskt sett inte är föremål för de åtgärder som ska finansieras (se prop. 2002/03:110 s. 294).

Även när det gäller den årliga avgiften för anmäld verksamhet bedöms den verksamhet som mindre företag bedriver inte vara av större betydelse från allmän synpunkt eller bli föremål för större tillsynsinsatser. För att ta ut omsättningsbaserade avgifter krävs att tillsynsmyndigheten begär in uppgifter om omsättningen. Företag vars årsomsättning understiger 30 miljoner kronor står i dagsläget för en mycket liten andel av det totala avgiftsuttaget, endast ca 4 procent. Det framstår inte som motiverat att ta ut avgifter av sådana företag med hänsyn till de begränsade tillsynsresurser som läggs på dessa och till kostnaderna för att administrera avgiften för såväl tillsynsmyndigheten som företagen. I och med att mindre företag står för en så pass liten del av det totala avgiftsuttaget bedöms ett undantag för sådana företag inte heller påverka konkurrensen mellan avgiftspliktiga och icke-avgiftspliktiga företag. För företag vars årsomsättning i den verksamhet som omfattas av anmälan understiger 30 miljoner kronor bedöms det sammanfattningsvis vara skäligt att de inte betalar någon årlig avgift. Detta kan regleras genom verkställighetsföreskrifter på det sätt som skett för de avgifter som tas ut med stöd av 8 kap. 18 § LEK (jfr prop. 2002/03:110 s. 293 f.).

Enligt *PTS* förekommer det att aktörer begär ändring av avgiftsbeslut samt återbetalning av redan inbetalda avgifter flera år efter det att avgiftsbeslutet fattats. *PTS* föreslår att en begränsning införs för hur långt efter ett beslut som en avgift kan ändras eller återbetalas. Det saknas dock beredningsunderlag för att hantera frågan inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster

Skyldigheten att betala en årlig avgift är kopplad till anmälningsskyldigheten. Tillhandahållande av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas inte av kravet på anmälan i den nya lagen, se avsnitt 9.1. Det kommer därmed inte att vara känt för tillsynsmyndigheten vilka företag som tillhandahåller sådana tjänster. Tjänsterna är också till sin natur gränsöverskridande och kan tillhandahållas i många länder utan att tillhandahållaren är etablerad i respektive land, vilket försvårar tillsyn och indrivning av obetalda avgifter. Av artikel 12.2 i EU-direktivet framgår att tillhandahållandet av dessa tjänster inte omfattas av systemet med allmän auktorisation. Följaktligen är de bestämmelser i EU-direktivet som gäller företag som omfattas av allmän auktorisation inte tillämpliga på dessa tillhandahållare. Det är därmed inte möjligt att ta ut avgifter av dem med stöd av artikel 16 i EU-direktivet. Som redovisas i avsnitt 9.1 innebär också artikel 3.2 i e-handelsdirektivet 2000/31/EG att utrymmet är begränsat för att inom det samordnade området ställa strängare krav på den som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster än de krav som gäller i den medlemsstat där tjänstetillhandahållaren är etablerad. Mot denna bakgrund bör de som tillhandahåller

nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inte vara skyldiga att betala en årlig avgift.

23 Överklagande och handläggning i domstol

Regeringens förslag: Bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation om överklagande av beslut, om omedelbar verkställbarhet av beslut, om handläggningen i domstol och om inhibition ska föras över till den nya lagen. Ett beslut att utfärda en allmän inbjudan till ansökan om tillstånd att använda radiosändare eller nummer ska inte få överklagas särskilt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att ett beslut att utfärda en allmän inbjudan till ansökan om tillstånd att använda radiosändare eller nummer inte ska få överklagas särskilt.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det. *Försvarsmakten* anser att den, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Säkerhetspolisen ska kunna överklaga beslut om tillträde för installation av trådlösa accesspunkter som går emot de allmänna intressen som dessa myndigheter bevakar. Enligt *Försvarsmakten* bör också vissa beslut om tillstånd att använda radiosändare kunna överklagas till regeringen. *Totalförsvarets forskningsinstitut* har liknande synpunkter. *PTS* anser att ett beslut om allmän inbjudan till ansökan endast ska kunna överklagas i samband med att beslut om tillstånd att använda radiosändare överklagas.

Skälen för regeringens förslag

Överklagande av beslut

Av artiklarna 30.7 och 31.1 första stycket i EU-direktivet framgår att varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande faciliteter, som berörs av ett beslut av en behörig myndighet, ska ha rätt att överklaga beslutet till en oberoende och opartisk överklagandeinstans, som kan vara en domstol. Denna instans ska ha den kompetens som är nödvändig för att den effektivt ska kunna utföra sina uppgifter. Regleringen motsvarar i huvudsak artikel 4.1 första stycket i ramdirektivet. Av skäl 77 i EU-direktivet framgår att överklagandeinstanserna bör utföra sina uppgifter effektivt och att överklagandeförfaranden inte bör ta otillbörligt lång tid i anspråk.

Enligt 8 kap. 19 § LEK får en myndighets beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas är myndigheten motpart i domstolen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Kammarrättens avgöranden får inte överklagas. Med myndighet avses framförallt reglerings- och tillsynsmyndigheten men även Konsumentombudsmannen som kan besluta om blockering om nummer, se avsnitt

13.4. Genom denna prövning tillgodoses de krav som anges i artikel 31.1 första stycket i EU-direktivet. Bestämmelserna bör föras över till den nya lagen.

Enligt 8 kap. 19 a § första stycket LEK får beslut enligt lagen överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått parten emot, och av annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet. Stycket infördes mot bakgrund av att det av EU-domstolens praxis framgick att artikel 4.1 i ramdirektivet ger en i viss mening mer vidsträckt rätt att överklaga beslut till domstol än vad som gällde enligt den allmänna bestämmelsen om rätt att överklaga beslut i den numera upphävda 22 § förvaltningslagen (1986:223), se prop. 2008/09:159 s. 12 f. och 21 f. Nuvarande 42 § förvaltningslagen (2017:900) motsvarar i huvudsak 22 § i 1986 års förvaltningslag (se prop. 2016/17:180 s. 261 f. och 333). För att säkerställa ett korrekt genomförande av EU-direktivet bör 8 kap. 19 a § första stycket LEK föras över till den nya lagen.

Enligt 8 kap. 19 a § andra stycket får Säkerhetspolisen och Försvarsmakten överklaga vissa beslut om tillstånd att använda radiosändare. Stycket infördes som en del av den nya regleringen om skydd för Sveriges säkerhet vid radioanvändning (se prop. 2019/20:15). Även den bestämmelsen bör föras över till den nya lagen.

I avsnitt 12.2 föreslås att det i den nya lagen införs bestämmelser om tillträde för installation av trådlösa accesspunkter. Vid bedömningen av om ett sådant tillträde är rimligt ska hänsyn tas till bl.a. Sveriges säkerhet. Om parterna inte kommer överens om tillträdet, kan de hänskjuta frågan till tillsynsmyndigheten för tvistlösning, se avsnitt 20.6. Regleringen bygger på utformningen av 2 kap. lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen) som också ställer upp krav på hänsyn till Sveriges säkerhet vid begäran om tillträde till viss infrastruktur. Även enligt utbyggnadslagen kan frågan hänskjutas till tvistlösningsmyndigheten som då ska höra Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i ärenden som rör totalförsvaret och Säkerhetspolisen i ärenden som rör Sveriges säkerhet i övrigt. Regeringen avser att i förordning reglera ett liknande samråd när det gäller tvistlösning om tillträde för trådlösa accesspunkter, se avsnitt 20.6.

Enligt *Försvarsmakten* bör tillsynsmyndighetens tvistlösningsbeslut avseende tillträde för trådlösa accesspunkter kunna överklagas av Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Säkerhetspolisen. Någon liknande överklaganderätt finns inte enligt utbyggnadslagen. Det har inte heller framkommit något behov av en sådan överklaganderätt i ärenden som handläggs enligt utbyggnadslagen trots att frågan om Sveriges säkerhet har aktualiserats vid prövning enligt den lagen. Det saknas därför för närvarande anledning att införa en sådan ordning i den nya lagen. Om det skulle visa sig att ett sådant behov uppkommer sedan den nya lagen trätt i kraft, kan det finnas anledning att återkomma till frågan.

Begränsningar i rätten att överklaga beslut

Enligt 8 kap. 20 § LEK får beslut som avser identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad och beslut om att begränsa antalet tillstånd som beviljas inom ett visst frekvensutrymme inte överklagas

särskilt. Vidare anges i 8 kap. 21 § LEK att beslut om underrättelser inom ramen för tillsynen, om att förelägga en part att tillhandahålla uppgifter som behövs för att pröva en tvist och om att avgöra en hänskjuten tvist genom en åtgärd inom ramen för tillsynen inte får överklagas. Paragraferna bör föras över till den nya lagen.

Vid bedömningen av om ett beslut är överklagbart eller inte är det enligt förvaltningsrättsliga principer avgörande vilka de faktiska konsekvenserna av beslutet är för den som påverkas av beslutet. Detta innebär i många fall att beslut av rent förberedande karaktär inför ett senare beslut inte kan överklagas särskilt. I avsnitt 11.2.5 föreslår regeringen att vissa förändringar ska göras när det gäller bestämmelserna om urvalsförfarande och tillståndsgivning efter allmän inbjudan till ansökan om tillstånd att använda radiosändare. Det nuvarande bemyndigandet för regleringsmyndigheten att meddela föreskrifter om förfarandet och om innehållet i den allmänna inbjudan tas bort. I stället ska det i den nya lagen anges vilka mål som får eftersträvas vid utformningen av förfarandet och att det av den allmänna inbjudan ska framgå vilket förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med. Det kan bland annat vara fråga om att sökanden på ett visst sätt ska ställa säkerhet för auktionslikvid eller att spektrumtak ska tillämpas. Ett beslut om spektrumtak i en allmän inbjudan har tidigare ansetts vara ett sådant förberedande beslut som inte går att överklaga särskilt (se Förvaltningsrätten i Stockholms beslut den 23 oktober 2018 i mål nr 16818-18).

Även ett beslut om att utfärda en allmän inbjudan till ansökan om tillstånd att använda radiosändare enligt den nya lagen bör i huvudsak anses utgöra ett sådant förberedande beslut som inte kan överklagas särskilt. Eftersom besluten ska anpassas efter varje tilldelningsförfarande, kan det dock komma att uppstå frågor om huruvida delar av beslutet är att betrakta som förberedande beslut. Det är viktigt att ett inbjudningsförfarande kan genomföras på ett effektivt sätt och utan fördröjningar. Därtill är det, inte minst för aktörerna, angeläget att regelverket är tydligt. Som *PTS* påpekar kan osäkerhet i tilldelningsprocessen även få konsekvenser för samhället i stort genom att den tekniska utvecklingen och de elektroniska kommunikationstjänster som efterfrågas i ett framtida samhälle riskerar att fördröjas. För att undvika detta bedömer regeringen att det bör klargöras i den nya lagen att beslut om allmän inbjudan till ansökan om tillstånd att använda radiosändare får överklagas endast i samband med att beslut i fråga om tillstånd att använda radiosändare överklagas. För att regleringen ska vara enhetlig bör detsamma gälla för beslut om att utfärda en allmän inbjudan till ansökan om tillstånd att använda nummer.

Verkställighet av beslut

Enligt 8 kap. 22 § LEK ska beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen gälla omedelbart om inte annat har bestämts. Paragrafen innebär en avvikelse från de allmänna bestämmelserna om när beslut får verkställas i 35 § förvaltningslagen. Paragrafen genomför artikel 4.1 andra stycket i ramdirektivet (se prop. 2002/03:110 s. 307 f. och 409). Artikel 31.1 andra stycket EU-direktivet motsvarar arti-

kel 4.1 andra stycket i ramdirektivet. Paragrafen bör därför föras över till den nya lagen.

Handläggning i domstol

Enligt 8 kap. 23 § LEK ska mål som rör beslut om särskilda skyldigheter som kan åläggas företag med betydande inflytande på en marknad handläggas skyndsamt. Paragrafen omfattar, genom hänvisning i 4 kap. 4 § LEK, även beslut om funktionell separation (se prop. 2007/08:73 s. 36). Paragrafen bör föras över till den nya lagen.

I 8 kap. 24–27 §§ LEK finns särskilda bestämmelser om handläggning i domstol. Dessa innebär att i mål som rör beslut om särskilda skyldigheter som kan åläggas företag med betydande inflytande på en marknad gäller begränsningar i rätten att åberopa nya omständigheter eller bevis i förvaltningsrätten och kammarrätten. Vidare ska som huvudregel ekonomiska experter ingå i rätten i stället för nämndemän. Dessa paragrafer bör föras över till den nya lagen.

Vidare finns det i 8 kap. 28 § LEK en särskild bestämmelse om vad en domstol ska beakta när den tar ställning till om ett beslut som fattats med stöd av lagen tills vidare inte ska gälla (inhibition). Paragrafen infördes för att särskilt markera att uppmärksamhet ska ägnas åt vad lagen syftar till att åstadkomma, nämligen en fungerande konkurrens, och vad inhibition av konkurrensfrämjande beslut kan innebära för möjligheterna att i rimlig tid uppnå detta (se prop. 2006/07:119 s. 24). Enligt skäl 77 i EU-direktivet bör interimistiska åtgärder som skjuter upp effekten av behöriga myndigheters beslut endast beviljas i brådskande fall för att förhindra allvarlig och irreparabel skada för den som ansöker om åtgärden och om intressebalansen så kräver. Även 8 kap. 28 § LEK bör därför föras över till den nya lagen.

24 Den nationella regleringsmyndigheten och tillsynsmyndigheten

Regeringens förslag: Regleringsmyndigheten ska pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska ta emot anmälningar och utöva tillsyn enligt vad som framgår av lagen. Det ska framgå av lagen att regeringen utser regleringsmyndighet respektive tillsynsmyndighet.

Regeringens bedömning: Post- och telestyrelsen bör vara regleringsmyndighet och tillsynsmyndighet.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inga synpunkter på dem.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: I artikel 5 i EU-direktivet finns bestämmelser om nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter.

Alla uppgifter i direktivet ska fullgöras av en behörig myndighet. Vidare ska en nationell regleringsmyndighet åtminstone ansvara för att

- genomföra förhandsreglering av marknaden, däribland genom att ålägga tillträdes- och samtrafikskyldigheter,
- lösa tvister mellan företag,
- förvalta radiospektrum,
- bidra till att skydda slutanvändares rättigheter i sektorn för elektronisk kommunikation,
- bedöma och noga övervaka marknadsutformnings- och konkurrensfrågor när det gäller öppen internetanslutning,
- bedöma bördan av och beräkna nettokostnaden för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster,
- säkerställa nummerportabilitet mellan tillhandahållare, och
- utföra alla andra uppgifter som enligt direktivet är förbehållna de nationella regleringsmyndigheterna.

Den nationella regleringsmyndigheten får utföra även andra uppgifter som föreskrivs i direktivet eller i nationell rätt, inklusive nationell rätt som genomför EU-rätt. Av ett antal bestämmelser i EU-direktivet framgår att medlemsstaterna kan välja mellan att låta den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet utföra uppgifter. I andra fall anges endast att uppgifter ska fullgöras av en behörig myndighet.

PTS har sedan LEK:s ikraftträdande haft det samlade myndighetsansvaret inom området för elektronisk kommunikation (se prop. 2002/03:110 s. 322 f. och prop. 2006/07:119 s. 13 f.). PTS är utsedd till nationell regleringsmyndighet och utför i princip alla uppgifter enligt LEK. Myndighetens ansvar på området framgår av förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation och förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen. Regleringen innebär att PTS fullgör huvuddelen av de uppgifter som den nationella regleringsmyndigheten ska utföra enligt artikel 5 i EU-direktivet. Det har inte framkommit något skäl för att nu göra en annan uppdelning av myndighetsansvaret. PTS bör därför ha huvudansvaret för myndighetsuppgifterna även enligt den nya lagen. Detta bör regleras i förordning.

Enligt 1 kap. 3 § LEK ska den myndighet som regeringen bestämmer ta emot anmälningar, pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden samt utöva tillsyn enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen. Den paragrafen bör föras över till den nya lagen. Det bör dock särskilt framgå att myndigheten agerar dels som regleringsmyndighet, dels som tillsynsmyndighet.

25 Lagen om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

Regeringens förslag: Rubriken till lagen om standarder för sändning av radio- och TV-signaler ska ändras till lagen om standarder för digital radio och tv. Direktivhänvisningarna i lagen ska ändras till att avse genomförande av artiklarna 62 och 113 i EU-direktivet.

Den som tillhandahåller digitala tv-tjänster ska se till att slutanvändare avgiftsfritt kan lämna tillbaka digital tv-utrustning, om den inte kan användas med andra tillhandahållares digitala tv-tjänster.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Myndigheten för press, radio och tv* anser dock att tillsynsansvaret över den nya skyldigheten för tillhandahållare att se till att digital tv-utrustning kan lämnas tillbaka i vissa fall bör tilldelas en myndighet med närmare erfarenhet av den typen av konsumentfrågor. Det bör enligt myndigheten även övervägas om närmare vägledning avseende skyldigheten bör ges i lag. Myndigheten vidhåller att det av samordnings- och effektivitetsskäl är lämpligt att PTS tar över ansvaret för lagen.

Skälen för regeringens förslag

Lagens tillämpningsområde ändras

Lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler (TSL) genomför bestämmelser om tillämpning av standarder för sändning av ljudradio- och televisionssignaler i tillträdesdirektivet, ramdirektivet och USO-direktivet. Det framgår uttryckligen av 1 § TSL. Motsvarande bestämmelser finns i EU-direktivet som även till viss del innebär att bestämmelser tagits bort samtidigt som ny reglering tillkommit på området. För att genomföra EU-direktivet bör vissa ändringar göras i TSL.

Det är Myndigheten för press, radio och tv som har tillsynsansvaret över att lagen följs. Utgångspunkten för uppdelningen av myndighetsansvaret har varit att separera överförings- respektive innehållsreglering på skilda myndigheter (se prop. 2002/03:110 s. 334). I avsnitt 24 bedöms att PTS bör fortsätta att ha huvudansvaret för den nya lagen om elektronisk kommunikation. Inom ramen för det här lagstiftningsärendet saknas underlag för att se över myndighetsorganisationen i den del som avser innehållsreglering. Enligt regeringens bedömning medför inte heller EU-direktivet sådana ändringar som innebär att myndighetsuppgifter behöver flyttas.

I artikel 62 i EU-direktivet finns bestämmelser om system för villkorad tillgång till digitala radio- och tv-sändningar som motsvarar 7 och 8 §§ TSL. Bestämmelser om interoperabilitet för digital tv-utrustning finns i artikel 113.1 och bilaga 11 till EU-direktivet. Bestämmelserna motsvarar 4 och 5 §§ TSL. Direktivhänvisningarna i 1 § TSL bör därför ändras till att avse genomförande av artiklarna 62 och 113 i EU-direktivet.

Av 2 § TSL framgår att det i lagen finns bestämmelser om standarder för tv-tjänster som sänds i bredbandsformat, har hög upplösning eller använder digitala sändningssystem samt om system för villkorad tillgång till

digitala ljudradio- och tv-sändningar till allmänheten. Eftersom bestämmelserna i EU-direktivet endast omfattar digitala tv- och ljudradio-sändningar, bör paragrafen anpassas efter det.

I 3 § första stycket TSL finns ett bemyndigande som omfattar användning av standarder vid sändning av tv-tjänster och program till allmänheten. I andra stycket finns en skyldighet att vidareända tv-tjänster och program i bredbandsformatet 16:9. Vidare finns i 6 § TSL ett bemyndigande i fråga om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-tjänster. Bestämmelserna, som inte har någon motsvarighet i EU-direktivet, genomför vissa artiklar i tillträdesdirektivet och tidigare bestämmelser i det upphävda s.k. tv-standarddirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv nr 95/47/EG av den 24 oktober 1995 om tillämpning av standarder för sändning av televisionssignaler (se prop. 2002/03:110 s. 313 f. och 411 f. och prop. 1997/98:34 s. 23 f. och 46 f.). Mot den bakgrunden behövs inte 3 och 6 §§ TSL. Därmed behöver bestämmelserna om tillsyn i lagen följdändras (se 15 §).

Sammantaget innebär de föreslagna ändringarna att lagens tillämpningsområde ändras väsentligt. Det är därför lämpligt att ge lagen ett nytt namn. TSL bör benämnas lagen om standarder för digital radio och tv.

En bestämmelse om interoperabilitet för digital tv-utrustning införs

Genom artikel 113.3 i EU-direktivet införs en ny bestämmelse om interoperabilitet för digital tv-utrustning. Medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa att slutanvändare vid avtalens utgång har möjlighet att återlämna den digitala tv-utrustningen genom en avgiftsfri och enkel process. Kravet gäller inte om tillhandahållaren kan visa att det råder fullständig interoperabilitet mellan tillhandahållarens utrustning och andra tillhandahållares digitala tv-tjänster, inklusive de tjänster som slutanvändaren har bytt till. Digital tv-utrustning som överensstämmer med harmoniserade standarder eller med delar av sådana standarder ska anses uppfylla kravet på interoperabilitet. Artikel 113 torde i första hand särskilt träffa digitalboxar som tillhandahållare av digitala tv-tjänster tillhandahåller sina slutanvändare.

Det har inte framkommit att slutanvändare i Sverige upplever att det finns några problem kring digitalboxen vid byte av tillhandahållare. Det är dock inte utrett i vilken utsträckning sådan utrustning som tillhandahålls på den svenska marknaden kan användas med andra tillhandahållares digitala tv-tjänster. Artikel 113 omfattas av principen om fullharmonisering (se avsnitt 16.1.1) och medger därmed inte någon flexibilitet vid genomförandet. Kravet på att slutanvändare ska ha möjlighet att lämna tillbaka digital tv-utrustning som inte är fullständigt interoperabel med andra tillhandahållares digitala tv-tjänster är centralt för syftet med direktivbestämmelsen, att garantera interoperabilitet för all utrustning som säljs inom unionen (jfr skäl 303). Kravet bör därför framgå av lag. Bestämmelser om digital tv-utrustning finns i TSL. En skyldighet för tillhandahållare av digitala tv-tjänster att se till att slutanvändare kan lämna tillbaka utrustningen om den inte uppfyller kravet på interoperabilitet bör lämpligen föras in i den lagen. Bestämmelsen omfattas därmed av Myndigheten för press, radio och tv:s tillsynsansvar. Regeringen anser inte att tillsyns-

uppgiften i stället bör tilldelas någon annan. Vid behov kan samråd ske med andra myndigheter.

Av direktivet framgår att skyldigheten bör gälla till förmån för alla slutanvändare och inte enbart konsumenter. Direktivets krav på att möjligheten att lämna tillbaka utrustningen ska erbjudas avgiftsfritt bör också framgå av lagen. Någon ytterligare precisering av skyldigheten i lag, som *Myndigheten för press, radio och tv* efterfrågar, är inte lämplig. Den närmare innebörden av skyldigheten får överlämnas till rättstillämpningen. Tillsynsmyndigheten bör kunna meddela de förelägganden som behövs för att en näringsidkare ska följa skyldigheten.

26 Följdändringar

Regeringens förslag: Hänvisningar i lag till lagen om elektronisk kommunikation ska ersättas med hänvisningar till den nya lagen om elektronisk kommunikation.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag

Hänvisningar till LEK

I ett antal lagar finns det bestämmelser som på olika sätt hänvisar till LEK. I och med att LEK ersätts av en ny lag om elektronisk kommunikation bör hänvisningar i lag till LEK ersättas med motsvarande hänvisningar till den nya lagen.

I några fall skulle dock en sådan åtgärd innebära att den lag som hänvisar till lagen om elektronisk kommunikation får en delvis annan innebörd. I dessa fall krävs särskilda överväganden.

Betaltjänster

Enligt 1 kap. 7 § första stycket 8 och andra stycket lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen) gäller lagen inte för vissa betalningstransaktioner som genomförs via en leverantör av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Enligt 1 kap. 4 § betaltjänstlagen betyder elektroniskt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst detsamma som i 1 kap. 7 § LEK.

En uppdatering av hänvisningarna i definitionerna i 1 kap. 4 § betaltjänstlagen så att de hänvisar till den nya lagen om elektronisk kommunikation skulle leda till att lagens tillämpningsområde ändras, eftersom definitionen av elektronisk kommunikationstjänst har vidgats (se avsnitt 8).

Bestämmelserna i 1 kap. 4 § och 7 § första stycket 8 och andra stycket betaltjänstlagen genomför artiklarna 3 l, 4.41 och 4.42 i det s.k. betaltjänstdirektivet (EU) 2015/2366 (se prop. 2017/18:77 s. 116 f., 134 f., 333 och 336). I artikel 4.41 och 4.42 i betaltjänstdirektivet definieras elektroniskt kommunikationsnät som ett nät enligt definitionen i artikel 2 a i ramdirektivet och elektronisk kommunikationstjänst som en tjänst enligt definitio-

nen i artikel 2 c i samma direktiv. Av artikel 125 i EU-direktivet följer att artikel 4.41 och 4.42 i betaltjänstdirektivet numera har samma innebörd som artikel 2.1 och 2.4 i EU-direktivet. För att korrekt genomföra betaltjänstdirektivet bör detta återspeglas i betaltjänstlagen. Hänvisningarna i definitionerna av elektroniskt kommunikationsnät och elektroniskt kommunikationsnät bör därför ändras så att de hänvisar till den nya lagen om elektronisk kommunikation.

Inhämtningslagen

Enligt 1 § lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet (inhämtningslagen) får Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket, under de förutsättningar som anges i lagen, i underrättelseverksamhet i hemlighet från den som enligt LEK tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst hämta in uppgifter om

1. meddelanden som i ett elektroniskt kommunikationsnät har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress,
2. vilka elektroniska kommunikationsutrustningar som har funnits inom ett visst geografiskt område, eller
3. i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits.

En uppdatering av hänvisningen till LEK så att den hänvisar till den nya lagen om elektronisk kommunikation skulle leda till att lagens tillämpningsområde ändras, eftersom definitionen av elektronisk kommunikationstjänst har vidgats, bl.a. så att den även omfattar nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster (se avsnitt 8).

Att låta nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas av inhämtningslagen skulle medföra att lagen omfattar en helt ny kategori tjänstetillhandahållare, som inte tidigare har omfattats av skyldigheter förknippade med inhämtning av uppgifter enligt inhämtningslagen. Det kan inte göras utan vidare överväganden. Som framgår av avsnitt 18.2 har regeringen tillsatt en utredning som bl.a. har till uppgift att titta på möjligheterna att tillämpa bl.a. inhämtningslagens bestämmelser på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Mot den bakgrunden bör, i det här lagstiftningsärendet, inhämtningslagen ändras så att lagen behåller samma tillämpningsområde som hittills. Det bör därmed framgå att uppgifter får hämtas in från den som enligt den nya lagen om elektronisk kommunikation tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst.

Upphandling

Enligt 3 kap. 6 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) gäller inte lagen för en upphandling eller en projekttävling som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät eller för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst. Enligt 3 kap. 4 § lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK) gäller den

lagen inte för upphandling av koncessioner i samma syfte. I bestämmelserna anges att allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i LEK.

På samma sätt som redovisas ovan i fråga om betaltjänstlagen skulle en uppdatering av hänvisningarna i 3 kap. 6 § LOU och 3 kap. 4 § LUK så att de hänvisar till den nya lagen om elektronisk kommunikation leda till att lagarnas tillämpningsområde ändras. Paragraferna genomför artikel 8 i det s.k. LOU-direktivet 2014/24/EU och artikel 11 i det s.k. LUK-direktivet 2014/23/EU (se prop. 2015/16:195 del 1 s. 386 f. och del 2 s. 955 f. och 1321). I artiklarna anges att allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ska ha samma betydelse som i ramdirektivet. Av artikel 125 i EU-direktivet följer att artiklarna numera har samma innebörd som artikel 2.4 och 2.8 i EU-direktivet. För att korrekt genomföra LOU-direktivet och LUK-direktivet bör detta återspeglas i 3 kap. 6 § LOU och 3 kap. 4 § LUK. Hänvisningarna i dessa paragrafer bör därför ändras så att de hänvisar till den nya lagen om elektronisk kommunikation. Uttrycket allmänt elektroniskt kommunikationsnät som används i den nya lagen bör användas i paragraferna (se avsnitt 8).

27 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

27.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen om elektronisk kommunikation och övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 juni 2022.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att de nya bestämmelserna träder i kraft den 21 december 2020.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 124 i EU-direktivet ska medlemsstaterna senast den 21 december 2020 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. Bestämmelserna ska tillämpas från och med samma dag. Som framgår av avsnitt 3 har Europeiska kommissionen inlett ett överträdelseärende mot Sverige om för sent genomförande av direktivet.

Mot den bakgrunden bör lagförslagen träda i kraft så snart som möjligt. Regeringens förslag beräknas kunna bli behandlade av riksdagen i sådan tid att de kan träda i kraft den 1 juni 2022. Den nya lagen om elektronisk kommunikation och övriga lagändringar bör därför träda i kraft den dagen. Samtidigt bör LEK och lagen (2003:390) om införande av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation upphöra att gälla.

27.2 Övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till den nya lagen ska meddelas i en särskild införandelag. Övergångsbestämmelser till nuvarande lag som fortfarande är av betydelse ska föras över till den nya införandelagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås en annan utformning av bestämmelserna. Dessutom föreslås att skyldigheten om tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster endast får åläggas den som har fått tillståndet att använda radiosändare efter ikraftträdandet av den nya lagen.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *PTS* framhåller att det inte framgår vad som gäller för beslut som inte kan fattas med stöd av den nya lagen. Mynligheten efterfrågar också övergångsbestämmelser när det gäller förlängning av tillstånd som meddelats före den 1 augusti 2010. *Telia Company AB* anser att möjligheten till förlängning av tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme endast bör gälla tillstånd som meddelas efter ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser ska meddelas i en särskild införandelag

Den nya lagen innebär ett stort antal ändringar jämfört med LEK och innehåller även ett antal nyheter. Samtidigt ändras inte regleringens grundläggande struktur när det gäller tillstånd att använda radiosändare och nummer och möjligheten att ålägga företag skyldigheter. För att undvika svårigheter i tillämpningen bör utgångspunkten därför vara att hela den nya lagen ska tillämpas omedelbart när den träder i kraft.

På grund av omfattningen av de övergångsbestämmelser som krävdes vid införandet av LEK beslutades dessa bestämmelser i en särskild promulgationslag, dvs. lagen (2003:390) om införande av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK:s införandelag, se prop. 2002/03:110 s. 336 f.). Därutöver finns ett antal övergångsbestämmelser till lagändringar i LEK.

När en lag upphävs förlorar också de övergångsbestämmelser som är knutna till lagen sin verkan. Flera av övergångsbestämmelserna i LEK:s införandelag har fortfarande relevans, liksom vissa övergångsbestämmelser till ändringar i LEK. Dessa behöver tas med i övergångsbestämmelserna till den nya lagen. Omfattningen är sådan att de tillsammans med de övergångsbestämmelser som den nya lagen i sig ger upphov till motiverar en särskild införandelag.

Fortsatt giltighet av äldre beslut

Flera typer av beslut kan fattas med stöd av LEK. Besluten avser allt från tillstånd att använda radiosändare och nummer, åläggande av skyldigheter för företag och tillsynsåtgärder som förelägganden och förbud till beslut om att erkänna en operatör enligt internationella bestämmelser, att utse

någon att utföra en viss uppgift eller om undantag i det enskilda fallet från vissa skyldigheter i lagen. Merparten av bestämmelserna i LEK förs över, oförändrade eller i huvudsak oförändrade, till den nya lagen. I LEK:s införandelag finns övergångsbestämmelser om att flertalet äldre beslut ska anses meddelade med stöd av bestämmelser i LEK som motsvarar bestämmelser som upphävts.

För att underlätta övergången till en ny lag bör utgångspunkten vara att befintliga beslut ska fortsätta att gälla efter ikraftträdandet av den nya lagen. På så sätt behöver nya beslut inte meddelas. För tydlighetens skull bör det i övergångsbestämmelserna regleras att besluten fortfarande gäller. På motsvarande sätt som enligt LEK:s införandelag bör det framgå att besluten ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i den nya lagen. Därmed kan den tillsynsverksamhet som pågår vid den nya lagens ikraftträdande fortsätta utan avbrott. Det blir då också möjligt för tillsynsmyndigheten att ingripa mot överträdelser av dessa beslut med stöd av den nya lagen.

Enligt 5 § andra stycket och 7 § 2 LEK:s införandelag ska tillstånd och tillståndsvillkor som har meddelats enligt telelagen (1993:397) för tillhandahållande av mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana teletjänster anses meddelade med stöd av LEK för samma radioanvändning som tillståndet avser. Exempel på sådana tillstånd är tillstånden för UMTS (3G). Tillstånden gäller till och med den 31 december 2025 (se övergångsbestämmelsen om förlängning av giltighetstiden nedan). Det finns därför fortsatt behov av övergångsbestämmelser för sådana tillstånd.

Tillstånd och tillståndsvillkor som har meddelats enligt lagen (1993:599) om radiokommunikation omfattas av de generella bestämmelserna om fortsatt giltighet av äldre beslut och ska anses meddelade med stöd av den nya lagen, jfr 6 § LEK:s införandelag.

Även om regleringens grundläggande struktur i stort sett är densamma i den nya lagen finns det, som *PTS* framhåller, vissa beslut som inte kan fattas med stöd av den nya lagen. Det gäller vissa skyldigheter, t.ex. beslut om godtagande av ett frivilligt åtagande om funktionell separation enligt 4 kap. 12 c § LEK och åläggande av skyldigheter för företag med betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad enligt 5 kap. 13 § LEK. I avsnitt 14 föreslås att dessa paragrafer inte förs över till den nya lagen. Det finns alltså undantag från utgångspunkten att befintliga beslut ska ha fortsatt verkan. Av tydlighetsskäl bör det framgå att skyldigheter som inte kan meddelas enligt den nya lagen, liksom förelägganden och förbud som avser sådana skyldigheter, inte gäller efter ikraftträdandet av den nya lagen.

Genom den nya lagen införs dessutom vissa begränsningar i fråga om möjligheten att ålägga SMP-skyldigheter. EU-direktivet innebär dels att Europeiska kommissionen ska fastställa en unionsomfattande termineringstaxa för marknaderna för samtalsterminering (se avsnitt 14.2.4), dels att regleringslättnader införs för SMP-operatörer som är rena grossistföretag (se avsnitt 14.2.6). Dessa förändringar innebär att förutsättningarna för regleringsmyndigheten att ålägga SMP-operatörer skyldigheter delvis ändras. Av proportionalitetsprincipen följer att de medel som används vid offentlig maktutövning mot enskilda måste stå i rimligt förhållande till det som eftersträvas med åtgärderna (se avsnitt 7). Vidare finns det enligt 8 kap. 15 § LEK en uttrycklig skyldighet för regleringsmyndigheten att ändra eller upphäva skyldigheter och villkor om ändamålet med åtgärden inte längre

kvarstår. I avsnitt 14.9 föreslås motsvarande reglering i fråga samtrafik och andra former av tillträde. Det innebär alltså att regleringsmyndigheten så snart som möjligt måste se över ålagda SMP-skyldigheter och upphäva eller ändra sådana skyldigheter som inte bedöms förenliga med den nya lagen.

Anmälningsskyldigheten vid avveckling eller utbyte av nätdelar som omfattas av ålagda SMP-skyldigheter är ny, se avsnitt 14.2.5. Regleringsmyndigheten ska förena ett åläggande av SMP-skyldigheter med en sådan skyldighet. Som framgår av avsnittet har PTS ålagt en informationsskyldighet i SMP-beslutet för marknaden för lokalt tillträde till nätinфраstruktur. Mot den bakgrunden och för att underlätta övergången till den nya regleringen bedömer regeringen att det är tillräckligt att den nya paragrafen tillämpas vid åläggande av skyldigheter som meddelas efter ikraftträdandet av den nya lagen. Det bör införas en övergångsbestämmelse om detta.

Anmälan av verksamhet

Av 4 § och 5 § första stycket LEK:s införandelag framgår att den som vid ikraftträdandet av LEK var anmäld enligt 5 § telelagen eller hade tillstånd enligt 7 eller 14 § samma lag eller motsvarande äldre bestämmelser ska anses anmäld enligt 2 kap. 1 § LEK. Företag som hade gjort en sådan anmälan eller fått ett sådant tillstånd behövde alltså inte göra någon anmälan enligt 2 kap. 1 § LEK.

Anmälningskravet i 2 kap. 1 § LEK förs över till den nya lagen (se avsnitt 9.1). Den som redan är anmäld eller ska anses anmäld enligt LEK bör inte behöva göra en ny anmälan enligt den nya lagen. Det bör införas en övergångsbestämmelse om detta.

Tillstånd att använda radiosändare

Reglerna för tillstånd att använda radiosändare moderniserades och effektiviserades genom lagändringar som trädde i kraft den 1 augusti 2010 (se prop. 2009/10:193). Ändringarna innebar att tillstånd att använda radiosändare inte bara kan avse rätt att använda en viss radiosändare (sändartillstånd) utan också en generell rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme (blocktillstånd), jfr avsnitt 11.2.1. Den som har ett blocktillstånd behöver inte ha något särskilt tillstånd för varje enskild radiosändare.

Enligt övergångsbestämmelser till lagen (2010:497) om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska den som den 1 augusti 2010 hade ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning anses ha ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Giltighetstiden för ett sådant blocktillstånd ska anses förlängd med 10 år, om tillståndet gäller längst till och med den 31 december 2015 och inte tidigare har förlängts eller förnyats (punkten 3). Tillstånden gäller därmed till och med den 31 december 2025. Det finns därför fortsatt behov av övergångsbestämmelser för sådana tillstånd.

Annars gäller enligt 3 kap. 12 b § LEK att tillståndstiden för blocktillstånd inte får förlängas. Bestämmelsen ska föras över till den nya lagen, se avsnitt 11.4.3. Någon rätt till förlängning av blocktillstånd fanns inte heller innan bestämmelsen infördes, utan detta ansågs vara en gällande princip. Bestämmelsen infördes dock av tydlighetskäl (se prop. 2009/10:193 s. 72 f.). Det behövs därför inte några ytterligare övergångsbestämmelser som PTS efterfrågar.

Uppdelningen i sändar- respektive blocktillstånd har inte fått fullt genomslag. Det framgår vidare av övergångsbestämmelserna till lagen (2010:497) om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation att äldre föreskrifter om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom ramen för ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning fortfarande gäller om tillståndet har beviljats före den 1 augusti 2010 (punkten 4). Den som före den tidpunkten har fått ett tillstånd att använda radiosändare för viss användning måste alltså ha tillstånd att använda enskilda radiosändare inom denna användning. Skälet till detta är att det i vissa fall förekommer att det behöver meddelas tekniska villkor i de enskilda sändartillstånden som inte har någon motsvarighet i huvudtillstånden (se prop. 2009/10:193 s. 79 f.). Samma reglering bör gälla även fortsättningsvis. En motsvarande övergångsbestämmelse bör därmed införas även nu. Tillsynsmyndigheten bör kunna utöva tillsyn över att de skyldigheter som övergångsvis ska gälla följs och kunna få del av de uppgifter som behövs för tillsynen. Den nya lagens tillsynsbestämmelser bör tillämpas på dessa skyldigheter.

Möjligheten till förlängning av giltighetstiden för ett tillstånd i ett harmoniserat frekvensutrymme är ny när det gäller blocktillstånd, se avsnitt 11.4.4. I dag finns det beviljade blocktillstånd i de aktuella frekvensutrymmena med olika långa tillståndstider. För att bibehålla förutsebarheten bedömer regeringen, i likhet med *Telia Company AB*, att möjligheten till förlängning endast ska gälla för tillstånd som beviljas efter ikraftträdandet av den nya lagen, oavsett om det är ett sändar- eller blocktillstånd. Det bör införas en övergångsbestämmelse om detta.

I avsnitt 14.8.3 föreslås en möjlighet för regleringsmyndigheten att under vissa förutsättningar ålägga en operatör som har rätt att använda radiosändare att ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Skyldigheten får endast åläggas om tillståndet att använda radiosändare vid beviljandet förenades med ett förbehåll om att skyldigheten kan komma att åläggas. Regleringen genomför artikel 61.4 i EU-direktivet. Förslaget innebär att den övergångsbestämmelse för tillämpning av paragrafen som föreslås i promemorian inte behövs.

Personuppgifter i abonnentförteckningar

Av 18 § LEK:s införandelag framgår att sådana personuppgifter om en abonnent av fasta allmänt tillgängliga telefonitjänster som har införts i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning före ikraftträdandet av LEK får stå kvar i abonnentförteckningen om inte abonnenten meddelar annat. Övergångsbestämmelsen innebär att uppgifter som har inhämtats enligt äldre bestämmelser, utan att iaktta villkoren enligt LEK, får stå kvar så länge inte abonnenten invänder mot detta.

I 6 kap. 15 och 16 §§ LEK regleras villkoren för behandling av uppgifter i abonnentförteckningar, bl.a. i fråga om information till och medgivande från den abonnent som uppgifterna rör. I avsnitt 18.1 föreslås att de paragraferna förs över till den nya lagen. Sådana personuppgifter som har införts i abonnentförteckningar före ikraftträdandet av LEK bör på samma sätt som hittills få stå kvar där, förutsatt att abonnenten inte invänder mot det. Det behövs därför fortfarande en övergångsbestämmelse som medger detta.

Twistlösning

I avsnitt 20.6 föreslås att bestämmelserna om lösning av tvister i LEK ska föras över till den nya lagen. Möjligheten att hänskjuta en tvist för avgörande av tillsynsmyndigheten är i huvudsak kopplad till den nya lagen. Som utgångspunkt ska befintliga beslut anses meddelade med stöd av den nya lagen, se ovan. Tvister som har samband med skyldigheter som gäller eller som har beslutats enligt LEK och saknar motsvarighet i den nya lagen kan uppstå även efter den nya lagens ikraftträdande. Det bör därför införas en övergångsbestämmelse som gör det möjligt att hänskjuta sådana tvister till tillsynsmyndigheten.

Sanktionsavgifter

Av 2 kap. 10 § första stycket regeringsformen framgår att bestämmelser om straff eller annan brottspåföljd samt förverkande och annan särskild rättsverkan av brott inte får ges retroaktiv verkan. De sanktionsavgifter som införs genom den nya lagen (se avsnitt 21.4) har en så straffliknande karaktär att förbudet mot retroaktiv strafflag får anses tillämpligt även på dem. Sanktionsavgifter bör därför endast kunna tas ut för överträdelser som har begåtts efter den nya lagens ikraftträdande. Det bör införas en övergångsbestämmelse om detta.

28 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen innebär som helhet att förutsättningarna för en harmoniserad tillämpning av EU-reglerna för elektroniska kommunikationer förbättras. En ökad harmonisering av regelverket innebär en minskad osäkerhet för företag som ska fatta investeringsbeslut och för användare av elektroniska kommunikationer inom EU. Det bör leda till ökad användning av sådana tjänster, vilket kan väntas bidra till en förbättrad ekonomisk tillväxt.

De uppdaterade reglerna väntas sammantaget leda till en mer effektivt fungerande konkurrens och ökade drivkrafter att göra investeringar för företagen inom området. Dessutom stärks slutanvändarskyddet och allas förutsättningar att ta del av elektroniska kommunikationstjänster. Tilliten till elektroniska kommunikationer som verktyg för handel och samhällstjänster förväntas öka till följd av det förstärkta skyddet för slutanvändare. Konsumenter som känner förtroende för marknaden vågar använda nya tekniker och göra aktiva val. Som helhet bedöms förslagen få positiva samhällsekonomiska effekter.

Förslagen bedöms ha en viss positiv effekt på det brottsbekämpande arbetet. Förslagen bedöms inte ha några effekter för det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen. Inte heller från miljösynpunkt har förslagen några direkta konsekvenser. Förslagen får inte några ekonomiska konsekvenser som inte kan finansieras inom befintliga utgiftsramar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta av remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har ingen invändning mot den. *Förvaltningsrätten i Stockholm* anför att bl.a. förslaget om sanktionsavgifter kan komma att leda till en ökad måltillströmning med ett ökat resursbehov som följd. *Region Stockholm* efterfrågar ett förtydligande vad avser ekonomiska konsekvenser till följd av förslaget om tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd. *Försvarsmakten* bedömer att bevakandet av vissa intressen kan kräva ökade resurser som kan medföra ökade kostnader för myndigheten. *Säkerhetspolisen* har liknande synpunkter.

Skälen för regeringens bedömning

En harmoniserad telekomlagstiftning

EU-direktivet utgör till stora delar en sammanläggning av ramdirektivet, auktorisationsdirektivet, tillträdesdirektivet och USO-direktivet. Det finns dock också flera nya och förändrade bestämmelser i EU-direktivet. De tidigare direktiven har genomförts i LEK. Den nya lag om elektronisk kommunikation som nu föreslås innehåller bestämmelser som i sak i allt väsentligt överensstämmer med det som gäller enligt LEK, tillsammans med nya och förändrade bestämmelser som genomför EU-direktivet. Beskrivningen av konsekvenser nedan behandlar därmed främst de bestämmelser i den nya lagen som saknar motsvarigheter i eller är förändrade i förhållande till LEK. Därutöver behandlas även ändringarna i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler.

Marknaden för elektroniska kommunikationer

Marknaden för elektronisk kommunikation är en ekonomiskt betydelsefull sektor för enskilda medborgare, myndigheter och företag i olika branscher. Under 2020 uppgick intäkterna på slutkundsmarknaden för elektronisk kommunikation (mobila samtals- och datatjänster, fasta internettjänster, fasta samtalstjänster och datakommunikationstjänster till slutkund) till ungefär 49,9 miljarder kronor. De totala intäkterna på slutkundsmarknaden har legat stabilt på en liknande nivå under de senaste åren, dock med en enprocentig minskning under 2019 och 2020. Under 2020 uppgick de totala slutkundintäkterna från mobila samtals- och datatjänster till ca 29,6 miljarder kronor. Det innebär en minskning för tredje året i rad, detta år med två procent. Totalt sett använder mer än 98 procent av svenskarna mobiltelefon. Mindre än var fjärde person använder sin fasta telefon på daglig basis. Ungefär nio av tio personer använder internet i hemmet i stort sett varje dag. Mer än hälften av dem som använder internet i hemmet har möjlighet att välja mellan flera internetoperatörer och knappt hälften av dem kan välja mellan både fasta och mobila bredbandsabonnemang.

I oktober 2020 hade 95 procent av alla hushåll och företag antingen tillgång till bredband med en hastighet av 1 Gbit/s eller fiber i den absoluta närheten, en ökning med tre procentenheter jämfört med 2019. De allra flesta flerfamiljshus i Sverige har nu fiberanslutning. Ca 70 procent av alla enfamiljshus i Sverige var i oktober 2020 anslutna med fiber, en ökning

med nästan 5 procent på ett år. 4G-näten täcker nära 100 procent av alla hushåll och företag.

Sammanlagt fanns det i slutet av 2020 drygt 600 företag och andra aktörer anmälda hos PTS för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster.

De fyra största aktörerna på mobilmarknaden stod 2020 för sammanlagt 96 procent av abonnemangen. Dessa operatörer driver mobilnät baserade på teknikerna GSM, UMTS och LTE (dvs. 2G, 3G och 4G) och 5G.

När det gäller fast bredband utgörs det absolut största antalet nätägare av mindre ekonomiska och ideella föreningar som endast äger fibernät för eget bruk, s.k. fiberföreningar eller byanät. Tillsammans utgör de dock en liten del av marknaden. Det finns ungefär 160 kommunalt ägda stadsnät aktiva i sammanlagt 180 kommuner. De privata aktörerna står tillsammans för ungefär 46 procent av nätinnehavet. Även staten äger infrastruktur för bredband (t.ex. kanalisation och stamnät) genom Affärsverket svenska kraftnät, Teracom AB, Trafikverket och Vattenfall AB. Det finns också statliga aktörer som har påverkan på anläggningen av bredband i egenskap av förvaltare av fastigheter och anläggningar, t.ex. Trafikverket.

De största privata nätägarna i Sverige har olika affärsmodeller, från vertikal integration till grossistorienterad verksamhet. Det finns ett antal privata aktörer som är kommunikationsoperatörer i andras nät, t.ex. stadsnät eller fastighetsnät. Kommunikationsoperatörer kan även tillhandahålla tjänster på sin egen (ägarens) plattform. Det finns för närvarande en enda helt fristående kommunikationsoperatör i Sverige, dvs. som varken äger nät, säljer slutkundstjänster eller ingår i samma koncern som bolag som säljer sådana tjänster. På tjänstenivån finns det ett stort antal företag som tillhandahåller tjänster för internet, tv och telefoni och som inte är vertikalt integrerade i något annat led i värdekedjan. Förutom tjänstetillhandahållare som bedriver verksamhet i hela landet, finns det i olika utsträckning lokala tillhandahållare av slutkundstjänster.

Investeringarna i fast bredbandsinfrastruktur (fiber och annan teknik) ökade för varje år mellan 2009 och 2016. Sistnämnda år uppgick investeringarna i fast nätinфраstruktur till 12 miljarder kronor. Investeringarna i fast nätinфраstruktur minskade däremot mellan 2019 och 2020 med 7 procent, till 9,2 miljarder kronor.

Utvidgning av lagens tillämpningsområde till nummeroberoende tjänster

Som närmare behandlas i avsnitt 8 innebär EU-direktivets definition av elektroniska kommunikationstjänster att även nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster ska omfattas av direktivets tillämpningsområde. Det finns dock flera materiella bestämmelser i EU-direktivet som inte ska tillämpas på nummeroberoende tjänster, t.ex. när det gäller skydd av slutanvändare. Företag som tillhandahåller nummeroberoende tjänster kan påverkas framför allt av bestämmelserna om säkerhet och integritet (se avsnitt 17 och 18). Däremot föreslås inte att bestämmelserna om anmälan ska utvidgas till att omfatta tillhandahållare av nummeroberoende tjänster. De konsekvenser som tillämpningen av vissa materiella bestämmelser får på nummeroberoende tjänster behandlas vidare nedan.

Det är svårt att uppskatta hur många företag som tillhandahåller nummeroberoende kommunikationstjänster. Det beror bl.a. på att sådana före-

tag kan ha sin hemvist i olika länder samtidigt som deras tjänster tillhandahålls globalt och på att sådana tjänster kan uppstå och försvinna i stor omfattning på relativt kort tid. Europeiska kommissionens konsekvensanalys till förslaget om det nya EU-direktivet (SWD[2016] 303 final) saknar närmare uppgifter i ämnet. Enligt andra källor hade de två globalt mest populära meddelandetjänsterna i oktober 2018 ungefär 1,5 miljarder respektive 1,2 miljarder månatliga användare (se www.statista.com). De två största plattformarna för mobilapplikationer hade 2017 enligt samma källa 2–3 miljoner applikationer. I januari 2019 hade en av dessa två plattformar ungefär 60 000 applikationer tillgängliga inom kategorin ”kommunikationer”, varav 7 procent laddats ned mer än 50 000 gånger (se www.appbrain.com). Fördelat på andelen använd tid stod kategorin meddelandetjänster samma år för tre procent av den totala användningen av appar (se www.comscore.com). Sammanfattningsvis rör det sig om en omfattande användning av ett stort antal olika applikationer, där en handfull står för den allra största användningen. Många av dessa företag har inte säte i Sverige. Eftersom dessa företag inte kommer att omfattas av krav på anmälan till PTS, kan det komma att uppstå frågeställningar inom ramen för tillsynen av sådana aktörer som inte är okomplicerade. Utvidgningen av vissa bestämmelsers materiella tillämpningsområde till nummeroberoende tjänster kan därmed komma att orsaka administrativt merarbete för PTS. Detta bedöms kunna finansieras inom befintliga utgiftsramar.

Anmälningskrav

Reglerna om krav på anmälan för tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster är huvudsakligen oförändrade i den nya lagen i förhållande till vad som gäller enligt LEK. Några ökade administrativa kostnader för berörda företag kommer därmed inte att uppstå. PTS arbetar med att göra processen för anmälan helt elektronisk, vilket kommer att minska kostnaderna för företagen.

Avgifter

Företag som bedriver verksamhet som är anmäld till PTS betalar i dag en årsavgift som bidrar till att finansiera myndighetens verksamhet. Nivån på avgifterna bestäms i föreskrifter som myndigheten meddelar. De totala avgifterna får inte överstiga ett takbelopp som anges i förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet.

I slutet av 2020 var drygt 600 företag anmälda hos PTS. Av dessa har 309 företag en omsättning som understiger 5 miljoner kronor per år, vilket enligt nu gällande regler innebär att de betalar en fast avgift i stället för en omsättningsbaserad avgift. De står tillsammans för omkring 0,5 procent av det totala avgiftsuttaget. Med den föreslagna omsättningsgränsen för avgiftsuttag på 30 miljoner kronor per år skulle det innebära att cirka 108 av dagens drygt 600 företag fortsättningsvis skulle vara avgiftspliktiga. Dessa står för omkring 96 procent av avgiftsuttaget. Med det föreslagna tröskelvärde får de i stället stå för 100 procent.

Förslaget om ett tröskelvärde för avgiftsuttaget innebär en administrativ och finansiell lättnad för de företag som bedriver verksamhet som ska anmälas i begränsad omfattning och kan ha begränsade resurser för att

hantera myndighetskontakter. Vidare innebär förslaget en viss administrativ lättnad för PTS i avgiftsuttagsprocessen. Det avgiftsbortfall från mindre aktörer som behöver omfördelas till övriga aktörer skulle däremot vara av liten betydelse.

Eftersom avgiften som tas ut av de företag som skulle falla under tröskelvärdet är relativt liten, är det inte troligt att det kommer att uppstå snedvridningseffekter i konkurrensen mellan avgiftspliktiga och icke-avgiftspliktiga företag. Regeringens bedömning är att kostnader för tillsyn huvudsakligen kommer att uppstå i förhållande till de större, avgiftspliktiga företagen.

I fråga om avgifter för tillstånd att använda radiosändare och nummer innebär den nya lagen inte några väsentliga ändringar i förhållande till det som gäller enligt LEK. Detsamma gäller den årliga avgiften för finansiering av åtgärder mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar som gäller elektronisk kommunikation (s.k. beredskapsavgift). Förslagen innebär i den delen därmed inte några ökade kostnader för företagen eller ökad administration.

Förvaltning av radiofrekvenser

Bestämmelserna i den nya lagen om förvaltning av radiofrekvenser och tillstånd att använda radiosändare behåller den grundläggande struktur som gäller enligt LEK. Genomförandet av EU-direktivet innebär dock nya och ändrade bestämmelser som mer detaljerat reglerar främst beviljande av tillstånd i och förvaltning av sådant frekvensutrymme som är harmoniserat inom EU. Många av dessa bestämmelser motsvarar det sätt som PTS redan tillämpar gällande lagstiftning på. Följderna av förslagen förutses därför bli begränsade i praktiken.

Förslaget att det i ett harmoniserat frekvensutrymme ska kunna beviljas tillstånd för annan användning än på harmoniserade villkor är positivt för företagets konkurrensfrågor samt möjlighet till innovation. Avsikten är att harmoniseringen inte ska hindra ny och innovativ radioanvändning, om det finns förutsättningar för det. De särskilda förfaranden som ska tillämpas vid tilldelning av tillstånd för sådan annan användning kan komma att innebära en viss ökad administration för PTS. Antalet ansökningar om sådana tillstånd bedöms dock bli begränsat, baserat på vad som är känt om möjliga användare och efterfrågan på frekvenser för sådan användning.

Genom att reglerna för ett urvalsförfarande vid beviljande av tillstånd att använda radiosändare ska framgå av den allmänna inbjudan till ansökan bedöms regelgivningen bli tydligare för berörda företag. Vidare uppstår administrativa förenklingar för PTS i och med att arbetskrävande förfaranden för att meddela föreskrifter inte längre behövs.

Tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska meddelas för minst 15 år. Tillstånd som gäller för kortare tid än 20 år ska på tillståndshavarens begäran senast två år före giltighetstidens utgång få förlängas med skälig tid, dock så att tillståndstiden sammanlagt blir minst 20 år. Reglerna ger tillståndshavaren en säkerhet för hur länge tillstånd ska gälla. Det bör allmänt sett gynna viljan att investera i nya innovativa tjänster samt utbyggnad och täckning. De giltighetstider för tillstånd som PTS hittills har tillämpat i harmoniserade band för mobilt bredband har i allmänhet varit 20 år eller

längre. Bestämmelserna om tillståndstid i harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska tillämpas endast för tillstånd som meddelas efter den nya lagens ikraftträdande och medför därför inga konsekvenser för befintliga tillståndshavare.

Trådlösa lokala nät

Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska inte få begränsa slutanvändares rätt att ansluta terminalutrustning till trådlösa lokala nät eller begränsa slutanvändares möjligheter att erbjuda andra slutanvändare anslutning till trådlösa lokala nät. Villkor av detta slag är i dag i och för sig tillåtna i avtal med slutanvändare, men det är oklart i vilken utsträckning de faktiskt förekommer och tillämpas i praktiken.

Syftet med den bakomliggande EU-regleringen får uppfattas vara att det ska bli lättare för slutanvändare att erbjuda andra slutanvändare tillgång till internet via RLAN. Sådana erbjudanden skulle kunna utgöra substitut till operatörers erbjudanden om trådlöst bredband via mobilnät. Mobilnätoperatörer skulle då kunna möta en större konkurrens än vad som är fallet i dag. Erfarenheterna hittills visar dock att det är mycket svårt att bygga ut RLAN på ett sätt som motsvarar de mobila bredbandsnätens täckning och kapacitet. Ökad tillgång till slutanvändares RLAN bedöms därför endast marginellt komma att påverka konkurrensförhållandena för operatörer som bygger ut och driver mobila bredbandsnät.

Förslagen om att statliga myndigheter, kommuner och regioner och i vissa fall även andra förvaltningsformer som de kontrollerar, exempelvis aktiebolag, på begäran av en operatör ska lämna tillträde till byggnader, anläggningar och föremål för installation av trådlösa accesspunkter kan innebära en inskränkning i rådigheten över platser som dessa aktörer förfogar över. Förslagen innebär också administrativa åtaganden när den som medger tillträde behöver söka relevanta tillstånd där inte operatören själv kan göra det. Åtagandena begränsas dock av att begäran om tillträde ska vara rimlig. Dessutom ska en rättvis och rimlig ersättning utgå som täcker kostnaderna och därutöver i normalfallet en viss ersättning för investerat kapital. Avsikten är alltså att skyldigheten att ge tillträde inte ska medföra ökade kostnader för myndigheter, kommuner, regioner och andra som omfattas av den nya bestämmelsen.

Det är svårt att förutse hur många fall av tillträde som kan bli aktuella. Redan i dag är det vanligt att operatörer träffar frivilliga avtal med såväl privata som offentliga fastighetsägare för etablering av antennplatser. När det gäller etablering av nya antennplatser för 5G bör det också beaktas att regioner och kommuner, antingen som själva förfogar över fysisk infrastruktur eller i egenskap av ägare till bolag med sådan infrastruktur, har ett intresse av att utbyggnaden av 5G kan komma i gång och att invånarna kan erbjudas nya och bättre elektroniska kommunikationstjänster. Mot den bakgrunden bedöms behovet av myndighetsingripanden för att åstadkomma etablering av 5G-basstationer bli begränsat.

Sammanfattningsvis kan de nya reglerna medföra en viss begränsad ökning av främst administration för kommuner, regioner och statliga myndigheter samt deras bolag som förvaltar fastigheter. De ökade kostnaderna bör täckas av den rimliga och rättvisa ersättning som operatörer ska betala

för tillträdet, och tillträdesskyldigheten begränsas till fall som är rimliga med beaktande av sådana kostnader (se ovan). Om kostnaderna är för omfattande, kommer antingen tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet att göra bedömningen att tillträdet inte är rimligt eller så kommer den sökande att bedöma att tillträdet inte är affärsmässigt motiverat med hänsyn till dessa kostnader. Reglerna skapar bättre förutsättningar för etablering av 5G-nät, vilket gynnar bredbandsutbyggnad och mobiltäckning. Till detta kommer positiva effekter på digitalisering och näringslivets konkurrenskraft, vilket ytterst gynnar hela samhället.

Nedan behandlas ytterligare frågor om konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.

Nummer

LEK:s bestämmelser om nummer förs i allt väsentligt över till den nya lagen. Förslagen bör därför inte medföra några större konsekvenser för företagen, slutkunderna eller regleringsmyndigheten.

Förhandsregleringen av marknader

De grundläggande bestämmelserna i LEK om åläggande av konkurrensfrämjande skyldigheter för SMP-företag har gällt i mer än 15 år. Under den tiden har flera delmarknader avreglerats. Numera är endast fyra marknader förhandsreglerade i Sverige: fast och mobil samtrafik (samtalsterminering), lokalt tillträde till nätinfrastuktur (koppar- respektive fiberbaserat bredband) samt utsändningar av fri-tv och analog nationell ljudradio i marknätet. Behovet av konkurrensfrämjande förhandsingripanden mot företagen har minskat, eftersom utvecklingen har gått mot att marknaderna fungerar bättre. Inte minst har den omfattande utbyggnaden av fiberanslutningar i Sverige lett till att ett enda företag inte längre har den monopolställning på marknaderna för fast telefoni och fasta bredbandsanslutningar som gällde när det kopparbaserade accessnätet var det enda byggda alternativet för stora grupper av hushåll och företag att få telefoni och bredband. Samtidigt kan det uppstå nya flaskhalsar, särskilt i de vanligt förekommande situationer där varje hushåll endast nås av ett fibernät.

Det grundläggande regelverk för SMP-skyldigheter som föreslås föras över till den nya lagen kan, liksom tidigare, tillämpas för att ta hand om konkurrensproblem på marknaderna för elektronisk kommunikation. Nu införs dock särskilda regler som kompletterar eller ändrar de allmänna bestämmelserna om SMP-skyldigheter.

Tillträde till nät närmast slutanvändare

Bestämmelserna om tillträde till nät närmast slutanvändare kan tillämpas på alla operatörer. De bör kunna främja tillgången till mer konkurrenskraftiga tjänster för slutanvändare i situationer där det inte är hållbart att anlägga parallell infrastruktur. Sedan 2011, då den senaste stora ändringen av EU-regelverket för elektroniska kommunikationer genomfördes i Sverige, har det skett en betydande utveckling av bredbandsmarknaden. År 2011 hade 40 procent av befolkningen i Sverige tillgång till fiberbredband jämfört med 93 procent som hade tillgång till fast bredband via fiber eller i absolut närhet till en fiberansluten byggnad 2020. I glesbygd skedde en ökning från 21 procent av befolkningen 2011 till 68 procent av

hushållen med tillgång till fast bredband via fiber eller i absolut närhet till en fiberansluten byggnad 2020, med en ökning på nio procentenheter det senaste året. Det råder dock alltså fortsatt stora skillnader mellan tillgången till bredband i tätbebyggda och glesbebyggda områden.

Skillnaden är också stor mellan enfamiljshus och flerfamiljshus. År 2020 uppgick andelen med fiberanslutna enfamiljshus (med tre hushåll eller färre), sett till antal byggnader, till 70 procent. Det kan jämföras med 33 procent av enfamiljshusen 2015. Utbyggnaden till enfamiljshus har alltså ökat snabbt. Utbyggnaden har i första hand skett i mer tätbebyggda områden, varför det kan antas att utbyggnadstakten avtar i takt med att kvarvarande enfamiljshus ligger allt mer utspridda i glesbygd.

Hushåll som har tillgång till fibernät har i många fall fortfarande även tillgång till kopparbaserad access. Det är dock osannolikt att kopparbaserade accesser i framtiden kommer att utöva något mer betydande konkurrenstryck mot fibernät, då det finns begränsade möjligheter att uppgradera kopparanslutningar till högre datahastigheter. Parallella fibernät till flerbostadshus förekommer i viss utsträckning i tätorter. I flerfamiljshus är det inte heller ovanligt att en fastighet har tillgång både till kabel-tv-nät och ett separat fibernät. När det gäller enfamiljshus är kabel-tv-nät ovanliga och det saknas i allmänhet tillgång till annan parallell infrastruktur än det kopparbaserade accessnätet.

I flerfamiljshus finns inte sällan en lösning där slutanvändarna kan välja mellan olika tjänster från olika tillhandahållare. Slutkundstjänsterna förmedlas då genom en kommunikationsoperatör. I de fall en operatör har exklusiv rätt att leverera slutkundstjänsterna har fastighetsägaren i regel genomfört en upphandling eller någon annan form av konkurrensutsättning. Exklusiviteten innebär inte sällan bättre villkor för fastighetsägaren än vad som skulle ha erbjudits utan exklusivitet.

I takt med att utbyggnaden kommit längre ses fastighetsnäten alltmer som en s.k. flaskhalsresurs, vilket kan innebära ett ökat intresse för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster att begära tillträde till fastighetsnät. Det förhållandet skulle kunna göra tillträde med stöd av en tillträdesskyldighet mer ekonomiskt attraktivt för företagen, som får möjlighet att leverera slutkundstjänster till de aktuella fastigheterna. I flerfamiljshus är fastighetsägaren antingen en hyresvärd eller en bostadsrättsförening som kan ha intresse av att använda sig av fastighetsnätet som medel för att minska sina kostnader eller öka sina intäkter. Hyresvärdar, som endast är ägare av fastighetsnätet men inte konsumerar slutkundstjänsten, kan ha drivkrafter att ta ut ett högt pris för tillträdet till fastighetsnätet utan att behöva ta hänsyn till om tjänstetillhandahållare kompenserar för detta via ett högt slutkundspris. En fastighetsägare kan också ha drivkrafter att stänga ute tillhandahållare från fastighetsnätet och föredra att endast ha en sådan närvarande i fastigheten med aktiv utrustning.

Sammantaget finns det ett stort antal fastighetsägare som potentiellt kan påverkas av regleringen. Många av dem är bostadsrättsföreningar. Även operatörer som berörs av reglerna kan ha drivkrafter att förhindra tillträde på rimliga villkor, särskilt om de är vertikalt integrerade i den meningen att de själva tillhandahåller slutkundstjänster till aktuella fastigheter. Dessa drivkrafter kan motverkas av de föreslagna reglerna om de ändrar utgångsläget för förhandlingar om tillträde. Det är dock inte nödvändigtvis så att skyldigheterna behöver prövas i någon större utsträckning. För att uppnå

en ändring av drivkrafterna på det sätt som beskrivs ovan räcker det att regleringen utgör ett trovärdigt påtryckningsmedel.

Regleringens påverkan på fastighetsägare i övrigt blir troligtvis begränsad. Bestämmelserna omfattar endast tillträde till befintliga nät. Den påverkan som bestämmelserna kan få på ledningsägare och operatörer och ingreppet i deras förfoganderätt bedöms uppvägas av förbättrad konkurrens, inte minst i glesbygd, vilket leder till lägre priser och förbättrat utbud för slutanvändarna. I den mån en tillträdesskyldighet åläggs har nätägaren rätt till ersättning. Sammantaget överväger de samhällsekonomiska fördelarna med förslaget.

Ärendetillströmningen till PTS och domstolarna kan i och för sig komma att öka till följd av de nya reglerna om tillträdesskyldigheter till nät närmast slutanvändaren. I viss utsträckning snarlika bestämmelser i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät har lett till högst ett tiotal ärenden per år. Det saknas anledning att tro att de bestämmelser om tillträdesskyldigheter som nu föreslås kommer att leda till ett så stort antal nya ärenden att det uppstår någon betydande kostnadsökning för PTS eller Sveriges domstolar.

En europeisk termineringstaxa för röstsamtal

Fast och mobil samtalsterminering har under en längre tid varit prisreglerad inom EU. Majoriteten av medlemsländerna, inklusive Sverige, har en kostnadsorienterad prisreglering på området och har valt att följa Europeiska kommissionens rekommendation om termineringstaxor avseende metoden för att beräkna kostnaderna (särkostnad). Trots rekommendationen kvarstår en asymmetri med avseende på termineringstaxor inom EU. En effekt av införandet av en EU-gemensam taxa (se avsnitt 14.2.4) är att uppnå en eftersträvd symmetri. PTS kommer även fortsättningsvis att utöva tillsyn, men nu över att den europeiska taxan följs. PTS kommer inte att behöva beräkna termineringspriser. Kommissionen utformar separata kalkylmodeller för fast respektive mobil samtalsterminering. PTS är delaktig i det arbetet, bl.a. när kommissionen samråder förslag på principer, dataförfrågningsunderlag och modell samt genom att i sin tur samråda detta med den nationella marknaden, samla in synpunkter från de nationella aktörerna och vidareförmedla dessa till kommissionen. PTS kommer därför även med de EU-gemensamma taxorna att behöva lägga en del arbete på modeller för fast och mobil samtalsterminering.

Företag som särskilt påverkas är det tjugotal operatörer som är aktiva på termineringsmarknaderna, varav ca tio inom mobil terminering. De svenska operatörerna förmedlar i dag mer trafik till utlandet än vad som kommer in från utlandet till de svenska operatörerna. Det svenska operatörskollektivet har alltså en negativ trafikbalans mot utlandet. Detta i kombination med att de svenska termineringsnivåerna för fast och mobil samtrafik är lägre än det viktade genomsnittet inom EU ger ett nettoutflöde av pengar från Sverige till utlandet. Operatörerna förutsätts övervältra kostnaden för samtalstermineringen på slutkunderna. I enlighet med den nya regleringen får ingen terminerande operatör inom EU överskrida de gemensamma termineringstaxorna. Den internationella trafikbalansen bedöms även i fortsättningen bli negativ för Sverige. Om termineringspriset blir detsamma för alla operatörer i EU, kommer nettokostnaderna för svenska

operatörer därför att minska. De samhällsekonomiska konsekvenserna av europeiska termineringstaxor bedöms därför bli positiva.

Regleringslättnader vid saminvesteringar och för rena grossistföretag

De nya bestämmelserna om lättnader i regleringen vid saminvesteringsåtaganden syftar till att på EU-nivå gynna en modell med saminvesteringar vid anläggning av ny infrastruktur för bredband med hög kapacitet, t.ex. fiberanslutningar. Fiberutbyggnaden i Sverige har redan nått långt och fungerande affärsmodeller har utvecklats för att bygga ut bredband till hushåll och företag. Mot den bakgrunden är det mindre sannolikt att det i Sverige skulle finnas behov av sådana helt nya marknadsstrukturer som regleringen av erbjudanden om saminvesteringar innebär för att främja utbyggnaden av snabbt bredband. Bestämmelserna om bindande åtaganden vid saminvestering kommer därmed troligen inte att tillämpas i någon större omfattning.

Bestämmelserna berör nätägare som har eller potentiellt kan få SMP-status, mindre operatörer som överväger att anlägga fibernät och företag som inte själva anlägger fibernät men behöver tillgång till sådant nät. Tillämpningen av regleringen kommer att medföra arbetsuppgifter för PTS främst i samband med SMP-arbetet i form av bedömningar och samråd med intressenter på marknaden samt Europeiska kommissionen. En form av marknadstest ska göras för att bedöma om åtagandet uppfyller kraven för regleringslättnader. Sammantaget tar en sådan process ett antal månader. Ett åtagande om saminvestering och differentierade skyldigheter kommer också att ställa krav på PTS tillsyn, inklusive eventuellt när det gäller särredovisning.

Saminvestering förutsätter avtal mellan aktörer på marknaden, vilket ökar risken för annan konkurrenspåverkande samordning mellan de saminvesterande parterna. Frågan om gränsdragningen mellan samarbete och konkurrens på marknader för elektronisk kommunikation är inte ny men skulle kunna leda till frågor som Konkurrensverket behöver följa upp. Eventuella kostnader till följd av regleringen bedöms rymmas inom befintlig ram. Även om fler företag i framtiden skulle bedömas som SMP-operatörer, är det inte säkert att de skulle åläggas skyldigheter i samma utsträckning som nuvarande SMP-företag, eftersom förhållandevis få nätägande företag i Sverige i dag är vertikalt integrerade (inklusive på slutkundsnivå). För dessa företag skulle det därför finnas färre drivkrafter att erbjuda saminvestering för att slippa reglering.

Att erbjuda saminvestering skulle även för eventuella SMP-företag antagligen leda till administrativa kostnader för bl.a. framtagandet av rutiner för och administration av saminvesteringsförfarandet. SMP-regleringen skulle också kvarstå för delar av nätet som inte är föremål för saminvestering. Sammantaget är det osäkert vilka effekter på investeringsviljan regleringen kan komma att få, dvs. vilken efterfrågan från marknadsaktörer som kan finnas på att dra nytta av regleringen.

För en operatör som inte själv har möjlighet eller intresse av att anlägga fibernät, men ser det som ett attraktivt alternativ att saminvestera, skulle regleringen kunna ge upphov till vissa positiva konsekvenser. Det kan exempelvis röra sig om en operatör som vill kunna rikta erbjudanden om fiberanläggning till ännu inte fiberanslutna slutanvändare, men inte uppnår

lönsamhet genom att investera på egen hand. I dag äger närmare 200 operatörer fiberaccessnät i landet. Majoriteten av dem är dock kommunala stadsnät, som kan förväntas anlägga fibernät av andra skäl än att göra vinst.

En tillämpning av bestämmelserna skulle leda till en differentierad SMP-reglering av fibernätet. En sådan mer utbredd differentiering kan bli komplex och detaljerad, där undantagen kan komma att gälla ett fåtal anslutningar på lokal nivå. Den kan också förändras över tid, allt eftersom nya fiberanslutningar anläggs. Sammantaget kan en sådan reglering, särskilt om den används mer än i enstaka fall, bli betydligt svårare att överblicka och förutse för såväl marknadsaktörer som för regleringsmyndigheten.

SMP-operatörer som är rena grossistföretag ska i normalfallet endast kunna åläggas vissa mindre ingripande SMP-skyldigheter. Berörda marknadsaktörer är därmed främst potentiella och nuvarande rena grossistföretag, i den utsträckning de kan tänkas kunna bli SMP-företag, och deras kunder. Indirekt kan slutkunder beröras. Kommuner berörs inte direkt annat än som ägare av bredbandsnät. Ett större antal kommunala stadsnät torde anses vara rena grossistföretag, liksom ett mindre antal privata nätägare. Den enda bredbandsmarknad som för närvarande regleras är marknaden för lokalt tillträde till nätinфраstruktur. Endast en aktör anses för närvarande ha marknadsaktör på den marknaden, och den aktören är inte ett rent grossistföretag.

Förslaget kan leda till att ren grossistverksamhet som affärsmodell tillämpas i högre utsträckning. Det minskar drivkrafterna att diskriminera grossistkunder till fördel för den egna slutkundsverksamheten, vilket varit en av de största utmaningarna som regelverket haft att hantera. Den skulle kunna leda till att utbyggnaden ökar och att ytterligare bredbandsnät kan anläggas i områden där sådana redan finns, vilket kan leda till förbättrad konkurrens, med positiva effekter för slutkunder. Sannolikheten för det är dock svår att bedöma. Mindre ingripande skyldigheter på grossistnivå kan teoretiskt också få effekt på slutkunds nivå i form av högre priser. Detta har PTS möjlighet att ingripa mot. Även om konsekvenserna av förslaget i denna del är svårbedömda, väntas förslaget sammantaget få begränsade effekter på konkurrenssituationen.

Samhällsomfattande tjänster

EU-direktivets reglering av samhällsomfattande tjänster innebär i praktiken inga större förändringar mot vad som föreskrivs i USO-direktivet. De samhällsomfattande tjänsterna begränsas till att omfatta en adekvat internetanslutning via bredband och talkommunikationstjänster. Bestämmelser om abonnentförteckning, nummerupplysningstjänst, telefonautomater och telefaxkommunikation förs inte över till den nya lagen. Bestämmelserna är därmed bättre anpassade till dagens verklighet och de problem som kan finnas på marknaden. Mot den bakgrunden bedöms förslagen inte medföra några större konsekvenser för slutkunderna, företagen eller myndigheterna.

Slutanvändares rättigheter

Förbudet mot diskriminerande krav och villkor som syftar till att säkerställa att slutanvändare inte nekas tillgång till abonnemang eller andra

avtal om elektroniska kommunikationstjänster kan väntas medföra få konsekvenser på den svenska marknaden. Även om tjänstedirektivet 2006/123/EG, som innehåller en liknande regel, inte är tillämpligt på elektroniska kommunikationstjänster, har det funnits en praxis som nu kodifieras på området för elektronisk kommunikation. Att principen kommer till klart uttryck i den nya lagen bedöms dock innebära ökad transparens och rättssäkerhet.

Mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster ska inte omfattas av flera bestämmelser om slutkundsskydd. Det kan antas att de mikroföretag som avses sällan har sitt säte i Sverige. Om ett företag tillhandahåller tjänster i Sverige men har sitt säte i ett land utanför EU, blir det svårare för PTS att identifiera företaget som ett mikroföretag och utöva tillsyn mot företaget bl.a. när det gäller skyldigheten att informera slutanvändare om att skyddsregler inte gäller. Konsekvenser för de företag som undantas från regleringen är att de enklare kan sälja sina tjänster till slutanvändare. För slutanvändare som ingår avtal med ett sådant mikroföretag blir konsekvensen ett sämre skydd än om avtalet hade ingåtts med ett företag som omfattas av bestämmelserna. Det finns också en risk att undantaget utnyttjas av oseriösa aktörer för att låsa in kunder i avtal de annars inte hade ingått.

I lagrådsremissen finns förslag om att konsumenter, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte ska ha rätt till information med visst närmare angivet innehåll, inklusive en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren, innan ett avtal ingås. Vissa andra slutanvändare än konsumenter ska få informationen så länge de inte aktivt avsagt sig den rättigheten (s.k. opt-out), vilket är en förändring jämfört med nuvarande bestämmelser enligt vilka andra slutanvändare har möjlighet att begära motsvarande information som konsumenter ska få (opt-in). I slutet av 2020 var drygt 600 aktörer anmälda hos PTS för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. De tillhandahållare av elektronisk kommunikation som påverkas är tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Av dessa bedöms de flesta av tillhandahållarna vara mindre företag. Det kan uppstå inträdeshinder för mindre företag på marknaden när det införs allt för betungande krav på hur och när information ska lämnas. Telekombranschen placerade sig för sjätte året i rad i bottenkiktet i Konsumentverkets konsumentrapport 2018, bl.a. när det gäller transparens och möjligheten att göra informerade val. Därför måste skyldigheten att lämna information i samband med avtal och intresset av att dessa inte är avskräckande på ett sätt som hindrar ett marknadsinträde ställas mot intresset att förbättra informationsmöjligheten för slutanvändarna inför ett köp. Sammantaget bedöms informationskraven inte vara alltför betungande.

Enligt Konsumentverkets konsumentrapport är marknaden för fast telefoni särskilt problematisk. Enligt rapporten är konsumenters tillit och valmöjligheter vid köp låga. Ett problem är förekomsten av oseriösa aktörer som bedriver telefonförsäljning av fasta telefonabonnemang. Dessa aktörer använder sig av bedrägliga metoder som medför att slutanvändare inte är fullt medvetna om villkor och konsekvenser när avtal ingås. Informationskravet innebär att slutanvändarna ges ett förbättrat besluts-

underlag innan de ingår avtal. Konsekvenserna av förslaget för slutanvändarna bedöms därför som positiva. Risken att slutanvändarna begår misstag, t.ex. genom att de inte uppmärksammar eller missförstår viktiga avtalsvillkor, bör kunna minska när transparensen ökar. Det kan i sin tur medföra bättre möjligheter för slutanvändare att bedöma avtalsinnehållet och klaga om avtalet inte uppfylls. Reglerna skulle kunna kringskära möjligheterna för oseriösa aktörer att använda otillbörliga marknadsföringsmetoder. Sammantaget kan tilliten till marknaden förväntas kunna öka. Utvidgningen av slutanvändarkretsen innebär att PTS får ett något utökat tillsynsansvar. Myndigheten kommer att ha ett delat tillsynsansvar med Konsumentverket. Sistnämnda myndighet har tillsynsansvar för den allmänna konsumentskyddslagstiftningen, medan PTS får tillsynsansvar över de sektorsspecifika informationskraven och samtliga informationskrav i fråga om andra avtal än konsumentavtal. Sammantaget kommer arbetet för PTS sannolikt att öka något.

Maskin till maskin-tjänster omfattas inte av regleringen. Konsekvenserna av att exkludera sådana tjänster bedöms bli begränsade, eftersom bestämmelserna om informationskrav i samband med att avtal ingås inte är lika relevanta för dessa tjänster och då konsumenter, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte åtminstone för närvarande inte i någon större utsträckning köper maskin till maskin-tjänster direkt av tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster. Bestämmelserna gäller däremot också för tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, förutsatt att de inte är mikroföretag som endast tillhandahåller sådana tjänster. Dessa aktörer omfattas inte av nuvarande bestämmelser om innehåll i avtal och kan komma att behöva bedöma om de tillhandahåller tjänster som omfattas av definitionen och därmed omfattas av regleringen.

De krav som ställs på att informationen ska ges och på ett klart och begripligt sätt regleras i och med förslaget. Därmed blir kraven tydligare och konkurrensen kan ske på mer lika villkor. De flesta aktörer bedöms dock redan följa PTS nuvarande föreskrifter och allmänna råd, vilket gör att förslaget inte bör medföra några betydande konsekvenser. Det finns även undantag för att underlätta och göra kraven mindre betungande för företagen, som t.ex. kravet att lämna informationen på ett varaktigt medium. Alla berörda tillhandahållare kommer dock att i större eller mindre utsträckning behöva justera sina avtal, vilket medför en arbetsinsats och kostnad. Det borde till största delen röra sig om en engångskostnad för företagen. Denna kostnad bedöms bli störst för tillhandahållare av internetanslutningstjänster och tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade kommunikationstjänster. Det blir även tydligare för mindre företag vilka krav som ställs på dem, vilket kan underlätta deras informationslämnande.

När det gäller att slutanvändare efter bindningstidens utgång vid automatisk avtalsförlängning ska ha rätt att säga upp avtalet med en månads uppsägningstid, även om avtalet förlängs med t.ex. en ny bindningstid, blir konsekvenserna för tillhandahållarna inte så stora på konsumentensida. De är redan enligt lagen (2014:1449) om konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning skyldiga att påminna om avtalsförlängningen för att den ska få avsedd effekt. Den stora skillnaden för företagen blir att de även måste informera slutanvändare som inte är kon-

sumenter. Konsekvenserna för slutanvändarna blir att de inte riskerar att låsas in med nya långa bindningstider, vilket ger bättre valmöjligheter.

Den nya bestämmelsen om påföljder vid fel innebär ökad transparens och rättssäkerhet för konsumenter. Den skickar också en viktig signal till marknaden om att den här typen av tjänster är kritiska för konsumenter och att rättsliga påföljder aktualiseras som på andra konsumentmarknader.

Den förlängda tidsfristen för att säga upp ett avtal vid villkorsändringar förväntas också leda till ökad trygghet för slutanvändare.

När det gäller den nya regeln som begränsar möjligheten att begära kompensation för terminalutrustning vid uppsägning av avtalet i förtid kommer tillhandahållare som också säljer terminalutrustning att kunna luta sig mot förfaranderegler om hur ersättningen ska beräknas när slutanvändaren behåller utrustningen. Bestämmelserna skulle kunna medföra förlorade intäkter för tillhandahållare som hittills inte gjort någon avräkning för terminalens värde över tid. För slutanvändare innebär regleringen en ökad transparens.

Den nya funktionen som krävs för kostnadskontroll av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som faktureras utifrån förbrukning kan väntas medföra relativt stora kostnader för tillhandahållare som inte har en motsvarande skyldighet i dag. Även för tillhandahållare som redan i dag erbjuder liknande tjänster innebär de nya kraven på hur funktionen ska utformas att det kan förväntas bli kostsamt att anpassa tjänsterna. För konsumenter ger funktionen bättre möjlighet till kostnadskontroll och därmed bättre förutsättningar att göra medvetna val. Det kan också väntas bli bättre jämförbarhet med lagkrav på hur tjänsten ska utformas. Även utifrån de förändringar som skett på senare år i hur framförallt mobila tjänster debiteras kan ett sådant krav antas öka tilliten bland konsumenter på marknaden.

När det gäller nummerportabilitet föreslås en reglering av den tid efter avslutat abonnemang som slutanvändaren har möjlighet att behålla sitt nummer. I dag finns den rätten endast tills abonnemanget är avslutat, dvs. under uppsägningstiden. Därefter förfogar operatören över numret. Den nya bestämmelsen innebär att tillhandahållaren i en månad aktivt behöver bevara slutanvändarens nummer och inte fritt kan förfoga över det. På den svenska marknaden finns i dag en praxis som innebär att tillhandahållarna väntar med att tilldela en annan kund numret efter avslutat abonnemang under viss tid. Under den tiden kan slutanvändaren ha möjlighet att få tillbaka numret på begäran, även om tillhandahållaren förfogar över numret. Den nya regleringen innebär i tillägg till en sådan praxis att tillhandahållaren måste hålla numret vilande i en månad, också för att möjliggöra överflyttning av numret till en annan operatör under den tiden. Det finns inget som hindrar att perioden under vilken numret inte delas ut till en ny kund förlängs. Att en lagstadgad kortaste frist införs innebär ett förstärkt skydd för slutanvändarna.

Den mer detaljerade regleringen av porteringsförfarandet som också innefattar några nyheter kan innebära en viss ökad arbetsbelastning för tillhandahållare, t.ex. då en portering misslyckas och slutanvändarens tjänster ska återaktiveras. Reglerna minskar risken för att slutanvändaren är utan tjänster under en längre period.

När det gäller möjligheten att meddela ytterligare föreskrifter som rör processen för byte av tillhandahållare innebär dessa utökade befogenheter för PTS tillsammans med ett visst tillsyns- och informationsarbete. En sådan reglering kan väntas få konsekvenser för tillhandahållarnas rutiner och underlätta för slutanvändarna att enkelt och utan avbrott i tjänsten kunna byta tillhandahållare. Byten av tillhandahållare och rutinerna för detta har varit föremål för konflikter mellan tillhandahållarna och därmed också problem för slutkunderna. En tydlig reglering bör därför kunna ha positiva effekter.

I fråga om de nya bestämmelserna om paketerbudanden är det osäkert hur mycket tillsyn från PTS som kommer att behövas. Liksom i fråga om andra bestämmelser ovan kan informationsinsatser behöva göras. För tillhandahållare av tjänster kan det uppstå svårigheter i att bedöma om det föreligger ett paketerbudande som träffas av bestämmelserna. Om slutanvändaren har rätt att säga upp avtalet i förtid, kan tillhandahållaren riskera kostnader för andra delar av paketet. Då alla aktörer som tillhandahåller paketerbudanden behöver göra det på likartade villkor kan det ge bättre konkurrensvillkor på marknaden. En ökad trygghet kan förväntas för konsumenter som genom bestämmelserna kommer att ha bättre förutsättningar att inte låsas in i enskilda avtal när tjänsterna säljs separat. Bestämmelserna innebär också en ökad transparens vid sampaketering och möjligheter att jämföra olika erbjudanden. När det finns tilläggstjänster skapas en trygghet när konsumenter och, som utgångspunkt, vissa andra slutanvändare uttryckligen måste samtycka till att bindningstiden förlängs. Det skapar också potentiellt en större möjlighet för dessa slutanvändare att under bindningstiden lägga till tjänster för att sedan, när bindningstiden gått ut, avgöra om de vill fortsätta avtalsförhållandet med den aktuella tillhandahållaren eller byta. Rätten för konsumenter att i vissa situationer kunna säga upp alla delar av paket innebär en trygghet. Sammantaget bör bestämmelserna kunna öka tilliten hos slutkunderna.

Reglerna om nödkommunikation säkerställer att den alarmeringscentral som ansvarar för att hantera larm via 112 får tillgång till nödvändiga uppgifter för att kunna lokalisera den som ringer nödnumret. Det medför positiva konsekvenser för hjälpsökande som bättre kan lokaliseras och nås vid utryckningsinsatser. På motsvarande sätt bör detta också kunna underlätta arbetet för s.k. blåljusmyndigheter och andra som svarar på larm som omfattas av reglerna.

Säkerhet i nät och tjänster och integritet

Som närmare beskrivs i avsnitt 17 och 18 framgår det av artiklarna 40 och 41 i EU-direktivet att dagens rättsläge huvudsakligen ska bibehållas när det gäller skydd för säkerhet och integritet vid tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Kravet på åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster kommer därför, i fråga om de företag som redan omfattas av dagens reglering, inte att medföra nya kostnader eller administrativa bördor. Bestämmelsen om oberoende granskning kan dock medföra kostnader för tillhandahållaren om tillsynsmyndigheten vid särskilda skäl kräver att tillhandahållaren på egen bekostnad låter ett oberoende organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av tillhandahållarens

verksamhet. De materiella bestämmelser som meddelas i myndighetsföreskrifter ska föregås av särskilda konsekvensutredningar.

På samma sätt är avsikten att skyldigheten att underrätta tillsynsmyndigheten om säkerhetsincidenter huvudsakligen ska motsvara det som redan gäller. Det föreslås emellertid också att den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst i vissa fall ska meddela berörda användare om hot för säkerhetsincidenter och om skydds- eller motåtgärder som användarna kan vidta. Bestämmelsen är positiv för slutkunderna och för samhällets krisberedskap i allmänhet. Den kan dock innebära krav på att företagen ska vidta kostnadskrävande åtgärder. Ansvarskännande företag torde dock redan i praktiken ge information av detta slag till sina kunder när det finns risk för att en allvarlig säkerhetsincident kan inträffa, varför konsekvenserna av bestämmelsen inte bedöms bli omfattande.

Den nya lagen medför att kraven på säkerhet och underrättelse om säkerhetsincidenter utvidgas till att gälla även företag som tillhandahåller nummeroberoende elektroniska kommunikationstjänster. Enligt kommissionens konsekvensanalys till förslaget om det nya EU-direktivet (SWD[2016] 303 final s. 30) rapporterades 2014 totalt 137 ”stora incidenter” (med avseende på varaktighet eller andel av de berörda användarna), med ungefär lika stora andelar för fast telefoni, mobiltelefoni, fast internet och mobilt internet. Även om det inte finns några jämförbara siffror för nummeroberoende tjänster, har säkerhetshändelser också rapporterats i fråga om sådana tjänster. Över en tredjedel av de som svarade i det offentliga samråd som föregick kommissionens förslag ansåg att det var viktigt att hela internets värdekedja omfattades av samma säkerhetsbestämmelser. Detta bör kunna bidra till att öka konsumenternas förtroende för användningen av kommunikationstjänster oavsett den bakomliggande tekniken.

Den nya lagen innebär att företag som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster kommer att omfattas av vissa bestämmelser om integritetsskydd. Företagen kan behöva göra anpassningar i stödsystem och rutiner, vilket kan leda till kostnader för företagen. Eftersom leverantörer av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inte tidigare har omfattats av dessa bestämmelser, bör PTS och Integritetsskyddsmyndigheten samverka om att tillgängliggöra information riktad till dessa aktörer. Informationen bör bl.a. avse om bestämmelserna innebär en förändring av den registrerades rättigheter, de personuppgiftsansvarigas skyldigheter i fråga om exempelvis it-säkerhet och de tillsyns- och sanktionsbefogenheter som är aktuella i olika fall. Detta kan medföra en kostnad för myndigheterna. Denna kostnad bedöms kunna hanteras inom befintliga utgiftsramar.

Lagen om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

De föreslagna ändringarna innebär i huvudsak en anpassning till den tekniska verkligheten. Tv-sändningar är i Sverige redan nu i princip helt digitala. Ändringarna i lagen bedöms därför inte leda till några praktiska konsekvenser för tv-företag och sändningsföretag samt tv-tittare och radiolyssnare.

Ekonomiska konsekvenser för Post- och telestyrelsen

Vid sidan av tillfälliga insatser som föreskriftsändringar och utarbetandet av nya tillsynsrutiner m.m. kommer PTS att få ett antal nya uppgifter. Myndighetens arbete inom de områden där kostnaderna kan väntas öka finansieras med årliga avgifter. Avgifterna tas ut av företag som bedriver verksamhet som är anmäld enligt LEK och av företag som har tillstånd att använda radiosändare eller nummer. Avgiftsuttaget ska motsvara myndighetens kostnader för dess verksamhet enligt lagen. Enligt förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet får avgiftsuttaget för närvarande uppgå till högst 310 miljoner kronor per år, varav högst 140 miljoner kronor för anmäld verksamhet och tillstånd att använda nummer och 170 miljoner kronor för användning av radiosändare. Av avgiftsuttaget för anmäld verksamhet och tillstånd att använda nummer ska högst 30 miljoner kronor utgöra avgift för tillstånd att använda nummer. Dessutom får handläggningsavgifter tas ut i vissa ärenden.

De nya reglerna kommer i huvudsak att röra de tillhandahållare av nät och tjänster för elektroniska kommunikationer som bedriver verksamhet som ska anmälas. I slutet av 2020 var drygt 600 företag och andra aktörer anmälda enligt LEK hos PTS. Enligt Post- och telestyrelsens föreskrifter om avgifter (PTSFS 2020:6) uppgår avgiften till 4 000 kronor för de företag vars årsomsättning i den verksamhet som anmälan avser understiger 5 miljoner kronor. Drygt hälften av de anmälda företagen hör till denna kategori. För övriga företag uppgår årsavgiften till 0,155 procent av årsomsättningen. Dessa siffror kommer att ändras marginellt i samband med att omsättningsgränsen för betalning av avgifter sätts till 30 miljoner kronor. Kostnaderna som uppstår som en följd av genomförandet av förslagen kan hanteras inom ramen för det nuvarande maximala avgiftsuttaget.

Ekonomiska konsekvenser för övriga myndigheter

Myndigheten för press, radio och tv får en ny tillsynsuppgift i och med den föreslagna bestämmelsen om att tillhandahållare ska möjliggöra för slutanvändare att under vissa förutsättningar avgiftsfritt kunna lämna tillbaka digital tv-utrustning. Tillsynsuppgiften medför behov av t.ex. samråd med tillhandahållare av digitala tv-tjänster och information till slutanvändare, vilket kan innebära en viss ökad arbetsbörda. Uppgiften bedöms inte medföra några väsentliga kostnadsökningar för myndigheten som inte kan hanteras inom ram.

Förslagen i övrigt bedöms inte medföra några väsentliga kostnadsökningar för andra myndigheter.

Ekonomiska konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna

LEK har varit i kraft i mer än 15 år. Under lagens första tid fattade PTS ett stort antal beslut enligt lagen, varav många överklagades till allmän förvaltningsdomstol. Mängden rättsprocesser och den tid som det tog att avgöra målen uppfattades som ett problem, vilket riskerade att hindra regelverkets genomslag på marknaden (se prop. 2006/07:119 s. 14 f.). De särskilda bestämmelserna för mål i allmän förvaltningsdomstol enligt LEK (se avsnitt 23) är resultatet av åtgärder som vidtagits för att förbättra situationen. Åtgärderna har fått genomslag och bidragit till kortare handlägg-

ningstider i domstol (se prop. 2013/14:72 s. 18). Vidare har LEK ändrats för att förtydliga systemet för prisreglering i syfte att skapa förutsättningar för en mer effektiv och koncentrerad processföring, se avsnitt 14.3.6.

I dagens läge har antalet rättsprocesser enligt LEK minskat kraftigt i förhållande till vad som var fallet under lagens första år. Målen enligt LEK är dock ofta komplicerade och kan kräva arbetsinsatser i domstolarna som överstiger den som krävs för ett genomsnittligt mål i allmän förvaltningsdomstol.

Den nya lagen behåller till stora delar LEK:s struktur. De beslut som ska fattas enligt den nya lagen är väsentligen av samma slag som beslut som fattas enligt LEK. En nyhet är dock att statliga myndigheter, kommuner, regioner och av dem kontrollerade bolag på begäran av en operatör ska lämna tillträde till byggnader, anläggningar och föremål för installation av trådlösa accesspunkter. Den regleringen skulle kunna ge upphov till fler beslut hos PTS inom ramen för tvistlösning. Tvistlösningsbesluten kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det är mycket svårt att bedöma hur många beslut och överklaganden det skulle kunna bli fråga om i praktiken. Införandet av i viss utsträckning snarlika bestämmelser i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät har lett till ett visst antal mål i allmän förvaltningsdomstol, dock högst ett tiotal per år.

Som *Förvaltningsrätten i Stockholm* påpekar kan införandet av sanktionsavgifter också medföra en ökning av antalet mål. Det är även här svårt att bedöma hur stor ökningen av antalet mål och följaktligen hur stora kostnaderna kommer att bli. En uppskattning är att det blir fråga om ett begränsat antal mål som endast innebär en marginell kostnadsökning.

Mot den bakgrunden bedöms förslagen inte medföra mer än en marginellt ökad belastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna. Bedömningen är att detta kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Ekonomiska konsekvenser för kommuner och regioner samt den kommunala självstyrelsen

I Sverige är det vanligt att fiberbaserad bredbandsutbyggnad sker i kommunal regi. Kommuner tillhandahåller därmed elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Dessa kommunala verksamheter benämns ofta stadsnät. De kan bedrivas i kommunens egen förvaltning. Ofta drivs dock stadsnätsverksamheten i kommunala aktiebolag.

Stadsnäten omfattas av LEK och den nya lag som föreslås. Den nya lagens bestämmelser kommer därmed att gälla stadsnät på samma sätt som andra företag som tillhandahåller nät och tjänster. Stadsnäten är dock i många fall inte direkt aktiva på slutkundsmarknaderna. Det innebär att de föreslagna bestämmelserna om rättigheter för slutanvändarna i allmänhet påverkar stadsnät i mindre omfattning än företag som riktar sina erbjudanden till slutkunder.

Bestämmelserna om konkurrensfrämjande skyldigheter för SMP-företag utesluter inte att även stadsnät skulle kunna ges status som SMP-operatör och åläggas skyldigheter. I praktiken har dock aldrig något stadsnät ansetts ha sådan marknadsmakt att det varit aktuellt för PTS att överväga ingripanden med SMP-skyldigheter. Bestämmelserna i den nya lagen bedöms inte innebära någon ändring av rättsläget i dessa avseenden.

De nya bestämmelserna om en utvidgad skyldighet i fråga om tillträde till nät närmast slutanvändare kan tillämpas även på stadsnät. Av regleringen framgår emellertid att särskild hänsyn ska tas till om operatören i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. Det skulle kunna innebära att det inte anses motiverat att ålägga stadsnät en skyldighet att ge tillträde i de fall stadsnätet redan har en sådan affärsmodell. Det nya regelverket kan därmed skapa vissa drivkrafter för stadsnät att enbart tillhandahålla nätkapacitet på grossistnivå och inte vara aktiva på slutkundsmarknaderna. Sammantaget bedöms förslagen inte innebära väsentliga kostnadsökningar för stadsnäten.

Det föreslås helt nya skyldigheter för kommuner och regioner att lämna tillträde till fysisk infrastruktur för installation av trådlösa accesspunkter. Konsekvenserna av förslaget behandlas särskilt ovan. Regleringen innebär dock även en begränsning av den kommunala självstyrelsen. Kommuner och regioner ska inte längre helt självständigt få besluta om huruvida och på vilka villkor utrymme på fasader och i byggnader m.m. ska upplåtas till utbyggnad av utrustning för radiokommunikation. Begränsningen bedöms vara motiverad med hänsyn till regleringens ändamål, dvs. att samhället ska få tillgång till god mobiltäckning och mobila tjänster med hög kapacitet. Tillträdet är inte heller gratis, utan en rimlig och rättvis ersättning ska utgå. Begränsningen går därmed inte utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. I likhet med det som *Region Stockholm* anför kan det finnas en risk för att kommuner och regioner får administrativa merkostnader för tvister i fråga om villkor för tillträdet. Denna risk gäller dock lika för klagandena, vilket minskar incitamenten för annat än befogad processföring. Risken torde också minska med tiden, eftersom praxis etableras. Sammantaget bedöms eventuella tillkommande kostnader som förslagen kan medföra hos kommuner och regioner vara begränsade och rymmas inom befintliga ramar.

29 Författningskommentar

29.1 Förslaget till lag om elektronisk kommunikation

Den nya lagen ersätter lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Den nya lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EU-direktivet, se *bilaga 1*). Allmänna överväganden om behovet av en ny lag finns i avsnitt 6.

Den nya lagen om elektronisk kommunikation har samma struktur och uppbyggnad med kapitelindelning och löpande paragrafnumrering inom varje kapitel som LEK. Flera paragrafer förs över från LEK. Dessa paragrafer är utformade helt eller delvis i överensstämmelse med motsvarande paragrafer i den lagen. I vissa paragrafer görs förtydliganden eller tillägg i förhållande till LEK. Flera paragrafer saknar motsvarighet i LEK och genomför ny reglering i EU-direktivet.

I den nya lagen placeras bestämmelser om tillsyn av Konsumentombudsmannen, om skadestånd och om prövning av vilka företag som har betydande inflytande på en marknad i respektive kapitel som behandlar de sakfrågor som bestämmelserna anknyter till. Även i övrigt sker vissa om-disponeringar av lagens bestämmelser och lagen delas upp på fler kapitel. Vissa bestämmelser som rör regleringsmyndighetens handläggning av ärenden finns inte i den nya lagen. I stället är avsikten att i förordning meddela sådana bestämmelser om samråd och handläggningstider som inte har några direkta rättsverkningar för enskilda.

Flera paragrafer förs över i huvudsak oförändrade till den nya lagen. Vidare motsvarar ett antal paragrafer i den nya lagen delvis reglering i LEK. I dessa fall anges att paragrafen i huvudsak eller delvis motsvarar en viss paragraf i LEK. När det anges att en paragraf ändras eller att det görs tillägg avses ändringar och tillägg i förhållande till LEK. När det anges att en bestämmelse är ny gäller det också i förhållande till LEK.

Ett antal bestämmelser förs över till den nya lagen med endast språkliga eller redaktionella ändringar, utan att någon ändring i sak är avsedd. I dessa fall anges att paragrafen i sak motsvarar en viss paragraf i LEK.

När det gäller bestämmelser som i huvudsak, delvis eller i sak förs över från LEK hänvisas till äldre förarbeten som fortfarande är aktuella för tillämpningen av den nya lagen, dock med de ändringar och tillägg som görs i den aktuella kommentaren.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar dels till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, dels till största möjliga utbyte för alla när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet.

Syftet ska uppnås främst genom att konkurrens, innovation, internationell harmonisering samt säkerhet i nät och tjänster främjas. Samhällsomfattande

tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.

Vid tillämpningen av lagen ska särskilt Sveriges säkerhet och elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas.

Lagen inleds med en portalparagraf, som bl.a. anger det grundläggande syftet med regleringen. Den motsvarar i huvudsak 1 kap. 1 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 115 f. och 364). Paragrafen är liksom sin föregångare utformad så att syftet i stort överensstämmer med de allmänna målen i artikel 3.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första stycket* läggs det till att den delen av syftet som avser största möjliga utbyte av tjänster ska gälla för alla. I detta ligger att tillgodose behoven hos särskilda samhällsgrupper som slutanvändare med funktionsnedsättning, äldre slutanvändare och slutanvändare med särskilda sociala behov. Vidare ska syftet om största möjliga utbyte även gälla tjänsternas kapacitet. Därigenom främjas tillgången till och användningen av nät med mycket hög kapacitet (se definitionen i 7 §), oavsett om näten är fasta, mobila eller trådlösa. I övrigt görs en språklig justering på det sättet att meningen delas upp i dels-satser. En del av syftet är på samma sätt som enligt LEK att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer. Den andra delen av syftet är att enskilda och myndigheter ska ha största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet. Största möjliga utbyte av tjänster ska tillgodose behoven hos alla samhällsgrupper.

I *andra stycket* läggs det till att lagens syfte främst ska uppnås även genom att innovation främjas och genom att säkerhet i nät och tjänster främjas. Uttrycket säkerhet i nät och tjänster definieras i 7 §. Samhällsomfattande tjänster behandlas i 6 kap.

I *tredje stycket* läggs det till att Sveriges säkerhet särskilt ska beaktas vid lagens tillämpning. Därmed ges förutsättningar att beakta nationella säkerhetsintressen vid all tillämpning av lagen. Uttrycket Sveriges säkerhet har samma innebörd som i säkerhetsskyddslagen (2018:585), se prop. 2017/18:89 s. 38 f. och 133.

2 § Lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning.

Paragrafen anger lagens tillämpningsområde. Den motsvarar 1 kap. 4 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 355). Övervägandena finns i avsnitt 8.

Uttrycken elektroniskt kommunikationsnät, elektronisk kommunikationstjänst och tillhörande facilitet definieras i 7 §. I och med att definitionen av elektronisk kommunikationstjänst ändras får lagen ett bredare tillämpningsområde än LEK. Utöver tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät, omfattar lagen även andra tjänster som möjliggör kommunikation.

I definitionen av elektronisk kommunikationstjänst undantas tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll. Som utgångspunkt är därmed

t.ex. innehållet i radio- och tv-program eller i strömningstjänster undantaget från tillämpningsområdet. I 7 kap. 26–28 §§ finns dock bestämmelser om slutanvändarskydd i fråga om tjänster som ingår i ett paket. I 9 kap. finns bestämmelser om skydd för hemligheten för elektroniska meddelanden.

Förhållande till annan reglering

3 § Bestämmelserna i lagen ersätter inte föreskrifter om prövning enligt någon annan lag.

Paragrafen klargör lagens förhållande till annan lag som reglerar tillståndsprövning eller annan tillåtlighetsprövning. Den motsvarar i sak 1 kap. 5 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 116 f., 203 f. och 356). Övervägandena finns i avsnitt 8.

4 § Förutom i denna lag finns det i radio- och tv-lagen (2010:696) bestämmelser om sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

Bestämmelser om radioutrustning finns i radioutrustningslagen (2016:392).

Paragrafen upplyser om annan lagstiftning som anknyter till lagen. Den motsvarar 1 kap. 6 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 105 f. och 356, prop. 2009/10:115 s. 330 och prop. 2015/16:93 s. 53 och 67). Övervägandena finns i avsnitt 6.

5 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns, förutom i 8 och 9 kap. i denna lag, i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i denna lag benämnd EU:s dataskyddsförordning, och i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning samt i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning om rättelse, radering, begränsning och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Paragrafen reglerar förhållandet till annan reglering om behandling av personuppgifter. Den motsvarar 6 kap. 2 § första och andra styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 248 f. och 390 och prop. 2017/18:122 s. 45 f. och 53 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Regleringsmyndighet och tillsynsmyndighet

6 § Regeringen bestämmer vilken myndighet som ska vara regleringsmyndighet respektive tillsynsmyndighet. Regleringsmyndigheten ska pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade i anslutning till lagen. Tillsynsmyndigheten ska ta emot anmälningar och utöva tillsyn enligt vad som framgår av denna lag.

Paragrafen gör det möjligt att utse den myndighet som ska fullgöra de uppgifter som regleringsmyndigheten respektive tillsynsmyndigheten ska utföra enligt lagen. Den motsvarar i sak 1 kap. 3 § LEK (se prop. 2002/03:

110 s. 322 f. och 355). Paragrafen genomför artikel 5.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 24.

Ord och uttryck i lagen

7 § I lagen avses med

abonment: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

allmänt elektroniskt kommunikationsnät: ett elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

Berec: Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation,

elektronisk kommunikationstjänst: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät och som, med undantag för tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll, är en

1. internetanslutningstjänst enligt artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012,

2. interpersonell kommunikationstjänst, eller

3. tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster eller för rundradio,

elektroniskt kommunikationsnät: ett system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät, om denna information inte kan sättas i samband med den enskilda abonnenten eller användaren av informationen,

harmoniserat frekvensutrymme: ett frekvensutrymme för vilket harmoniserade villkor för användning har fastställts i en teknisk genomförandeåtgärd i enlighet med artikel 4 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut),

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning, förlust eller ändring eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

internetåtkomst: möjlighet till överföring av ip-paket som ger användaren tillgång till internet,

interpersonell kommunikationstjänst: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som möjliggör ett direkt interpersonellt och interaktivt informationsutbyte via elektroniska kommunikationsnät mellan ett begränsat antal personer, varigenom de personer som inleder eller deltar i kommunikationen bestämmer vem eller vilka som ska vara mottagare av denna, dock inte en tjänst

som möjliggör interpersonell och interaktiv kommunikation enbart som en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst,

lokaliseringssuppgift:

1. en uppgift som behandlas i ett allmänt mobilt elektroniskt kommunikationsnät och som anger den geografiska positionen för en slutanvändares terminalutrustning, eller

2. en uppgift i ett allmänt fast elektroniskt kommunikationsnät om nätanslutningspunktens fysiska adress,

meddelandehantering: utbyte eller överföring av ett elektroniskt meddelande som inte är ett samtal och inte heller är information som överförs som en del av sändningar av ljudradio- och tv-program,

mikroföretag: ett företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro per år,

misslyckad uppringning: en uppringning som kopplas fram utan att nå en mottagare,

nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst: en interpersonell kommunikationstjänst som etablerar en förbindelse till nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller som möjliggör kommunikation med sådana nummer,

nummerberoende interpersonell kommunikationstjänst: en interpersonell kommunikationstjänst som varken etablerar en förbindelse till nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller möjliggör kommunikation med sådana nummer,

nätanslutningspunkt: en fysisk punkt vid vilken en slutanvändare ansluts till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät,

nät med mycket hög kapacitet: ett elektroniskt kommunikationsnät som helt består av fiberoptik åtminstone fram till slutanvändarnas lokaler eller en basstation eller som kan erbjuda liknande nätprestanda under normala högtrafikförhållanden,

nöd kommunikation: kommunikation med samhällets alarmeringstjänst genom en interpersonell kommunikationstjänst,

operatör: den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en tillhörande facilitet,

operatörslös: sådana begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning som en tillhandahållare har infört eller låtit införa för att hindra att utrustningen används för nyttjande av andra tillhandahållares elektroniska kommunikationstjänster,

radioanläggning: en anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

rent grossistföretag: ett företag som inte bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad, inte är närstående till eller genom ägarintressen kontrollerar ett företag som bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad och inte genom avtal är bundet att exklusivt handla med ett enskilt företag som verkar på någon slutkundsmarknad,

samtal: en förbindelse genom en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst som möjliggör talkommunikation i båda riktningarna,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna elektroniska kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: en störning som äventyrar funktionen hos en radionavigations-tjänst eller någon annan säkerhetstjänst eller som på något annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som funge-

rar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: en användare som inte tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

säkerhet i nät och tjänster: elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänsters förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå händelser som undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos näten eller tjänsterna, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,

säkerhetsincident: en händelse med en faktisk negativ inverkan på tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, eller på förmågan att motstå sådana händelser,

talkommunikationstjänst: en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som gör det möjligt att ringa och ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

telefonitjänst: en elektronisk kommunikationstjänst som innebär en möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande facilitet: en anordning, funktion eller något annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät och som möjliggör, stöder eller kan stödja den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet eller tjänsten,

trafikuppgift: en uppgift som behandlas i syfte att befördra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande,

trådlösa accesspunkter med kort räckvidd: små trådlösa nätanslutningsutrustningar med låg effekt och kort räckvidd som kan vara utrustade med en eller flera antenner med låg visuell inverkan och som gör det möjligt för användare att få trådlös tillgång till elektroniska kommunikationsnät oberoende av om den underliggande nättopologin är mobil eller fast,

trådlösa lokala nät: trådlösa kommunikationssystem med låg effekt och kort räckvidd, med låg risk för störningar på andra sådana system som utnyttjas av andra användare i omedelbar närhet av systemet och vilka på icke-exklusiv grund använder ett harmoniserat frekvensutrymme,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

Paragrafen förklarar innebörden av olika ord och uttryck i lagen. En motsvarande paragraf finns i 1 kap. 7 § LEK. Flera definitioner förs över från LEK. Till dessa tillkommer ett antal definitioner som inte har någon motsvarighet i LEK.

Definitionen av *abonnent* är densamma som i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 356 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Uttrycket *allmänt elektroniskt kommunikationsnät* överensstämmer i sak med definitionen av allmänt kommunikationsnät i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 120). Definitionen motsvarar artikel 2.8 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Definitionen av *användare* är densamma som i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 357). Definitionen motsvarar artikel 2.13 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Definitionen av *Berec* är ny. Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation kallas för sin engelskspråkiga förkortning Berec (Body of European Regulators for Electronic Communications). Organet inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/ 2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009 (Berecförordningen, se *bilaga 2*).

Definitionen av *elektronisk kommunikationstjänst* bygger på motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK men är i stora delar omarbetad. Definitionen motsvarar artikel 2.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

En grundläggande förutsättning är, liksom hittills har gällt, att tjänsten vanligen tillhandahålls mot ersättning (jfr prop. 2002/03:110 s. 358 f.). Tjänsten ska alltså tillhandahållas kommersiellt. Sker tillhandahållandet på rent ideell basis omfattas tjänsten inte av definitionen. I vissa fall tillhandahålls kommersiella tjänster gratis till slutkunden. Det kommersiella inslaget manifesteras då på något annat sätt. Det kan exempelvis vara så att tjänsten är reklamfinansierad. Kravet på tillhandahållande mot ersättning bör anses vara uppfyllt även i andra fall när tillhandahållaren får betalt av tredje part och inte av slutkunden, t.ex. om tillhandahållaren tjänar pengar på personuppgifter eller andra data som samlas in vid användningen av tjänsten.

Rena innehållstjänster, som programverksamheten hos vissa programföretag för radio och tv och innehållstjänster som tillhandahålls via internet, och tjänster som innebär utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll faller utanför definitionen.

En elektronisk kommunikationstjänst kan vara av tre slag, som delvis kan överlappa varandra, dvs. internetanslutningstjänster, interpersonella kommunikationstjänster och tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler.

Med internetanslutningstjänst avses enligt den s.k. TSM-förordningen (EU) 2015/2120 en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som erbjuder anslutning till internet och därigenom möjlighet till anslutning mellan praktiskt taget alla ändpunkter på internet, oberoende av vilken nätteknik och terminalutrustning som används.

Interpersonell kommunikationstjänst definieras i lagen, se nedan.

Exempel på tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler är överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster eller för rundradio. Med maskin till maskin-tjänster avses tjänster som omfattar automatisk överföring av data och information mellan enheter eller mjukvarubaserade tillämpningar med liten eller ingen mänsklig medverkan. Enligt praxis från EU-domstolen omfattas bl.a. tjänster som huvudsakligen omfattar överföring av kabel-tv-sändningar till slutanvändares mottagare, om tillhandahållaren är ansvarig gentemot slutanvändarna för den överföring av signalen som säkerställer att användarna tillhandahålls den tjänst som de abonnerar på (se dom UPC

Nederland, C-518/11, EU:C:2013:709, p. 44 och 47 och dom UPC DTH, C-475/12, EU:C:2014:285, p. 43).

Definitionen av *elektroniskt kommunikationsnät* överensstämmer med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 120 och 357 och prop. 2010/11:115 s. 157). Definitionen motsvarar artikel 2.1 i EU-direktivet. Som exemplifieras i direktivet omfattas bl.a. nät som endast utgörs av självständiga system av mobil radioutrustning som är uppkopplad via trådlösa länkar utan någon central förvaltning eller centraliserad nätoperatör. Nätet behöver inte ingå i någon särskild ekonomisk verksamhet. Det krävs inte heller att nätet är markbundet. Även satellitbaserade nät omfattas av definitionen. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Definitionen av *elektroniskt meddelande* är densamma som i 6 kap. 1 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 248 f. och 389 f. och prop. 2010/11:46 s. 23 f. och 73 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Definitionen av *harmoniserat frekvensutrymme* är ny. Genom harmoniseringsåtgärder med stöd av radiospektrumbeslutet säkerställs en enhetlig användning av frekvensutrymme inom EU. Definitionen motsvarar artikel 2.25 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.3.

Definitionen av *integritetsincident* är densamma som i 6 kap. 1 § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 130 f. och 181). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Definitionen av *internetåtkomst* är densamma som i 6 kap. 1 § första stycket LEK (se prop. 2010/11:46 s. 23 f. och 73 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

Definitionen av *interpersonell kommunikationstjänst* är ny. Den motsvarar artikel 2.5 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Interpersonella kommunikationstjänster är tjänster som möjliggör ett interaktivt utbyte av information mellan personer. Definitionen omfattar tjänster som traditionella röstsamtal mellan två fysiska personer, men även t.ex. e-posttjänster, meddelandetjänster och gruppchattar. Definitionen täcker bara tjänster där antalet deltagare i kommunikationen är begränsat och bestäms av kommunikationens avsändare eller deltagare. Interaktiv kommunikation innebär att tjänsten gör det möjligt för mottagaren av informationen att svara. Tjänster som inte uppfyller dessa krav omfattas inte av definitionen. Det kan exempelvis gälla linjära sändningstjänster för radio och tv, beställvideo, webbplatser, sociala nätverk, bloggar och informationsutbyte mellan maskiner. Sådana tjänster kan dock erbjudas på samma plattform som en tjänst som uppfyller kraven för en interpersonell kommunikationstjänst.

Det finns inget krav på att interpersonella kommunikationstjänster helt eller huvudsakligen ska utgöras av överföring av signaler. Därmed omfattas t.ex. mjukvarutjänster för direkt kommunikation mellan slutanvändares datorer där tjänstetillhandahållaren inte har inflytande eller rådighet över själva överföringen av kommunikationen.

Extrafunktioner av mindre betydelse kan t.ex. vara vissa kommunikationsfunktioner i online-spel, beroende på deras användning och funktion.

En interpersonell kommunikationstjänst kan vara nummerbaserad eller nummeroberoende. Dessa typer av tjänster definieras i lagen, se nedan.

Definitionen av *lokaliseringssuppgift* överensstämmer i sak med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 359) men är mer specifik och omarbetad på det sättet att den särskiljer lokaliserings-

uppgifter i mobila respektive fasta nät. Definitionen motsvarar i sak artikel 2.40 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.11.

Definitionen av *meddelandehantering* är densamma som i 6 kap. 1 § första stycket LEK (se prop. 2010/11:46 s. 23 f. och 73 f. och prop. 2017/18:122 s. 45 f. och 52 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

Definitionerna av *mikroföretag* och *små företag* är nya. De överensstämmer med motsvarande definitioner i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag. Definitionerna saknar motsvarighet i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

Först bör det bedömas om en verksamhet som bedrivs är ett företag eller inte. Företag ska ha den innebörd som anges i avdelning I i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG. Ett företag är varje enhet, oberoende av juridisk form, som bedriver ekonomisk verksamhet. Definitionen återspeglar den terminologi som EU-domstolen använder i sina domar. Ordet företag ska ha samma innebörd som enligt EU-rätten.

När storleken på ett företag ska bedömas är antalet personer som sysselsätts av betydelse, liksom antingen årsomsättningen eller balansomslutningen. Endast ett av kraven på årsomsättning och årlig balansomslutning behöver uppfyllas. Det innebär att ett företag inte förlorar sin status som mikroföretag eller små företag även om ett av värdena överstigs. Anvisningar för bedömningen av personalstyrkan och tröskelvärdena finns i avdelning I i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG. För att beräkna uppgifterna är det nödvändigt att fastställa om företaget är ett fristående företag, partnerföretag eller ett anknutet företag. Utgångspunkter för den bedömningen finns också i bilagan.

Definitionerna ska tolkas restriktivt i enlighet med EU-domstolens praxis. Endast företag som faktiskt är oberoende mikroföretag ska omfattas av den definitionen. Det är därför viktigt att undersöka strukturen hos mikroföretag som bildar en ekonomisk grupp och tillsammans har en bättre förhandlingsposition än ett enskilt sådant företag samt att säkerställa att definitionen inte kringgås av enbart formella skäl.

Definitionen av *misslyckad uppringning* är densamma som i 6 kap. 1 § första stycket LEK (se prop. 2010/11:46 s. 23 f. och 73 f. och prop. 2017/18:122 s. 45 f. och 52 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

Definitionerna av *nummerbaserade* respektive *nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster* är nya. De motsvarar artikel 2.6 och 2.7 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

En nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst möjliggör kommunikation med nummer i nationella eller internationella nummerplaner. Det rör sig om nummer som är tilldelade, t.ex. traditionella telefonnummer. Sådana tjänster omfattar både tjänster till vilka telefonnummer tilldelas för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra och tjänster som gör det möjligt för slutanvändare att nå personer som har tilldelats sådana nummer. Enbart användningen av ett nummer för att identifiera t.ex. en slutanvändare, är inte tillräckligt för att en tjänst ska anses vara nummerbaserad.

En nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst etablerar inte en förbindelse till tilldelade nummer i nationella eller internationella nummerplaner. En sådan tjänst möjliggör inte heller på något annat sätt kommunikation med nummer i nationella eller internationella nummer-

planer. Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster kan använda traditionella telefonnummer för att identifiera slutanvändare så att de ska kunna nå varandra, men möjliggör inte kommunikation med sådana nummer.

Definitionen av *nätanslutningspunkt* överensstämmer i huvudsak med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 359). Ändringen innebär att det vidare uttrycket slutanvändare används i stället för abonnent. Definitionen motsvarar i sak artikel 2.9 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Definitionen av *nät med mycket hög kapacitet* är ny. I sak motsvarar den artikel 2.2 i EU-direktivet. Vägledning för bedömningen av om ett nät omfattas av definitionen finns i Berecs riktlinjer om nät med mycket hög kapacitet. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.1.

Elektroniska kommunikationsnät som helt består av fiberoptik, åtminstone fram till distributionspunkten på betjäningsplatsen, omfattas av definitionen. För en fast uppkoppling anses t.ex. ett flerfamiljshus som betjäningsplats medan en basstation anses som betjäningsplats vid trådlös uppkoppling (se skäl 13 i EU-direktivet). Med slutanvändarnas lokaler avses ett enfamiljshus, ett flerfamiljshus eller en kontorsbyggnad.

Även nät med motsvarande kapacitet omfattas. Definitionen är således teknikneutral i och med att den inte utesluter annan teknik eller andra överföringsmedier. Nät med motsvarande kapacitet ska under normala högftrafikförhållanden kunna erbjuda liknande nätprestanda i fråga om tillgänglig ned- och upplänksbandbredd, resiliens, felrelaterade parametrar samt fördröjning och jitter. Nätprestandan kan anses vara liknande, oberoende av om slutanvändarnas upplevelse varierar på grund av de olika inboende egenskaperna hos det medium genom vilket nätet slutligen förbinds till nätanslutningspunkten.

Definitionen av *nödkommunikation* är ny och motsvarar i sak artikel 2.38 i EU-direktivet. Nödkommunikation omfattar inte bara talkommunikationstjänster utan också sms, meddelandehantering, video eller andra typer av kommunikation, t.ex. realtidstext samt totalkonversations-tjänster och samtalsförmedlande tjänster. Nödkommunikation kan också utlösas på uppdrag av en person genom ett nödanrop i fordon eller eCall enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/758 av den 29 april 2015 om typgodkännandekrav för montering av eCall-system som bygger på 112-tjänsten i fordon och om ändring av direktiv 2007/46/EG. Övervägandena finns i avsnitt 16.11.

Definitionen av *operatör* överensstämmer i huvudsak med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 359 f.). Definitionen motsvarar i sak artikel 2.29 i EU-direktivet. Utformningen av definitionen ändras så att den ligger närmare lydelsen i direktivet. Förutom den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en tillhörande facilitet omfattas den som har för avsikt att göra det. Med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät avses etablering, drift, kontroll eller tillgängliggörande av ett sådant nät (jfr artikel 2.16 i EU-direktivet). Övervägandena finns i avsnitt 14.2.4.

Definitionen av *operatörslös* är densamma som i 5 kap. 15 c § andra stycket LEK (se prop. 2013/14:79 s. 16 f. och 21 f.). Den saknar motsvarighet i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.4.

Definitionerna av *radioanläggning*, *radiokommunikation* och *radiovågor* överensstämmer med motsvarande definitioner i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 128 och 360). De saknar motsvarigheter i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Definitionen av *rent grossistföretag* är ny. Den motsvarar i sak artikel 80.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.6.

För att omfattas av definitionen ska företaget enbart verka på grossistmarknader för elektronisk kommunikation och vara helt frikopplat från slutkundsverksamhet. Detta måste gälla alla verksamheter inom företaget, alla bolag som har samma ägare och alla aktieägare som kan utöva kontroll över företaget. Potentiell påverkan på konkurrensen får inte heller riskeras genom exklusivitetsavtal, eller något annat avtal som har motsvarande effekt, med någon grossistkund som bedriver slutkundsverksamhet.

Definitionen av *samtal* överensstämmer i huvudsak med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 359). Ändringen innebär att definitionen knyts till den nya definitionen av interpersonella kommunikationstjänster, se ovan. Det är endast förbindelser som upprättas genom allmänt tillgängliga tjänster som omfattas. Definitionen motsvarar artikel 2.31 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.2.

Definitionen av *samtrafik* överensstämmer i sak med motsvarande definition i 1 kap 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 167 och 360). Den motsvarar artikel 2.28 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.1.

Definitionen av *skadlig störning* överensstämmer med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 152 och 361). Definitionen motsvarar artikel 2.20 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Definitionen av *slutanvändare* överensstämmer i sak med motsvarande definition i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 361). Definitionen motsvarar artikel 2.14 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Definitionen av *små företag* behandlas ovan, se mikroföretag.

Definitionen av *säkerhet i nät och tjänster* är ny. Den motsvarar i sak artikel 2.21 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 17.1. Kravet på tillgänglighet avser bl.a. förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i nät eller system och att kommunikationens innehåll och relaterade uppgifter ska skyddas mot oavsiktlig eller otillåten utplåning. Autenticitet tar sikte på informationens ursprung. Det innebär bl.a. att uppgifter om varifrån information härrör ska skyddas mot förfalskning eller förvanskning. I detta ingår sådant som skydd mot att nummerpresentationstjänster manipuleras så att det ser ut för mottagaren som att samtalet kommer från ett visst telefonnummer, medan det nummer som visas är oriktigt eller fiktivt (s.k. spoofing). Riktighet tar bl.a. sikte på förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i nät eller system. Utöver detta ska kommunikationens innehåll och relaterade uppgifter skyddas mot oavsiktlig eller otillåten förändring eller förvanskning. Konfidentialitet innebär att uppgifter i nät och tjänster ska skyddas mot oavsiktlig eller otillåten åtkomst eller avslöjande. Vad som avses med närliggande tjänster anges inte i direktivet. Det får klargöras i rättstillämpningen.

Definitionen av *säkerhetsincident* är ny. Den motsvarar i sak artikel 2.42 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 17.1. En incident kan dels vara en händelse som påverkar förmågan att upprätthålla en viss säkerhets-

nivå, dels en händelse med direkt negativ påverkan på tillgängligheten, riktigheten, autenticiteten eller konfidentialiteten.

Definitionen av *talkommunikationstjänst* är ny. Den motsvarar i huvudsak definitionen av en telefonitjänst som är allmänt tillgänglig i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 361). Till skillnad från en telefonitjänst krävs det att tjänsten är dubbelriktad för att vara en talkommunikationstjänst, dvs. ger möjlighet att ringa och ta emot samtal. Definitionen omfattar bara tjänster som gör det möjligt för båda parter att kommunicera. Därmed omfattas inte t.ex. en ”klick-funktion” på en kundtjänstwebbplats. Definitionen motsvarar i sak artikel 2.32 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Definitionen av *telefonitjänst* är densamma som i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 361 och prop. 2010/11:115 s. 157). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Uttrycket *tillhörande facilitet* motsvarar definitionen av tillhörande installation i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 361 och prop. 2010/11:115 s. 157). Definitionen motsvarar artikel 2.10 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Definitionen av *trafikuppgift* är densamma som i 6 kap. 1 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 389 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Definitionen av *trådlösa accesspunkter med kort räckvidd* är ny. Den tar sikte på små celler med låg effekt som möjliggör anslutning till internet via trådlösa lokala nät. Att tillgången till nätet ska vara oberoende av nättopologin innebär att det saknar betydelse enligt vilket mönster de olika enheterna i nätverket är ihopkopplade. Definitionen motsvarar artikel 2.23 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Specificerade krav på fysiska och tekniska egenskaper för trådlösa accesspunkter med kort räckvidd finns i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1070 av den 20 juli 2020 om fastställande av egenskaper för trådlösa accesspunkter med kort räckvidd enligt artikel 57.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

Definitionen av *trådlösa lokala nät* är ny. Den tar sikte på s.k. RLAN (radio local area network) som består av trådlösa accesspunkter med låg effekt som möjliggör anslutning till internet. Beteckningen WiFi används ofta för vanlig RLAN-teknik i konsumentledet. Definitionen motsvarar artikel 2.24 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Definitionen av *vertikalt integrerad operatör* motsvarar definitionen i 1 kap. 7 § LEK (se prop. 2007/08:73 s. 36). Den saknar motsvarighet i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.6.

8 § Orden behandling och samtycke har i 8 och 9 kap. samma innebörd som i EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafen hänvisar till EU:s dataskyddsförordning i fråga om innebörden av uttrycken behandling och samtycke när dessa används i 8 och 9 kap. denna lag. Den motsvarar delvis 6 kap. 1 § andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 248 f. och 389 f. och prop. 2017/18:122 s. 45 f. och 52 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Erkännande av operatör

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om erkännande av en operatör enligt bestämmelser som har antagits av den internationella teleunionen och får meddela de föreskrifter som behövs för sådana erkännanden.

Paragrafen behandlar erkännande av en operatör som s.k. Recognized Operating Agency (ROA). Den motsvarar i sak 2 kap. 5 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 146 f. och 312 och prop. 2002/03:110 s. 364). Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Maritima avräkningsorgan

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om registrering av maritima avräkningsorgan enligt bestämmelser som har antagits av den internationella teleunionen och får meddela de föreskrifter som behövs för sådan registrering.

Paragrafen behandlar registrering av maritima avräkningsorgan. Den motsvarar i sak 2 kap. 6 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 125 f.). Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Kommunikationsverksamhet vid höjd beredskap

11 § Om Sverige är i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen meddela de föreskrifter om elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning som behövs med hänsyn till landets försvar eller säkerhet i övrigt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under sådana förhållanden som anges i första stycket.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om kommunikationsverksamhet vid höjd beredskap. Den motsvarar i sak 1 kap. 8 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 79 och 314 och prop. 2002/03:110 s. 361). Övervägandena finns i avsnitt 6.

12 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster av särskild betydelse från allmän synpunkt att på visst sätt beakta totalförsvarets behov av elektronisk kommunikation under höjd beredskap.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga vissa tillhandahållare att beakta totalförsvarets behov vid höjd beredskap. Den motsvarar i sak 1 kap. 9 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 239 f. och 361 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.

2 kap. Anmälan av verksamhet

1 § Allmänna elektroniska kommunikationsnät som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som inte

är nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster får endast tillhandahållas efter anmälan till tillsynsmyndigheten.

Paragrafen anger att det finns ett krav på alla som avser att tillhandahålla vissa nät eller tjänster att göra en anmälan till tillsynsmyndigheten innan de påbörjar verksamheten. Den motsvarar i sak 2 kap. 1 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 119 f. och 362 f.). Paragrafen har stöd i artikel 12.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Kravet på anmälan gäller inte för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

2 § Verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen behöver inte anmälas enligt 1 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från kravet på anmälan enligt 1 §.

Paragrafen innehåller undantag från kravet på anmälan. Den motsvarar i sak 2 kap. 2 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 124 och 363 och prop. 2017/18:260 s. 59 f. och 88). Paragrafen har stöd i artikel 12.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

3 § Den som har gjort en anmälan enligt 1 § ska utan dröjsmål anmäla till tillsynsmyndigheten om verksamheten upphör.

Paragrafen motsvarar i sak 2 kap. 4 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 123 och 364). Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

4 § Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 1 § ska tillämpa sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Paragrafen innehåller en skyldighet att tillämpa obligatoriska standarder. Den motsvarar i sak 2 kap. 3 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 124 f. och 363). Paragrafen genomför artikel 39.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.

3 kap. Rätt att använda radiosändare

Tillstånd att använda radiosändare

1 § Radiosändare får användas här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands endast efter tillstånd från regleringsmyndigheten. Ett tillstånd ska avse rätten att använda en viss radiosändare eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

Paragrafen innehåller ett grundläggande krav på tillstånd för att använda radiosändare. Tillstånd meddelas som sändartillstånd (rätt att använda en viss radiosändare) eller blocktillstånd (rätt att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme). Paragrafen motsvarar i sak 3 kap. 1 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 132 och 364 och prop. 2009/10:193 s. 60 f. och 92).

Den genomför artikel 46.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.1.

2 § Om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för att bevilja tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska den som har beviljats ett sådant tillstånd anses ha ett tillstånd enligt 1 §.

Paragrafen innebär att den som har fått tillstånd enligt ett fullständigt harmoniserat tillståndsförfarande ska anses ha tillstånd enligt lagen. Den motsvarar i sak 3 kap. 2 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 137 och 364). Paragrafen genomför artikel 36 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.1.

3 § Kravet på tillstånd enligt 1 § gäller inte för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk vid verksamhet som verket bedriver på uppdrag av Försvarmakten eller Försvarets radioanstalt.

Efter hörande av Försvarmakten beslutar regleringsmyndigheten om tilldelning av radiofrekvenser för Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk samt om de ytterligare villkor som behövs. När det gäller Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, beslutar regleringsmyndigheten i sådana frågor efter hörande av dessa myndigheter.

Paragrafen innebär att vissa myndigheter är undantagna från tillståndsplikt och i stället tilldelas radiofrekvenser i särskild ordning. Den motsvarar i sak 3 kap. 3 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 232 f. och 320 f., prop. 1999/2000:51 s. 22 f. och 29 och prop. 2002/03:110 s. 364). Övervägandena finns i avsnitt 11.2.1.

Eftersom tilldelning av radiofrekvenser till de i *andra stycket* uppräknade myndigheterna inte utgör tillståndsgivning, ska varken de i 6 § angivna grunderna för att tillstånd ska meddelas eller bestämmelserna om tillstånd i övrigt i kapitlet tillämpas vid tilldelning enligt denna paragraf. Paragrafen utesluter inte heller tilldelning av radiofrekvenser för annan användning än vad som för ett visst frekvensband följer av internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om EU:s funktionssätt (jfr artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen). Regleringen utesluter inte heller att det vid tilldelning av radiofrekvenser till de uppräknade myndigheterna bestäms villkor för användningen som avviker från internationellt harmoniserade villkor (se 13 §).

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 1 §. Föreskrifterna får innehålla villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav och i övrigt sådana villkor som anges i 12 § första stycket 1–6 och 8, 13 § och 14 § 1, 2 och 4. Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får beslutas endast i de fall som anges i 15 §.

Ett undantag får tidsbegränsas. Då ska 17 § andra stycket tillämpas.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten. Den motsvarar i sak 3 kap. 4 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 132 f., 150 och 365, prop. 2009/10:193 s. 60 f. och 92 och prop. 2010/11:115 s. 57 f. och 157 f.). Paragrafen genomför artikel 46.1 (delvis), 46.2 (delvis) och 47.2 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.1.

5 § Den som är undantagen från tillståndsplikt enligt 3 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § ska vid tillämpningen av lagen anses ha tillstånd enligt 1 §.

Paragrafen innebär att den som är undantagen från tillståndsplikt ska anses ha tillstånd enligt lagen. Den motsvarar i sak 3 kap. 5 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 319 och prop. 2002/03:110 s. 365). Paragrafen genomför artikel 46.1 (delvis). Övervägandena finns i avsnitt 11.2.1.

Tillståndsförfarandet

6 § Regleringsmyndigheten ska bevilja tillstånd att använda radiosändare, om

1. det kan antas att radiofrekvenserna kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer,

2. radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,

3. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radio-kommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta i anspråk frekvensutrymme som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats för annan användning i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller med bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

5. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §,

6. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått ett tillstånd återkallat eller med hänsyn till något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att radioanvändningen kommer att ske i strid med tillståndsvillkoren, och

7. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att orsaka skada för Sveriges säkerhet.

Ett tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt någon annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av någon annan lag, får beviljas endast om sådant tillstånd finns. Då gäller inte första stycket 7.

Om ett tillstånd avser en viss radiosändare ska radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, ha sådana tekniska egenskaper att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i den miljö som den är avsedd för.

Paragrafen innehåller kriterier för när tillstånd ska meddelas. Den motsvarar i huvudsak 3 kap. 6 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 191 f. och s. 322 f., prop. 2002/03:110 s. 134 f. och s. 365 f., prop. 2009/10:193 s. 60 f., 82 och 92 och prop. 2019/20:15 s. 28 f. och 44 f.). Paragrafen genomför artiklarna 45.1, 48.1 och 48.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.2.

Genom ett tillägg i *första stycket punkten 4* tydliggörs att tillstånd inte ska beviljas för radioanvändning som kommer att ta frekvensutrymme i anspråk för vilket radioanvändningen har harmoniserats för annan använd-

ning. I ett harmoniserat frekvensutrymme kan dock tillstånd i undantagsfall beviljas för alternativ radioanvändning med stöd av 7 §.

7 § Regleringsmyndigheten får, trots 6 § första stycket 4, bevilja tillstånd för annan användning i ett harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren, om

1. det står klart att det inte finns någon efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren, och

2. radioanvändningen inte hindrar eller försvårar att frekvensutrymmet används på de harmoniserade villkoren i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Vid prövningen ska det särskilt beaktas om radioanvändningen kan påverka den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i unionen på lång sikt och tillgången till radioutrustning som kan användas i frekvensutrymmet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillstånd för annan användning av harmoniserat frekvensutrymme. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 45.3 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.3.

Paragrafen innebär att tillstånd i undantagsfall får beviljas trots att radioanvändningen strider mot kravet i 6 § första stycket 4.

I *första stycket* anges under vilka förutsättningar tillstånd får beviljas. Det finns ingen skyldighet att bevilja tillstånd, utan det får avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet om en annan användning ska tillåtas.

För det första får det inte finnas någon efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren. Med harmoniserade villkor avses det som föreskrivs i harmoniseringsbeslutet, inklusive undantag som har tagits in i detta enligt artikel 1.4 i radiospektrumbeslutet 676/2002/EG. Underlag för att ta ställning till efterfrågan kan fås genom det samråd som ska ske i ärendet. Regeringen har möjlighet att i förordning meddela bestämmelser om samråd. Det måste göras en bedömning av sannolikheten för att eventuella intressenter kommer att vilja använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren inom en inte allt för avlägsen framtid. Om det intresse som visas bygger på mycket vaga påståenden, bör det inte hindra en annan användning. Kravet bör dock inte sättas särskilt högt. Om tillstånd beviljas och det senare visar sig att det finns efterfrågan på den harmoniserade användningen, får tillståndet för en annan användning återkallas eller tillståndsvillkoren ändras enligt 11 kap. 7 §.

För det andra får radioanvändningen inte inkräkta på den harmoniserade radioanvändningen i andra medlemsstater i Europeiska unionen. Om det finns risk för gränsöverskridande skadlig störning ska alltså tillstånd inte beviljas. Det kan också vara så att en annan radioanvändning av harmoniserat frekvensutrymme kräver skydd mot störning från en annan stats harmoniserade användning genom ingående av koordineringsavtal, vilket kan göra det svårare för den andra staten att fullt ut genomföra den harmoniserade användningen.

Enligt *andra stycket* ska vissa hänsyn tas vid prövningen av om en annan radioanvändning ska tillåtas. En framåtblickande bedömning ska göras av om den tänkta radioanvändningen kan leda till att den harmoniserade användningen i andra medlemsstater hämmas. I så fall bör en annan radioanvändning inte tillåtas. Även påverkan på tillgången till radioutrustning

som kan användas i frekvensutrymmet ska beaktas, t.ex. om stordrifts-fördelar skulle riskeras till följd av en annan radioanvändning.

8 § Om tillståndsprövningen inom ett frekvensutrymme bör ske efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan, får tillstånd i det frekvensutrymmet beviljas endast efter ett sådant förfarande.

Paragrafen innebär att tillstånd i vissa fall inte ska beviljas trots att förutsättningarna för att bevilja tillstånd i 6 § är uppfyllda. Den saknar motsvarighet i LEK. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.2.

Paragrafen blir tillämplig i sådana fall då det finns skäl att begränsa antalet tillstånd och genomföra ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan om tillstånd (se 10 och 11 §§), men något beslut enligt 9 § om att begränsa antalet tillstånd ännu inte har meddelats.

9 § Regleringsmyndigheten får besluta att antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme ska vara begränsat, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Ett beslut att begränsa antalet tillstånd ska omprövas så snart det finns anledning till det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsningar av antalet tillstånd som beviljas inom ett visst frekvensutrymme. Den motsvarar i sak 3 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 138 f. och 367). Paragrafen genomför artikel 55.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.4.

Regeringen har möjlighet att i förordning meddela föreskrifter om samråd när regleringsmyndigheten avser att begränsa antalet tillstånd.

10 § När antalet tillstånd har begränsats enligt 9 §, ska tillståndsprövningen ske efter en allmän inbjudan till ansökan, om det inte finns särskilda skäl mot det eller om radioanvändningen

1. huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen,
2. är avsedd för privat bruk, eller
3. behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken radioanvändning som omfattas av undantaget i första stycket 3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillståndsprövning efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan. Den genomför artiklarna 48.3 och 55.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.5.

Första stycket motsvarar i sak 3 kap. 8 § första och andra styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 138 f. och 367 f., prop. 2005/06:133 s. 144 f. och 177 och prop. 2009/10:193 s. 62 f. och 92 f.).

Bemyndigandet i *andra stycket* motsvarar delvis 3 kap. 8 § fjärde stycket LEK.

Regeringen har möjlighet att i förordning meddela föreskrifter om samråd när regleringsmyndigheten avser att utfärda en allmän inbjudan till ansökan.

11 § Tillståndsprövningen efter en allmän inbjudan till ansökan enligt 10 § ska ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris

sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden.

Förfarandet ska utformas så att det främjar konkurrens och får därutöver endast syfta till att

1. främja täckning och utbyggnad,
2. säkerställa tjänsters kvalitet,
3. uppnå en effektiv användning av radiofrekvenser, eller
4. främja innovation och näringslivets utveckling.

Den allmänna inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet vid allmän inbjudan till ansökan och innehållet i en sådan inbjudan. Den genomför artiklarna 48.4 (delvis), 52.2 (delvis) och 55.2, 55.3, 55.5 och 55.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.5.

Första stycket motsvarar i sak 3 kap. 8 § tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 141 f. och 368).

Andra stycket är nytt. Där anges vilka mål som får eftersträvas vid utformningen av förfarandet. Uppräkningen är uttömmande. En följd av detta är att det t.ex. inte är tillåtet att utforma ett auktionsförfarande enbart som medel för att ge högsta möjliga intäkter till statsbudgeten. Det är dock ett naturligt inslag i ett auktionsförfarande att budgivarna kommer att bjuda över varandra och att budgivningen upphör först när efterfrågan motsvarar tillgången. De beloppen utgör då en rimlig och rättvis värdering av radiofrekvenserna. Att en budgivning under vissa förutsättningar kan nå höga belopp bör därmed vara förenligt med andra stycket, så länge syftet med förfarandet faller inom det som anges där.

Även *tredje stycket* är nytt. Där anges vad en allmän inbjudan till ansökan ska innehålla. Uppgifter om det förfarande som ska användas innefattar bl.a. vilken typ av förfarande som ska användas, hur det har utformats och hur det ska genomföras. Vilka typer av urvalsförfarande som finns anges i första stycket. Förutsättningarna för utformning av förfarandet anges i andra stycket. I utformningen ligger användningen av särskilda åtgärder som till exempel att reservera frekvensutrymme för nya aktörer, att begränsa mängden radiofrekvenser som ett företag kan få tillgång till (s.k. spektrumtak) eller att hindra ett företag som redan har tillgång till ett stort frekvensutrymme från att beviljas ytterligare tillstånd. När regleringsmyndigheten använder den typen av åtgärder måste konkurrenshänsynen även tas med ett framåtblickande perspektiv. I utformningen ingår också vilka urvalskriterier som ska gälla, dvs. de sakliga grunder enligt vilka urvalet ska ske i det enskilda fallet. Därtill ska det framgå hur förfarandet ska genomföras, vilket innefattar t.ex. regler om budgivning. Vidare ska förutsättningarna för deltagande i förfarandet anges. Det kan t.ex. handla om när en ansökan om deltagande senast ska göras eller att sökanden ska lämna vissa uppgifter eller på visst sätt ställa säkerhet för en auktionslikvid. Slutligen ska det anges vilka villkor som tillstånd kommer att förenas med och som den får tillstånd sedan måste följa.

Villkor

12 § Ett tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
  2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
  3. täckning och utbyggnad inom landet,
  4. det geografiska område som tillståndet avser,
  5. en skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med andra,
  6. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
  7. åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd har beviljats enligt 10 och 11 §§,
  8. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande, och
  9. krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet.
- Första stycket 9 gäller inte för tillstånd som avses i 6 § andra stycket.

Paragrafen anger vilka villkor tillstånd får förenas med. Den motsvarar i sak 3 kap. 11 § första stycket 1–5 och 7–9 samt fjärde stycket LEK (se prop. 1992/93:200 s. 214 f. och 325 f., prop. 2002/03:110 s. 146 f. och 369 f., prop. 2009/10:193 s. 62, 82 f. och 93 och prop. 2019/20:15 s. 27 f. och 45 f.). Paragrafen genomför artiklarna 13.1 (delvis), 13.4 (delvis), 46.2 (delvis), 47 (delvis) och 52.2 (delvis) och har stöd i bilaga 1 del D i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.1.

13 § Ett tillstånd att använda radiosändare i ett frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska förenas med de villkor som följer av avtalet eller bestämmelserna. Detta gäller dock inte om tillstånd beviljas för annan användning med stöd av 7 §.

Första stycket gäller även när den som ska tilldelas radiofrekvenser har utsetts i enlighet med sådana avtal eller bestämmelser.

Paragrafen innehåller bestämmelser om villkor i tillstånd i frekvensutrymmen där användningen är harmoniserad. Den motsvarar delvis 3 kap. 11 § första stycket 6 LEK (se prop. 2002/03:110 s. 137 f., 146 f. och 369 f.). Paragrafen genomför artiklarna 13.1 och 36 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.2.

Paragrafen omfattar två fall av harmoniserad användning av radiofrekvenser. *Första stycket* avser det fallet att villkoren för radioanvändningen har harmoniserats, exempelvis genom tekniska genomförandeåtgärder. *Andra stycket* avser det fallet att den som ska tilldelas tillstånd har utsetts i enlighet med ett harmoniserat tillståndsförfarande men tillståndsgivningen sker nationellt. Det fallet att även tillståndsgivningen sker enligt ett fullständigt harmoniserat förfarande regleras i 2 §.

Till skillnad från sin föregångare anger paragrafen uttryckligen att tillstånd ska förenas med de villkor som följer av harmoniseringsåtgärden. Detta gäller dock inte i de fall tillstånd med stöd av 7 § beviljas för annan användning än på de harmoniserade villkoren.

14 § Ett tillstånd att använda en viss radiosändare får, utöver det som anges i 12 och 13 §§, förenas med villkor om

1. hur antennen och radiosändaren i övrigt ska vara beskaffade,
2. det geografiska område där en mobil radiosändare får användas,

3. var antennen till en fast radiosändare ska vara belägen, och
4. kompetenskrav för den som ska sköta radioanläggningen.

Paragrafen anger vilka villkor sändartillstånd får förenas med, utöver de som anges i 12 och 13 §§. Den motsvarar i sak 3 kap. 11 a § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 214 f. och 325 f., prop. 2002/03:110 s. 369 och prop. 2009/10:193 s. 94). Paragrafen genomför artiklarna 13.1 (delvis), 13.4 (delvis) och 47 (delvis) och har stöd i bilaga 1 del D i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.1.

15 § Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får beslutas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster som tillstånd har beviljats för enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas får beslutas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

Paragrafen innehåller undantag från huvudregeln att tillstånd ska vara teknik- och tjänsteneutrala. Den motsvarar i sak 3 kap. 11 § andra och tredje styckena LEK (se prop. 2010/11:115 s. 57 och 158 f.). Paragrafen genomför artiklarna 13.1 (delvis), 45.4 och 45.5 och har stöd i bilaga 1 del D i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.3.

Regeringen har möjlighet att i förordning meddela föreskrifter om samråd när regleringsmyndigheten avser att besluta om den här typen av tillståndsvillkor.

16 § Ett tillstånd att använda radiosändare får förenas med ett förbehåll om att en operatör kan åläggas att ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster enligt 5 kap. 33 §.

Paragrafen gör det möjligt att förena ett tillstånd med ett förbehåll om en tillträdesskyldighet för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 61.4 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.1.

Regleringsmyndigheten kan med stöd av paragrafen förena ett tillstånd med ett förbehåll om att kunna ålägga en operatör som nyttjar tillståndet att ge tillträde till passiv eller aktiv infrastruktur enligt 5 kap. 33 §. Ett sådant förbehåll är en förutsättning för att en sådan skyldighet ska kunna åläggas.

Tillståndstid

17 § Ett tillstånd ska beviljas för en bestämd tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

När giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska regleringsmyndigheten särskilt beakta

1. framtida förändringar i radioanvändningen,
2. den tid som sändaren är avsedd att användas,
3. den tekniska utveckling som kan väntas,
4. den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen, och
5. ett sådant tillstånd som enligt 6 § andra stycket är en förutsättning för tillstånd att använda radiosändare.

Paragrafen anger hur tillståndstider ska bestämmas. Den motsvarar i sak 3 kap. 12 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 222 f. och 326 f. och prop. 2002/03:110 s. 151 f. och 370). Paragrafen genomför artikel 49.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

18 § Ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska beviljas för minst 15 år.

Ett sådant tillstånd får beviljas för en kortare tid än den som anges i första stycket, om tillståndet beviljas för

1. provning, försök eller experimentella ändamål,
2. delad användning av radiofrekvenser, eller
3. sådan annan användning som avses i 7 §.

Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser om tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 49.2 och 49.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.2.

Enligt *första stycket* ska tillstånd i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster beviljas för minst 15 år.

Enligt *andra stycket* kan tillståndstiden i vissa situationer vara kortare än 15 år.

Punkten 1 gäller verksamhet som till sin natur är kortvarig.

Punkten 2 innebär att en annan tillståndstid kan gälla för tillstånd för radioanvändning som delar ett frekvensutrymme med trådlösa bredbandstjänster utan att dessa tjänster utsätts för skadlig störning.

Med stöd av *punkten 3* får en annan tillståndstid beslutas när frekvensutrymmet undantagsvis tas i anspråk för annan radioanvändning än trådlösa bredbandstjänster.

Förlängning av tillståndstid

19 § Ett tillstånd att använda en viss radiosändare ska vid giltighetstidens utgång förlängas med samma tid som tillståndet har beviljats för eller senast har förlängts med, om förutsättningarna för att bevilja tillstånd i 6 § är uppfyllda. Tillståndstiden får dock förlängas med högst fem år vid varje tillfälle.

Förlängning ska ske med en kortare tid än den som anges i första stycket eller på ändrade villkor, om förutsättningarna för att bevilja tillstånd i 6 § därigenom kan uppfyllas. Förlängning ska också ske med en kortare tid om tillståndshavaren begär det.

Giltighetstiden ska inte förlängas, om

1. giltighetstiden för tillståndet inte överstiger sex månader,
2. tillståndet har beviljats för annan användning enligt 7 §, eller
3. tillståndshavaren begär det.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förlängning av giltighetstiden för sändartillstånd. Den motsvarar i huvudsak 3 kap. 12 a § LEK (se prop. 2009/10:193 s. 73 f. och 94). Paragrafen har stöd i artikel 45.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3.

I *tredje stycket* anges vissa situationer när förlängning inte ska ske.

Av *andra punkten*, som är ny, följer att sändartillstånd som beviljas för annan användning av harmoniserat frekvensutrymme än den som följer av de harmoniserade villkoren inte får förlängas. Den som har beviljats tillstånd för sådan annan användning har dock möjlighet att ansöka om ett nytt tillstånd och få ansökan prövad på nytt enligt 6 och 7 §§.

För förlängning av tillstånd i harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster finns särskilda bestämmelser i 22 §.

20 § Giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme får inte förlängas.

Paragrafen innebär att blocktillstånd som huvudregel inte får förlängas. Den motsvarar 3 kap. 12 b § LEK (se prop. 2009/10:193 s. 72 f. och 95). Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3.

Undantag från huvudregeln finns i 21 och 22 §§.

21 § Trots 20 § får giltighetstiden för ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme förlängas om det är nödvändigt för att underlätta en samordnad tillståndsgivning inom ett eller flera frekvensutrymmen. En förlängning får i ett sådant fall ske med en kortare tidsrymd för att tillståndet ska upphöra samtidigt som ett annat tillstånd.

Paragrafen innehåller ett undantag om förlängning av blocktillstånd. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen har stöd i artikel 49.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

Med stöd av paragrafen får giltighetstiden förlängas så att flera tillstånd löper ut samtidigt för att underlätta en samordnad tillståndsgivning i ett visst frekvensband eller i flera frekvensband.

22 § Trots 19 och 20 §§ ska ett tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster som har beviljats för kortare tid än 20 år förlängas med skälig tid, dock så lång tid att den sammantagna tillståndstiden blir minst 20 år. Förlängning ska endast ske om tillståndshavaren begär det senast två år före giltighetstidens utgång.

Giltighetstiden får inte förlängas om

1. tillståndshavaren inte har följt tillståndsvillkoren,
2. tillståndet har beviljats för en kortare tid än 15 år enligt 18 § andra stycket, eller
3. en förlängning inte är motiverad med hänsyn till intresset av att
  - a) säkerställa en effektiv användning av radiofrekvenser,
  - b) främja täckning och utbyggnad inom landet av trådlösa bredbandstjänster,
  - c) främja teknikutvecklingen,
  - d) hindra snedvridning av konkurrensen, eller
  - e) skydda människors liv eller tillgodose allmän ordning och säkerhet eller försvar.

Paragrafen innehåller särskilda bestämmelser om förlängning av tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbands-

tjänster. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artiklarna 45.3 och 49.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4.

Förlängning ska enligt *första stycket* ske med skälig tid. Vad som är skäligt får avgöras efter en bedömning i det enskilda fallet. Dock får den sammanlagda tillståndstiden inte bli kortare än 20 år. Det finns inget som hindrar att tiden förlängs så att giltighetstiden blir längre än 20 år, om detta bedöms skäligt.

För att förlängning ska kunna ske krävs att tillståndshavaren begär det minst två år före giltighetstidens utgång. Görs ansökan senare kan tillståndet alltså inte förlängas. När den förlängda tillståndstiden har gått ut kan tillståndet inte förlängas ännu en gång. Det blir då i stället fråga om ett nytt ansökningsförfarande.

Av *andra stycket* framgår att förlängning inte ska ske i vissa fall. Om förlängning inte sker, får prövning i stället ske efter en ny ansökan i enlighet med 6 §.

Inför beslut om förlängning ska samråd ske under minst tre månader (se artikel 49.2). Regeringen har möjlighet att i förordning meddela föreskrifter om detta.

Amatörradiosändare

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda och att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande får återkallas om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i strid med gällande föreskrifter eller på något annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften.

Paragrafen gör det möjligt att överlämna till privaträttsliga subjekt att anordna prov och utfärda bevis om uppfyllda kompetenskrav för användning av amatörradiosändare. Den motsvarar i sak 3 kap. 12 c § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 61 f. och 160). Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

Åtgärder mot störningar

24 § Om det uppkommer en otillåten skadlig störning, ska tillståndshavaren omedelbart se till att störningen upphör eller i möjligaste mån minskar. Detsamma gäller den som använder en radiomottagare som stör användningen av en annan radiomottagare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skydd mot skadlig störning. Den motsvarar i sak 3 kap. 13 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 152 f. och 370). Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

25 § Elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat liknande ändamål, får användas endast i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att inneha elektriska eller elektroniska anläggningar som inte omfattas av första stycket och som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor.

Paragrafen innehåller bestämmelser om användning av vissa elektriska eller elektroniska anläggningar som inte är radioanläggningar. Den motsvarar i huvudsak 3 kap. 14 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 239 f. och 329 f. och prop. 2002/03:110 s. 152 f. och 371). Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Regeringen har inte längre någon möjlighet att delegera sin föreskriftsrätt.

Överlåtelse och uthyrning av tillstånd

26 § Ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare får överlåtas efter medgivande från regleringsmyndigheten. Ett sådant medgivande ska lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som har ställts på sökanden i samband med att tillståndet beviljades,
2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen,
3. överlåtelsen inte leder till en ändrad användning av radiofrekvenserna, om användningen är harmoniserad enligt bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
4. förvärvaren inte tidigare har fått ett sådant tillstånd återkallat enligt 11 kap. 7 § andra stycket 3,
5. det kan antas att förvärvarens radioanvändning inte kommer att orsaka skada för Sveriges säkerhet, och tillståndet har beviljats före den 1 januari 2020, och
6. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Första stycket 4 och 5 gäller inte vid överlåtelse av ett tillstånd som avses i 6 § andra stycket.

Paragrafen anger under vilka förutsättningar tillstånd att använda radiosändare får överlåtas. Den motsvarar i sak 3 kap. 23 § första och andra styckena LEK i fråga om tillstånd att använda radiosändare (se prop. 2002/03:110 s. 163 f. och 373 f. och prop. 2019/20:15 s. 30 och 46). Paragrafen genomför artiklarna 48.5 (delvis), 51 (delvis) och 52.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

27 § En överlåtelse i strid med 26 § är utan verkan.

Paragrafen reglerar att en överlåtelse som sker utan medgivande från regleringsmyndigheten är utan verkan. Den motsvarar 3 kap. 23 § femte stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 163 f. och 373 f.) Paragrafen genomför artiklarna 48.5 (delvis) och 51 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

28 § Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet.

Vid överlåtelse av en del av ett tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får regleringsmyndigheten besluta de nya eller ändrade villkor som behövs på grund av överlåtelsen.

Paragrafen anger följden av en överlåtelse. Den motsvarar 3 kap. 23 § tredje och fjärde styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 163 f. och 373 f.).

Paragrafen genomför artiklarna 48.5 (delvis) och 51 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

29 § Bestämmelserna om överlåtelse av ett tillstånd eller en del av ett tillstånd i 26 § första och andra styckena, 27 § och 28 § första stycket ska tillämpas även på uthyrning av ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda radiosändare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande vid uthyrning som avser en kortare period eller är av annan begränsad omfattning.

Paragrafen anger under vilka förutsättningar tillstånd att använda radiosändare får hyras ut. Den motsvarar i sak 3 kap. 24 § LEK (se prop. 2009/10:193 s. 77 f. och 95). Paragrafen genomför artiklarna 48.5 (delvis), 51 (delvis) och 52.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

4 kap. Rätt att använda nummer

Nummerplaner

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning.

Paragrafen gör det möjligt att på lägre föreskriftsnivå än lag fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning. Den motsvarar 3 kap. 15 § första meningen LEK (se prop. 2002/03:110 s. 155 f. och 371). Paragrafen genomför artikel 93.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

2 § Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet ska följa fastställda nummerplaner.

Paragrafen innehåller en skyldighet att följa fastställda nummerplaner. Den motsvarar i sak 3 kap. 16 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 155 f. och 371). Övervägandena finns i avsnitt 13.2.

Tillstånd att använda nummer

3 § Nummer ur en nationell nummerplan får användas endast efter tillstånd från regleringsmyndigheten. Ett tillstånd ska avse serier av nummer eller enskilda nummer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tilldelning av nummer.

Paragrafen innehåller ett grundläggande krav på tillstånd för att använda nummer ur en nationell nummerplan. Den gör det även möjligt att meddela föreskrifter om tilldelning av nummer. Paragrafen genomför artiklarna 93.2 och 94.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Första stycket motsvarar i sak 3 kap. 19 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 158 f. och 371 f.).

Andra stycket motsvarar 3 kap. 19 § andra stycket LEK med den ändringen att bemyndigandet omfattar föreskrifter om tilldelning av nummer. Föreskrifter kan t.ex. meddelas om vem som kan tilldelas nummer. Det kan gälla att bevilja andra företag än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster nyttjanderätter till nummerresurser från nationella nummerplaner. Liksom enligt LEK omfattar bemyndigandet principerna för tilldelning av nummer.

4 § Den som har tillstånd att använda en nummerserie får inte diskriminera andra som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummer som används för att ge tillgång till tjänster i näten.

Paragrafen innehåller ett krav på icke-diskriminering. Den motsvarar i sak 3 kap. 20 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 159 f. och 372). Paragrafen genomför artikel 93.3 andra meningen i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Paragrafen ändras så att den gäller nummer som används för att ge tillgång till tjänster i stället för tillträde till tjänster. Ändringen är ett förtydligande i förhållande till de paragrafer i lagen som reglerar tillträde och innebär inte någon ändring i sak.

5 § Ett tillstånd att använda nummer får förenas med villkor om

1. vilket slag av tjänst som numret ska användas för,
2. faktiskt och effektivt utnyttjande av numret,
3. en lämplig giltighetstid, med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella nummerplanen,
4. åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd har beviljats enligt 6 §,
5. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av nummer, och
6. skyldigheter som följer av konsumentskyddsbestämmelser och andra nummerrelaterade bestämmelser i andra medlemsstater i fråga om användning av nummer inom Europeiska unionen.

Paragrafen anger vilka villkor tillstånd får förenas med. Uppräkningen är uttömmande. Paragrafen motsvarar i huvudsak 3 kap. 21 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 160 f. och 372 f.). Den genomför artiklarna 13.1 (delvis), 93.4 andra stycket, 94.2 tredje stycket, 94.6 första stycket och punkterna 1 (delvis), 2, 5 och 8–10 i avsnitt E i bilaga 1 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Punkten 3 anpassas efter den nya lydelsen i direktivet. I lämplighetsbedömningen ligger att hänsyn ska tas till det eftersträvade målet med den aktuella tjänsten och till att tillståndshavaren ska få en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna.

Punkten 6 är ny. Sådana villkor ska ställas i tillstånd som omfattar extraterritoriell användning av nummer inom EU, dvs. användning av nummer för att tillhandahålla tjänster utanför Sverige (se artikel 94.6 i EU-direktivet). Enligt artikel 93.4 i EU-direktivet ska varje medlemsstat tillgängliggöra en serie av icke-geografiska nummer som får användas för att tillhandahålla andra elektroniska kommunikationstjänster än interpersonella kommunikationstjänster i hela EU. Punkten gör det möjligt att säkerställa att nationella konsumentskyddsbestämmelser och nationell rätt om an-

vändning av nummerresurser, som är tillämpliga i de medlemsstater där tillståndshavaren avser att använda nummerresurserna, följs.

Nummer av betydande ekonomiskt värde

6 § Regleringsmyndigheten får bevilja tillstånd att använda nummer av betydande ekonomiskt värde efter en allmän inbjudan till ansökan. Ett sådant tillstånd ska beviljas efter

1. ett jämförande urvalsförfarande,
2. ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande,
3. ett förfarande med slumpmässig tilldelning, eller
4. en kombination av förfaranden enligt 1–3.

Den allmänna inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande i förfarandet och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Paragrafen reglerar fördelning av nummer av betydande ekonomiskt värde. Den innehåller bestämmelser om förfarandet och innehållet i den allmänna inbjudan. Den genomför artikel 94.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Första stycket motsvarar i sak 3 kap. 22 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 162 f. och 373).

Andra stycket är nytt. I stycket anges de uppgifter som ska framgå av den allmänna inbjudan. Vilka möjligheter som finns när det gäller valet av förfarande anges i första stycket. Om ett jämförande urvalsförfarande ska användas, ska urvalskriterierna framgå av den allmänna inbjudan. Förutsättningarna för deltagande i förfarandet kan t.ex. handla om när en ansökan om deltagande senast ska göras eller att en sökande ska lämna vissa uppgifter eller på visst sätt ställa säkerhet för auktionslikvid eller andra åtaganden. De villkor som tillstånd kan förenas med anges i 5 §.

Regeringen har möjlighet att i förordning meddela föreskrifter om samråd när regleringsmyndigheten avser att utfärda en allmän inbjudan till ansökan.

Överlåtelse av tillstånd

7 § Ett tillstånd eller en del av ett tillstånd att använda nummer får överlåtas efter medgivande från regleringsmyndigheten. Ett sådant medgivande ska lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som har ställts på sökanden i samband med att tillståndet beviljades,
2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, och
3. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Kravet på medgivande gäller inte när ett nummer ur en nationell nummerplan, på slutanvändarens begäran, överlämnas till en annan tillhandahållare enligt 7 kap. 19 §.

Paragrafen anger under vilka förutsättningar ett tillstånd eller en del av ett tillstånd får överlåtas. Den genomför artikel 94.2 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Första stycket motsvarar i sak 3 kap. 23 § första stycket LEK i fråga om nummertillstånd (se prop. 2002/03:110 s. 163 f. och 373 f.).

Andra stycket är nytt. Det krävs inte något medgivande från regleringsmyndigheten vid överlämnande av ett nummer genom nummerportering, dvs. när ett nummer på slutanvändarens begäran överlämnas till en annan tillhandahållare för att den ska tillhandahålla tjänsten. I det fallet följer nummertillståndet med det porterade numret till den mottagande tillhandahållaren. En bestämmelse om vad som sker med nummertillståndet vid en portering finns i 7 kap. 20 § tredje stycket.

8 § En överlåtelse i strid med 7 § är utan verkan.

Paragrafen innebär att en överlåtelse ska prövas av regleringsmyndigheten för att vara giltig. Den motsvarar 3 kap. 23 § femte stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 165). Paragrafen genomför artikel 94.2 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

9 § Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av en del av ett tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får regleringsmyndigheten besluta de nya eller ändrade villkor som behövs på grund av överlåtelsen.

Paragrafen anger följderna av en överlåtelse och möjliggör utfärdande av nya eller ändrade villkor som föranleds av överlåtelsen. Den motsvarar i sak 3 kap. 23 § tredje och fjärde styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 165 och 373 f.). Paragrafen genomför artikel 94.2 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.3.

Tillgång till nummer och tjänster

10 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om

1. det är ekonomiskt genomförbart,
2. det inte är ett nummer som enbart har ett nationellt syfte, och
3. den uppringda slutanvändaren inte av kommersiella skäl har valt att begränsa närbarheten från vissa geografiska områden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten enligt första stycket och om undantag från skyldigheten.

Paragrafen innebär att tillhandahållare i princip inte får begränsa vilka nummer som slutanvändare ska kunna nå. Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 § första stycket 5 och tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 385 och prop. 2010/11:115 s. 122 och 173 f.). Den genomför artikel 97.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

Skyldigheten i *första stycket* omfattar i huvudsak samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Slut-användare ska ha tillgång till och kunna använda nummer inom andra medlemsstaters nationella nummerplaner och internationella frisantalsnummer.

Av *punkten 2* följer att skyldigheten inte omfattar nummer som endast har ett nationellt syfte. Med sådana nummer avses t.ex. inrikesspecifika

nummer som inte är nåbara från andra länder. Till skillnad från LEK anges därmed i punkten 1 inte som förutsättning att det är tekniskt genomförbart att nå numret. I sak torde det dock inte innebära någon större ändring då rekvisiten i vart fall delvis överlappar.

Utformningen av bemyndigandet i *andra stycket* ändras. Föreskrifter kan meddelas om skyldighetens omfattning, t.ex. vilka nummer som avses. Det är fortsättningsvis också möjligt att meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten.

11 § Konsumentombudsmannen får ålägga den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillgång till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med en skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast, ska medel som har hållits inne snarast betalas tillbaka.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut meddelas omedelbart att gälla till dess något annat bestäms.

Paragrafen gör det möjligt att hindra tillgången till ett nummer eller en tjänst för användare. Den motsvarar i sak 7 kap. 9 a § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 112 f. och 186 f.). Paragrafen genomför artikel 97.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 13.4.

5 kap. Samtrafik och andra former av tillträde

Skyldigheter i fråga om samtrafik och interoperabilitet

1 § En operatör av ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät är skyldig att förhandla om samtrafik med den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som inte är nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Paragrafen innebär att operatörer inte får neka en inbjudan till förhandling om samtrafik. Den motsvarar i huvudsak 4 kap. 1 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 175 och 374). Paragrafen genomför artikel 60.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.1.

Det läggs till att skyldigheten inte gäller i förhållande till den som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Uttrycket nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster definieras i 1 kap. 7 §.

2 § Den som i samband med en förhandling som avses i 1 § får del av eller tillgång till uppgifter om ett annat företags affärs- och driftförhållanden får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon har fått del av eller tillgång till. I det allmänna verksamhet ska i stället offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas.

Paragrafen innebär att det gäller tystnadsplikt för och förbud mot att utnyttja, uppgifter som framkommer i förhandlingar om samtrafik. Den mot-

svarar i sak 4 kap. 2 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 175 f. och 374). Paragrafen genomför artikel 60.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.1.

3 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som kontrollerar tillträde till slutanvändare och som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § att mot skäligen ersättning

1. bedriva samtrafik eller vidta någon annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra, eller
2. göra tjänster interoperabla med andra operatörers tjänster.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga skyldigheter om samtrafik och interoperabilitet. Den motsvarar i huvudsak 4 kap. 3 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 177 f. och 375 och prop. 2010/11:115 s. 71 f. och 160 f.). Paragrafen genomför artikel 61.2 första stycket a och b i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.2.

Paragrafen ändras på det sättet att endast den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § får åläggas en skyldighet enligt paragrafen. Det innebär att tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inte kan åläggas någon sådan skyldighet. Dessutom görs en språklig ändring på det sättet att skyldigheten ska gälla mot skäligen ersättning. Uttrycket är detsamma som i 28 §. Någon ändring i sak är inte avsedd (se prop. 2002/03:110 s. 194 f.). Vidare används ordet interoperabla i enlighet med lydelsen i direktivet. Den ändringen är också språklig och innebär inte någon ändring i sak.

4 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst med betydande geografisk täckning och ett betydande antal användare att göra sin tjänst interoperabel med andra tjänster, om det är nödvändigt för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra. Ett sådant beslut får förenas med en skyldighet att tillämpa särskilda standarder och att offentliggöra information som får användas av andra.

Ett beslut enligt första stycket får endast meddelas om Europeiska kommissionen har antagit genomförandebestämmelser som närmare beskriver de skyldigheter som får åläggas.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga större tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster skyldigheter om interoperabilitet. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 61.2 första stycket c och andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.2.

Ett beslut enligt paragrafen ska säkerställa interoperabilitet med andra tillhandahållares tjänster. Skyldigheten får åläggas endast i den utsträckning det behövs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

Kravet i *första stycket* att den geografiska täckningen och antalet användare ska vara betydande är uppfyllt när en kritisk massa är uppnådd i förhållande till målet att säkerställa slutanvändares möjlighet att nå varandra. Tillhandahållare som har ett begränsat antal användare eller en begränsad geografisk täckning och som därför endast marginellt skulle bidra till att uppnå målet kan därmed inte åläggas någon skyldighet.

Europeiska kommissionen ska enligt artikel 61.2 andra stycket i EU-direktivet anta genomförandebestämmelser när den konstaterar att det i

unionen finns en avsevärd risk för att slutanvändare inte kan nå varandra. Där ska arten och omfattningen av de skyldigheter som får åläggas framgå. Enligt *andra stycket* krävs det att sådana genomförandebestämmelser har antagits för att ett beslut enligt paragrafen ska kunna komma i fråga. Genomförandebestämmelserna kommer därför att vara vägledande för tillämpningen av paragrafen.

Skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en marknad

Marknadsanalys och identifiering av företag med betydande inflytande

5 § Regleringsmyndigheten ska fortlöpande fastställa vilka produkt- och tjänstemarknader som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att ålägga någon skyldigheter för att motverka konkurrensproblem. Vid fastställandet ska marknadernas geografiska omfattning avgränsas. Myndigheten ska då beakta graden av infrastrukturkonkurrens inom olika områden och geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Regleringsmyndigheten ska fortlöpande analysera de marknader som har fastställts och, om myndigheten bedömer att det är motiverat att ålägga någon skyldigheter på en sådan marknad, identifiera företag med betydande inflytande på den marknaden.

Regleringsmyndigheten ska särskilt beakta

1. Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader,
2. kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden, och
3. i förekommande fall, Berecs riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt för hur gränsoverskridande efterfrågan kan mötas.

Paragrafen reglerar fastställande av relevanta marknader på nationell nivå, marknadsanalysen och identifiering av företag med betydande inflytande på den relevanta marknaden. Den genomför artiklarna 64.3, 66.2, 67.1 (delvis), 67.2 och 67.4 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2 och 14.2.3.

Första stycket motsvarar i huvudsak 8 kap. 5 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 273 f. och 402 f.). Liksom enligt LEK ska regleringsmyndigheten fastställa marknader där det kan vara motiverat att införa skyldigheter samt avgränsa marknaden geografiskt. Fastställandet av den relevanta produkt- och tjänstemarknaden inklusive marknadens geografiska avgränsning ska liksom hittills framgå av beslut som regleringsmyndigheten fattar. Det läggs till att myndigheten i det arbetet ska ta hänsyn till graden av infrastrukturkonkurrens inom olika områden och till geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad. Det s.k. trekriterietestet som ska vara uppfyllt för att en marknad ska anses motivera åläggande av skyldigheter följer av 6 §. De EU-rättsakter som regleringsmyndigheten ska beakta vid fastställandet av relevanta marknader framgår av tredje stycket.

Andra stycket bygger på 8 kap. 6 § första och andra styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 275 f. och 403). Marknadsanalysen ska numera resultera i en bedömning av om en relevant marknad är sådan att den motiverar införandet av regleringsskyldigheter. Därmed tydliggörs att det inte enbart är frågan om det råder effektiv konkurrens som ska prövas utan också övriga delar av trekriterietestet, se 6 §. På samma sätt som hittills

ska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av betydande marknadsinflytande beaktas, se tredje stycket.

Marknadsanalysen ska ha ett framåtblickande perspektiv. I detta ingår en bedömning av trolig marknadsutveckling i avsaknad av reglering och med beaktande av konkurrenstryck på andra marknader som kan vara av betydelse, oavsett om dessa är reglerade eller inte. Konkurrenssituationen ska analyseras på såväl infrastrukturnivå som när det gäller tillhandahållna tjänster. Vid bedömningen av den förväntade framtida konkurrensen ska pågående teknisk utveckling tas med i beräkningen. Analysen ska utgå från att incitamenten att investera i ny infrastruktur så långt som möjligt bör bibehållas. Närmare anvisningar finns i kommissionens riktlinjer för marknadsanalys.

Om regleringsmyndigheten bedömer att det är motiverat att ålägga någon skyldigheter på den relevanta marknaden ska myndigheten identifiera sådana företag som har ett betydande inflytande på den marknaden. Innebörden av detta uttryck framgår av 7 §. En operatör som har identifierats som ett företag med betydande inflytande på en marknad ska åläggas en eller flera skyldigheter enligt 12–21 §§ (SMP-skyldigheter), se 8 § första stycket. Ett beslut kan avse såväl identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad som åläggande av SMP-skyldigheter. Det finns dock inget som hindrar att regleringsmyndigheten fattar separata beslut i frågorna eller att ytterligare skyldigheter åläggs vid ett senare tillfälle, se författningskommentaren till 8 §.

Enligt *tredje stycket* ska på samma sätt som hittills kommissionens marknadsrekommendation samt riktlinjer för marknadsanalys vara styrande för regleringsmyndighetens arbete. Ytterligare riktlinjer som särskilt ska beaktas läggs till. Berec kan med stöd av artikel 66.2 i EU-direktivet anta riktlinjer om gränsöverskridande efterfrågan. Om sådana riktlinjer finns ska även dessa riktlinjer beaktas i den utsträckning de är relevanta i det nationella sammanhanget.

- 6 §** Det kan anses motiverat att ålägga någon skyldigheter på en marknad om
1. det finns stora och bestående hinder för marknadsinträde,
  2. marknadsstrukturen är sådan att den inte utvecklas mot effektiv konkurrens, och
  3. den allmänna konkurrensrätten inte kan åtgärda marknadsmisslyckandena.

Paragrafen innehåller det s.k. trekriterietestet som aktualiseras både i fråga om fastställande av relevanta marknader och i marknadsanalysen, se 5 §. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 67.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

För att förhandsreglering av en marknad ska kunna komma i fråga krävs att de tre kumulativa kriterierna är uppfyllda. Paragrafen innebär en kodifiering av det s.k. trekriterietestet, som tidigare fanns i Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering, se 2014 års rekommendation (2014/710/EU) som ersatts av rekommendation (EU) 2020/2245, jfr 5 § tredje stycket 1. Rekommendationen innehåller närmare vägledning för bedömningen av respektive kriterium.

7 § Ett företag ska anses ha ett betydande inflytande på en fastställd marknad om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna.

Paragrafen innehåller definitionen av ett företag med ett betydande inflytande på en marknad (SMP-företag). Den motsvarar 8 kap. 7 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 275 f. och 404). Paragrafen genomför artikel 63 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.3.

Åläggande av skyldigheter för operatörer med betydande inflytande

8 § I syfte att skapa effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna ska regleringsmyndigheten ålägga en operatör, som enligt 5 § andra stycket har identifierats som ett företag med betydande inflytande på en marknad, en eller flera skyldigheter enligt 12–21 §§.

Regleringsmyndigheten får ålägga en sådan operatör andra skyldigheter avseende tillträde än de som anges i detta kapitel, om det finns synnerliga skäl och åtgärden har godkänts av Europeiska kommissionen.

Paragrafen innehåller de grundläggande bestämmelserna om åläggande av skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en marknad (SMP-operatörer). Den motsvarar i huvudsak 4 kap. 4 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 176 f., 273 f. och 375 f.). Paragrafen genomför artiklarna 67.4 (delvis) och 68 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.4.

Enligt *första stycket* ska en SMP-operatör åläggas minst en skyldighet. På samma sätt som i LEK används uttrycket operatör i bestämmelserna om åläggande av skyldigheter, medan uttrycket företag används i bestämmelser om identifiering av företag med betydande inflytande där bedömningen görs utifrån konkurrensrättslig metodik, jfr 5 § andra stycket och 7 §. Uttrycket operatör definieras i 1 kap. 7 §.

Av proportionalitetsprincipen följer att regleringsmyndigheten ska välja det minst ingripande sättet att komma till rätta med identifierade konkurrensproblem. Det anges nu också uttryckligen att skyldigheterna ska åläggas i syfte att skapa effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna. Detta innebär att slutanvändarnas valmöjligheter ska säkerställas. Att en SMP-operatör har ålagts skyldigheter med stöd av paragrafen utesluter inte att operatören åläggs även andra skyldigheter enligt lagen, exempelvis skyldigheter enligt 28–33 §§.

Vid bedömningen av vilka skyldigheter som ska införas ska regleringsmyndigheten beakta sådana åtaganden som erbjuds av en SMP-operatör enligt 22 §. Regleringsmyndigheten ska särskilt beakta de omständigheter som anges i artikel 79.2 andra stycket i EU-direktivet vid bedömningen av lämpliga och proportionella SMP-skyldigheter. Bedömningen innefattar en prövning av om åtagandet är rättvist och rimligt och om det är öppet för alla marknadsaktörer. Prövningen omfattar även om tillträdet är tillgängligt i god tid på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor innan relaterade slutkundstjänster börjar tillhandahållas. Regleringsmyndigheten ska också beakta åtagandets sammantagna lämplighet för att möjliggöra hållbar konkurrens på marknader i efterföljande led och för att underlätta gemensam anläggning av och användning av nät med mycket hög

kapacitet i slutanvändarnas intresse. Myndigheten ska alltså beakta om åtagandet bidrar till långsiktigt effektiv konkurrens i alla delar av leverantörskedjan. Slut användarintresset ska särskilt beaktas, vilket innebär att försiktighet påkallas i fråga om samarbetsavtal som skulle kunna motverka bästa pris och utbud för slutanvändarna.

När regleringsmyndigheten har beslutat att ett åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät ska vara bindande är möjligheten att ålägga ytterligare skyldigheter begränsad, se 23 §.

Beslut om identifiering av SMP-företag och beslut om åläggande av skyldigheter fattas vanligen i ett sammanhang. Det finns dock inget som hindrar att besluten fattas vid olika tidpunkter, om det bedöms mer lämpligt. Regleringsmyndigheten kan också senare besluta om ytterligare skyldigheter, om det behövs med hänsyn till marknadsutvecklingen men utvecklingen inte motiverar att det först genomförs en ny marknadsanalys.

Andra stycket motsvarar i sak 4 kap. 4 § andra stycket LEK. Om regleringsmyndigheten identifierar en konkurrenssituation som är så exceptionell att andra skyldigheter än de som anges i kapitlet behövs, får sådana skyldigheter övervägas. När det gäller sådana åtgärder ska kommissionen, genom genomförandeakter, anta beslut som tillåter eller förhindrar den föreslagna åtgärden (se artikel 68.3 andra och tredje styckena i EU-direktivet).

9 § Ett beslut enligt 8 eller 22 § ska förenas med en skyldighet att i god tid före åtgärden till regleringsmyndigheten anmäla planer på att utveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av skyldigheten.

Om det är nödvändigt för att säkerställa konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter, får regleringsmyndigheten ålägga operatören att ge in en detaljerad beskrivning av planerna med avseende på övergångsperioder och villkor samt vilka jämförbara tillträdesprodukter som erbjuds i stället.

Paragrafen reglerar bl.a. en anmälningsskyldighet vid avveckling eller utbyte av nätdelar som omfattas av ålagda SMP-skyldigheter eller beslut om att ett åtagande ska vara bindande för en SMP-operatör. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 81.1 och 81.2 första stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.5.

Första stycket innebär att en SMP-operatör som enligt 8 § har ålagts en tillträdesskyldighet enligt 12–21 §§ också ska åläggas att underrätta regleringsmyndigheten om planerad avveckling av ett nät eller utbyte av nätdelar mot ny infrastruktur. En sådan skyldighet aktualiseras främst i fråga om accessnät. Den SMP-operatör som tillhandahåller tillträde i ett nät som är föremål för reglering och planerar att lägga ner eller ersätta nätet ska alltså anmäla detta till regleringsmyndigheten i god tid före åtgärden. Den tidsgräns som ska gälla för anmälan ska fastställas av regleringsmyndigheten i samband med åläggandet av skyldigheten. Tiden bör bestämmas med hänsyn till bl.a. investeringsviljan hos tillträdande operatörer, incitamenten för övergång till modernare anslutningstekniker och egendomsskyddet. En för lång sådan varselperiod kan hämma övergången till modernare anslutningstekniker. Sammantaget innebär det en proportionalitetsavvägning mellan å ena sidan en tillräckligt lång varselperiod för att inte hämma investeringsviljan och å andra sidan att tillvarata SMP-operatörens intressen.

Anmälningsskyldigheten kan också aktualiseras i fråga om beslut om bindande åtaganden enligt 22 §. När regleringsmyndigheten beslutar att ett åtagande ska vara bindande för SMP-operatören ska åtagandet, i tillämpliga fall, förenas med skyldigheten att anmäla planer på att avveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av åtagandet.

Andra stycket innebär att regleringsmyndigheten vid behov får ålägga SMP-operatören en skyldighet att i detalj redovisa hur övergången från äldre infrastruktur påverkar kunder på grossistnivå i nätet, inbegripet vilka villkor som ska gälla, både under övergångsperioden och därefter.

Vid beslut om upphävande av SMP-skyldigheter kan regleringsmyndigheten besluta om villkor som ska gälla under en övergångsperiod, se 34 § andra stycket.

10 § På en marknad för samtalsterminering får regleringsmyndigheten ålägga en skyldighet enligt 19 § endast om Europeiska kommissionen inte har fastställt någon unionsomfattande termineringstaxa för marknaden.

Paragrafen begränsar möjligheten att ålägga en SMP-operatör skyldigheter om priskontroll på marknaderna för fast respektive mobil samtalsterminering. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 75.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.4.

Europeiska kommissionen har fastställt en unionsomfattande högsta termineringstaxa för fast respektive mobil samtalsterminering (dvs. slutet av ett samtal som en operatör tar emot i sitt nät så att dennes slutanvändare kan nås), se Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/654 av den 18 december 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 genom fastställande av en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät och en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i fasta nät. Den högsta termineringstaxan gäller för alla tillhandahållare av samtals-termineringstjänster i grossistledet inom unionen. Den delegerade akten ska ses över vart femte år. Paragrafen innebär att regleringsmyndigheten får införa skyldigheter om kostnadsorienterade termineringstaxor på nationell nivå först sedan kommissionen vid en översyn av den delegerade akten har beslutat att inte behålla den unionsomfattande taxan.

11 § Regleringsmyndigheten får ålägga en operatör som är ett rent grossistföretag skyldigheter enligt 12, 14 eller 15 § eller andra skyldigheter enligt 19 § än sådana som avser rättvis och skälig prissättning, endast om det krävs ytterligare skyldigheter på grund av att de villkor som operatören erbjuder medför eller kan medföra konkurrensproblem till skada för slutanvändarna.

Operatören ska till regleringsmyndigheten omgående anmäla omständigheter som kan påverka bedömningen av om operatören är ett rent grossistföretag.

Paragrafen begränsar möjligheten att ålägga ett rent grossistföretag vissa av de skyldigheter som kan åläggas en SMP-operatör. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 80 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.6.

Paragrafen innebär att det inte ska gälla alltför omfattande marknadsreglering för rena grossistföretag, eftersom sådana företag som regel saknar incitament att diskriminera sina kunder. En definition av rent grossistföretag finns i 1 kap. 7 §.

Första stycket innebär att en SMP-operatör som är ett rent grossistföretag som utgångspunkt endast får åläggas skyldigheter om att tillämpa icke-diskriminerande villkor, om att lämna tillträde till nät och tillhörande faciliteter och om att tillämpa rättvisa och skäliga priser (13, 16 och 19 §§). Regleringsmyndigheten ska se över sådana skyldigheter som har ålagts ett rent grossistföretag om konkurrensproblem har uppstått eller sannolikt kommer att uppstå till skada för slutanvändarna. I första hand behöver myndigheten överväga om en ändring av ålagda skyldigheter kan motverka konkurrensproblemet. Först om det krävs att det rena grossistföretaget åläggs andra skyldigheter för att regleringsmyndigheten ska komma till rätta med konkurrensproblemet får myndigheten ålägga operatören skyldigheter i fråga om insyn, om särredovisning, om tillträde till anläggningsinfrastruktur eller om andra skyldigheter om kostnadstäckning och prissättning (12, 14, 15 och 19 §§). Bedömningen ska ske utifrån effekten av de villkor som operatören erbjuder. Priskontroll kan t.ex. aktualiseras om SMP-operatören, som en följd av bristande konkurrens, håller grossistpriserna uppe och detta är till skada för slutanvändarna.

Enligt *andra stycket* ska regleringsmyndigheten underrättas om omständigheter som kan påverka SMP-operatörens status som rent grossistföretag.

Vilka skyldigheter som får åläggas

12 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att i ett referenserbjudande eller på något annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning, inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

I ett sådant beslut ska det anges vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade uppgifterna ska vara och på vilket sätt de ska offentliggöras. Operatören får åläggas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den ska stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt denna paragraf får förenas med vite.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en SMP-operatör att ge insyn i de villkor som gäller för samtrafik och andra former av tillträde. Den motsvarar i sak 4 kap. 5 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 168 f. och 376 och prop. 2010/11:115 s. 73 f. och 161). Paragrafen genomför artikel 69.1–69.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.1.

Ett krav enligt *första stycket punkten 3* kan avse att offentliggöra såväl nätegenskaperna i sig som deras förväntade utveckling.

Offentliggörande av uppgifter enligt *första stycket punkten 4* kan särskilt behövas med avseende på övergång från en tidigare generations infrastruktur.

13 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. En sådan skyldighet ska särskilt säkerställa att

1. operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor för andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster, och

2. de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för operatörens egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en SMP-operatör att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. Den motsvarar i sak 4 kap. 6 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 171 och 376 f.). Paragrafen genomför artikel 70 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.2.

För att säkerställa likvärdigt tillträde kan exempelvis en operatör, om det bedöms proportionellt i det enskilda fallet, åläggas att leverera tillträdesprodukter och tillträdestjänster till alla företag, även det egna, med samma leveranstider och på samma villkor, inklusive pris- och servicenivåer, och med hjälp av samma system och förfaranden.

14 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska ge insyn i sina grossistpriser och sina priser vid intern försäljning eller tillhandahålla en myndighet sin redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från andra.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en SMP-operatör att särredovisa viss verksamhet. Den motsvarar i sak 4 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 171 och 377). Paragrafen genomför artikel 71 i EU-direktivet. Paragrafens andra mening anpassas efter den nya lydelsen av direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.3.

15 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av infrastruktur för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät. En sådan skyldighet får även avse infrastruktur som inte är en del av den relevanta marknaden.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en SMP-operatör att lämna tillträde till anläggningsinfrastruktur. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 72 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.5.

Exempel på tillgångar som kan komma i fråga för en skyldighet är byggnader eller ingångar till byggnader, ledningar i byggnader inklusive fastighetsnät, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, stolpar, master, kanalisation, rör, tillsynsbrunnar, inspektionsbrunnar och kopplingskåp. Det är också möjligt att ålägga någon att lämna tillträde till exempelvis kanalisation för ledningar som används för att tillhandahålla tjänster på en annan, annars oreglerad marknad i de fall en grundlig analys visar att detta skulle kunna skapa effektiv konkurrens på den marknad som är reglerad.

En åtgärd enligt paragrafen ska alltid övervägas före en åtgärd som avser tillträde till nät och tillhörande faciliteter, se 17 § andra stycket.

En skyldighet enligt paragrafen ska förenas med en skyldighet att publicera ett referenserbjudande, se 18 §.

16 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska

1. ge någon annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande faciliteter,
2. ge någon annan tillträde till specificerade aktiva eller virtuella nätdelar och nättjänster,
3. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande faciliteter,
4. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,
5. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för interoperabilitet mellan tjänster,
6. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter,
7. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa interoperabilitet mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,
8. erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
9. erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,
10. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande faciliteter kan förbindas.

Ett sådant beslut får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nät drift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer ska vara förenliga med de standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en SMP-operatör att lämna tillträde till nät och tillhörande faciliteter. Den motsvarar i huvudsak 4 kap. 8 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 171 f. och 377 f. och prop. 2010/11:115 s. 90 f. och 161 f.). Paragrafen genomför artikel 73.1 och 73.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.4.

Ordet tillträde har samma innebörd som i definitionen i artikel 2.27 i EU-direktivet. Där finns också en icke uttömmande lista med exempel på sådant som omfattas av ordet.

Paragrafen följdändras med anledning av att uttrycket tillhörande facilitet ersätter tillhörande installation som används i LEK. Tillhörande facilitet definieras i 1 kap. 7 §.

Den exemplifierande uppräkningsen i *första stycket* om vad en skyldighet kan avse motsvarar de exempel som anges i artikel 73.1.

Punkten 1 anpassas efter den nya lydelsen av EU-direktivet. De förtydliganden som har förlorat sin aktualitet utgår. Liksom hittills omfattas separat tillträde till accessnät och även delaccessnät.

Punkten 2 är ny. I enlighet med hur bestämmelserna har tillämpats i praxis är punkten ett förtydligande av att en skyldighet även kan avse aktivt och virtuellt tillträde. Ett aktivt tillträde innebär att en operatör får tillträde till en nättjänst eller en nätdel där en annan operatör har installerat aktiv utrustning och aktiverat fysiska nätdelar. Ett virtuellt tillträde till en nätdel innebär att en operatör får tillgång till en virtuell motsvarighet till en fysisk nätdel.

I *punkterna 5 och 7* används ordet interoperabilitet i enlighet med lydelsen i direktivet. Ändringen är språklig och innebär inte någon ändring i sak.

Vidare justeras numreringen med anledning av den nya punkten 2.

Genom ändringen i *andra stycket* klargörs att villkor om att följa standarder eller specifikationer ska vara förenliga med sådana standarder som Europeiska kommissionen har gjort obligatoriska. Det innebär att villkoren kan avse även andra standarder, så länge dessa inte står i konflikt med obligatoriska standarder.

Närmare anvisningar för tillämpningen av paragrafen finns i 17 §. En skyldighet om tillträde till nätinфраstruktur enligt paragrafen ska förenas med en skyldighet att publicera ett referenserbjudande, se 18 §.

17 § När 16 § tillämpas ska följande särskilt beaktas:

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande faciliteter, med hänsyn till marknadsutvecklingen samt arten och typen av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den förväntade tekniska utvecklingens påverkan på nätens utformning och förvaltning,

3. behovet av att säkerställa teknikneutralitet i syfte att främja utformning och förvaltning av flera nät,

4. den tillgängliga kapaciteten,

5. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till ett nät eller tillhörande faciliteter,

6. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

7. berörda immateriella rättigheter, och

8. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Regleringsmyndigheten ska också överväga om konkurrensen och slutanvändarnas intressen i stället kan främjas genom åläggande av endast skyldigheter enligt 15 § eller av skyldigheter på närliggande marknader.

Paragrafen anger vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid prövningen av om en skyldighet om tillträde till nät och tillhörande faciliteter ska åläggas. Den genomför artikel 73.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.4.

Första stycket motsvarar delvis 4 kap. 10 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 271 f. och 379 och prop. 2010/11:115 s. 92 f. och 163). Bestämmelserna följdändras med anledning av att uttrycket tillhörande facilitet ersätter tillhörande installation som används i LEK. Tillhörande facilitet definieras i 1 kap. 7 §. Med anledning av att två nya punkter förs in justeras listans numrering. Punkterna 1 och 4–8 motsvarar 4 kap. 10 § 1–6 LEK.

Punkten 1 innebär att bedömningen bör ske utifrån en analys som omfattar en prognos om hållbarheten i tillträdet.

Punkten 2 är ny. Den innebär bl.a. att regleringsmyndigheten ska beakta att tillträdesreglering i en äldre nättopologi kan ha en hämmande effekt på anläggningen av nya nät med mycket hög kapacitet.

Punkten 3 är ny. Den innebär att regleringsmyndigheten ska beakta behovet av att ålagda tillträdesskyldigheter tillåter konkurrens baserad på teknikneutralitet (jfr skäl 171 i EU-direktivet).

Enligt *punkten 5* bör liksom hittills nätägarens ursprungliga investering respekteras. Eftersom den som investerar i nya nät tar en ekonomisk risk,

bör en tillträdesskyldighet så långt som möjligt utformas så att investeringsviljan i nya nät inte påverkas negativt.

När det gäller *punkten 6* bör en strävan särskilt vara att uppnå effektiv infrastrukturbaserad konkurrens och innovativa affärsmodeller, exempelvis saminvesteringar i nät.

Andra stycket är nytt. Proportionalitetsprincipen innebär att det för nätägaren minst ingripande tillträdet ska väljas, även om detta medför att det är en annan marknad som bör regleras. Dessutom ska tillträde till nät och tillhörande faciliteter komma i fråga först sedan skyldigheter om enbart tillträde till infrastruktur för anläggning av nät enligt 15 § har övervägts som en effektiv regleringsåtgärd.

18 § En skyldighet enligt 15 eller 16 § ska förenas med en skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 12 §. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i Berecs riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande.

Ett beslut om en skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

Paragrafen innebär att en SMP-operatör som har ålagts en skyldighet att lämna tillträde till nät och tillhörande faciliteter eller infrastruktur för anläggning av nät också ska åläggas att publicera ett referenserbjudande. Den motsvarar delvis 4 kap. 9 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 186 f. och 378 f. och prop. 2010/11:115 s. 74 f. och 163). Paragrafen genomför artikel 69.4 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.1.

Paragrafen gäller inte bara den som har ålagts tillträdesskyldigheter i fråga om accessnätet utan också den som har ålagts sådana skyldigheter i fråga om andra nätdelar. Berec har i enlighet med artikel 69.4 första stycket i EU-direktivet antagit riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande. Referenserbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i riktlinjerna.

19 § En operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad får åläggas att iaktta kostnadstäckning eller tillämpa kostnadsorienterad eller annan prissättning för specificerade typer av samtrafik och andra former av tillträde. Detta får ske om en marknadsanalys enligt 5 § andra stycket visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna.

En sådan skyldighet får, i samband med åläggandet eller senare, förenas med en skyldighet att tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris för samtrafik och andra former av tillträde som omfattas av skyldigheten.

En skyldighet kan även avse att operatören ska tillämpa en viss kostnadsredovisningsmetod och att göra en beskrivning av metoden tillgänglig för allmänheten. I så fall ska kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen framgå av beskrivningen.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en SMP-operatör skyldigheter om prissättning för samtrafik och andra former av tillträde. Den motsvarar i sak 4 kap. 11 § första–tredje styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 172, 193 f. och 379 f. och prop. 2013/14:72 s. 22 f. och 35). Paragrafen genomför artikel 74 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.6.

När regleringsmyndigheten överväger om en prisskyldighet ska införas ska den, i enlighet med lagens syfte, beakta behovet av att främja konkurrens och slutanvändarnas långsiktiga intressen, inklusive intresset av anläggning och användning av nästa generations nät. Om det finns en påvisbar återhållande effekt på slutkundspriset, exempelvis till följd av andra ålagda skyldigheter, och ett effektivt och icke-diskriminerande tillträde därmed säkerställs, bör någon prisskyldighet inte åläggas. Samtidigt bör regleringsmyndigheten beakta fördelarna med förutsebara och stabila grossistpriser när det gäller att säkerställa ett effektivt marknadsinträde och incitament för nyanläggning av nät.

Om regleringsmyndigheten inte ålägger en skyldighet enligt andra stycket, tillämpas 20 §.

20 § Den som har ålagts att tillämpa kostnadsorienterad prissättning enligt 19 § ska, om någon skyldighet enligt paragrafens andra stycke inte har ålagts, visa att priserna är rättvisa och skäliga med hänsyn till kostnaderna och får åläggas en skyldighet att justera sina priser.

Paragrafen innebär att SMP-operatören har bevisbördan för de priser som tillämpas och att regleringsmyndigheten har möjlighet att ålägga operatören att justera priserna, i de fall någon skyldighet att tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris inte har ålagts, se 19 § andra stycket. Den motsvarar 4 kap. 11 § fjärde stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 172, 193 f. och 379 f. och prop. 2013/14:72 s. 22 f. och 35). Paragrafen genomför artikel 74.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.6.

21 § När 19 § tillämpas ska hänsyn tas till den investering som operatören har gjort. En skyldighet som avses i 19 § ska utformas så att operatören får en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen.

När kostnadsorienterade taxor för samtalsterminering fastställs ska kriterierna i bilaga 3 till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen, tillämpas.

Paragrafen innebär att vissa hänsyn ska tas vid åläggande av en prisskyldighet. Den genomför artiklarna 74.1 andra stycket (delvis) och 75.2 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.3.6.

Första stycket motsvarar 4 kap. 12 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 381). En prisskyldighet ska medge företaget en rimlig avkastning på sysselsatt kapital, med beaktande av eventuella risker som är specifika för ett visst nytt nätinvesteringsprojekt.

Andra stycket är nytt. Bestämmelsen kan bli tillämplig i den situationen att Europeiska kommissionen inte har fastställt någon unionsomfattande termineringstaxa för en marknad för samtalsterminering, jfr 10 §. Då ska bilaga 3 till EU-direktivet tillämpas vid åläggandet av skyldigheter om kostnadsorienterade termineringstaxor på en sådan marknad. Hänvisningen till direktivet är utformad så att den avser direktivet i en viss angiven lydelse, s.k. statisk hänvisning.

Bindande åtaganden

22 § Regleringsmyndigheten ska, på begäran av en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad, besluta att ett åtagande av operatören

om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät fram till slutanvändares lokaler eller till en basstation ska vara helt eller delvis bindande, om

1. ett erbjudande till andra operatörer om saminvestering har offentliggjorts minst sex månader innan anläggningen påbörjas,

2. erbjudandet uppfyller kriterierna i bilaga 4 till direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

3. operatörer som inte deltar i saminvesteringen ges motsvarande möjligheter att nå slutanvändare som innan anläggningen och tillträdet ges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor, samtidigt som incitamenten till saminvestering upprätthålls, och

4. minst ett saminvesteringsavtal har ingåtts med en annan operatör.

När det gäller andra åtaganden av operatören om att följa villkor för tillträde eller andra villkor som har påverkan på konkurrenssituationen får regleringsmyndigheten besluta att ett sådant åtagande ska vara helt eller delvis bindande för en bestämd tid.

Paragrafen gör det möjligt för SMP-operatörer att erbjuda regleringsmyndigheten åtaganden om villkor för tillträde eller saminvestering som syftar till att åtgärda identifierade konkurrensproblem och som beaktas inom ramen för en marknadsanalys och åläggandet av skyldigheter. Regleringen omfattar bindande åtaganden, dels om saminvestering i anläggningen av nya optiska fibernät, dels i fråga om andra åtaganden som har påverkan på konkurrenssituationen. Paragrafen saknar motsvarighet i LEK. Den genomför artikel 76.1 tillsammans med bilaga 4 och artiklarna 76.2, 78.1, 78.2 och 79.1, jämförda med artikel 79.3, i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.4 och 14.5.

Första stycket behandlar åtaganden om saminvestering i anläggningen av nya optiska fibernät. Regleringen innebär att regleringsmyndigheten, på initiativ av en SMP-operatör, i ett beslut binder operatören vid ett sådant åtagande. Ett bindande åtagande innebär regleringslättnader med avseende på nya delar i ett nät som saminvesteringen syftar till att anlägga, se 23 §.

Åtagandet ska möjliggöra saminvestering tillsammans med andra operatörer i anläggning av ett nytt optiskt fibernät. Ett saminvesteringserbjudande kan t.ex. avse delägarskap eller långsiktig riskdelning genom samfinansiering eller genom inköpsavtal som innebär särskilda rättigheter av strukturell karaktär för andra operatörer.

Saminvesteringen ska avse anläggningen av ett nytt optiskt fibernät, vilket även omfattar delar av ett sådant nät. Anläggningen ska göras fram till en basstation eller till slutanvändares lokaler, dvs. ända fram till slutanvändarnas lokaler eller till en plats i omedelbar närhet av lokalerna beroende på vad som är tekniskt möjligt (jfr skäl 200 i EU-direktivet).

I *punkterna 1–4* anges de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att regleringsmyndigheten ska binda SMP-operatören vid åtagandet. Det krävs att åtagandet uppfyller alla de förutsättningar som är tillämpliga på åtagandet, för att kunna göras bindande och därmed innebära en regleringslättnad. Omvänt innebär det att om åtagandet uppfyller dessa villkor ska regleringsmyndigheten, på begäran av SMP-operatören, besluta att åtagandet ska vara bindande.

I *punkten 1* finns ett krav på när SMP-operatören ska ha offentliggjort erbjudandet, t.ex. genom publicering på företagets externa webbplats.

Hänvisningen i *punkten 4* är utformad så att den avser direktivet i en viss angiven lydelse, s.k. statisk hänvisning.

Berec har offentliggjort riktlinjer i syfte att bidra till att de nationella regleringsmyndigheterna tillämpar villkoren i artikel 76.1 och kriterierna i bilaga 4 på ett konsekvent sätt (jfr artikel 76.4 i EU-direktivet). Regeringen har möjlighet att i förordning ange att regleringsmyndigheten ska beakta riktlinjerna vid tillämpningen av bestämmelserna.

Punkten 3 avser sådana saminvesteringsprojekt som innebär att ett befintligt nät byts ut mot ett nytt optiskt fibernät. I ett sådant fall ska befintliga tillträdeskunder som inte deltar i projektet på ett likvärdigt sätt nå samma slutanvändare som tidigare. Grossisttillträdesvillkoren ska vara sådana att de tar hänsyn till investeringsrisken. För att regleringsmyndigheten ska kunna bedöma om punkten är uppfylld bör lösningen för tillträdeskunderna kombineras med en plan för en successiv anpassning av tillträdet, vilken ska bibehålla incitamenten för att delta i saminvesteringen. Regleringsmyndigheten bör granska planen mot bakgrund av utvecklingen på berörda slutkundsmarknader. Planen bör säkerställa att tillträdesökande har tillträde till det nya nätet på rättvisa och icke-diskriminerande villkor, vid en tidpunkt och på ett sätt som återspeglar saminvesterarnas risk i olika skeenden av anläggningen. Planen bör samtidigt beakta konkurrenssituationen på slutkundsmarknader.

Enligt *punkten 4* krävs att minst en potentiell saminvesterare har ingått ett samarbetsavtal med den SMP-operatör som erbjuder åtagandet.

Andra stycket omfattar andra åtaganden om villkor för tillträde eller saminvestering som en SMP-operatör kan erbjuda regleringsmyndigheten. Det innebär att regleringsmyndigheten får besluta att ett åtagande av SMP-operatören om villkor för tillträde eller andra avtalsvillkor, tillämpliga på operatörens nät, ska vara bindande. Ett sådant åtagande kan t.ex. avse samarbetsöverenskommelser som har betydelse för bedömningen vid åläggande av lämpliga och proportionella SMP-skyldigheter eller tillträdesvillkor för tredje part under och efter genomförandet av en frivillig funktionell separation. De erbjudna åtagandena ska beaktas av regleringsmyndigheten vid åläggande av SMP-skyldigheter, jfr 8 §.

Ett åtagande bör som huvudregel vara öppet för alla marknadsaktörer. Förutsättningarna kan vara vitt skilda beroende på vad åtagandet omfattar. Några uttryckliga villkor som åtagandet ska uppfylla, motsvarande regleringen i första stycket, anges inte. Åtagandet ska vara förenligt med de tillämpliga villkor som följer av EU-direktivet (jfr artiklarna 68 och 78). Det marknadstest som regleringsmyndigheten ska utföra är avgörande för bedömningen av om ett åtagande bör göras bindande, se nedan. Regleringsmyndigheten ska mot bakgrund av synpunkterna från berörda parter bedöma åtagandet ur ett framåtblickande hållbarhetsperspektiv. Utgångspunkten bör vara att ett åtagande ska göras bindande om de närmast berörda aktörerna på marknaden inte har några invändningar mot upplägget. Värdet av stabila och förutsebara marknadsvillkor bör tillmätas stor betydelse.

Ett åtagande kan göras bindande i sin helhet eller i vissa delar, till exempel vissa villkor för tillträde eller vissa villkor i ett samarbetsavtal.

Åtagandet ska göras bindande för en bestämd tid. Det finns ingen begränsning av giltighetstiden för regleringsmyndighetens beslut. Ett åtagande kan lägga fast långsiktiga spelregler för inblandade parter på ett sätt som främjar förutsebarhet och investeringsvilja och får därför avse en tidsperiod som är längre än tidsfristerna mellan marknadsanalyser. Den

omständigheten att ett åtagande görs bindande för en tid som sträcker sig över marknadsanalysperioderna påverkar inte tidsfristerna för marknadsanalyser. Bindningstiden för beslut enligt första stycket regleras i 23 §.

Åtaganden som erbjuds enligt paragrafen bör vara tillräckligt detaljerade för att kunna utgöra underlag för beslut. Ett beslut enligt första eller andra stycket ska föregås av ett marknadstest i form av ett offentligt samråd med berörda parter, se 37 §. Regleringsmyndigheten bör beakta all information som kommer fram under marknadstestet. Om myndigheten ser att invändningar mot förslaget bör tas om hand i en dialog med SMP-operatören, bör en sådan inledas så att myndigheten och SMP-operatören kan hitta en gemensam lösning. Vid behov bör även andra marknadsaktörer höras på nytt.

När regleringsmyndigheten har beslutat att ett åtagande ska vara bindande bör den se över ålagda skyldigheter och överväga om de fortfarande behövs med hänsyn till den nya marknadssituationen. Skyldigheter och villkor ska upphävas eller ändras när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet, se 34 §. Om marknadsutvecklingen är tillräckligt betydelsefull, kan det motivera en ny marknadsanalys enligt 5 § andra stycket.

Ett beslut om att ett åtagande ska vara bindande för SMP-operatören innebär en skyldighet för operatören att följa åtagandet. Sådana beslut omfattas av tillsynen, se 11 kap.

23 § Ett beslut enligt 22 § första stycket ska avse en bestämd tid om minst sju år. Så länge beslutet gäller får regleringsmyndigheten ålägga ytterligare skyldigheter enligt 8 § när det gäller de nätdelar som omfattas av åtagandet endast om det finns betydande konkurrensproblem som inte kan åtgärdas på något annat sätt.

Paragrafen begränsar regleringsmyndighetens möjligheter att ålägga ytterligare skyldigheter när myndigheten har beslutat att ett åtagande om saminvestering i anläggningen av nya optiska fibernät ska vara bindande för SMP-operatören. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 76.2 jämförd med artikel 79.3 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.4.

Ett beslut om att ett åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät ska vara bindande ska gälla i minst sju år. Kravet gäller inte för andra bindande åtaganden som regleringsmyndigheten får besluta om. Sådana åtaganden kan alltså göras bindande för en kortare tid än sju år, se 22 § andra stycket.

Ett saminvesteringsåtagande som har gjorts bindande enligt 22 § första stycket innebär som utgångspunkt en regleringslättnad för den SMP-operatör som är skyldig att följa åtagandet. Möjligheterna att ålägga SMP-operatören ytterligare skyldigheter när det gäller nätdelar som omfattas av ett sådant åtagande är därmed begränsade. Detta får bara ske om det står klart att de betydande konkurrensproblem som har identifierats på marknaden inte kan åtgärdas på något annat sätt. Det ska göras en sammantagen bedömning där myndigheten beaktar marknadens särdrag och samtliga omständigheter i övrigt. Det krävs alltså att betydande konkurrensproblem behöver åtgärdas även efter det att saminvesteringsprojektet, som omfattas av det bindande åtagandet, har genomförts och att en marknadsanalys visar att problemen skulle kvarstå om ytterligare skyldigheter inte åläggs.

Funktionell separation

24 § Om det finns synnerliga skäl får regleringsmyndigheten ålägga en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 8 § första stycket har ålagts en skyldighet att lämna tillträde, att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

Paragrafen behandlar åläggande av funktionell separation, dvs. en skyldighet för en vertikalt integrerad operatör att förlägga verksamhet som har anknytning till grossistleveranser av produkterna till en oberoende affärsenhet. Den motsvarar i sak 4 kap. 12 a § LEK (se prop. 2007/08:73 s. 21 f. och 37 f. och prop. 2010/11:115 s. 84 f. och 163 f.). Paragrafen genomför artikel 77.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.6.

Innebörden av uttrycket vertikalt integrerad operatör framgår av definitionen i 1 kap. 7 §.

25 § En skyldighet enligt 24 § får förenas med villkor som syftar till att säkerställa de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Villkoren får omfatta krav på att operatörens inflytande över verksamheterna inskränks genom organisatoriska åtgärder eller på att verksamheterna ska drivas av en separat juridisk person. Det får också ställas upp villkor om att verksamheterna ska stå under oberoende ledning.

Paragrafen reglerar vilka villkor som en skyldighet om funktionell separation får förenas med. Den motsvarar i sak 4 kap. 12 b § LEK (se prop. 2007/08:73 s. 21 f. och 38 f., jfr även prop. 2010/11:115 s. 84 f.). Paragrafen har stöd i artikel 77 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.6.

26 § Ett beslut enligt 24 § får inte fattas utan att ett förslag till beslutet först har godkänts av Europeiska kommissionen.

Paragrafen träffar beslut om funktionell separation, se 24 och 25 §§. Den motsvarar 8 kap. 14 a § LEK (se prop. 2007/08:73 s. 33 och 41). Paragrafen genomför artikel 77.2 och 77.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.6.

27 § Om en operatör som avses i 24 § avser att, utan att ha ålagts en skyldighet enligt den paragrafen, avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören minst tre månader i förväg underrätta regleringsmyndigheten om sin avsikt. Det samma ska gälla för eventuella ändringar av planerna. När processen är genomförd ska operatören underrätta myndigheten om slutresultatet.

Paragrafen reglerar en underrättelseskyldighet vid frivillig funktionell separation. Den motsvarar i huvudsak 8 kap. 1 a § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 89 f. och 192). Paragrafen genomför artikel 78.1 första och andra styckena i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.7.

Skyldigheten preciseras genom att det framgår att regleringsmyndigheten ska underrättas minst tre månader innan SMP-operatören avser att genomföra den funktionella separationen. Genom hänvisningen till 24 §

förutsätter paragrafen i sin nya lydelse uttryckligen att operatören med stöd av 8 § första stycket har ålagts en skyldighet att lämna tillträde. Den nya hänvisningen innebär dock inte någon ändring i sak.

Andra skyldigheter om tillträde

Tillträde till nät närmast slutanvändare

28 § Regleringsmyndigheten får ålägga en operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som operatören råder över, att mot skälig ersättning ge tillträde till ledningarna i en byggnad eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället. Skyldigheten får omfatta tillträde till tillhörande faciliteter.

En skyldighet enligt första stycket får endast åläggas efter ansökan av någon annan och om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Skyldigheten får förenas med villkor för tillträdet och de villkor som behövs för att uppnå icke-diskriminering och insyn i tillhandahållandet.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en skyldighet som innebär att flera operatörer kan tillhandahålla tjänster till slutanvändare i det s.k. fastighetsnätet. Den motsvarar i huvudsak 4 kap. 13 a § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 75 f. och 165 f.). Paragrafen genomför artikel 61.3 första stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.1.

Ett fastighetsnät utgör en flaskhalsresurs och paragrafen kan vid behov användas för att komma till rätta med konkurrensproblem som detta orsakar. Ett beslut enligt paragrafen ska syfta till att skapa effektiv och långsiktigt hållbar konkurrens och föregås av en proportionalitetsbedömning som också tar hänsyn till intresset av att bibehålla investeringsviljan, särskilt hos mindre operatörer.

Uttrycket tillträde avser enligt definitionen i artikel 2.27 i EU-direktivet när faciliteter eller tjänster görs tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor.

Det första utlopps- eller förgreningsstället ska bestämmas av regleringsmyndigheten. Berec har offentliggjort riktlinjer om kriterierna för en konsekvent tillämpning av artikel 61.3 (jfr artikel 61.3 femte stycket i EU-direktivet). Regeringen har möjlighet att i förordning ange att regleringsmyndigheten ska beakta riktlinjerna när paragrafen tillämpas.

Första stycket ändras språkligt på det sättet att ersättningen för tillträdet ska vara skälig. Någon ändring i sak är inte avsedd (jfr prop. 2002/03:110 s. 194 f.). Det innebär att ersättningen, liksom enligt LEK, bör täcka såväl direkta kostnader som ersättning för investeringsrisken och ingrepp i föfoganderätten. Det läggs vidare till att tillträdesskyldigheten, utöver ledningar inuti byggnader och fram till första utlopps- eller förgreningsstället, också kan omfatta tillhörande faciliteter. Det uttrycket definieras i 1 kap. 7 §.

Liksom enligt LEK kan en skyldighet avse att operatörer delar på befintliga ledningar. Den tillträdande operatören måste alltså inte nödvändigtvis få fysiskt tillträde till passiva ledningar (jfr prop. 2010/11:115 s. 80 f.). Ändringen från uttrycket gemensamt utnyttjande (se samma prop. s. 165) till tillträde är språklig och innebär inte någon ändring i sak.

I *andra stycket* läggs det till att regleringsmyndigheten får ställa upp närmare villkor som ska gälla för tillträdet, t.ex. tekniska och operativa villkor. Av villkoren kan också närmare framgå hur tillträdet till tillhö-

rande faciliteter, t.ex. tjänster, ska lämnas och vad som ska gälla för detta. Bestämmelsen ger också myndigheten möjlighet att tillsammans med tillträdesskyldigheten ålägga skyldigheter om icke-diskriminering och insyn, jfr 12 och 13 §§.

29 § Om en skyldighet enligt 28 § inte bedöms tillräcklig för att åtgärda omfattande och varaktiga hinder mot anläggning av ytterligare infrastruktur och hindren motverkar effektiv konkurrens till förmån för slutanvändarna, får skyldigheten även avse nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället. Om det är motiverat av tekniska eller ekonomiska skäl, får skyldigheten även avse aktivt och virtuellt tillträde.

Vid bedömningen av om en sådan skyldighet ska åläggas ska särskild hänsyn tas till om operatören i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor.

Första stycket får inte tillämpas om skyldigheten äventyrar den ekonomiska bärkraften vid anläggning av små lokala nät.

Paragrafen gör det möjligt för regleringsmyndigheten att utvidga skyldigheten i fråga om tillträde till fastighetsnätet till ytterligare nätdelar längre bort från slutanvändarna. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 61.3 andra och tredje styckena i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.1.

Med stöd av *första stycket* kan en skyldighet enligt 28 § också omfatta tillträde till ytterligare nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället. För att ålägga en sådan skyldighet krävs det att regleringsmyndigheten vid en sammanvägd bedömning kommer fram till att en skyldighet om tillträde till ledningarna i en byggnad eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället inte är tillräcklig för att åtgärda konkurrensproblemet. Det krävs att en skyldighet enligt 28 § inte bedöms tillräcklig för att åtgärda omfattande och varaktiga hinder mot parallell anläggning som ligger bakom en befintlig eller framväxande marknadsituation som i betydande omfattning begränsar konkurrensutfallet för slutanvändarna. Vid bedömningen ska myndigheten även beakta ålagda SMP-skyldigheter. Paragrafen är avsedd för det fall anläggning av ytterligare infrastruktur är olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Regleringsmyndigheten får införa aktiva eller virtuella tillträdesskyldigheter, om det är berättigat av tekniska eller ekonomiska skäl. Om tillträde till passiv infrastruktur (dvs. fysiskt tillträde) inte bedöms vara tillräckligt effektivt för att åtgärda konkurrensproblemen, eller om sådant tillträde inte är praktiskt möjligt, får skyldigheten avse aktiva eller virtuella nätelement.

Tillträdespunkten bör placeras så att den tillträdande operatören når tillräckligt många slutanvändare för att etableringen ska vara ekonomiskt motiverad. Samtidigt bör regleringsmyndigheten enligt proportionalitetsprincipen eftersträva det tillträde som är minst ingripande för den operatör som åläggs skyldigheten. Berec har offentliggjort riktlinjer om kriterierna för en konsekvent tillämpning av artikel 61.3 i fråga om bl.a. fastställandet av tillträdespunkten. Regeringen har möjlighet att i förordning ange att regleringsmyndigheten ska beakta riktlinjerna.

Åläggandet av en utvidgad skyldighet förutsätter att hindren mot parallell anläggning, ekonomiska såväl som fysiska, är svåra att överkomma och inte bara tillfälliga. Berecs riktlinjer ger vägledning för den bedömningen. Vidare behöver konkurrensproblemets omfattning bedömas. Det

ska kunna konstateras att det saknas sådan konkurrens som långsiktigt ger de berörda slutkunderna största möjliga utbyte av elektroniska kommunikationstjänster. Konkurrensutfallet för slutanvändarna ska på grund av stora och inte tillfälliga hinder bedömas vara begränsat i betydande omfattning. Detta gäller oavsett vad en marknadsanalys har visat rörande konkurrensen på t.ex. en nationell slutkundsmarknad. Paragrafen kan alltså tillämpas även om regleringsmyndigheten i en marknadsanalys av en motsvarande produktmarknad slagit fast att det råder effektiv konkurrens i ett större geografiskt område. En sådan bedömning hindrar inte att det kan förekomma områden inom vilka det råder andra konkurrensförhållanden (se prop. 2010/11:115 s. 83).

Om det förväntade resultatet av en utvidgad skyldighet ligger närmare syftet med att införa en reglering än det väntade resultatet när enbart 28 § tillämpas, talar det för en utvidgning. Om slutkunderna inte kan välja mer än en tillhandahållare, är det sannolikt en indikation på ett utfall som inte är konkurrensmässigt. En sammantagen bedömning av marknadssituationen måste dock göras. Det förhållandet att det finns flera tjänstetillhandahållare är inte heller nödvändigtvis ett tecken på att konkurrensutfallet för slutanvändarna är gott, eftersom konkurrensvillkor såsom pris, kvalitet och kapacitet kan styras av t.ex. en vertikalt integrerad nätägare på en annan nivå i den vertikala strukturen än slutkundsnivån. Kan slutanvändarna på grund av marknadssituationen bli föremål för överprissättning eller få ett sämre utbud av tjänster, innebär det i de flesta fall också en marknadssituation som i betydande omfattning begränsar konkurrensutfallet för slutanvändarna. En sådan situation uppstår mer sannolikt utanför större tätorter där utbyggnad av alternativ infrastruktur är förknippad med högre risk.

En utvidgad tillträdesskyldighet bör beslutas efter en sammanvägd bedömning av samtliga omständigheter. En oproportionerligt betungande skyldighet i förhållande till vad som står att vinna i fråga om konkurrens får inte åläggas. En skyldighet som medför starkt ställning för en SMP-operatör och som därför får negativa konsekvenser för konkurrensen bör inte införas.

Regleringsmyndigheten ska vid bedömningen i förekommande fall beakta SMP-skyldigheter som har ålagts efter relevanta marknadsanalyser. Om en SMP-operatör har ålagts skyldigheter på en marknad som motsvarar eller överlappar det som omfattas av en ansökan enligt 28 §, talar det i de flesta fall mot att ytterligare skyldigheter är proportionella. Detta gäller i synnerhet i fråga om tillträde till nätdelar som redan omfattas av SMP-skyldigheter.

Av *andra stycket* framgår att regleringsmyndigheten vid bedömningen av om en utvidgad skyldighet ska åläggas ska lägga särskild vikt vid om operatören som en alternativ lösning för att nå slutanvändare erbjuder tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet. Nät med mycket hög kapacitet definieras i 1 kap. 7 §. Om det finns ett alternativt tillträde till slutkunderna genom ett optiskt fibernät eller ett nät med motsvarande nätprestanda, talar proportionalitetsprincipen mot att ålägga en utvidgad skyldighet. En förutsättning är att tillträdet är hållbart och liknande och att det tillhandahålls på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor för alla företag, jfr 30 §. Regleringsmyndighetens prövning i denna del bör utgå från tillträdessökandens behov och möjligheter att använda sig av den

alternativa produkt som erbjuds utifrån syftet med ansökan om tillträde när det gäller att nå slutanvändare i ett givet område. Den omständigheten att det berörda nätet är offentligt finansierat kan dock vara ett skäl för att ändå ålägga en utvidgad skyldighet. Regleringsmyndigheten kan vid denna bedömning hämta ledning från vad som gäller enligt 30 §.

Små lokala projekt kan vara särskilt känsliga och skyldigheter som träffar sådana projekt bör därför åläggas med stor försiktighet. I *tredje stycket* finns ett uttryckligt förbud mot att ålägga en operatör eller nätägare en utvidgad skyldighet om den drabbar ett mindre lokalt utbyggnadsprojekt alltför hårt. Stycket avser anläggning av ett nytt nät. Den bedömning som ska göras är av ekonomisk natur. Med den ekonomiska bärkraften avses att skyldigheten inte får hota projektets överlevnad genom att äventyra intäkter eller göra det långsiktigt ohållbart. En utvidgad skyldighet får inte åläggas om den innebär att driften av ett sådant nät inte bär sig eller att en investering i nätet blir olönsam. Vägledning för bedömningen av vilka anläggningar av nät som är nya och vilka projekt som räknas som små finns i Berecs riktlinjer.

30 § En skyldighet enligt 29 § får inte åläggas ett rent grossistföretag som i stället ger ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor. En sådan skyldighet får dock åläggas om det nät som skyldigheten avser är offentligt finansierat.

Paragrafen innebär ett förbud mot att under vissa förutsättningar ålägga ett rent grossistföretag en utvidgad skyldighet om tillträde till fastighetsnätet. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 61.3 tredje stycket (punkten a) och fjärde stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.1.

Av *första meningen* följer att regleringsmyndigheten inte får ålägga ett s.k. rent grossistföretag en utvidgad skyldighet om tillträde till ytterligare nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället om företaget i stället erbjuder ett hållbart och liknande tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet till alla företag på samma villkor. Uttrycken rent grossistföretag och nät med mycket hög kapacitet definieras i 1 kap. 7 §.

För att vara hållbart ska det alternativa tillträdet erbjudas under en tillräckligt lång tid för att tillträdande operatörer ska kunna planera sin verksamhet. Bedömningen av om den alternativa lösningen erbjuder ett liknande tillträde jämfört med det tillträde som ansökan omfattar ska göras utifrån den tillträdande operatörens perspektiv. Alternativet bör därför avse en nätsträcka som, i vart fall, når i huvudsak samma slutanvändare. Villkoren för tillträdet ska dessutom vara rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga.

Andra meningen är ett undantag från förbudet på det sättet att en utvidgad skyldighet om tillträde till ytterligare nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället får åläggas även ett rent grossistföretag som erbjuder ett hållbart och liknande tillträde till ett optiskt fibernät, om det nät som tillträdesskyldigheten avser är offentligt finansierat. Regleringsmyndigheten behöver i det enskilda fallet kunna visa att nätet är finansierat med offentliga medel. Om så är fallet gäller inte förbudet mot att ålägga en utvidgad skyldighet och regleringsmyndigheten får göra en sammantagen

lämplighetsbedömning av om det i enlighet med 29 § är motiverat att ålägga en utvidgad skyldighet.

Tillträde till fysisk infrastruktur för anläggning av bredbandsnät

31 § Den som äger eller på något annat sätt råder över fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad ska uppfylla rimliga krav på tillträde till infrastrukturen för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet. Tillträdet ska lämnas på rättvisa och icke-diskriminerande villkor. Skyldigheten gäller endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Skyldigheten gäller inte om tillträde redan ges till ett i byggnaden befintligt elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet på objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor och slutanvändarna inte kan anses gynnas av ett tillträde till byggnadens fysiska infrastruktur för elektronisk kommunikation.

Paragrafen föreskriver en allmän skyldighet att ge tillträde till fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad för anläggning av ett bredbandsnät. Den motsvarar i sak 4 kap. 13 b § LEK (se prop. 2015/16: 73 s. 79 f. och 127 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.

Samlokalisering eller annat gemensamt utnyttjande

32 § Regleringsmyndigheten får, även i andra fall än enligt 16 § första stycket 6 eller 28–30 §§, ålägga en operatör att mot skäligen ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

En sådan skyldighet får omfatta att operatören mot ersättning för uppkomna kostnader ska genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att tillhandahållandet ska kunna ske. Skyldigheten får inte innebära att en befintlig mast ska bytas ut mot en ny.

En skyldighet enligt denna paragraf får åläggas endast efter ansökan av en annan operatör.

Paragrafen gör det möjligt att ålägga en skyldighet om samlokalisering eller annat gemensamt utnyttjande i vissa fall. Den motsvarar i sak 4 kap. 14 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 181 f. och 381 f. och prop. 2005/06:191 s. 9 f. och 21 f.). Paragrafen genomför artikel 44.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.2.

Första stycket ändras på det sättet att ersättningen för att en operatör tillhandahåller samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande ska vara skälig. Någon ändring i sak är inte avsedd. I det enskilda fallet saknar sökanden ofta alternativ. Ledning för att bestämma ersättningens storlek får, liksom enligt LEK, hämtas från förhållanden där en fungerande marknad finns eller så får priset på en tänkt marknad uppskattas efter skälighet.

En redaktionell ändring görs genom att det i ett nytt *tredje stycke* regleras vem som har rätt att väcka ett ärende om samlokalisering hos regleringsmyndigheten. Detta har hittills framgått av första stycket.

Tillträde till infrastruktur för mobila tjänster

33 § Om det finns synnerliga skäl får regleringsmyndigheten ålägga en operatör som har rätt att använda radiosändare att mot skälig ersättning ge tillträde till infrastruktur som är nödvändig för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Skyldigheten får avse tillträde till aktiv infrastruktur.

Skyldigheten får åläggas endast om tillståndet att använda radiosändare vid beviljandet förenades med ett förbehåll om att en sådan skyldighet kan komma att åläggas.

Paragrafen gör det möjligt att i undantagsfall ålägga en operatör som tillhandahåller ett mobiltelefonnät eller ett mobilt bredbandsnät att ge tillträde till infrastruktur som är nödvändig för tillhandahållandet av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 61.4 första och andra styckena i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.8.3.

Enligt *första stycket* kan tillträde ges till infrastruktur som har ett direkt samband med användning av radiofrekvenser. Det kan t.ex. röra sig om tillträde för inplacering av antenner i master och torn som operatören äger eller råder över, där det redan finns utrustning som använder de radiofrekvenser som ett tillstånd att använda radiosändare gäller för.

Skyldigheten kan åläggas en operatör som har rätt att använda radiosändare. En operatör kan ha rättigheter enligt ett tillstånd i egenskap av tillståndshavare eller genom att operatören hyr tillståndet av tillståndshavaren (jfr 3 kap. 28 § första stycket och 29 § första stycket). Såväl tillståndshavaren som hyrestagaren kan alltså åläggas skyldigheten, förutsatt att regleringsmyndigheten när tillståndet beviljades förbehöll sig möjligheten att reglera en skyldighet om att lämna tillträde för användning av radiofrekvenserna (se om andra stycket nedan).

En skyldighet kan avse tillträde till passiv och aktiv infrastruktur, se nedan. Det omfattar även en skyldighet att ingå tillträdesavtal om lokal roaming. Tillträdet ska lämnas mot skälig ersättning. Uttrycket är detsamma som i bl.a. 28 och 32 §§, se författningskommentarerna till de paragraferna. Uttrycket operatör definieras i 1 kap. 7 §.

Ett åläggande kräver att det finns synnerliga skäl. Paragrafen ska alltså endast tillämpas i undantagsfall och efter en noggrann proportionalitetsavvägning. Regleringsmyndigheten ska först ha uteslutit andra tänkbara åtgärder för att lösa problemet med slutanvändarnas bristfälliga tillgång till mobila nät.

För att kravet på synnerliga skäl ska anses uppfyllt ska slutanvändarnas geografiska täckning starkt begränsas till följd av att det saknas möjlighet att anlägga nödvändig infrastruktur. Skyldigheten ska vara direkt nödvändig för det lokala tillhandahållandet av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Det ska inte finnas någon hållbar och likvärdig alternativ lösning för att nå slutanvändare tillgänglig för alla företag på rättvisa och rimliga villkor. En skyldighet ska åläggas enbart i sådana områden där marknadsdriven utbyggnad av parallell infrastruktur är föremål för oöverstigliga ekonomiska eller fysiska hinder och tillgången till tjänster eller nät därför är starkt begränsad eller saknas.

Omständigheterna kan skilja sig åt beroende på vad det är för situation med bristande mobiltäckning som behöver åtgärdas. Regleringsmyndigheten ska vid sin prövning beakta de omständigheter som anges i punkter-

na a–f i artikel 61.4 andra stycket i EU-direktivet. Där anges behovet av att maximera konnektiviteten i hela unionen längs viktiga transportvägar och i särskilda områden och möjligheten att avsevärt öka utbudet och höja tjänsternas kvalitet för slutanvändare. Vidare anges effektiv användning av radiospektrum, den tekniska genomförbarheten i fråga om tillträdet och därmed förbundna villkor och konkurrenssituationen på infrastruktur-respektive tjänstenivå. Slutligen anges också teknisk innovation och behovet av att understödja världens incitament att anlägga infrastrukturen från början. Om det är sannolikt att investeringen inte skulle ha ägt rum om operatören redan från början hade ålagts tillträdesskyldigheter enligt paragrafen, talar det emot att sådana åläggs.

Ett åläggande förutsätter att regleringsmyndigheten har gjort en utförlig utredning och bedömning, som lett till slutsatsen att inga andra tänkbara åtgärder finns som effektivt kan lösa problemet med slutanvändares bristande mobiltäckning. Alla möjligheter att träffa frivilliga överenskommelser, t.ex. om inplacering i master på rättvisa och rimliga villkor, ska ha uttömts. Därutöver förutsätter paragrafen en noggrann proportionalitetsavvägning. Det ska stå helt klart att nyttan för slutanvändarna överväger de nackdelar som ingripandet medför för operatören som åläggs skyldigheten. I enlighet med proportionalitetsprincipen ska i första hand en skyldighet att ge tillträde till passiv infrastruktur övervägas. I de fall tillträde till passiv infrastruktur inte räcker för att åtgärda situationen får skyldigheten avse tillträde till aktiv infrastruktur.

Om ett tillstånd att använda radiosändare har förenats med villkor om täckningskrav bör det från proportionalitetssynpunkt allmänt sett tala emot att operatören utöver krav som framgår av tillståndet också ska åläggas skyldigheter om tillträde till infrastruktur för användning av radiofrekvenser. Skyldigheten är främst aktuell för frekvensband som lämpar sig för yttäckning i glesbebyggda områden.

Enligt *andra stycket* krävs det att regleringsmyndigheten, när tillståndet att använda radiosändare beviljades, förenade tillståndet med ett förbehåll om att skyldigheten kan komma att åläggas. Ett sådant förbehåll regleras i 3 kap. 16 §.

Upphävande och ändring av beslut

34 § Regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra skyldigheter och villkor som har beslutats enligt detta kapitel när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

Ett beslut om upphävande av skyldigheter som fattas efter en marknadsanalys enligt 5 § andra stycket får förenas med villkor för en övergångsperiod.

Tidpunkten för upphävande eller ändring av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

Paragrafen innebär att regleringsmyndigheten ska upphäva eller ändra skyldigheter och villkor som inte bedöms motiverade. Den motsvarar i huvudsak 8 kap. 6 § tredje stycket och 15 § LEK (prop. 2002/03:110 s. 274, 404 och 407). Den genomför punkten f i artikel 3.4 och artiklarna 67.3 och 68.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.9.

Första stycket ger uttryck för utgångspunkten att reglering genom skyldigheter endast ska ske i den utsträckning som det är nödvändigt för att säkerställa effektiv konkurrens och slutanvändarnas intressen. Ett beslut

om skyldigheter ska vid behov ses över oberoende av om det görs någon marknadsanalys enligt 5 § andra stycket.

Regleringsmyndigheten ska löpande beakta följderna av ny marknadsutveckling som påverkar konkurrensdynamiken. Om marknadsutvecklingen inte är tillräckligt betydelsefull för att motivera en ny marknadsanalys, ska myndigheten utan dröjsmål bedöma om det är nödvändigt att se över ålagda skyldigheter och upphäva eller ändra tidigare beslut. Så kan vara fallet exempelvis på grund av nya kommersiella avtal, t.ex. om saminvesteringar, som påverkar konkurrensdynamiken. Om en uppsägning av ett betydelsefullt avtal sker på en avreglerad marknad, är det dock möjligt att en ny marknadsanalys behövs. På dynamiska marknader kan det också vara motiverat att göra marknadsanalyser oftare. Ytterligare ledning finns i skäl 181 i EU-direktivet.

Stycket avgränsas till skyldigheter och villkor som regleringsmyndigheten har beslutat med stöd av kapitlet. Därmed omfattas inte t.ex. 44 § av paragrafens tillämpningsområde.

Andra stycket är nytt. Om regleringsmyndigheten vid en marknadsanalys bedömer att det inte längre är motiverat att ålägga någon skyldigheter på en marknad, ska beslutade skyldigheter upphävas. Regleringsmyndigheten ska ge parter som berörs av ett sådant upphävande en lämplig övergångsperiod för att säkerställa en hållbar övergång till en avreglerad marknad. När en sådan övergångsperiod bestäms ska regleringsmyndigheten ta hänsyn till sådana befintliga tillträdesavtal, mellan den som tillhandahåller tillträdet och den som ansöker om tillträde, som har ingåtts baserat på de skyldigheter som myndigheten avser att upphäva. Sådana avtal kan t.ex. reglera ett avtalsrättsligt skydd för den som ansöker om tillträde under en bestämd tidsperiod.

Med hänsyn till befintliga tillträdesavtal finns det en möjlighet för myndigheten att ställa upp särskilda villkor under övergångsperioden. Vilka villkor som i så fall ska ställas upp och hur lång övergångsperioden ska vara får avgöras i det enskilda fallet efter en avvägning mellan behoven hos dem som drar nytta av skyldigheten, vilka valmöjligheter slutanvändarna har och kravet att en skyldighet inte ska gälla längre än nödvändigt.

Enligt 8 § är det också möjligt att ålägga nya skyldigheter om marknadsutvecklingen motiverar det.

Skadestånd

35 § Om en operatör som är ett företag med betydande inflytande på en marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som har beslutats med stöd av 8 §, ska operatören ersätta den skada som uppkommer genom åtgärden. Detsamma gäller för den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte vidtar en åtgärd som är nödvändig för att följa en sådan skyldighet.

Rätten till sådan ersättning faller bort om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

Paragrafen innebär att överträdelser av ett beslut enligt 8 § om att ålägga en SMP-operatör skyldigheter enligt 12–21 §§ är skadeståndssanktionerade. Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 13 a § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 37 f. och 45 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.

Samråd inför beslut

Samråd med berörda parter

36 § När regleringsmyndigheten avser att fatta ett beslut enligt 3 eller 4 §, 5 § andra stycket, 8 §, 22 § första stycket eller 28, 29, 32, 33 eller 34 § ska myndigheten upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skäligen tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det. Detsamma ska gälla för beslut om att fastställa en marknad enligt 5 § första stycket som avviker från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 11 kap. 14 §.

Paragrafen innehåller en skyldighet att samråda med berörda parter innan regleringsmyndigheten fattar beslut enligt kapitlet. Den genomför artikel 23.1 jämförd med artiklarna 44.1, 61.5, 64.3, 67.1, 67.5, 68.4 d och 68.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Första stycket motsvarar delvis 8 kap. 8 § och 10 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 278 f. och 404 f. och prop. 2010/11:115 s. 83 f. och 192). Samtliga beslut som pekats ut genom hänvisningar till aktuella paragrafer ska föregås av ett obligatoriskt samråd med berörda parter. Samrådet ska pågå under den tid som behövs med hänsyn till frågans komplexitet. Tiden ska vara minst 30 dagar. Endast i undantagsfall får tidsfristen för att yttra sig bestämmas till en kortare tid.

Andra stycket motsvarar 8 kap. 10 § andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 405).

37 § Regleringsmyndigheten ska i ett ärende enligt 22 § ge berörda parter tillfälle att yttra sig över det erbjudna åtagandet inom skäligen tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det. Samråd behövs inte om det är uppenbart att åtagandet inte uppfyller relevanta krav.

Paragrafen reglerar det s.k. marknadstestet som regleringsmyndigheten ska utföra inför bedömningen av om ett åtagande som erbjuds av en SMP-operatör ska vara bindande för operatören enligt ett beslut av myndigheten. Paragrafen saknar motsvarighet i LEK. Den genomför artikel 79.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Marknadstestet syftar till att ge regleringsmyndigheten tillräckligt underlag för att göra en bedömning av det erbjudna åtagandet, särskilt i fråga om uppställda villkor. Kravet på att utföra ett marknadstest gäller dock inte om det är uppenbart att åtagandet inte uppfyller ett eller flera relevanta villkor eller kriterier.

Marknadstestet innebär att regleringsmyndigheter ska samråda det erbjudna åtagandet, inklusive en noggrann och detaljerad beskrivning av bl.a. de villkor som ska gälla, med berörda parter under den tid som behövs med tanke på frågans komplexitet. Tiden får endast i undantagsfall sättas kortare än 30 dagar. Tredje parter som påverkas direkt av det erbjudna åtagandet, såsom potentiella saminvesterare och tillträdessökande, ska ges tillfälle att yttra sig och föreslå ändringar.

Paragrafen omfattar både åtaganden om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät och andra åtaganden av en SMP-operatör om att följa villkor för tillträde eller andra villkor som har påverkan på konkur-

renssituationen, se författningskommentaren till 22 §. Ett beslut i ett ärende som avser ett åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät enligt 22 § första stycket ska föregås av såväl ett marknadstest enligt denna paragraf som ett samråd enligt 36 §. Genom marknadstestet ges berörda parter möjlighet att lämna synpunkter på åtagandet, medan samrådet enligt 36 § innebär att synpunkter hämtas in på ett förslag till beslut.

Regeringen har möjlighet att i förordning meddela närmare bestämmelser om hur marknadstestet ska genomföras och vilka frågor som berörda parter bör yttra sig över.

Samråd inom Europeiska unionen

38 § Om ett beslut enligt 3, 4, 5 eller 8 §, 22 § första stycket eller 28, 29 eller 33 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska regleringsmyndigheten överlämna ett motiverat förslag till beslut till behöriga myndigheter i övriga stater, Berec och Europeiska kommissionen. Det gäller även ett beslut enligt 34 § om att upphäva eller ändra sådana beslut.

Kommissionen ska också underrättas om regleringsmyndigheten i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Paragrafen innehåller en samrådsskyldighet med Europeiska kommissionen, behöriga myndigheter i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Berec. Den motsvarar i huvudsak 8 kap. 11 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 278 f. och 405 f. och prop. 2010/11:115 s. 66 f. och 193). Paragrafen genomför artikel 32.3 jämförd med artiklarna 61.5, 64.3, 67.1, 67.5, 68.4 d och 68.6, samt artikel 68.5 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Första stycket anpassas efter de beslut som regleringsmyndigheten kan fatta med stöd av kapitlet och som omfattas av samrådsförfarandet. Det innebär att ytterligare beslut om åläggande av vissa skyldigheter läggs till. Exempel på sådana beslut är beslut om att ålägga en tillhandahållare av en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst att göra tjänsten interoperabel med andra tjänster enligt 4 § och beslut om att ålägga en operatör att ge tillträde till infrastruktur som har samband med radiospektrumanvändning enligt 33 §. Även beslut som innebär att ålagda skyldigheter upphävs eller ändras omfattas av samrådsförfarandet.

Liksom enligt LEK omfattar samrådsskyldigheten beslut om identifiering av SMP-företag och åläggande av SMP-skyldigheter (5 § andra stycket och 8 §). Det innebär att även regleringsmyndighetens prövning av om ett SMP-företag uppfyller förutsättningarna för att definieras som ett rent grossistföretag och därmed undantas viss förhandsreglering, är underkastad samrådsförfarandet (se 11 §).

Det finns inget som hindrar att regleringsmyndigheten när som helst drar tillbaka ett förslag till beslut som har överlämnats för samråd. Regeringen har möjlighet att i förordning meddela närmare bestämmelser om samrådsförfarandet.

39 § Ett förslag till beslut efter en marknadsanalys enligt 5 § andra stycket som ska överlämnas för samråd enligt 38 § första stycket ska upprättas och överlämnas inom fem år från det senaste beslutet som rör marknaden i fråga eller inom den

längre tid om högst ytterligare ett år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § tredje stycket 1 har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska regleringsmyndigheten i stället upprätta och överlämna förslaget till beslut inom tre år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 5 § andra stycket inte har slutförts, ska regleringsmyndigheten begära bistånd med slutförandet från Berec. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

Paragrafen behandlar tidsfrister för marknadsanalyser och bistånd med det arbetet i vissa fall. Den motsvarar i huvudsak 8 kap. 11 a § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 69 f. och 193 f.). Paragrafen genomför artikel 67.5 och 67.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Tidsfristerna för marknadsanalyser i *första* och *andra styckena* ändras i enlighet med EU-direktivet. Det innebär att regleringsmyndigheten har fem år på sig, i stället för tre år, att fastställa den relevanta marknaden, genomföra en förnyad marknadsanalys, identifiera SMP-operatörer och ålägga skyldigheter. Liksom hittills gäller tidsfristen från det att det senaste beslutet om samma marknad har meddelats. I det fall Europeiska kommissionen antar en ny rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader som anger en ny marknad som bör analyseras är tidsfristen tre år i stället för två år.

40 § Regleringsmyndigheten får meddela beslut i fall som avses i 38 § tidigare om en månad efter det att överlämnandet har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden har meddelat regleringsmyndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § första stycket avviker från kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader, eller

2. avser identifiering av företag enligt 5 § andra stycket.

Ett beslut får inte meddelas om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska regleringsmyndigheten inom sex månader från dagen för kommissionens beslut inleda ett samråd enligt 36 § om det nya förslaget.

Paragrafen innehåller tidsfrister för samrådet inom Europeiska unionen. Den hindrar även regleringsmyndigheten från att fatta beslut som fastställer en marknad som skiljer sig från Europeiska kommissionens rekommendation eller som avser identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad, i det fall kommissionen använder sin vetorätt. Paragrafen motsvarar i sak 8 kap. 12 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 278 f. och 406 och prop. 2010/11:115 s. 66 f. och 194). Den genomför artikel 32.3 (delvis), 32.4 och 32.7 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

41 § Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 3, 4 eller 8 § första stycket, 22 § första stycket eller 28, 29 eller 33 § har överlämnats för samråd enligt 38 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att den har invändningar

mot åtgärderna i förslaget, ska regleringsmyndigheten samverka med kommissionen och Berec i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga. Det gäller även ett förslag till beslut enligt 34 § om att upphäva eller ändra sådana beslut.

I ett sådant fall får ett beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 40 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 36 och 38–40 §§ ska kunna genomföras, får beslut meddelas även därefter.

Ett beslut får inte meddelas om kommissionen inom fyra månader efter utgången av den tid som anges i 40 § första stycket beslutar att inte godta ett förslag till beslut enligt 22 § första stycket, 23 § eller 29 §. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska regleringsmyndigheten inom sex månader från dagen för kommissionens beslut inleda ett samråd enligt 36 § om det nya förslaget.

Paragrafen behandlar förfarandet för en konsekvent tillämpning av korrigeringsåtgärder inom EU. Det innebär att regleringsmyndigheten ska samarbeta med Europiska kommissionen och Berec för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden samt att kommissionen har viss veto-rätt. Paragrafen motsvarar i huvudsak 8 kap. 12 a § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 67 f. och 194). Den genomför artikel 33.1, 33.2, 33.4, 33.5 c och 33.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Första stycket anpassas efter de beslut om åläggande av skyldigheter som regleringsmyndigheten kan fatta med stöd av kapitlet och som omfattas av skyldigheten att samverka om korrigeringsåtgärder med kommissionen och Berec. Det innebär att ytterligare beslut om åläggande av vissa skyldigheter läggs till. Exempel på sådana beslut är beslut om att ålägga en tillhandahållare av en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst att göra tjänsten interoperabel med andra tjänster enligt 4 § och beslut om att ålägga en operatör att ge tillträde till infrastruktur som har samband med radiospektrumanvändning enligt 33 §. Även beslut som innebär att ålagda skyldigheter upphävs eller ändras ska först samverkas.

Tredje stycket är nytt. Det innebär att om kommissionen fattar ett beslut som kräver att regleringsmyndigheten ska dra tillbaka ett förslag till åtgärd, ska myndigheten ändra eller dra tillbaka förslaget inom sex månader från kommissionens beslut. I det fallet gäller samma förfarande som enligt 40 § tredje stycket.

Kommissionen har vetorätt när det gäller åtgärder som omfattas av artikel 61.3 andra stycket och artikel 76.2. Vetorätten omfattar alltså en skyldighet att ge tillträde till nät närmast slutanvändare som avser nätdelar bortom det första utlopps- eller förgreningsstället (29 §) och ett bindande åtagande om saminvestering i anläggningen av ett nytt optiskt fibernät (22 § första stycket). Vetorätten gäller även i det fall regleringsmyndigheten enligt 23 § avser att ålägga ytterligare skyldigheter avseende de nätdelar som omfattas av ett sådant beslut om bindande åtagande. Vetorätten förutsätter att Berec delar kommissionens invändningar.

42 § För gränsöverskridande marknader som har fastställts enligt beslut av Europeiska kommissionen ska regleringsmyndigheten samråda med behöriga myndigheter i berörda länder inför beslut enligt 5 § andra stycket och 8 §. Det gäller även inför beslut enligt 34 § om att upphäva eller ändra sådana beslut.

Paragrafen innebär att regleringsmyndigheten ska samråda med berörda utländska myndigheter i fråga om marknadsanalysen, identifiering av SMP-företag och att införa, ändra eller upphäva SMP-skyldigheter när det gäller sådana gränsöverskridande marknader som har fastställts i ett särskilt beslut av Europeiska kommissionen. Paragrafen motsvarar i sak 8 kap. 6 § fjärde stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 275 och 404). Den genomför artikel 65.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Tillfälligt beslut utan samråd

43 § Regleringsmyndigheten får meddela beslut utan att samråda enligt 36 och 38 §§, om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en fastställd marknad eller för att skydda användarnas intressen och åtgärden inte kan skjutas upp. Beslutet får gälla i högst sex månader. I ett sådant fall ska myndigheten utan dröjsmål underrätta behöriga myndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, Europeiska kommissionen och Berec om beslutet och skälen för detta.

Vid förlängning av ett sådant beslut gäller samrådsskyldigheten i 36 och 38 §§.

Paragrafen gör det möjligt för regleringsmyndigheten att undantagsvis vidta en åtgärd omedelbart utan att ett förslag till beslut har varit föremål för samråd med berörda parter enligt 36 § eller samråd inom EU enligt 38–41 §§. Den motsvarar i sak 8 kap. 13 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 281 och 406 f. och prop. 2010/11:115 s. 194). Paragrafen genomför artikel 32.10 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.10.

Tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd

44 § Ett offentligt organ ska på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor på begäran ge en operatör tillträde till byggnader, anläggningar och föremål som det offentliga organet äger och som är tekniskt lämpliga för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Den som lämnar tillträde ska söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som operatören själv inte kan söka.

Skyldigheten att lämna tillträde gäller inte om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. byggnadens, anläggningens eller föremålets tekniska lämplighet för det avsedda tillträdet,
2. utrymmesbrist i byggnaden, anläggningen eller föremålet,
3. personlig säkerhet eller folkhälsa,
4. risken för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
5. risken för att andra tjänster som byggnaden, anläggningen eller föremålet används för störs,
6. byggnadens, anläggningens eller föremålets kulturvärde, eller
7. andra liknande omständigheter.

Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa offentliga organ ska vara undantagna från skyldigheten att lämna tillträde.

Paragrafen innebär en skyldighet för offentliga organ att ge tillträde till byggnader, anläggningar och föremål för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 57.4 (delvis) i EU-direktivet. Den är utformad med

2 kap. 1 § lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät som förebild. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Enligt *första stycket* är det offentliga organ som träffas av skyldigheten att lämna tillträde. Uttrycket offentligt organ motsvarar sådana aktörer som anges i 1 kap. 22 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. Det innebär att även byggnader som tillhör t.ex. ett kommunalt fastighetsbolag kan omfattas av skyldigheten. Genom att byggnaden, anläggningen eller föremålet ska ägas av det offentliga organet kan skyldigheten inte rikta sig mot t.ex. en myndighet i dess egenskap av hyresgäst.

Tillträde kan ges till byggnader, anläggningar och föremål som är tekniskt lämpade för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Det kan enligt EU-direktivet utöver byggnader bl.a. röra sig om väg- och gatuutrustning såsom lyktstolpar, annonspelare och busshållplatser.

Trådlösa accesspunkter med kort räckvidd definieras i 1 kap. 7 §. Med stamnät avses nät som över längre avstånd binder samman noder eller stationer i olika delar av landet. Eftersom accesspunkterna är små och lätta, kan egendom av många olika slag i utom- och inomhusmiljö komma i fråga för tillträde.

Tillträde ska lämnas på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor. Detta gäller i förhållande till både den som har rätt att få tillträde och den som har skyldighet att lämna tillträde. Det ska alltså göras en avvägning mellan parternas intressen. Ett centralt villkor är ersättningen för tillträdet. Även andra villkor kan dock behövas, beroende på vad som är lämpligt i det enskilda fallet. Det kan avse villkor hänförliga till hänsyn som också kan vara grund för att inte medge begäran eller villkor som följer av att den som lämnar tillträde måste följa andra lagar och förordningar. Den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet kan behöva uppställa villkor utifrån krav på säkerhetsskyddsanalyser eller säkerhetsskyddsåtgärder, bl.a. när det gäller informationssäkerhet. Även andra typer av villkor avseende skyddsåtgärder för nät- och driftssäkerhet bör kunna förekomma. Det kan också röra sig om att installationen behöver anpassas efter byggnadens förutsättningar med hänsyn till de skyddsregler som finns för värdefulla byggnader.

Den som lämnar tillträde ska söka sådana tillstånd som kan behövas för tillträdet, om inte operatören själv kan söka tillståndet. Det kan t.ex. krävas tillstånd enligt kulturmiljölagen (1988:950) för åtgärden. Inget hindrar dock att den som begär tillträde i praktiken sköter allt arbete med en ansökan även om den formella sökanden behöver vara t.ex. en myndighet.

Enligt *andra stycket* gäller inte skyldigheten om det begärda tillträdet inte är rimligt med hänsyn till ett antal grunder. Den som är skyldig att lämna tillträde ska så långt möjligt ställa upp villkor som möjliggör tillträde även om det finns omständigheter som talar emot ett sådant. Om den som lämnar tillträde t.ex. har ett behov av att skydda säkerhetskänslig verksamhet och detta kan tillgodoses genom krav på att installation genomförs av verksamhetsutövarens egen personal för operatörens räkning ska begäran medges. I vissa fall kan den som lämnar tillträde behöva ställa krav på att installationen anpassas efter byggnadens förutsättningar med hänsyn till de skyddsregler som finns för värdefulla byggnader. Om

tillträdet trots anpassade villkor inte är rimligt enligt de angivna punkterna behöver begäran inte medges.

Tillträde kan med stöd av *punkten 2* bedömas inte vara rimligt med hänsyn till att det är brist på utrymme. Det kan t.ex. röra sig om att befintliga tekniska utrymmen och anläggningar för kyla och elkraft är anpassade för befintliga verksamheter. Det finns inget krav på att den som lämnar tillträde ska uppföra ny infrastruktur för att möjliggöra tillträdet.

Med stöd av *punkten 4* kan hänsyn till risken för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt medföra att en begäran om tillträde inte är rimlig. Det kan t.ex. röra sig om situationer där tillträde till infrastruktur för externa aktörer kan innebära att viktiga uppgifter röjs, vilket i sin tur kan få betydande konsekvenser för förmågan att hantera kriser eller motså ett väpnat angrepp. Förutsättningarna för tillträde kan vara begränsade med anledning av att den aktuella fastigheten, anläggningen eller byggnaden utgör ett skyddsobjekt, vilket typiskt sett innebär tillträdesförbud för de som är obehöriga enligt skyddslagen (2010:305). Förutsättningarna för tillträde kan även vara begränsade med anledning av att det vid det offentliga organet bedrivs verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet och därmed omfattas av säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Genom *punkten 5* kan hänsyn exempelvis tas till om accesspunkternas elektromagnetiska strålning kan störa medicinteknisk utrustning.

Med stöd av *punkten 6* kan hänsyn tas till byggnadens, anläggningens eller föremålets kulturvärde. Det kan t.ex. röra sig om sådana historiskt eller arkitektoniskt skyddsvärda byggnader och bebyggelseområden som omfattas av kulturmiljölagen (1988:950) eller förvanskningförbudet i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900). Som med övriga hänsyn ska ett tillträde så långt som möjligt anpassas genom villkor som är påkallade av bl.a. byggnadens skyddsvärde. Enligt förordning (EU) 2020/1070 ska trådlösa accesspunkter med kort räckvidd i regel vara integrerade i sin stödstruktur och osynliga för allmänheten eller annars ha visuell enhetlighet med stödstrukturen (se artikel 3 och punkt 4 i bilaga A).

Punkten 7 tydliggör att listan inte är uttömmande utan att det kan finnas situationer där andra hänsyn gör att tillträdet inte är rimligt. Sådana omständigheter kan t.ex. vara att verksamheten är känslig ur säkerhetssynpunkt utan att vara sådan som avses i punkten 4 eller att byggnaden, anläggningen eller föremålet har värden utöver de som avses i punkten 6 som måste beaktas. En bedömning av om en begäran om tillträde är rimlig måste göras med hänsyn till samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

De enskilda punkterna är i övrigt avsedda att tillämpas på samma sätt som i 2 kap. 1 § utbyggnadslagen. (prop. 2015/16:73 s. 39 f.).

I *tredje stycket* bemyndigas regeringen att undanta vissa offentliga organ från skyldigheten att lämna tillträde. Inget hindrar dock att sådana organ ändå lämnar tillträde på frivillig väg.

45 § En begäran om tillträde enligt 44 § ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse och en tidsplan för installationen av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller anslutningar till stamnät i de delar som är relevanta för tillträdet.

Den som har tagit emot en begäran om tillträde ska senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran skriftligen ge operatören besked om huruvida

begäran medges eller inte. Beskedet ska innehålla villkoren för tillträdet eller de omständigheter som medför att begäran inte medges.

Paragrafen reglerar förfarandet när tillträde för installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd aktualiseras. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 57.4 (delvis) i EU-direktivet. Den är utformad utformats med 2 kap. 2 och 3 §§ lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät som förebild. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I *första stycket* anges kraven på den som begär tillträde. Kravet på skriftlighet kan uppfyllas t.ex. med e-post. Den som begär tillträde ska i begäran redogöra för sina planer att installera trådlösa accesspunkter med kort räckvidd. Redogörelsen ska innefatta det som är relevant för mottagarens bedömning av om det föreligger en skyldighet att lämna tillträde enligt 44 §. I detta ligger att tydligt ange vilken infrastruktur som begäran avser och på vilket sätt tillträde begärs. I begäran ska även en tidsplan för de relevanta åtgärderna anges. För statliga, regionala och kommunala myndigheter kompletterar stycket kraven i 19 § förvaltningslagen (2017:900).

Enligt *andra stycket* ska en begäran besvaras inom två månader. Skriftlighetskravet kan uppfyllas t.ex. med e-post. Om begäran medges ska svaret innehålla villkoren för tillträdet. Om begäran inte medges ska skälen för detta anges. Den som begär tillträde bör begära mottagningsbevis eller på annat sätt försäkra sig om att begäran har tagits emot. Enligt 11 kap. 14 § finns det en möjlighet att begära tvistlösning om parterna inte når en överenskommelse om tillträde.

6 kap. Samhällsomfattande tjänster

1 § Om det behövs för att säkerställa tillgång till ett överkomligt pris till en adekvat internetanslutningstjänst eller en talkommunikationstjänst i en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe (samhällsomfattande tjänster), får regleringsmyndigheten besluta om en skyldighet att tillhandahålla sådana tjänster för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till tjänsterna. Regleringsmyndigheten får utse ett eller flera företag som ska säkerställa sådan tillgång i hela eller en del av landet.

En sådan skyldighet får inte vara oskäligt betungande för ett utsett företag.

Paragrafen gör det möjligt att införa skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster till slutanvändare som inte kan få tillgång till tjänsterna under normala kommersiella villkor. Den motsvarar delvis 5 kap. 1 § första stycket 1 och 2 LEK (se prop. 2002/03:110 s. 205 f. och 382 f. och prop. 2010/11:115 s. 167). Paragrafen genomför artiklarna 84.1, 86.1, 86.3 och 90.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

I *första stycket* specificeras de samhällsomfattande tjänsterna. Samhällsomfattande tjänster omfattar en adekvat internetanslutningstjänst (definieras i 2 §) och talkommunikationstjänster. Om det behövs för att säkerställa tillgång, till ett överkomligt pris, till sådana tjänster i en fast nätanslutningspunkt får regleringsmyndigheten ålägga ett eller flera företag att tillhandahålla tjänsterna. Skyldigheten är, liksom enligt LEK, begränsad till tillhandahållande till slutanvändarens primära nätanslutningspunkt. Det finns inte någon generell skyldighet för vissa tillhandahållare att svara

för utbudet. Tvärtom bygger regleringen på att marknaden ska tillhandahålla tjänsterna utan ingripande från myndigheten. Först om så inte sker får regleringsmyndigheten ålägga ett eller flera företag att tillhandahålla tjänsterna. En skyldighet kan avse tillgång till tjänsterna i hela eller en del av landet. Skyldigheten kan utformas på olika sätt beroende på det resultat som regleringsmyndigheten avser att uppnå med beslutet och det utsedda företagets förutsättningar.

Tillhandahållandet ska ske till ett överkomligt pris. Detta uttryck har samma innebörd som i 5 kap. 1 § första stycket LEK, se prop. 2002/03:110 s. 214 f. En förutsättning för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är också att begäran om tillgång till tjänsterna är rimlig i det enskilda fallet.

Andra stycket är nytt. Det innebär en begränsning av möjligheten att ålägga ett företag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på det sättet att den ekonomiska bördan inte får bli oskälig för företaget. För att säkerställa detta måste omfattningen av skyldigheten närmare anges i regleringsmyndighetens beslut. På så sätt förtydligas vad som är en rimlig begäran om tillgång till tjänsterna.

2 § En adekvat internetanslutningstjänst enligt 1 § ska ha kapacitet att leverera en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om sådan datahastighet.

Paragrafen definierar en adekvat internetanslutningstjänst. Den genomför artikel 84.3 och bilaga 5 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Första stycket motsvarar delvis 5 kap. 2 § andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 208 f. och 384). Uttrycket funktionell tillgång till internet avser det minimiutbud av tjänster som en adekvat internetanslutningstjänst ska ha kapacitet att stödja enligt bilaga 5 i EU-direktivet. Sådana tjänster är e-post, sökmotorer för informationssökning, grundläggande nätbaserade verktyg för utbildning och fortbildning, nätbaserade tidningar eller nyheter, arbetssökande, yrkesmässigt arbete i nätverk, internetbank, användning av e-tjänster som erbjuds av offentlig sektor, sociala medier och snabbmeddelanden samt samtal och videosamtal av standardkvalitet. Den lägsta datahastigheten fastställs i förordning med stöd av andra stycket.

Andra stycket motsvarar 5 kap. 2 § tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 209 f. och 384).

3 § En tjänst enligt 1 § får inte tillhandahållas på villkor som innebär att slutanvändaren tvingas att betala för något som inte är nödvändigt för tjänsten.

Paragrafen innebär ett förbud mot villkor som innebär att slutanvändaren är skyldig att betala för bl.a. tjänster som inte är nödvändiga för den samhällsomfattande tjänst som tillhandahålls. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 5 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 384). Paragrafen genomför artikel 88.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Paragrafen ändras som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

4 § Den som har utsetts att tillhandahålla en tjänst enligt 1 § och som avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet, ska i god tid före avhändandet underrätta regleringsmyndigheten om sin avsikt.

Paragrafen innehåller en underrättelseskyldighet för tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster. Den motsvarar i sak 5 kap. 6 a § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 123 och 168 f.). Paragrafen genomför artikel 86.5 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.

Uttrycket accessnät har samma betydelse som enligt artikel 2.30 i EU-direktivet, dvs. den fysiska väg som används av signaler för elektronisk kommunikation och som förbinder nätanslutningspunkten med en korskoppling eller likvärdig facilitet i det fasta allmänna elektroniska kommunikationsnätet.

7 kap. Tjänster till slutanvändare

Information innan ett avtal ingås

1 § Innan ett avtal ingås med en konsument ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst på ett klart och begripligt sätt lämna information om avtalet och avgiftsfritt tillhandahålla en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet. Om det inte är tekniskt möjligt att tillhandahålla sammanfattningen innan avtalet ingås, ska den lämnas så snart som möjligt därefter. Tillhandahållaren ska tillämpa villkor som innebär att avtalet gäller först när konsumenten har tagit emot sammanfattningen och bekräftat sin vilja att ingå avtalet.

Bestämmelser om information som en näringsidkare ska ge en konsument innan ett avtal ingås finns också i 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i 22 a § marknadsföringslagen (2008:486).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om informationskravet i första stycket.

Paragrafen innehåller en skyldighet för tillhandahållare att ge konsumenter viss information innan ett avtal ingås. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 102.1 (delvis), 102.3 och bilaga 8 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

Första stycket innehåller en skyldighet för tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att ge en konsument information innan ett avtal ingås. Enligt 2 § gäller inte skyldigheten för tillhandahållare av överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Skyldigheten omfattar dels att lämna information om avtalet, dels att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet. Skyldigheten gäller även distansavtal.

Den information som enligt stycket ska lämnas innan ett avtal ingås följer av de sektorsspecifika informationskraven i bilaga 8 till EU-direktivet. Med stöd av tredje stycket kan föreskrifter meddelas som motsvarar de sektorsspecifika informationskraven i bilagan.

Skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet preciseras närmare genom Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/2243 av den 17 december 2019 om fastställande av en mall för avtalssammanfattning som ska användas av tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster i enlighet med Europaparlamentets

och rådets direktiv (EU) 2018/1972. Enligt artikel 1 i den förordningen ska tillhandahållare använda den mall för avtalsammanfattningen som finns i del A i bilagan till förordningen, i enlighet med de anvisningar som fastställs i del B i bilagan.

De kvalitetskrav som ställs på informationen om avtalet är att den ska ges på ett klart och begripligt sätt. Sammanfattningen av avtalet ska tillhandahållas avgiftsfritt och vara kortfattad och lättläst. Slutligen finns en bestämmelse för det fall sammanfattningen på grund av tekniska skäl inte kan tillhandahållas innan avtalet ingås. Sammanfattningen ska då lämnas så snart som möjligt efter det att avtalet har ingåtts.

Vad som krävs för att konsumenten ska anses ha bekräftat sin vilja att ingå avtalet får bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet och blir i sista hand en fråga för rättstillämpningen att avgöra.

Om en tillhandahållare underlåter att uppfylla informationskraven liksom tillämpa villkoret om avtalets ikraftträdande har tillsynsmyndigheten möjlighet att ingripa enligt 11 kap. Ett sådant ingripande får dock inga rättsföljder för den enskilde. Ingripandet medför inte att avtalet mellan tillhandahållaren och konsumenten blir ogiltigt. Det får inte heller till följd att den ena parten kan rikta skadeståndskrav eller andra krav mot den andra.

Vid en överträdelse av skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Andra stycket innehåller en upplysningsbestämmelse om allmänna konsumentskyddsbestämmelser om informationskrav som gäller innan en näringsidkare ingår ett avtal med en konsument. Den information som ska lämnas innan ett avtal ingås följer av de allmänna informationskraven som regleras i 2 kap. 2 § lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i 22 a § marknadsföringslagen. Dessa bestämmelser gäller vid sidan av den sektorsspecifika regleringen.

Tredje stycket gör det möjligt att meddela ytterligare föreskrifter om informationskravet i första stycket. Informationskravet omfattar både information om avtalet och sammanfattningen av avtalet. Som framgår ovan finns redan närmare reglering om avtalsammanfattningen i kommissionens genomförandeförordning. Med stöd av bemyndigandet får föreskrifter meddelas som motsvarar de sektorsspecifika informationskraven i bilaga 8 till EU-direktivet. Kraven, som skiljer sig åt för de olika tjänsterna, omfattar t.ex. information om minimitjänstekvalitet och ytterligare information om priset, löptid och villkor för förlängning och uppsägning av avtalet. Föreskrifter får också meddelas som motsvarar de ytterligare kraven i artikel 102.1 andra och tredje styckena i EU-direktivet om på vilket sätt som informationen ska lämnas och om en skyldighet att uppmärksamma konsumenten på det nedladdningsbara dokumentet för det fall informationen inte lämnas på ett varaktigt medium. De sektorspecifika formkraven enligt EU-direktivet som anger hur informationen ska lämnas gäller för hela avtalet, dvs. även i fråga om den information som ska ges till konsumenten enligt de paragrafer som anges i andra stycket.

Av 3 § följer att föreskrifter om informationskravet också får meddelas i förhållande till slutanvändare som är mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte.

2 § Bestämmelserna i 1 § gäller inte överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Paragrafen innehåller ett undantag från 1 §. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför delvis artikel 102.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

Paragrafen innebär att tillhandahållare av överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster inte omfattas av skyldigheten i 1 §.

3 § Bestämmelserna i 1 § i detta kapitel, 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och 22 a § marknadsföringslagen (2008:486) ska tillämpas även när avtal ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Paragrafen innebär att de kategorier av slutanvändare som ska skyddas av bestämmelserna om information innan att avtal ingås utvidgas till att även omfatta andra slutanvändare än konsumenter. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 102.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

Paragrafen innebär att 1 § som utgångspunkt ska tillämpas även när avtal ingås med mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte. Det innebär att de sektorsspecifika kraven på information som ska lämnas innan ett avtal ingås även gäller till förmån för den vidare slutanvändarkretsen och inte enbart för konsumenter. De föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet i 1 § tredje stycket kommer därmed även att skydda dessa slutanvändare. Om slutanvändaren uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås är 1 § dock inte tillämplig.

Bestämmelserna i 2 kap. 2 § lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i 22 a § marknadsföringslagen gäller för avtal som ingås mellan en näringsidkare och en konsument. Bestämmelserna är en del av den allmänna konsumentskyddslagstiftningen som också träffar avtal om elektroniska kommunikationstjänster. Paragrafen innebär att dessa bestämmelser som utgångspunkt ska tillämpas även när näringsidkare ingår avtal med mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte inom ramen för lagens tillämpningsområde. Om en sådan slutanvändare uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås är bestämmelserna dock inte tillämpliga. De nämnda paragraferna om information innan ett avtal ingås är alltså som huvudregel direkt tillämpliga i fråga om avtal som ingås med sådana slutanvändare. Tillämpningen av paragraferna omfattas i och med detta av tillsynen enligt 11 kap.

Mikroföretag och små företag definieras i 1 kap. 7 §. Med organisationer som drivs utan vinstsyfte avses t.ex. välgörenhetsorganisationer eller andra typer av allmännyttiga organisationer.

4 § Tillhandahållaren ska se till att informationen och sammanfattningen enligt 1 § är en del av avtalet, om parterna inte uttryckligen har kommit överens om något annat.

Paragrafen innebär en skyldighet att säkerställa att informationen om avtalet och avtalsammansattningen, som en tillhandahållare ska lämna innan ett avtal ingås, blir avtalsinnehåll. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 102.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

Som utgångspunkt ska den information som lämnas innan ett avtal ingås, liksom avtalsammansattningen, utgöra en integrerad del av det slutliga avtalet. Tillhandahållaren är skyldig att se till att avtalet innehåller sådan information. Skyldigheten gäller inte om parterna uttryckligen har enats om något annat. Kravet på en uttrycklig överenskommelse innebär att frågan ska ha uppmärksamats särskilt och att det ska ha gjorts ett aktivt ställningstagande.

Insyn och offentliggörande av information

5 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst ska för slutanvändarna offentliggöra tydlig, heltäckande och aktuell information om tjänsten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådan information.

Paragrafen innehåller en skyldighet för tillhandahållare att offentliggöra information för slutanvändare, även de som inte har tecknat avtal med tillhandahållaren. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 17 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 235 f. och 388 och prop. 2010/11:115 s. 98 f. och 179). Paragrafen genomför artikel 103.1 och bilaga 9 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafens tillämpningsområde snävas in till att omfatta tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster. Till skillnad från LEK specificeras inte den information som ska offentliggöras i stycket. Kvalitetskravet på informationen ändras till att informationen ska vara tydlig, heltäckande och aktuell. Det innebär att informationen måste lämnas i tillräcklig omfattning och vara enkel att överblicka.

Andra stycket ändras från att ha innehållit en upplysning om verkställighetsföreskrifter till att bli ett normgivningsbemyndigande. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas som motsvarar kraven i bilaga 9 i EU-direktivet om vilken information som ska offentliggöras. I bilagan specificeras den information som tillhandahållare ska offentliggöra för att alla slutanvändare ska kunna göra välinformerade val. Informationen omfattar t.ex. företagets kontaktuppgifter, en beskrivning av de tjänster som erbjuds, taxor, villkor för standardavtal och tvistlösningsförfaranden. Närmare bestämmelser som motsvarar de ytterligare krav som direktivet ställer på formerna för informationslämnandet kan också meddelas med stöd av bemyndigandet.

6 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst att för slutanvändarna offentliggöra uttömmande, jämförbar, tillförlitlig, användarvänlig och aktuell information om tjänstens kvalitet och om vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa likvärdig tillgång för slutanvändare med funktions-

nedsättning. Information om tjänstens kvalitet ska offentliggöras i den utsträckning som tillhandahållaren utövar kontroll över nätet.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst får också åläggas att informera konsumenterna om huruvida kvaliteten på tjänsten är beroende av externa faktorer.

Paragrafen gör det möjligt att kräva att tillhandahållare offentliggör information om tjänsternas kvalitet och om vidtagna åtgärder för att säkerställa likvärdig tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning. Den genomför artikel 104.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.5.

Första stycket motsvarar i huvudsak 5 kap. 18 § LEK (se prop. 2002/03: 110 s. 236 f. och 389 och prop. 2010/11:115 s. 98 f. och 180). Ändringarna innebär att paragrafens tillämpningsområde snävas in till att omfatta tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster. Möjligheten att kräva att en tillhandahållare offentliggör information om tjänsternas kvalitet begränsas och gäller i den utsträckning som tillhandahållaren utövar kontroll över nätet. Både direkt kontroll och kontroll genom ett tjänstenivåavtal omfattas. Kvalitetskravet på informationen ändras till att informationen ska vara uttömmande, jämförbar, tillförlitlig, användarvänlig och aktuell.

Andra stycket är nytt. Det införs en möjlighet att ställa ytterligare krav på att en tillhandahållare informerar konsumenterna om huruvida kvaliteten på tjänsterna är beroende av externa faktorer. Stycket omfattar endast tillhandahållare av allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster och gäller endast i förhållande till konsumenterna. Det är konsumentkollektivet, dvs. konsumenterna i allmänhet, som tillhandahållaren ska informera. Med externa faktorer avses t.ex. kontroll av överföringen av signaler och internetuppkopplingens kvalitet.

Undantag för vissa mikroföretag

7 § Bestämmelserna i 1–6 §§ gäller inte för tillhandahållare som är mikroföretag när de endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

En sådan tillhandahållare ska, innan ett avtal ingås, informera slutanvändaren om att bestämmelserna inte gäller.

Paragrafen innebär att vissa mikroföretag, i egenskap av tillhandahållare, undantas från föregående paragrafer i kapitlet. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 98 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.3.

I *första stycket* anges undantaget. Vissa tillhandahållare undantas från de skyldigheter som regleras i angivna paragrafer samt får åläggas enligt 6 §. Paragraferna omfattar inte mikroföretag som uteslutande tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Om ett mikroföretag tillhandahåller även andra elektroniska kommunikationstjänster, gäller inte undantaget. Motsvarande undantag finns i 30 och 37 §§. Mikroföretag definieras i 1 kap. 7 §.

Undantaget träffar tillhandahållare. I kapitlet används mikroföretag också som en kategori av slutanvändare som skyddas av regleringen, se 3, 10, 11 och 28 §§. Vilka slutanvändare som regleringen gäller till

förmån för följer av de enskilda paragraferna. Detsamma gäller vilka elektroniska kommunikationstjänster som omfattas av respektive paragraf.

Andra stycket innehåller en skyldighet för sådana mikroföretag som anges i första stycket att, innan ett avtal ingås, informera slutanvändaren om att tillhandahållaren är undantagen från det slutanvändarskydd som paragraferna innebär.

Bindningstid

8 § Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får inte ha en längre bindningstid än 24 månader.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Paragrafen anger en maximal bindningstid för konsumentavtal. Den genomför artikel 105.1 första stycket (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.1.

Första stycket motsvarar i huvudsak 5 kap. 15 a § första stycket andra meningen LEK (se prop. 2010/11:115 s. 96 f. och 178). I förhållande till lydelsen i LEK tas ordet inledande bort framför bindningstid. Ändringen förtydligar att det är den totala bindningstiden som avses. Det innebär att ett avtal med 24 månaders bindningstid inte kan förlängas med ytterligare bindningstid. Däremot finns det inget som hindrar att ett avtal med kortare bindningstid än 24 månader förlängs med ytterligare bindningstid så länge den maximala bindningstiden inte överskrids. När det gäller avtal med bindningstid som förlängs automatiskt finns det särskild reglering i 14 § som hindrar en automatisk avtalsförlängning med ytterligare bindningstid.

Genom det nya *andra stycket* snävas paragrafens tillämpningsområde in till att omfatta andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Därmed träffar kravet på maximal bindningstid i första hand internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Kravet på maximal bindningstid gäller enligt första stycket till förmån för konsumenter. Enligt 10 § skyddas även ytterligare kategorier av slutanvändare. Det innebär att kretsen av slutanvändare som kan få skydd av paragrafen snävas in i förhållande till LEK. Kravet på maximal bindningstid gäller inte längre i förhållande till alla slutanvändare.

Vid en överträdelse av paragrafen ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte för ett avtal som avser avbetalning av anläggningen av en fysisk anslutning till ett elektroniskt kommunikationsnät.

Ett sådant avtal som ingås med en konsument får inte omfatta terminalutrustning och inte heller innehålla villkor som strider mot 12–17 §§.

Paragrafen innebär att avbetalningskontrakt om anläggning av en fysisk anslutning till ett elektroniskt kommunikationsnät undantas från kravet på maximal bindningstid. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen

genomför artikel 105.1 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.1.

I *första stycket* finns ett undantag från bestämmelserna om bindningstid i 8 §. Undantaget innebär att avtalstiden för ett avbetalningskontrakt enligt vilket konsumenten gör avbetalningar av skulden för t.ex. anläggning av fiber inte begränsas i fråga om bindningstid. Ett sådant avtal kan ha en längre avtalstid än 24 månader. Undantaget omfattar endast sådana avtal där avbetalningarna avser själva anläggningen av den fysiska anslutningen. En längre återbetalningsperiod är ofta fördelaktig för konsumenten i sådana fall, eftersom det ofta rör sig om en större investering.

Enligt *andra stycket* får ett avbetalningskontrakt om anläggning av en fysisk anslutning som ingås med en konsument inte omfatta t.ex. en router eller ett modem. Avtalet får inte heller innehålla villkor som strider mot angivna paragrafer. Det innebär att tillhandahållaren genom avbetalningskontraktet i fråga inte får hindra konsumenten från att utöva sina rättigheter i fråga om ändring av avtal, maximal uppsägningstid, operatörslåst terminalutrustning, kompensation till tillhandahållaren vid uppsägning av avtalet i förtid och påföljder vid fel. Regleringen tar främst sikte på att konsumenter inte ska hindras från att byta tillhandahållare och syftar till att undvika inlåsnings effekter. Enligt 10 § skyddas, förutom konsumenter, även ytterligare kategorier av slutanvändare av stycket.

10 § Bestämmelserna i 8 och 9 §§ ska gälla även i fråga om avtal som ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Paragrafen innebär att även andra kategorier av slutanvändare än enbart konsumenter skyddas av angivna bestämmelser. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 105.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.1.

Paragrafen utvidgar den krets av slutanvändare som omfattas av slutanvändarskyddet. Kravet på maximal bindningstid samt kraven på ett avbetalningskontrakt om anläggning av en fysisk anslutning till ett elektroniskt kommunikationsnät ska som utgångspunkt också gälla för avtal som ingås med mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte. Om dessa slutanvändare uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås, är kraven inte tillämpliga. Mikroföretag och små företag definieras i 1 kap. 7 §. Med organisationer som drivs utan vinstsyfte avses t.ex. välgörenhetsorganisationer eller andra typer av allmännyttiga organisationer.

Ändring och uppsägning av avtal

11 § När det gäller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster avses med slutanvändare i 12 och 16 §§ endast konsumenter, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte.

Paragrafen innebär att kretsen av slutanvändare som skyddas av bestämmelserna snävas in när det gäller vissa tjänster. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 105.7 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.2 och 16.7.5.

Paragrafen omfattar endast överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. För andra elektroniska kommunikationstjänster gäller bestämmelserna till förmån för alla slutanvändare. De paragrafer som pekas ut behandlar ändring av avtal och kompensation till tillhandahållaren vid uppsägning av avtalet i förtid. Mikroföretag och små företag definieras i 1 kap. 7 §. Med organisationer som drivs utan vinstsyfte avses t.ex. välgörenhetsorganisationer eller andra typer av allmännyttiga organisationer.

12 § Om den som tillhandahåller en slutanvändare en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst vill ändra avtalet, ska slutanvändaren på ett klart och begripligt sätt underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. Underrättelsen ska lämnas på ett varaktigt medium och innehålla information om slutanvändarens rätt att säga upp avtalet.

Inom tre månader från underrättelsen får en slutanvändare som inte godtar de nya villkoren säga upp avtalet utan ytterligare kostnad.

Första och andra styckena gäller inte

1. nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, eller

2. om ändringen av avtalet

a) enbart är till slutanvändarens fördel,

b) är av rent administrativ karaktär och inte får några negativa konsekvenser för slutanvändaren, eller

c) krävs för att avtalet ska vara förenligt med unionsrätt eller nationell rätt.

Paragrafen behandlar ändring av avtal. Den motsvarar delvis 5 kap. 16 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 235 och 388 och prop. 2010/11:115 s. 96 och 178 f.). Paragrafen genomför artikel 105.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att ett kvalitetskrav för underrättelsen införs genom att det anges att slutanvändaren på ett klart och begripligt sätt ska underrättas om ändringen. Skyldigheten att i underrättelsen upplysa om rätten att säga upp avtalet finns kvar. Av lagtexten framgår nu också att underrättelsen ska lämnas på ett varaktigt medium. Uttrycket varaktigt medium har samma innebörd som i det s.k. konsumenträttighetsdirektivet, dvs. Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG. I artikel 2.10 i det direktivet definieras varaktigt medium som varje medel som gör det möjligt för konsumenten eller näringsidkaren att bevara information som riktas till vederbörande personligen på sådant sätt att den är tillgänglig för användning i framtiden under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och att den bevarade informationen kan återges oförändrad.

Bestämmelsen om rätt att säga upp avtalet vid en villkorsändring flyttas till ett nytt *andra stycke*. Ändringen innebär en förlängd tidsfrist för en slutanvändare att säga upp avtalet med anledning av underrättelsen om villkorsändring. En slutanvändare har rätt att inom tre månader från underrättelsen säga upp avtalet. Bestämmelsen har civilrättslig verkan på så sätt att en slutanvändare med stöd av bestämmelsen kan säga upp avtalet med tillhandahållaren. En ändring görs också så att rätten att säga upp avtalet gäller utan ytterligare kostnad. Om en tillhandahållare t.ex. under-

rättar slutanvändaren om villkorsändringen en månad innan den träder i kraft innebär det att slutanvändaren har två månader på sig att ta ställning till utfallet av ändringen sedan den har trätt i kraft. Gäller ändringen priset för tjänsten finns det därmed tid för slutanvändaren att ta del av fakturor som gäller för tiden efter villkorsändringen.

I det nya *tredje stycket* avgränsas paragrafens tillämpningsområde.

Punkten 1 innebär att paragrafen omfattar andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. De tjänster som träffas av bestämmelserna om ändring av avtal är internetanslutningstjänster, nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster och tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, förutsatt att tjänsterna är allmänt tillgängliga.

Punkten 2 innebär att en tillhandahållare under vissa förutsättningar kan ändra avtalet utan att iakttä kravet på underrättelse i första stycket. De situationer där kravet på underrättelse inte gäller specificeras i punkten. Det rör sig om fall där ändringen endast är till slutanvändarens fördel, administrativa ändringar som inte är till nackdel för slutanvändaren och ändringar som föranleds av bestämmelser i unionsrätt eller nationell rätt som tillhandahållaren måste rätta sig efter.

I övrigt ändras paragrafen som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

Enligt 11 § snävas den krets av slutanvändare som skyddas av paragrafen in när det gäller vissa tjänster.

13 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får i ett avtal med en konsument inte ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden för konsumenten är längre än en månad.

Villkor i ett avtal med bindningstid får inte innebära att konsumenten måste säga upp avtalet tidigare än en månad före bindningstidens utgång för att avtalet ska upphöra att gälla vid den tidpunkten.

Första och andra styckena gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Paragrafen behandlar uppsägningstid i konsumentavtal. Den har stöd i artikel 105.1 första stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.3.

Första och *andra styckena* motsvarar i sak 5 kap. 15 b § LEK (se prop. 2013/14:79 s. 13 f. och 21).

Genom det nya *tredje stycket* snävas paragrafens tillämpningsområde in till att omfatta andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Därmed träffas kravet på maximal bindningstid i första hand internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Vid en överträdelse av paragrafen ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

14 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst får i ett avtal med bindningstid där avtalet förlängs automatiskt inte ställa upp villkor som inne-

bär att en slutanvändare, efter en sådan förlängning, inte har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid, utan annan kostnad än avgifter för användning av tjänsten under uppsägningstiden.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att till slutanvändaren lämna information inför en avtalsförlängning och årlig information om prisvillkor.

Paragrafen behandlar maximal uppsägningstid för avtal med bindningstid efter en automatisk avtalsförlängning. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 105.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.3.

Första stycket innebär en reglering av uppsägningstiden för tidsbegränsade avtal med automatisk avtalsförlängning. Stycket gäller oavsett om avtalet efter bindningstidens utgång förlängs på viss tid eller tills vidare. När ett avtal med bindningstid har förlängts automatiskt ska slutanvändaren ha rätt att säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid, utan annan kostnad än avgifter för användning av tjänsten under uppsägningstiden.

I andra stycket begränsas vilka tjänster som omfattas av paragrafen. Den gäller andra elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Därmed träffar kravet på maximal uppsägningstid i första hand internetanslutningstjänster och nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket* kan föreskrifter meddelas som motsvarar skyldigheterna i artikel 105.3 i EU-direktivet. Där anges att tillhandahållare innan avtalet förlängs automatiskt ska informera slutanvändaren om när avtalet löper ut och om hur avtalet kan sägas upp, ge råd om förmånligaste prisvillkor som gäller slutanvändarens tjänster samt minst en gång per år lämna information om förmånligaste prisvillkor. Närmare bestämmelser som motsvarar de krav som direktivet ställer på formerna för informationslämnandet, dvs. kraven i fråga om tydlighet, när och hur informationen ska lämnas, kan också meddelas med stöd av bemyndigandet. Föreskriftsrätten omfattar även sådant informationslämnande som sker inom ramen för rådgivning.

Vid en överträdelse av första stycket ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

15 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst och som har ingått ett avtal med en konsument om abonnemang med bindningstid, i kombination med tillhandahållande av terminalutrustning, ska efter att bindningstiden har löpt ut på begäran av konsumenten ta bort operatörslås kostnadsfritt och utan dröjsmål.

Tillhandahållaren ska omedelbart efter bindningstidens utgång på ett tydligt sätt underrätta konsumenten om dennes rätt enligt första stycket.

Paragrafen behandlar operatörslåst terminalutrustning. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 15 c § första och tredje styckena LEK (se prop. 2013/14: 79 s. 16 f. och 21 f.). Paragrafen har stöd i artikel 105.1 första stycket

första meningen första ledet och 105.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.4.

Ändringen i paragrafen är en följd av ändringen i 8 § första stycket. En definition av operatörslös finns i 1 kap. 7 §.

16 § När en slutanvändare, med stöd av unionsrätten eller nationell rätt, i förtid säger upp eller häver ett avtal som avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, får tillhandahållaren endast begära kompensation för subventionerad terminalutrustning som slutanvändaren behåller. I ett sådant fall får kompensationen inte överstiga det lägsta beloppet av ett tidsproportionellt beräknat restvärde av utrustningen och summan av avgifterna för tjänsten under den återstående avtalsperioden. Tillhandahållaren ska ta bort operatörslös kostnadsfritt och senast vid betalning av kompensationen.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkning av kompensationen.

Paragrafen behandlar en tillhandahållares möjlighet att kräva kompensation i det fallet en slutanvändare, med stöd av unionsrätten eller nationell rätt, avslutar avtalet i förtid. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 105.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.5.

Första stycket inför en begränsning av den kompensation som en tillhandahållare kan begära med anledning av att slutanvändaren säger upp eller häver avtalet i förtid. Situationen aktualiseras när en slutanvändare enligt unionsrätten eller nationell rätt har rätt att säga upp eller häva avtalet före utgången av den överenskomna avtalsperioden. En sådan rätt regleras i 12, 14 och 17 §§. Tillhandahållaren ska i en sådan situation endast kunna begära att bli kompenserad för subventionerad terminalutrustning som slutanvändaren behåller. Det som avses är terminalutrustning som tillhandahålls eller har sålts tillsammans med tjänsten i fråga till ett lägre pris eller utan kostnad, t.ex. en mobiltelefon eller en bredbandsrouter. Tjänsten och terminalutrustningen ingår i sådana fall i ett s.k. paket, dvs. tillhandahålls inom ramen för ett och samma avtal (se 26 §).

Om slutanvändaren väljer att behålla terminalutrustning som vid avtalets ingående ingår i ett paket och tillhandahållaren begär att bli kompenserad för att avtalet avslutas i förtid, får kompensationen inte överstiga det tidsproportionella restvärdet av terminalutrustningen, beräknat utifrån värdet vid den tidpunkt då avtalet ingicks, eller summan av avgifterna för tjänsten under den återstående avtalsperioden, beroende på vilket belopp som är lägst. Terminalutrustningens tidsproportionella restvärde utgör dess värde vid tidpunkten för uppsägningen eller hävningen proportionerligt beräknat efter den avtalstid som ditintills har förflutit. Det innebär till exempel att när nio månader har förflutit av en total bindningstid på tolv månader, är värdet av terminalutrustningen 25 procent av det överenskomna värdet vid avtalets ingående. Det värdet ska jämföras med de resterande avgifterna för tjänsten under den bindningstid som finns kvar när avtalet sägs upp eller hävs. I exemplet är det avgifterna för tre månader. Det lägsta av dessa två belopp utgör alltså taket för den maximala kompensation som en tillhandahållare kan kräva när en tjänst tillhandahålls eller har sålts tillsammans med subventionerad terminalutrustning i en sådan

situation som avses i paragrafen. Med stöd av bemyndigandet i tredje stycket kan föreskrifter meddelas om en beräkningsmetod för kompensationen under förutsättning att det lagstadgade taket för kompensationen inte överskrids.

Det införs också en skyldighet för tillhandahållaren att ta bort operatörs-lås kostnadsfritt i en sådan situation som avses i paragrafen, på motsvarande sätt som vid bindningstidens utgång (se 15 §). Operatörslåset ska tas bort senast vid betalningen av kompensationen. Operatörslås definieras i 1 kap. 7 §.

I *andra stycket* begränsas vilka tjänster som omfattas av paragrafen. Den gäller andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. De tjänster som träffas av bestämmelserna är internetanslutningstjänster, nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster och tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler förutsatt att de är allmänt tillgängliga.

Tredje stycket gör det möjligt att meddela föreskrifter om hur kompensationen ska beräknas. Förutsatt att kompensationen inte blir högre än det tak som regleras i första stycket finns det utrymme att anpassa bestämmelserna efter nationella förhållanden och således fastställa metoder för beräkning av kompensationen.

Enligt 11 § snävas den krets av slutanvändare som skyddas av paragrafen in när det gäller vissa tjänster.

Påföljder vid fel

17 § Om den faktiska prestandan på en elektronisk kommunikationstjänst skiljer sig väsentligt från den prestanda som anges i ett avtal med en konsument, får konsumenten använda sig av de påföljder vid fel som anges i 16 § konsumenttjänstlagen (1985:716). I ett sådant fall ska bestämmelserna om reklamation i 17 och 18 §§ i samma lag tillämpas.

Första stycket gäller inte internetanslutningstjänster eller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Paragrafen behandlar påföljder när en tjänst inte motsvarar det som har avtalats i fråga om prestanda. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 105.5 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.7.6.

Första stycket innebär att bestämmelserna om påföljder vid fel i 16 § konsumenttjänstlagen är tillämpliga om den faktiska prestandan på den tillhandahållna tjänsten skiljer sig väsentligt från den prestanda som anges i avtalet med konsumenten. Stycket har civilrättslig verkan. En konsument får i en sådan situation välja mellan påföljderna innehållande av betalning, avhjälpande, prisavdrag, hävning och skadestånd. För att påföljderna ska få användas krävs att den faktiska prestandan skiljer sig väsentligt från den avtalade prestandan. Med väsentliga skillnader avses betydande ihållande eller ofta återkommande skillnader i förhållande till den prestanda som anges i avtalet. För att konsumenten ska ha rätt att åberopa ett sådant fel krävs att felet reklameras inom skälig efter det att konsumenten har märkt eller borde ha märkt felet. I fråga om reklamation tillämpas 17 och 18 §§ konsumenttjänstlagen.

I *andra stycket* begränsas vilka tjänster som omfattas av paragrafen. Den gäller andra elektroniska kommunikationstjänster än internetanslutningstjänster och nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. De tjänster som träffas av bestämmelserna är nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster och tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler.

När det gäller internetanslutningstjänster finns en liknande reglering i artikel 4.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU (TSM-förordningen).

Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

18 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst ska se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den mån det är tekniskt genomförbart.

Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten så snart som möjligt den dag och inom den tidsram som har avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag.

Paragrafen behandlar byte av tillhandahållare av en internetanslutningstjänst. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 106.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Ett byte av tillhandahållare innebär att slutanvändaren avslutar ett befintligt avtal om tillhandahållande av tjänsten för att denne har valt att ingå ett nytt avtal med en annan tillhandahållare. Avtalet med den överlämnande tillhandahållaren upphör därmed när bytesförfarandet är genomfört.

Första stycket innebär en skyldighet för tillhandahållare att säkerställa kontinuitet i internetanslutningstjänsten vid bytet. Bytet ska i den mån det är tekniskt genomförbart ske utan avbrott i tjänsten. Skyldigheten omfattar både den mottagande och den överlämnande tillhandahållaren. Med avbrott avses den tid under vilken slutanvändaren inte har tillgång till tjänsten.

I *andra stycket* finns ett skyndsamhetskrav när det gäller tillhandahållandet av tjänsten och en tidsgräns för avbrott i tjänsten. Tjänsten ska aktiveras snarast möjligt i enlighet med det som slutanvändaren och den mottagande tillhandahållaren har kommit överens om. Aktivering ska alltså ske under den dag och, i förekommande fall, inom den mer precisa tidsfrist som parterna har enats om. En slutanvändare ska enkelt, effektivt och användarvänligt kunna byta tillhandahållare. Det ska minimera risken att slutanvändaren står helt utan tjänst under en längre tid. Vid dröjsmål med byte av tillhandahållare eller med tillhandahållande av en tjänst när ett sådant byte har skett kan skadeståndsskyldighet uppstå, se 24 och 25 §§.

Ytterligare föreskrifter om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst kan meddelas med stöd av 21 § första stycket. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas som motsvarar de ytterligare krav som anges i artikel 106.1 och 106.6 i EU-direktivet. Det gäller exempelvis att berörda tillhandahållare ska ge slutanvändaren lämplig information före och under bytesförfarandet och att den överlämnande tillhandahållaren ska fortsätta att tillhandahålla tjänsten på samma villkor till dess att den mottagande tillhandahållaren aktiverar tjänsten. Ett annat

exempel är den reglering som innebär att den överlämnande tillhandahållaren ska tillämpa villkor som innebär att eventuella kvarstående tillgodohavanden på förhandsbetalda tjänster ska betalas tillbaka om en konsument begär det. Med stöd av bemyndigandet kan också, så som direktivet medger, regleringsmyndigheten fastställa detaljerna för bytesförfarandet i myndighetsföreskrifter. Av direktivet följer bl.a. att det är den mottagande tillhandahållaren som ska leda bytesförfarandet. I enlighet med direktivet ska regleringsmyndigheten säkerställa att bytesförfarandet är effektivt och enkelt för slutanvändaren.

19 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst ska se till att en slutanvändare med ett nummer ur en nationell nummerplan kan behålla sitt nummer vid byte av tillhandahållare. Om slutanvändaren begär det, ska ett nummer som används för en sådan tjänst överlämnas till en annan tillhandahållare för att den ska tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster inom samma geografiska område (riktnummerområde).

En slutanvändare ska ha rätt att behålla sitt nummer vid byte av tillhandahållare under minst en månad efter det att avtalet har upphört, om inte slutanvändaren uttryckligen har av sagt sig den rätten.

Första stycket gäller inte överlämnande av nummer mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Paragrafen behandlar nummerportabilitet. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 9 § första och andra styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 225 f. och 386 och prop. 2010/11:115 s. 105 f. och 175). Paragrafen genomför artikel 106.2, 106.3 och del C i bilaga 6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Första stycket ändras som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

I det nya *andra stycket* införs en tidsgräns under vilken slutanvändaren ska ha rätt att få sitt nummer porterat. Rätten till nummerportering vid byte av tillhandahållare ska gälla under minst en månad från det att avtalet har upphört, förutsatt att slutanvändaren inte har av sagt sig den rättigheten. Det innebär att en slutanvändare som inom en månad från det att avtalet har upphört gör en sådan begäran ska ha rätt att behålla sitt nummer. Stycket ställer därmed krav på att tillhandahållaren reserverar numret i fråga för slutanvändaren under denna tid. Numret behöver dock inte reserveras om slutanvändaren uttryckligen har av sagt sig rätten till nummerportering. Detta måste ske separat från ingåendet av avtalet. Det krävs en aktiv förklaring från slutanvändaren om att avstå rättigheten för att kravet ska anses uppfyllt.

Det nya *tredje stycket* motsvarar 5 kap. 9 § andra stycket LEK.

Vid en överträdelse av paragrafen ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Ytterligare föreskrifter om nummerportabilitet finns i 20 § och kan meddelas med stöd av bemyndigandet i 21 § första stycket. Liksom enligt LEK kan föreskrifter meddelas i fråga om skyldighetens omfattning, dirigering vid överlämnande av nummer, avslutade abonnemang och viktiga samhällsfunktioner. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter också meddelas som motsvarar de ytterligare krav som anges i artikel 106.5 och 106.6 i EU-direktivet. Det gäller exempelvis att den över-

lämnande tillhandahållaren vid en misslyckad portering ska återaktivera slutanvändarens nummer och tillhörande tjänster till dess att porteringen lyckas och att tjänsterna fortsatt ska tillhandahållas på samma villkor till dess att den mottagande tillhandahållarens tjänster är aktiverade. Ett annat exempel är den reglering som innebär att den överlämnande tillhandahållaren ska tillämpa villkor som innebär att eventuella kvarstående tillgodohavanden på förhandsbetalda tjänster ska betalas tillbaka om en konsument begär det. Med stöd av bemyndigandet kan även, så som direktivet medger, regleringsmyndigheten fastställa detaljerna för porteringsförfarandet i myndighetsföreskrifter.

20 § Ett nummer ska överlämnas enligt 19 § så snart som möjligt den dag som har avtalats mellan slutanvändaren och den mottagande tillhandahållaren.

Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten så snart som möjligt och senast inom en arbetsdag från och med den dag som har avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under överlämnandet får inte överstiga en arbetsdag.

När ett nummer har överlämnats övertar den mottagande tillhandahållaren tillståndet att använda det överlämnade numret och de rättigheter och skyldigheter som är knutna till det överlämnade numret för tiden efter överlämnandet.

Paragrafen innehåller ytterligare reglering om nummerportabilitet. Den genomför artikel 106.5 och 106.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Första och andra styckena motsvarar i huvudsak 5 kap. 9 § tredje stycket LEK (se prop. 2010/11:115 s. 106 f. och 175).

Ändringen i *första stycket* är en precisering av skyndsamhetskravet som innebär att överlämnandet av ett nummer ska ske så snart som möjligt den dag som har avtalats mellan slutanvändaren och den mottagande tillhandahållaren. Den nya lydelsen ger också uttryck för att porteringsförfarandet leds av den mottagande tillhandahållaren. Överlämnandet har skett när den överlämnande tillhandahållaren har gjort det som krävs av denne för att bytet ska kunna ske. Denna tidpunkt inträffar normalt när den överlämnande tillhandahållaren kopplar ur numret och det uppstår ett avbrott i tillhandahållandet av tjänsten.

Ändringen i *andra stycket* innebär att motsvarande precisering som i första stycket görs när det gäller den tidsfrist inom vilken tjänsten senast ska tillhandahållas. Dessutom införs ett skyndsamhetskrav för den mottagande tillhandahållaren motsvarande det som gäller för den överlämnande tillhandahållaren enligt första stycket. Med att tjänsten tillhandahålls avses att numret har kopplats in så att slutanvändaren har tillgång till tjänsten. Det införs även en tidsgräns för avbrott i tjänsten under överlämnandet.

Vid dröjsmål med överlämnande av ett nummer eller med tillhandahållande av en tjänst när ett sådant överlämnande har skett kan skadeståndsskyldighet uppstå, se 24 och 25 §§. Vid en överträdelse av första och andra styckena ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Det nya *tredje stycket* behandlar vad som sker med nummertillståndet vid en portering. Det krävs inte något medgivande från regleringsmyndigheten vid överlämnande av nummer genom nummerportering, se 4 kap. 7 § andra stycket. Vid nummerportering följer nummertillståndet med det porterade numret till den mottagande tillhandahållaren. Denna övertar

därmed de rättigheter och skyldigheter som är knutna till det överlämnade numret för tiden efter överlämnandet.

Ytterligare reglering om nummerportabilitet kan meddelas med stöd av 21 § första stycket.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheterna enligt 18–20 §§ och föreskrifter om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, besluta om undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst tillsammans med en e-postadress ska ge slutanvändare möjlighet att under en skäligen tid avgiftsfritt få tillgång till e-postmeddelanden efter det att avtalet har sagts upp.

Paragrafen gör det möjligt att meddela ytterligare föreskrifter om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst och nummerportabilitet samt föreskrifter om skyldighet i fråga om tillgång till e-postmeddelanden efter det att ett avtal med en internetleverantör har sagts upp. Den genomför artiklarna 106.1, 106.5, 106.6 och 115.1 tillsammans med punkten b i del B i bilaga 6 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8 och 16.10.10.

Första stycket motsvarar i huvudsak 5 kap. 9 § fjärde stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 225 f. och prop. 2010/11:115 s. 175). Bemyndigandet omfattar även den nya regleringen om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst i 18 §. Utformningen av bemyndigandet ändras för att tydliggöra att det är fråga om föreskrifter som kompletterar regleringen i 18–20 §§. Författningskommentarerna till 18 och 19 §§ behandlar vad sådana ytterligare föreskrifter kan omfatta. Vid en överträdelse av en föreskrift om nummerportabilitet ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Andra stycket är nytt. Det gör det möjligt att meddela föreskrifter i enlighet med punkten b i del B i bilaga 6 till EU-direktivet. Med tillgång till e-postmeddelanden avses även möjligheten att överföra e-postmeddelandena till en annan angiven e-postadress. Med uttrycket skäligen tid avses den tidsperiod som är nödvändig och proportionerlig.

22 § Ersättning för att överlämna ett nummer enligt 19 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett nummer har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafik kostnader för kommunikation till numret. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande slutanvändaren har ingått avtal med om tillhandahållande av tjänsten.

Den som överlämnar ett nummer har inte rätt till ersättning från slutanvändaren för överlämnandet.

Paragrafen behandlar ersättning för nummerportering. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 10 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 225 f. och 386 och prop. 2010/11:115 s. 175). Paragrafen genomför artikel 106.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Paragrafen ändras som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet. Tredje stycket tar även sikte på det nya andra stycket i 19 §. Det innebär att några direkta avgifter inte får tas ut av en

slutanvändare för att numret reserveras för slutanvändarens räkning i en månad.

23 § Den som överlämnar ett nummer enligt 19 § ska till den som regleringsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigering av kommunikation till numret. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om nummer och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får inte lämnas utan samtycke från personen.

Regleringsmyndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån tillhandahållaren behöver uppgifterna för dirigering av kommunikation, och till andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören ska i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skäligen med hänsyn till kostnaderna.

Denna lag gäller i tillämpliga delar för databasverksamheten.

Paragrafen behandlar databasverksamhet vid nummerportering. Den motsvarar i sak 5 kap. 11 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 225 f. och 386 och prop. 2010/11:115 s. 176). Övervägandena finns i avsnitt 6.

24 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst ska ersätta en slutanvändare för skada som uppkommer genom dröjsmål vid byte av tillhandahållare enligt 18 §, med överlämnande av ett nummer enligt 19 och 20 §§ eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant byte eller överlämnande har skett. Det samma gäller för skada som uppkommer genom uteblivna service- eller installationstillfällen.

Tillhandahållaren ska innan ett avtal ingås informera slutanvändaren om dennes rätt till sådan ersättning.

Paragrafen behandlar ett skadeståndsansvar vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst och nummerportering. Den genomför artikel 106.8 och 106.9 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Första stycket motsvarar i huvudsak 7 kap. 13 b § första stycket LEK (se prop. 2010/11:115 s. 107 f. och 189 f.). Skadeståndsansvaret ändras till att även omfatta den nya regleringen om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst i 18 §. Det innebär att även skada som uppkommer genom dröjsmål vid byte av tillhandahållare eller med tillhandahållandet av en tjänst när sådant byte har skett ska ersättas. Ändringen innebär också att skada som uppkommer genom uteblivna service- eller installationstillfällen ska ersättas.

Skadeståndsansvaret är utformat som ett kontrollansvar. För att en tillhandahållare ska gå fri från ansvar krävs att de förutsättningar som anges i 25 § första stycket är uppfyllda. Kontrollansvaret gäller inte om skadan har uppkommit genom missbruk. I ett sådant fall ansvarar tillhandahållaren för all skada som denne orsakar slutanvändaren, se 25 § tredje stycket.

Andra stycket är nytt. Det innebär en skyldighet för tillhandahållaren att informera slutanvändaren om skadeståndsansvaret innan ett avtal ingås.

I övrigt ändras paragrafen som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

25 § Bestämmelserna i 24 § första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om byte av tillhandahållare eller överlämnande av nummer eller vid bytet eller överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst. Dessutom ska tillhandahållaren visa att den inte skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit hindrets följder. Om dröjsmålet beror på någon som tillhandahållaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra bytet, överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första och andra meningarna.

Bestämmelserna gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skälig ersättning på grund av dröjsmålet.

Slutanvändaren har alltid rätt till ersättning för skada som har uppkommit genom missbruk när det gäller byte av tillhandahållare eller överlämnande av nummer.

Paragrafen behandlar skadeståndsansvaret vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst och nummerportering, se 24 §. Den motsvarar i huvudsak 7 kap. 13 b § andra–fjärde styckena LEK (se prop. 2010/11:115 s. 107 f. och 189 f.). Paragrafen genomför artikel 106.8 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.8.

Första stycket ändras med anledning av ändringen i 24 § första stycket som utvidgar skadeståndsansvaret till att även omfatta byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att det strikta skadeståndsansvaret för skada som har uppkommit genom missbruk även omfattar byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst. På motsvarande sätt som vid nummerportering avses med missbruk, när det gäller byte av tillhandahållare, i första hand att byte av tillhandahållare sker utan slutanvändarens samtycke, se skäl 281 i EU-direktivet och prop. 2010/11:115 s. 190.

I övrigt ändras paragrafen som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

Paketerbjudanden

26 § När en tillhandahållare av en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst tillhandahåller tjänsten till en konsument tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning (ett paket) gäller 5, 8, 9, 12–14, 16 och 18 §§ alla delar av paketet. Även skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet enligt 1 § gäller i ett sådant fall alla delar av paketet.

Om en konsument med stöd av unionsrätten eller nationell rätt har rätt att i förtid säga upp eller häva någon del av paketet på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ska den rätten omfatta alla delar av paketet.

Paragrafen behandlar tjänster och terminalutrustning som erbjuds av samma tillhandahållare inom ramen för ett och samma avtal, s.k. sampaketering. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 107.1 och 107.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.9.

Första stycket innebär att de angivna paragraferna i kapitlet vid sampaketering gäller för alla tjänster och all terminalutrustning som ingår i paketet, även tjänster och terminalutrustning som annars inte omfattas av

paragraferna. Tillämpningsområdet är avgränsat till internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. För att angivna paragrafer ska vara tillämpliga på hela paketet krävs det att minst en sådan tjänst tillhandahålls till en konsument tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning. Med uttrycket tillhandahåller tjänsten tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning avses sampaketering. Ett paket föreligger i situationer där delarna i paketet tillhandahålls eller säljs av samma tillhandahållare och, som utgångspunkt, inom ramen för ett enda avtal. Även tillhandahållande inom ramen för ett närbesläktat eller anknytande avtal ska dock anses ingå i ett paket. De bestämmelser som ska gälla för hela paketet rör tillhandahållande av en avtalsssammanfattning, offentliggörande av information om tjänsterna, maximal bindningstid, ändring av avtal, maximal uppsägningstid, kompensation till tillhandahållaren vid uppsägning av avtalet i förtid och byte av tillhandahållare av en internetanslutningstjänst.

Andra stycket innebär att en konsument som har rätt att säga upp eller häva ett avtal i förtid även har motsvarande rätt när det gäller övriga tjänster eller terminalutrustning som tillhandahålls eller säljs inom ramen för samma eller ett närbesläktat eller anknytande avtal. Rätten att avsluta avtalet i förtid ska grundas på unionsrätt eller nationell rätt. En sådan rätt finns enligt 17 §. Stycket har civilrättslig verkan på det sättet att en konsument med stöd av bestämmelsen kan säga upp eller häva avtalet med tillhandahållaren.

27 § Den som tillhandahåller en konsument en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst och som ingår ett avtal om ytterligare tjänster eller terminalutrustning med konsumenten får ställa upp villkor som innebär en förlängning av den ursprungliga avtalstiden för tjänsten endast om konsumenten uttryckligen har samtyckt till det.

Paragrafen begränsar möjligheten för en tillhandahållare att förlänga bindningstiden för ett avtal genom att lägga till ytterligare tjänster eller terminalutrustning till det ursprungliga avtalet. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 107.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.9.

Den situation som behandlas är att den tillhandahållare som har ingått ett avtal med en konsument om att tillhandahålla en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst också ingår ett avtal om ytterligare tjänster eller terminalutrustning med konsumenten. Även i detta fall är det fråga om sampaketering, dvs. att samma tillhandahållare lägger till ytterligare tjänster eller terminalutrustning utöver den ursprungliga tjänsten, se 26 §.

Det tillkommande avtalet om tjänster eller terminalutrustning får inte innebära en förlängning av den ursprungliga avtalstiden som avser en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst. Konsumenten kan dock vid tecknandet av avtalet om ytterligare tjänster eller terminalutrustning samtycka till att den ursprungliga avtalstiden förlängs. Bestämmelsen i 8 § om en maximal bindningstid på 24 månader utgör den yttersta gränsen för avtalstiden som inte får överskridas. Det innebär att en konsument inte kan samtycka till en förlängning som överskrider den maximala bindningstiden.

28 § Bestämmelserna i 26 § första stycket och 27 § ska gälla även i förhållande till slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Paragrafen innebär att även andra slutanvändare än konsumenter ska skyddas av delar av regleringen om paketerbjudanden. Den saknar svarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 107.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.9.

Bestämmelserna i 26 § första stycket och 27 § gäller till förmån för konsumenter. Paragrafen innebär att dessa bestämmelser som utgångspunkt också ska tillämpas för avtal som ingås med mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte. Om dessa slutanvändare uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås, är bestämmelserna dock inte tillämpliga.

Mikroföretag och små företag definieras i 1 kap. 7 §. Med organisationer som drivs utan vinstsyfte avses t.ex. välgörenhetsorganisationer eller andra typer av allmännyttiga organisationer.

Kostnadskontroll

29 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska avgiftsfritt tillhandahålla en slutanvändare specificerade fakturor som gäller användningen av tjänsten, om inte slutanvändaren har begärt att fakturan ska vara ospecificerad.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande slutanvändaren får inte anges på fakturan.

Paragrafen innehåller en skyldighet att tillhandahålla specificerade fakturor till slutanvändarna så att de kan kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsterna. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 § första stycket 4 och andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 221 f. och 385 f. och prop. 2010/11:115 s. 172 f.). Paragrafen genomför artikel 115.1 och punkten a i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafens tillämpningsområde snävas in till att omfatta tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

I övrigt ändras paragrafen som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet. Eftersom paragrafen avser kontroll av slutanvändarens egen faktura, är det fortfarande den som har ingått ett avtal med tillhandahållaren som träffas av bestämmelserna. Den nya terminologin innebär alltså inte någon ändring i sak.

Ytterligare föreskrifter om skyldigheten kan meddelas med stöd av 33 § första stycket. Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas som fastställer den grundläggande detaljeringsgraden för specificerade fakturor i enlighet med punkten a i bilaga 6 till EU-direktivet. Det rör sig exempelvis om minimikrav på vilka uppgifter en specificerad faktura ska innehålla. Det gäller bl.a. som utgångspunkt uppgift om tillhandahållaren och varaktigheten på sådana tjänster som debiteras genom betalnummer enligt de krav som direktivet ställer upp. Ett annat exempel är närmare bestäm-

meler om fakturans format, liksom alternativa format för slutanvändare med funktionsnedsättning. Föreskrifter kan också meddelas om undantag från skyldigheten, bl.a. med hänsyn till särskilda förutsättningar i fråga om förbetalda abonnemang.

30 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst och fakturerar för förbrukning i volym eller tid ska avgiftsfritt erbjuda en konsument en funktion för övervakning och kontroll av användningen av respektive tjänst. Konsumenten ska informeras innan en fastställd förbrukningsgräns uppnås och när en tjänst är förbrukad.

En konsument ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket.

Första och andra styckena gäller inte för mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Ett sådant mikroföretag ska, innan ett avtal ingås, informera konsumenten om att paragrafen inte gäller.

Paragrafen behandlar en funktion som gör det möjligt för konsumenter att övervaka och kontrollera sin förbrukning av en tjänst. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artiklarna 98, 102.5 och 102.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.3 och 16.10.6.

Första stycket inför en skyldighet för tillhandahållare att erbjuda konsumenter en funktion med vilken de kan övervaka och kontrollera användningen av varje tjänst som tillhandahålls. Skyldigheten gäller internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster som faktureras baserat på förbrukning i volym eller tid. Funktionen är tänkt att ge konsumenter aktuell information om förbrukningen av de tjänster som ingår i en prisplan. De krav som ställs på funktionen är att konsumenten ska informeras dels innan en fastställd förbrukningsgräns uppnås, dels när en tjänst är förbrukad. När en tjänst är förbrukad avser användningen under en viss tidsperiod, t.ex. en månad. Funktionen ska inte medföra någon kostnad för konsumenten.

I *andra stycket* åläggs tillhandahållarna en skyldighet att informera konsumenter om funktionen i samband med att avtalet ingås.

Enligt *tredje stycket* undantas vissa tillhandahållare från skyldigheterna i första och andra styckena. Den omfattar inte mikroföretag som uteslutande tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Om ett mikroföretag tillhandahåller även andra elektroniska kommunikationstjänster, gäller inte undantaget. Innan ett avtal ingås ska ett sådant mikroföretag som omfattas av undantaget informera konsumenten om att tillhandahållaren är undantagen från det konsumentskydd som paragrafen innebär. Undantaget är detsamma som i 7 § och 37 § andra stycket. Mikroföretag definieras i 1 kap. 7 §.

Ytterligare reglering om skyldigheten kan meddelas med stöd av 33 § första stycket. Bemyndigandet gör det möjligt att fastställa eventuella förbrukningsgränser i myndighetsföreskrifter, på det sätt som anges i artikel 102.5 i EU-direktivet.

31 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska på begäran av en slutanvändare avgiftsfritt spärta vissa nummer eller typer av utgående samtal eller sms-meddelanden med förhöjd taxa.

En slutanvändare ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under en löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärren.

Paragrafen behandlar nummer- och samtalsspärrar. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 a § första och andra styckena LEK (se prop. 2007/08:86 s. 17 f. och 25 f. och prop. 2010/11:115 s. 103 och 174). Paragrafen genomför artikel 115.1 och punkten b i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.3.

Ändringen i *första stycket* är en följd av de nya typer av elektroniska kommunikationstjänster som definieras i direktivet. Tillämpningsområdet för paragrafen är nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är allmänt tillgängliga. En nummerspärren kan t.ex. omfatta alla nummer som föregås av det internationella prefixet 00 eller alla nummer i vissa särskilda nummerserier. En nummerspärren kan också omfatta nummer från t.ex. ett visst angivet land eller en angiven region. Samtalsspärrar är begränsade till att omfatta typer av utgående samtal eller sms-meddelanden med förhöjd taxa. De typer av samtal som avses är exempelvis dyra betalsamtal (se prop. 2007/08:86 s. 26).

I övrigt ändras paragrafen som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

Ytterligare föreskrifter om skyldigheten kan meddelas med stöd av 33 § första stycket. Det kan exempelvis röra sig om detaljreglering av skyldigheten beroende på hur marknaden utvecklas. Föreskrifter om undantag från skyldigheten kan t.ex. behövas om spärrning av vissa nummer inte är möjlig på grund av tekniska hinder som operatörerna inte råder över (prop. 2007/08:86 s. 19).

32 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska avgiftsfritt ge en konsument möjlighet att få tjänsten spärrad vid ett belopp som konsumenten anger på förhand. När fordran mot konsumenten överstiger det angivna beloppet ska tjänsten avgiftsfritt avbrytas, om konsumenten inte begär att tjänsten ändå ska tillhandahållas.

Att tjänsten avbryts ska inte hindra konsumenten från att ringa nödsamtal eller andra avgiftsfria samtal.

En konsument ska i samband med att ett avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under en löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra det angivna beloppet.

Paragrafen behandlar kreditsspärrar. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 b § första–tredje styckena LEK (se prop. 2007/08:86 s. 19 f. och 26). Paragrafen genomför artikel 102.6 och artikel 115.1 tillsammans med punkten g i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.5.

Paragrafen ändras så att skyldigheten att erbjuda kreditsspärr endast gäller i förhållande till konsumenterna.

Vidare ändras *första stycket* som en följd av de nya typer av elektroniska kommunikationstjänster som definieras i direktivet. Tillämpningsområdet för paragrafen är nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är allmänt tillgängliga.

Ytterligare föreskrifter om skyldigheten kan meddelas med stöd av 33 § första stycket. Det kan exempelvis röra sig om detaljreglering av skyldig-

heten beroende på hur marknaden utvecklas. Föreskrifter kan också meddelas om undantag från skyldigheten.

33 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om skyldigheterna enligt 29–32 §§ och föreskrifter om undantag från skyldigheterna i 29, 31 och 32 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska

1. erbjuda konsumenter möjlighet att
  - a) på förhand betala för användning av tjänsten,
  - b) på något annat sätt än de som anges i 29–32 §§ kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten, och
2. göra det möjligt för slutanvändare att stänga av tredjepartsfakturerings.

Paragrafen gör det möjligt att meddela föreskrifter som kompletterar regleringen i 29–32 §§ samt föreskrifter om skyldigheter i fråga om förhandsbetalning, andra former av kostnadskontroll och avstängning av tredjepartsfakturerings. Förutom vissa direktivsbestämmelser som det hänvisas till i författningskommentarerna till 29–32 §§ genomför paragrafen artikel 115.1 och punkterna c, g och h i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.2–16.10.8.

Första stycket motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 § tredje stycket jämförd med första stycket 4, 7 a § tredje stycket och 7 b § fjärde stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 222 och 386, prop. 2007/08:86 s. 19 och 26 och prop. 2008/09:159 s. 14 f. och 21). Med stöd av bemyndigandet kan, liksom enligt LEK, föreskrifter meddelas om specificerad faktura, nummer- och samtalsspärr och kredit spärr. Därutöver läggs det till att föreskrifter också får meddelas om den nya skyldigheten enligt 30 § om en funktion för övervakning och kontroll av förbrukningen av en tjänst, dock inte i fråga om undantag från den skyldigheten. Författningskommentaren till respektive paragraf behandlar vad sådana ytterligare föreskrifter kan omfatta.

Med stöd av *andra stycket* är det möjligt att vid behov meddela föreskrifter om andra skyldigheter som möjliggör olika former av kostnadskontroll. De tjänster som omfattas är internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Föreskrifträtten omfattar därmed skyldigheter för tillhandahållare av sådana tjänster.

Punkterna 1 a och *b* omfattar endast föreskrifter som gäller till förmån för konsumenter. Bemyndigandet i punkten 1 a är nytt (jfr 5 kap. 4 § första stycket 2 LEK). Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter meddelas om t.ex. skyldighet att tillhandahålla kontantkort till konsumenter.

Bemyndigandet i punkten 1 b motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 c § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 104 f. och 174). Det följdändras med anledning av den nya skyldigheten om en funktion för övervakning och kontroll av förbrukningen av en tjänst, se 30 §.

Bemyndigandet i *punkten 2* är nytt. Till skillnad från punkterna 1 a och b omfattar bemyndigandet föreskrifter om skydd mot tredjepartsfakturerings till förmån för alla slutanvändare. Med avstängning av tredjepartsfakturerings avses att stänga av möjligheten för tredjepartstillhandahållare att ta betalt för sina produkter eller tjänster via en faktura från den som tillhandahåller den aktuella tjänsten.

Åtgärder vid utebliven betalning

34 § Om en slutanvändare inte betalar för tillhandahållandet av en internetanslutningstjänst eller för en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst, får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan slutanvändaren har uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en slutanvändare vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten ska i ett sådant fall genast underrätta slutanvändaren om avbrytandet och under minst tio dagar från avbrytandet ge slutanvändaren funktionell tillgång till internet och möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Om en utebliven eller upprepad för sen betalning gäller en viss tjänst, ska avbrytandet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och slutanvändaren inte tidigare har fått en betalningsupplmaning eller har vilselett tillhandahållaren.

Paragrafen behandlar situationen att en slutanvändare inte betalar för tillhandahållandet av en tjänst. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 19 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 222 f. och 389 och prop. 2010/11:115 s. 103 och 180 f.). Paragrafen genomför artikel 115.1 och punkten e i del A i bilaga 6 till EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.10.9.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafens tillämpningsområde snävas in till att omfatta internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

I *andra stycket* införs en skyldighet för tillhandahållare att under tidsfristen innan fullständig avstängning får ske, dvs. minst tio dagar från avbrytandet, ge slutanvändaren funktionell tillgång till internet. Kravet avser en lägsta tjänstenivå för en internetanslutningstjänst. Kravet motsvarar den tjänstenivå som en adekvat internetanslutningstjänst ska ha kapacitet att stödja. Uttrycket funktionell tillgång till internet har samma innebörd som i 6 kap. 2 §.

I övrigt ändras paragrafen som en följd av att uttrycket slutanvändare ersätter abonnent i EU-direktivet.

Nödkommunikation

35 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska

1. medverka till att nödkommunikation utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för slutanvändaren, och

2. avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödkommunikation.

Den som tar emot nödkommunikation ska se till att den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation av en viss typ eller från ett visst område får tillgång till lokaliseringssuppgifter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheterna enligt första stycket och om undantag från skyldigheterna.

Paragrafen behandlar förmedling av nödkommunikation och tillhandahållande av lokaliseringssuppgifter. Den genomför artiklarna 108 (delvis), 109.1, 109.2 och 109.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.11.

Första stycket motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 § första stycket 1 och 2 LEK (se prop. 2002/03:110 s. 244 f. och 385 och prop. 2010/11:115 s. 118 f. och 172 f.). I *punkterna 1* och *2* används det nya uttrycket nödkommunikation. Nödkommunikation definieras i 1 kap. 7 §.

Skyldigheterna gäller för tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Även om definitionen av nödkommunikation i sig har ett vidare tillämpningsområde, är skyldigheterna alltså begränsade till tillhandahållandet av sådana tjänster.

I *punkten 1* preciseras skyldigheten på det sättet att förmedlingen ska kunna ske avgiftsfritt för slutanvändaren. Detta innebär inte någon ändring i sak. Den motringning som alarmeringscentralen kan göra till ett fordon via systemet för s.k. eCall omfattas av skyldigheten.

Andra stycket är nytt. Lokaliseringsuppgifter ska tillgängliggöras för den alarmeringscentral som faktiskt hanterar larmet. I EU-direktivet används uttrycket den lämpligaste alarmeringscentralen, som definieras i artikel 2.37. Det som avses är den alarmeringscentral som har utsetts att ta hand om nödkommunikation från ett visst område eller av en viss typ. Det gäller t.ex. polisen, sjö- och flygräddningen och alarmeringscentraler som drivs i egen regi av vissa regioner. I fall där SOS Alarm Sverige AB vidarekopplar ett nödsamtal till en sådan alarmeringscentral ska alltså bolaget säkerställa att lokaliseringssuppgifterna följer med.

Tredje stycket motsvarar i sak 5 kap. 7 § tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 386, prop. 2008/09:159 s. 16 och 21 och prop. 2010/11:115 s. 118 f. och 173 f.). Utformningen av bemyndigandet ändras. Liksom enligt LEK kan föreskrifter meddelas om skyldigheternas omfattning, t.ex. i fråga om de krav som ska uppfyllas vid förmedling av nödkommunikation, vilka lokaliseringssuppgifter som ska lämnas och de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av uppgifterna. I sådana fall där det inte är tekniskt möjligt att lämna detaljerade lokaliseringssuppgifter kan föreskrifter meddelas som tar hänsyn till de förutsättningar som olika tekniska lösningar för tjänsterna ger (jfr prop. 2010/11:115 s. 173). Med stöd av bemyndigandet kan föreskrifter också meddelas om undantag från skyldigheterna.

36 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig mobil nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska vid en olycka eller en annan allvarlig händelse i samhället avgiftsfritt medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska skydda människor, egendom eller miljö. Meddelandena ska förmedlas till terminalutrustning som har använts inom ett angivet geografiskt område som berörs av olyckan eller händelsen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten.

Paragrafen behandlar s.k. viktiga meddelanden till allmänheten (VMA). Den motsvarar 5 kap. 7 d § LEK (se prop. 2016/17:113 s. 7 f. och 28). Paragrafen genomför artikel 110.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.12.

Ändringen i *första stycket* är en följd av de nya typer av elektroniska kommunikationstjänster som definieras i direktivet. Tillämpningsområdet

för paragrafen är mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är allmänt tillgängliga.

Slutanvändare med funktionsnedsättning

37 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster, inklusive tillhörande avtalsinformation, i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

2. kunna dra nytta av ett utbud av företag och tjänster som är likvärdigt med det som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Första stycket gäller inte för tillhandahållare som är mikroföretag när de endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. En sådan tillhandahållare ska, innan ett avtal ingås, informera slutanvändaren om att kraven i första stycket inte gäller.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av tjänsten enligt första stycket.

Paragrafen behandlar likvärdig tillgång och likvärdigt utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 6 e § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 119 f. och 172). Paragrafen genomför artiklarna 98 och 111.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.3 och 16.13.

Ändringen i *första stycket punkten 1* är ett förtydligande av att tillgång till tjänsterna även innefattar tillhörande avtalsinformation. Bestämmelser om information som ska lämnas innan ett avtal ingås finns i 1–3 §§.

Andra stycket är nytt. Vissa tillhandahållare undantas från skyldigheten enligt första stycket. Den omfattar inte mikroföretag som uteslutande tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. Om ett mikroföretag tillhandahåller även andra elektroniska kommunikationstjänster, gäller inte undantaget. Innan ett avtal ingås ska ett sådant mikroföretag som omfattas av undantaget informera slutanvändaren om att tillhandahållaren är undantagen från det slutanvändarskydd som paragrafen innebär. Undantaget är detsamma som i 7 § och 30 § tredje stycket. Mikroföretag definieras i 1 kap. 7 §.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket* kan föreskrifter meddelas om de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av en tjänst för att skyldigheten enligt första stycket ska anses fullgjord. Utformningen av bemyndigandet ändras. Vad som omfattas av skyldigheten är beroende av utvecklingen på området. Det är möjligt att meddela föreskrifter som preciserar innebörden av skyldigheten med hänsyn till politiska mål och proportionalitetsprincipen. Föreskrifter kan t.ex. avse standarder, metoder för text- och bildtelefoni eller annat som företagen ska följa (prop. 2010/11:115 s. 172).

Abonnentupplysning

38 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska på rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande villkor tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnent-

uppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter.

Paragrafen behandlar utlämnande av abonnentuppgifter för tillhandahållandet av abonnentupplysningstjänster. Den motsvarar i huvudsak 5 kap. 7 § första stycket 3 och tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 237 f. och 385 f., prop. 2008/09:159 s. 14 f. och 21 och prop. 2010/11:115 s. 172 f.). Paragrafen genomför artikel 112.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.14.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafens tillämpningsområde snävas in till att omfatta tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är allmänt tillgängliga.

Med stöd av *andra stycket* kan föreskrifter meddelas om skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter. Utformningen av bemyndigandet ändras. Möjligheten att meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten tas bort. Liksom enligt LEK kan föreskrifter meddelas om skyldighetens omfattning, t.ex. om vilka abonnentuppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten.

39 § Regleringsmyndigheten får ålägga den som kontrollerar tillträde till slutanvändare och som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § skyldigheter i syfte att slutanvändare ska ha tillgång till upplysningstjänster om telefonabonnemang.

Paragrafen gör det möjligt att införa skyldigheter för vissa företag för att säkerställa slutanvändares tillgång till abonnentupplysningstjänster. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 112.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.14.

Med stöd av paragrafen får myndigheten införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare. Uttrycket företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare har samma betydelse som i 5 kap. 3 §, se prop. 2002/03:110 s. 375. Endast den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt lagen får åläggas skyldigheter enligt paragrafen. Det innebär att tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster inte kan omfattas av ett åläggande. En förutsättning för att regleringsmyndigheten ska få tillämpa paragrafen är att skyldigheten behövs för att säkerställa slutanvändares tillgång till de abonnentupplysningstjänster som tillhandahålls på marknaden. Syftet ska alltså vara att upprätthålla konkurrensen på marknaden för sådana tjänster. En skyldighet kan omfatta särskilda villkor som behövs för att slutanvändare ska ha tillgång till abonnentupplysningstjänster.

Användning av trådlösa lokala nät

40 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får inte begränsa slutanvändares möjligheter att ansluta terminalutrustning till trådlösa lokala nät eller att erbjuda andra slutanvändare anslutning till sådana nät.

Paragrafen behandlar slutanvändares användning av trådlösa lokala nät, s.k. RLAN. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 56.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Paragrafen innebär att slutanvändare har rätt att – i förhållande till tillhandahållaren – skaffa sig tillgång till RLAN som tillhandahålls av tredje part. Den innebär också att slutanvändare har rätt att ge andra slutanvändare tillgång till allmänna elektroniska kommunikationsnät via RLAN. Detta omfattar även situationer när flera RLAN kopplas ihop och görs allmänt tillgängliga för andra.

Trådlösa lokala nät definieras i 1 kap. 7 §.

Diskriminerande krav och villkor

41 § Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst får för tillgång till eller användning av nätet eller tjänsten inte ställa upp krav eller allmänna villkor som diskriminerar slutanvändare på grund av nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort, om det inte kan motiveras på objektiva grunder.

Paragrafen återger principen om icke-diskriminering. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 99 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Paragrafen innebär att tillhandahållare inte får ställa sådana krav eller allmänna villkor som missgynnar vissa slutanvändare på grund av deras nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort. Skillnader på grund av nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort kan dock vara tillåtna, om det är objektivt motiverat. Det kan t.ex. vara fråga om att de faktiska kostnaderna är högre på grund av avstånd, tekniska detaljer i samband med tillhandahållandet, olika marknadsvillkor, olika konkurrenters prissättning eller större risktagande på grund av att bestämmelserna skiljer sig från dem i etableringsmedlemsstaten.

Om en tillhandahållare bryter mot förbudet, har tillsynsmyndigheten möjlighet att ingripa enligt 11 kap. Därutöver finns det i lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden och lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare bestämmelser om marknadsrättsliga sanktioner mot oskäligen avtalsvillkor som näringsidkare använder. Sanktionerna kan användas mot marknadsföring av villkor som strider mot tvingande lag. I vissa fall kan det även finnas möjlighet till ingripande enligt diskrimineringslagen (2008:567) eller konkurrenslagen (2008:579).

Paragrafen har, i likhet med huvuddelen av lagens övriga bestämmelser, inte till syfte att reglera det privaträttsliga förhållandet mellan tillhandahållare och slutanvändare. Ett civilrättsligt anspråk kan alltså inte grundas på paragrafen. En annan sak är att den marknadsrättsliga tillämpningen indirekt kan vara av betydelse, t.ex. vid en bedömning av frågan om ett avtalsvillkor är oskäligt i den mening som avses i 36 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättsens område.

8 kap. Säkerhet

Säkerhet i nät och tjänster

1 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Åtgärderna ska säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till riskerna. Åtgärder ska vidtas särskilt för att förebygga och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om säkerhetsåtgärder, och
2. föreskrifter om undantag från skyldigheten att vidta sådana åtgärder.

I paragrafen anges vilka åtgärder som ska vidtas för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Den motsvarar delvis 5 kap. 6 b § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 125 f. och 169). Paragrafen är utformad i nära anslutning till 13 och 15 §§ lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (NIS-lagen). Den genomför artiklarna 40.1 och 108 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 17.1.

Skyldigheten i *första stycket* gäller alla som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, dvs. även den som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Vad som avses med säkerhet i nät och tjänster anges i 1 kap. 7 §. Uttrycket tar sikte på förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system. Det tar också sikte på skydd mot att uppgifter som har lagrats eller överförts oavsiktligt eller olagligt förstörs, förloras eller ändras. Även uthållighet vid extraordinära händelser i fredstid omfattas.

Såväl tekniska som organisatoriska åtgärder ska vidtas, dvs. både teknik och organisation ska vara anpassade för att uppfylla kraven på säkerhet i nät och tjänster. Tekniska åtgärder innefattar bl.a. åtgärder till skydd mot oönskad påverkan på eller förändring av, obehörig insyn i och åtkomst till nät och tjänster samt skydd av personer, lokaler och utrustning av betydelse för informationssäkerheten. Kryptering kan vara en möjlig åtgärd för att förhindra obehörig insyn och åtkomst. I organisatoriska åtgärder ingår bl.a. att säkerställa att endast auktoriserad personal har tillgång till uppgifter, införa säkerhetspolicyer, genomföra analyser av hot och risker och upprätta åtgärdsplaner, liksom att införa andra nödvändiga rutiner och genomföra uppföljningar av säkerhetsarbetet.

Åtgärderna ska säkerställa en nivå på säkerheten som är lämplig i förhållande till risken. En aktör ska alltså göra en riskbedömning av kända hot och sårbarheter och försöka att med viss teknik eller vissa åtgärder reducera riskerna. Risken bör bedömas utifrån en identifiering av samtliga relevanta hot mot och sårbarheter hos tillgångar eller förbindelser, inklusive de komponenter, utrustningar, leverantörer och serviceavtal som används. Av detta följer att det finns visst utrymme för aktörerna att göra olika bedömningar av vilka åtgärder som är lämpliga. I riskbedömningen ska hänsyn tas till sannolikheten för att ett hot realiserar och vilka konsekvenser det skulle få. I att åtgärderna ska säkerställa en lämplig nivå på säkerheten i förhållande till risken ligger att de tekniska lösningar som

är tillgängliga på marknaden vid en given tidpunkt ska beaktas. Avsikten är att framsteg i den tekniska utvecklingen ska avspeglas i de åtgärder som vidtas. Teknisk utveckling kan dels medföra att behovet av säkerhetsåtgärder förändras, dels innebära nya möjligheter att vidta effektiva säkerhetsåtgärder (jfr prop. 2010/11:115 s. 169 och prop. 2017/18:205 s. 94 f.). I lämplighetsbedömningen ingår även att beakta kostnaderna för att genomföra olika åtgärder. Att åtgärderna ska säkerställa en lämplig nivå på säkerheten i förhållande till risken innebär också att behovet av åtgärder kan förändras i takt med förändringar av risken. Till exempel kan förändringar i omvärldsläget medföra en ökad sannolikhet för att ett visst hot realiserar, och ett ökat beroende av kommunikationstjänsterna kan innebära att konsekvenserna blir allvarligare om hotet skulle realiserar. För att säkerställa en lämplig nivå på säkerheten behöver aktörerna regelbundet och vid behov se över riskbedömningarna och vilka säkerhetsåtgärder som ska vidtas.

Åtgärder ska vidtas särskilt för att förebygga och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät och tjänster. Det innebär att arbetet med att förhindra bl.a. störningar och avbrott som påverkar allmänhetens tillgång till fungerande elektroniska kommunikationer ska vara prioriterat. Olika nät och tjänster är ofta sammankopplade och integrerade med varandra. Vad som avses med säkerhetsincident anges i 1 kap. 7 §. Med påverkan på andra nät och tjänster avses att säkerhetsincidenter som inträffar i ett nät eller en tjänst påverkar säkerheten även i sådana nät och tjänster som har sammankopplats eller integrerats med det nät eller den tjänst där incidenten inträffar. I skyldigheten ingår att vidta lämpliga åtgärder som stöder upptäckt och analys av säkerhetsincidenter och åtgärder för att hantera en inträffad incident.

Skyldigheten att vidta säkerhetsåtgärder gäller den som tillhandahåller ett nät eller en tjänst. Det innebär att skyldigheten gäller den som etablerar, driver, kontrollerar eller tillgängliggör nätet eller tjänsten (jfr artikel 2.16 i EU-direktivet). Den gäller därmed oavsett om en aktör själv sköter underhållet av nätet eller tjänsten eller låter någon annan göra det.

Enligt artikel 40.5 i EU-direktivet har Europeiska kommissionen möjlighet att anta genomförandeakter som specificerar vilka tekniska och organisatoriska åtgärder som ska vidtas.

Andra stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om säkerhetsåtgärder och föreskrifter om undantag från skyldigheten att vidta sådana åtgärder. Genom sådana föreskrifter kan det exempelvis anges vilka tekniska och organisatoriska åtgärder som ska vidtas utöver de genomförandeåtgärder som Europeiska kommissionen kan komma att besluta om med stöd av artikel 40.5. Det kan bl.a. avse föreskrifter om planering för och hantering av inträffade händelser eller åtgärder avseende åtkomst och behörighet.

Vid överträdelser av första stycket och av de föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

2 § Om det finns särskilda skäl, får tillsynsmyndigheten ålägga den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att på egen bekostnad låta ett oberoende kvalifi-

cerat organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av verksamheten och att redovisa resultatet av granskningen för myndigheten.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten möjlighet att ålägga någon att genomgå en säkerhetsgranskning. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 41.2 b i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 17.2.

Syftet med en säkerhetsgranskning är att kunna bedöma om säkerhetskraven enligt 1 § är uppfyllda. För att kunna ålägga skyldigheten krävs det särskilda skäl. Avsikten är alltså att säkerhetsgranskningar ska ske endast när det är motiverat. En säkerhetsgranskning bör i första hand komma i fråga då tillsynsmyndigheten har tagit del av uppgifter eller bedrivit tillsyn där det har framkommit att ytterligare granskning behövs för att fullständigt besvara nödvändiga frågor om verksamhetens säkerhet. En säkerhetsgranskning behöver inte heller avse hela verksamheten utan kan exempelvis avgränsas till vissa delar av en verksamhet som är särskilt känsliga eller som behöver bli ytterligare granskade. Säkerhetsgranskningar kan t.ex. komma i fråga för att testa säkerheten när det gäller internetaccess till viktigare kommunikationsnoder eller anläggningar eller åtgärder som har vidtagits för att komma till rätta med sårbarheter i kommunikationsprotokoll. Vad som utgör särskilda skäl och när ett åläggande kan anses proportionerligt får avgöras i det enskilda fallet.

Ett oberoende kvalificerat organ kan exempelvis vara ett företag som genomför säkerhetsgranskningar. Organet ska vara oberoende i förhållande till tillsynsmyndigheten och den tillhandahållare vars verksamhet ska granskas. Att organet ska vara kvalificerat innebär att det ska besitta den sakkunskap som krävs för säkerhetsgranskningen. Det är upp till tillsynsmyndigheten att från fall till fall bedöma om ett särskilt organ bör pekas ut för att utföra granskningen eller om det kan överlåtas till tillhandahållaren.

3 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät och tjänster.

Tillsynsmyndigheten får ålägga den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om säkerhetsincidenter, om detta ligger i allmänhetens intresse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om rapportering av säkerhetsincidenter, och
2. föreskrifter om undantag från rapporteringsskyldigheten.

I paragrafen regleras rapportering av säkerhetsincidenter. Den motsvarar delvis 5 kap. 6 c § LEK (se prop. 2010/11:115 s. 125 f. och 170). Paragrafen genomför artikel 40.2 i EU-direktivet. En definition av säkerhetsincident finns i 1 kap. 7 §. Övervägandena finns i avsnitt 17.3.

Enligt *första stycket* ska tillsynsmyndigheten underrättas om säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät och tjänster. Det innebär att aktörerna inte behöver underrätta tillsynsmyndigheten om alla de dagliga och kortvariga störningar och avbrott som normalt uppstår och som endast påverkar ett fåtal användare och där orsaken t.ex. är strömbrott eller skada på ledningar i samband med grävarbeten. Omständig-

heter som särskilt har betydelse för bedömningen av om en säkerhetsincident har haft en betydande påverkan är t.ex. antalet drabbade användare, storleken på det drabbade geografiska området, hur länge säkerhetsincidenten varar och i vilken utsträckning säkerhetsincidenten påverkar nätet eller tjänstens funktion eller funktioner i samhället.

Rapporteringskyldigheten gäller även för säkerhetsincidenter hos t.ex. leverantörer till den rapporteringskyldige och för de följdincidenter det kan medföra. Detta påverkar inte den rapporteringskyldighet som leverantören självständigt kan ha med anledning av sin verksamhet.

Att rapportering ska göras utan onödigt dröjsmål betyder att den som regel ska ske så snart de första kritiska åtgärderna för att avhjälpa säkerhetsincidenten har vidtagits och de uppgifter som ska lämnas finns tillgängliga. Om det behövs internt utredningsarbete för att kunna sammanställa samtliga uppgifter som ska lämnas till tillsynsmyndigheten bör myndigheten lämpligen kunna underrättas dels i direkt anslutning till säkerhetsincidenten om det som då är känt, dels vid ett senare tillfälle när samtliga uppgifter har sammanställts.

En underrättelse bör innehålla de uppgifter som typiskt sett har betydelse för myndighetens bedömning av om kraven på säkerhetsåtgärder är uppfyllda eller om det finns anledning att vidta tillsynsåtgärder till följd av händelsen. En underrättelse bör därför normalt innehålla uppgifter om när säkerhetsincidenten har inträffat, hur den upptäcktes, vad som har skett, omfattningen och konsekvenserna av incidenten samt vilka åtgärder som vidtagits för att minska konsekvenserna av incidenten och för att förhindra liknande incidenter i framtiden.

Enligt artikel 40.5 i EU-direktivet har Europeiska kommissionen möjlighet att anta genomförandeakter som specificerar omständigheter, format och förfaranden i samband med rapporteringskyldigheten.

En incident kan även behöva rapporteras enligt andra regelverk, såsom personuppgifts- eller säkerhetsskyddslagstiftningen.

Enligt *andra stycket* får tillsynsmyndigheten ålägga den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om säkerhetsincidenter, om detta ligger i allmänhetens intresse. Vid bedömningen av om och hur allmänheten ska informeras ska Sveriges säkerhet beaktas, se 1 kap. 1 §, och säkerhetsskyddslagstiftningen följas.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om rapportering av säkerhetsincidenter och föreskrifter om undantag från skyldigheten att rapportera sådana incidenter enligt första stycket.

Vid överträdelser av första stycket och av de föreskrifter som har meddelats med stöd av tredje stycket ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

4 § Om det finns ett konkret och betydande hot om en säkerhetsincident, ska den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera de användare som kan påverkas av hotet om vilka skydds- eller motåtgärder de kan vidta och, om det är lämpligt, om själva hotet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om informationsskyldigheten.

Paragrafen innebär en skyldighet att informera användare vid hot om säkerhetsincidenter. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 40.3 i EU-direktivet. En definition av säkerhetsincident finns i 1 kap. 7 §. Övervägandena finns i avsnitt 17.3.

Enligt *första stycket* gäller informationsskyldigheten konkreta och betydande hot om säkerhetsincidenter som upptäcks. Att hotet ska vara konkret och betydande innebär att det ska finnas ett konkret hot som kan drabba användare på ett ingående sätt, t.ex. genom att användare kan drabbas av avbrott i tjänster eller att känsliga uppgifter om användare riskerar att spridas. Informationen ska ange vilka skydds- eller motåtgärder som användarna kan vidta. Det kan t.ex. röra sig om användning av kryptering, byte av lösenord eller uppgradering av programvara. Vid bedömningen av om det är lämpligt att informera om själva hotet bör det t.ex. beaktas om spridning av uppgifter om vad en upptäckt säkerhetsbrist består i kan väntas förvärta hotet. Informationsskyldigheten befriar inte aktören från skyldigheten att vidta säkerhetsåtgärder som att avhjälpa hot och återställa en normal säkerhetsnivå, se 1 §.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om informationsskyldigheten.

Vid överträdelse av första stycket och av de föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Skyddsåtgärder vid lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål

5 § Den som är skyldig att lagra uppgifter enligt 9 kap. 19 § ska vidta de särskilda tekniska och organisatoriska åtgärder som behövs för att skydda de lagrade uppgifterna vid behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana skyddsåtgärder.

Paragrafen motsvarar 6 kap. 3 a § LEK (se prop. 2010/11:46 s. 52 f. och 75). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

Vid överträdelse av första stycket och av de föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Skydd av uppgifter vid tillhandahållande av tjänster

6 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla motsvarande skydd i nätet. Åtgärderna ska syfta till att säkerställa en säkerhetsnivå som, med hänsyn till tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om sådana skyddsåtgärder.

7 § Om det vid tillhandahållande av en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst finns en särskild risk för bristande skydd av behandlade uppgifter, ska den som tillhandahåller tjänsten informera berörda abonnenter om risken. Om den som tillhandahåller tjänsten inte är skyldig att enligt 6 § avhjälpa risken, ska abonnenterna informeras om hur och till vilken ungefärlig kostnad risken kan avhjälpas.

8 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelseskyldigheten och om undantag från den.

9 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska löpande föra en förteckning över integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en sådan förteckning.

Paragraferna reglerar skydd av uppgifter vid tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. De motsvarar i huvudsak 6 kap. 3 och 4–4 b §§ LEK (se prop. 2002/03:110 s. 250 f. och 390 f. och prop. 2010/11:115 s. 129 f. och 181 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Genom den ändrade definitionen av allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst omfattar bestämmelserna även nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster. En definition av integritetsincident finns i 1 kap. 7 §.

Vid överträdelser av 6–8 §§ och av föreskrifter som har meddelats med stöd av 6 och 8 §§ ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

9 kap. Behandling av trafikuppgifter och integritetsskydd

Behandling av trafikuppgifter

1 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utplåna eller avidentifiera trafikuppgifter som har lagrats eller på något annat sätt behandlats och som avser användare som är fysiska personer eller som avser abonnenter, när uppgifterna inte längre behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande. Det gäller dock inte om uppgifterna sparas för sådan behandling som anges i 2, 15, 19 eller 21 § eller om uppgifterna behövs för en sådan behandling som är tillåten enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1232 av den 14 juli 2021 om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet.

Paragrafen innehåller huvudregeln om behandling av trafikuppgifter. Den motsvarar i huvudsak 6 kap. 5 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 257 f. och 391 och prop. 2010/11:46 s. 37 f. och 75 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Den nya definitionen av elektronisk kommunikationstjänst (se 1 kap. 7 §) innebär att paragrafen även ska tillämpas på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Paragrafen genomför artikel 6.1 i e-dataskyddsdirektivet. I förordning (EU) 2021/1232 fastställs tillfälliga regler om undantag från skyddet för konfidentialitet vid kommunikation och trafikuppgifter som följer av artiklarna 5.1 och 6.1 i e-dataskyddsdirektivet. Som en följd av detta införs ett undantag från skyldigheterna i paragrafen i de fall uppgifterna behövs för en sådan behandling som tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster tillåts göra i enlighet med förordningen.

2 § Trafikuppgifter som krävs för abonnentfakturerings och betalning av avgifter för samtrafik får behandlas till dess att fordran är betald eller preskription har inträtt och det inte längre lagligen går att göra invändningar mot faktureringen eller avgiften.

Om den som uppgifterna rör har samtyckt till det, får den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst behandla de uppgifter som avses i 1 § för att marknadsföra elektroniska kommunikationstjänster eller för att tillhandahålla andra tjänster där uppgifterna behövs, i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för tjänsten eller marknadsföringen. Ett samtycke får när som helst återkallas.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska informera den som uppgiften rör om vilken typ av trafikuppgifter som behandlas och hur länge uppgifterna behandlas för sådana ändamål som anges i första och andra styckena. Informationen ska lämnas innan samtycke inhämtas.

Paragrafen innehåller ytterligare bestämmelser om behandling av trafikuppgifter. Den motsvarar 6 kap. 6 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 257 f. och 391 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 5 § meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas enligt första och andra styckena.

3 § Behandling av trafikuppgifter enligt 1 och 2 §§ får utföras endast av den som har fått i uppdrag av den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att sköta fakturering, trafikstyrning, kundförfrågningar, marknadsföring av elektroniska kommunikationstjänster eller tillhandahållande av andra tjänster där uppgifterna behövs. Behandlingen ska begränsas till vad som är nödvändigt för verksamheten.

Paragrafen reglerar vilka personer som får ta befattning med uppgifterna enligt 1 och 2 §§. Den motsvarar i huvudsak 6 kap. 7 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 257 f. och 392). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Den nya definitionen av elektronisk kommunikationstjänst innebär att paragrafen även ska tillämpas på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

4 § Bestämmelserna i 1–3 §§ gäller inte

1. när en förvaltningsmyndighet eller en domstol behöver tillgång till sådana uppgifter som avses i 1 § för att lösa tvister,

2. för elektroniska meddelanden som omfattas av ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken,

3. för elektroniska meddelanden som omfattas av beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, tekniskt bistånd med sådan avlyssning eller övervakning, inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet, eller

4. i den utsträckning uppgifter som avses i 1 § är nödvändiga för att förhindra och avslöja obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Paragrafen reglerar undantag från 1–3 §§. Den motsvarar 6 kap. 8 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 257 f. och 392, prop. 2011/12:55 s. 142 och prop. 2020/21:72 s. 30 f. och 72). Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas enligt 2 § första och andra styckena.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande som anknyter till 2 §. Den motsvarar i sak 6 kap. 24 § 1 LEK (se prop. 2002/03:110 s. 271 f. och 397). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om behandling av uppgifter för elektronisk kommunikation meddela föreskrifter om de krav som ska ställas på en talkommunikationstjänst som medger identifiering av det anropande eller uppkopplade telefonnumret eller vidarekoppling.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om krav för den som tillhandahåller bl.a. nummerpresentationstjänster. Den motsvarar i huvudsak 6 kap. 24 § 2 LEK (se prop. 2002/03:110 s. 271 f. och 397). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Uttrycket en talkommunikationstjänst ersätter det tidigare uttrycket allmänt tillgänglig telefonitjänst.

Med stöd av bemyndigandet kan det t.ex. meddelas föreskrifter om åtgärder för att motverka att nummerpresentationstjänster manipuleras så att det för mottagaren av ett samtal ser ut som att samtalet kommer från ett visst befintligt nummer, medan det nummer som visas är oriktigt eller fiktivt (s.k. spoofing). Bestämmelser om nummerpresentation och vidarekoppling finns i 13–16 §§.

Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter

7 § Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter och som rör användare som är fysiska personer eller abonnenter får behandlas endast sedan de har avidentifierats eller användaren eller abonnenten har gett sitt samtycke till behandlingen. Behandlingen får endast ske i den utsträckning och under den tid som krävs för tillhandahållandet av en tjänst där uppgifterna behövs.

Innan samtycke lämnas ska den som tillhandahåller tjänsten informera om

1. vilken typ av uppgifter som kommer att behandlas,
2. behandlingens syfte och varaktighet, och
3. huruvida uppgifterna kommer att vidarebefordras.

Ett samtycke får när som helst återkallas.

Paragrafen reglerar hur behandling av lokaliseringssuppgifter som inte är trafikuppgifter får ske. Den motsvarar i sak 6 kap. 9 § första–tredje styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 260 f. och 393). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

8 § En användare eller en abonnent ska, trots att samtycke har lämnats, på ett enkelt och kostnadsfritt sätt i enskilda fall kunna motsätta sig behandling av uppgifter i enlighet med 7 § vid uppkoppling eller överföring av ett elektroniskt meddelande.

Paragrafen reglerar möjligheten att motsätta sig behandling av uppgifter i vissa fall. Den motsvarar 6 kap. 9 § fjärde stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 260 f. och 393). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

9 § Endast den som handlar på uppdrag av den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller av den som tillhandahåller den tjänst där uppgifterna behövs, får behandla uppgifter i enlighet med 7 §.

Paragrafen reglerar vem som får behandla uppgifter enligt 7 §. Den motsvarar 6 kap. 10 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 260 f. och 393). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

10 § Lokaliseringssuppgifter som omfattas av ett beslut om inhämtning av uppgifter enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet får behandlas trots 7 och 9 §§.

Paragrafen innehåller ett undantag från 7 och 9 §§. Paragrafen motsvarar 6 kap. 10 a § LEK (se prop. 2011/12:55 s. 142 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Meddelanden som är av vikt för allmänheten

11 § Den som enligt 7 kap. 36 § ska medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten får för detta ändamål behandla trafikuppgifter, lokaliseringssuppgifter som inte är trafikuppgifter och uppgifter om abonnemang. Uppgifterna får behandlas endast i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för ändamålet. De ska därefter genast utplånas.

Bestämmelserna i 1–3, 7 och 9 §§ gäller inte för sådan behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur länge uppgifterna får behandlas innan de enligt första stycket ska utplånas.

Paragrafen tillåter viss behandling av uppgifter i samband med förmedling av meddelanden som är av vikt för allmänheten. Paragrafen motsvarar i sak 6 kap. 10 b § LEK (se prop. 2016/17:113 s. 13 f. och 28 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Ospecificerade fakturor

12 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska tillhandahålla ospecificerade fakturor till en abonnent som begär det.

Paragrafen reglerar en skyldighet att tillhandahålla ospecificerade fakturor. Den motsvarar i sak 6 kap. 11 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 262 och 393). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Nummerpresentation

13 § Den som tillhandahåller nummerpresentation ska erbjuda

1. den anropande abonnenten eller användaren möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra nummerpresentation för varje samtal,

2. den anropade abonnenten möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt vid rimlig användning av funktionen förhindra nummerpresentationen vid inkommande samtal, och

3. den anropade abonnenten möjlighet att, om numret visas innan samtalet etableras, på ett enkelt sätt avvisa inkommande samtal, om skydd mot nummerpresentationen används av den anropande användaren eller abonnenten.

Om presentationen avser det uppkopplade numret, ska den anropade abonnenten erbjudas möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra presentationen av det uppkopplade numret för den anropande användaren.

Första stycket 1 ska gälla även för samtal till ett annat land. Första stycket 2 och 3 och andra stycket ska gälla även för inkommande samtal från ett annat land.

Paragrafen reglerar vilka möjligheter det ska finnas att begränsa vilka uppgifter som visas i samband med nummerpresentation. Den motsvarar i sak 6 kap. 12 § första–tredje styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 262 och 393 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 6 § i fråga om behandling av uppgifter för elektronisk kommunikation meddela föreskrifter om de krav som ska ställas på en talkommunikationstjänst som medger identifiering av det anropande eller uppkopplade telefonnumret.

14 § Om nummerpresentation eller presentation av ett uppkopplat nummer erbjuds, ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst informera allmänheten om detta och om de möjligheter som anges i 13 § första och andra styckena.

Paragrafen reglerar en skyldighet för den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten i samband med nummerpresentation. Den motsvarar 6 kap. 12 § fjärde stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 262 och 393 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Undantag som gäller nummerpresentation och lokaliseringssuppgifter

15 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får

1. på begäran av en abonnent tillfälligt åsidosätta skydd mot nummerpresentation för att kunna identifiera störande samtal samt lagra sådana uppgifter som identifierar den anropande abonnenten och hålla dem tillgängliga för abonnenten på begäran, och

2. för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler åsidosätta skydd mot nummerpresentation och tillhandahålla en sådan

myndighet eller organisation lokaliseringssuppgifter vid nödsamtal, utan samtycke eller trots vägran från abonnenten eller användaren.

Paragrafen reglerar i vilka fall skydd mot nummerpresentation får åsidosättas. Den motsvarar i sak 6 kap. 13 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 263 f. och 394). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Automatisk vidarekoppling

16 § Den som tillhandahåller en talkommunikationstjänst ska på begäran av en abonnent på ett enkelt sätt och kostnadsfritt tillhandahålla en möjlighet att stoppa automatisk vidarekoppling som görs av tredje part till abonnenten.

Paragrafen reglerar automatisk vidarekoppling. Den motsvarar i sak 6 kap. 14 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 262 och 394). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Uttrycket talkommunikationstjänst ersätter det tidigare uttrycket allmänt tillgänglig telefonitjänst. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 6 § i fråga om behandling av uppgifter för elektronisk kommunikation meddela föreskrifter om de krav som ska ställas på en talkommunikationstjänst som medger vidarekoppling.

Abonnentförteckningar

17 § En abonnent som är en fysisk person ska kostnadsfritt få information om ändamålen med en allmänt tillgänglig abonnentförteckning eller en förteckning ur vilken det går att få uppgifter genom abonnentupplysning, innan personuppgifter om abonnenten tas in i förteckningen. Om förteckningen ska finnas i elektronisk form, ska abonnenten informeras om de sökfunktioner som en sådan tjänst möjliggör.

18 § För att behandla personuppgifter om en abonnent som är en fysisk person i en förteckning som avses i 17 § krävs samtycke från personen. Abonnenten ska ha möjlighet att utan kostnad kontrollera uppgifterna, få felaktiga uppgifter rättade och få uppgifter borttagna ur förteckningen så snart det är möjligt.

Paragraferna reglerar behandling av uppgifter i abonnentförteckningar. De motsvarar i sak 6 kap. 15 och 16 §§ LEK (se prop. 2002/03:110 s. 264 f. och 394 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål

19 § Den som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § ska lagra sådana uppgifter som avses i 31 § första stycket 1 och 3 som är nödvändiga för att spåra och identifiera kommunikationskällan, slutmålet för kommunikationen, datum, tidpunkt och varaktighet för kommunikationen, typ av kommunikation, kommunikationsutrustning samt lokalisering av mobil kommunikationsutrustning vid kommunikationens början och slut.

Skyldigheten att lagra uppgifter omfattar uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobil nätanslutningspunkt samt vid internetåtkomst. Även vid misslyckad uppringning gäller skyldigheten att lagra uppgifter som genereras eller behandlas. För telefonitjänst gäller lagringsskyldigheten inte uppgift om nummer som ett samtal styrts till.

Den som ska lagra uppgifter enligt denna paragraf får uppdra åt någon annan att utföra lagringen.

Paragrafen reglerar en skyldighet att lagra trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål. Den motsvarar i sak 6 kap. 16 a § första–fjärde styckena LEK (se prop. 2010/11:46 s. 23 f. och 76 f. och prop. 2018/19:86 s. 36 f. och 113). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

I 26 § 1 upplyses om möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lagras enligt denna paragraf.

20 § Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten att lagra uppgifter enligt 19 §, om det finns synnerliga skäl för det. Beslutet får förenas med villkor.

Beslutet om undantag får återkallas om villkoren i beslutet inte har följts eller det finns andra särskilda skäl för återkallelse.

I paragrafen ges tillsynsmyndigheten en möjlighet att i enskilda fall besluta om undantag från lagringsskyldigheten enligt 19 §. Den motsvarar 6 kap. 16 b § LEK (se prop. 2010/11:46 s. 44 f. och 78). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

21 § Uppgifter som har lagrats enligt 19 § får därutöver behandlas endast för att lämnas ut enligt 33 § första stycket 2 eller 5, 27 kap. 19 § rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Paragrafen anger de fall där uppgifter som har lagrats enligt 19 § får behandlas. Den motsvarar 6 kap. 16 c § LEK (se prop. 2010/11:46 s. 47 f. och 78 f., bet. 2011/12:JuU8 s. 35 f. och 87 och prop. 2020/21:72 s. 38 f. och 72 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

22 § Uppgifter som avses i 19 § ska lagras enligt följande:

– Uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobil nätanslutningspunkt ska lagras i sex månader. Lokaliseringsuppgifter ska dock lagras i endast två månader.

– Uppgifter som genereras eller behandlas vid internetåtkomst ska lagras i tio månader. Om uppgifterna identifierar den utrustning där kommunikationen slutligt avskiljs från den lagringsskyldige till den enskilda abonnenten, ska de dock lagras i endast sex månader.

Lagringstiden räknas från den dag kommunikationen avslutades.

När lagringstiden har löpt ut ska den lagringsskyldige genast utplåna uppgifterna. Om en begäran om utlämnande har kommit in eller ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken har meddelats innan lagringstiden löpt ut, ska den lagringsskyldige dock fortsätta lagra uppgifterna till dess att de har lämnats ut eller tiden för bevarande har löpt ut. Därefter ska uppgifterna genast utplånas.

Paragrafen anger lagringstiden och de åtgärder som ska vidtas vid lagringstidens slut. Den motsvarar 6 kap. 16 d § första–tredje styckena LEK (se prop. 2010/11:46 s. 37 f. och 79 f., prop. 2018/19:86 s. 47 f. och 113 f. och prop. 2020/21:72 s. 21 f. och 73). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

I 26 § 2 upplyses om möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om lagringstiden.

23 § Den som ska lagra uppgifter enligt 19 § har rätt till ersättning för kostnader som uppstår när lagrade uppgifter lämnas ut. Ersättningen ska betalas av den myndighet som har begärt uppgifterna.

Paragrafen reglerar rätten till ersättning för kostnader som uppstår när lagrade uppgifter lämnas ut. Den motsvarar 6 kap. 16 e § första stycket LEK (se prop. 2010/11:46 s. 65 f. och 80). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

I 26 § 3 upplyses om möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om ersättningen.

24 § Den som ska lagra uppgifter enligt 19 § ska bedriva sin verksamhet så att uppgifterna utan dröjsmål kan lämnas ut och så att verkställandet av utlämnandet inte röjs. Uppgifterna ska göras tillgängliga på ett sådant sätt att informationen enkelt kan tas om hand.

I paragrafen anges de krav som ställs på den lagringsskyldige när uppgifterna ska lämnas ut. Den motsvarar i sak 6 kap. 16 f § LEK (se prop. 2010/11:46 s. 49 f. och 80 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

25 § Om någon som bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 § har förelagts att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken, ska 8 kap. 5 § samt 23 och 24 §§ i detta kapitel tillämpas på motsvarande sätt för den uppgift som ska bevaras.

Paragrafen utökar tillämpningsområdet för vissa bestämmelser enligt denna lag till uppgifter som ska bevaras enligt ett föreläggande enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken. Den motsvarar i sak 6 kap. 16 g § LEK (se prop. 2020/21:72 s. 30 f. och 73 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.2.

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om

1. vilka uppgifter som ska lagras enligt 19 §,
2. lagringstiden enligt 22 § första stycket, och
3. ersättningen enligt 23 §.

Paragrafen upplyser om möjligheten att meddela föreskrifter på lägre nivå än lag. Övervägandena finns i avsnitt 18.2 och 18.3.

Punkten 1 motsvarar 6 kap. 16 a § femte stycket, *punkten 2* motsvarar 6 kap. 16 d § fjärde stycket och *punkten 3* motsvarar 6 kap. 16 e § andra stycket LEK (se prop. 2010/11:46 s. 23 f. och 76 f. och prop. 2018/19:86 s. 36 f. och 113 f.).

Förbud mot avlyssning m.m.

27 § Utöver det som anges i 1–3 och 31 §§ får inte någon annan än berörda användare ta del av eller på något annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande som överförs i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller med

en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande, om inte en av användarna har samtyckt till behandlingen.

Detta hindrar inte

1. sådan lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföring av ett elektroniskt meddelande eller i den utsträckning lagringen är nödvändig för driften av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst,

2. att andra får tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet ändå är allmänt tillgängligt och om tillgången ges endast för att effektivisera den fortsatta överföringen till andra mottagare och om uppgifter om vem som har begärt att få informationen utplånas, eller

3. att någon i en radiomottagare avlyssnar eller på något annat sätt, genom att använda en sådan mottagare, får tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande som inte är avsett för denne eller för allmänheten.

Första stycket gäller inte när en tillhandahållare av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster behandlar uppgifter i enlighet med förordning (EU) 2021/1232.

Paragrafen reglerar hur uppgifter i elektroniska meddelanden får behandlas. Den motsvarar i huvudsak 6 kap. 17 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 252 f. och 395 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Till skillnad från sin föregångare är paragrafen inte straffsanktionerad. Vid överträdelser av paragrafen ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Paragrafen genomför artiklarna 5.1 och 5.2 i e-dataskyddsdirektivet. I förordning (EU) 2021/1232 fastställs tillfälliga regler om undantag från skyddet för konfidentialitet vid kommunikation som följer av artikel 5.1 i direktiv e-dataskyddsdirektivet. Som en följd av detta införs i ett nytt *tredje stycke* ett undantag från tillämpningen av förbudet i första stycket i de fall tillhandahållare av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster behandlar uppgifter i enlighet med förordningen.

28 § Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst på uttrycklig begäran av användaren eller abonnenten.

Paragrafen reglerar hur uppgifter får lagras i eller hämtas från terminalutrustning. Den motsvarar i sak 6 kap. 18 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 255 f. och 396 och prop. 2010/11:115 s. 133 f. och 183). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

Hemlig avlyssning och signalspaning

29 § En verksamhet ska bedrivas så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs, om verksamheten avser tillhandahållande av

1. ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som inte enbart är avsett för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen, eller

2. tjänster inom ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som består av

a) en allmänt tillgänglig telefonitjänst till en fast nätanslutningspunkt som medger överföring av lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet, eller

b) en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst till en mobil nätanslutningspunkt.

Innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden ska göras tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om frågor som avses i denna paragraf samt får i enskilda fall besluta om undantag från kravet i första stycket.

Paragrafen innebär en skyldighet för operatörer att anpassa verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs. Den motsvarar i sak 6 kap. 19 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 267 f. och 396 f. och prop. 2011/12:55 s. 63 f. och 143). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Vid överträdelser av första och andra styckena och av de föreskrifter som har meddelats i anslutning till paragrafen ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

30 § För att signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet ska kunna inhämtas, ska operatörer som äger tråd där signaler förs över Sveriges gräns överföra dessa till samverkanspunkter. Varje sådan operatör ska anmäla en eller flera samverkanspunkter till den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om samverkanspunkter.

Samtliga operatörer som för signaler i tråd över Sveriges gräns ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådan information de innehar som gör det enklare att ta hand om signalerna.

Samtliga operatörer ska utföra uppgifterna enligt första och andra styckena så att verksamheten inte röjs.

Paragrafen innebär en skyldighet för operatörer att överföra signaler till samverkanspunkter. Den motsvarar i sak 6 kap. 19 a § LEK (se prop. 2006/07:63 s. 83 f. och 142 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Vid överträdelser av paragrafen ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

Tystnadsplikt

31 § Den som i samband med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst har fått del av eller tillgång till följande uppgifter får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon har fått del av eller tillgång till:

1. en uppgift om abonnemang,
2. innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller
3. en annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande.

Tystnadsplikten gäller inte i förhållande till den som har tagit del i utväxlingen av ett elektroniskt meddelande eller som på något annat sätt har sänt eller tagit emot ett sådant meddelande.

Tystnadsplikt enligt första stycket 1 och 3 gäller inte heller i förhållande till innehavaren av ett abonnemang som har använts för ett elektroniskt meddelande.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt och undantag från tystnadsplikten. Den motsvarar i sak 6 kap. 20 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 271 f. och 397). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Genom ett tillägg i första stycket undantas nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster från tystnadsplikten. Det innebär att paragrafen har samma tillämpningsområde som sin föregångare.

32 § Tystnadsplikt enligt 31 § första stycket gäller även för en uppgift som hänför sig till

1. en åtgärd att kvarhålla försändelser enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken,
2. en angelägenhet som avser användning av hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 27 kap. 18 eller 19 § rättegångsbalken eller tekniskt bistånd med hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller med hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 4 kap. 25 b § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
3. en angelägenhet som avser inhämtning av signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet,
4. inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet,
5. en begäran om utlämnande av uppgift om abonnemang enligt 33 § första stycket 2,
6. ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken, och
7. en begäran om utlämnande av en uppgift om tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster enligt 33 § första stycket 5.

Paragrafen innehåller ytterligare bestämmelser om tystnadsplikt. Den motsvarar 6 kap. 21 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 271 f. och 397, prop. 2011/12:55 s. 114 f. och 144 och prop. 2020/21:72 s. 30 f. och 74). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

33 § Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst och som då har fått del av eller tillgång till en uppgift som avses i 31 § första stycket ska på begäran lämna

1. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 till
  - a) en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten bedömer att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,
  - b) Finansinspektionen, om inspektionen bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG,
  - c) Finansinspektionen, om inspektionen bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn när det gäller någon av bestämmelserna i 4 a kap.

1–8 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster eller 1 kap. 5 § eller 4 kap. 7, 8, 9, 10, 11 eller 14 § lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

d) Konsumentombudsmannen, om ombudsmannen bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden eller marknadsföringslagen (2008:486), när det är fråga om en misstänkt överträdelse av unionslagstiftning som skyddar konsumenternas intressen enligt bilagan till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004,

e) Konsumentverket, om verket bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn enligt lagen (2019:59) med kompletterande bestämmelser till EU:s geoblockeringsförordning,

f) Kronofogdemyndigheten, om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

g) Läkemedelsverket, om verket bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse i ett ärende om tillsyn när det gäller bestämmelserna om marknadsföring i 12 kap. läkemedelslagen (2015:315),

h) Polismyndigheten, om myndigheten bedömer att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

i) Polismyndigheten eller en åklagarmyndighet, om myndigheten bedömer att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra en underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, och

j) Skatteverket, om verket bedömer att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

2. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet,

3. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 och 3 till en regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler,

4. en uppgift som avses i 31 § första stycket 1 och 3 samt uppgift om i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits till Polismyndigheten, om myndigheten bedömer att uppgiften behövs i samband med efterforskning av personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det finns fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa, och

5. en uppgift som avses i 31 § första stycket 3 om vilka övriga tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster som har deltagit vid överföringen av ett meddelande som omfattas av ett föreläggande att bevara en viss lagrad uppgift enligt 27 kap. 16 § rättegångsbalken till den myndighet som meddelat föreläggandet.

Ersättning för att lämna ut andra uppgifter enligt första stycket 3 än lokaliseringssuppgifter ska vara skäligen med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att på begäran lämna ut vissa uppgifter som enligt 31 § första stycket omfattas av tystnadsplikt. Den motsvarar i sak 6 kap. 22 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 271 f. och 397, prop. 2010/11:115 s. 118 f. och 183 f., prop. 2011/12:55 s. 63 f. och 144 f., prop. 2016/17:22 s. 161 f. och 418, prop. 2019/20:120 s. 79 f.

och 114 f. och prop. 2020/21:72 s. 38 f. och 74 f.). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

Genom ett tillägg i första stycket undantas nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster från uppgiftsskyldigheten. Det innebär att paragrafen har samma tillämpningsområde som sin föregångare. Vid en överträdelse av första stycket ska tillsynsmyndigheten besluta om sanktionsavgift, se 12 kap. 1 §.

34 § Den som i något annat fall än de som avses i 31 § första stycket och 32 § i en radiomottagare har avlyssnat eller på något annat sätt, genom att använda en sådan mottagare, har fått tillgång till ett radiobefordrat meddelande i ett elektroniskt kommunikationsnät som inte är avsett för denne eller för allmänheten får inte obehörigen föra det vidare.

I paragrafen finns en bestämmelse om tystnadsplikt. Den motsvarar i sak 6 kap. 23 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 397 och prop. 2011/12:55 s. 63 f. och 145). Övervägandena finns i avsnitt 18.3.

35 § I det allmännas verksamhet ska offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i stället för 31–34 §§.

Paragrafen hänvisar till offentlighets- och sekretesslagen i fråga om tystnadsplikt och sekretess i det allmännas verksamhet. Den motsvarar 6 kap. 2 § tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 248 f. och 390). Övervägandena finns i avsnitt 18.1.

10 kap. Uppgiftsskyldighet

1 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till regleringsmyndigheten som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 26 och 29 §§ och 4 kap. 3 och 7 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till nytta för konsumenterna,

3. klart definierade statistiska ändamål, rapporter och studier,

4. marknadsanalys enligt 5 kap. 5 §, inbegripet uppgifter om marknader i efterföljande led eller slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till analyserade marknader,

5. beslut om skyldigheter enligt 5 kap.,

6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och nummer,

7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka

a) grossisttjänster som har gjorts tillgängliga för konkurrenter,

b) täckning och utbyggnad inom landet,

c) uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har, eller

d) identifieringen av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt geografiska kartläggningar, och

8. genomförande av geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Om de uppgifter som kan lämnas enligt första stycket 7 och 8 inte är tillräckliga, har regleringsmyndigheten rätt att på begäran få sådana upplysningar och handlingar av andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer.

Uppgifter som avses i första stycket 2–8 får inte begäras in före ett marknadsinträde eller som villkor för detta.

Paragrafen anger vilka uppgifter, utöver uppgifter som behövs för tillsyn, som företag och i förekommande fall enskilda tillståndshavare är skyldiga att lämna till regleringsmyndigheten. Den motsvarar i huvudsak 8 kap. 1 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 285 f. och 401 f. och prop. 2010/11:115 s. 142 f. och 191 f.). Paragrafen genomför artiklarna 20.1 första stycket andra meningen och andra stycket (delvis), 21.1 första stycket c–i, 22.1 fjärde stycket andra meningen och 48.4 (delvis). Övervägandena finns i avsnitt 19.1.

Första stycket anger de situationer när en uppgiftsskyldighet föreligger. Punkterna 1, 2 och 5 motsvarar i sak 8 kap. 1 § första stycket 1, 2 och 5 LEK.

I *punkten 3* läggs det till att uppgifter även får begäras in som underlag för rapporter och studier.

I *punkten 4* klargörs att uppgiftsskyldigheten även omfattar uppgifter om marknader i efterföljande led eller slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till analyserade marknader.

I *punkten 6* införs en ny skyldighet att lämna uppgifter som behövs för att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av nummer.

I *punkten 7* läggs det till att uppgifter även får begäras in om sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka täckning och utbyggnad inom landet, uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har eller identifieringen av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt geografiska kartläggningar.

Punkten 8 är ny. Den gör det möjligt att få nödvändigt underlag för att göra geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Även *andra stycket* är nytt. Det innebär att tillsynsmyndigheten kan få uppgifter även av andra företag än de som omfattas av lagen men som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer. Ett sådant annat företag som är skyldigt att lämna uppgifter till regleringsmyndigheten kan t.ex. vara ett företag som har skyldigheter enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät. Uppgiftsskyldigheten gäller bara uppgifter enligt punkterna 7 och 8. En grundläggande förutsättning är att uppgifterna inte kan fås av den som omfattas av lagen.

Av *tredje stycket* framgår att uppgifter inte kan begäras in före ett marknadsinträde i andra fall än när uppgifter behövs för beviljande av tillstånd att använda radiosändare eller nummer eller för medgivande till överlåtelse eller uthyrning av sådana tillstånd.

2 § En operatör som enligt 5 kap. 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet ska på begäran tillhandahålla regleringsmyndigheten redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

Paragrafen innehåller en uppgiftsskyldighet för redovisningsuppgifter i vissa fall. Den genomför artikel 20.1 tredje stycket i EU-direktivet. Paragrafen motsvarar i sak 8 kap. 1 § andra stycket LEK (se prop. 2010/11:115 s. 142 f. och 191 f.). Övervägandena finns i avsnitt 19.1.

3 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till regleringsmyndigheten som behövs för att den ska kunna lämna information till Berec och Byrån för stöd till Berec i enlighet med artikel 40 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009.

Paragrafen anger att företag är skyldiga att lämna uppgifter som behövs för att regleringsmyndigheten i sin tur ska kunna lämna uppgifter till Berec och Berecbyrån. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen kompletterar artikel 40.5 i Berecförordningen (EU) 2018/1971 och genomför artikel 21.1 första stycket j i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 19.2.

Enligt artikel 40 i Berecförordningen (EU) 2018/1971 ska regleringsmyndigheten förse Berec eller Berecbyrån med den information som krävs för att dessa organ ska kunna utföra sina uppgifter. Berec definieras i 1 kap. 7 §. Berecs uppgifter framgår av artikel 4 i förordningen och består bland annat i att bistå och ge råd till regleringsmyndigheter och EU-institutioner beträffande tekniska frågor om elektronisk kommunikation, att bistå Europeiska kommissionen i utarbetandet av lagstiftningsförslag och att avge yttranden när det gäller bl.a. förslag till nationell SMP-reglering. Berecbyråns uppgifter framgår av artikel 5 i förordningen och inkluderar bl.a. att utarbeta rapporter om utvecklingen av den europeiska marknaden för elektronisk kommunikation, att hjälpa Berec att upprätta och upprätthålla register och databaser samt att tillhandahålla annat administrativt stöd till Berec.

4 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar till Berec som organet behöver för kontroll av att dess yttranden följs.

Paragrafen innebär att företag i vissa fall är skyldiga att lämna uppgifter direkt till Berec. Den saknar motsvarighet i LEK. Paragrafen genomför artikel 20.1 första stycket (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.2.

Enligt artikel 40.1 c i Berecförordningen (EU) 2018/1971 ska Berec bl.a. avge yttranden om lösning av gränsöverskridande tvister i enlighet med artikel 27 i EU-direktivet, om förslag till nationell SMP-reglering och om möjligheten för slutanvändare att nå varandra i enlighet med artikel 61.2 i EU-direktivet. Berec definieras i 1 kap. 7 §.

5 § Information som ska offentliggöras enligt denna lag eller enligt de skyldigheter, villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten innan den offentliggörs.

Paragrafen innehåller en skyldighet att lämna information som ska offentliggöras till tillsynsmyndigheten. Den motsvarar i huvudsak 7 kap. 3 § tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 398). Paragrafen genomför artiklarna 103.1 (delvis) och 104.1 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 19.3.

Skyldigheten ändras på så sätt att informationen endast behöver lämnas på begäran av tillsynsmyndigheten. Bestämmelser om offentliggörande av information finns i 7 kap. 5 och 6 §§.

6 § Regleringsmyndigheten får besluta om en skyldighet att särredovisa verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster för den som

1. bedriver verksamhet som ska anmälas enligt 2 kap. 1 §, och
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än sådana som omfattas av denna lag.

Paragrafen gör det möjligt att införa krav på särredovisning. Den motsvarar i sak 8 kap. 16 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 286 f. och 407 och prop. 2010/11:115 s. 195). Paragrafen genomför artikel 17.1 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 19.4.

11 kap. Tillsyn

Tillsynsområdet

1 § Tillsynsmyndigheten ska ha tillsyn över att lagen, de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheten ska också ha tillsyn över att rättsakter som har antagits med stöd av följande bestämmelser följs:

1. artiklarna 40.5, 57.2, 75.1, 102.3, 109.8 och 116 i direktiv (EU) 2018/1972, och
2. artikel 4.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation).

Paragrafen anger tillsynsområdet. Den genomför artiklarna 30.1 första stycket, 76.3, 78.4 och 79.4 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.1 och 20.5.

Första stycket motsvarar i huvudsak 7 kap. 1 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 298 och 397). Uttrycket i anslutning till lagen används för att klargöra att hänvisningen avser att träffa såväl föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen som föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen. Tillsynen utökas till att även omfatta beslut om åtaganden som har meddelats med stöd av lagen. Sådana beslut fattas med stöd av 5 kap. 22 §, se författningskommentaren till den paragrafen.

Enligt *andra stycket* omfattar tillsynsansvaret även vissa genomförandeakter och delegerade akter som Europeiska kommissionen antar. *Punkten 1* avser rättsakter som har antagits med stöd av vissa bestämmelser i EU-direktivet. Sakområdena för rättsakterna motsvarar delvis de som omfattades av 7 kap. 1 § andra stycket 1 och 2 LEK (se prop. 2013/14:72 s. 27 f. och 36). *Punkten 2* motsvarar i huvudsak 7 kap. 1 § andra stycket 3 LEK (se prop. 2013/14:72 s. 29 och 36). Hänvisningen ändras så att den inte avser en viss angiven lydelse utan den vid varje tidpunkt gällande lydelsen (s.k. dynamisk hänvisning).

Tillträde till utrymmen

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, där verksamhet som omfattas av denna lag bedrivs.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till vissa utrymmen för att kunna bedriva en effektiv tillsyn. Den motsvarar 7 kap. 2 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 298 f. och 397 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.

Uppgifter som behövs för tillsynen

3 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Om de uppgifter som kan lämnas enligt första stycket inte är tillräckliga, får tillsynsmyndigheten förelägga andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer att tillhandahålla sådana upplysningar eller handlingar.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten rätt att få de uppgifter som behövs för tillsynen. Den genomför artiklarna 20.1 första och andra styckena, 21.1 första stycket a och b, 30.1 andra stycket, 30.4 och 76.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.2.

Första stycket motsvarar delvis 7 kap. 3 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 298 och 398 f. och prop. 2013/14:72 s. 30 och 36). Stycket ger tillsynsmyndigheten en generell rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen.

Andra stycket är nytt. Det innebär att tillsynsmyndigheten kan få uppgifter även av andra företag än dem som omfattas av lagen men som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer. Det kan t.ex. vara företag som tillhandahåller innehållstjänster eller som tillhandahåller kommunikationstjänster som faller utanför definitionen av elektroniska kommunikationstjänster, t.ex. applikationer där det finns en chattfunktion men den funktionen inte är det huvudsakliga syftet med tjänsten. Även andra företag som inte omfattas av lagen men som har skyldigheter enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät kan föreläggas att lämna upplysningar och handlingar. En grundläggande förutsättning för ett sådant föreläggande är att uppgifterna behövs för tillsynen och att tillräckliga uppgifter inte kan fås av den som omfattas av lagen.

Tredje stycket motsvarar i huvudsak 7 kap. 3 § andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 298 och 398). Det görs även en hänvisning till andra stycket, vilket innebär att även förelägganden som riktas till andra företag än dem som omfattas av lagen men som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer kan förenas med vite.

Verkställighet

4 § Tillsynsmyndighetens beslut som avser åtgärder för tillsynen enligt detta kapitel får verkställas av Kronofogdemyndigheten. Då gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Paragrafen behandlar möjligheten till verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut om åtgärder. Den motsvarar i sak 7 kap. 2 § andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 298 f. och 397 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6.

Tillsynsåtgärder

5 § Om tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte följer lagen eller de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, ska myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig inom skälig tid.

Första stycket gäller även i fråga om den som tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka inte följer en genomförandeåtgärd som avses i 1 § andra stycket eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger.

Paragrafen innebär att den som är föremål för tillsyn alltid ska ha möjlighet att yttra sig över en underrättelse om en påstådd överträdelse. Den motsvarar i huvudsak 7 kap. 4 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 299 och 398, prop. 2010/11:115 s. 139 f. och 185 f. och prop. 2013/14:72 s. 27 f. och 36). Paragrafen genomför artikel 30.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.3.

Eftersom tillsynen enligt 1 § även omfattar beslut om åtaganden som har meddelats med stöd av lagen, läggs sådana beslut till. Av 15 kap. 4 § framgår att ett beslut om underrättelse inte går att överklaga. Uttrycket i anslutning till lagen används för att klargöra att hänvisningen avser att träffa såväl föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen som föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

6 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 5 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid. Om ett föreläggande inte följs får tillsynsmyndigheten, efter utgången av den tid som angetts i underrättelsen enligt 5 §,

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som har åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden som behövs för att lagen eller de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas.

Om en radiosändare har använts i mindre omfattning än tillståndsvillkoren medger, får dock tillståndet inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förelägganden för att komma till rätta med överträdelser. Den motsvarar i sak 7 kap. 5 § LEK (se prop.

2002/03:110 s. 299 f. och 398 f. och prop. 2010/11:115 s. 140 och 185 f.). Paragrafen genomför artiklarna 29.1, 30.3, 30.5 och 45.7 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.3.

Förelägganden, som kan innebära en skyldighet att göra något eller ett förbud, kan meddelas i samband med en underrättelse enligt 5 § eller senare, beroende på vad som bedöms mest lämpligt utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Eftersom tillsynen enligt 1 § även omfattar beslut om åtaganden som har meddelats med stöd av lagen, läggs sådana beslut till. Uttrycket i anslutning till lagen används för att klargöra att hänvisningen avser att träffa såväl föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen som föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

7 § Ett tillstånd får återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet,
2. tillståndshavaren trots påminnelse inte har betalat en avgift enligt 14 kap. 1, 2 eller 3 §, eller
3. tillståndshavaren begär att tillståndet ska återkallas.

Ett tillstånd att använda radiosändare får därutöver återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket har upphört att gälla och det inte finns särskilda skäl som talar mot en återkallelse,
2. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,
3. radioanvändningen har orsakat skada för Sveriges säkerhet eller det kan antas att radioanvändningen kommer att orsaka sådan skada, eller
4. tillståndet har beviljats för annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme med stöd av 3 kap. 7 § och det därefter har uppkommit efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart i fall som avses i 3 kap. 28 § och 4 kap. 9 §.

Paragrafen innebär att tillstånd i vissa situationer får återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart. Den motsvarar i huvudsak 7 kap. 6 § första och andra styckena LEK (se prop. 2002/03:110 s. 165, 300 och 399 och prop. 2019/20:15 s. 31 f. och 47). Paragrafen genomför artiklarna 18 (delvis), 19.1–19.3 (delvis) och 45.3 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.4.

I *andra stycket punkten 4* finns en ny grund för återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor för annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme. Bestämmelsen genomför artikel 45.3 i EU-direktivet. På motsvarande sätt som vid beviljande av sådant tillstånd enligt 3 kap. 7 § måste bedömningen av om det finns efterfrågan på användning av ett harmoniserat frekvensutrymme utgå från sannolikheten för att eventuella intressenter kommer att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren inom en inte alltför avlägsen framtid. Om det intresse som visats bygger på mycket vaga påståenden bör det inte hindra en annan användning. För att inte hindra harmoniserad användning av frekvensutrymmet bör dock kravet på vad en intressent ska presentera inte sättas särskilt högt.

Av 8 § framgår att återkallelse inte får ske om det är tillräckligt att i stället ändra tillståndsvillkoren.

8 § Ett tillstånd får återkallas enligt 7 § första stycket 1 eller andra stycket endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Ett tillstånd att använda radiosändare får återkallas eller tillståndsvillkoren ändras på grund av förändringar i radiotekniken endast om det finns synnerliga skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. Det ska då särskilt beaktas i vilken utsträckning ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen har uppnåtts och vilka effekter en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren får för tillståndshavarens verksamhet.

Ett tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket får inte återkallas enligt 7 § andra stycket 3 i detta kapitel.

Paragrafen avgränsar tillämpningen av 7 § i vissa fall. Den genomför artiklarna 18 (delvis), 19.1–19.3 (delvis) och 45.3. Övervägandena finns i avsnitt 20.4.

Första och tredje styckena motsvarar i huvudsak 7 kap. 6 § fjärde respektive tredje stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 300 och 399 och prop. 2019/20:15 s. 31 f. och 47 f.). Första stycket omfattar även den nya grunden för återkallelse av tillstånd som har beviljats för annan användning av ett harmoniserat frekvensutrymme enligt 7 § andra stycket 4.

Andra stycket motsvarar i sak 7 kap. 7 § andra stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 300 och 399).

9 § En frekvenstilldelning för rundradiosändning får ändras, om det är nödvändigt för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sådan verksamhet.

Paragrafen möjliggör ändring av frekvenstilldelning för rundradiosändning. Den motsvarar i sak 7 kap. 7 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 300 och 399). Övervägandena finns i avsnitt 20.4.

10 § När ett tillstånd att använda radiosändare har hyrts ut enligt 3 kap. 29 § och det finns skäl att återkalla tillståndet enligt 6 eller 7 § på grund av omständigheter som hänför sig till hyrestagaren, ska återkallelsen i stället avse medgivandet till uthyrning.

Paragrafen reglerar situationen då det finns skäl att återkalla ett uthyrt tillstånd på grund av hyrestagarens agerande. Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 6 a § LEK (se prop. 2009/10:193 s. 78 och 96). Övervägandena finns i avsnitt 20.4.

11 § Tillsynsmyndigheten får, vid en överträdelse av denna lag, de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast följa lagen eller de beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. meddela ett föreläggande att en verksamhet helt eller delvis ska upphöra.

En förutsättning för ett beslut enligt första stycket är att överträdelsen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, säkerhet eller hälsa eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller andra användare av radiofrekvenser. Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Giltighetstiden för ett sådant beslut får vara högst tre månader. Om rättelse inte har vidtagits, får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Paragrafen möjliggör interimistiska tillsynsåtgärder. Den motsvarar i sak 7 kap. 8 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 300 f. och 399 och prop. 2010/11:115 s. 140 och 186). Paragrafen genomför artikel 30.6 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.3.

Eftersom tillsynen enligt 1 § även omfattar beslut om åtaganden som har meddelats med stöd av lagen, läggs sådana beslut till. Uttrycket i anslutning till lagen används för att klargöra att hänvisningen avser såväl föreskrifter som har meddelats med direkt eller indirekt stöd av lagen som föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 7 § regeringens formen.

12 § En återkallelse av ett tillstånd eller en ändring av tillståndsvillkoren påverkar inte en skyldighet att betala ersättning för ett tillstånd som har beviljats enligt 3 kap. 10 § eller 4 kap. 6 §, om inte något annat bestäms i samband med återkallelsen eller villkorsändringen.

Paragrafen behandlar ersättningsskyldigheten vid en återkallelse av ett tillstånd eller en ändring av tillståndsvillkoren i vissa fall. Den motsvarar i sak 7 kap. 9 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 301 och 399). Övervägandena finns i avsnitt 20.4.

Tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter

13 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten de upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten rätt att vidta tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter. Den kompletterar artikel 18 i roamingförordningen (EU) nr 531/2012 och artikel 6 i TSM-förordningen (EU) 2015/2120. Paragrafen motsvarar i sak 7 kap. 3 § första stycket 6 och andra stycket och 3 a § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 298 f. och 398, prop. 2007/08:1, utg. omr. 22, s. 122 f., prop. 2010/11:115 s. 145 och 184 f., prop. 2012/13:37 s. 7 f., prop. 2013/14:72 s. 30 f. och 36, prop. 2015/16:92

s. 10 f. och 13 och prop. 2018/19:41 s. 11 f. och 18). Övervägandena finns i avsnitt 20.5.

Som anges i kommentaren till 6 § kan ett föreläggande innebära en skyldighet att göra något eller ett förbud.

Hänvisningen till roamingförordningen i *första stycket punkten 1* ändras så att den inte avser en viss angiven lydelse utan den vid varje tidpunkt gällande lydelsen (s.k. dynamisk hänvisning).

Lösning av tvister

14 § Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde eller som tillhandahåller tillhörande faciliteter, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av
  - a) denna lag,
  - b) beslut om skyldigheter, åtaganden eller villkor som har meddelats med stöd av lagen,
  - c) föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, eller
  - d) rättsakter som avses i 1 § andra stycket eller 13 § första stycket 1, eller
2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Om en överenskommelse om tillträde enligt 5 kap. 31 eller 44 § inte har nåtts inom två månader från det att en begäran har tagits emot, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Paragrafen ger en möjlighet att låta tillsynsmyndigheten lösa vissa tvister. Den motsvarar i huvudsak 7 kap. 10 § första stycket LEK (se prop. 2002/03:110 s. 301 f. och 399 f., prop. 2007/08:1, utg. omr. 22, s. 122 f., prop. 2008/09:159 s. 16 f. och 21, prop. 2009/10:193 s. 81 f. och 96, bet. 2009/10:TU18 s. 24 f., prop. 2010/11:115 s. 141 f. och 188 f., prop. 2012/13:37 s. 6 f., prop. 2013/14:72 s. 29 f. och 36 och prop. 2015/16:92 s. 9 f. och 14. Paragrafen genomför artikel 26.1 första meningen i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.6.

I *första stycket* läggs det till att tvistlösning kan ske även mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och företag som tillhandahåller tillhörande faciliteter. Vad som avses med tillhörande faciliteter definieras i 1 kap. 7 §. Eftersom tillsynen enligt 1 § även omfattar beslut om åtaganden som har meddelats med stöd av lagen, läggs sådana beslut till. Uttrycket i anslutning till lagen används för att klargöra att hänvisningen avser såväl föreskrifter som har meddelats med direkt eller indirekt stöd av lagen som föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Andra stycket är delvis nytt. Som hittills kan tvistlösning begäras om en överenskommelse om tillträde till fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad för anläggning av ett bredbandsnät inte har nåtts inom två månader (se prop. 2015/16:73 s. 85 och 129 f.). Sådant tillträde regleras i 5 kap. 31 §.

Därutöver införs en möjlighet till tvistlösning i fråga om tillträde till byggnader, anläggningar och annan egendom som är tekniskt lämpliga för

installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät enligt 5 kap. 44 §, se författningskommentaren till den paragrafen.

Båda parter får begära tvistlösning. Med en överenskommelse om tillträde avses att parterna ska vara överens om villkoren för tillträdet. Därmed kan den som i och för sig har fått tillträde, men som anser att de villkor som har satts upp inte är rättvisa och rimliga, begära tvistlösning.

15 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt 14 §.

Föreläggandet får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten befogenhet att inhämta uppgifter som behövs vid tvistlösning. Den motsvarar i sak 7 kap. 10 a § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 35 f. och 44). Paragrafen genomför artikel 26.1 andra meningen i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.6.

16 § Om en part har hänskjutit en tvist för avgörande enligt 14 §, får tillsynsmyndigheten besluta att inte ta upp tvisten för avgörande, om det med hänsyn till den frågeställning som tvisten har aktualiserat är lämpligare att den avgörs genom en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen.

Om myndigheten inte har vidtagit någon sådan tillsynsåtgärd inom fyra månader från det att en part har hänskjutit tvisten, ska myndigheten på ny ansöka av någon av parterna pröva tvisten enligt 14 §.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten befogenhet att avgöra en tvist inom ramen för den allmänna tillsynen. Den motsvarar i sak 7 kap. 10 b § LEK (se prop. 2004/05:175 s. 282 f. och 304). Paragrafen genomför artikel 26.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.6.

17 § Om det med hänsyn till tvistens art är lämpligare, får tillsynsmyndigheten hänskjuta tvisten till medling, i stället för att ta upp tvisten till prövning eller vidta en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen. Myndigheten ska i ett sådant fall ge parterna tillfälle att föreslå en lämplig person att vara medlare.

Om medling har pågått i fyra månader eller avbrutits dessförinnan utan att parterna kommit överens, ska myndigheten på ny ansöka av någon av parterna pröva tvisten enligt 14 §.

Parterna ska solidariskt betala skälig ersättning till medlaren för arbete och utlägg.

Paragrafen ger tillsynsmyndigheten befogenhet att hänskjuta en tvist till medling. Den motsvarar i sak 7 kap. 11 och 12 §§ LEK (se prop. 2002/03:110 s. 305 och 400). Paragrafen har stöd i artikel 26.2 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.6.

18 § Om en tvist som har hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 14 § också har hänskjutits till en eller flera tillsynsmyndigheter i en annan stat inom Europeiska unionen och tvisten påverkar handeln mellan medlemsstaterna i unionen, ska tillsynsmyndigheten underrätta Berec om tvisten. När tillsynsmyndigheten har lämnat en sådan underrättelse får ärendet inte avgöras förrän Berec har yttrat sig. Om ärendet brådskar med hänsyn till intresset att trygga konkurrensen eller skydda

slutanvändarnas intressen, får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat bestäms.

Tillsynsmyndigheten ska avgöra ärendet inom en månad från det att Berec har yttrat sig och ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

Paragrafen behandlar tvister som har hänskjutits till tillsynsmyndigheter i olika medlemsstater inom EU. Den motsvarar delvis 7 kap. 13 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 400 och prop. 2010/11:115 s. 141 f. och 189). Paragrafen genomför artikel 27 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 20.7.

För att paragrafen ska bli tillämplig krävs enligt *första stycket* att tvisten påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Det kan röra sig om åtgärder som skapar hinder för den inre marknaden bl.a. genom att påverka priserna för användare i andra medlemsstater eller möjligheterna att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster.

Brec ska normalt yttra sig inom fyra månader, se artikel 27.3 i EU-direktivet. Tillsynsmyndigheten får inte avgöra ärendet förrän yttrandet har lämnats. Om det behövs för att trygga konkurrensen eller att skydda slutanvändarnas intressen får dock interimistiska beslut fattas.

Enligt *andra stycket* ska ärendet avgöras inom en månad från det att Berec har yttrat sig. Berecs yttrande ska beaktas i så stor utsträckning som möjligt.

12 kap. Sanktionsavgifter

I kapitlet finns bestämmelser om sanktionsavgifter vid vissa överträdelser av regelverket. Regleringen är ny. Den har stöd i artiklarna 29.1 och 106.7 i EU-direktivet. Reglerna har utformats i nära anslutning till 29–36 §§ lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster.

1 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den som inte

1. tillhandahåller en sammanfattning av avtalet i enlighet med 7 kap. 1 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 102.3 i direktiv (EU) 2018/1772, i den ursprungliga lydelsen,

2. tillämpar villkor om bindningstid och uppsägningstid i enlighet med 7 kap. 8, 13 eller 14 §,

3. uppfyller kraven på nummerportabilitet i enlighet med 7 kap. 19 och 20 §§ och föreskrifter om nummerportabilitet som har meddelats med stöd av 7 kap. 21 § första stycket,

4. vidtar åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster i enlighet med 8 kap. 1 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1772, i den ursprungliga lydelsen,

5. rapporterar om säkerhetsincidenter i enlighet med 8 kap. 3 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1772, i den ursprungliga lydelsen,

6. informerar om hot om säkerhetsincidenter i enlighet med 8 kap. 4 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1772, i den ursprungliga lydelsen,

7. vidtar skyddsåtgärder enligt 8 kap. 5 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

8. vidtar åtgärder för att säkerställa skydd av uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av en tjänst i enlighet med 8 kap. 6 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

9. informerar abonnenter om särskilda risker för bristande skydd av behandlade uppgifter i enlighet med 8 kap. 7 §,

10. underrättar om integritetsincidenter i enlighet med 8 kap. 8 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

11. behandlar uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande i enlighet med 9 kap. 27 §,

12. bedriver sin verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs i enlighet med 9 kap. 29 § första stycket och föreskrifter som har meddelats i anslutning till det stycket,

13. gör innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand i enlighet med 9 kap. 29 § andra stycket och föreskrifter som har meddelats i anslutning till det stycket,

14. överför signaler till samverkanspunkter i enlighet med 9 kap. 30 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen, eller

15. lämnar ut en uppgift i enlighet med 9 kap. 33 §.

En sanktionsavgift enligt första stycket 2 ska, när det är fråga om ett paket enligt 7 kap. 26 §, tas ut endast om överträdelsen avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst eller en överföringstjänst som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Paragrafen reglerar vilka överträdelser som tillsynsmyndigheten ska besluta om sanktionsavgift för. Övervägandena finns i avsnitt 21.4.

Enligt *första stycket* ska en sanktionsavgift tas ut vid överträdelser av lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och bestämmelser i genomförandeakter. Avgiftsskyldigheten bygger på strikt ansvar. Det krävs alltså varken uppsåt eller oaktsamhet för att sanktionsavgift ska kunna åläggas, utan det är tillräckligt att en överträdelse har skett. Tillsynsmyndigheten har enligt 2 § tredje stycket möjlighet att i vissa fall helt eller delvis efterge sanktionsavgiften. Enligt 3 § får tillsynsmyndigheten inte besluta om sanktionsavgift om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och den ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

Hänvisningarna till direktivsbestämmelserna i punkterna 1 och 4–6 är utformade så att de avser direktivet i en viss angiven lydelse, s.k. statisk hänvisning.

Andra stycket reglerar sanktionsavgifter i de fall en överträdelse enligt första stycket 2 avser en tjänst eller terminalutrustning som ingår i ett paket enligt 7 kap. 26 §. En sanktionsavgift ska då tas ut endast om överträdelsen avser en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst eller en överföringstjänst som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Sanktionsavgift kommer alltså främst att tas ut vid överträdelser som avser en internetanlutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst.

2 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. den skada eller risk för skada som har uppstått till följd av överträdelsen,
2. om aktören tidigare har begått en överträdelse, och
3. de kostnader som aktören har undvikit till följd av överträdelsen.

Tillsynsmyndigheten får avstå från att ta ut en sanktionsavgift helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Paragrafen reglerar hur sanktionsavgiften ska bestämmas. Övervägandena finns i avsnitt 21.5 och 21.6.

I *första stycket* fastställs det lägsta och det högsta beloppet för en sanktionsavgift.

Av *andra stycket* framgår de omständigheter som särskilt ska beaktas när en sanktionsavgift bestäms i det enskilda fallet.

Enligt *punkten 1* ska tillsynsmyndigheten särskilt beakta den skada eller risk för skada som har uppstått till följd av överträdelsen. Det kan vara lika allvarligt att det har uppkommit en risk för skada som kan få allvarliga konsekvenser som att det har uppkommit en faktisk skada.

Enligt *punkten 2* ska tillsynsmyndigheten särskilt beakta om aktören tidigare har begått en överträdelse. Det finns skäl att se särskilt allvarligt på upprepade överträdelser som kan anses utgöra ett led i ett systematiskt handlande. Det kan vara fallet då överträdelserna är likartade och ligger nära i tiden.

Enligt *punkten 3* ska tillsynsmyndigheten även beakta de kostnader som aktören har undvikit till följd av överträdelsen. Ju högre sådan besparing, desto högre bör sanktionsavgiften bli.

Dessa omständigheter kan påverka beloppet i försvårande eller förmildrande riktning. Uppräkningen är inte uttömmande, utan hänsyn kan behöva tas till andra omständigheter. Det kan t.ex. vara relevant att beakta hur länge en överträdelse har pågått eller bestämmelsens betydelse för tillsynsområdet. En förmildrande omständighet kan vara att den avgiftsskyldige har samarbetat med tillsynsmyndigheten för att komma till rätta med överträdelsen.

Enligt *tredje stycket* får tillsynsmyndigheten i undantagsfall avstå från att ta ut en sanktionsavgift helt eller delvis. Det kan t.ex. vara fråga om en bagatellartad överträdelse som inte har varit till men för något allmänt eller enskilt intresse. En överträdelse kan vara ursäktlig och leda till jämkning av avgiften om det har varit närmast omöjligt för den avgiftsskyldige att upptäcka överträdelsen eller om den på annat sätt varit utanför den avgiftsskyldiges kontroll. Avsikten är dock inte att sanktionsavgiften ska sättas ned på grund av bristande kännedom om reglerna, dålig ekonomi, tidsbrist, bristande rutiner eller liknande.

3 § En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömning av vitet.

Paragrafen syftar till att hindra dubbla prövningar och sanktioner av samma överträdelse. Övervägandena finns i avsnitt 21.7.

Om ett vitesföreläggande inte följs, kan tillsynsmyndigheten välja att ansöka om utdömande av vitet eller att besluta om en sanktionsavgift om förutsättningarna för det är uppfyllda. När en domstolsprocess om utdömande av vite har inletts är dock tillsynsmyndigheten förhindrad att besluta om sanktionsavgift för samma överträdelse.

4 § En sanktionsavgift får endast beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

Paragrafen reglerar bl.a. preskriptionstiden för sanktionsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 21.8.

Första stycket innebär att kommunikation enligt 25 § förvaltningslagen (2017:900) måste ske inom två år för att en sanktionsavgift ska få beslutas. Bevisbördan för att kommunikation har skett ligger på tillsynsmyndigheten. Tidsfristen räknas från när överträdelsen ägde rum. I fråga om en överträdelse som skett löpande under viss tid är det tillräckligt att kommunikation sker inom två år från det att överträdelsen upphörde för att en sanktionsavgift ska kunna åläggas.

Andra stycket innebär att ett beslut om sanktionsavgift ska delges den avgiftsskyldige med hjälp av något av de förfaranden för delgivning som regleras i delgivningslagen (2010:1932).

5 § En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsökningsbalken.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Paragrafen reglerar betalning och indrivning av sanktionsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 21.8.

Om avgiften inte betalas inom den angivna tiden, är tillsynsmyndigheten skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m. Sanktionsavgift som inte betalats inom angiven tid får verkställas enligt utsökningsbalken. Det innebär att den kan drivas in utan att det krävs något domstolsavgörande.

6 § En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Paragrafen anger en bortre tidsgräns för när en sanktionsavgift kan drivas in. Övervägandena finns i avsnitt 21.8.

En beslutad sanktionsavgift preskriberas i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

13 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. använder radiosändare utan tillstånd om ett sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett tillståndsvillkor, eller
2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 3 kap. 25 § andra stycket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för vissa överträdelser vid användning av bl.a. radiosändare. Den motsvarar i sak 7 kap. 14 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 246 f. och 330 och prop. 2002/03:110 s. 400). Övervägandena finns i avsnitt 6.

2 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 9 kap. 34 § ska dömas till böter. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet lagrar eller hämtar uppgifter i strid med 9 kap. 28 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 5 kap. 2 § eller 9 kap. 31 eller 32 § finns i brottsbalken.

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för vissa överträdelser av bestämmelser om integritetsskydd. Den motsvarar i huvudsak 7 kap. 15 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 166 f. och 314 och prop. 2002/03:110 s. 400 f.). Övervägandena finns i avsnitt 6 och 21.4.

Det hittillsvarande straffansvaret för överträdelser av förbudet mot behandling av uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande ersätts med en möjlighet att ålägga företaget sanktionsavgift vid överträdelser av förbudet, se 12 kap. 1 § första stycket 11. För en enskilds överträdelser finns det straffbestämmelser i 4 kap. 8, 9 b och 9 c §§ brottsbalken om brytande av post- och telehemlighet, förberedelse till sådant brott och dataintrång.

3 § Radiosändare eller elektriska eller elektroniska anläggningar som har varit föremål för brott enligt 1 § kan förklaras förverkade. Då ska bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken tillämpas.

Paragrafen reglerar förverkande av utrustning som varit föremål för brott. Den motsvarar i sak 7 kap. 16 § LEK (se prop. 1992/93:200 s. 246 f. och 330 och prop. 2002/03:110 s. 401). Övervägandena finns i avsnitt 6.

4 § Om någon har ålagts att betala konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 5 § konkurrenslagen (2008:579) eller dömts att betala vite enligt 6 kap. 2 § samma lag, får vite enligt denna lag inte dömas ut för samma förfarande.

Paragrafen syftar till att hindra dubbla prövningar och sanktioner av samma förfarande på marknaden. Den motsvarar 7 kap. 17 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 174 f. och 401 och prop. 2007/08:135 s. 242). Övervägandena finns i avsnitt 6.

14 kap. Avgifter

1 § Reglerings- eller tillsynsmyndigheten får ta ut en handläggningsavgift av den som

1. anmäler verksamhet enligt 2 kap. 1 §, eller
2. ansöker om tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 26 eller 29 § eller 4 kap. 3 eller 7 §.

Handläggningsavgiften ska motsvara myndighetens kostnader för handläggningen av ärendet.

2 § Reglerings- eller tillsynsmyndigheten ska ta ut en årlig avgift av den som

1. bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 §, eller
2. har tillstånd enligt 3 kap. 1 § eller 4 kap. 3 §.

De årliga avgifterna ska sammantagna motsvara de kostnader som myndigheterna, utöver 1 §, har för sina verksamheter enligt denna lag. Avgifterna ska fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

Paragraferna reglerar handläggningsavgifter och årliga avgifter. De motsvarar i sak 8 kap. 17 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 287 f. och 407 f. och prop. 2009/10:193 s. 97). Paragraferna har stöd i artikel 16 i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 22.

3 § Den som bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 § ska betala en avgift för finansiering av åtgärder mot allvariga fredstida hot och påfrestningar som gäller elektronisk kommunikation. Avgifterna ska fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet.

Paragrafen reglerar avgifter för finansiering av vissa beredskapsåtgärder. Den motsvarar i sak 8 kap. 18 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 292 f. och 408). Övervägandena finns i avsnitt 6.

15 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande

1 § En myndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas är myndigheten motpart i domstolen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kammarrättens avgörande får inte överklagas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av beslut. Den motsvarar i sak 8 kap. 19 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 307 f. och 408, prop. 2006/07:119 s. 27 f. och 46 och prop. 2019/20:15 s. 39 f. och 48). Paragrafen genomför artiklarna 30.7 och 31.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 23.

2 § Ett beslut enligt denna lag får överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått parten emot, och av någon annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

Säkerhetspolisen och Försvarmakten får överklaga ett beslut som gäller

1. beviljande av ett tillstånd att använda radiosändare eller medgivande att överlåta eller hyra ut ett sådant tillstånd,
2. att förena ett tillstånd att använda radiosändare med villkor, eller
3. återkallelse av ett tillstånd att använda radiosändare eller ändring av villkor i ett sådant tillstånd.

Paragrafen anger vem som får överklaga ett beslut. Den motsvarar i sak 8 kap. 19 a § LEK (se prop. 2008/09:159 s. 12 f. och 21 f. och prop. 2019/20:115 s. 39 f. och 48). Paragrafen genomför artiklarna 30.7 och 31.1 (delvis) i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 23.

3 § Ett beslut enligt 5 kap. 5 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad får överklagas endast i samband med att ett beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som avses i 5 kap. 8 § överklagas.

Ett beslut enligt 3 kap. 9 § att begränsa antalet tillstånd och ett beslut enligt 3 kap. 10 § eller 4 kap. 6 § att utfärda en allmän inbjudan till ansökan får överklagas endast i samband med att ett beslut i fråga om tillstånd att använda radiosändare eller nummer överklagas.

Paragrafen anger att vissa beslut inte får överklagas särskilt. Den motsvarar i huvudsak 8 kap. 20 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 307 f. och 408 f. och prop. 2010/11:115 s. 41 och 90). Övervägandena finns i avsnitt 23.

I *andra stycket* görs ett tillägg om att beslut att utfärda en allmän inbjudan till ansökan om att använda radiosändare eller nummer inte får överklagas särskilt. I ett beslut att utfärda en allmän inbjudan anges uppgifter om det förfarande som ska användas, vilka förutsättningarna är för att delta i förfarandet samt vilka tillståndsvillkor som ett tillstånd kommer att förenas med, se vidare författningskommentaren till 3 kap. 10 och 11 §§ och 4 kap. 6 §.

4 § Ett beslut om underrättelse enligt 11 kap. 5 §, ett beslut om föreläggande enligt 11 kap. 15 § och ett beslut om att inte ta upp en tvist för avgörande enligt 11 kap. 16 § första stycket får inte överklagas.

Paragrafen anger att vissa beslut inte får överklagas. Den motsvarar 8 kap. 21 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 309 och 409 och prop. 2006/07:119 s. 35 f. och 46). Övervägandena finns i avsnitt 23.

5 § Ett beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen gäller omedelbart, om inte något annat har bestämts.

Paragrafen anger att beslut som huvudregel gäller omedelbart. Den motsvarar i sak 8 kap. 22 § LEK (se prop. 2002/03:110 s. 307 f. och 409). Paragrafen genomför artikel 31.1 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 23.

Handläggning i domstol

Skyndsamt handläggning

6 § Ett mål i förvaltningsrätt och kammarrätt ska handläggas skyndsamt, om det avser överprövning av

1. ett beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad enligt 5 kap. 5 § andra stycket,
2. ett beslut om åläggande av skyldigheter med stöd av 5 kap. 8 eller 24 §,
3. ett beslut i ett tillsynsärende enligt 11 kap. 6 §, om tillsynen avsett kontroll av att ett beslut som anges i 2 följs, eller

4. ett beslut vid prövning av en tvist enligt 11 kap. 14 §, om tvisten grundar sig på ett beslut som anges i 2.

Paragrafen anger att vissa mål i domstol ska handläggas skyndsamt. Den motsvarar i sak 8 kap. 23 § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 25 f. och 47 f. och prop. 2010/11:115 s. 41 och 124). Övervägandena finns i avsnitt 23.

7 § I ett mål som avses i 6 § får en part i förvaltningsrätten åberopa en ny omständighet eller ett nytt bevis efter det att fyra månader har gått från det att tiden för överklagande har gått ut, endast om parten gör sannolikt att parten inte hade kunnat åberopa omständigheten eller beviset tidigare eller haft annan giltig ursäkt att inte göra det.

I ett mål som avses i 6 § får en ny omständighet eller ett nytt bevis åberopas först i kammarrätten endast om det finns synnerliga skäl.

Paragrafen anger vissa begränsningar i möjligheten att åberopa nya omständigheter eller bevis i domstol. Den motsvarar i sak 8 kap. 24 § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 31 f. och 47 f.). Övervägandena finns i avsnitt 23.

Domstolarnas sammansättning

8 § Vid prövningen av mål som avses i 6 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Paragrafen reglerar förvaltningsrättens sammansättning i vissa mål. Den motsvarar i sak 8 kap. 25 § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 17 f. och 48 f.). Övervägandena finns i avsnitt 23.

9 § Vid prövningen av mål som avses i 6 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

Paragrafen reglerar kammarrättens sammansättning i vissa mål. Den motsvarar 8 kap. 26 § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 17 f. och 49, prop. 2012/13:45 s. 190 och prop. 2017/18:279 s. 25 f. och 58). Övervägandena finns i avsnitt 23.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 8 och 9 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Paragrafen reglerar förordnande av ekonomiska experter i domstol. Den motsvarar i sak 8 kap. 27 § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 17 f. och 50). Övervägandena finns i avsnitt 23.

Inhibition

11 § När en domstol enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) tar ställning till om ett beslut som har fattats med stöd av denna lag tills vidare inte ska gälla, ska domstolen särskilt beakta det som anges om lagens syfte i 1 kap. 1 §.

Paragrafen anger vad som särskilt ska beaktas vid beslut om inhibition. Den motsvarar i sak 8 kap. 28 § LEK (se prop. 2006/07:119 s. 21 f. och 50). Övervägandena finns i avsnitt 23.

29.2 Förslaget till lag om införande av lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation

Tidpunkt för ikraftträdande

1 § Lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation och denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

Paragrafen anger när lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation (nedan den nya lagen om elektronisk kommunikation) och den förevarande införelagen träder i kraft. Övervägandena finns i avsnitt 27.1.

Lagar som upphävs

2 § Genom denna lag upphävs

1. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, och
2. lagen (2003:390) om införande av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen innebär att den hittillsvarande lagen om elektronisk kommunikation (nedan LEK) och LEK:s införelag upphävs. Övervägandena finns i avsnitt 27.1.

Fortsatt giltighet av äldre beslut

3 § Tillstånd, medgivanden, förelägganden, förbud, villkor, undantag, ålägganden och andra beslut som har meddelats med stöd av den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande äldre bestämmelser, eller föreskrifter som har meddelats med stöd av sådana bestämmelser, gäller fortfarande. Besluten ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen, om inte något annat följer av denna lag.

Paragrafen innebär att beslut som har meddelats enligt LEK eller motsvarande äldre bestämmelser fortsätter att gälla och anses meddelade enligt

den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Utgångspunkten är alltså att beslut som gäller vid ikraftträdandet av den nya lagen om elektronisk kommunikation har fortsatt giltighet. Detta förutsätter dock att beslutet i fråga kan meddelas med stöd av någon motsvarande bestämmelse i den nya lagen, se 4 §. När det gäller beslut om skyldigheter som i och för sig fortsätter att gälla är regleringsmyndigheten skyldig att upphäva eller ändra skyldigheter som inte bedöms förenliga med den nya lagen, se 5 kap. 34 §. Ålagda skyldigheter måste även fortsatt uppfylla kravet på proportionalitet.

Paragrafen omfattar t.ex. tillstånd och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av den upphävda lagen (1993:599) om radiokommunikation. I fråga om tillstånd för tillhandahållande av mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana tjänster som har meddelats med stöd av den upphävda telelagen eller motsvarande äldre bestämmelser gäller i stället 5 §.

4 § Beslut om skyldigheter som har meddelats enligt den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och som inte kan åläggas enligt någon motsvarande bestämmelse i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation gäller inte längre. Detsamma gäller i fråga om förelägganden och förbud som inte kan meddelas enligt lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen klargör att för fortsatt giltighet av beslut om skyldigheter, liksom beslut om tillsynsåtgärder, krävs det att beslutet kan fattas med stöd av motsvarande bestämmelser i den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

I de fall beslutet har meddelats med stöd av bestämmelser som har upphävts genom ikraftträdandet av den nya lagen om elektronisk kommunikation gäller beslutet inte längre. Det gäller t.ex. beslut om att godta ett frivilligt åtagande om funktionell separation enligt 4 kap. 12 c § LEK och åläggande av skyldigheter för företag med betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad enligt 5 kap. 13 § LEK.

Även om bestämmelserna om tillsynsåtgärder i den nya lagen om elektronisk kommunikation har en annan utformning kan förbud på samma sätt som hittills meddelas med stöd av den nya lagen, se författningskommentaren till t.ex. 11 kap. 6 § i den nya lagen om elektronisk kommunikation. Tidigare meddelade förbud gäller alltså fortfarande om ett föreläggande med motsvarande innebörd kan meddelas med stöd av den nya lagen.

5 § Tillstånd för tillhandahållande av mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana tjänster som har meddelats med stöd av 7 § i den upphävda telelagen (1993:597) eller motsvarande äldre bestämmelser gäller fortfarande. Ett sådant tillstånd ska anses meddelat med stöd av 3 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation för samma radioanvändning som tillståndet avser.

Villkor för sådana tillstånd som har meddelats med stöd av 15 § första stycket 3 och 4 i den upphävda telelagen ska anses meddelade med stöd av 3 kap. 12–14 §§ lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen innebär att tillstånd enligt den upphävda telelagen, eller motsvarande äldre bestämmelser, för tillhandahållande av mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana tjänster med tillhörande villkor fortsätter att

gälla och anses meddelade enligt den nya lagen om elektronisk kommunikation. Den motsvarar 5 § andra stycket och 7 § 2 LEK:s införandelag (se prop. 2002/03:110 s. 336 f. och 410 f.). Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Anmälan av verksamhet

6 § Den som vid ikraftträdandet av denna lag är anmäld enligt 2 kap. 1 § i den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller 5 § i den upphävda telelagen (1993:597) eller har tillstånd enligt 7 eller 14 § i den lagen eller motsvarande äldre bestämmelser, ska anses anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen innebär bl.a. att den som redan har anmält sin verksamhet till tillsynsmyndigheten inte behöver göra någon ny anmälan enligt den nya lagen om elektronisk kommunikation. Paragrafen motsvarar i huvudsak 4 § och 5 § första stycket LEK:s införandelag (se prop. 2002/03:110 s. 336 f. och 410). Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Den som har gjort en anmälan enligt LEK eller den upphävda telelagen uppfyller alltså kravet på anmälan enligt den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detsamma gäller den som har fått vissa tillstånd enligt den upphävda telelagen eller motsvarande äldre bestämmelser.

Tillstånd att använda radiosändare

7 § Ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning som har beviljats före den 1 augusti 2010 ska anses motsvara ett tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme enligt 3 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation. Giltighetstiden för ett sådant tillstånd ska fortfarande anses förlängd med tio år, om tillståndet när det beviljades gällde längst till och med den 31 december 2015 och inte före den 1 augusti 2010 hade förlängts eller förnyats.

För sådana tillstånd gäller fortfarande bestämmelserna om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom ramen för tillståndet enligt den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, i dess lydelse före den 1 augusti 2010.

Paragrafen behandlar tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning som har beviljats före den 1 augusti 2010. Den motsvarar i huvudsak punkterna 3 och 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2010:497) om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (se prop. 2009/10:193 s. 78 f. och 97). Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Enligt *första stycket* ska den som före den 1 augusti 2010 har beviljats ett tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning anses ha tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme. Detta får störst praktisk betydelse när det gäller förlängning av tillståndstiden. Sådana tillstånd kan inte förlängas eller förnyas. Enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2010:497) om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation har giltighetstiden för tillstånden dock i vissa fall förlängts till och med den 31 december 2025. Detsamma gäller enligt den förevarande paragrafen. Tillstånd som när de beviljades gällde längst till och med den 31 december 2015, och som inte före den 1 augusti 2010 hade förlängts eller förnyats, ska alltså på motsvarande sätt som

enligt den upphävda övergångsbestämmelsen fortfarande anses förlängda med tio år. Ytterligare förlängning är endast möjlig i enlighet med 3 kap. 21 § i den nya lagen om elektronisk kommunikation.

Andra stycket innebär att de som före den 1 augusti 2010 har beviljats tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning fortfarande måste ha tillstånd att använda enskilda radiosändare inom denna användning. Sådana tillstånd beviljas i enlighet med den nya lagen om elektronisk kommunikation. De tekniska villkor som behövs kan meddelas i tillstånden att använda enskilda radiosändare.

8 § Bestämmelserna om tillståndstid i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster i 3 kap. 18 och 22 §§ lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas inte på tillstånd som har beviljats före ikraftträdandet av den lagen.

Paragrafen innebär att de särskilda bestämmelserna om tillståndstid och förlängning av tillståndstiden för tillstånd att använda radiosändare i ett harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster bara kan tillämpas på tillstånd som beviljas efter det att den nya lagen om elektronisk kommunikation har trätt i kraft. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en marknad

9 § Bestämmelserna om anmälan vid avveckling eller utbyte av nätdelar i 5 kap. 9 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas inte i fråga om skyldigheter som har ålagts före ikraftträdandet av den lagen.

Paragrafen innebär bl.a. att skyldigheten för regleringsmyndigheten att förena ett beslut med en skyldighet att anmäla planer på att avveckla eller byta ut nätdelar inte gäller i fråga om ålagda SMP-skyldigheter enligt LEK. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Enligt 5 kap. 9 § i den nya lagen om elektronisk kommunikation ska ett beslut om att ålägga en SMP-operatör skyldigheter förenas med en skyldighet att till regleringsmyndigheten anmäla planer på att avveckla eller byta ut nätdelar som omfattas av skyldigheterna i fråga. Vidare finns det en möjlighet för regleringsmyndigheten att ålägga SMP-operatören att ge in en detaljerad beskrivning av sina planer. Paragrafen innebär att dessa bestämmelser inte gäller för befintliga beslut som har meddelats med stöd av LEK och som fortfarande gäller (jfr 3 och 4 §§). Bestämmelserna kan bara tillämpas i fråga om skyldigheter som åläggs efter ikraftträdandet eller i fråga om beslut om bindande åtaganden.

Personuppgifter i abonnentförteckningar

10 § Sådana personuppgifter om en abonnent av fasta allmänt tillgängliga telefonitjänster som har förts in i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning före ikraftträdandet av den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation får stå kvar i förteckningen, om inte abonnenten meddelar något annat.

Paragrafen innebär att sådana personuppgifter som har inhämtats enligt äldre bestämmelser utan att iaktta kraven på information till abonnenten

och samtycke för behandling av personuppgifter enligt 6 kap. 15 och 16 §§ LEK får stå kvar i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning, så länge inte abonnenten invänder mot detta. Paragrafen motsvarar 18 § LEK:s införendelag (se prop. 2002/03:110 s. 264 f. och 336 f.). Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Personuppgifter som har inhämtats under den tid som LEK har varit i kraft ska uppfylla de krav som ställs i den nya lagen om elektronisk kommunikation, se 9 kap. 17 och 18 §§ i den lagen. Tidigare lämnade samtycken till behandling av personuppgifterna kvarstår.

Tillsyn

11 § Bestämmelserna om tillsyn i 11 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas även i fråga om krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom ramen för sådana tillstånd som avses i 7 §.

Paragrafen innebär att tillsynsbestämmelserna i den nya lagen om elektronisk kommunikation ska tillämpas i fråga om äldre bestämmelser som fortfarande gäller för tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning som har beviljats före den 1 augusti 2010, se 7 § andra stycket. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Det som avses är krav på tillstånd för att använda enskilda radiosändare inom den radioanvändning som omfattas av ett sådant tillstånd. Tillsynen enligt den nya lagen om elektronisk kommunikation omfattar därmed även att dessa äldre bestämmelser följs.

12 § Den upphävda lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation gäller fortfarande i fråga om en parts rätt att hänskjuta en tvist för avgörande av tillsynsmyndigheten, om tvisten har samband med skyldigheter som avser tiden före ikraftträdandet av denna lag.

Paragrafen gör det möjligt att hänskjuta en tvist för avgörande av tillsynsmyndigheten i fråga om skyldigheter som gäller eller som har beslutats enligt LEK och inte har någon motsvarighet i den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

Enligt 11 kap. 14 § i den nya lagen om elektronisk kommunikation får en part hänskjuta vissa tvister för avgörande av tillsynsmyndigheten. Möjligheten att hänskjuta en tvist för avgörande är i huvudsak kopplad till den nya lagen. Paragrafen innebär att en part får hänskjuta även tvister som rör LEK för avgörande av tillsynsmyndigheten, om tvisten har samband med skyldigheter som avser tiden före ikraftträdandet av den nya lagen.

Sanktionsavgifter

13 § Bestämmelserna om sanktionsavgifter i 12 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillämpas endast på överträdelser som har skett efter ikraftträdandet av den lagen.

Genom den nya lagen om elektronisk kommunikation införs sanktionsavgifter för vissa överträdelser. Paragrafen innebär att en sanktionsavgift bara kan tas ut för överträdelser som har skett efter det att den lagen har trätt i kraft. Övervägandena finns i avsnitt 27.2.

29.3 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

27 kap. Om beslag och hemliga tvångsmedel

Hemliga tvångsmedel

25 § När tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation har lämnats, får de tekniska hjälpmedel som behövs för åtgärden användas.

I 9 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation som gäller för den som driver verksamhet som avses i den lagen.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

7 kap. Ansvar och ersättningsskyldighet m.m.

53 f § Den som på grund av bestämmelserna i 53 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig under rättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för under rättelsen ersätts enligt första stycket.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Även om definitionen av elektronisk kommunikationstjänst i den nya lagen om elektronisk kommunikation får en något vidare innebörd, innebär det inte att underrättelseskyldigheten enligt förevarande paragraf utvidgas i samma utsträckning. Underrättelseskyldigheten gäller endast vid utlämnande av uppgifter som omfattas av tystnadsplikten enligt den nya lagen om elektronisk kommunikation (jfr prop. 2008/09:67 s. 169). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.5 Förslaget till lag om ändring i patentlagen (1967:837)

9 kap. Ansvar och ersättningsskyldighet m.m.

57 f § Den som på grund av bestämmelserna i 57 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skäligen

ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig under rättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för under rättelsen ersätts enligt första stycket.

Andra stycket ändras på motsvarande sätt som 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.4). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.6 Förslaget till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)

Ansvar och ersättningsskyldighet m.m.

35 f § Den som på grund av bestämmelserna i 35 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig under rättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för under rättelsen ersätts enligt första stycket.

Andra stycket ändras på motsvarande sätt som 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.4). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Kammarrätterna

11 § En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

12 § En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.

Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

En kammarrätt är domför utan nämndemän

1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,
2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och
3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.

Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

Sjätte stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Förvaltningsrätterna

17 § En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Tredje stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler

2 § Den som svarar för alarmeringscentraler som anges i 1 § får inte utan tillstånd av regeringen spela in telefonsamtal *som innebär att någon avser att tillkalla eller annars kontakta* Polismyndigheten, *en kommunal organisation för räddningstjänst, ambulans eller något annat hjälporgan och som överförs* via ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät till eller från en sådan central.

Ett tillstånd får även i den utsträckning som krävs för snabba och effektiva hjälpinsatser *omfatta en rätt* att

1. avlyssna och spela in sådana telefonsamtal som avses i första stycket och som har kopplats vidare av en alarmeringscentral till ett hjälporgan,

2. avbryta pågående telefonsamtal för att samtal ska kunna kopplas vidare från en alarmeringscentral till ett hjälporgan.

Paragrafen innebär att det krävs tillstånd av regeringen för att vissa regionala alarmeringscentraler ska få spela in, avlyssna och avbryta telefonsamtal. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Första stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Allmänt kommunikationsnät benämns numera allmänt elektroniskt kommunikationsnät. Detta innebär inte någon ändring i sak. Dessutom ändras paragrafen språkligt.

29.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter

Straff m.m.

9 f § Den som på grund av bestämmelserna i 9 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig under rättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Andra stycket ändras på motsvarande sätt som 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.4). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.10 Förslaget till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)

9 kap. Ansvar och ersättningskyldighet m.m.

5 d § Den som på grund av bestämmelserna i 9 kap. 5 a § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig under rättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för under rättelsen ersätts enligt första stycket.

Andra stycket ändras på motsvarande sätt som 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.4). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV- signaler

Lag om standarder för digital radio och tv

Lagens tillämpningsområde ändras i och med de paragrafer som upphävs och att regleringen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EU-direktivet) endast omfattar digital radio och tv. Rubriken till lagen ändras därför till lag om standarder för digital radio och tv.

1 § Denna lag genomför *artiklarna 62 och 113 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.*

Paragrafen anger vilka artiklar i EU-direktivet som genomförs i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 25.

I paragrafen hänvisades tidigare till det upphävda tillträdesdirektivet (direktiv 2002/19/EG), ramdirektivet (direktiv 2002/21/EG) och USO-direktivet (direktiv 2002/22/EG). Berörda bestämmelser i de upphävda direktiven har förts över till artiklarna 62 och 113 i EU-direktivet. Bestämmelserna i lagen genomför dessa artiklar.

2 § I lagen finns bestämmelser om standarder för *digitala tv-tjänster och* om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-sändningar till allmänheten.

Paragrafen behandlar lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 25.

Paragrafen ändras med anledning av de paragrafer som upphävs.

4 § *Den som tillhandahåller digitala tv-tjänster ska se till att slutanvändare avgiftsfritt kan lämna tillbaka digital tv-utrustning, om den inte kan användas med andra tillhandahållares digitala tv-tjänster.*

Paragrafen är ny. Den innebär att slutanvändare vid byte av tillhandahållare ska ha möjlighet att i vissa fall avgiftsfritt lämna tillbaka digital tv-utrustning. Paragrafen genomför artikel 113.3 andra stycket i EU-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 25.

Med digital tv-utrustning avses framför allt digitalboxar. Kravet gäller inte om tillhandahållaren kan visa att det råder fullständig interoperabilitet mellan tillhandahållarens utrustning och andra tillhandahållares digitala tv-tjänster, inklusive de tjänster som slutanvändaren har bytt till. Digital tv-utrustning som överensstämmer med harmoniserade standarder eller med delar av sådana standarder ska anses uppfylla kravet på interoperabilitet.

15 § Om en näringsidkare bryter mot 4 §, 5 § första stycket, 7 eller 8 § eller mot föreskrifter som *har* meddelats med stöd av 3 § eller 5 § andra stycket får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § ska den samråda med Konkurrensverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förelägganden som tillsynsmyndigheten får beslut om för att komma till rätta med överträdelser. Övervägandena finns i avsnitt 25.

Första stycket ändras till att även omfatta skyldigheten enligt den nya 4 §. Därutöver görs redaktionella ändringar med anledning av upphävda paragrafer och att hittillsvarande 4 § nu betecknas 3 §. Dessutom ändras paragrafen språkligt.

29.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning

Skydd mot störande verksamheter i närheten

4 § Om forskning som avses i 1 § utsätts för varaktiga eller upprepade störningar från annan verksamhet i närheten, får länsstyrelsen efter ansökan enligt 6 § meddela förbud eller förelägganden mot den störande verksamheten för att skydda forskningen.

Första stycket gäller inte sådan verksamhet som regleras i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation eller lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet eller i föreskrifter utfärdade med stöd av dessa lagar. *Första stycket* gäller inte heller störningar från en verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande bestämmelser i äldre lag.

Om ett beslut enligt första stycket medför att pågående markanvändning inom det berörda området avsevärt försvåras, har området ägare och den som har nyttjanderätt, servitut, rätt till elektrisk kraft eller liknande rätt till detta område, rätt till ersättning för skada till följd av beslutet.

Ersättningen ska motsvara skadan med avdrag för vad den berättigade är skyldig att tåla utan ersättning. Ersättningen ska betalas av den som ansökt om skyddet.

I fråga om ersättningen tillämpas i övrigt expropriationslagen (1972:719).

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.13 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Definitioner

3 § I denna lag avses med

affärsbeslut: ett beslut som fattas av en konsument eller en näringsidkare om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt ska köpas, om hela eller delar av köpesumman ska betalas, om produkten ska behållas eller överlåtas, eller om en avtalsenlig rättighet i samband med produkten ska utnyttjas, oavsett om konsumenten eller näringsidkaren beslutar att handla eller att avstå från att handla,

elektronisk post: ett adresserat eller på något annat sätt individualiserat elektroniskt meddelande i form av text, röst, ljud eller bild som sänds via ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät och som kan lagras i nätet eller i mottagarens terminalutrustning tills mottagaren hämtar det,

god marknadsföringssed: god affärssed eller andra vedertagna normer som syftar till att skydda konsumenter och näringsidkare vid marknadsföring av produkter,

konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

marknadsföring: reklam och andra åtgärder i näringsverksamhet som är ägnade att främja avsättningen av och tillgången till produkter inbegripet en näringsidkares handlande, underlåtenhet eller någon annan åtgärd eller beteende i övrigt före, under eller efter försäljning eller leverans av produkter till konsumenter eller näringsidkare,

näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten,

produkter: varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen och andra nyttigheter.

Paragrafen innehåller definitioner av uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Definitionen av elektronisk post ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Allmänt kommunikationsnät benämns numera allmänt elektroniskt kommunikationsnät. Detta innebär inte någon ändring i sak.

29.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Övriga bestämmelser

12 § I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om operatörers skyldighet att överföra signaler för att möjliggöra inhämtning enligt denna lag.

Endast kontrollmyndigheten ska ha rådighet över signalbärare innehållande sådana signaler som överförs i enlighet med de bestämmelser som avses i första stycket. Myndigheten ska ge signalspaningsmyndigheten tillgång till signalbärare endast i den utsträckning det följer av tillstånd enligt 5 a eller 5 b §.

Första stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.15 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

15 kap. Sekretess till skydd för rikets säkerhet eller dess förhållande till andra stater eller mellanfolkliga organisationer

Sekretessbrytande bestämmelser

3 a § Sekretessen enligt 1, 1 a och 2 §§ hindrar inte att Säkerhetspolisen eller Försvarsmakten lämnar uppgift som avses där till Post- och telestyrelsen, om uppgiften avser

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut *ett* tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,

2. behovet av att förena ett sådant tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka villkor som tillståndet i så fall bör förenas med, eller

3. frågan om det finns skäl att återkalla *ett* tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 11 kap. 7 § *andra stycket* 3 lagen om elektronisk kommunikation.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

Första stycket punkterna 1 och 3 ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

17 kap. Sekretess till skydd främst för myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn

Tillstånd att använda radiosändare

Tillståndsprövning efter allmän inbjudan till ansökan

4 a § Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till *ett* ärende om prövning enligt 3 kap. 10 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation av *en* fråga om tillstånd att använda radiosändare efter *en* allmän inbjudan till ansökan, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

18 kap. Sekretess till skydd främst för intresset av att förebygga eller beivra brott

Förundersökningar, underrättelseverksamhet m.m.

Sekretessbrytande bestämmelser

4 a § Sekretessen enligt 2 § hindrar inte att Säkerhetspolisen lämnar uppgift som avses där till Post- och telestyrelsen, om uppgiften avser

1. frågan om radioanvändning enligt en tillståndsansökan eller en ansökan om medgivande att överlåta eller hyra ut *ett* tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, kan antas komma att orsaka skada för Sveriges säkerhet,

2. behovet av att förena ett sådant tillstånd med villkor om krav som är av betydelse för Sveriges säkerhet och vilka villkor som tillståndet i så fall bör förenas med, eller

3. frågan om det finns skäl att återkalla *ett* tillstånd eller ändra tillståndsvillkor enligt 11 kap. 7 § *andra stycket* 3 lagen om elektronisk kommunikation.

En uppgift får lämnas endast om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda.

Första stycket punkterna 1 och 3 ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

19 kap. Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse

Upphandling m.m.

Sekretessbrytande bestämmelse

3 b § Sekretessen enligt 3 § hindrar inte att uppgift lämnas till Säkerhetspolisen och Försvarmakten om vem som är sökande i ett ärende om tillstånd att använda radiosändare enligt 3 kap. lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

44 kap. Tystnadsplikt som följer av andra författningar och som inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

Postlagen och lagen om elektronisk kommunikation

4 § Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 2 kap. 14 § första stycket 1, 3 och 4 postlagen (2010:1045),

2. 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 9 kap. 32 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunika-

tion på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Punkterna 2 och 3 ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.16 Förslaget till lag om ändring i luftfartslagen (2010:500)

11 kap. Särskilda bestämmelser

Radioanläggningar

5 § I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns särskilda bestämmelser om användning av radioanläggningar ombord på luftfartyg och inom markorganisationen.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.17 Förslaget till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och videodelningsplattformar

4 kap. Krav på tillstånd

När det krävs tillstånd

2 § För att sända tv och sökbar text-tv med användande av radiovågor krävs tillstånd enligt denna lag om sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 megahertz, 174–240 megahertz eller 470–790 megahertz.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Ljudradiosändningar och beställradio

10 kap. Krav på tillstånd

När det krävs tillstånd

3 § Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Definitioner

4 § I denna lag betyder

---

debitera: att medel dras från ett konto,
elektroniskt kommunikationsnät: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,
elektronisk kommunikationstjänst: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen om elektronisk kommunikation,

---

Paragrafen innehåller definitioner av uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Definitionerna av elektroniskt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Innebörden av elektroniskt kommunikationsnät är oförändrad i sak.

Definitionen av elektronisk kommunikationstjänst i den nya lagen om elektronisk kommunikation har fått en något vidare innebörd. Därmed vidgas undantaget från lagens tillämpning i 1 kap. 7 § första stycket 8 och andra stycket för vissa betalningstransaktioner som genomförs via en leverantör av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster vilken fungerar som mellanhand.

29.19 Förslaget till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

9 kap. Informationsföreläggande och intrångsundersökning

Informationsföreläggande

Rätt till ersättning samt underrättelseskyldighet

4 § Den som på grund av 1 § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information, har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Andra stycket ändras på motsvarande sätt som 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.4). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet

1 § Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket får, under de förutsättningar som anges i denna lag, i underrättelseverksamhet i hemlighet från den som enligt lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst *som inte är en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst* hämta in uppgifter om

1. meddelanden som i ett elektroniskt kommunikationsnät har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress,
2. vilka elektroniska kommunikationsutrustningar som har funnits inom ett visst geografiskt område, eller
3. i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits.

I paragrafen anges vem som får hämta in uppgifter enligt lagen, vilka uppgifter som får hämtas in och från vem inhämtningen får ske. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Uttrycket elektronisk kommunikationstjänst har fått en vidare innebörd i den nya lagen om elektronisk kommunikation, se 1 kap. 7 § i den lagen. Genom tillägget att uppgifter inte får hämtas in från nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster klargörs att uppgifter får inhämtas i samma omfattning som hittills har gällt.

29.21 Förslaget till lag om ändring i lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter

Krav på ITS

8 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och vägtrafikdatalagen (2019:369).

I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd.

I lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen finns bestämmelser om vidareutnyttjande av handlingar hos statliga och kommunala myndigheter.

I produktansvarslagen (1992:18) finns bestämmelser om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.22 Förslaget till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)

Tillämpningsområde och definitioner

1 § Denna lag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG.

Lagen innehåller bestämmelser om tillhandahållande av radioutrustning på marknaden och om viss användning av sådan utrustning.

I lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns det bestämmelser om användning av radiosändare.

Tredje stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

3 § I denna lag betyder

amatörradiotrafik: icke yrkesmässig radiotrafik för övning, kommunikation och tekniska undersökningar, bedriven i personligt radiotekniskt intresse och utan vinstsyfte,

distributör: en fysisk eller juridisk person som tillhandahåller radioutrustning på marknaden utan att vara tillverkare eller importör,

ekonomisk aktör: tillverkaren, tillverkarens representant, importören och distributören,

föreskrivna krav: de väsentliga krav på radioutrustning som avses i 5 § och de skyldigheter för en ekonomisk aktör som framgår av denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och direkt tillämpliga rättsakter som har meddelats med stöd av direktiv 2014/53/EU,

ibruktagande: att radioutrustning används för första gången inom Europeiska unionen av slutanvändaren,

importör: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som släpper ut radioutrustning från ett tredjeland på unionsmarknaden,

radiobestämning: fastställande av ett föremåls position, hastighet eller andra kännetecken, eller erhållande av information om detta, med hjälp av radiovågors utbredningsegenskaper,

radioutrustning: en elektrisk eller elektronisk produkt som avsiktligt avger eller tar emot radiovågor för radiokommunikation eller radiobestämning, eller en elektrisk eller elektronisk produkt som måste kompletteras med ett tillbehör, såsom en antenn, för att avsiktligt avge eller ta emot radiovågor för radiokommunikation eller radiobestämning,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser under 3 000 GHz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

skadlig störning: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,

tillhandahållande på marknaden: leverans av radioutrustning för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

tillverkare: en fysisk eller juridisk person som tillverkar, eller som låter konstruera eller tillverka, radioutrustning och som saluför den i eget namn eller under eget varumärke,

tillverkarens representant: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i Europeiska unionen och som enligt skriftlig fullmakt från en tillverkare har rätt att i dennes ställe utföra särskilda uppgifter,

utsläppande på marknaden: tillhandahållande av radioutrustning på unionsmarknaden för första gången.

Definitionen av skadlig störning ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Avgifter och ersättning

15 § För att täcka kostnaderna för en marknadskontrollmyndighets uppgifter enligt denna lag ska den som är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation eller som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § samma lag betala en avgift. Avgiften ska betalas enligt grunder som leder till att kostnaderna med skälig andel fördelas på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning till den som tillhandahåller en marknadskontrollmyndighet utrustning som ska kontrolleras och om skyldighet att ersätta myndighetens kostnader för sådan kontroll.

Första stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att främja utbyggnad av bredbandsnät. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), plan- och bygglagen (2010:900) och lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

2 § I denna lag avses med

bredbandsnät: elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s,

bredbandsutbyggare: den som avser att anlägga eller bygga ut ett bredbandsnät,

fysisk infrastruktur: passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, såsom kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, manhål,

kopplingssskåp, byggnader, ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar, och

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

1. en transporttjänst, eller
2. en tjänst för produktion, transport eller distribution av gas, el, uppvärmning eller vatten.

Paragrafen innehåller definitioner av uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Definitionen av nätinnehavare ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Allmänt kommunikationsnät benämns numera allmänt elektroniskt kommunikationsnät. Detta innebär inte någon ändring i sak.

2 kap. Tillträde till fysisk infrastruktur

1 § En nätinnehavare ska på rättvisa och rimliga villkor medge tillträde till fysisk infrastruktur på begäran av en bredbandsutbyggare. *Nätinnehavaren ska söka* sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som bredbandsutbyggaren själv inte kan söka. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om det begärda tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. den fysiska infrastrukturens tekniska lämplighet för tillträde,
2. brist på utrymme i den fysiska infrastrukturen,
3. personlig säkerhet och folkhälsa,
4. risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
5. driftsäkerhet för befintligt nät,
6. risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs,
7. att nätinnehavaren erbjuder alternativt tillträde på rättvisa och rimliga villkor, eller

8. andra liknande omständigheter.

Första stycket ska inte tillämpas

1. om bredbandsutbyggaren, enligt beslut som har fattats med stöd av 5 kap. 8 § och 15 eller 16 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, har rätt att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen,

2. om nätinnehavaren enligt 5 kap. 32 § samma lag har *ålagts* att tillhandahålla bredbandsutbyggaren samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen, *eller*

3. *i fråga om installation av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller anslutning av sådana accesspunkter till ett stamnät enligt 5 kap. 44 § samma lag.*

Paragrafen innehåller en skyldighet för nätinnehavare att medge tillträde till befintlig fysisk infrastruktur. Övervägandena finns i avsnitt 12.2, 14.3.5 och 26.

Andra stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Stycket justeras till en punktlista. Det läggs till i *punkten 1* att första stycket inte ska tillämpas om bredbandsutbyggaren har möjlighet att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen enligt ett beslut om att ålägga en SMP-operatör att lämna tillträde till anläggningsinfrastruktur (5 kap. 8 och 15 §§ i den nya lagen om elektronisk kommunikation). *Punkten 3* är ny och innebär att första stycket inte heller ska tillämpas om bredbandsutbyggaren för installation av trådlösa access-

punkter med kort räckvidd har rätt att begära tillträde till byggnader, anläggningar eller föremål som ägs av ett offentligt organ (5 kap. 44 § i den nya lagen om elektronisk kommunikation). Lagens reglering av tillträde till fysisk infrastruktur är alltså subsidiär även i förhållande till denna reglering (jfr prop. 2015/16:73 s. 28 f. och 113).

5 kap. Övriga bestämmelser

1 § Tillhandahållare av allmänna *elektroniska* kommunikationsnät som är anmälda enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

De avgifter som tas ut ska fördelas med skälig andel mellan dem som är skyldiga att betala avgiften.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

Paragrafen reglerar avgifter för tvistlösning och tillsyn enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Första stycket ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation och att allmänt kommunikationsnät numera benämns allmänt elektroniskt kommunikationsnät. Detta innebär inte någon ändring i sak.

29.24 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

6 § Denna lag gäller inte för en upphandling eller en projekttävling som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät, eller
2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen innehåller vissa undantag från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Allmänt kommunikationsnät benämns numera allmänt elektroniskt kommunikationsnät. Detta innebär inte någon ändring i sak.

Definitionen av elektronisk kommunikationstjänst i den nya lagen om elektronisk kommunikation har fått en något vidare innebörd. Därmed vidgas undantaget från lagens tillämpningsområde något.

29.25 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde

Allmänt elektroniskt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

4 § Denna lag gäller inte för koncessioner som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät, eller
2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen ändras på motsvarande sätt som 3 kap. 6 § lagen om offentlig upphandling (2016:1145), se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.24). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.26 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

3 kap. Utredningsbefogenheter och tvångsmedel

Befogenheter enligt andra lagar

11 § I 9 kap. 33 § första stycket 1 b lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för Finansinspektionen att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.27 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster

Uttryck i lagen

2 § I lagen avses med

1. nätverk och informationssystem:

a) ett elektroniskt kommunikationsnät enligt 1 kap. 7 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation,

b) en enhet eller en grupp enheter som är sammankopplade eller hör samman med varandra, av vilka en eller flera genom ett program utför automatisk behandling av digitala uppgifter, eller

c) digitala uppgifter som lagras, behandlas, hämtas eller överförs med sådana hjälpmedel som omfattas av a och b för att de ska kunna driftas, användas, skyddas och underhållas,

2. säkerhet i nätverk och informationssystem: nätverks och informationssystemens förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de besläktade tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa nätverk och informationssystem,

3. samhällsviktig tjänst: en tjänst som är viktig för att upprätthålla kritisk samhällselig eller ekonomisk verksamhet,

4. digital tjänst: en tjänst i den mening som avses i artikel 1.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, och som utgör en internetbaserad marknadsplats, internetbaserad sökmotor eller molntjänst,

5. internetbaserad marknadsplats: en tjänst som gör det möjligt för konsumenter eller näringsidkare enligt definitionen i artikel 4.1 a respektive 4.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning) att ingå internetbaserade köpeavtal eller tjänsteavtal med näringsidkare, antingen på webbplatsen för den internetbaserade marknadsplatsen eller på en webbplats som tillhör en näringsidkare och där datatjänster som tillhandahålls av en internetbaserad marknadsplats används,

6. internetbaserad sökmotor: en tjänst som gör det möjligt för användare att göra sökningar på i princip alla webbplatser eller webbplats på ett visst språk genom en förfrågan om vilket ämne som helst i form av ett nyckelord, en fras eller någon annan inmatning, och som returnerar länkar som innehåller information om det begärda innehållet,

7. molntjänst: en tjänst som möjliggör tillgång till en skalbar och elastisk pool av delbara dataresurser,

8. NIS-direktivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 av den 6 juli 2016 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen,

9. företrädare: en fysisk eller juridisk person som uttryckligen har utsetts att agera för en leverantör och till vilken myndigheter kan vända sig, i stället för till leverantören, i frågor som gäller de skyldigheter som leverantören har enligt NIS-direktivet,

10. incident: en händelse med en faktisk negativ inverkan på säkerheten i nätverk och informationssystem, och

11. risk: en rimligen identifierbar omständighet eller händelse med en potentiell negativ inverkan på säkerheten i nätverk och informationssystem.

Punkten 1 a ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Undantag från lagens tillämpningsområde

Leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster

5 § Lagen gäller inte för företag som tillhandahåller allmänna *elektroniska* kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och därför omfattas av kraven i *8 kap. 1 och 3 §§* lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation.

Paragrafen innehåller vissa undantag från lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Allmänt kommunikationsnät benämns numera allmänt elektroniskt kommunikationsnät. Detta innebär inte någon ändring i sak.

Definitionen av elektronisk kommunikationstjänst i den nya lagen om elektronisk kommunikation har fått en något vidare innebörd. Därmed vidgas undantaget från lagens tillämpningsområde något.

29.28 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1653) om företagsnamn

6 kap. Informationsföreläggande och intrångsundersökning

Informationsföreläggande

Underrättelseskyldighet i vissa fall

5 § Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 9 kap. 31 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation, ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt 4 §.

Paragrafen ändras på motsvarande sätt som 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, se författningskommentaren till den paragrafen (avsnitt 29.4). Övervägandena finns i avsnitt 26.

29.29 Förslaget till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning

Genomförande av hemlig dataavläsning

Skyldighet att medverka

24 § Den som bedriver verksamhet som *ska anmälas* enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation är på begäran av den verkställande myndigheten skyldig att medverka i samband med verkställighet av hemlig dataavläsning.

Den som medverkar enligt första stycket har rätt till ersättning för kostnader som uppstår vid sådan medverkan. Ersättningen ska betalas av den verkställande myndigheten.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

Tystnadsplikt

32 § Den som i samband med verksamhet som *ska anmälas* enligt 2 kap. 1 § lagen (2022:000) om elektronisk kommunikation har fått del av eller tillgång till en uppgift som hänför sig till användning av hemlig dataavläsning, får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon fått del av eller tillgång till.

Paragrafen ändras till följd av den nya lagen om elektronisk kommunikation. Detta innebär inte någon ändring i sak. Övervägandena finns i avsnitt 26.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/1972

av den 11 december 2018

om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG ⁽⁴⁾, 2002/20/EG ⁽⁵⁾, 2002/21/EG ⁽⁶⁾ och 2002/22/EG ⁽⁷⁾ har ändrats väsentligt. Eftersom ytterligare ändringar ska göras bör de direktiven av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) Kommissionen granskar regelbundet hur de fem direktiv som ingår i det befintliga regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, nämligen Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG, 2002/20/EG, 2002/21/EG, 2002/22/EG och 2002/58/EG ⁽⁸⁾ fungerar, särskilt i syfte att avgöra om det behövs ändringar på grund av den tekniska utvecklingen och utvecklingen på marknaden.
- (3) I sitt meddelande av den 6 maj 2015 som fastställer *En strategi för en inre digital marknad i Europa* angav kommissionen att dess översyn av ramverket för telekommunikation skulle fokusera på åtgärder för att stimulera investeringar i bredbandsnät med hög hastighet, anta en mer enhetlig strategi för radiospektrumpolitik och radiospektrumförvaltning på den inre marknaden, skapa förutsättningar för en verklig inre marknad genom att ta itu med regelfragmentering, säkerställa ett effektivt konsumentskydd, lika villkor för alla marknadsaktörer och enhetlig tillämpning av reglerna, samt säkra ett effektivare institutionellt regelverk.

⁽¹⁾ EUT C 125, 21.4.2017, s. 56.

⁽²⁾ EUT C 207, 30.6.2017, s. 87.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 november 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 december 2018.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108 24.4.2002, s. 51).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

- (4) Detta direktiv ingår i ett arbete för att förbättra lagstiftningens ändamålsenlighet (Refit) vilket omfattar fyra direktiv, nämligen direktiven 2002/19/EG, 2002/20/EG, 2002/21/EG, 2002/22/EG, samt och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009⁽¹⁾. Vart och ett av de direktiven innehåller i dag bestämmelser som är tillämpliga på tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, i överensstämmelse med sektorns regleringshistoria då företagen var vertikalt integrerade, dvs. aktiva inom tillhandahållandet av både nät och tjänster. Översynen är ett tillfälle att omarbete de fyra direktiven för att förenkla den nuvarande strukturen och göra den mer enhetlig och tillgänglig, i enlighet med Refit-målet. Den ger också en möjlighet att anpassa strukturen till nya marknadsrealiteter, där tillhandahållandet av kommunikationstjänster inte längre nödvändigtvis säljs i paket med tillhandahållandet av nät. Enligt det interinstitutionella avtalet av den 28 november 2001 om en mer strukturerad användning av omarbetingstekniken för rättsakter⁽²⁾ avses med omarbeting att det antas en ny rättsakt som i en enda text inbegriper både de innehållsmässiga ändringar som görs genom denna i en tidigare rättsakt och de bestämmelser i den tidigare rättsakten som inte ändras. Förslaget om omarbeting avser de innehållsmässiga ändringar som därigenom görs av en tidigare akt, och i därtöver innehåller det en kodifiering av de oändrade bestämmelserna i den tidigare akten tillsammans med dessa innehållsmässiga ändringar.
- (5) Detta direktiv upprättar ett rättsligt ramverk för att säkerställa frihet att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, med förbehåll för endast de villkor som fastställs i detta direktiv och eventuella begränsningar i enlighet med artikel 52.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt åtgärder med hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet och folkhälsa, samt i enlighet med artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*).
- (6) Detta direktiv påverkar inte varje medlemsstats möjlighet att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, skydda allmän ordning och säkerhet samt tillåta att brott utreds, avslöjas och lagförs, med beaktande av att varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan, i synnerhet artiklarna 7, 8 och 11, till exempel begränsningar avseende behandling av uppgifter, måste vara lagstadgade, respektera själva kärnan i dessa rättigheter och friheter och vara underordnade proportionalitetsprincipen, i enlighet med artikel 52.1 i stadgan.
- (7) Till följd av att sektorerna för telekommunikation, media och informationsteknik konvergerar bör alla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i möjligaste mån omfattas av en enda europeisk kodex för elektronisk kommunikation som fastställs genom ett enda direktiv, med undantag för frågor som bättre hanteras genom direkt tillämpliga bestämmelser som fastställs i förordningar. Det är nödvändigt att särskilja regleringen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster från regleringen av innehåll. Innehållet i tjänster som tillhandahålls via elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster, till exempel sändningsinnehåll, finansiella tjänster och vissa tjänster som hör till informationssamhället, omfattas därför inte av detta direktiv, och kodexen påverkar inte åtgärder som vidtas på unionsnivå eller nationell nivå vad avser sådana tjänster, i enlighet med unionsrätten, för att främja kulturell eller språklig mångfald och för att säkerställa att mediemångfalden bevaras. Innehållet i tv-program omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽³⁾. Regleringen av audiovisuell politik och audiovisuellt innehåll syftar till att uppnå mål av allmänintresse, som yttrandefrihet, mediemångfald, opartiskhet, kulturell och språklig mångfald, social inkludering, konsumentskydd och skydd av minderåriga. Att det görs åtskillnad mellan reglering av elektronisk kommunikation och reglering av innehåll påverkar inte möjligheten att beakta sambanden mellan dem, särskilt för att garantera mediemångfald, kulturell mångfald och konsumentskydd. Behöriga myndigheter bör inom sina behörighetsområden bidra till att säkerställa genomförandet av sådan politik som syftar till att främja dessa mål.
- (8) Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU på radioutrustning⁽⁴⁾, men omfattar bilradiomottagare och radiomottagare för konsumenter och digital tv-utrustning för konsumenter.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån (EUT L 337, 18.12.2009, s. 1).

⁽²⁾ EGT C 77, 28.3.2002, s. 1.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG (EUT L 153, 22.5.2014, s. 62).

- (9) För att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter ska kunna uppfylla målen i detta direktiv, särskilt när det gäller interoperabilitet i hela kedjan, bör direktivets tillämpningsområde omfatta vissa aspekter av radioutrustning enligt definitionen i direktiv 2014/53/EU och konsumentutrustning som används för digital television för att underlätta tillgängligheten för slutanvändare med funktionsnedsättning. Det är viktigt att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter uppmanar nätoperatörer och tillverkare av utrustning att samarbeta för att underlätta tillgången till elektroniska kommunikationstjänster för slutanvändare med funktionsnedsättning. Icke-exklusiv användning av radiospektrum för egenanvändning av radioterminallutrustning bör, trots att den inte är förbunden med någon ekonomisk verksamhet, omfattas av detta direktiv för att säkerställa en samordnad ansats när det gäller auktorisationsordningen avseende detta.
- (10) Vissa elektroniska kommunikationstjänster enligt detta direktiv kan även omfattas av definitionen av *informations-samhällets tjänster* i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535⁽¹⁾. De bestämmelser i det direktivet som reglerar informations-samhällets tjänster är tillämpliga på de elektroniska kommunikationstjänsterna i den mån som det här direktivet eller andra unionsrättsakter inte innehåller mer specifika bestämmelser som är tillämpliga på elektroniska kommunikationstjänster. Elektroniska kommunikationstjänster som taltelefoni, meddelandetjänster och elektronisk post omfattas dock av det här direktivet. Samma företag, exempelvis en tillhandahållare av internetjänster, kan erbjuda både elektroniska kommunikationstjänster, till exempel tillgång till internet, och tjänster som inte omfattas av det här direktivet, till exempel tillhandahållande av webbaserat och ej kommunikationsrelaterat innehåll.
- (11) Samma företag, till exempel en kabeloperatör, kan erbjuda både elektroniska kommunikationstjänster, exempelvis överföring av tv-signaler, och tjänster som inte omfattas av detta direktiv, exempelvis saluföring av ett utbud av innehållsbaserade ljud- eller tv-sändningstjänster, och ytterligare skyldigheter kan därför åläggas ett sådant företag med avseende på dess verksamhet som tillhandahållare eller distributör av innehåll, i enlighet med andra bestämmelser än dem som anges i detta direktiv, utan att det påverkar tillämpningen av de villkor som fastställs i en bilaga till detta direktiv.
- (12) Regelverket bör omfatta alla elektroniska kommunikationsnäts användning av radiospektrum, inklusive den framväxande egenanvändningen av radiospektrum för nya typer av nät som uteslutande utgörs av autonoma system av mobil radioutrustning som är uppkopplad via trådlösa länkar utan någon central förvaltning eller centraliserad nätoperatör och som inte nödvändigtvis ingår i utövandet av någon särskild ekonomisk verksamhet. I 5G:s trådlösa kommunikationsmiljö som håller på att utvecklas är det troligt att sådana nät i synnerhet utvecklas utanför byggnader och på vägar, för transport, energi, forskning och utveckling, e-hälsa, allmän säkerhet och katastrofinsatser, sakernas internet (Internet of things, IoT), maskin till maskin samt uppkopplade bilar. Därför bör medlemsstaternas tillämpning, på grundval av artikel 7 i direktiv 2014/53/EU, av ytterligare nationella krav avseende idrifttagande eller användning av sådan radioutrustning, eller båda delarna, när det gäller ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum och undvikande av skadlig störning, återspegla den inre marknadens principer.
- (13) Kraven på de elektroniska kommunikationsnätens kapacitet ökar hela tiden. Tidigare låg fokus huvudsakligen på att öka den tillgängliga bandbredden totalt sett och för varje enskild användare, men nu börjar andra parametrar som fördröjning, tillgänglighet och tillförlitlighet bli allt viktigare. Det nuvarande sättet att tillgodose denna efterfrågan är att bygga ut optisk fiber allt närmare användaren, och framtida *nät med mycket hög kapacitet* kräver prestandaparametrar som motsvarar dem som ett nät baserat på fiberoptiska element åtminstone fram till distributionspunkten på betjäningplatsen kan erbjuda. Detta motsvarar, när det gäller fast uppkoppling, en nätprestanda motsvarande den som uppnås med en optofiberinstallation fram till ett flerfamiljshus som anses som betjäningplats. När det gäller trådlös uppkoppling motsvarar det en nätprestanda som liknar den som kan uppnås genom en optofiberinstallation fram till en basstation som anses som betjäningställe. Slut användarnas varierande erfarenheter, som beror på de olika egenskaperna hos det medium genom vilket nätet slutligen förbinds med nätslutningspunkten, bör inte beaktas när det fastställs om ett trådlöst nät kan anses erbjuda liknande

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informations-samhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1).

nätprestanda. I enlighet med principen om teknikneutralitet bör annan teknik och andra överföringsmedier inte uteslutas när de kan jämföras med det baslinjescenariot i fråga om kapacitet. Utbyggnaden av sådana *nät med mycket hög kapacitet* kommer sannolikt att öka nätens kapacitet ytterligare och bana vägen för utbyggnaden av framtida generationers trådlösa nät baserade på förbättrade radiogränssnitt och en förtätd nätarkitektur.

- (14) Definitionerna måste anpassas för att säkerställa att de överensstämmer med principen om teknikneutralitet och för att de ska vara förenliga med den tekniska utvecklingen, bland annat nya former av nätövervakning som mjukvaruemulering eller mjukvarudefinierade nät. Teknikutvecklingen och marknadsutvecklingen har lett till att näten övergått till ip-baserad teknik och har gjort det möjligt för slutanvändarna att välja mellan ett antal olika konkurrerande tillhandahållare av taltjänster. Därför bör begreppet *allmänt tillgängliga telefonitjänster*, som uteslutande används i direktiv 2002/22/EG och som allmänt uppfattas som traditionella analoga telefonitjänster, ersättas med det mer samtida och teknikneutrala begreppet *talkommunikationstjänst*. Villkoren för tillhandahållandet av en tjänst bör vara skilda från de faktiska definierande delarna av en talkommunikationstjänst, närmare bestämt en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst för att direkt eller indirekt möjliggöra utgående och inkommande nationella eller nationella och internationella samtal via ett eller flera nummer i en nationell eller internationell nummerplan, oberoende av om en sådan tjänst är baserad på kretskopplad eller paketförmad teknik. En sådan tjänst är till sin natur dubbelriktad, vilket gör det möjligt för båda parter att kommunicera. En tjänst som inte uppfyller alla dessa villkor, till exempel en "klick-funktion" på en kundtjänstwebbplats, är inte en sådan tjänst. Talkommunikationstjänster omfattar också sätt att kommunicera som är särskilt avsedda för slutanvändare med funktionsnedsättning som använder textförmedlings- eller totalkonversationstjänster.
- (15) De tjänster som används för kommunikationssyften och de tekniska metoderna för tillhandahållandet av dessa har utvecklats avsevärt. Slut användarna ersätter allt oftare traditionell taltelefoni, textmeddelanden (sms) och elektroniska postöverföringstjänster med funktionsmässigt likvärdiga onlinetjänster som ip-telefoni, meddelandetjänster och webbaserade e-posttjänster. För att säkerställa ett ändamålsenligt och likvärdigt skydd för slutanvändare och för deras rättigheter vid användning av funktionsmässigt likvärdiga tjänster bör en framtidsinriktad definition av elektroniska kommunikationstjänster inte vara baserad enbart på tekniska parametrar utan snarare vara funktionellt baserad. Den nödvändiga regleringens räckvidd bör vara anpassad till vad som krävs för att uppnå dess mål av allmänintresse. *Överföring av signaler* är och förblir en viktig parameter för att fastställa vilka tjänster som omfattas av detta direktivs räckvidd, men definitionen bör även omfatta andra tjänster som möjliggör kommunikation. Från slutanvändarnas perspektiv är det inte viktigt om en tillhandahållare själv överför signaler eller om kommunikationen levereras via en internetanslutningstjänst. Definitionen av elektroniska kommunikationstjänster bör därför täcka tre typer av tjänster, som delvis kan överlappa varandra, det vill säga internetanslutningstjänster enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120⁽¹⁾, interpersonella kommunikationstjänster enligt definitionen i detta direktiv och tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler. Definitionen av elektronisk kommunikationstjänst bör undanröja de tvetydigheter som iakttagits vid genomförandet av den definition som fanns innan detta direktiv antogs och tillåta en kalibrerad tillämpning bestämmelse för bestämmelse av de specifika rättigheter och skyldigheter som i ramverket föreskrivs för olika typer av tjänster. Behandling av personuppgifter som sker genom elektroniska kommunikationstjänster, oavsett om det är mot ersättning eller inte, bör vara förenlig med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽²⁾.
- (16) För att en tjänst ska omfattas av definitionen av en elektronisk kommunikationstjänst bör den normalt tillhandahållas mot ersättning. Inom den digitala ekonomin anser marknadsaktörerna allt oftare att information om användare har ett penningvärde. Elektroniska kommunikationstjänster tillhandahålls ofta slutanvändaren i utbyte

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande den öppna internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

inte enbart mot pengar, utan i ökande grad och särskilt i utbyte mot att man tillhandahåller personuppgifter eller andra data. Begreppet ersättning bör därför omfatta sådana situationer där tillhandahållaren av en tjänst begär att slutanvändaren medvetet lämnar personuppgifter i den mening som avses i förordning (EU) 2016/679 eller andra data direkt eller indirekt till tillhandahållaren. Det bör även omfatta situationer där slutanvändaren ger tillgång till information utan att aktivt tillhandahålla den, som till exempel personuppgifter, inklusive ip-adress, eller annan automatiskt genererad information, som information som samlas in och överförs via kakor. I linje med rättspraxis från Europeiska unionens domstol (nedan kallad *domstolen*) avseende artikel 57 i EUF-fördraget ⁽¹⁾ föreligger en ersättning i fördragets mening även i de fall då tillhandahållaren av tjänsten betalas av tredje part och inte av tjänstemottagaren. Begreppet ersättning bör därför omfatta situationer i vilka slutanvändaren exponeras för reklam som ett villkor för att få tillgång till tjänsten och situationer i vilka tillhandahållaren av tjänsten tjänar pengar på personuppgifter som den samlat in i enlighet med förordning (EU) 2016/679.

- (17) Interpersonella kommunikationstjänster är tjänster som möjliggör ett interpersonellt och interaktivt utbyte av information och som omfattar tjänster som traditionella röstsamtal mellan två individer men även alla typer av e-postmeddelanden, meddelandetjänster eller gruppchattar. Interpersonella kommunikationstjänster täcker endast kommunikation mellan ett ändligt, alltså inte potentiellt obegränsat, antal fysiska personer som bestäms av kommunikationens avsändare. Kommunikation som involverar juridiska personer bör omfattas av definitionen i de fall då fysiska personer agerar för dessa juridiska personers räkning eller är involverade på minst en sida av kommunikationen. Interaktiv kommunikation innebär att tjänsten gör det möjligt för mottagaren av informationen att svara. Tjänster som inte uppfyller dessa krav, som linjära sändningstjänster, beställvideo, webbplatser, sociala nätverk, bloggar, eller informationsutbyte mellan maskiner, bör ej anses som interpersonella kommunikationstjänster. I undantagsfall bör en tjänst inte anses som en interpersonell kommunikationstjänst om funktionen för interpersonell och interaktiv kommunikation enbart är en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst och som av objektiva tekniska skäl inte kan användas utan den huvudtjänsten, och integreringen av den inte är ett sätt att kringgå tillämpningen av bestämmelserna för elektroniska kommunikationstjänster. Som delar i undantaget från definitionen bör *mindre* och *extrafunktion* tolkas restriktivt och ur ett objektivt slutanvändarperspektiv. En interpersonell kommunikationstjänstfunktion skulle kunna anses mindre om dess objektiva användbarhet för slutanvändaren är mycket begränsad och om den i själva verket knappt används av slutanvändarna. Ett exempel på en funktion som skulle kunna anses falla utanför definitionen av interpersonella kommunikationstjänster skulle i princip kunna vara en kommunikationskanal i onlinespel, beroende på funktionerna i tjänstens kommunikationsfacilitet.
- (18) Interpersonella kommunikationstjänster som använder nummer från nationella och internationella nummerplaner ansluter till allmänt tilldelade nummerresurser. Dessa nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster omfattar både tjänster till vilka slutanvändarnummer tilldelas för att säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra och tjänster som gör det möjligt för slutanvändarna att nå personer som har tilldelats sådana nummer. Enbart användningen av ett nummer som identifierare bör inte anses motsvara användningen av ett nummer för anslutning till allmänt tilldelade nummer och bör därmed inte i sig anses räcka för att en tjänst ska anses som en nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst. Nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster bör omfattas av skyldigheter endast när allmänintresset kräver att särskilda regleringsskyldigheter tillämpas på alla typer av interpersonella kommunikationstjänster, oavsett om de använder nummer för tillhandahållandet av tjänsten. Det är motiverat att behandla nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster på ett annat sätt, eftersom de deltar i, och därmed också gagnas av, ett allmänt säkerställt interoperabelt ekosystem.
- (19) Nätslutningspunkten utgör en gräns i regleringssyfte mellan regelverket för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och reglerna för teleterminalutrustning. Det är den nationella regleringsmyndigheten som ansvarar för att fastställa lokaliseringen av nätslutningspunkten. Mot bakgrund av de nationella reglerings-

⁽¹⁾ Domstolens dom av den 26 april 1988, *Bond van Adverteerders m.fl./nederländska staten*, C-352/85, ECLI:EU:C:1988:196.

myndigheternas praxis och med tanke på mångfalden av fasta och trådlösa topologier bör organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan kallat *Berec*) i nära samarbete med kommissionen anta riktlinjer om gemensamma strategier för identifiering av nätslutningspunkten, i enlighet med detta direktiv, under olika konkreta omständigheter.

- (20) Den tekniska utvecklingen gör det möjligt för slutanvändare att nå alarmeringstjänster inte bara via röstsamtal utan även via andra interpersonella kommunikationstjänster. Begreppet nödkommunikation bör därför täcka alla interpersonella kommunikationstjänster som möjliggör sådan tillgång till alarmeringstjänster. Detta bygger på larmsystemelement som redan fastställts i unionsrätten, nämligen *alarmeringscentral* och *den lämpligaste alarmeringscentralen* enligt definitionerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/758⁽¹⁾ samt *alarmeringstjänst* enligt definitionen i kommissionens delegerade förordning (EU) nr 305/2013⁽²⁾.
- (21) Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter bör ha harmoniserade mål och principer till stöd för sin verksamhet och bör vid behov samordna sin verksamhet med myndigheterna i andra medlemsstater och med Berec när de utövar sin verksamhet inom ramen för detta regelverk.
- (22) De behöriga myndigheternas uppgifter som tilldelas genom detta direktiv bidrar till att genomföra en vidare politik inom områdena kultur, sysselsättning, miljö, social sammanhållning samt fysisk planering.
- (23) Regelverket bör, utöver de tre befintliga huvudmålen att främja konkurrens, den inre marknaden och slutanvändarnas intressen, inriktas mot ett ytterligare konnektivetsmål som formuleras i form av resultat: Utbredd tillgång till och utbrett utnyttjande av nät med mycket hög kapacitet för alla unionsmedborgare och företag i unionen, som baseras på rimliga priser och rimligt utbud, effektiv och sund konkurrens, öppen innovation, effektiv radiospektrumanvändning, gemensamma bestämmelser och förutsebara regleringsmetoder på den inre marknaden samt de sektorsspecifika bestämmelser som krävs för att skydda unionsmedborgarnas intressen. För medlemsstaterna, de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter samt intressenterna betyder konnektivetsmålet att man strävar dels efter den högsta kapacitet för nät och tjänster som är ekonomiskt hållbar i ett visst område, dels efter territoriell sammanhållning, tolkat som konvergens avseende tillgänglig kapacitet i olika områden.
- (24) Framsteg i riktning mot uppnåendet av de allmänna målen för detta direktiv bör stödjas av ett handfast system av fortlöpande bedömning och benchmarking genomförd av kommissionen avseende medlemsstaterna, när det gäller tillgången till nät med mycket hög kapacitet hos alla stora socioekonomiska drivkrafter, såsom skolor, transportknutpunkter, större tillhandahållare av offentliga tjänster och starkt digitaliserade företag, tillgången till 5G med oavbruten täckning i stadsområden och längs med huvudstråken för landtransporter, samt tillgången för alla hushåll i medlemsstaterna till elektroniska kommunikationsnät kan erbjuda minst 100 Mbit/s och som snabbt kan uppdateras till gigabit hastigheter. Kommissionen bör i detta syfte fortsätta att övervaka resultaten i medlemsstaterna, inbegripet exempelvis index som sammanfattar relevanta indikatorer om unionens digitala prestanda och följer utvecklingen av den digitala konkurrenskraften i medlemsstaterna, till exempel indexet för digital ekonomi och digitalt samhälle, och vid behov fastställa nya metoder och nya objektiva, konkreta och kvantifierbara kriterier för benchmarking av effektiviteten i medlemsstaterna.
- (25) Principen att medlemsstaterna bör tillämpa unionsrätten på ett teknikneutralt sätt, dvs. att en nationell regleringsmyndighet eller annan behörig myndighet varken bör föreskriva eller gynna användning av en särskild teknik, utesluter inte att proportionella åtgärder får vidtas för att främja vissa särskilda tjänster när det är motiverat för att uppnå regelverkets mål, till exempel digital television som ett medel för att öka radiospektrumeffektiviteten.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/758 av den 29 april 2015 om typgodkännandekrav för montering av eCall-system som bygger på 112-tjänsten i fordon och om ändring av direktiv 2007/46/EG (EUT L 123, 19.5.2015, s. 77).

⁽²⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 305/2013 av den 26 november 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/40/EU avseende harmoniserat tillhandahållande av interoperabelt EU-omfattande eCall (EUT L 91, 3.4.2013, s. 1).

Den principen utesluter inte heller att hänsyn tas till att vissa transmissionsmedier har fysiska egenskaper och arkitekturdrag som kan vara överlägsna vad gäller tjänstekvalitet, kapacitet, underhållskostnader, energieffektivitet, förvaltningsflexibilitet, tillförlitlighet, robusthet och skalbarhet, och slutligen, prestanda, vilket kan återspeglas i åtgärder som vidtas för att uppnå de olika regleringsmålen.

- (26) Både effektiva investeringar och konkurrens bör uppmuntras parallellt, i syfte att öka den ekonomiska tillväxten, innovationer och konsumenternas valfrihet.
- (27) Konkurrens främjas bäst genom en ekonomiskt effektiv nivå av investeringar i ny och befintlig infrastruktur, kompletterad med lagstiftning när detta är nödvändigt för att få till stånd en effektiv konkurrens inom området för slutkundstjänster. En effektiv nivå av infrastrukturbaserad konkurrens är den omfattning av parallell anläggning av infrastruktur som skäligen kan förväntas ge investerare en rimlig avkastning baserat på rimliga förväntningar om utvecklingen för marknadsandelar.
- (28) Det behövs lämpliga incitament till investeringar i nya nät med mycket hög kapacitet som stöder innovation inom innehållsrika internetjänster och stärker unionens internationella konkurrenskraft. Sådana nät har enorma möjligheter att ge fördelar till unionens konsumenter och företag. Det är därför nödvändigt att främja hållbara investeringar i utvecklingen av dessa nya nät, samtidigt som man skyddar konkurrensen, eftersom flaskhalsar och hinder för inträde på marknaden kvarstår på infrastrukturnivå, och stärker konsumenternas valmöjligheter genom förutsebarhet och konsekvens i regelverket.
- (29) Detta direktiv syftar till att successivt minska den sektorspecifika förhandsregleringen i takt med att konkurrensen utvecklas på marknaderna och på sikt att säkerställa att elektronisk kommunikation ska regleras enbart genom konkurrensrätt. Med tanke på att marknaderna för elektronisk kommunikation har visat en stark konkurrensdynamik under de senaste åren är det av väsentlig betydelse att skyldigheter i form av förhandsreglering endast införs där konkurrensen på de berörda marknaderna inte är effektiv och hållbar. Målet med förhandsreglering är att skapa fördelar för slutanvändarna genom att göra slutkundsmarknaderna effektivt konkurrensutsatta på hållbar basis. Skyldigheter på grossistnivå bör införas om konkurrensen på en eller flera slutkundsmarknader sannolikt inte skulle bli effektiv om dessa skyldigheter inte fanns. Det är sannolikt att de nationella regleringsmyndigheterna, med hjälp av marknadsundersökningar, gradvis kommer fram till att konkurrensen på slutkundsmarknaderna fungerar även utan reglering i grossistledet, särskilt med beaktande av förväntade förbättringar vad gäller innovation och konkurrens. I sådana fall bör en nationell regleringsmyndighet sluta sig till att det inte längre behövs någon reglering i grossistledet och göra en bedömning av den motsvarande relevanta grossistmarknaden för att avskaffa förhandsregleringen av den. Den nationella regleringsmyndigheten bör då beakta eventuella hävstångseffekter mellan grossistmarknaden och slutkundsmarknaden som kan kräva att hinder för inträde på marknaden på infrastrukturnivå avskaffas, för att långsiktig konkurrens på slutkundsmarknaden ska säkerställas.
- (30) Elektronisk kommunikation har blivit nödvändigt för allt fler sektorer. Sakernas internet illustrerar hur överföringen av radiosignaler för elektronisk kommunikation hela tiden utvecklas och formar samhälls- och företagsvillkoren. För att få största möjliga nytta av denna utveckling är det viktigt att införa och tillgodose behoven för nya trådlösa kommunikationstekniker och tillämpningar i radiospektrumförvaltningen. Eftersom efterfrågan ökar även på annan teknik och andra tillämpningar som behöver radiospektrum, och dessa kan förbättras genom att de integreras eller kombineras med elektronisk kommunikation, bör radiospektrumförvaltningen, när så är lämpligt, vara sektorsövergripande för att effektivisera radiospektrumanvändningen.
- (31) Strategisk planering, samordning och, där det behövs, harmonisering på unionsnivå kan bidra till att säkerställa att radiospektrumanvändare till fullo kan dra nytta av den inre marknaden och att unionens intressen effektivt kan försvaras globalt. För dessa ändamål bör det vara möjligt att, i lämpliga fall, anta fleråriga program för radiospektrumpolitik. Det första av dessa program fastställdes genom Europaparlamentets och rådets beslut nr 243/

2012/EU⁽¹⁾, i vilka politiska riktlinjer och mål för den strategiska planeringen och harmoniseringen av radiospektrum användningen i unionen fastställs. De politiska riktlinjerna och målen bör kunna inrymma en sådan tillgänglighet och effektiv användning av radiospektrum som krävs för upprättandet av och funktionen hos den inre marknaden, i enlighet med detta direktiv.

- (32) Nationella gränser blir allt mer irrelevanta vid fastställandet av optimal radiospektrumanvändning. Onödig fragmentering av nationella åtgärder resulterar i ökade kostnader och missade marknadsmöjligheter för radiospektrumanvändare och saktar ner innovationstakten till skada för den inre marknads goda funktion och till nackdel för konsumenterna och den övergripande ekonomin.
- (33) Bestämmelserna om radiospektrumförvaltning i detta direktiv bör ligga i linje med det arbete som utförs av internationella och regionala organisationer med ansvar för radiospektrumförvaltning, såsom Internationella teleunionen (ITU) och Europeiska post- och telesammanslutningen (CEPT), för att säkerställa en ändamålsenlig förvaltning och harmonisering av radiospektrumanvändningen inom unionen och mellan medlemsstaterna och andra medlemmar i ITU.
- (34) I enlighet med principen om åtskillnad mellan myndighetsutövande och operationell verksamhet bör medlemsstaterna i syfte att säkerställa opartiskhet i beslutsfattandet garantera den nationella regleringsmyndighetens och andra behöriga myndigheters oberoende. Detta krav på oberoende påverkar inte medlemsstaternas institutionella självbestämmanderätt och konstitutionella skyldigheter eller principen om neutralitet när det gäller medlemsstaternas egendomsordning i enlighet med artikel 345 i EUF-fördraget. De nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter bör ha alla de resurser i fråga om personal, sakkunskap och ekonomiska medel som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter.
- (35) Vissa uppgifter enligt direktivet såsom förhandsreglering av marknaden, däribland införande av tillträdes- och samtrafikskyldigheter, och lösning av tvister mellan företag är uppgifter som endast bör utföras av nationella regleringsmyndigheter, närmare bestämt organ som är oberoende såväl av sektorn som av eventuell extern inblandning eller eventuella politiska påtryckningar. Om inget annat föreskrivs bör medlemsstaterna kunna tilldela antingen de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter andra regleringsuppgifter som föreskrivs i detta direktiv. Under införlivandet bör medlemsstaterna främja stabiliteten i de nationella regleringsmyndigheternas befogenheter med avseende på den tilldelning av uppgifter som följde av införlivandet av unionens regelverk för elektronisk kommunikation i dess lydelse efter 2009 års ändringar, särskilt de som rör marknads konkurrens eller marknadsinträde. När andra behöriga myndigheter tilldelas uppgifter bör dessa andra behöriga myndigheter sträva efter att samråda med de nationella regleringsmyndigheterna innan de fattar beslut. I enlighet med principen om ett gott samarbete bör nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter utbyta information för utövandet av sina uppgifter.
- (36) Detta direktiv innehåller inte materiella bestämmelser om vare sig öppen internetanslutning eller roaming och påverkar inte fördelningen av befogenheter till nationella regleringsmyndigheter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012⁽²⁾ och i förordning (EU) 2015/2120. Detta direktiv föreskriver dock dessutom att nationella regleringsmyndigheter ska ha befogenhet att bedöma och nära övervaka marknadsinträde och konkurrensproblemen som potentiellt kan påverka slutanvändarnas rätt till en öppen internetanslutning.
- (37) De nationella regleringsmyndigheternas oberoende stärktes genom den översyn av regelverket om elektronisk kommunikation som avslutades 2009 för att säkerställa en effektivare tillämpning av regelverket samt öka deras befogenheter och förutsebarheten i deras beslut. I den nationella lagstiftningen var det därför nödvändigt att införa uttryckliga regler som säkerställer att den nationella regleringsmyndigheten skyddas mot extern inblandning eller politiska påtryckningar som kan äventyra dess oberoende bedömning av frågor som förelagts den när den fullgör sina åligganden. På grund av sådan yttre påverkan är det olämpligt att ett nationellt lagstiftande organ agerar som nationell regleringsmyndighet enligt regelverket. Därför var det nödvändigt att i förväg fastställa bestämmelser om skälen för att avsätta chefen för den nationella regleringsmyndigheten för att på så sätt förhindra tvivel om

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut nr 243/2012/EU av den 14 mars 2012 om inrättande av ett flerårigt program för radiospektrumpolitik (EUT L 81, 21.3.2012, s. 7).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 172, 30.6.2012, s. 10).

myndighetens neutralitet eller dess oemottaglighet för påverkan från externa faktorer. För att förhindra godtyckliga uppsägningar bör uppsagda medlemmar ha rätt att begära att behörig domstol kontrollerar att det finns ett giltigt skäl till uppsägningen, bland dem som föreskrivs i detta direktiv. En sådan uppsägning bör endast röra chefsens eller medlemmens personliga eller yrkesmässiga meriter. Det är viktigt att de nationella regleringsmyndigheterna har en egen budget som gör det möjligt för dem att anställa tillräckligt med kvalificerad personal. Budgeten bör offentliggöras årligen för att säkerställa insyn. Inom budgetgränserna bör de nationella regleringsmyndigheterna själva ha rätt att bestämma över förvaltningen av sina resurser, både personal och finanser. För att säkerställa opartiskhet bör medlemsstater som äger eller kontrollerar företag som bidrar till budgeten för den nationella regleringsmyndigheten eller andra behöriga myndigheter genom administrativa avgifter säkerställa att det råder en ändamålsenlig strukturell separation mellan verksamheter förbundna med utövandet av ägande eller kontroll och verksamheter förbundna med utövandet av kontroll över budgeten.

- (38) Det finns ett behov av att ytterligare stärka de nationella regleringsmyndigheternas oberoende för att säkerställa att den nationella regleringsmyndighetens chef och medlemmar är oemottagliga för externt tryck, genom att föreskriva minimikrav vad gäller utnämningsskvalifikationer och en minimilängd på mandattiden. För att motverka risken för beroendeproblem (*regulatory capture*), säkerställa kontinuiteten och stärka oberoendet bör medlemsstaterna överväga att begränsa möjligheten att förnya mandatet för styrelsens chef eller medlemmar och inrätta ett lämpligt rotationssystem för styrelsen och de högsta cheferna. Detta skulle kunna organiseras till exempel genom att man utser de första medlemmarna i det kollegiala organet för olika perioder så att deras mandat, samt deras efterträdars mandat, inte löper ut vid samma tidpunkt.
- (39) De nationella regleringsmyndigheterna bör vara ansvariga för hur de utövar sina uppgifter och bör åläggas att rapportera om det. Denna skyldighet bör normalt sett ha formen av en årlig rapporteringsskyldighet snarare än ad hoc-krav på rapporter, vilket om det är oproportionerligt kan begränsa deras oberoende eller hindra dem från att utöva sina uppgifter. Enligt rättspraxis från domstolen⁽¹⁾ kan omfattande eller ovillkorliga rapporteringsskyldigheter indirekt inverka på en myndighets oberoende.
- (40) Medlemsstaterna bör till kommissionen anmäla den nationella regleringsmyndighetens och andra behöriga myndigheters identitet. För myndigheter som har behörighet att bevilja ledningsrätter bör det vara möjligt att uppfylla anmälningskravet genom en hänvisning till den centrala informationspunkt som inrättas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU⁽²⁾.
- (41) Systemet för utfärdande av auktorisationer för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster bör vara så lite betungande som möjligt, för att stimulera framväxten av nya kommunikationstjänster och alleuropeiska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och för att tjänstestillhandahållare och konsumenterna ska kunna dra nytta av de stordriftsfördelar som en inre marknad innebär.
- (42) Den inre marknadens fördelar för tjänstestillhandahållare och slutanvändare uppnås bäst genom en allmän auktorisation för andra elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, för vilken det inte krävs något uttryckligt beslut eller något särskilt dokument utfärdat av den nationella regleringsmyndigheten, och genom att formkraven begränsas till en fastställande anmälan. Om medlemsstaterna kräver anmälan från tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster när de inleder sin verksamhet bör en sådan anmälan inte medföra några administrativa kostnader för tillhandahållarna och skulle kunna tillgängliggöras via en portal på de behöriga myndigheternas webbplats. I syfte att stödja en effektiv gränsöverskridande samordning, särskilt för alleuropeiska operatörer, bör Berec upprätta och upprätthålla en databas över sådana anmälningar. Behöriga myndigheter bör endast överlämna kompletta anmälningar till Berec. Medlemsstaterna bör inte på något sätt förhindra tillhandahållandet av nät eller tjänster, inbegripet på grund av ofullständiga anmälningar.
- (43) Anmälningarna bör innefatta en enkel förklaring om tillhandahållarens avsikt att börja tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. En tillhandahållare bör åläggas att komplettera den förklaringen med endast information som anges i detta direktiv. Medlemsstaterna bör inte införa några ytterligare eller separata anmälningskrav.

⁽¹⁾ Särskilt domstolens dom av den 16 oktober 2012, Europeiska kommissionen mot Republiken Österrike, mål C-614/10, ECLI:EU:C:2012:631.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (EUT L 155, 23.5.2014, s. 1).

- (44) Till skillnad från andra kategorier av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster enligt definitionen i detta direktiv utnyttjar nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster inte allmänna nummerresurser och deltar inte i något allmänt säkerställt interoperabelt ekosystem. Därför är det inte lämpligt att låta dessa typer av tjänster omfattas av den allmänna auktorisationsordningen.
- (45) De behöriga myndigheterna bör, när de beviljar nyttjanderätter till radiospektrum, nummerresurser eller rättigheter att installera faciliteter, informera de företag som de beviljar sådana rättigheter om de relevanta villkoren. Medlemsstaterna bör kunna fastställa sådana villkor för användningen av radiospektrum i individuella nyttjanderätter eller i den allmänna auktorisationen.
- (46) Allmänna auktorisationer bör bara innehålla villkor som är specifika för sektorn för elektronisk kommunikation. De bör inte underkastas villkor som redan gäller i kraft av annan befintlig nationell lagstiftning, särskilt avseende konsumentskydd, som inte är specifik för kommunikationssektorn. De behöriga myndigheterna bör till exempel kunna informera företag om tillämpliga miljökrav och krav avseende fysisk planering. Villkor som införs genom den allmänna auktorisationen påverkar inte fastställandet av tillämplig lag enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008⁽¹⁾.
- (47) De villkor som kan knytas till allmänna auktorisationer bör inbegripa särskilda villkor som styr tillgången för slutanvändare med funktionsnedsättning och offentliga myndigheters och alarmeringstjänsters behov av att kommunicera sinsemellan och med allmänheten före, under och efter stora katastrofer.
- (48) Företagens rättigheter och skyldigheter enligt den allmänna auktorisationen måste uttryckligen anges i denna för att säkerställa lika villkor inom hela unionen och för att underlätta gränsöverskridande förhandlingar om samtrafik mellan allmänna elektroniska kommunikationsnät.
- (49) Allmänna auktorisationer ger företag som tillhandahåller allmänheten elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster rätt att förhandla om samtrafik enligt villkoren i detta direktiv. Företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster till andra än allmänheten kan förhandla om samtrafik på kommersiella villkor.
- (50) När behöriga myndigheter knyter villkor till allmänna auktorisationer och tillämpar administrativa avgifter bör de ta vederbörlig hänsyn till situationer i vilka fysiska personer tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster utan vinstintresse. För elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som inte tillhandahålls allmänheten bör villkoren, om sådana införs, vara färre och mildare än vad som är motiverat för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som tillhandahålls allmänheten.
- (51) Särskilda skyldigheter som i enlighet med unionsrätten införs för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster på grund av att de anses ha betydande inflytande på marknaden enligt definitionen i detta direktiv bör införas separat från de allmänna rättigheter och skyldigheter som följer av den allmänna auktorisationen.
- (52) Det är möjligt att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster behöver en bekräftelse av sina rättigheter enligt den allmänna auktorisationen när det gäller samtrafik och ledningsrätter, särskilt för att underlätta förhandlingar med andra, regionala eller lokala, myndigheter, eller med tjänstetillhandahållare i andra medlemsstater. För detta ändamål bör behöriga myndigheter, antingen på begäran, alternativt automatiskt vid anmälan inom ramen för den allmänna auktorisationen, ge företaget ett sådant intyg. Sådana intyg bör inte i sig utgöra beviljande av rättigheter, och inga rättigheter enligt den allmänna auktorisationen, nyttjanderätter eller utövande av sådana rättigheter bör heller vara avhängiga av ett sådant intyg.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

- (53) Administrativa avgifter bör kunna åläggas företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster för att finansiera den nationella regleringsmyndighetens eller andra behöriga myndigheters arbete med att administrera systemet för allmänna auktorisationer och bevilja nyttjanderätter. Avgifterna bör begränsas till att omfatta de faktiska administrativa kostnaderna för arbetet. I detta syfte bör insyn i de nationella regleringsmyndigheternas och andra behöriga myndigheters intäkter och utgifter säkerställas genom årliga rapporter om summan av de uttagna avgifterna och de administrativa kostnaderna för att företag ska kunna kontrollera att de är i balans.
- (54) System för administrativa avgifter bör inte leda till snedvridning av konkurrensen eller hinder för marknadsinträde. Med ett system för allmän auktorisation blir det omöjligt att hänföra administrativa kostnader och därmed avgifter till enskilda företag, utom för beviljande av nyttjanderätter till nummerresurser, radiospektrum och för rättigheter att installera faciliteter. Alla eventuella tillämpliga administrativa avgifter bör följa principerna i ett system för allmän auktorisation. Ett exempel på ett rättvist, enkelt och transparent alternativ till dessa kriterier för avgiftsfördelning kan vara en omsättningsrelaterad fördelningsnyckel. Om de administrativa avgifterna är mycket låga kan det också vara lämpligt med schablonavgifter eller schablonmässigt beräknade avgifter med ett omsättningsrelaterat inslag. I den mån som det allmänna auktorisationssystemet även omfattar företag med mycket små marknadsandelar, till exempel lokalt förankrade tillhandahållare av nät- eller tjänster vars affärsmodeller ger mycket begränsade intäkter även om de har betydande marknadspenetration i fråga om volym, bör medlemsstaterna bedöma möjligheten att fastställa ett lämpligt tröskelvärde för uttag av administrativa avgifter.
- (55) Medlemsstaterna kan när det är objektivt motiverat behöva ändra rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa avgifter och avgifter för den allmänna auktorisationen och nyttjanderätter. Sådana föreslagna ändringar bör i vederbörlig ordning anmälas i god tid till alla berörda parter så att de ges tillräcklig möjlighet att yttra sig. Onödiga förfaranden bör undvikas när det gäller mindre ändringar av befintliga rättigheter att installera faciliteter eller nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser, om dessa ändringar inte inverkar på tredje parts intressen. Med mindre ändringar av rättigheter och skyldigheter avses ändringar som i huvudsak är administrativa och som inte ändrar väsentliga delar av de allmänna auktorisationerna och de individuella nyttjanderätterna och som således inte kan generera några konkurrensfördelar för de andra företagen.
- (56) Med tanke på vikten av att säkerställa rättssäkerheten och för att främja förutsebarheten i regleringen i syfte att erbjuda en säker miljö för investeringar, särskilt när det gäller ny trådlös kommunikation via bredband, bör varje begränsning eller indragning av befintliga nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser eller rättigheter att installera faciliteter vara föremål för förutsebara och transparenta motiveringar och förfaranden. Därför kan striktare krav eller en anmälningsmekanism införas, särskilt när nyttjanderätter har tilldelats genom förfaranden som bygger på konkurrens eller jämförelse och när harmoniserade frekvensband ska användas för trådlösa elektroniska kommunikationstjänster via bredband (nedan kallade *trådlösa bredbandstjänster*). Motiveringar som hänvisar till ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum och teknisk utveckling skulle ofta kunna grunda sig på tekniska genomförandeåtgärder som antagits Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG⁽¹⁾. När allmänna auktorisationer och individuella nyttjanderätter till radiospektrum måste begränsas, dras in eller ändras utan rättsinnehavarens samtycke kan detta, förutom när de föreslagna ändringarna är mindre, ske efter samråd med de berörda parterna. Eftersom begränsningar eller indragningar av allmänna auktorisationer eller rättigheter kan få betydande konsekvenser för rättsinnehavarna bör de behöriga myndigheterna vara särskilt uppmärksamma på och på förhand bedöma vilken skada sådana åtgärder eventuellt kan föra med sig, innan åtgärderna antas.
- (57) Nationella regleringsmyndigheter, andra behöriga myndigheter och Berec behöver samla in information från marknadsaktörer för att kunna fullgöra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt, vilket inbegriper att bedöma huruvida de allmänna villkoren följer detta direktiv, utan att man under bedömningen upphäver dessa villkors

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 1).

tillämplighet. Undantagsvis kan det också bli nödvändigt att samla in information från andra företag som är aktiva i sektorer med nära anknytning till sektorn för elektroniska kommunikationstjänster, såsom innehållstillhandahållare, som har information som skulle kunna bli nödvändig för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt unionsrätten. Det kan också vara nödvändigt att inhämta sådan information för kommissionens räkning, så att den kan fullgöra sina respektive skyldigheter enligt unionsrätten. En begäran om information bör stå i proportion till syftet och får inte vara orimligt betungande för företagen. Information som inhämtas av nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter bör vara tillgänglig för allmänheten, utom i de fall då informationen är konfidentiell i enlighet med nationella bestämmelser om allmänhetens tillgång till information och är föremål för unionsrätt och nationella bestämmelser om affärshemligheter.

- (58) För att säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna utför sina regleringsuppgifter effektivt bör de uppgifter som de samlar in omfatta redovisningsuppgifter om slutkundsmarknader som är förbundna med grossistmarknader, där ett företag anses ha ett betydande inflytande på marknaden och därför regleras av den nationella regleringsmyndigheten. Uppgifterna bör även innehålla uppgifter som gör det möjligt för den nationella regleringsmyndigheten att bedöma uppfyllandet av villkor förbundna med nyttjanderätter, den potentiella effekten som planerade uppgraderingar eller förändringar i nättopologin kan ha på konkurrensutvecklingen eller produkter i grossistledet som görs tillgängliga för andra aktörer. Information om uppfyllande av täckningsskyldigheter som är kopplade till nyttjanderätter till radiospektrum är avgörande för att säkerställa att de geografiska kartläggningarna av nätutbyggnaden är kompletta. I detta hänseende bör den behöriga myndigheten kunna kräva att information tillhandahålls uppdelad på lokal nivå med tillräcklig detaljnivå för att en geografisk kartläggning av nät ska kunna göras.
- (59) För att underlätta den börda som rapporterings- och informationsskyldigheter innebär för tillhandahållare av nät och tjänster och de berörda behöriga myndigheterna bör sådana skyldigheter vara proportionella, objektivt motiverade och begränsade till vad som är absolut nödvändigt. I synnerhet bör det undvikas att både den behöriga myndigheten och Berec kräver samma upplysningar och att det systematiskt och regelbundet ska styrkas att alla villkor för en allmän auktorisation eller nyttjanderätt uppfylls. Företagen bör ha kännedom om hur den efterfrågade informationen är tänkt att användas. Tillhandahållande av information bör inte utgöra ett villkor för marknadsinträde. För statistiska ändamål kan en anmälan krävas av tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster när de upphör med sin verksamhet.
- (60) Medlemsstaternas skyldigheter att lämna uppgifter för att försvara unionens intressen enligt internationella överenskommelser eller rapporteringsskyldigheter enligt rätt som inte endast gäller den elektroniska kommunikationssektorn, exempelvis konkurrensrätt, bör inte påverkas.
- (61) Information som den behöriga myndigheten anser vara konfidentiell i enlighet med unionsbestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter och skydd av personuppgifter bör kunna utbytas med kommissionen, Berec och andra myndigheter när sådant utbyte är nödvändigt för att tillämpa nationell rätt som införlivar detta direktiv. Den information som utbyts bör begränsas till vad som är relevant och proportionellt för ändamålet med utbytet.
- (62) Bredbandsnäten för elektronisk kommunikation blir alltmer diversifierade i fråga om teknik, topologi, använt medium och ägande. Regleringsåtgärder måste därför baseras på detaljerade uppgifter om nätutbyggnad för att vara effektiva och inriktas på de områden där de behövs. Dessa uppgifter är väsentliga för att främja investeringar, öka konnektiviteten inom hela unionen och tillhandahålla information till alla berörda myndigheter och medborgare. Uppgifterna bör omfatta kartläggningar avseende både anläggning av nät med mycket hög kapacitet och väsentliga uppgraderingar eller utbyggnader av befintliga kopparnät eller andra nät med egenskaper som kanske inte i alla avseenden ger samma prestanda som nät med mycket hög kapacitet, som utbyggnad av fiber till kopplingskåp tillsammans med aktiv teknik som vektorisering. De berörda prognoserna bör omfatta perioder på upp till tre år. Detaljnivån och den territoriella uppdelningen av de uppgifter som behöriga myndigheter bör samla in bör avgöras av det särskilda regleringsmålet och bör anpassas till det regleringssyfte som ska tjänas. Därmed kommer den territoriella enhetens storlek också att variera mellan olika medlemsstater, beroende på regleringsbehovet under de specifika nationella omständigheterna och tillgången till lokala data. Nivå 3 i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (Nuts) är förmodligen inte en tillräckligt liten territoriell enhet i de flesta fall. De nationella

regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter bör vägledas av Berecs riktlinjer för bästa praxis när de tar sig an en sådan uppgift, och sådana riktlinjer kommer att kunna baseras på de nationella regleringsmyndigheternas och/eller andra behöriga myndigheters erfarenheter från geografiska kartläggningar av nätutbyggnad. Utan att det påverkar kraven på konfidentialitet för affärshemligheter bör de behöriga myndigheterna, när uppgifterna inte redan finns tillgängliga på marknaden, direkt tillgängliggöra data i ett öppet format i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG⁽¹⁾, utan begränsningar för hur uppgifterna som samlats in genom sådana kartläggningar får vidareanvändas, och bör ge slutanvändarna tillgång till verktyg avseende tjänstekvalitet för att bidra till att öka deras medvetenhet om tillgängliga konnektivitetstjänster. Vid insamling av sådana uppgifter bör alla berörda myndigheter respektera konfidentialitetsprincipen och undvika att skapa konkurrensackdelar för företag.

- (63) Det är avgörande att överbrygga den digitala klyftan i unionen för att alla unionsmedborgare ska kunna få tillgång till internettjänster och digitala tjänster. I detta syfte bör berörda myndigheter, när det gäller särskilda och väl definierade områden, ha möjligheten att uppmana företag och offentliga myndigheter att tillkännage sin avsikt att anlägga nät med mycket hög kapacitet i dessa områden och ge dem tillräckligt med tid för att de ska kunna lämna ett grundligt övervägt svar. Informationen i prognoserna bör avspegla de ekonomiska utsikterna inom sektorn för elektroniska kommunikationsnät och företagens investeringsplaner vid den tidpunkt då uppgifterna samlas in, så att det blir möjligt att identifiera tillgänglig konnektivitet i olika områden. Om ett företag eller en offentlig myndighet tillkännager sin avsikt att anlägga nät i ett område bör den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet kunna kräva att andra företag och offentliga myndigheter tillkännager huruvida de avser att anlägga nät med mycket hög kapacitet eller göra betydande uppgraderingar eller utbyggnader av sitt nät så att det klarar nedladdningshastigheter på minst 100 Mbit/s i detta område. Genom detta förfarande kommer insyn att skapas för företag och offentliga myndigheter som har uttryckt intresse för att anlägga nät i detta område, så att de, när de utformar sina affärsplaner, kan bedöma hur stor konkurrensen från andra nät sannolikt kommer att vara. Den positiva effekten av sådan insyn är beroende av att marknadsaktörerna svarar ärligt och i god tro.
- (64) Marknadsaktörer får ändra sina utbyggnadsplaner av oförutsedda, objektiva och motiverade skäl, men behöriga myndigheter bör ingripa, inbegripet om offentliga medel påverkas, och om så är lämpligt införa sanktioner om ett företag eller en offentlig myndighet medvetet eller på grund av grov oaksamhet har tillhandahållit dem vilsedande, felaktig eller ofullständig information. För den tillämpliga sanktionsbestämmelsens syfte bör grov oaksamhet avse en situation där ett företag eller en offentlig myndighet tillhandahåller vilsedande, felaktig eller ofullständig information på grund av att dess beteende eller interna organisation tydligt underskrider tillbörlig aktsamhet avseende den information som tillhandahålls. Grov oaksamhet bör inte omfatta ett krav på att företaget eller den offentliga myndigheten vet att den information som lämnats är vilsedande, felaktig eller ofullständig, utan snarare att den skulle ha känt till det om den hade agerat eller organiserat sig med tillbörlig aktsamhet. Det är viktigt att sanktionerna är tillräckligt avskräckande mot bakgrund av den negativa inverkan på konkurrensen och på offentligt finansierade projekt. Sanktionsbestämmelserna bör inte påverka rättigheter att begära skadeersättning i enlighet med nationell rätt.
- (65) För att uppnå förutsebara investeringsvillkor bör de behöriga myndigheterna kunna dela information med företag och offentliga myndigheter som uttrycker intresse för att bygga nät med mycket hög kapacitet om huruvida andra typer av nätuppgraderingar, även med en nedladdningshastighet under 100 Mbit/s, finns eller planeras i det berörda området.
- (66) Det är viktigt att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter rådgör med alla berörda parter när det gäller förslag till beslut, och ger dem tillräckligt med tid, i förhållande till frågans komplexitet, för att lämna sina synpunkter och att de tar hänsyn till deras synpunkter innan ett slutgiltigt beslut fattas. För att nationella beslut inte ska få negativa effekter för den inre marknads funktion eller för andra mål i EUF-fördraget, bör de nationella regleringsmyndigheterna också underrätta kommissionen och andra nationella regleringsmyndigheter om utkast till vissa beslut för att ge dem möjlighet att yttra sig. De behöriga myndigheterna bör i de fall som anges i detta direktiv samråda med berörda parter om alla preliminära förslag till åtgärder som inverkar på handeln mellan medlemsstaterna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG av den 17 november 2003 om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (EUT L 345, 31.12.2003, s. 90).

- (67) I en konkurrensutsatt miljö bör de berörda parterna, inbegripet användare och konsumenters, åsikter beaktas. För att se till att medborgarnas intressen beaktas tillräckligt bör medlemsstaterna införa en lämplig samrådsmekanism. Mekanismen skulle kunna utformas som ett organ som, oberoende såväl av den nationella regleringsmyndigheten som av tjänstetillhandahållare, studerar konsumentrelaterade frågor, till exempel konsumentbeteende och mekanismer för att byta tillhandahållare, och som arbetar på ett transparent sätt och bidrar till de existerande mekanismerna för samråd med berörda parter. Dessutom skulle en mekanism kunna fastställas för att möjliggöra ett lämpligt samarbete om frågor som rör främjandet av lagenligt innehåll. Eventuella samarbetsförfaranden som godkänns i enlighet med en sådan mekanism bör emellertid inte leda till systematisk övervakning av internetanvändning.
- (68) Förfaranden för att lösa tvister utanför domstol kan vara ett snabbt och kostnadseffektivt sätt för slutanvändare att genomdriva sina rättigheter, i synnerhet för konsumenter, mikroföretag och småföretag såsom det definieras i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽¹⁾. Medlemsstaterna bör göra det möjligt för den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet med ansvar för slutanvändares rättigheter, eller åtminstone ett oberoende organ med beprövad sakkunskap när det gäller slutanvändares rättigheter, att agera som alternativ tvistlösningsenhet. Avseende sådana tvistlösningar bör de myndigheterna inte ta emot några anvisningar. I och med att många medlemsstater har infört tvistlösningsförfaranden även för andra slutanvändare än konsumenter, vilka inte omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU⁽²⁾, är det rimligt att behålla det sektorspecifika tvistlösningsförfarandet för både konsumenter och, i de fall då medlemsstaterna utvidgar det, även för andra slutanvändare, i synnerhet mikroföretag och småföretag. När det gäller tvistlösnings utanför domstol bör medlemsstaterna ha möjlighet att bibehålla eller införa regler som går utöver de som fastställs i direktiv 2013/11/EU i syfte att säkerställa en högre konsumentskyddsnivå.
- (69) Om en tvist uppstår mellan företag i en och samma medlemsstat inom ett område som omfattas av detta direktiv, till exempel om skyldigheter i samband med tillträde och samtrafik eller metoderna för att överföra förteckningar över slutanvändare, bör en fördelad part som har förhandlat i god tro, men misslyckats med att nå en överenskommelse, kunna vända sig till den nationella regleringsmyndigheten för att lösa tvisten. De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna förelägga parterna en lösning. När den nationella regleringsmyndigheten ingriper i lösningen av tvister mellan tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande faciliteter i en medlemsstat, bör den sträva efter att säkerställa att de skyldigheter som uppstår genom detta direktiv uppfylls.
- (70) Utöver den rätt till åtgärder som ges i unionsrätt eller nationell rätt finns ett behov av ett enkelt förfarande som kan inledas på begäran av någon av parterna i tvisten för att lösa gränsöverskridande tvister mellan företag som tillhandahåller eller har tillstånd att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i olika medlemsstater.
- (71) En viktig uppgift för Berec är att när så är lämpligt anta yttranden när det gäller gränsöverskridande tvister. De nationella regleringsmyndigheterna bör därför i dessa fall se till att varje yttrande från Berec fullt ut återspeglas i deras åtgärder för att ålägga ett företag en skyldighet eller lösa tvisten på annat sätt.
- (72) Bristande samordning mellan medlemsstater när de organiserar radiospektrum användningen på sitt territorium kan skapa storskaliga störningsproblem med allvarliga konsekvenser för utvecklingen av den digitala inre marknaden, om en lösning inte hittas genom bilaterala förhandlingar mellan medlemsstaterna. Medlemsstaterna bör vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra gränsöverskridande och skadliga störningar dem emellan. Gruppen för radiospektrumpolitik (Radio Spectrum Policy Group, nedan kallad RSPG), som inrättades genom kommissionens beslut 2002/622/EG⁽³⁾, bör få i uppdrag att stödja den nödvändiga samordningen över gränserna och utses till

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösnings vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösnings) (EUT L 165, 18.6.2013, s. 63).

⁽³⁾ Kommissionens beslut 2002/622/EG av den 26 juli 2002 om upprättande av en grupp för radiospektrumpolitik (EGT L 198, 27.7.2002, s. 49).

forum för tvistlösning mellan medlemsstaterna i gränsöverskridande frågor. Baserat på den lösning som föreslås av RSPG krävs en genomförandeåtgärd under vissa omständigheter för att slutgiltigt åtgärda gränsöverskridande störningar eller för att i enlighet med unionsrätten verkställa en samordnad lösning som godkänns av två eller flera medlemsstater inom ramen för bilaterala förhandlingar. Bristande samordning mellan medlemsstater och unionens grannländer kan också leda till storskaliga störningsproblem. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att förhindra gränsöverskridande och skadliga störningar med unionens grannländer och bör samarbeta med varandra i detta syfte. På begäran av medlemsstater som drabbas av gränsöverskridande störningar från tredjeländer bör unionen ge sitt fulla stöd till dessa medlemsstater.

- (73) RSPG är kommissionens rådgivande högnivågrupp som inrättades genom beslut 2002/622/EG för att bidra till utvecklingen av den inre marknaden och stödja utvecklingen av en radiospektrumpolitik på unionsnivå, med beaktande av ekonomiska, politiska, kulturella, strategiska, hälsomässiga och sociala aspekter samt tekniska parametrar. Den bör bestå av cheferna för de organ som har det övergripande politiska ansvaret för den strategiska radiospektrumpolitiken. Den bör bistå och ge råd till kommissionen avseende radiospektrumpolitiken. Detta bör göra radiospektrumpolitiken mer synlig inom de olika unionspolitikområdena och bidra till att säkerställa sektorsövergripande konsekvens på unionsnivå och nationell nivå. Den bör också ge råd till Europaparlamentet och rådet på begäran. Gruppen bör också fungera som ett forum för samordning av medlemsstaternas genomförande av sina skyldigheter på radiospektrumområdet enligt detta direktiv och bör spela en central roll inom områden av stor vikt för den inre marknaden, som gränsöverskridande samordning eller standardisering. Tekniska arbetsgrupper och expertgrupper skulle också kunna inrättas för att bistå plenarsammanträden där den strategiska politiken fastställs av medlemsstaternas och kommissionens företrädare på hög nivå. Kommissionen har meddelat sin avsikt att inom sex månader efter detta direktivs ikraftträdande ändra beslut 2002/622/EG för att avspegla de nya uppgifter som RSPG tilldelas genom detta direktiv.
- (74) Behöriga myndigheter bör övervaka och säkerställa uppfyllandet av villkoren för allmän auktorisation och nyttjanderätter, och i synnerhet säkerställa ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum och uppfyllande av skyldigheter avseende täckning och tjänstekvalitet, genom administrativa sanktioner, inklusive ekonomiska sanktioner och förelägganden och indragning av nyttjanderätter, vid överträdelse av dessa villkor. Företagen bör lämna så exakt och uttömmande information som möjligt till de behöriga myndigheterna så att dessa kan utföra sina tillsynsuppgifter.
- (75) De villkor som får knytas till allmänna auktorisationer och individuella nyttjanderätter bör begränsas till de som är absolut nödvändiga för att säkerställa beaktande av krav och skyldigheter enligt nationell rätt och unionsrätt.
- (76) Varje part som är föremål för ett beslut som fattats av en behörig myndighet bör ha rätt att överklaga beslutet till en instans som är oberoende av de berörda parterna och av varje externt ingripande eller politiskt tryck som skulle kunna äventyra dess oberoende bedömning av ärenden som den hanterar. Denna instans kan vara en domstol. Dessutom bör varje företag, som anser att dess begäran om tilldelning av rättigheter för att installera faciliteter inte har behandlats i enlighet med principerna i detta direktiv, ha rätt att överklaga sådana beslut. Detta överklagandeförfarande bör inte påverka fördelningen av behörighet inom nationella rättssystem eller juridiska eller fysiska personers rättigheter enligt nationell lagstiftning. I var fall bör medlemsstaterna bevilja en effektiv rättslig prövning av sådana beslut.
- (77) För att säkerställa rättssäkerhet för marknadsaktörerna bör överklagandeinstanserna utföra sina uppgifter effektivt. Framför allt bör inte överklagandeförfaranden ta otillbörligt lång tid i anspråk. Interimistiska åtgärder som skjuter upp effekten av beslut från de behöriga myndigheterna bör endast beviljas i brådskande fall för att förhindra allvarlig och irreparabel skada för den aktör som ansöker om dessa åtgärder och om intressebalansen så kräver.
- (78) Det har varit stor skillnad mellan olika överklagandeinstansers sätt att tillämpa interimistiska åtgärder för att skjuta upp beslut från de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheterna. För att uppnå ett mer enhetligt tillvägagångssätt bör gemensamma normer tillämpas i linje med domstolens rättspraxis. Överklagandein-

stanser bör även ha rätt att begära in sådan tillgänglig information som publicerats av Berec. Med tanke på hur viktiga överklaganden är för regelverkets allmänna funktion bör en mekanism inrättas i samtliga medlemsstater för att samla in information om överklaganden och beslut om att skjuta upp beslut som fattats av de behöriga myndigheterna och för att rapportera denna information till kommissionen och Berec. Denna mekanism bör säkerställa att kommissionen eller Berec kan erhålla texten till besluten och domsluten från medlemsstaterna med sikte på att utveckla en databas.

- (79) Insynen i tillämpningen av unionens mekanism för befästade av den inre marknaden för elektronisk kommunikation bör ökas i medborgarnas och intressenternas intresse och för att ge berörda parter möjligheten att ge sina åsikter till kännna, bland annat genom att kräva att nationella regleringsmyndigheter offentliggör alla förslag till åtgärder samtidigt som de översänds till kommissionen, Berec och de nationella regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater. Alla sådana förslag till åtgärder bör vara motiverade och innehålla en detaljerad analys.
- (80) Kommissionen bör, efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs yttrande, kunna kräva att en nationell regleringsmyndighet drar tillbaka ett förslag till åtgärd om förslaget avser definitionen av relevanta marknader eller fastställandet av att företag ska anses ha betydande inflytande på marknaden, och om sådana beslut skulle skapa ett hinder för den inre marknaden eller vara oförenliga med unionsrätten och framför allt med de politiska mål som de nationella regleringsmyndigheterna bör följa. Detta förfarande påverkar varken anmälningsförfarandet enligt direktiv (EU) 2015/1535 eller de särskilda befogenheter kommissionen har enligt EUF-fördraget i fråga om överträdelser av unionsrätten.
- (81) Det nationella samrådet med berörda parter bör hållas före samrådet på unionsnivå, för att konsolidera den inre marknaden för elektronisk kommunikation och inom ramen för förfarandet för konsekvent tillämpning av korrigeringsåtgärder i syfte att åsikterna från berörda parter ska kunna återspeglas i samrådet på unionsnivå. På så vis undviker man även behovet av ett andra samråd på unionsnivå om det skulle förekomma ändringar i en planerad åtgärd som resultat av det nationella samrådet.
- (82) Det är viktigt att regelverket genomförs inom rimlig tid. När kommissionen har fattat ett beslut om att en nationell regleringsmyndighet ska dra tillbaka en planerad åtgärd bör den nationella regleringsmyndigheten dra tillbaka sitt förslag till åtgärd eller lämna in ett reviderat förslag till åtgärd till kommissionen. För att marknadsaktörerna ska veta hur länge marknadsöversynen varar och för att öka rättssäkerheten bör en tidsfrist fastställas för att meddela det reviderade förslaget till åtgärd till kommissionen.
- (83) Den unionsmekanism som ger kommissionen rätt att kräva att nationella regleringsmyndigheter drar tillbaka planerade åtgärder som rör marknadsdefinition och fastställandet av att företag ska anses ha ett betydande inflytande på marknaden har i hög grad bidragit till en konsekvent strategi för att fastställa de omständigheter då förhandsreglering kan tillämpas och då företag ska omfattas av sådan reglering. Erfarenheterna av förfarandena enligt artiklarna 7 och 7a i direktiv 2002/21/EG har visat att inkonsekvens i de nationella regleringsmyndigheternas tillämpning av korrigeringsåtgärder under likartade marknadsvillkor undergräver den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Kommissionen och Berec bör därför medverka till att säkerställa större enhetlighet vid tillämpningen av korrigeringsåtgärder avseende de förslag till åtgärder som föreslås av de nationella regleringsmyndigheterna. När Berec delar kommissionens invändningar bör kommissionen dessutom kunna ålägga en nationell regleringsmyndighet att dra tillbaka ett förslag till åtgärd som rör utvidgning av skyldigheter bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten, vid behov för att hantera stora och icke tillfälliga ekonomiska eller fysiska hinder mot parallell anläggning, för företag oavsett om de anses ha betydande inflytande på marknaden, eller som rör regleringen av element i nya nät med mycket hög kapacitet, i syfte att dra nytta av de nationella regleringsmyndigheternas sakkunskap i fråga om marknadsanalyser bör kommissionen rådgöra med Berec innan den antar sina beslut eller rekommendationer.
- (84) Med tanke på de korta tidsfristerna i samrådsmekanismen på unionsnivå bör kommissionen ges befogenhet att anta rekommendationer eller riktlinjer för att förenkla förfarandena för informationsutbyte mellan kommissionen och de nationella regleringsmyndigheterna, till exempel i ärenden som rör stabila marknader eller som endast innebär smärre ändringar av tidigare anmälda åtgärder. Kommissionen bör även ges befogenhet att tillåta införandet av ett anmälningsundantag för att effektivisera förfarandena i vissa ärenden.

- (85) Det bör krävas att de nationella regleringsmyndigheterna samarbetar med varandra, med Berec och med kommissionen på ett transparent sätt för att säkerställa konsekvent tillämpning i alla medlemsstaterna av detta direktiv.
- (86) De nationella regleringsmyndigheternas skönsmässiga befogenheter måste stämmas av med utvecklingen av en konsekvent regleringspraxis och en konsekvent tillämpning av regelverket för att effektivt kunna bidra till den inre marknads utveckling och fullbordan. De nationella regleringsmyndigheterna bör därför stödja kommissionens och Berecs aktiviteter rörande den inre marknaden.
- (87) Åtgärder som skulle kunna påverka handeln mellan medlemsstater är åtgärder som direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt, skulle kunna påverka handelsmönstren mellan medlemsstater på sådant sätt att det skulle kunna skapa ett hinder för den inre marknaden. Det rör sig om åtgärder som har omfattande konsekvenser för företag eller användare i andra medlemsstater, bland annat åtgärder som påverkar priserna för användare i andra medlemsstater, åtgärder som inverkar på ett i en annan medlemsstat etablerat företags möjligheter att tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst och, i synnerhet, åtgärder som inverkar på möjligheterna att tillhandahålla tjänster på gränsoverskridande basis, samt åtgärder som påverkar marknadsstrukturen eller tillträdet till marknaden och som har konsekvenser för företag i andra medlemsstater.
- (88) En mer enhetlig användning och ett mer enhetligt fastställande av element av urvalsförfarandena och villkor knutna till nyttjanderätter till radiospektrum som har betydande inverkan på marknadsvillkoren och konkurrenssituationen, inklusive villkoren för tillträde och expansion, skulle främjas av en samordningsmekanism där RSPG, på begäran av den nationella regleringsmyndigheten eller behöriga myndigheten eller i undantagsfall på eget initiativ, sammankallar ett forum för sakkunnigbedömning för att förhandsgranska förslag till åtgärder innan nyttjanderätter beviljas av en medlemsstat i syfte att utbyta bästa praxis. Forumet för sakkunnigbedömning är ett verktyg för peer learning. Det bör bidra till ett bättre utbyte av bästa praxis mellan medlemsstaterna och öka insynen i urvalsförfaranden grundade på jämförelse eller konkurrens. Processen för sakkunnigbedömning bör inte vara ett formellt villkor i nationella auktorisationsförfaranden. Diskussionen bör bygga på information som tillhandahålls av den nationella regleringsmyndighet eller behöriga myndighet som begär forumet för sakkunnigbedömning och bör vara en del i en bredare nationell åtgärd, som mer allmänt kan utgöras av beviljande, handel och uthyrning, giltighetstid, förnyelse eller ändring av nyttjanderätter. Därför bör den nationella regleringsmyndigheten eller behöriga myndigheten också kunna tillhandahålla information om andra förslag till nationella åtgärder, eller aspekter av dessa, av betydelse för det relevanta urvalsförfarandet för begränsning av nyttjanderätter till radiospektrum som inte omfattas av mekanismen för sakkunnigbedömning. För att minska den administrativa bördan bör den nationella regleringsmyndigheten eller behöriga myndigheten kunna lämna sådan information via ett gemensamt rapporteringsformat, om ett sådant finns tillgängligt, för vidarebefordran till medlemmarna i RSPG.
- (89) Överenskommelser på unionsnivå om harmonisering av tilldelningen av radiospektrum till särskilda företag bör följas strikt av medlemsstaterna vid beviljande av nyttjanderätter till radiospektrum från den nationella frekvensfördelningsplanen.
- (90) Medlemsstaterna bör kunna överväga gemensamma auktorisationsförfaranden som ett alternativ vid utfärdandet av nyttjanderätter, om den väntade användningen omfattar gränsoverskridande situationer.
- (91) Kommissionsbeslut som syftar till att säkerställa en harmoniserad tillämpning av detta direktiv bör endast avse regleringsprinciper, -strategier och -metoder. För att undvika missförstånd bör de inte innehålla detaljerade bestämmelser som vanligtvis måste avspegla nationella förhållanden, och de bör inte förbjuda alternativa strategier som rimligtvis kan förväntas ha motsvarande verkan. Sådana beslut bör vara proportionella och bör inte påverka de nationella regleringsmyndigheternas eller andra behöriga myndigheters beslut som inte skapar hinder för den inre marknaden.
- (92) Unionen och medlemsstaterna har inom ramen för Världshandelsorganisationen gjort åtaganden i fråga om standarder och regelverket för telenät och teletjänster.

- (93) Standardisering bör förbli en i första hand marknadsdriven process. Det kan dock fortfarande förekomma situationer där det är lämpligt att på unionsnivå kräva att vissa bestämda standarder måste följas i syfte att förbättra interoperabiliteten och användarnas valfrihet samt uppmuntra till interkonnektivitet på den inre marknaden. På nationell nivå omfattas medlemsstaterna av direktiv (EU) 2015/1535. Standardiseringsförfarandena enligt detta direktiv påverkar inte tillämpningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU⁽¹⁾ och 2014/35/EU⁽²⁾ samt direktiv 2014/53/EU.
- (94) Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, eller båda, bör åläggas att vidta åtgärder för att skydda säkerheten för sina nät respektive tjänster, samt för att förebygga eller minimera konsekvenserna av säkerhetsincidenter. Med beaktande av den senaste tekniska utvecklingen bör dessa åtgärder säkerställa en säkerhetsnivå för näten och tjänsterna som är lämplig i förhållande till den föreliggande risken. Säkerhetsåtgärderna bör minst ta hänsyn till alla relevanta aspekter av följande element: när det gäller näts och faciliteters säkerhet: fysisk säkerhet och miljösäkerhet, funktionssäkerhet, kontroll av åtkomst till nät samt näntegritet; när det gäller hantering av säkerhetsincidenter: hanteringsförfaranden, kapacitet att upptäcka säkerhetsincidenter, rapportering och kommunikation i fråga om säkerhetsincidenter; när det gäller hantering av verksamhetskontinuitet: strategier för tjänstekontinuitet samt beredskapsplaner, kapacitet för katastrofberedskap; när det gäller övervakning, granskning och testning: strategier för övervakning och loggning, planer för beredskapsövningar, testning av nät och tjänster, säkerhetsbedömningar och övervakning av efterlevnad; samt efterlevnad av internationella standarder.
- (95) Mot bakgrund av att de nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänsterna blir allt viktigare måste det säkerställas att även dessa omfattas av lämpliga säkerhetskrav i enlighet med sina särskilda egenskaper och ekonomiska betydelse. Tillhandahållare av sådana tjänster bör därför också säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till den föreliggande risken. Eftersom tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster i allmänhet inte utövar någon faktisk kontroll över överföringen av signaler via nät kan graden av risk för sådana tjänster i vissa avseenden anses lägre än för traditionella elektroniska kommunikationstjänster. Därför bör de åtgärder som vidtas av tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster vara lindrigare när detta är motiverat på grund av den faktiska bedömningen av de berörda säkerhetsriskerna. Samma tillvägagångssätt bör i tillämpliga delar gälla för interpersonella kommunikationstjänster som använder nummer och som inte utövar faktisk kontroll över överföringen av signaler.
- (96) Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster bör informera användare om särskilda och betydande säkerhetshot och om vilka åtgärder de kan vidta för att skydda säkerheten vid sin kommunikation, till exempel genom att använda särskilda typer av mjukvara eller krypteringsteknik. Kravet på att informera användarna om sådana hot bör inte befria en tjänstestillhandahållare från skyldigheten att på egen bekostnad vidta lämpliga och omedelbara åtgärder för att avhjälpa eventuella säkerhetshot och återställa tjänstens normala säkerhetsnivå. Tillhandahållandet av sådan information till användare om säkerhetshot bör vara gratis.
- (97) För att skydda nätens och tjänsternas säkerhet, och utan att det åsidosätter medlemsstaternas behörighet att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och den allmänna säkerheten, och för att tillåta utredning, upptäckt och lagföring av brott, bör användningen av kryptering, till exempel end-to-end-kryptering, där så är lämpligt uppmuntras, och där så krävs bör krypteringen göras obligatorisk, i enlighet med principerna om automatisk och inbyggd säkerhet och automatiskt och inbyggt integritetsskydd.
- (98) Behöriga myndigheter bör säkerställa att integriteten i och tillgången till de allmänna elektroniska kommunikationsnäten upprätthålls. Europeiska unionens byrå för nät- och informationssäkerhet (Enisa) bör bidra till en högre säkerhetsnivå för elektronisk kommunikation genom att bland annat tillhandahålla expertis och rådgivning och främja utbyte av bästa praxis. De behöriga myndigheterna bör ha de medel som de behöver för att kunna fullgöra

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/30/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektromagnetisk kompatibilitet (EUT L 96, 29.3.2014, s. 79).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/35/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning (EUT L 96, 29.3.2014, s. 357).

sina förpliktelser, inklusive befogenheter att begära den information som är nödvändig för att bedöma säkerhetsnivån för nät eller tjänster. De bör också ha befogenhet att begära omfattande och tillförlitliga uppgifter om faktiska säkerhetsincidenter som avsevärt påverkat funktionen för nät eller tjänster. De bör vid behov bistås av enheter för hantering av it-säkerhetsincidenter (nedan kallade CSIRT-enheter) som inrättats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148⁽¹⁾. CSIRT-enheter kan särskilt förpliktigas att informerade behöriga myndigheterna om risker och säkerhetsincidenter som påverkar allmänna elektroniska kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och rekommendera hur de ska hanteras.

- (99) När tillhandahållandet av elektronisk kommunikation förlitar sig på allmänna resurser vars användning är föremål för särskild auktorisation bör medlemsstaterna kunna ge den myndighet som är behörig att utfärda auktorisationerna rätt att ta ut avgifter för att säkerställa en optimal användning av dessa resurser, i enlighet med de förfaranden som avses i detta direktiv. I enlighet med domstolens rättspraxis får inte medlemsstaterna ta ut några andra avgifter i samband med tillhandahållandet av nät och elektroniska kommunikationstjänster än de som föreskrivs i detta direktiv. I detta hänseende bör medlemsstaterna ha ett enhetligt sätt att fastställa dessa avgifter på för att se till att det allmänna auktorisationsförfarandet eller nyttjanderätterna inte medför en orimlig finansiell belastning för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
- (100) För att säkerställa en optimal användning av resurser bör avgifterna återspegla den ekonomiska och tekniska situationen på den berörda marknaden samt varje annan betydande faktor som påverkar deras värde. Samtidigt bör avgifterna fastställas på ett sätt som säkerställer effektiv tilldelning och användning av radiospektrum. Detta direktiv påverkar inte det ändamål för vilket avgifter för nyttjanderätter och rättigheter att installera faciliteter används. Det bör till exempel vara möjligt att använda sådana avgifter för att finansiera verksamhet vid de nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som inte kan täckas av administrativa avgifter. När det rör sig om urvalsförfaranden grundade på jämförelse eller konkurrens och avgifterna för nyttjanderätter till radiospektrum helt eller delvis består av ett engångsbelopp, bör betalningsarrangemangen säkerställa att sådana avgifter inte i praktiken leder till att urvalet sker på grundval av kriterier som inte har något samband med målet att säkerställa optimal användning av radiospektrum. Kommissionen bör regelbundet kunna offentliggöra benchmarkstudier och, beroende på vad som är lämpligt, annan vägledning i fråga om bästa praxis för tilldelning av radiospektrum, tilldelning av nummerresurser eller beviljande av ledningsrätter.
- (101) Avgifter som tas ut av företag för nyttjanderätter till radiospektrum kan påverka beslut om att ansöka om sådana rättigheter och om att ta radiospektrumresurser i bruk. I syfte att säkerställa optimal användning av radiospektrum bör medlemsstaterna därför fastställa acceptpriser på ett sätt som leder till en effektiv tilldelning av de rättigheterna, oavsett vilken typ av urvalsförfarande som används. Medlemsstaterna kan också ta hänsyn till möjliga kostnader för att uppfylla auktorisationsvillkor som införs för att främja policymål. Hänsyn bör då också tas till konkurrenssituationen på den berörda marknaden, inbegripet eventuell alternativt resursanvändning.
- (102) En optimal användning av radiospektrumresurser beror på tillgången till lämpliga nät och tillhörande faciliteter. Därför bör medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter när de tar ut avgifter för nyttjanderätter till radiospektrum och för rättigheter att installera faciliteter beaktar behovet av att främja en kontinuerlig infrastrukturutveckling för att uppnå effektivast möjliga användning av resurser. Medlemsstaterna bör sträva efter att säkerställa att villkoren för betalning av avgifter för nyttjanderätter till radiospektrum i största möjliga utsträckning kopplas till den faktiska tillgången till resurser på ett sätt som stöder de investeringar som krävs för att främja sådan infrastrukturutveckling och tillhandahållande av besläktade tjänster. Betalningsvillkoren bör specificeras på ett objektivt, transparent, proportionellt och icke-diskriminerande sätt innan man inleder förfarandena för beviljande av nyttjanderätter till radiospektrum.
- (103) Det bör säkerställas att det finns förfaranden för beviljande av rättigheter att installera faciliteter som är lämpliga, icke-diskriminerande och transparenta, så att förutsättningar säkras för en sund och effektiv konkurrens. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationella bestämmelser om expropriering eller användning av egendom, normalt utövande av egendomsrättigheter, normal användning av offentlig egendom eller tillämpning av neutralitetsprincipen med avseende på medlemsstaternas regler om egendomsordning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1148 av den 6 juli 2016 om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen (EUT L 194, 19.7.2016, s. 1).

- (104) Tillstånd som utfärdats för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och som ger dem tillträde till offentlig eller privat egendom är grundläggande faktorer för etablerande av elektroniska kommunikationsnät eller nya nätelement. Onödigt krångel och förseningar i förfarandet för att tilldela ledningsrätter kan därför utgöra ett betydande hinder för konkurrensutvecklingen. Följaktligen bör förvärvet av ledningsrätter förenklas för auktoriserade företag. Behöriga myndigheter bör samordna förvärvet av ledningsrätter och lägga ut relevant information på sina webbplatser.
- (105) Det är nödvändigt att stärka medlemsstaternas befogenheter gentemot innehavare av ledningsrätter för att säkerställa etablering eller byggande av nya nät på ett rättvist, effektivt och miljöönsvarigt sätt, oberoende av eventuella skyldigheter för ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden att bevilja tillträde till sitt elektroniska kommunikationsnät. Ett förbättrat gemensamt nyttjande av faciliteter kan sänka de miljömässiga kostnaderna för att bygga ut infrastrukturen för elektronisk kommunikation och bidra till mål som rör folkhälsa, allmän säkerhet och fysisk planering. De behöriga myndigheterna bör få befogenhet att kräva att företag som har dragit nytta av rättigheterna att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom gemensamt nyttjar sådana faciliteter eller sådan egendom, inbegripet fysisk samlokalisering, efter en skälig tid av offentlig samråd under vilket alla berörda parter bör ges tillfälle att yttra sig, inom de specifika områden där skäl som rör allmänna intressen gör sådant gemensamt nyttjande nödvändigt. Detta kan till exempel vara fallet när utrymmet under jord är överanvänt eller när naturliga hinder måste korsas. De behöriga myndigheterna bör särskilt kunna ålägga gemensamt nyttjande av nätelement och tillhörande faciliteter som kanalisation, rör, master, inspektionsbrunnar, kopplingskåp, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, byggnader eller ingångar till byggnader, och en bättre samordning av anläggningsarbeten av miljöskäl eller skäl som rör allmän ordning. Det bör däremot vara de nationella regleringsmyndigheterna som fastställer bestämmelserna för hur kostnaderna ska fördelas för det gemensamma nyttjandet av faciliteten eller egendomen, för att säkerställa att det sker en skälig anpassning till de berörda företagens risktagande. Mot bakgrund av de skyldigheter som införs genom direktiv 2014/61/EU, bör de behöriga myndigheterna, särskilt de lokala myndigheterna, också inrätta lämpliga samordningsförfaranden i samarbete med de nationella regleringsmyndigheterna för offentliga arbeten och för andra lämpliga offentliga faciliteter och annan lämplig offentlig egendom, vilka bör kunna omfatta förfaranden som säkerställer att de berörda parterna får information om lämpliga offentliga faciliteter och lämplig offentlig egendom samt pågående och planerade offentliga arbeten, att de meddelas i god tid om sådana arbeten och att gemensamt nyttjande underlättas i möjligaste mån.
- (106) Om mobiloperatörer är tvungna att gemensamt nyttja torn eller master av miljöskäl, kan sådant föreskrivet gemensamt nyttjande leda till en minskning av de högsta nivåer för överförd effekt som av folkhälsoskäl är tillåtna för varje operatör, och detta kan i sin tur leda till krav på operatörerna att installera fler överföringsplatser för att säkerställa nationell täckning. Behöriga myndigheter bör sträva efter att ta hänsyn till de berörda miljöaspekterna och folkhälsoaspekterna, med beaktande av försiktighetsprincipen enligt rådets rekommendation 1999/519/EG⁽¹⁾.
- (107) Radiospektrum är en begränsad allmän resurs av stort värde för allmänheten och stort marknadsvärde. Det är en väsentlig förutsättning för radiobaserade elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och bör, i den mån det används för sådana nät och tjänster, därför allokeras och tilldelas på ett effektivt sätt av nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter i enlighet med harmoniserade mål och principer som styr deras verksamhet och objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier, med hänsyn tagen till demokratiska, sociala, språkliga och kulturella intressen i samband med användningen av radiospektrum. Genom beslut nr 676/2002/EG inrättas ett regelverk för harmonisering av radiospektrum.
- (108) Verksamhet som sammanhänger med radiospektrumpolitiken i unionen bör inte påverka de åtgärder som unionsrätten vidtagits på unionsnivå eller nationell nivå, i enlighet med unionsrätten, som ett led i arbetet med att nå mål av allmänt intresse, särskilt i fråga om offentlig myndigheters och försvarets nätverk, innehållsreglering och audiovisuell politik och mediepolitik samt medlemsstaternas rätt att organisera och använda sitt radiospektrum för allmän ordning, allmän säkerhet och försvaret.

(¹) Rådets rekommendation 1999/519/EG av den 12 juli 1999 om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (0 Hz–300 GHz) (EGT L 199, 30.7.1999, s. 59).

- (109) Säkerställande av utbredd konnektivitet i varje medlemsstat är mycket viktigt för den ekonomiska och sociala utvecklingen, deltagandet i samhällslivet och den sociala och territoriella sammanhållningen. I takt med att konnektivitet och användning av elektronisk kommunikation blir en självklar del av det europeiska samhället och den europeiska välfärden bör medlemsstaterna sträva efter att säkerställa trådlös bredbandstäckning i hela unionen. Sådan täckning bör uppnås genom att medlemsstaterna inför ändamålsenliga täckningskrav som bör anpassas till varje betjänat område och begränsas till proportionella bördor för att inte hindra att tjänstetillhandahållare anlägger nät. Med tanke på den viktiga roll som sådana system som trådlösa lokala nät (RLAN) har när det gäller att tillhandahålla trådlöst höghastighetsbredband inomhus, bör åtgärderna syfta till att säkerställa att tillräckligt radiospektrum frigörs i band som utgör särskilt värdefulla tillgångar för en kostnadseffektiv anläggning av trådlösa nät med samhällsomfattande täckning, i synnerhet inomhus. Dessutom bör enhetliga och samordnade åtgärder för markbunden trådlös täckning av hög kvalitet i hela unionen, på grundval av bästa nationella praxis vad gäller operatörernas licensvillkor, syfta till att uppnå målet i programmet för radiospektrumpolitik att alla unionsmedborgare senast 2020, både inomhus och utomhus, bör ha tillgång till högsta bredbandshastigheter på minst 30 Mbit/s, och bör syfta till att uppnå den ambitiösa visionen för ett gigabitsamhälle i unionen. Sådana åtgärder kommer att främja innovativa digitala tjänster och säkerställa långsiktiga socioekonomiska vinster. Den sömlösa täckningen av territoriet och konnektiviteten i alla medlemsstater bör maximeras och vara tillförlitlig, för att främja tjänster och tillämpningar inom och över gränserna, som uppkopplade bilar och e-hälsa.
- (110) Behovet av att säkerställa att medborgarna inte utsätts för elektromagnetiska fält på en nivå som är skadlig för folkhälsan är tvingande. Medlemsstaterna bör eftersträva konsekvens inom hela unionen vad gäller hanteringen av denna fråga, med särskild hänsyn till försiktighetsansatsen enligt rekommendation 1999/519/EG, för att sträva efter att säkerställa mer enhetliga villkor för anläggning. Medlemsstaterna bör vid behov tillämpa förordningen i direktiv (EU) 2015/1535 också för att ge berörda parter insyn och låta andra medlemsstater och kommissionen reagera.
- (111) Harmonisering och samordning av radiospektrum å ena sidan reglering av utrustning med hjälp av standardisering å andra sidan kompletterar varandra och måste nog samordnas för att de ska uppnå de gemensamma målen på ett ändamålsenligt sätt, med stöd av RSPG. Samordning mellan innehålllet i och tidpunkterna för Cepts mandat enligt beslut nr 676/2002/EG och standardiseringsansökningar till standardiseringsorgan som Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder, även när det gäller parametrar för radiomottagare, bör främja införandet av framtida system, stödja möjligheterna för delad användning av radiospektrum och säkerställa effektiv radiospektrumförvaltning.
- (112) Efterfrågan på harmoniserat radiospektrum är inte enhetlig i alla delar av unionen. När det finns en bristande efterfrågan på ett helt eller delar av ett harmoniserat band på regional eller nationell nivå skulle medlemsstaterna undantagsvis kunna tillåta en alternativ användning av bandet, till exempel för att täcka ett bristande marknadsutbud för vissa användningar, så länge som denna bristande efterfrågan kvarstår och förutsatt att den alternativa användningen inte inverkar på andra medlemsstaters harmoniserade användning av bandet och att användningen upphör när det uppstår en efterfrågan på harmoniserad användning.
- (113) Flexibilitet när det gäller radiospektrumförvaltning och tillträde till radiospektrum har upprättats genom teknik- och tjänsteneutrala auktorisationer så att radiospektrumanvändare kan välja de bästa teknikerna och tjänsterna för de frekvensband som förklarats tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster enligt de tillämpliga nationella frekvensfördelningsplanerna i enlighet med unionsrätten (*principen om teknikneutralitet* och *principen om tjänsteneutralitet*). Det administrativa fastställandet av tekniker och tjänster bör tillämpas endast när det gäller mål av allmänt intresse och bör tydligt motiveras och bli föremål för regelbundna granskningar.
- (114) Inskränkningar i principen om teknikneutralitet bör vara adekvata och motiveras av behovet av att undvika skadliga störningar, till exempel genom att införa spektrummasker och effektnivåer för att skydda folkhälsan genom att begränsa allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält, säkerställa att tjänsterna fungerar väl, genom en

adekvat nivå på tjänstens tekniska kvalitet, utan att nödvändigtvis utesluta möjligheten att använda mer än en tjänst i samma frekvensband, säkerställa en god fördelning av radiospektrum, särskilt där dess användning endast underkastas allmän auktorisation, skydda en effektiv radiospektrumanvändning, eller uppfylla ett mål av allmänt intresse i enlighet med unionsrätten.

- (115) Radiospektrumanvändare bör även fritt kunna välja vilka tjänster de vill erbjuda över radiospektrumet. Det bör å andra sidan vara tillåtet att vid behov och på ett proportionellt sätt medge åtgärder som kräver tillhandahållandet av en särskild tjänst för att uppfylla tydligt definierade mål av allmänt intresse som till exempel säkerhet för människors liv, främjandet av social, regional och geografisk sammanhållning eller undvikandet av ett ineffektivt användande av radiospektrum. I dessa mål bör ingå att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald på det vis som detta definieras av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten. Undantagen bör inte, förutom om det är nödvändigt för att skydda människors liv eller, i undantagsfall, för att uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten, resultera i en exklusiv användning för vissa tjänster utan snarare ge dem prioritet så att andra tjänster och tekniker så långt det är möjligt kan existera samtidigt i samma frekvensband. Det är medlemsstaterna som är behöriga att fastställa omfattning och art för eventuella undantag för att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.
- (116) Eftersom allokeringen av radiospektrum till särskilda tekniker eller tjänster är ett undantag från principerna om teknik- och tjänsteneutralitet samt begränsar friheten att välja vilken tjänst eller teknik som används, bör varje förslag till sådan allokering vara transparent och underkastas ett offentligt samråd.
- (117) När medlemsstater undantagsvis beslutar att begränsa friheten att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster på grunder som avser allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa bör medlemsstaterna förklara skälen till denna begränsning.
- (118) Radiospektrum bör förvaltas på ett sätt som säkerställer att skadlig störning undviks. Detta grundläggande koncept om skadlig störning bör därför definieras på ett korrekt sätt för att säkerställa att reglering sker endast i den omfattning som är nödvändig för att förhindra sådan störning, med beaktande också av behovet av att ta hänsyn till avancerade metoder för skydd mot skadlig störning, i syfte att tillämpa denna teknik och dessa radiospektrumförvaltningsmetoder för att så långt som möjligt undvika tillämpning av principen om "störningsfritt och oskyddat". Transporter har ett starkt gränsöverskridande element och digitaliseringen av transporter medför utmaningar. Fordon (som exempelvis tunnelbana, buss, bilar, lastbilar och tåg) blir allt mer autonoma och uppkopplade. På den inre marknaden färdas fordon lättare över nationella gränser. Tillförlitliga kommunikationer och motverkande av skadlig störning är avgörande för en säker och fungerande drift av fordon och deras kommunikationssystem.
- (119) Med tanke på den ökade efterfrågan på radiospektrum och nya varierande tillämpningar och tekniker som förutsätter mer flexibel tillgång till och användning av radiospektrum bör medlemsstaterna främja delad användning av radiospektrum genom att fastställa de lämpligaste auktorisationsordningarna för varje scenario och genom att fastställa ändamålsenliga och transparenta regler och villkor för detta. Delad användning av radiospektrum säkrar i allt högre grad en ändamålsenlig och effektiv användning i och med att flera oberoende användare eller anordningar kan ha tillträde till samma frekvensband enligt olika typer av rättsliga ordningar så att ytterligare radiospektrumresurser blir tillgängliga, användningseffektiviteten ökar och radiospektrumtillgång underlättas för nya användare. Delad användning kan baseras på allmänna auktorisationer eller licensfri användning som, inom ramen för specifika delningsvillkor, ger flera användare möjlighet att få tillgång till och använda samma radiospektrum i olika geografiska områden eller vid olika tidpunkter. Den kan också baseras på individuella nyttjanderätter enligt sådana arrangemang som licensbaserat gemensamt tillträde där alla användare (med en befintlig användare och nya användare) enas om villkoren för gemensam tillgång, under tillsyn av de behöriga myndigheterna, på ett sätt som säkerställer en garanterad miniminivå på radioöverföringskvaliteten. När delad användning enligt olika auktorisationsordningar tillåts bör medlemsstaterna inte fastställa alltför skilda giltighetstider för sådan användning enligt olika auktorisationsordningar.

- (120) Allmänna auktorisationer för radiospektrumanvändning kan i vissa fall underlätta den ändamålsenligaste radiospektrumanvändningen och sporra till innovation och ökad konkurrens, medan i andra fall individuella nyttjanderätter till radiospektrum under vissa särskilda omständigheter kan vara den lämpligaste metoden för auktorisation. Individuella nyttjanderätter bör exempelvis övervägas om gynnsamma utbredningsegenskaper för radiospektrum eller den planerade uteffekten innebär att tjänstekvalitetskraven är så höga att störningsproblemen inte kan åtgärdas med hjälp av allmänna auktorisationer. Tekniska åtgärder, såsom lösningar för att förbättra mottagares resiliens, kan möjliggöra användning av allmänna auktorisationer eller gemensam användning av radiospektrum och eventuellt göra det möjligt att undvika att systematiskt använda principer om "störningsfritt och oskyddat".
- (121) För att säkerställa förutsebarheten och bevara rättssäkerheten och investeringsstabiliteten bör medlemsstaterna i förväg fastställa lämpliga kriterier för att avgöra om målet med effektiv radiospektrumanvändning uppfylls av rättighetshavarna när de genomför de villkor som hör samman med individuella nyttjanderätter och allmänna auktorisationer. Berörda parter bör delta i fastställandet av sådana villkor och på ett transparent sätt informeras om hur uppfyllandet av deras skyldigheter kommer att bedömas.
- (122) För att undvika att det upprättas hinder för marknadsinträde, i synnerhet genom konkurrensskadlig hamstring, bör medlemsstaternas kontroll av efterlevnaden av de villkor som är förbundna med radiospektrumrättigheter vara effektiv och alla behöriga myndigheter bör vid behov medverka. Villkoren för kontroll av efterlevnaden bör innefatta tillämpning av en *amvänd eller förlora*-princip. För att säkerställa rättssäkerhet i fråga om eventuellt åläggande av sanktioner vid underlåtenhet att använda radiospektrum bör trösklarna för användning, inbegripet avseende tid, kvantitet eller radiospektrumidentitet, fastställas i förväg. Radiospektrumhandel och radiospektrumuthyrning bör säkerställa en ändamålsenlig användning från den ursprungliga rättsinnehavarens sida.
- (123) Om de harmoniserade villkoren för ett frekvensband har fastställts enligt beslut nr 676/2002/EG ska de behöriga myndigheterna besluta om vilken metod för auktorisation som lämpligast ska tillämpas i detta band eller delar av det. Om det är sannolikt att alla medlemsstater ställs inför liknande problem där olika lösningar skulle kunna fragmentera den inre marknaden för utrustning och därigenom försena utbyggnaden av 5G-systemen, kan det vara nödvändigt för kommissionen, som i största möjliga utsträckning ska beakta yttrandet från RSPG, att rekommendera gemensamma lösningar, med hänsyn tagen till gällande tekniska harmoniseringsåtgärder. Detta skulle kunna ge medlemsstaterna en gemensam verktygslåda som de kan beakta när de fastställer de lämpliga konsekventa auktorisationssystem som ska tillämpas på ett band eller en del av ett band, beroende på sådana olika faktorer som befolkningstäthet, bandens utbredningsegenskaper, skillnaderna mellan användningen i tätorsområden och på landsbygden, det eventuella behovet av att skydda befintliga tjänster och de därav följande konsekvenserna för stordriftsfördelar i tillverkningen.
- (124) Gemensam användning av nätinfrastruktur, och i vissa fall gemensam användning av radiospektrum, kan möjliggöra en mer ändamålsenlig och effektivare användning av radiospektrum och säkerställa en snabb anläggning av nät, särskilt i mer glesbefolkade områden. Vid fastställandet av villkoren för nyttjanderätter till radiospektrum bör de behöriga myndigheterna också överväga att auktorisera former för gemensam användning eller samordning mellan företag för att säkerställa ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum eller uppfyllande av täckningsskyldigheter, i enlighet med konkurrensrättsliga principer.
- (125) Kraven på iakttagande av principerna om teknikneutralitet och tjänsteneutralitet vid beviljandet av nyttjanderätter stöder, tillsammans med möjligheten att överföra rättigheter mellan företag, friheten och möjligheterna att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster åt allmänheten, och främjar därmed även uppnåendet av mål av allmänintresse. Detta direktiv påverkar inte huruvida radiospektrum direkt tilldelas tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, eller enheter som nyttjar dessa nät eller tjänster. Sådana enheter kan vara tillhandahållare av innehåll i radio- eller tv-sändningar. Ansvar för att uppfylla de villkor som hör samman med nyttjanderätten till radiospektrum och de tillämpliga villkor som är knutna till den allmänna auktorisationen bör i alla händelser bäras av det företag som har beviljats nyttjanderätten till radiospektrum. Vissa skyldigheter för programföretag avseende tillhandahållande av audiovisuella medietjänster kan göra det nödvändigt att använda särskilda kriterier och förfaranden för beviljande av nyttjanderätter till radiospektrum för att uppnå ett särskilt mål av allmänt intresse som fastställs av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten. Förfarandena för beviljande av sådana rättigheter bör i vilket fall vara objektiva, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella.

- (126) Enligt domstolens rättspraxis bör alla nationella begränsningar av rättigheter som garanteras genom artikel 56 i EUF-fördraget vara motiverade på ett objektivt sätt och proportionella, och bör inte överskrida vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål. Radiospektrum som beviljas utan ett öppet förfarande bör inte användas för andra syften än det mål av allmänt intresse för vilket det beviljades. I sådana fall bör berörda parter beredas tillfälle att inkomma med synpunkter inom rimlig tid. Medlemsstaterna bör som en del av ansökningsförfarandet för beviljandet av nyttjanderätter kontrollera om den sökande kommer att kunna uppfylla de villkor som är knutna till sådana rättigheter. Dessa villkor bör återspeglas i objektiva, transparenta, proportionella och icke-diskriminerande behörighetskriterier som fastställs innan ett urvalsförfarande grundat på konkurrens inleds. För tillämpningen av sådana kriterier kan den sökande anmodas att lämna nödvändig information för att styrka sin förmåga att uppfylla dessa villkor. Om denna information inte lämnas kan ansökan om nyttjanderätt till radiospektrum avslås.
- (127) Medlemsstaterna bör innan de beviljar nyttjanderätten endast kräva verifiering av element som rimligtvis kan visas av en normalt omsorgsfull sökande, med vederbörligt beaktande av radiospektrums avsevärda värde för allmänheten och marknadsvärde som begränsad offentlig resurs. Detta påverkar inte möjligheten till senare verifiering av att behörighetskriterierna uppfylls, till exempel genom milstolpar när kriterierna rimligtvis inte kan uppfyllas från början. För att upprätthålla en ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum bör medlemsstaterna inte bevilja rättigheter i de fall då deras granskning visar att sökanden inte klarar att uppfylla villkoren, utan att det påverkar möjligheten att främja tidsbegränsad experimentell användning. Tillräckligt lång giltighetstid på auktorisationerna för radiospektrumanvändning bör öka förutsebarheten för investeringar för att bidra till snabbare nätutbyggnad och bättre tjänster, liksom stabilitet som främjar handel med och uthyrning av radiospektrum. Om inte användningen av radiospektrum är auktoriserad för obegränsad tid bör en sådan giltighetstid både beakta de mål som ska uppnås och vara tillräckligt lång för att främja återvinning av de investeringar som gjorts. Medan en längre giltighetstid kan säkra förutsebarheten för investeringar kan åtgärder för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum, såsom den behöriga myndighetens befogenhet att ändra eller dra in en nyttjanderätt när de villkor som hör samman med nyttjanderätten inte uppfylls, eller främjande av handel med och uthyrning av radiospektrum, bidra till att förhindra olämplig ackumulering av radiospektrum och stödja ökad flexibilitet vid distributionen av radiospektrumresurser. Ökad användning av årsavgifter är också ett sätt att säkerställa en kontinuerlig bedömning av hur innehavare av nyttjanderätter använder radiospektrum.
- (128) Med hänsyn till vikten av teknisk innovation bör medlemsstaterna kunna föreskriva rättigheter för experimentell användning av radiospektrum, med förbehåll för särskilda restriktioner och villkor till följd av dessa rättigheters experimentella karaktär.
- (129) När det beslutas huruvida redan beviljade nyttjanderätter till harmoniserat radiospektrum ska förnyas bör behöriga myndigheter beakta i vilken utsträckning en förnyelse skulle främja målen med regelverket och andra mål enligt unionsrätt och nationell lagstiftning. Varje sådant beslut ska fattas enligt ett öppet, icke-diskriminerande och transparent förfarande och baseras på en granskning av hur villkoren för de berörda nyttjanderätterna har uppfyllts. När medlemsstaterna bedömer behovet av att förnya nyttjanderätter bör de väga konkurrens effekterna av att förnya tilldelade rättigheter mot främjandet av ett effektivare utnyttjande eller av innovativa nya användningsområden som skulle kunna bli följden om bandet öppnades för nya användare. De behöriga myndigheterna bör i det här hänseendet kunna besluta om endast en begränsad giltighetstid för förnyelsen för att förhindra allvarliga avbrott i en etablerad användning. Besluten om huruvida man ska förnya rättigheter som tilldelades innan detta direktiv började tillämpas bör vara förenliga med alla redan gällande bestämmelser, men medlemsstaterna bör också säkerställa att de inte inverkar på detta direktivs syften.
- (130) Vid förnyelse av befintliga nyttjanderätter till harmoniserat radiospektrum bör medlemsstaterna, tillsammans med bedömningen av behovet av att förnya rättigheten, se över de avgifter som är förbundna med den för att säkerställa att dessa avgifter fortsätter att främja en optimal användning, med beaktande av bl.a. marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen. Med tanke på rättsäkerheten är det lämpligt att eventuella ändringar av de befintliga avgifterna baseras på samma principer som de som tillämpas vid tilldelningen av nya nyttjanderätter.

- (131) En ändamålsenlig förvaltning av radiospektrum kan säkerställas genom främjande av en fortsatt effektiv användning av radiospektrum som redan har tilldelats. För att säkerställa rättssäkerhet för rättsinnehavarna bör möjligheten att förnya nyttjanderätter övervägas inom en lämplig tidsperiod innan de berörda rättigheterna löper ut, till exempel, om rättigheterna har tilldelats för en period på 15 år eller mer, minst två år innan dessa rättigheter löper ut, såvida inte möjligheten till förnyelse uttryckligen har uteslutits vid tidpunkten för tilldelningen av rättigheterna. För att uppnå en kontinuerlig resursförvaltning bör de behöriga myndigheterna kunna göra sådana överväganden både på eget initiativ och på begäran från rättsinnehavaren. Nyttjanderätten får inte förnyas mot rättsinnehavarens vilja.
- (132) Överlåtelse av nyttjanderätter till radiospektrum kan vara en ändamålsenlig metod för att öka den effektiva användningen av spektrum. För att uppnå flexibilitet och effektivitet, och göra det möjligt för marknaden att värdera radiospektrum, bör medlemsstaterna som standard tillåta radiospektrumanvändare att överlåta eller hyra ut sina nyttjanderätter till radiospektrum till tredje part genom ett enkelt förfarande och i enlighet med de villkor som är förbundna med dessa rättigheter och enligt konkurrensreglerna, under tillsyn av de ansvariga nationella regleringsmyndigheterna. För att främja sådana överlåtelser eller uthyrningar, förutsatt att tekniska genomförandeåtgärder som antas enligt beslut nr 676/2002/EG följs, bör medlemsstaterna också ta ställning till ansökningar om separering eller uppdelning av nyttjanderätter till radiospektrum och om en översyn av nyttjandevillkoren.
- (133) Åtgärder som vidtas specifikt för att främja konkurrens i samband med beviljande eller förnyelse av nyttjanderätter till radiospektrum bör beslutas av nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som har den nödvändiga kunskapen om ekonomi, teknik och marknad. Villkoren för radiospektrumtilldelning kan påverka konkurrenssituationen på marknader för elektronisk kommunikation samt tillträdesvillkoren. Begränsad tillgång till radiospektrum, i synnerhet när radiospektrum är en bristvara, kan skapa ett hinder för tillträde eller hindra investering, utbyggnad av nät, tillhandahållande av nya tjänster eller tillämpningar, innovation och konkurrens. Nya nyttjanderätter, inklusive sådana som förvärfvas genom överlåtelse eller uthyrning, och införandet av nya flexibla kriterier för radiospektrumanvändning kan också påverka befintlig konkurrens. Vid felaktig tillämpning kan vissa villkor som används för att främja konkurrens ha andra effekter. Exempelvis kan radiospektrumbegränsningar och reservation av radiospektrum skapa konstlade brister, tillträdeskyldigheter i grossistledet kan på ett orimligt sätt begränsa affärsmodeller i avsaknad av marknadsinflytande och överlåtelsebegränsningar kan hämma utvecklingen av andrahandsmarknader. Inför införandet av sådana villkor är det därför nödvändigt med ett konsekvent och objektivt konkurrenstest som bör tillämpas på ett konsekvent sätt. Användningen av sådana åtgärder bör därför baseras på de nationella regleringsmyndigheternas och andra behöriga myndigheters grundliga och objektiva bedömning av marknaden och konkurrensvillkoren på denna. Nationella behöriga myndigheter bör dock alltid säkerställa en ändamålsenlig och effektiv radiospektrumanvändning och undvika snedvridning av konkurrensen till följd av konkurrensskadlig hamstring.
- (134) Baserat på yttranden från RSPG kan det vara nödvändigt att anta en gemensam tidsfrist för att tillåta användningen av ett frekvensband som har harmoniserats enligt beslut nr 676/2002/EG; detta kan krävas för att undvika gränsöverskridande störningar och kan bidra till säkerställandet av att alla potentiella fördelar med de relaterade tekniska harmoniseringsåtgärderna kan uppnås på marknaderna för utrustning och i samband med anläggningen av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med mycket hög kapacitet. Att tillåta användningen av ett frekvensband innebär tilldelning av radiospektrum enligt en allmän metod för auktorisation eller individuella nyttjanderätter, så att radiospektrum kan användas så snart tilldelningsförfarandet avslutats. För att tilldela frekvensband kan det bli nödvändigt att frigöra ett band som används av andra användare och ge dem kompensation. Genomförandet av en gemensam tidsfrist för att möjliggöra användning av harmoniserade band för elektroniska kommunikationstjänster, inbegripet för 5G, kan dock i en viss medlemsstat påverkas av problem som rör olösta gränsöverskridande samordningsproblem mellan medlemsstater eller med tredjeländer, svårigheter att säkerställa teknisk migrering av befintliga användare av ett band, en begränsning av användningen av bandet som grundar sig på ett mål av allmänt intresse eller skydd av nationell säkerhet och försvar eller force majeure. I varje fall bör medlemsstaterna vidta alla åtgärder som krävs för att reducera eventuella förseningar till ett minimum i fråga om geografisk täckning, tidsaspekter och radiospektrumområde. Dessutom bör medlemsstaterna, om så är lämpligt, mot

bakgrund av deras bedömning av de relevanta omständigheterna, kunna begära att unionen ska ge rättsligt, politiskt och tekniskt stöd för att lösa frågor om samordning av radiospektrum med unionens grannländer, inbegripet kandidatländer och anslutande länder, på ett sådant sätt att de berörda medlemsstaterna kan iaktaga sina skyldigheter enligt unionsrätten.

- (135) I syfte att säkerställa ökad samordning av tillgången till radiospektrum fram till 2020 och bygga upp mycket snabba fasta och trådlösa nät i 5G-sammanhang, har RSPG identifierat frekvensbanden 3,4–3,8 GHz och 24,25–27,5 GHz som prioriterade band som är lämpade för att uppfylla målen för handlingsplanen för 5G fram till 2020. Frekvensbanden 40,5–43,5 GHz och 66–71 GHz har också identifierats med avseende på ytterligare undersökning. Det är därför nödvändigt att säkerställa att frekvensbanden 3,4–3,8 GHz och 24,25–27,5 GHz eller delar av dem senast den 31 december 2020 är tillgängliga för markbundna system som kan tillhandahålla trådlösa bredbandstjänster enligt harmoniserade villkor som fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder antagna i enlighet med artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG, som ett komplement till Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/899⁽¹⁾, eftersom de banden har särskilda egenskaper när det gäller täckning och datakapacitet, som gör det möjligt att kombinera dem på lämpligt sätt för att uppfylla kraven för 5G. Medlemsstaterna skulle dock kunna påverkas av störningar som sannolikt kan komma från tredjeländer som i enlighet med ITUs radioreglemente har identifierat dessa band för andra tjänster än internationell mobiltelekommunikation. Detta kan inverka på skyldigheten att uppfylla ett gemensamt tillämpningsdatum. Framtida användning av 26 GHz-bandet för markbundna trådlösa 5G-tjänster kommer sannolikt, bland annat, att vara inriktad på stadsområden och hotspotsområden i förorter, medan viss anläggning kan förväntas längs större vägar och järnvägar i landsbygdsområden. Detta ger möjlighet att använda 26 GHz-bandet för andra tjänster än trådlösa 5G-tjänster utanför dessa geografiska områden, till exempel för företagsspecifik kommunikation eller inomhusbruk, och därför kan medlemsstaterna identifiera detta band och göra det tillgängligt på icke-exklusiv grund.
- (136) Om efterfrågan på ett frekvensband överstiger tillgången och en medlemsstat till följd av detta kommer fram till att nyttjanderätterna till radiospektrum ska begränsas, bör lämpliga och transparenta förfaranden tillämpas vid beviljandet av sådana rättigheter, för att undvika diskriminering och för att de knappa resurserna ska kunna användas på ett optimalt sätt. Sådana begränsningar bör vara motiverade och proportionella och bör baseras på en ingående bedömning av marknadsvillkoren, och vederbörlig vikt bör läggas på de totala fördelarna för användarna och när det gäller nationella mål och målen för den inre marknaden. Syftena med varje begränsningsförfarande bör vara tydligt fastställda i förväg. När medlemsstaterna tar ställning till vilket urvalsförfarande som är lämpligast bör de, i enlighet med samordningsåtgärder som vidtas på unionsnivå, i god tid och på ett transparent sätt samråda med alla berörda parter om förfarandets motiv, syften och villkor. Medlemsstaterna bör vid tilldelningen av radiospektrum eller nummerresurser med exceptionellt ekonomiskt värde kunna använda bland annat urvalsförfaranden grundade på jämförelse eller konkurrens. Vid förvaltningen av sådana system bör de behöriga myndigheterna ta hänsyn till detta direktivs syften. Om en medlemsstat finner att ytterligare rättigheter kan göras tillgängliga i ett band bör de inleda processen för detta.
- (137) Den massiva ökningen av efterfrågan på radiospektrum, liksom av slutanvändarnas efterfrågan på trådlös bredbandskapacitet, gör att det krävs lösningar som möjliggör alternativa, kompletterande, spektrumeffektiva tillträdeslösningar, inklusive trådlösa kommunikationssystem med låg effekt och kort räckvidd, som till exempel RLAN och nät med små cellulära accesspunkter med låg effekt. Sådana kompletterande trådlösa kommunikationssystem, i synnerhet allmänt tillgängliga RLAN-accesspunkter, gör internet allt mer lättåtkomligt för slutanvändarna och gör det möjligt för mobiloperatörerna att avlasta trafiken. RLAN använder harmoniserat radiospektrum utan att kräva någon individuell auktorisation eller nyttjanderätt till radiospektrum. Hittills används de flesta RLAN-accesspunkterna av privata användare som en lokal trådlös utökning av deras fasta bredbandsanslutning. Inom gränserna för sina egna internetabonnemang bör slutanvändarna inte hindras från att dela anslutningen till sitt RLAN med andra, för att öka antalet tillgängliga accesspunkter och särskilt, i tätbefolkade områden, maximera den trådlösa datakapaciteten genom återanvändning av radiospektrum och skapa en kostnadseffektiv och kompletterande trådlös bredbandsinfrastruktur som är tillgänglig för andra slutanvändare. Därför bör onödiga begränsningar av ibruktagande och sammanlänkning av RLAN-accesspunkter också avskaffas.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/899 av den 17 maj 2017 om användningen av frekvensbandet 470–790 MHz i unionen (EUT L 138, 25.5.2017, s. 131).

- (138) Offentliga organ eller tillhandahållare av allmännyttiga tjänster som i sina lokaler använder RLAN för personal, besökare eller kunder, till exempel för att underlätta tillgången till e-förvaltningstjänster eller för information om allmänna transporter eller vägtrafik, skulle också kunna ge tillgång till sådana accesspunkter för allmän användning av medborgarna, som en sidotjänst till de tjänster som de erbjuder allmänheten i dessa lokaler, i den utsträckning som detta tillåts av konkurrensreglerna och bestämmelserna om offentlig upphandling. Den som tillhandahåller sådant lokalt tillträde till elektroniska kommunikationsnät inom eller kring privat egendom eller ett begränsat offentligt område, på icke-kommersiell grund eller som en sidotjänst till en annan verksamhet som inte är beroende av sådan anslutning, såsom RLAN-hotspots som görs tillgängliga för kunder som utnyttjar andra kommersiella verksamheter eller för allmänheten i det området, kan behöva efterleva allmänna auktorisationer för nyttjanderätter till radiospektrum, men bör inte omfattas av några villkor eller krav knutna till allmänna auktorisationer som gäller för tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller några skyldigheter avseende slutanvändare eller samtrafik. Sådana tillhandahållare bör dock fortfarande omfattas av ansvarighetsbestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG⁽¹⁾. Annan teknik, som LiFi, börjar utvecklas och därigenom kommer den nuvarande radiospektrumkapaciteten i RLAN och trådlösa accesspunkter att kompletteras med optiskt synliga ljusbaserade accesspunkter som skapar trådlösa lokala hybridnät som möjliggör optisk trådlös kommunikation.
- (139) Eftersom trådlösa accesspunkter med kort räckvidd och låg effekt, såsom till exempel femtoceller, pikoceller, metroceller eller mikroceller, kan vara väldigt små och använder diskret utrustning som liknar RLAN-routrar för hemmabruk, vilka inte kräver några tillstånd utöver vad som är nödvändigt för användningen av radiospektrum, och med tanke på trådlösa accesspunkters positiva effekter på radiospektrumanvändningen och utvecklingen av trådlös kommunikation, bör eventuella restriktioner för ibruktagandet av dem begränsas i så stor utsträckning som möjligt. För att underlätta ibruktagandet av trådlösa accesspunkter med liten räckvidd, och utan att det påverkar tillämpningen av tillämpliga krav relaterade till radiospektrumförvaltning, bör medlemsstaterna därför inte införa några krav på individuella tillstånd för ibruktagandet av sådana enheter i byggnader som inte är officiellt skyddade antingen som del av en utvald miljö eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, förutom av skäl som rör den allmänna säkerheten. För detta ändamål bör deras egenskaper – till exempel maximal storlek, vikt och utsändningsegenskaper – specificeras på unionsnivå på ett proportionellt sätt för lokalt ibruktagande och för att säkerställa en hög skyddsnivå för folkhälsan i enlighet med rekommendation 1999/519/EG. Vad gäller driften av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd bör artikel 7 i direktiv 2014/53/EU tillämpas. Detta påverkar inte privat egendomsrätt som fastställts i unionsrätt eller nationell rätt. Förfarandet för prövning av tillståndsansökningar bör rationaliseras och inte påverka tillämpningen av några affärsavtal, och eventuella administrativa avgifter i detta sammanhang bör begränsas till de administrativa kostnaderna för handläggningen av ansökan. Handläggningen av en tillståndsansökan bör gå så fort som möjligt och i princip inte ta längre än fyra månader.
- (140) Offentliga byggnader och annan offentlig infrastruktur besöks och används dagligen av ett betydande antal slutanvändare som behöver konnektivitet för att kunna ta del av e-förvaltning, e-transporter och andra tjänster. Annan offentlig infrastruktur såsom gatlyktor och trafikljus erbjuder ytterst värdefulla platser för utbyggnad av till exempel små basstationer på grund av deras kompakta utförande. Utan att det påverkar behöriga myndigheters möjlighet att låta ibruktagandet av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd omfattas av enskilda förhandstillstånd bör operatörerna ha tillträdesrätt till dessa offentliga platser för att på lämpligt sätt kunna tillgodose efterfrågan. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att offentliga byggnader och annan offentlig infrastruktur av det här slaget upplåts på rimliga villkor för ibruktagande av små basstationer, för att komplettera direktiv 2014/61/EU och utan att det påverkar tillämpningen av de principer som anges i det här direktivet. I direktiv 2014/61/EU går man funktionellt tillväga, så att tillträdeskyldigheter till fysisk infrastruktur införs endast när infrastrukturen ingår i ett nät och bara om den ägs eller används av en nätoperatör, med den följden att många byggnader som ägs eller används av myndigheterna kommer att falla utanför direktivets tillämpningsområde. Däremot behövs det ingen specifik skyldighet för fysisk infrastruktur, såsom kanalisation eller stolpar som används inom intelligenta transportsystem och som ägs av nätoperatörer (tillhandahållare av transporttjänster eller tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät), eller för värddelar i ett nät, vilket alltså innebär att dessa omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2014/61/EU.
- (141) Bestämmelserna i detta direktiv avseende tillträde och samtrafik är tillämpliga på allmänna elektroniska kommunikationsnät. Tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät till andra än till allmänheten har inte några skyldigheter avseende tillträde eller samtrafik enligt detta direktiv såvida de inte genom sitt tillträde till allmänna nät omfattas av villkor som medlemsstaterna har fastställt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

- (142) Termen *tillträde* har många olika betydelser och därför är det nödvändigt att exakt definiera hur den används i detta direktiv, utan att det påverkar dess användning i andra unionsbestämmelser. En operatör kan äga underliggande nät eller faciliteter, eller helt eller delvis hyra nät och faciliteter.
- (143) På en öppen marknad med fungerande konkurrens bör det inte finnas några begränsningar som hindrar företag från att förhandla om förutsättningarna för tillträde och samtrafik mellan dem, i synnerhet gränsöverskridande avtal, om inte annat följer av konkurrensreglerna i EUF-fördraget. I syfte att uppnå en verkligt alleuropeisk marknad med ökad effektivitet, effektiv konkurrens, fler valmöjligheter och konkurrenskraftiga tjänster för slutanvändarna bör företag som erhåller begäran om tillträde eller samtrafik från andra företag som omfattas av allmän auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster till allmänheten i princip ingå sådana avtal på kommersiell basis och förhandla i god tro.
- (144) På de marknader där skillnaderna i förhandlingsstyrka mellan olika företag ännu är betydande och där några företag är beroende av infrastruktur som tillhandahålls av andra för att kunna tillhandahålla sina tjänster, är det lämpligt att fastställa ett regelverk för att säkerställa att marknaden fungerar effektivt. Om kommersiella förhandlingar misslyckas bör de nationella regleringsmyndigheterna ha befogenhet att i slutanvändarnas intresse säkerställa adekvat tillträde, samtrafik och interoperabilitet för tjänster. De kan särskilt säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra genom att införa rimliga skyldigheter för företag som omfattas av den allmänna auktorisationen och som kontrollerar tillträde till slutanvändarna. Kontroll av tillträde kan innebära ägande eller kontroll av den fysiska anslutningen till slutanvändaren (antingen fast eller mobil) eller möjligheten att ändra eller dra in det eller de nationella nummer som behövs för tillträde till en slutanvändares nätslutningspunkt. Detta skulle till exempel vara fallet om nätoperatörer på ett orimligt sätt skulle begränsa slutanvändarnas valfrihet när det gäller tillgång till internetportaler och internettjänster.
- (145) I ljuset av principen om icke-diskriminering bör de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att alla företag, oavsett storlek och affärsmodell och oavsett om de är vertikalt integrerade eller åtskilda, kan bedriva samtrafik enligt rimliga villkor, i syfte att säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra och tillhandahålla anslutning till internet.
- (146) Nationella rättsliga eller administrativa åtgärder som innebär att villkoren för tillträde eller samtrafik kopplas till den verksamhet som bedrivs av den part som begär samtrafik, och särskilt till denna parts investeringsgrad i nätinfrastrukturen, och inte till den samtrafik eller det tillträde som tillhandahålls, kan ge upphov till snedvridningar på marknaden och därför strida mot konkurrensreglerna.
- (147) Nätoperatörer som kontrollerar tillträdet till sina egna kunder gör det med hjälp av unika nummer och adresser från en offentliggjord nummer- eller adressförteckning. Andra nätoperatörer måste kunna leverera trafik till dessa kunder och måste därför kunna bedriva direkt eller indirekt samtrafik med varandra. Det är därför lämpligt att fastställa rättigheter och skyldigheter att förhandla om samtrafik.
- (148) Interoperabilitet gynnar slutanvändarna och är ett viktigt mål för det regelverket. Att främja interoperabilitet är ett av de mål för de nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som anges i det regelverket. Regelverket föreskriver även att kommissionen ska offentliggöra en förteckning över standarder eller specifikationer för tillhandahållande av tjänster, tekniska gränssnitt eller nätfunktioner, som en grundval för främjande av harmonisering inom elektronisk kommunikation. Medlemsstaterna bör uppmuntra användandet av offentliggjorda standarder eller specifikationer i den utsträckning det är absolut nödvändigt för att säkerställa interoperabilitet för tjänster och öka användarnas valmöjligheter.
- (149) I dagsläget är både slutanvändarnas möjlighet att nå varandra och tillgången till alarmeringstjänster beroende av att slutanvändarna använder nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster. Framtida teknisk utveckling eller en ökad användning av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster kan medföra en bristande interoperabilitet mellan kommunikationstjänster. Till följd av detta kan betydande hinder uppstå för marknadsinträde och fortsatt innovation, som avsevärt kan hota slutanvändarnas möjlighet att nå varandra.

- (150) När sådana interoperabilitetsfrågor uppstår bör kommissionen kunna begära en Berec-rapport, som ska innehålla en faktabaserad bedömning av marknadsituationen på unionsnivå och medlemsstatsnivå. Med största möjliga beaktande av Berec-rapporten och andra tillgängliga fakta, och med beaktande av effekterna på den inre marknaden, bör kommissionen besluta om de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheterna behöver vidta regleringsåtgärder. Om kommissionen anser att sådana regleringsåtgärder bör övervägas av nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter bör den kunna anta genomförandeåtgärder för att specificera typen och räckvidden för regleringsåtgärder som eventuellt vidtagits av nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter, i synnerhet när det gäller skyldigheter att offentliggöra och godkänna myndigheters och andra tillhandahållares användning, ändring och omfördelning av relevant information och åtgärder för att införa en obligatorisk användning av standarder eller specifikationer för samtliga tillhandahållare eller vissa tillhandahållare.
- (151) Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter bör utifrån de särskilda nationella omständigheterna bedöma om det är nödvändigt och motiverat med någon åtgärd för att säkerställa att slutanvändarna kan nå varandra och bör, i sådana fall, införa proportionella skyldigheter i enlighet med kommissionens genomförandeåtgärder för de tillhandahållare av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster som har betydande täckning och användarutnyttjande. Termen betydande bör tolkas som att den berörda tillhandahållarens geografiska täckning och antal slutanvändare uppnår en kritisk massa i relation till målet att säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra. Tillhandahållare som har ett begränsat antal slutanvändare eller en begränsad geografisk täckning och som endast marginellt skulle bidra till att uppnå detta mål bör normalt sett inte omfattas av sådana krav på interoperabilitet.
- (152) I situationer då företag saknar tillgång till fungerande alternativ till ledningar, kablar och tillhörande faciliteter inuti byggnader eller fram till första koncentrations- eller distributionspunkten som inte kan anläggas parallellt, samt för att gynna konkurrenskraftiga resultat av intresse för slutanvändarna, bör de nationella regleringsmyndigheterna ha befogenhet att införa tillträdesskyldigheter för alla företag, oavsett om de anses ha ett betydande inflytande på marknaden. I detta hänseende bör de nationella regleringsmyndigheterna beakta alla tekniska och ekonomiska hinder för framtida parallell anläggning av nät. Men eftersom sådana skyldigheter i vissa fall kan vara inkräktande, undergräva incitamenten för investeringar och stärka de dominanta aktörernas ställning, bör de införas endast när detta är påkallat och proportionellt till målet om hållbar konkurrens på de relevanta marknaderna. Enbart det faktum att det redan finns mer än en sådan infrastruktur bör inte nödvändigtvis tolkas som att det visar att tillgångarna är replikerbara. Om det är nödvändigt i kombination med sådana tillträdesskyldigheter, bör företag också kunna förlita sig på skyldigheterna att tillhandahålla tillträde till fysisk infrastruktur på grundval av direktiv 2014/61/EU. Eventuella skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten inför enligt det här direktivet och beslut som fattas av andra behöriga myndigheter direktiv 2014/61/EU för att säkerställa tillträde till byggnaders fysiska infrastruktur eller till fysisk infrastruktur fram till accesspunkten.
- (153) De nationella regleringsmyndigheterna bör i den utsträckning det är nödvändigt kunna införa skyldigheter för företag att tillhandahålla tillträde till sådana faciliteter som avses i en bilaga till detta direktiv, nämligen gränssnitt för applikationsprogrammering (API:er) och elektroniska programguider (EPG:er), för att säkerställa slutanvändares tillgång inte bara till digitala radio- och tv-sändningar utan också till därtill hörande tilläggstjänster. Sådana tilläggstjänster bör kunna omfatta programrelaterade tjänster som är särskilt utformade för att förbättra tillgängligheten för slutanvändare med funktionsnedsättning, och programrelaterade uppkopplade tv-tjänster.
- (154) När de nationella regleringsmyndigheterna bedömer den koncentrations- eller distributionspunkt som de vill införa en tillträdesskyldighet till, är det viktigt att de väljer en punkt i enlighet med Berecs riktlinjer. En punkt närmare slutanvändarna är mer fördelaktig för infrastrukturkonkurrens och för utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet. Den nationella regleringsmyndigheten bör därför i första hand överväga att välja en punkt i en byggnad eller precis utanför en byggnad. Det kan vara motiverat att utvidga tillträdesskyldigheter till ledningar och kablar bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten – vilka skyldigheter bör begränsas till punkter som är belägna så nära slutanvändarna som möjligt och som kan hysa ett tillräckligt antal slutanvändare – när det kan visas att det finns stora och icke tillfälliga fysiska eller ekonomiska hinder mot parallell anläggning vilket leder till betydande konkurrensproblem eller marknadsmisslyckanden på slutkundsnivå till nackdel för slutanvändarna. Bedömningen av möjligheten att anlägga parallella nätelement kräver en marknadsöversyn som skiljer sig från en analys av betydande inflytande på marknaden, och den nationella regleringsmyndigheten behöver därför inte

fastställa betydande inflytande på marknaden i syfte att införa dessa skyldigheter. Däremot förutsätter en sådan översyn en tillräcklig ekonomisk bedömning av marknadsvillkoren för att fastställa huruvida de kriterier som krävs för att införa skyldigheter utöver den första koncentrations- eller distributionspunkten är uppfyllda. Det finns sannolikt större behov av sådana utvidgade tillträdesskyldigheter i geografiska områden där affärsnyttan för utbyggnad av alternativ infrastruktur är mer riskabel, exempelvis på grund av låg befolkningstäthet eller på grund av att det antalet flerfamiljshus är begränsat. Omvänt kan en hög koncentration av hushåll tyda på att det inte finns behov av att införa sådana skyldigheter. Nationella regleringsmyndigheter bör också överväga om sådana skyldigheter kan komma att stärka ställningen för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden. De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna införa en skyldighet att ge tillträde till aktiva eller virtuella nätelement som används för tillhandahållande av tjänster på sådan infrastruktur, om tillträde till passiva element skulle vara ekonomiskt ineffektivt eller fysiskt ogenomförbart, och om den nationella regleringsmyndigheten anser att syftet med tillträdesskyldigheten skulle kringgås om den inte infördes. I syfte att stärka konsekvent regleringspraxis i unionen bör kommissionen kunna kräva att den nationella regleringsmyndigheten drar tillbaka sitt förslag till åtgärd som utvidgar tillträdesskyldigheterna bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten, i de fall där Berec delar kommissionens allvariga tvivel om huruvida förslaget till åtgärd är förenligt med unionsrätten och särskilt regleringsmålen i detta direktiv.

- (155) I sådana fall kan det vara lämpligt att de nationella regleringsmyndigheterna, för att iakttäta proportionalitetsprincipen, undantar vissa kategorier av ägare eller företag, eller båda, från skyldigheter som går utöver den första koncentrations- eller distributionspunkten, som bör fastställas av nationella regleringsmyndigheter, av skälet att en tillträdesskyldighet som inte baseras på att ett företag anses ha betydande inflytande på marknaden riskerar att äventyra affärsnyttan för nybyggda nätelement, särskilt genom små lokala projekt. Företag som endast är verksamma i grossistledet bör inte omfattas av sådana tillträdesskyldigheter om de erbjuder ett effektivt alternativt tillträde på kommersiell grund till ett nät med mycket hög kapacitet under rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, inbegripet vad gäller priset. Det bör vara möjligt att utvidga det undantaget till andra tillhandahållare på samma villkor. Undantaget kan vara olämpligt för tillhandahållare som tar emot offentliga medel.
- (156) Gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur som används för tillhandahållande av trådlösa elektroniska kommunikationstjänster, i enlighet med konkurrensrättsliga principer, kan vara till särskilt stor nytta för att maximera konnektivitet med mycket hög kapacitet i hela unionen, i synnerhet i mer glesbefolkade områden där parallell anläggning är opraktisk och slutanvändarna riskerar att inte få sådan konnektivitet. Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter bör i undantagsfall kunna föreskriva sådan gemensam användning, eller tillträde till lokaliserad roaming, i enlighet med unionsrätten, om denna möjlighet redan tydligt fastställs i de ursprungliga villkoren för beviljandet av nyttjanderätt och om de visar att sådan gemensam användning kan bidra till att undanröja överstygiga ekonomiska eller fysiska hinder och om tillträdet till nät eller tjänster därför är starkt begränsat eller saknas, med beaktande av flera faktorer, bland annat behovet av täckning längs med viktiga transportvägar, valfrihet och högre tjänstekvalitet för slutanvändare, samt behovet av att behålla incitamenten för utbyggnad av infrastruktur. Om slutanvändarna saknar tillträde och detta inte kan åtgärdas enbart med hjälp av gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna införa skyldigheter om gemensamt nyttjande av aktiv infrastruktur. De nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter bör därvid bibehålla möjligheten att välja den mest lämpliga delnings- eller tillträdesskyldigheten, som bör vara proportionerlig och motiverad med hänsyn till det fastställda problemets art.
- (157) Även om det under vissa omständigheter är lämpligt för en nationell regleringsmyndighet eller annan behörig myndighet att införa skyldigheter för företag oavsett om de anses ha betydande inflytande på marknaden i syfte att uppnå mål såsom slutanvändarnas möjlighet att nå varandra eller interoperabilitet för tjänster, är det nödvändigt att säkerställa att sådana skyldigheter införs i enlighet med regelverket och särskilt med dess anmälningsförfaranden. Sådana skyldigheter bör införas enbart när det är motiverat för att säkerställa målen med detta direktiv och när de är objektivt motiverade, transparenta, proportionerliga och icke-diskriminerande avseende målet att främja effektivitet, hållbar konkurrens, effektiv investering och innovation samt när de ger maximala fördelar för slutanvändare och införs i enlighet med relevanta anmälningsförfaranden.
- (158) I syfte att undanröja överstygiga ekonomiska eller fysiska hinder för att tillhandahålla slutanvändare med tjänster eller nät som är beroende av radiospektrumanvändning, och om brister i mobiltäckningen kvarstår, kan det för att åtgärda dessa krävas tillträde till och gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur, eller om detta inte är tillräckligt, gemensamt nyttjande av aktiv infrastruktur, eller tillträdesavtal om lokaliserad roaming. Utan att det påverkar

skyldigheter som avser gemensam användning och som är knutna till nyttjanderätter på grundval av andra bestämmelser i detta direktiv, särskilt konkurrensfrämjande åtgärder, kan de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter, när de avser att vidta åtgärder för att införa skyldigheter som avser gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur, eller, om passivt tillträde och passiv gemensam användning inte är tillräckligt, skyldigheter som avser gemensam användning av aktiv infrastruktur eller tillträdesavtal om lokaliserad roaming, emellertid också behöva överväga den eventuella risken för marknadsaktörer i områden med dålig täckning.

- (159) Konkurrensregler är inte alltid i sig tillräckliga för att säkerställa kulturell mångfald och mediemångfald på området digital television. Den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen gör det nödvändigt att regelbundet se över skyldigheterna att tillhandahålla villkorad tillgång på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, genom en medlemsstat för dess nationella marknad, i synnerhet för att avgöra om det är motiverat att utvidga skyldigheterna till att omfatta EPG:er och API:er, i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa slutanvändarnas tillgång till specificerade digitala sändningstjänster. Medlemsstaterna bör genom de lagar och andra författningar som de anser vara nödvändiga kunna specificera vilka digitala sändningstjänster till vilka slutanvändarnas tillgång ska säkerställas.
- (160) Medlemsstaterna bör även kunna tillåta sin nationella regleringsmyndighet att se över skyldigheterna när det gäller villkorad tillgång till digitala sändningstjänster i syfte att genom marknadsanalys bedöma om villkoren för företag som inte har något betydande inflytande på den relevanta marknaden ska ändras eller upphävas. Sådana ändringar eller upphävanden bör inte negativt påverka slutanvändares tillgång till sådana tjänster eller utsikterna till effektiv konkurrens.
- (161) Det finns ett behov av förhandsskyldigheter under vissa omständigheter i syfte att säkerställa framväxten av en marknad med fungerande konkurrens med villkor som främjar anläggning och användning av nät och tjänster med mycket hög kapacitet och största möjliga nytta för slutanvändarna. Definitionen av betydande inflytande på marknaden i detta direktiv är likvärdig med begreppet dominerande ställning som det definieras i domstolens rättspraxis.
- (162) Två eller flera företag kan anses ha en gemensam dominerande ställning inte endast om det finns strukturella eller andra kopplingar mellan dem, utan även om den relevanta marknadsstruktur gynnar samordnade effekter, det vill säga att den främjar att företagen bedriver parallell eller anpassad verksamhet på marknaden som motverkar konkurrens.
- (163) Det är väsentligt att skyldigheter i form av förhandsreglering införs på grossistmarknader endast där det finns ett eller flera företag med betydande inflytande på marknaden, för att säkerställa hållbar konkurrens, och där åtgärder i unionens konkurrensrätt och nationell konkurrensrätt inte räcker för att lösa problemet. Kommissionen har tagit fram riktlinjer på unionsnivå i enlighet med konkurrensrättsliga principer som nationella regleringsmyndigheter ska följa när de bedömer dels huruvida konkurrensen är effektiv på en viss marknad, dels huruvida ett företag har ett betydande inflytande på marknaden. De nationella regleringsmyndigheterna bör analysera huruvida konkurrensen på en viss produkt- eller tjänstemarknad är effektiv i ett visst geografiskt område, vilket kan utgöras av hela eller en del av en berörd medlemsstats territorium eller angränsande delar av medlemsstaters territorium betraktade som helhet. En analys av den effektiva konkurrensen bör inbegripa en analys av huruvida man kan få konkurrens på marknaden i framtiden, och alltså huruvida bristen på effektiv konkurrens är bestående. Dessa riktlinjer bör också omfatta frågan om nya, framväxande marknader, där det marknadsledande företaget faktiskt kan ha betydande marknadsandel men inte bör åläggas olämpliga skyldigheter. Kommissionen bör se över riktlinjerna regelbundet, i synnerhet i samband med en översyn av befintlig rätt, med beaktande av domstolens rättspraxis, ekonomiskt tänkande och konkreta marknads erfarenheter samt för att säkerställa att de alltid är aktuella på en snabbt föränderlig marknad. De nationella regleringsmyndigheterna kommer att behöva samarbeta med varandra i de fall då den aktuella marknaden befins vara gränsöverskridande.
- (164) Vid bedömningen av huruvida ett företag har betydande inflytande på en viss marknad bör de nationella regleringsmyndigheterna handla i enlighet med unionsrätten och med största möjliga beaktande av kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden.

- (165) De nationella regleringsmyndigheterna bör definiera relevanta geografiska marknader inom sitt territorium med största möjliga beaktande av kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader (nedan kallad *rekommendationen*) som antas enligt detta direktiv och med beaktande av nationella och lokala omständigheter. Därför bör de nationella regleringsmyndigheterna åtminstone analysera de marknader som omfattas av rekommendationen, inklusive de marknader som förtecknas men som inte längre regleras i det specifika nationella eller lokala sammanhanget. De nationella regleringsmyndigheterna bör också analysera marknader som inte ingår i den rekommendationen, men som regleras på det territorium som tillhör deras jurisdiktion på grundval av tidigare marknadsanalyser, eller andra marknader, om de har tillräckliga skäl att anse att de tre kriterier som anges i detta direktiv är uppfyllda.
- (166) Gränsöverskridande marknader kan definieras när det motiveras av definitionen av geografiska marknader, med beaktande av alla faktorer på utbudssidan och efterfrågesidan i enlighet med konkurrensrättsliga principer. Berec är det lämpligaste organet för att göra sådana analyser, med hjälp av de nationella regleringsmyndigheternas omfattande kollektiva erfarenheter av att definiera av marknader på nationell nivå. Nationella omständigheter bör beaktas vid en analys av potentiella gränsöverskridande marknader. Om gränsöverskridande marknader definieras och behöver regleringsåtgärder bör de berörda nationella regleringsmyndigheterna samarbeta för att identifiera vilken regleringsinsats som är lämplig, inklusive i förfarandet för anmälan till kommissionen. De kan också samarbeta på samma sätt när gränsöverskridande marknader inte identifieras men marknadsvillkoren på deras territorium är tillräckligt homogena för att gagnas av en sådan regleringsinsats, till exempel i form av liknande kostnader, marknadsstrukturer eller operatörer, eller vid gränsöverskridande eller jämförbar efterfrågan från slutanvändarna.
- (167) Under vissa omständigheter definieras geografiska marknader som nationella eller regionala, till exempel på grund av att det är nationellt eller lokalt inriktad nätutbyggnad som avgör gränserna för företagens potentiella inflytande på marknaden när det gäller utbud i grossistledet, men det fortfarande finns en betydande gränsöverskridande efterfrågan från en eller flera kategorier av slutanvändare. Detta kan i synnerhet vara fallet när det gäller företagslutkunder med verksamhet på flera olika platser i olika medlemsstater. Om denna gränsöverskridande efterfrågan inte i tillräcklig grad möts av tillhandahållare, till exempel om dessa är fragmenterade längs nationella gränser eller lokalt, uppstår ett potentiellt hinder på den inre marknaden. Därför bör Berec ha befogenhet att ge nationella regleringsmyndigheter riktlinjer om gemensamma regleringsansatser för att säkerställa att gränsöverskridande efterfrågan kan mötas på ett tillfredsställande sätt, vilket utgör en grund för interoperabilitet för tillträdesprodukter i grossistledet över hela unionen och möjliggör effektivitetsvinster och stordriftsfördelar trots att utbudssidan är fragmenterad. Berecs riktlinjer bör styra de nationella regleringsmyndigheternas val när de för att uppnå den inre marknads mål inför regleringsskyldigheter för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden på nationell nivå och samtidigt vara vägledande för harmoniseringen av de tekniska specifikationer av tillträdesprodukter i grossistledet som kan tillgodose sådan konstaterad gränsöverskridande efterfrågan i den inre marknads intresse.
- (168) Slutmålet med varje förhandsreglering är att ge slutanvändarna fördelar i form av pris, kvalitet och utbud genom att skapa effektiv och hållbar konkurrens på slutkundsmarknaderna. Det är sannolikt att de nationella regleringsmyndigheterna gradvis kommer att kunna anse att många slutkundsmarknader är konkurrensutsatta även utan reglering i grossistledet, särskilt med hänsyn till förväntade förbättringar vad gäller innovation och konkurrens.
- (169) För de nationella regleringsmyndigheterna är utgångspunkten för identifiering av grossistmarknader som kan komma i fråga för förhandsreglering analysen av motsvarande slutkundsmarknader. Analysen av effektiv konkurrens i slutkundsledet och grossistledet bör baseras på ett framåtblickande perspektiv över en viss tidsperiod och bör vägledas av konkurrensrätten, inklusive, beroende på vad som är lämpligt, relevant rättspraxis från domstolen. Om slutsatsen är att slutkundsmarknaderna skulle ha effektiv konkurrens utan förhandsreglering i grossistledet på motsvarande relevanta marknader bör den nationella regleringsmyndigheten komma fram till att reglering inte längre behövs i det berörda grossistledet.
- (170) Under den gradvisa övergången till avreglerade marknader kommer affärsavtal, inbegripet för saminvesteringar och tillträde, mellan operatörer gradvis att bli vanligare, och om de är hållbara och förbättrar konkurrensdynamiken kan de bidra till slutsatsen att en viss grossistmarknad inte behöver förhandsregleras. Samma logik skulle gälla i andra

riktningen, vid oförutsebar uppsägning av affärsavtal på en avreglerad marknad. Analysen av sådana avtal bör beakta att utsikterna för reglering kan vara ett motiv för nätägare att ingå affärsavtal. För att säkerställa att effekterna av införandet av en reglering på relaterade marknader beaktas i tillräcklig grad när det ska fastställas om en viss marknad behöver förhandsregleras, bör de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att marknaderna analyseras på ett enhetligt sätt och om möjligt samtidigt eller så nära varandra i tiden som möjligt.

- (171) När de nationella regleringsmyndigheterna tar ställning till reglering i grossistledet för att lösa problem bör de beakta det faktum att flera grossistmarknader kan tillhandahålla insatsvaror i grossistledet för en viss slutkundsmarknad och även det motsatta förhållandet, att en enda grossistmarknad kan tillhandahålla insatsvaror i grossistledet för flera olika slutkundsmarknader. Konkurrensdynamiken på en viss marknad kan också påverkas av marknader som är angränsande men som inte står i ett vertikalt förhållande, vilket kan vara fallet för vissa marknader för fast och mobil telefoni. De nationella regleringsmyndigheterna bör göra denna bedömning för varje enskild grossistmarknad som övervägs för reglering och då börja med korrigeringsåtgärder för tillträde till civil infrastruktur, eftersom sådana korrigeringsåtgärder vanligtvis främjar mer hållbar konkurrens inbegripet infrastrukturkonkurrens; därefter bör de analysera grossistmarknader som övervägs för förhandsreglering i tur och ordning baserat på hur lämpliga de förmodas vara för att åtgärda identifierade konkurrensproblem på slutkundsnivå. När de nationella regleringsmyndigheterna beslutar om vilken specifik korrigeringsåtgärd som ska införas bör de bedöma åtgärdens tekniska genomförbarhet och göra en kostnads-nyttanalyt, med beaktande av hur lämplig åtgärden är för att åtgärda de identifierade konkurrensproblemen på slutkundsnivå samt för att möjliggöra konkurrens baserad på differentiering och teknikneutralitet. De nationella regleringsmyndigheterna bör överväga konsekvenserna av att införa en specifik korrigeringsåtgärd som, om den endast är genomförbar på en viss nättopologi, kan ha en hämmande effekt på anläggningen av nät med mycket hög kapacitet i slutanvändarnas intresse.
- (172) Utan att det påverkar principen om teknikneutralitet bör de nationella regleringsmyndigheterna genom de korrigeringsåtgärder som införts, och där så är möjligt före utbyggnaden av infrastrukturen, skapa incitament till att utveckla en flexibel och öppen nätarkitektur som med tiden skulle leda till att de korrigeringsåtgärder som införts längre fram blir mindre betungande och komplicerade. I varje skede av bedömningen bör den nationella regleringsmyndigheten, innan den fastställer om några ytterligare mera betungande korrigeringsåtgärder bör införas för ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden, försöka fastställa om den berörda slutkundsmarknaden skulle kunna få effektiv konkurrens även med hänsyn till relevanta kommersiella lösningar eller andra omständigheter på grossistmarknaden, inklusive andra typer av reglering som redan är i kraft, till exempel allmänna tillträdeskyldigheter avseende ej reproducerbara tillgångar eller skyldigheter som införts i enlighet med direktiv 2014/61/EU, eller genom någon annan reglering som den nationella regleringsmyndigheten redan anser lämplig för ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden. En sådan bedömning med syfte att säkerställa att det införts endast sådana korrigeringsåtgärder som bäst lämpar sig för att effektivt åtgärda eventuella problem som framkommit vid marknadsanalysen hindrar inte att en nationell regleringsmyndighet kommer fram till att en kombination av sådana korrigeringsåtgärder, även om de har olika intensitet, i enlighet med proportionalitetsprincipen är det minst inkräktande sättet att åtgärda problemet. Även om sådana skillnader inte medför att skilda geografiska marknader definieras bör de kunna motivera en differentiering när det gäller vilka korrigeringsåtgärder som är lämpliga att införa mot bakgrund av skillnader i konkurrensstryckets intensitet.
- (173) Förhandsreglering som införts i grossistledet, som i princip är mindre ingripande än reglering i slutkundledet, anses vara tillräcklig för att hantera potentiella konkurrensproblem på relaterade slutkundsmarknader i efterföljande led. Den stegvisa avregleringen av slutkundsmarknaderna i unionen är ett tecken på konkurrensframstegen sedan regelverket för elektronisk kommunikation infördes. Dessutom bör bestämmelserna om införande av korrigeringsåtgärder på förhand för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden när så är möjligt förenklas och göras mer förutsebara. Därför bör införande av regleringskontroller på förhand på grundval av att ett företag anses ha betydande inflytande på grossistmarknader vara det som har företräde.
- (174) När en nationell regleringsmyndighet upphäver reglering i grossistledet bör den fastställa en lämplig övergångsperiod för att säkerställa en hållbar övergång till en avreglerad marknad. När denna övergångsperiod fastställs bör den nationella regleringsmyndigheten ta hänsyn till sådana befintliga avtal mellan dem som

tillhandahåller tillträdet och dem som ansöker om tillträde som har ingåtts baserat på de berörda reglerings-skyldigheterna. Sådana avtal kan till exempel föreskriva ett avtalsenligt rättsligt skydd av dem som ansöker om tillträde för en fastställd tidsperiod. Den nationella regleringsmyndigheten bör också ta hänsyn den praktiska möjligheten för marknadsaktörer att utnyttja eventuellt kommersiellt tillträde i grossistledet eller saminvesterings-erbjudanden som kan finnas på marknaden samt behovet av att undvika en lång period av eventuellt regelarbitrage. Övergångsbestämmelser om fastställs av den nationella regleringsmyndigheten bör ta hänsyn till omfattningen av och tidpunkten för tillsynen över redan befintliga avtal, när övergångsperioden börjar löpa.

- (175) För att ge marknadsaktörerna förutsebara regleringsvillkor är det nödvändigt med en tidsfrist för marknadsgranskningar. Det är viktigt att marknadsanalyser utförs regelbundet och inom en rimlig och lämplig tidsram. Om en nationell regleringsmyndighet underlåter att analysera en marknad inom tidsramen riskerar detta att undergräva den inre marknaden, och att normala överträdelseförfaranden då inte når önskad effekt i tid. Alternativt bör den berörda nationella regleringsmyndigheten kunna begära bistånd från Berec för att avsluta marknadsanalysen. Detta bistånd kan exempelvis ges genom en särskild arbetsgrupp bestående av företrädare för andra nationella regleringsmyndigheter.
- (176) På grund av den höga tekniska innovationsnivån och de synnerligen dynamiska marknaderna inom sektorn för elektronisk kommunikation finns det ett behov av att på ett snabbt, samordnat och harmoniserat sätt kunna anta regler på unionsnivå, eftersom erfarenheten har visat att skillnader bland de nationella regleringsmyndigheterna när det gäller att genomföra regelverket kan skapa ett hinder för den inre marknaden.
- (177) För att uppnå ökad stabilitet och förutsebarhet för regleringsåtgärderna bör den maximala tid som tillåts mellan marknadsanalyser förlängas från tre till fem år, förutsatt att marknadsförändringar under mellantiden inte innebär att en ny analys krävs. När det ska fastställas om en nationell regleringsmyndighet har fullgjort sin skyldighet att analysera marknader och anmält motsvarande åtgärdsförslag minst vart femte år är det endast en anmälan som innehåller en ny bedömning av marknadsdefinitionen och av betydande inflytande på marknaden som kommer att anses inleda en ny femårig marknadscykel. Enbart en anmälan av nya eller ändrade regleringsåtgärder som införs på grundval av en tidigare och oförändrad marknadsanalys kommer inte att anses uppfylla denna skyldighet. En nationell regleringsmyndighets bristande efterlevnad av skyldigheten att med jämna mellanrum genomföra marknadsanalyser i enlighet med detta direktiv bör inte i sig anses utgöra grund för att befintliga skyldigheter som införts av den nationella regleringsmyndigheten på den berörda marknaden ska vara ogiltiga eller icke tillämpliga.
- (178) För införandet av en specifik skyldighet för ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden krävs inte någon ytterligare marknadsanalys utan snarare en motivering att skyldigheten i fråga är lämplig och rimlig mot bakgrund av det fastställda problemets art på den berörda marknaden, och på den därmed förbundna slutkundsmarknaden.
- (179) Vid bedömningen av om de skyldigheter och villkor som är avsedda att införas är proportionella bör de nationella regleringsmyndigheterna beakta att konkurrensförhållandena kan skilja sig åt i olika områden i respektive medlemsstat och då ta särskild hänsyn till resultaten av den geografiska kartläggning som utförts i enlighet med detta direktiv.
- (180) När de nationella regleringsmyndigheterna överväger att införa korrigeringsåtgärder för att styra priserna och i så fall i vilken form bör de sträva efter att möjliggöra en rättvis avkastning för investeraren i ett visst nytt investeringsprojekt. Det kan i synnerhet finnas vissa risker i samband med investeringsprojekt som är förknippade med nya accessnät för vilka efterfrågan är osäker vid investeringstillfället.
- (181) Vid översynen av skyldigheter som införts för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden under tidsramen för en marknadsanalys bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna ta hänsyn till den påverkan som ny utveckling har på konkurrensvillkoren, till exempel nyligen ingångna frivilliga överenskommelser mellan företag, såsom tillträdesavtal och saminvesteringsavtal, som ger den flexibilitet som är särskilt viktig i samband med längre regleringscykler. Samma logik bör gälla vid oförutsebar överträdelse eller uppsägning av affärsavtal, eller om ett sådant avtal får konsekvenser som avviker från marknadsanalysen. Om uppsägningen av ett befintligt avtal sker på

en avreglerad marknad är det möjligt att en ny marknadsanalys behövs. Om det inte rör sig om en enda viktig förändring på marknaden utan om dynamiska marknader, kan det bli nödvändigt att utföra en marknadsanalys oftare än vart femte år, till exempel inte tidigare än vart tredje år, som var fallet före tillämpningsdatumet för detta direktiv. Marknader bör anses vara dynamiska om den tekniska utvecklingen och efterfrågemönstren bland slutanvändarna sannolikt kommer att utvecklas på ett sådant sätt att slutsatserna från analysen på medellång sikt skulle bli föråldrade för en betydande grupp av geografiska områden eller av slutanvändare inom den geografiska marknad och produktmarknad som definierats av den nationella regleringsmyndigheten.

- (182) Insyn i villkor och krav för tillträde och samtrafik, inbegripet prissättning, bidrar till snabbare förhandlingar samtidigt som tvister kan undvikas och marknadsaktörerna får förtroende för att en tjänst inte tillhandahålls på diskriminerande villkor. Det kan vara särskilt viktigt med öppenhet och insyn när det gäller tekniska gränssnitt för att säkerställa interoperabilitet. Om en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter att offentliggöra uppgifter, bör den även kunna ange hur uppgifterna ska göras tillgängliga samt huruvida uppgifterna är gratis med hänsyn till de berörda uppgifternas art och syfte.
- (183) Med tanke på de många olika nättopologier, tillträdesprodukter och marknadsvillkor som har uppstått sedan 2002 kan syftena enligt bilaga II till direktiv 2002/19/EG, avseende tillträde till accessnät samt tillträdesprodukter för tillhandahållare av digitala tv- och radiotjänster, uppnås bättre och på ett mer flexibelt sätt genom att Berec utarbetar och regelbundet uppdaterar riktlinjer om minimikriterier för ett referenserbjudande. Den bilagan bör därför utgå.
- (184) Principen om icke-diskriminering säkerställer att företag med ett betydande inflytande på marknaden inte kan snedvrida konkurrensen, särskilt när det rör sig om vertikalt integrerade företag som tillhandahåller tjänster till företag som de konkurrerar med på marknader i efterföljande led.
- (185) För att åtgärda och förebygga ej prisrelaterade diskriminerande beteenden är principen om lika insatsresurser (equivalence of inputs, Eoi) i princip det säkraste sättet att uppnå ett effektivt skydd mot diskriminering. Å andra sidan är det troligt att tillhandahållandet av reglerade insatsresurser på Eoi-basis leder till högre kostnader för efterlevnaden än andra former av skyldigheter avseende icke-diskriminering. Dessa högre kostnader för efterlevnaden bör avvägas mot fördelarna i form av ökad konkurrens i efterföljande led och mot betydelsen av icke-diskrimineringsgarantier under omständigheter då ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden inte omfattas av direkt priskontroll. De nationella regleringsmyndigheterna kan i synnerhet ta ställning till om tillhandahållandet av insatsresurser i grossistledet via nya system på grundval av Eoi mer sannolikt skulle skapa tillräckligt stora nettofördelar och därmed vara proportionellt med hänsyn till de jämförelsevis lägre marginalkostnaderna för att säkerställa att nybyggda system uppfyller kravet på Eoi. Samtidigt bör de nationella regleringsmyndigheterna också bedöma huruvida skyldigheterna är proportionella för berörda företag, till exempel genom att beakta kostnaderna för genomförandet och uppväga eventuella hämmande effekter på anläggningen av nya system jämfört mer gradvisa uppgraderingar, om det förstnämnda skulle vara förbundet med mer restriktiva regleringsskyldigheter. I medlemsstater med många småskaliga företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden kan det vara oproportionellt att tillämpa Eoi på vart och ett av dessa företag.
- (186) Med särredovisning blir det möjligt att synliggöra interna prisöverföringar, och de nationella regleringsmyndigheterna kan i förekommande fall kontrollera om skyldigheter avseende icke-diskriminering fullgörs. När det gäller detta område har kommissionen offentliggjort rekommendation 2005/698/EG⁽¹⁾.
- (187) Tillgångar i anläggningsinfrastruktur som kan användas för ett elektroniskt kommunikationsnät har stor betydelse för en framgångsrik utbyggnad av nya nät, med tanke på de höga kostnaderna för att dubblera dem och de betydande besparingar som kan göras om de kan återanvändas. Vid sidan av de bestämmelser om fysisk infrastruktur som fastställs i direktiv 2014/61/EU behövs därför en specifik korrigeringsåtgärd i de fall då sådana tillgångar ägs av ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden. När det finns tillgångar i anläggningsinfrastruktur som kan återanvändas har det stora positiva effekter om man kan uppnå effektivt tillträde till dem för utbyggnad av

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation 2005/698/EG av den 19 september 2005 om särredovisnings- och kostnadsredovisningssystem enligt regelverket för elektronisk kommunikation (EUT L 266, 11.10.2005, s. 64).

konkurrerande infrastruktur, och det bör därför säkerställas att tillträdet till sådana tillgångar kan användas som en självständig korrigeringsåtgärd för att förbättra dynamiken i konkurrensen och anläggningen på marknaden i efterföljande led, vilket bör analyseras innan man gör en bedömning av behovet av andra potentiella korrigeringsåtgärder, och inte bara som en kompletterande korrigeringsåtgärd till andra produkter eller tjänster i grossistledet eller som en korrigeringsåtgärd som begränsas till företaget som själva utnyttjar sådana andra produkter eller tjänster. De nationella regleringsmyndigheterna baserar sin värdering av befintliga återanvändningsbara tillgångar i anläggningsinfrastruktur på det regleringsmässiga redovisningsvärdet efter ackumulerade avskrivningar vid beräkningstidpunkten, och indexerats med ett lämpligt prisindex, till exempel konsumentprisindex, och undantaget de tillgångar som är helt avskrivna, under en period av minst 40 år, men fortfarande i användning.

- (188) När de nationella regleringsmyndigheterna inför skyldigheter för tillträdet till nya och förbättrade infrastrukturer bör de säkerställa att tillträdesvillkoren avspeglar de omständigheter som ligger bakom investeringsbeslutet, med hänsyn till bland annat kostnaderna för idrifttagande, den förväntade utnyttjandeandelen för de nya produkterna och tjänsterna samt de förväntade prisnivåerna för slutkunderna. För att erbjuda säkerhet i planeringen för investerare bör de nationella regleringsmyndigheterna dessutom, i tillämpliga fall, kunna fastställa tillträdesvillkor som tillämpas konsekvent under lämpliga granskningsperioder. I de fall då priskontroller anses lämpliga kan sådana villkor omfatta prissättningsarrangemang som utgår från volymer eller avtalslängder, under förutsättning att dessa arrangemang följer unionsrätten och under förutsättning att de inte har någon diskriminerande effekt. De eventuella tillträdesvillkor som införs bör respektera behovet av att upprätthålla en effektiv konkurrens inom området för konsument- och företagstjänster.
- (189) Ett föreskrivet tillträde till nätinфраstruktur kan motiveras som ett sätt att öka konkurrensen, men de nationella regleringsmyndigheterna måste hitta en jämvikt mellan en infrastrukturförägars rätt att utnyttja sin infrastruktur för egen del och andra tjänstestillhandahållares rätt att få tillträde till faciliteter som är väsentliga för att erbjuda konkurrerande tjänster.
- (190) På marknader där ett allt större antal accessnät kan väntas på framåtblickande grund är det mer troligt att slutanvändarna kan gagnas av förbättrad nätkvalitet, tack vare infrastrukturbaserad konkurrens, jämfört med marknader där det bara finns ett nät. Nationella och lokala konkurrensförhållanden avgör sannolikt om konkurrensen är tillräcklig i fråga om andra parametrar, som pris och utbud. Vid bedömningen av huruvida konkurrensen i fråga om dessa parametrar är tillräcklig samt av behovet av regleringsåtgärder bör de nationella regleringsmyndigheterna även beakta huruvida tillträde i grossistledet erbjuds alla intresserade företag på rimliga affärsvillkor som tillåter hållbara konkurrenskraftiga resultat för slutanvändarna på slutkundsmarknaden. Det bör vara tillräckligt att tillämpa allmänna konkurrensregler på marknader som kännetecknas av hållbar och effektiv infrastrukturbaserad konkurrens.
- (191) Om företag åläggs skyldigheter att tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till och användning av nätelement och tillhörande faciliteter bör sådana ansökningar endast avslås på grundval av objektiva kriterier, till exempel teknisk genomförbarhet eller nödvändigheten av att bevara nätintegriteten. Om tillträde vägras bör den part vars intressen har åsidosatts kunna begära att fallet tas upp inom tvistlösningsförfarandena enligt detta direktiv. Ett företag med föreskrivna tillträdeskyldigheter kan inte förpliktas tillhandahålla sådana typer av tillträde som denne inte har befogenhet att tillhandahålla. Nationella regleringsmyndigheters krav på föreskrivet tillträde som ökar konkurrensen på kort sikt, bör inte minska incitamenten för konkurrenter att investera i alternativa faciliteter som kan säkra en mer hållbar konkurrens eller högre prestanda och nytta för slutanvändare på lång sikt. Den nationella regleringsmyndigheten kan, när den väljer den minst ingripande regleringsmetoden och i enlighet med proportionalitetsprincipen, exempelvis fatta beslut om att se över de skyldigheter som ålagts företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden och andra tidigare beslut, bland annat genom att upphäva skyldigheter, införa eller låta bli att införa nya tillträdeskyldigheter om detta gynnar användare och en hållbar konkurrens mellan tjänstestillhandahållare. Nationella regleringsmyndigheter bör kunna införa, i enlighet med unionsrätten, tekniska och operativa villkor för sådana som tillhandahåller eller utnyttjar föreskrivet tillträde. Särskilt införandet av tekniska standarder bör överensstämma med direktiv (EU) 2015/1535.
- (192) Det kan vara nödvändigt med priskontroll när analysen av en särskild marknad avslöjar att konkurrensen fungerar dåligt. I synnerhet företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden bör undvika att utöva prispress som

gör att skillnaden mellan deras avgifter för slutkunderna och deras samtrafikavgifter eller tillträdespriser för konkurrenter som tillhandahåller liknande slutkundstjänster inte är adekvat för att säkerställa en hållbar konkurrens. När en nationell regleringsmyndighet beräknar kostnaderna för att införa en tjänst enligt detta direktiv är det lämpligt att medge en rimlig avkastning på det kapital som investerats, inklusive lämpliga arbetskrafts- och byggkostnader, varvid kapitalvärdet vid behov anpassas så att den aktuella värderingen av tillgångarna och en effektiv drift beaktas. Metoden för kostnadstäckning bör vara lämplig för förhållandena och hänsyn bör tas till behovet av att främja effektivitet, hållbar konkurrens och anläggning av nät med mycket hög kapacitet och därigenom ge största möjliga nytta för slutanvändarna, och bör beakta behovet av förutsebara och stabila grossistpriser till gagn för alla operatörer som önskar anlägga nya och förbättrade nät, i enlighet med kommissionens rekommendation 2013/466/EU⁽¹⁾.

- (193) På grund av osäkerheten om hur snabbt efterfrågan på nästa generations bredbandstjänster kommer att utvecklas är det, för att främja effektiv investering och innovation, viktigt att låta de operatörer som investerar i nya eller uppgraderade nät få en viss grad av prisflexibilitet. De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna besluta att upprätthålla eller att inte införa reglerade tillträdespriser i grossistledet för nästa generations nät om tillräckliga skyddsåtgärder för konkurrensen har vidtagits. Mer specifikt och för att förhindra orimliga priser på marknader där det finns företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden, bör prisflexibiliteten kombineras med ytterligare åtgärder för att skydda konkurrensen och slutanvändarnas intressen, såsom strikta skyldigheter avseende icke-diskriminering, åtgärder för att säkerställa teknisk och ekonomisk reproducerbarhet för produkter i efterföljande led, samt en påvisbar begränsning av slutkundspriset till följd av infrastrukturkonkurrens eller ett prisankare som härrör från andra reglerade tillträdesprodukter, eller båda. Dessa konkurrensskyddande åtgärder påverkar inte de nationella regleringsmyndigheternas möjlighet att identifiera andra omständigheter då det skulle vara lämpligt att inte införa reglerade tillträdespriser för vissa insatsresurser i grossistledet, till exempel då hög priselasticitet för slutanvändarnas efterfrågan gör det olönsamt för det företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden att ta ut avgifter som ligger märkbart över den konkurrenskraftiga nivån eller om lägre befolkningstäthet minskar incitamenten för uppbyggnad av nät med mycket hög kapacitet och den nationella regleringsmyndigheten fastställer att ett effektivt och icke-diskriminerande tillträde har säkerställts genom skyldigheter som åläggs i enlighet med detta direktiv.
- (194) Om en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter om att tillämpa ett system för kostnadsredovisning till hjälp vid priskontroller, bör myndigheten under förutsättning att den har nödvändig kvalificerad personal kunna göra en årlig revision för att säkerställa överensstämmelse med kostnadsredovisningssystemet eller begära att en sådan revision utförs av ett annat kvalificerat organ som är oberoende av det berörda företaget.
- (195) Prissystemet i unionen för terminering av röstsamtal i grossistledet är baserat på CPNP-principen (Calling Party Network Pays). En analys av utbyttbarhet i utbuds- och efterfrågeledet visar att det varken i dag och inom en överskådlig framtid finns någon ersättningsprodukt i grossistledet som kan begränsa fastställandet av termineringstaxor i ett givet nät. På grund av det dubbla tillträdet till termineringsmarknaderna är ett ytterligare potentiellt konkurrensproblem korssubventionering mellan operatörer. Dessa potentiella konkurrensproblem är gemensamma för termineringsmarknaderna när det gäller marknaderna för terminering av röstsamtal i både fasta och mobila nät. Mot bakgrund av termineringsoperatörernas möjlighet och incitament att sätta priserna högt över kostnaderna, betraktas kostnadsorientering som den lämpligaste åtgärden för att ta itu med detta problem på medellång sikt. Den framtida marknadsutvecklingen kan förändra dessa marknadens dynamik i den utsträckning att reglering inte längre skulle vara nödvändig.
- (196) För att på må på ett enhetligt sätt och i hela unionen ska kunna minska regleringsbördan vid åtgärdandet av konkurrensproblem i samband med terminering av röstsamtal i grossistledet bör kommissionen genom en delegerad akt fastställa en enda högsta termineringstaxa för mobila tjänster och en enda högsta termineringstaxa för fasta tjänster, vilka ska tillämpas i hela unionen.

⁽¹⁾ Kommissionens rekommendation 2013/466/EU av den 11 september 2013 om enhetliga krav på icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder för att främja konkurrensen och förbättra klimatet för bredbandsinvesteringar (EUT L 251, 21.9.2013, s. 13).

- (197) Detta direktiv bör fastställa detaljerade kriterier och parametrar som ligger till grund för fastställandet av prisnivåerna för terminering av röstsamtal. Avgifterna för terminering har sjunkit genomgående runt om i unionen och förväntas fortsätta sjunka. När kommissionen i den första delegerade akt som den antar i enlighet med detta direktiv fastställer de maximala avgifterna för terminering bör den bortse från alla omotiverade exceptionella nationella avvikelser från denna utvecklingsgång.
- (198) På grund av den rådande osäkerheten om hur snabbt efterfrågan på bredbandstjänster med mycket hög kapacitet kommer att utvecklas, samt när det gäller allmänna skaleffekter och densitet, erbjuder saminvesteringsavtal betydande fördelar i form av delade kostnader och risker och ger mer småskaliga företag möjlighet att investera på ekonomiskt rationella villkor och därmed främja hållbar, långsiktig konkurrens, även inom områden där den infrastrukturbaserade konkurrensen kanske inte är effektiv. Sådan saminvestering kan ske i olika former, inbegripet delat ägande av nättillgångar eller långsiktig riskdelning genom samfinansiering eller genom inköpsavtal. I det sammanhanget medför saminvesteringar i form av inköpsavtal förvärv av särskilda rättigheter till kapacitet av strukturell karaktär vilket medför ett mått av medbestämmande och gör det möjligt för saminvesterare att långsiktigt konkurrera på ett effektivt och hållbart sätt på marknader i efterföljande led där ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden är verksam. Däremot ger kommersiella tillträdesavtal som är begränsade till utthyrning av kapacitet inte upphov till sådana rättigheter och bör därför inte anses vara saminvesteringar.
- (199) När ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden lämnar ett erbjudande om saminvestering på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor i nät med mycket hög kapacitet bestående av fiberoptiska element fram till slutanvändarnas lokaler eller basstationen och ger möjlighet för företaget av olika storlek och ekonomisk kapacitet att bli saminvesterare i infrastruktur, bör den nationella regleringsmyndigheten kunna avstå från att införa skyldigheter enligt detta direktiv på nya nät med mycket hög kapacitet och minst en potentiell saminvesterare har ingått ett saminvesteringsavtal med det företaget. När en nationell regleringsmyndighet beslutar att göra ett erbjudande om saminvestering som ännu inte har lett till ett avtal bindande och beslutar att inte införa ytterligare lagstadgade skyldigheter, kan den göra det, förutsatt att ett sådant avtal ingås innan den avreglerande åtgärden får verkan. I de fall där det är tekniskt svårt att anlägga fiberoptiska element fram till slutanvändarnas lokaler, bör även nät med mycket hög kapacitet som består av fiberoptiska element fram till en plats i omedelbar närhet till, det vill säga strax utanför, sådana lokaler kunna omfattas av samma regler.
- (200) När den nationella regleringsmyndigheten beslutar att avstå från att införa skyldigheter bör den vidta sådana åtgärder efter att ha säkerställt att saminvesteringserbjudandena uppfyller de nödvändiga kriterierna och görs i god tro. Den differentierade regleringen av nya nät med mycket hög kapacitet bör bli föremål för översyn i påföljande marknadsanalyser som, särskilt efter det att en viss tid har förflutit, kan nödvändiggöra anpassningar av regleringen. I vederbörligen motiverade fall bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna införa skyldigheter för sådana nya nätelement när de fastställer att vissa marknader, i avsaknad av reglering, skulle stöta på betydande konkurrensproblem. När det finns flera marknader i efterföljande led som inte har samma grad av konkurrens kan de nationella regleringsmyndigheterna i synnerhet kräva särskilda asymmetriska åtgärder för att främja effektiv konkurrens, till exempel, men inte enbart, nischade slutkundsmarknader såsom elektroniska kommunikationsprodukter för företagsslutkunder. För att upprätthålla konkurrenskraften på marknaderna, bör de nationella regleringsmyndigheterna också skydda rättigheterna för dem som ansöker om tillträde och som inte deltar i en viss saminvestering. Detta bör uppnås genom bibehållande av befintliga tillträdesprodukter eller – när befintliga nätelement med tiden avvecklas – genom införandet av tillträdesprodukter som med avseende på funktion och kvalitet är åtminstone jämförbara med dem som tidigare fanns tillgängliga inom den befintliga infrastrukturen, i båda fallen under förutsättning att det finns en lämplig flexibel mekanism som godkänts av den nationella regleringsmyndigheten och som inte undergräver incitamenten för saminvesterare.
- (201) I syfte att stärka en konsekvent regleringspraxis i hela unionen bör kommissionen, om de nationella regleringsmyndigheterna konstaterar att villkoren i saminvesteringserbjudandet är uppfyllda, kunna kräva att den nationella regleringsmyndigheten drar tillbaka sina förslag till åtgärder och antingen avstår från att införa

skyldigheter eller inför regleringsskyldigheter i syfte att åtgärda betydande konkurrensproblem i de fall där Berec delar kommissionens allvarliga tvivel angående huruvida förslaget till åtgärd är förenligt med unionsrätten och särskilt med regleringsmålen i detta direktiv. Av effektivitetsskäl bör en nationell regleringsmyndighet kunna lämna in en enda anmälan till kommissionen om ett förslag till åtgärd som avser ett system för saminvestering som uppfyller de relevanta villkoren. Om kommissionen inte utövar sina befogenheter att kräva att förslaget till åtgärd dras tillbaka skulle det vara oproportionellt om efterföljande förenklade anmälningar av enskilda utkast till beslut från den nationella regleringsmyndigheten på grundval av samma system, även inbegripet bevis för faktiskt ingående av ett avtal med minst en saminvesterare, blev föremål för ett beslut om tillbakadragande i avsikt att en förändring i omständigheterna. Skyldigheter som enligt detta direktiv eller direktiv 2014/61/EU införts för företag oavsett om de anses ha ett betydande inflytande på marknaden fortsätter dessutom att gälla. Skyldigheter i samband med saminvesteringsavtal påverkar inte tillämpningen av unionsrätten.

- (202) Syftet med funktionell separation, som innebär att det uppställs ett krav på att det vertikalt integrerade företaget upprättar operativt separata affärsenheter, är att säkerställa tillhandahållandet av fullt likvärdiga tillträdesprodukter för samtliga operatörer i senare led, inbegripet operatörens egna vertikalt integrerade avdelningar i senare led. Genom funktionell separation kan konkurrensen på flera relevanta marknader förbättras genom att incitamenten till diskriminering minskas väsentligt och det blir enklare att kontrollera och genomdriva fullgörandet av skyldigheterna avseende icke-diskriminering. I undantagsfall bör funktionell separation kunna vara berättigad som en korrigeringsåtgärd om det under längre tid inte har gått att uppnå effektiv icke-diskriminering på flera av de berörda marknaderna och det finns små eller inga utsikter till framtida infrastrukturbaserad konkurrens inom rimlig tid, efter det att en eller flera korrigeringsåtgärder vilka tidigare ansetts lämpliga vidtagits. Det är dock mycket viktigt att säkerställa att detta åläggande bevarar incitamenten för det berörda företaget att investera i sitt nät och att det inte medför några potentiella negativa effekter för konsumenterna. Innan funktionell separation åläggs krävs en samordnad analys av olika relevanta marknader som är knutna till accessnätet, i enlighet med förfarandet för analys av marknaden. När de nationella regleringsmyndigheterna utför sin marknadsanalys och utformar detaljerna för denna korrigeringsåtgärd, bör de ta särskild hänsyn till de produkter som ska hanteras av de separata affärsenheterna, med beaktande av nätutvecklingen och de tekniska framsteg som gjorts, vilket kan påverka utbytarheten mellan fasta och trådlösa tjänster. För att undvika snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden bör kommissionen i förväg godkänna förslag till funktionell separation.
- (203) Genomförandet av funktionell separation bör inte förhindra lämpliga samordningsmekanismer mellan de olika separata affärsenheterna för att säkerställa att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga kontrollrättigheter skyddas.
- (204) När ett vertikalt integrerat företag väljer att dela upp sin verksamhet genom att överföra en betydande del av eller hela sitt lokala accessnät till en separat juridisk person med annat ägande eller genom att inrätta en separat affärsenhet för hantering av tillträdesprodukter, bör den nationella regleringsmyndigheten bedöma effekten av den avsedda transaktionen, inklusive de tillträdesåtaganden som erbjuds av detta företag, för samtliga befintliga regleringsskyldigheter som införts för det vertikalt integrerade företaget för att säkerställa att den nya organisationen är förenlig med detta direktiv. Den berörda nationella regleringsmyndigheten bör utföra en ny analys av de marknader där den avskilda enheten är verksam och införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter i enlighet därmed. Den nationella regleringsmyndigheten bör i det syftet kunna begära information från företaget.
- (205) Det är redan i dag på vissa marknader möjligt att företag som anses ha betydande inflytande på marknaden inom ramen för marknadsanalysen erbjuder åtaganden som syftar till att åtgärda de konkurrensproblem som identifierats av den nationella regleringsmyndigheten och som den nationella regleringsmyndigheten sedan beaktar när den beslutar om lämpliga regleringsskyldigheter. All utveckling på marknaden bör beaktas när beslut fattas om mest lämpliga korrigeringsåtgärder. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om reglering av saminvesteringar begränsar arten av de åtaganden som erbjudits emellertid inte i sig det utrymme för skönsmässig bedömning att införa korrigeringsåtgärder för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden som tilldelats den nationella regleringsmyndigheten. För att öka insynen och skapa rättsäkerhet i hela unionen, bör det i detta direktiv fastställas ett förfarande för hur företag ska erbjuda åtaganden och för hur de nationella

regleringsmyndigheterna ska utvärdera dem, med beaktande av marknadsaktörernas synpunkter genom ett marknadstest, och, i förekommande fall, för hur de ska göras bindande för det företag som gör åtagandet och verkställbara av den nationella tillsynsmyndigheten. Såvida inte den nationella regleringsmyndigheten har gjort åtaganden om saminvestering bindande och beslutat att inte införa skyldigheter ska det förfarandet inte påverka tillämpningen av förfarandet för marknadsanalys och skyldigheten att vidta lämpliga och proportionella korrigeringsåtgärder för att åtgärda det identifierade marknadsmisslyckandet.

- (206) De nationella regleringsmyndigheterna bör kunna göra åtagandena bindande, helt eller delvis, för en viss period som inte bör vara längre än den period för vilken de erbjuds, efter att ha genomfört ett marknadstest med hjälp av ett offentligt samråd med berörda parter. Om åtagandena har gjorts bindande bör den nationella regleringsmyndigheten beakta konsekvenserna av detta beslut i sin marknadsanalys och ta hänsyn till dem när den väljer de mest lämpliga regleringsåtgärderna. De nationella regleringsmyndigheterna bör ta ställning till de åtaganden som gjorts utifrån ett framtidsblickande hållbarhetsperspektiv, i synnerhet när de väljer den period då åtagandena ska vara bindande, och de bör ta hänsyn till hur intressenterna har värderat stabila och förutsebara marknadsvillkor under det offentliga samrådet. Bindande åtaganden när det gäller frivillig separering av ett vertikalt integrerat företag som anses ha betydande inflytande på en eller flera relevanta marknader kan ge ökad förutsebarhet och insyn under förfarandet, genom att förfarandet för genomförande av den planerade separeringen fastställs, till exempel genom att tillhandahålla en färdplan med tydliga delmål för genomförandet och förutsebara konsekvenser om vissa delmål inte uppnås.
- (207) Åtagandena kan omfatta utseendet av en övervakningsförvaltare, vars identitet och mandat bör godkännas av den nationella regleringsmyndigheten, och en skyldighet för det företag som gjort åtaganden att tillhandahålla periodiska genomföranderapporter.
- (208) Nätägare vars affärsmodell är begränsad till tillhandahållande av grossisttjänster till andra kan vara till nytta för skapandet av en blomstrande grossistmarknad, med positiva effekter på slutkundskonkurrensen i efterföljande led. Deras affärsmodell kan också vara attraktiv för potentiella finansiella investerare i mindre volatila infrastruktur-tillgångar och med mer långsiktiga perspektiv på anläggningen av nät med mycket hög kapacitet. Förekomsten av ett företag som endast verkar i grossistledet leder dock inte nödvändigtvis till effektiv konkurrens på slutkundsmarknader, och företaget som endast verkar i grossistledet kan anses ha ett betydande inflytande på särskilda produktmarknader och geografiska marknader. Vissa konkurrensrisker som uppstår genom beteendet hos företag med affärsmodeller som endast omfattar grossistledet kan dock vara mindre än för vertikalt integrerade företag, förutsatt att denna grossistmodell är genuin och det inte finns några incitament för diskriminering när det gäller tillhandahållare i efterföljande led. Regleringsinsatsen bör därför göras mindre inkräktande i proportion till detta, men bör i synnerhet bevara möjligheten att införa skyldigheter avseende rättvis och rimlig prissättning. Samtidigt måste nationella regleringsmyndigheter kunna ingripa om konkurrensproblem har uppstått till men för slutanvändare. Ett företag som är verksam på en grossistmarknad och som levererar slutkundstjänster uteslutande till företagsanvändare som är större än små och medelstora företag bör betraktas som ett rent grossistföretag.
- (209) För att främja migrering från traditionella kopparnät till nästa generations nät, något som ligger i slutanvändarnas intresse, bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna övervaka nätoperatörernas egna initiativ i detta hänseende och om nödvändigt fastställa villkoren för ett lämpligt migreringsförfarande, till exempel genom förhandsinformation, insyn och tillgång till alternativa tillträdesprodukter av åtminstone jämförbar kvalitet, när det är tydligt att nätägaren avser och är redo att byta till uppdaterade nät. För att undvika att migreringen försenas på ett omotiverat sätt bör de nationella regleringsmyndigheterna ha befogenhet att dra tillbaka tillträdeskyldigheter som rör kopparnätet så fort ett lämpligt migreringsförfarande har fastställts, och uppflyndet av villkoren och förfarandet för migrering från den befintliga infrastrukturen har säkerställts. Nätägare bör emellertid kunna avveckla befintliga nät. De som ansöker om tillträde och som migrerar från en tillträdesprodukt baserad på befintlig infrastruktur till en

tillträdesprodukt baserad på mer avancerad teknik eller ett mer avancerat medium bör kunna uppgradera sitt tillträde till reglerade produkter med högre kapacitet, men de bör inte vara tvungna till det. Vid uppgradering bör de som ansöker om tillträde följa de regleringsvillkor som gäller för tillträde till tillträdesprodukten med högre kapacitet, enligt vad den nationella regleringsmyndigheten har fastställt i sin marknadsanalys.

- (210) Liberaliseringen av sektorn för telekommunikationer, den ökade konkurrensen och ett allt större urval av kommunikationstjänster går hand i hand med parallella åtgärder för att skapa ett harmoniserat regelverk som garanterar tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster. Begreppet samhällsomfattande tjänster bör utvecklas till att återspegla tekniska framsteg, marknadsutveckling och förändringar i användarnas efterfrågan.
- (211) Enligt artikel 169 i EUF-fördraget ska unionen bidra till konsumentskyddet.
- (212) Samhällsomfattande tjänster är ett skydds nät som säkerställer att åtminstone en minimiuppsättning tjänster finns tillgängliga för alla slutanvändare och till överkomligt pris för konsumenterna, när det föreligger en risk för socialt utanförskap eftersom bristen på sådan tillgång hindrar medborgare från ett fullständigt deltagande i det sociala och ekonomiska samhällslivet.
- (213) Grundläggande internetanslutning via bredband finns i princip tillgänglig i hela unionen och används allmänt för många olika typer av verksamheter. Den allmänna användningsgraden är dock lägre än tillgången eftersom det fortfarande finns personer som inte är uppkopplade av kostnadsskäl eller för att de saknar information eller färdigheter, eller för att de har valt att inte vara det. Frågan om adekvat internetanslutning via bredband till ett överkomligt pris har blivit mycket viktig för samhället och ekonomin i stort. Den är basen för deltagandet i den digitala ekonomin och samhället genom nödvändiga uppkopplade internettjänster.
- (214) Ett grundläggande krav för samhällsomfattande tjänster är att det säkerställs att alla konsument till ett överkomligt pris har tillgång till en tillgänglig och adekvat internetanslutning via bredband och telekommunikationstjänster, på en fast plats. Medlemsstaterna bör också ha möjlighet att säkerställa att medborgare på resande fot till ett överkomligt pris har tillgång till adekvat internetanslutning via bredband samt telekommunikationstjänster på annat sätt än på en fast plats, när de anser att detta är nödvändigt för att säkerställa konsumenternas fullständiga deltagande i det sociala och ekonomiska samhällslivet. Särskild uppmärksamhet bör i det sammanhanget ägnas åt att säkerställa likvärdig tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning. Det bör inte föreligga någon begränsning när det gäller de tekniska medel med vilka anslutningen tillhandahålls – både trådlös och trådbunden teknik är tillåten – och inte heller när det gäller vilken kategori av tillhandahållare som ska uppfylla alla eller några skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.
- (215) Den hastighet för internetuppkopplingen som upplevs av en viss användare kan bero på flera faktorer, inbegripet de som tillhandahåller internetuppkopplingen och den särskilda tillämpning som anslutningen används för. Det är upp till medlemsstaterna att med beaktande av Berecs rapport om bästa praxis fastställa vad som är adekvat internetanslutning via bredband mot bakgrund av nationella förhållanden och den minimibandbredd som de flesta konsument inom en medlemsstats territorium har, för att möjliggöra en adekvat nivå av social inkludering och delaktighet i den digitala ekonomin och det digitala samhället på deras territorium. Den adekvata internetanslutningstjänsten via bredband till ett överkomligt pris bör ha tillräcklig bandbredd för att stödja tillgång till och användning av åtminstone ett minimiantal grundläggande tjänster som återspeglar de tjänster som används av huvuddelen av slutanvändarna. Kommissionen bör i detta syfte övervaka internetanvändningens utveckling för att identifiera vilka av de onlinetjänster som används av majoriteten av slutanvändarna i hela unionen som är nödvändiga för det sociala och ekonomiska deltagandet i samhället, och uppdatera förteckningen i enlighet därmed. Unionsrättens krav på en öppen internetanslutning, i synnerhet i förordning (EU) 2015/2120, bör gälla alla adekvata internetanslutningstjänster via bredband.
- (216) Konsumenter bör inte vara skyldiga att koppla upp sig till tjänster som de inte vill ha och det bör därför vara möjligt för berättigade konsumenter att på begäran begränsa den överkomliga samhällsomfattande tjänsten till endast telekommunikationstjänster.

- (217) Medlemsstaterna bör också kunna utöka åtgärderna vad gäller överkomliga priser och kontroll av utgiftsåtgärder till att omfatta även mikroföretag, små och medelstora företag samt organisationer som drivs utan vinstsyfte, förutsatt att de uppfyller tillämpliga villkor.
- (218) De nationella regleringsmyndigheterna bör i samverkan med andra behöriga myndigheter kunna övervaka utvecklingen och nivån på taxorna till slutkunder för tjänster som omfattas av skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Sådan övervakning bör göras på ett sådant sätt att den inte utgör en alltför stor administrativ börda vare sig för de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter eller för de företag som tillhandahåller sådana tjänster.
- (219) Ett överkomligt pris är ett pris som medlemsstaten fastställer på nationell nivå mot bakgrund av särskilda nationella förhållanden. Om medlemsstaten fastställer att detaljhandelspriserna för adekvat internetanslutning via bredband och telekommunikationstjänster inte är överkomliga för konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov, däribland äldre personer, slutanvändare med funktionsnedsättning och konsumenter som bor på landsbygden eller i geografiskt isolerade områden, bör de vidta lämpliga åtgärder. Medlemsstaterna kan i detta syfte erbjuda dessa konsumenter direkt stöd för kommunikationssyften, vilket kan vara en del av socialförsäkringsförmånerna, eller kuponger eller direktstöd till dessa konsumenter. Detta kan vara ett lämpligt alternativt med beaktande av behovet att minimera snedvridningen av marknaden. Alternativt eller utöver detta kan medlemsstaterna kräva att tillhandahållare av sådana tjänster erbjuder grundläggande prisalternativ eller prispaket till dessa konsumenter.
- (220) Att säkerställa ett överkomligt pris kan innefatta särskilda prisalternativ eller prispaket som tillgodoser behoven hos användare med låga inkomster eller användare med särskilda sociala behov. Sådana erbjudanden bör tillhandahållas med grundläggande funktioner, så att man undviker snedvridning av den inre marknadens funktion. Ett överkomligt pris för enskilda konsumenter bör baseras på deras rätt att teckna avtal med en tillhandahållare, tillgången till ett nummer, obruten uppkoppling till tjänsten och deras möjlighet att övervaka och kontrollera sina utgifter.
- (221) Om en medlemsstat kräver att tillhandahållarna ska erbjuda konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov olika prisalternativ eller prispaket som skiljer sig från dem som erbjuds till normala kommersiella villkor bör dessa prisalternativ eller prispaket tillhandahållas av samtliga tillhandahållare av internetanslutningstjänster och telekommunikationstjänster. I enlighet med proportionalitetsprincipen bör det faktum att alla tillhandahållare av internetanslutningstjänster och telekommunikationstjänster måste erbjuda prisalternativ eller prispaket inte leda till en alltför stor administrativ eller ekonomisk börda för dessa tillhandahållare eller medlemsstater. Om en medlemsstat påvisar en sådan alltför stor administrativ eller ekonomisk börda på grundval av en objektiv bedömning, skulle den i undantagsfall kunna besluta att endast för utsedda tillhandahållare införa skyldigheten att erbjuda särskilda prisalternativ eller prispaket. Den objektiva bedömningen bör också ta hänsyn till de fördelar som möjligheten att kunna välja mellan olika tillhandahållare medför för konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov samt fördelarna för alla tillhandahållare som kan dra fördel av att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Om en medlemsstat undantagsvis beslutar att endast ålägga utsedda tillhandahållare en skyldighet att erbjuda särskilda prisalternativ eller prispaket bör den säkerställa att konsumenter med låga inkomster eller särskilda behov kan välja mellan olika tillhandahållare som erbjuder särskilda rabatter för dessa grupper. I vissa situationer kan det dock hända att medlemsstaterna inte kan garantera att det går att välja mellan olika tillhandahållare, exempelvis om endast ett företag tillhandahåller tjänster i området där den som nyttjar tjänsterna är bosatt, eller om tillhandahållandet av valmöjligheter skulle medföra en alltför stor ytterligare organisatorisk och ekonomisk börda för medlemsstaten.
- (222) Frågan om överkomliga priser bör inte längre skapa ett hinder för konsumenters tillgång till en minimiuppsättning konnektivitetstjänster. Rätten att teckna avtal med en tillhandahållare bör innebära att konsumenter som riskerar att nekas att göra detta, i synnerhet slutanvändare med låga inkomster eller särskilda sociala behov, bör få möjlighet att ingå avtal om tillhandahållande av adekvat internetanslutningstjänst via bredband och telekommunikationstjänst till ett överkomligt pris åtminstone på en fast plats med varje tillhandahållare av sådana tjänster på den platsen, eller en utsedd tillhandahållare om en medlemsstat undantagsvis har beslutat att utse en eller flera tillhandahållare som ska erbjuda dessa prisalternativ eller prispaket. För att minimera de finansiella riskerna (till exempel obetalda fakturor) bör tillhandahållarna vara fria att tillhandahålla avtalet enligt försöksbetalningsvillkor, på grundval av individuella förbetalda enheter till överkomligt pris.

- (223) För att säkerställa att medborgarna kan nås med talkommunikationstjänster bör medlemsstaterna säkerställa tillgången till ett nummer för en rimlig period, även under perioder då talkommunikationstjänsten inte används. Tillhandahållare bör kunna införa mekanismer för att kontrollera konsumenternas fortsatta intresse för att behålla tillgången till numret.
- (224) Ersättning till tillhandahållare av sådana tjänster under sådana förhållanden behöver inte leda till snedvridning av konkurrensen, förutsatt att dessa tillhandahållare ersätts för den aktuella särskilda nettokostnaden och att nettokostnaden täcks på ett konkurrensneutralt sätt.
- (225) För att bedöma behovet av åtgärder som ska garantera överkomliga priser bör de nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter, ha möjlighet att övervaka utvecklingen och detaljerna kring erbjudanden om olika prisalternativ eller prispaket för konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov.
- (226) Medlemsstaterna bör införa åtgärder för att främja upprättandet av en marknad för rimligt prissatta produkter och tjänster som är anpassade för konsumenter med funktionsnedsättning, inbegripet utrustning med tekniska hjälpmedel. Detta kan ske bland annat genom att man hänvisar till europeiska standarder, eller genom att man stöder genomförandet av krav i unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Medlemsstaterna bör införa lämpliga åtgärder i enlighet med nationella förhållanden, vilket ger medlemsstaterna flexibilitet att vidta specifika åtgärder till exempel om marknaden inte tillhandahåller överkomligt prissatta produkter och tjänster som är anpassade för konsumenter med funktionsnedsättning på normala ekonomiska villkor. Dessa åtgärder kan omfatta direkt ekonomiskt stöd till slutanvändare. Kostnaden för samtalsförmedlande tjänster bör för konsumenter med funktionsnedsättning motsvara genomsnittskostnaden för talkommunikationstjänster.
- (227) Med samtalsförmedlande tjänster avses tjänster som möjliggör tvåvägskommunikation på distans mellan slutanvändare av olika kommunikationssätt (till exempel text, tecken, tal) genom omställning mellan dessa kommunikationssätt som vanligtvis utförs av en operatör. Realtidtext definieras i enlighet med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskrav för produkter och tjänster och hänvisar till en typ av textbaserad konversation i punkt-till-punktsituationer eller vid flerpunktskonferenser där text som matas in överförs på ett sådant sätt att användaren uppfattar kommunikationen som kontinuerlig, dvs. att den sker tecken för tecken.
- (228) För datakommunikation med en datahastighet som tillåter en adekvat internetanslutning via bredband, är fasta förbindelser nästan allmänt tillgängliga och används av en majoritet av unionsmedborgarna. Den grundläggande fasta bredbandstäckningen och tillgängligheten i unionen omfattade 97 % av hushållen år 2015, med en genomsnittlig utnyttjandegrad på 72 %, och tjänster som bygger på trådlös teknik har ännu större räckvidd. Det finns dock skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller tillgänglighet och överkomliga priser på fast bredband i tätorts- och landsbygdsområden.
- (229) Marknaden har en ledande roll när det gäller att säkerställa en tillgång till internetanslutning via bredband med ständigt växande kapacitet. I områden där marknaden inte klarar av att tillgodose behoven förefaller andra offentliga politiska instrument till stöd för tillgången till adekvat internetanslutning via bredband i princip vara mer kostnadseffektiva och mindre marknadsnedvridande än skyldigheter avseende samhällsomfattande tjänster, exempelvis tillgång till finansiella instrument såsom de som är tillgängliga inom ramen för Europeiska fonden för strategiska investeringar och Fonden för ett sammanlänkat Europa, användningen av offentliga medel från de europeiska struktur- och investeringsfonderna, täckningsskyldigheter förbundna med nyttjanderätter till radiospektrum till stöd för anläggning av bredbandsnät i gleset befolkade områden och offentliga investeringar i enlighet med unionens regler om statligt stöd.
- (230) Om det efter en vederbörlig bedömning med hänsyn tagen till resultaten av den geografiska kartläggning av anläggningar av nät som den behöriga myndigheten har genomfört, eller den senaste informationen som varit tillgänglig för medlemsstaterna innan resultaten av den första geografiska kartläggningen finns tillgängliga, visar sig att varken marknaden eller mekanismerna för offentligt ingripande förväntas kunna förse slutanvändare i vissa områden med en anslutning som kan tillhandahålla en adekvat internetanslutningstjänst via bredband, såsom

definierats av medlemsstaterna och telekommunikationstjänster på en fast plats, bör medlemsstaten undantagsvis ha möjlighet att utse olika tillhandahållare eller grupper av tillhandahållare som ska tillhandahålla dessa tjänster i de olika berörda delarna av det nationella territoriet. Utöver den geografiska kartläggningen bör medlemsstaterna om så behövs kunna använda ytterligare bevis för att fastställa i vilken utsträckning adekvat internetanslutning via bredband och telekommunikationstjänster är tillgängliga på en fast plats. Det ytterligare beviset kan inkludera uppgifter som är tillgängliga för de nationella regleringsmyndigheterna genom förfarandet för marknadsanalys samt uppgifter som samlats in från användare. Medlemsstater bör kunna begränsa skyldigheter avseende samhälls-omfattande tjänster till stöd för tillgängliga till adekvata internetanslutningstjänster via bredband till att bara gälla slutanvändarens primära anslutningspunkt eller bostad. Det bör inte finnas några restriktioner när det gäller de tekniska medel med vilka adekvata internetanslutningstjänster via bredband och telekommunikationstjänster på en fast plats tillhandahålls – både trådlös och annan teknik är tillåten – och inte heller när det gäller vilka företag som ska uppfylla alla eller några av skyldigheterna avseende samhälls-omfattande tjänster.

- (231) I enlighet med subsidiaritetsprincipen är det medlemsstaterna som på grundval av objektiva kriterier beslutar vilka företag som utses till att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster, när så är lämpligt med beaktande av företagets förmåga och villighet att godta hela eller del av skyldigheten avseende samhälls-omfattande tjänster. Detta utesluter inte att medlemsstaterna i urvals-förfarandet inbegriper specifika villkor som motiveras av effektivitetsskäl, bland annat att gruppera geografiska områden eller komponenter eller utfärda minimiperioder under vilka företagen utses.
- (232) Kostnaderna för att säkerställa tillgången till en anslutning som kan erbjuda en adekvat internetanslutningstjänst via bredband i enlighet med detta direktiv och telekommunikationstjänster på en fast plats till ett överkomligt pris inom ramen för skyldigheterna avseende samhälls-omfattande tjänster bör beräknas, särskilt genom att bedöma den förväntade ekonomiska bördan för tillhandahållare och användare inom sektorn för elektronisk kommunikation.
- (233) I princip gäller att krav för att säkerställa nationell geografisk täckning som ålagts i samband med urvalsförfarandet sannolikt utesluter eller avskräcker vissa företag från att ansöka om att utse till tillhandahållare samhälls-omfattande tjänster. Att utse tillhandahållare av samhälls-omfattande tjänster under en orimligt lång eller obestämd tidsperiod kan också leda till att vissa tillhandahållare utesluts på förhand. Om en medlemsstat beslutar att utse en eller flera tillhandahållare med i syfte att uppnå överkomliga priser bör dessa tillhandahållare kunna vara andra än de som utsetts för att garantera de samhälls-omfattande tjänsternas tillgänglighet.
- (234) När en tillhandahållare som, som ett undantag, utsetts till att tillhandahålla prisalternativ eller prispaket som skiljer sig från dem som erbjuds på normala kommersiella villkor såsom fastställs i enlighet med detta direktiv eller att säkerställa tillgången till en adekvat internetanslutningstjänst via bredband eller telekommunikationstjänster på en fast plats såsom fastställs i enlighet med detta direktiv, väljer att avvyrta en del av sina tillgångar, som mot bakgrund av företagets skyldighet att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster kan anses väsentlig, eller samtliga sina tillgångar till det lokala accessnätet på det nationella territoriet till en separat juridisk enhet med annat slutligt ägande, bör den behöriga myndigheten bedöma effekten av affären i syfte att säkerställa kontinuiteten avseende skyldigheten att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster på hela eller delar av det nationella territoriet. I detta syfte bör den tillhandahållare som av den behöriga myndigheten ålagts skyldigheten att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster på förhand underrätta denna myndighet om avvyrtringen. Den behöriga myndighetens bedömning bör inte påverka genomförandet av affären.
- (235) För att skapa stabilitet och stödja en gradvis övergång bör medlemsstaterna kunna fortsätta att säkerställa tillhandahållandet av samhälls-omfattande tjänster inom sitt territorium, utom i fråga om adekvat internetanslutning via bredband och telekommunikationstjänster på en fast plats, som på dagen för detta direktivs ikraftträdande omfattas av tillämpningsområdet för deras skyldighet att tillhandahålla samhälls-omfattande tjänster på grundval av direktiv 2002/22/EG, förutsatt att tjänsterna eller jämförbara tjänster inte är tillgängliga på normala kommersiella villkor. En möjlighet att fortsätta tillhandahålla allmänheten offentliga telefonautomater som fungerar med mynt, kredit-, debet- eller telefonkort, inklusive kort vars användning kräver nummerkoder, abonnentförteckningar och nummerupplysningstjänster i enlighet med systemet med samhälls-omfattande tjänster, så länge ett behov av dem kan påvisas, skulle ge medlemsstaterna den flexibilitet de behöver för att på ett lämpligt sätt beakta olika nationella

förhållanden. Detta kan omfatta tillhandahållande av offentliga telefonautomater vid de huvudsakliga platserna för inresa i landet, såsom flygplatser och tåg- och busstationer samt platser som används av personer i nödsituationer, såsom sjukhus, polisstationer och motorvägars nöduppställningsplatser, för att tillgodose rimliga behov hos slutanvändare, inbegripet särskilt slutanvändare med funktionsnedsättning.

- (236) Medlemsstaterna bör övervaka konsumenternas situation med avseende på deras användning av adekvat internetanslutning via bredband och talkommunikationstjänster, särskilt när det gäller överkomliga priser. Överkomliga priser för adekvat internetanslutning via bredband och talkommunikationstjänster står i samband med den information som användarna får om såväl kostnaden för användningen som den relativa kostnaden för sådan användning i förhållande till övriga tjänster och användarnas möjligheter att kontrollera sina utgifter. Överkomliga priser innebär därför att ge konsumenterna inflytande genom de skyldigheter som åläggs tillhandahållare. Dessa skyldigheter innefattar en särskild detaljeringsgrad för specificerad fakturering, möjligheten för konsumenter att selektivt spärra vissa samtal såsom högkostnadssamtal till betalsamtalstjänster, att kontrollera sina utgifter genom förhandsbetalning och att kvitta på förhand erlagda anslutningsavgifter. Sådana åtgärder kan behövas ses över och ändras mot bakgrund av marknadsutvecklingen. Specificerade fakturer över användning av internetanslutning bör endast innehålla uppgifter om tid, varaktighet och förbrukning under ett användningstillfälle, och inte webbplatser eller slutpunkter på internet som kunden anslutit sig till under ett sådant användningstillfälle.
- (237) Utom i fall av upprepad försenad betalning eller utebliven betalning av fakturer bör konsumenter som har rätt till överkomliga priser, i avvaktan på att tvisten avgörs, skyddas från omedelbar avstängning från nätet på grund av att en faktura inte har betalats, och de bör särskilt vid tvister om höga fakturer för betalsamtalstjänster ha fortsatt tillgång till grundläggande talkommunikationstjänster och en lägsta servicenivå när det gäller tillgång till internet, såsom fastställts av medlemsstaterna. Medlemsstater bör kunna besluta att sådan tillgång får fortsätta att tillhandahållas endast om abonnenten fortsätter att betala avgifterna för en hyrd linje eller grundläggande internetanslutning.
- (238) Om tillhandahållandet av adekvat internetanslutning via bredband och talkommunikationstjänster eller tillhandahållandet av andra tjänster i enlighet med detta direktivleder till en oskälig börda för en tillhandahållare, med vederbörlig hänsyn till såväl kostnader och intäkter som de immateriella förmåner som är en följd av tillhandahållandet av de berörda tjänsterna, kan denna oskäliga börda tas med i en eventuell beräkning av nettokostnaderna för skyldigheter avseende samhällsomfattande tjänster.
- (239) Medlemsstaterna bör vid behov inrätta system för finansiering av nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster när det visar sig att skyldigheten endast kan genomföras med förlust eller till en nettokostnad som går utöver normala kommersiella standarder. Det är viktigt att säkerställa att nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster är korrekt beräknad och att eventuell finansiering innebär minsta möjliga snedvridning av marknaden och av företag samt är förenlig med artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget.
- (240) Vid beräkningar av nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör vederbörlig hänsyn tas till såväl kostnader och intäkter som immateriella förmåner som härrör från tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster, men detta bör inte hindra det allmänna målet att säkerställa att kostnaderna återspeglas i prisstrukturen. Samtliga nettokostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster bör beräknas med utgångspunkt i transparenta förfaranden.
- (241) Hänsyn till immateriella förmåner innebär att en beräkning i reda pengar av de indirekta förmåner som ett företag har i sin egenskap av tillhandahållare av samhällsomfattande tjänster bör dras av från den direkta nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i syfte att fastställa den totala kostnaden.
- (242) I de fall då skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster utgör en oskälig börda för en tillhandahållare är det lämpligt att medlemsstaterna ges möjlighet att införa system för effektiv kostnadstäckning. Täckning genom offentliga medel är en metod för täckning av nettokostnaderna för skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Fördelning av nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster mellan tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster är en annan metod. Medlems-

staterna bör kunna finansiera nettokostnaderna för olika delar av samhällsomfattande tjänster genom olika system eller finansiera nettokostnaderna för några eller alla delar med något av systemen eller en kombination av båda. Adekvat internetanslutning via bredband medför inte bara fördelar för sektorn för elektronisk kommunikation utan också för den bredare digitala ekonomin och samhället som helhet. Tillhandahållandet av en anslutning som stöder bredbandshastigheter till ett ökat antal slutanvändare gör det möjligt för dem att använda onlinetjänster och därmed aktivt delta i det digitala samhället. Säkerställandet av sådana anslutningar på grundval av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster tjänar både allmänintresset och intressena hos tillhandahållare av elektronisk kommunikation. Medlemsstaterna bör ta hänsyn till dessa aspekter när de väljer och utser system för kostnadstäckning.

- (243) I fall av kostnadstäckning genom att nettokostnaderna för skyldigheter avseende samhällsomfattande tjänster delas mellan tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster bör medlemsstaterna säkerställa att tillhandahållarnas fördelningsmetod baseras på objektiva och icke-diskriminerande kriterier och är i enlighet med proportionalitetsprincipen. Denna princip hindrar inte medlemsstaterna från att göra undantag för nya aktörer som ännu inte har uppnått någon betydande närvaro på marknaden. Alla finansieringssystem bör säkerställa att marknadsaktörerna endast bidrar till att finansiera skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, och inte till annan verksamhet som inte står i direkt samband med tillhandahållandet av dessa tjänster. Systemen för täckning bör följa unionsrättsliga principer och, särskilt när det gäller systemen för fördelning, principerna om icke-diskriminering och proportionalitet. Alla finansieringssystem bör säkerställa att användare i en medlemsstat inte bidrar till kostnaderna för att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i en annan medlemsstat. Det bör vara möjligt att fördela nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster mellan samtliga eller vissa angivna klasser av tillhandahållare. Medlemsstaterna bör säkerställa att fördelningssystemet följer principerna om insyn, minsta möjliga snedvridning av marknaden, icke-diskriminering och proportionalitet. Minsta möjliga snedvridning av marknaden innebär att bidrag bör krävas in på ett sätt som så långt det är möjligt minimerar effekterna av den ekonomiska bördan som läggs på slutanvändarna, exempelvis genom en så stor spridning av avgifterna som möjligt.
- (244) Tillhandahållare som erhåller finansiering av sina kostnader för de samhällsomfattande tjänsterna bör som motivering för sin begäran tillhandahålla de nationella regleringsmyndigheterna tillräckligt detaljerade uppgifter om de särskilda delar för vilka sådan finansiering krävs. Medlemsstaterna bör meddela kommissionen om sina system för kostnadsberäkning och finansiering av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för prövning av huruvida de är förenliga med EUF-fördraget. Medlemsstaterna bör säkerställa ändamålsenlig insyn och kontroll av de belopp som debiteras för finansieringen av dessa tjänster. Beräkningen av nettokostnaderna för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster bör grunda sig på en objektiv och transparent metod för att säkerställa det mest kostnadseffektiva tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster och främja lika villkor för marknadsaktörerna. Det kan bidra till ökad insyn om den metod som är avsedd att användas för att beräkna nettokostnaderna för enskilda beståndsdelar i tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster tillkännes på förhand.
- (245) Medlemsstaterna får inte lägga marknadsaktörerna avgifter för åtgärder som inte utgör en del av skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Enskilda medlemsstater kan dock införa särskilda bestämmelser (utanför tillämpningsområdet för skyldigheterna att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster) och finansiera dem i enlighet med unionsrätten, men inte genom avgifter från marknadsaktörerna.
- (246) I syfte att effektivt stödja den fria rörligheten för varor, tjänster och personer inom unionen, bör det vara möjligt att använda vissa nationella nummerresurser, särskilt vissa icke-geografiska nummer, extraterritoriellt, det vill säga utanför territoriet för den tilldelande medlemsstaten. Mot bakgrund av den betydande risken för bedrägerier när det gäller interpersonell kommunikation, bör sådan extraterritoriell användning endast tillåtas för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster som inte är interpersonella kommunikationstjänster. Tillämpning av relevant nationell lagstiftning, särskilt regler om konsumentskydd och andra regler som avser användningen av nummerresurser bör säkerställas av medlemsstaterna oberoende av om nyttjanderätterna har beviljats och om nummerresurserna används inom unionen. Medlemsstaterna förblir behöriga att tillämpa sin nationella lagstiftning på nummerresurser som används på deras territorium, inklusive om rättigheterna har beviljats i en annan medlemsstat.

- (247) De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter i de medlemsstater där nummerresurser från en annan medlemsstat används har inte kontroll över dessa nummerresurser. Det är därför viktigt att de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter i den medlemsstat som beviljar rätt till extraterritoriell användning även bör säkerställa ett effektivt skydd av slutanvändarna i de medlemsstater där dessa nummer används. I syfte att uppnå effektivt skydd bör nationella regleringsmyndigheter eller annan behörig myndighet som beviljar rätt till extraterritoriell användning fastställa villkor enligt detta direktiv vad gäller tillhandahållarens respekt av regler om konsumentskydd och andra regler som avser användningen av nummerresurser i de medlemsstater där dessa resurser kommer att användas.
- (248) De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheterna i dessa medlemsstater där nummerresurser används bör kunna begära stöd från de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter som beviljade nyttjanderätter till nummerresurser, för att bidra till efterlevnaden av deras regler. Verkställighetsåtgärder som vidtas av de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter som beviljade nyttjanderätterna bör omfatta avskräckande sanktioner, särskilt, vid en allvarig överträdelse, återkallande av rätten till extraterritoriell användning för de nummerresurser som tilldelats det berörda företaget. Kraven på extraterritoriell användning bör inte påverka medlemsstaternas befogenheter att blockera, från fall till fall, tillträde till nummer eller tjänster om det är motiverat på grund av bedrägeri eller missbruk. Den extraterritoriella användningen av nummerresurser bör inte påverka unionens regler om tillhandahållande av roamingtjänster, bland annat de som gäller förhindrande av onormal användning eller missbruk av roamingtjänster som omfattas av prisreglering i återförsäljarledet och som omfattas av reglerade roamingavgifter i grossistledet. Medlemsstaterna bör fortsätta att ha möjlighet att träffa särskilda överenskommelser om extraterritoriell användning av nummerresurser med tredjeländer.
- (249) Medlemsstaterna bör främja over-the-air-tillhandahållande av nummerresurser för att underlätta byte av tillhandahållare av elektronisk kommunikation. Over-the-air-tillhandahållande av nummerresurser möjliggör omprogrammering av identifierare av kommunikationsutrustning utan fysiskt tillträde till de berörda enheterna. Denna aspekt är särskilt relevant för maskin till maskin-tjänster, dvs. tjänster som omfattar automatisk överföring av data och information mellan enheter eller mjukvarubaserade tillämpningar med liten eller ingen mänsklig medverkan. Tillhandahållare av sådana maskin till maskin-tjänster kan kanske inte utnyttja möjligheten till fysiskt tillträde till sina enheter eftersom dessa används på avlägset belägna orter, eller till det stora antal enheter som utplacerats eller till deras användningsmönster. Mot bakgrund av den framväxande M2M-marknaden och ny teknik bör medlemsstaterna sträva efter att säkerställa teknisk neutralitet för att främja over-the-air-tillhandahållande.
- (250) Tillgång till nummerresurser på grundval av objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier är av avgörande betydelse för att företag ska kunna konkurrera inom sektorn för elektronisk kommunikation. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att bevilja nyttjanderätter till nummerresurser till andra företag än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster mot bakgrund av den ökande betydelsen av nummer för olika tjänster i samband med sakernas internet. Alla delar av de nationella nummerplanerna bör förvaltas av nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter, inklusive punktkoder som används vid nätadressutdelning. Där det finns ett behov av harmonisering av nummerresurserna i unionen för att stödja utvecklingen av alleuropeiska tjänster eller gränsöverskridande tjänster, särskilt nya M2M-baserade tjänster som uppkopplade bilar, och om efterfrågan inte kan tillgodoses med befintliga nummerresurser, kan kommissionen vidta genomförandeåtgärder med bistånd från Berec.
- (251) Kravet på att offentliggöra beslut om beviljande av nyttjanderätter till nummerresurser bör kunna uppfyllas genom att dessa beslut offentliggörs via en webbplats.

- (252) Med tanke på de speciella aspekterna när det gäller rapportering av försvunna barn, bör medlemsstaterna hålla fast vid sitt åtagande för att säkerställa att en sådan välfungerande tjänst för att rapportera försvunna barn faktiskt finns på deras territorier via numret 116 000. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att en tillräckligt hög kvalitet på tjänsterna i samband med driften av 116 000-numret uppnås.
- (253) Parallellt med journalnumret 116 000 för försvunna barn säkerställer många medlemsstater också att barn får tillträde till en barnvänlig tjänst med en hjälplinje som hjälper barn i behov av omsorg och skydd via numret 116 111. Dessa medlemsstater och kommissionen bör säkerställa att medvetenheten ökar bland medborgarna, särskilt bland barn och nationella barnskyddssystem, om hjälplinjen 116 111.
- (254) En inre marknad innebär att slutanvändare har tillträde till samtliga nummer, inklusive de från de nationella nummerplanerna i andra medlemsstater och tillträde till tjänster, som använder icke-geografiska nummer, inklusive gratisnummer och nummer till betalteletjänster, inom unionen, utom när den uppringda slutanvändaren av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet från vissa geografiska områden. Slut användarna bör även ha tillträde till nummer från den allmänna internationella frisamtalstjänsten (UIFN). Gränsöverskridande tillträde till nummerresurser och tilläggstjänster bör inte hindras förutom i objektivi motiverade fall, som till exempel när det är nödvändigt för att bekämpa bedrägeri eller missbruk exempelvis i samband med vissa betalteletjänster när numret anses ha ett endast nationellt syfte (till exempel nationella koder), eller om det inte är ekonomiskt genomförbart. Olika taxor kan tillämpas för personer som ringer från utlandet till den berörda medlemsstaten och personer som ringer från en plats inom den medlemsstaten. Användare bör informeras i förväg och på ett tydligt sätt om det förekommer några avgifter för gratisnummer, som till exempel internationella samtalstaxor för nummer tillgängliga genom vanliga internationella uppringningskoder. Om tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster håller inne inkomster från samtrafik eller andra tjänster på grund av bedrägeri eller missbruk, bör medlemsstaterna säkerställa att innehållna inkomster från tjänster när så är möjligt återbetalas till den slutanvändare som drabbats av det aktuella bedrägeriet eller missbruket.
- (255) I enlighet med proportionalitetsprincipen bör ett antal bestämmelser om slutanvändares rättigheter i detta direktiv inte gälla mikroföretag som tillhandahåller enbart nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster. Enligt domstolens rättspraxis ska definitionen av små och medelstora företag, som omfattar mikroföretag, tolkas restriktivt. För att endast de företag som faktiskt utgör oberoende mikroföretag ska omfattas av definitionen är det lämpligt att undersöka strukturen hos mikroföretag som bildar en ekonomisk grupp vars makt är större än ett sådant enskilt mikroföretags makt och att säkerställa att definitionen på mikroföretag inte kringgås av enbart formella skäl.
- (256) För att fullborda den inre marknaden för elektronisk kommunikation är det nödvändigt att undanröja hindren för slutanvändarnas tillgång till elektroniska kommunikationstjänster inom unionen. Tillhandahållare av elektronisk kommunikation till allmänheten bör inte avslå eller begränsa tillträde eller diskriminera slutanvändare på grundval av deras nationalitet, bostättningsmedlemsstat eller etableringsmedlemsstat. Åtskillnad bör emellertid vara möjlig på grundval av objektivi motiverade skillnader i kostnader och risker, ej begränsade till de åtgärder som föreskrivs i förordning (EU) nr 531/2012 när det gäller missbruk eller onormal användning av reglerade roamingtjänster i slutkundsledet.
- (257) Skillnader i genomförande av reglerna för skydd av slutanvändare har skapat stora hinder på den inre marknaden som påverkar både tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster och slutanvändare. Dessa hinder bör minskas genom tillämpning av samma bestämmelser som garanterar en hög gemensam skyddsnivå i hela unionen. En kalibrerad fullständig harmonisering av slutanvändarnas rättigheter som omfattas av detta direktiv bör leda till en betydligt större rättslig säkerhet både för slutanvändare och tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster, och bör avsevärt minska inträdes hinder och onödig börda när det gäller efterlevnad till följd av fragmenteringen av

bestämmelserna. Fullständig harmonisering bidrar till att övervinna hinder för den inre marknads funktion till följd av sådana nationella bestämmelser om slutanvändarrättigheter som samtidigt skyddar nationella tillhandahållare mot konkurrens från andra medlemsstater. I syfte att uppnå en hög gemensam skyddsnivå bör flera bestämmelser om slutanvändarrättigheter i rimlig utsträckning förstärkas i detta direktiv mot bakgrund av bästa praxis i medlemsstaterna. Fullständig harmonisering av slutanvändarnas rättigheter ökar deras förtroende för den inre marknaden eftersom de åtnjuter ett lika gott skydd vid användning av elektroniska kommunikationstjänster, inte bara i den egna medlemsstaten utan också när de bor, arbetar eller reser i andra medlemsstater. Fullständig harmonisering bör endast utsträckas till de frågor som omfattas av bestämmelserna om slutanvändarnas rättigheter i detta direktiv. Den bör därför inte påverka nationell rätt vad gäller de aspekter av skydd för slutanvändarna, bl.a. vissa aspekter av åtgärder för insyn, som inte omfattas av dessa bestämmelser. Åtgärder som avser insynskrav som inte omfattas av detta direktiv bör exempelvis anses vara förenliga med principen om fullständig harmonisering, medan kompletterande insynsskyldigheter som omfattas av detta direktiv, till exempel offentliggörande av information, bör anses vara oförenliga. Dessutom bör medlemsstaterna kunna bibehålla eller införa nationella bestämmelser i frågor som inte specifikt behandlas i detta direktiv, framför allt för att kunna ta itu med uppkommande problem.

- (258) Avtal är ett viktigt instrument för slutanvändare för att säkerställa insyn i informationen och rättssäkerhet. De flesta tjänstetillhandahållare i en konkurrensutsatt miljö kommer att ingå avtal med sina kunder av kommersiella skäl. Förutom detta direktiv är kraven i den gällande unionsrätten om konsumentskydd i samband med avtal, särskilt rådets direktiv 93/13/EEG⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽²⁾, tillämpliga på konsumenttransaktioner avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Ett införande av informationskrav i detta direktiv, som också kan krävas i enlighet med direktiv 2011/83/EU, bör inte leda till att informationen lämnas både i informationsunderlag inför ingående av avtal och i avtalshandlingarna. Relevant information som tillhandahålls med avseende på detta direktiv, inklusive andra eventuella mer bindande och detaljerade krav på information, bör anses uppfylla motsvarande krav i direktiv 2011/83/EU.
- (259) Vissa av de bestämmelser om skydd av slutanvändare som i princip endast är tillämpliga på konsument, nämligen de som handlar om avtalsinformation, maximal avtalstid och paketerbjudanden, bör gagna inte endast konsumenterna utan även mikroföretag samt små och medelstora företag, samt organisationer som drivs utan vinstsyfte, enligt definitionerna i nationell rätt. Dessa företags och organisationers förhandlingsposition är jämförbar med konsumenternas förhandlingsposition och de bör därför åtnjuta lika starkt skydd, såvida de inte uttryckligen avstår från dessa rättigheter. Informationskraven för avtal i detta direktiv, inbegripet de krav i direktiv 2011/83/EU som det hänvisas till i detta direktiv, bör gälla oavsett om en betalning görs eller ej och hur stort belopp som ska betalas av konsumenten. Informationskraven för avtal, även de krav som ingår i direktiv 2011/83/EU, bör tillämpas automatiskt på mikroföretag, små företag och på organisationer som drivs utan vinstsyfte såvida de inte föredrar att förhandla fram individualiserade avtalsvillkor med tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster. Till skillnad från mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte har större företag vanligtvis en starkare förhandlingsposition och är därför inte beroende av samma krav på information i samband med avtal som konsumenterna. Andra bestämmelser, till exempel om nummerportabilitet, som är viktiga också för större företag bör fortsätta att gälla för alla slutanvändare. "Organisationer som drivs utan vinstsyfte" är rättsliga enheter som inte genererar någon vinst för sina ägare eller medlemmar. Vanligtvis handlar det om välgörenhetsorganisationer eller andra typer av allmännyttiga organisationer. Mot bakgrund av den likartade situationen är det berättigat att behandla dessa på samma sätt som mikroföretag eller små företag enligt detta direktiv, i den mån slutanvändarnas rättigheter berörs.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

- (260) Särdragen hos sektorn för elektronisk kommunikation kräver, utöver övergripande avtalsregler, ett begränsat antal ytterligare bestämmelser för skydd av slutanvändare. Slut användarna bör bl.a. informeras om eventuella nivåer på de erbjudna tjänsternas kvalitet, om villkoren för reklamerbjudanden och uppsägning av avtal, om tillämpliga prisplaner och taxor för tjänster som omfattas av särskilda prisvillkor. Denna information är relevant för tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster. Utan att det påverkar de tillämpliga reglerna om skydd av personuppgifter bör en tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster inte omfattas av de skyldigheter om informationskrav för avtal i de fall då tillhandahållaren och anknutna företag eller personer inte uppbär ersättning som är direkt eller indirekt kopplad till tillhandahållandet av elektroniska kommunikationstjänster, som till exempel om ett universitet ger besökare gratis tillträde till trådlösa nätverk på universitetsområdet utan ersättning, i form av betalning från användarna eller genom reklamintäkter.
- (261) För att ge slut användarna möjlighet att göra välgrundade val är det ytterst viktigt att den nödvändiga relevanta informationen ges innan avtalet ingås, och det på ett klart och begripligt sätt samt på ett varaktigt medium eller, om detta inte är möjligt och utan att det påverkar tillämpningen av definitionen av varaktigt medium i direktiv 2011/83/EU, i ett dokument som tillhandahålls av tillhandahållaren och som användaren får meddelande om, som är lätt att ladda ner, öppna och ta del av på enheter som vanligen används av konsumenterna. För att underlätta valet bör tillhandahållarna också presentera en sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren. I syfte att underlätta jämförbarheten och minska kostnaderna för efterlevnad bör kommissionen, efter samråd med Berec, besluta om en mall för sådana avtalsammanfattningar. Den information som tillhandahålls innan ett avtal ingås bör, liksom mallen för sammanfattning, utgöra en integrerad del av det slutliga avtalet. Sammanfattningen av avtalet bör vara kortfattad och lättläst, helst inte längre än motsvarande en A4-sida eller, där ett antal olika tjänster paketeras i ett enda kontrakt, inte längre än motsvarande tre A4-sidor.
- (262) Efter antagandet av förordning (EU) 2015/2120 har bestämmelserna i detta direktiv avseende information om villkor som begränsar tillträdet till eller användningen av tjänster och tillämpningar och information om trafikutformning blivit föråldrade och bör upphävas.
- (263) När det gäller terminalutrustning bör kundavtalet innehålla information om de villkor som tillhandahållaren kan ha infört för kundens användning av sådan utrustning, till exempel i form av SIM-låsta mobila enheter, om sådana villkor inte är förbundna i nationell rätt, och om eventuella avgifter som ska betalas när avtalet löper ut, vare sig detta sker den överenskomna sista tillämpningsdagen eller tidigare, inklusive eventuella kostnader som tas ut för att behålla utrustningen. Om slut användaren väljer att behålla terminalutrustning som är knuten till avtalet vid tidpunkten för dess ingående bör eventuell ersättning inte överstiga det tidsproportionella värdet, beräknat på grundval av värdet vid den tidpunkt då avtalet ingicks eller den kvarstående delen av serviceavgiften fram till utgången av avtalet, beroende på vilket belopp som är lägst. Medlemsstaterna bör kunna välja andra metoder för att beräkna ersättningsnivån om denna nivå är densamma som eller lägre än den ersättning som beräknats. Alla begränsningar av användningen av terminalutrustning på andra nät bör hävas kostnadsfritt av tillhandahållaren senast vid betalningen av sådan ersättning.
- (264) Avtalet bör, utan att det påverkar tillhandahållarens materiella skyldighet att ansvara för säkerheten enligt detta direktiv, innehålla närmare uppgifter om vilka slags åtgärder som tillhandahållaren kan vidta vid säkerhetsincidenter, hot eller utsatta lägen. Dessutom bör avtalet innehålla närmare uppgifter om de ersättnings- och återbetalnings-system som finns tillgängliga om tillhandahållaren agerar på ett otillfredsställande sätt vid en säkerhetsincident, bland annat om en säkerhetsincident, som meddelats tillhandahållaren, inträffar på grund av en känd sårbarhet i mjuk- eller maskinvaran för vilka en programfix har släppts av tillverkaren eller utvecklaren, och tjänstetillhandahållaren inte har använt denna programfix eller vidtagit motåtgärder.
- (265) Att ha tillgång till öppen, aktuell och jämförbar information om erbjudanden och tjänster är av avgörande betydelse för konsumenterna på marknader med fungerande konkurrens och flera tjänstetillhandahållare. Slut användare bör kunna jämföra priser för olika tjänster som erbjuds på marknaden enkelt på grundval av information som

offentliggjorts i lättillgänglig form. För att dessa enkelt ska kunna jämföra priser och tjänster bör de behöriga myndigheterna, där så är relevant i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, få rätt att kräva att tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster ger bättre insyn när det gäller information (inbegripet om taxor, tjänsternas kvalitet, villkor som gäller användningen av tillhandahållen terminalutrustning, och annan relevant statistik). I alla dessa krav bör vederbörlig hänsyn tas till nätens eller tjänsternas särdrag. Där bör också säkerställas att tredje part har rätt att kostnadsfritt använda offentligt tillgänglig information som offentliggörs av dessa företag, i syfte att tillhandahålla jämförelseverktyg.

- (266) Slut användarna är ofta inte medvetna om kostnaderna för sin konsumtion eller har svårt att uppskatta tidsåtgång eller datakonsumtion vid användning av elektroniska kommunikationstjänster. I syfte att öka insynen och göra det möjligt för slut användare att bättre kontrollera sin kommunikationsbudget är det viktigt att ge dem tillgång till resurser som gör det möjligt för dem att följa sin förbrukning i god tid. Medlemsstaterna bör dessutom kunna bibehålla eller införa bestämmelser om förbrukningsgränser för att skydda slut användarna mot *chockfaktorer*, bland annat i samband med betalettjänster och andra tjänster som omfattas av särskilda prisvillkor. Detta ger behöriga myndigheter möjlighet att kräva att information om sådana priser ges innan tjänsten tillhandahålls och påverkar inte medlemsstaternas möjlighet att bibehålla eller införa allmänna skyldigheter för betalettjänster för att säkerställa ett effektivt skydd av slut användare.
- (267) Oberoende jämförelseverktyg, till exempel webbplatser, är ett effektivt sätt för slut användare att bedöma fördelarna med olika tillhandahållare av internetanslutningstjänster och interpersonella kommunikationstjänster, som tillhandahålls mot återkommande eller förbrukningsbaserad direkt betalning i pengar, och att få opartisk information, särskilt genom att jämföra priser, tariffer och kvalitetsparametrar på ett enda ställe. Sådana verktyg bör vara operativt oberoende av tjänstetillhandahållare och ingen tjänstetillhandahållare bör ges förmånsbehandling i sökresultaten. Sådana verktyg bör syfta till att tillhandahålla information som är såväl tydlig och koncis som heltäckande och omfattande. För att ge en representativ översikt och täcka en betydande del av marknaden bör de också syfta till att omfatta så många olika sorters erbjudanden som möjligt. Den information som ges om dessa verktyg bör vara tillförlitlig, objektiv och transparent. Slut användare bör informeras om tillgången till sådana verktyg. Medlemsstaterna bör säkerställa att slut användarna har fritt tillträde till minst ett sådant verktyg inom sina respektive territorier. Om det bara finns ett verktyg i en medlemsstat och det verktyget slutar att fungera eller inte längre uppfyller kvalitetskriterierna bör medlemsstaten säkerställa att slut användarna inom rimlig tid får tillträde till ett annat jämförelseverktyg på nationell nivå.
- (268) Oberoende jämförelseverktyg kan göras tillgängliga av privata företag, eller av behöriga myndigheter eller på deras vägnar, men de bör användas i enlighet med specificerade kvalitetskriterier, inbegripet kravet att de bör tillhandahålla uppgifter om deras ägare och korrekt och aktuell information, ange tidpunkten för den senaste uppdateringen, ange tydliga och objektiva kriterier som jämförelserna kommer att grundas på samt omfatta ett brett urval av erbjudanden som täcker en betydande del av marknaden. Medlemsstaterna bör kunna bestämma hur ofta jämförelseverktyg måste granska och uppdatera den information som de tillhandahåller slut användare, med hänsyn till hur ofta tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster vanligtvis uppdaterar sin information om taxor och kvalitet.
- (269) För att hantera frågor av allmänintresse som rör användningen av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, och uppmuntra till skydd av andra personers fri- och rättigheter, bör medlemsstaterna, med hjälp av tillhandahållare av sådana tjänster, kunna utarbeta och sprida eller ha spridit information av allmänintresse om användningen av dessa tjänster. Sådan bör kunna innehålla information av allmänintresse om de vanligaste överträdelsena och de rättsliga följderna av dessa, till exempel om intrång i

upphovsrätten, annan olaglig användning och spridning av skadligt innehåll, samt råd och sätt att skydda sig mot risker när det gäller den personliga säkerheten, som till exempel orsakas av utlämnande av information om personen under särskilda omständigheter, integriteten och personuppgifter samt tillgången till lättanvänd och konfigurerbar mjukvara eller mjukvarualternativ som gör det möjligt att skydda barn eller utsatta personer. Informationen skulle kunna samordnas genom det samarbetsförfarande som fastställs i detta direktiv. Sådan information av allmänintresse bör uppdateras vid behov och presenteras i lättbegripliga format, som fastställs av varje medlemsstat, och på nationella myndigheters webbplatser. Medlemsstaterna bör kunna kräva att tillhandahållare av internetanslutnings-tjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster sprider denna standardiserade information till alla sina kunder på ett sätt som de nationella offentliga myndigheterna anser vara lämpligt. Informationsspridningen bör dock inte leda till orimliga bördor för tillhandahållarna. Om den gör det bör medlemsstaterna kräva att informationen sprids med hjälp av de metoder som tillhandahållare använder för att kommunicera med slutanvändare inom ramen för den normala affärsverksamheten.

- (270) Om det saknas tillämpliga bestämmelser i unionsrätten bör innehåll, applikationer och tjänster anses lagliga eller skadliga i enlighet med nationell materiell rätt och processrätt. Det är medlemsstaterna och inte tillhandahållarna av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som på vederbörligt sätt bör avgöra huruvida innehållet, tillämpningarna eller tjänsterna är antingen lagliga eller skadliga. Det här direktivet och direktiv 2002/58/EG påverkar inte tillämpningen av direktiv 2000/31/EG, som bland annat innehåller en bestämmelse om *enbart vidarebefordran* för tjänstelevererande mellanhänder, enligt definitionen i det direktivet.
- (271) De nationella regleringsmyndigheterna bör i samverkan med andra behöriga myndigheter eller, i relevanta fall, andra behöriga myndigheter i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, bemyndigas att övervaka kvaliteten på tjänsterna och att systematiskt samla in information om kvaliteten på de tjänster som erbjuds av tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster, i den mån det är möjligt för de sistnämnda att erbjuda minimitjänstekvalitet antingen genom kontroll av åtminstone vissa nätelement eller genom ett tjänstenivåavtal för detta ändamål, inbegripet kvaliteten i samband med tillhandahållandet av tjänster till slutanvändare med funktionsnedsättning. Den informationen bör samlas in på grundval av kriterier som tillåter en jämförelse mellan tjänstetillhandahållare och mellan medlemsstater. Tillhandahållare av sådana elektroniska kommunikationstjänster i en konkurrensutsatt miljö kommer sannolikt av kommersiella skäl att göra lämplig och uppdaterad information om sina tjänster allmänt tillgänglig. De nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter eller, i relevanta fall, andra behöriga myndigheter i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, bör ändå kunna kräva att sådan information offentliggörs om det kan påvisas att sådan information inte är faktiskt tillgänglig för allmänheten. Om kvaliteten på allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster är beroende av externa faktorer, såsom kontroll över överföringen av signaler eller internetuppkopplingens kvalitet bör de nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter kunna kräva att tillhandahållare av sådana tjänster ska informera konsumenterna om detta.
- (272) De nationella regleringsmyndigheterna bör i samverkan med andra behöriga myndigheter också ange de mätmetoder som ska tillämpas av tjänstetillhandahållarna för att förbättra de lämnade uppgifternas jämförbarhet. För att underlätta jämförelser inom unionen och för att minska efterlevnadskostnaderna bör Berec anta riktlinjer om relevanta parametrar för tjänstekvalitet, som de nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter bör beakta i största möjliga utsträckning.
- (273) För att fullt ut utnyttja den konkurrenskraftiga miljön bör konsumenterna kunna göra välinformerade val och byta tillhandahållare när det ligger i deras bästa intresse. Det är mycket viktigt att säkerställa att konsumenterna har möjlighet att göra detta utan att hindras av juridiska, tekniska eller praktiska hinder, inklusive avtalsvillkor, förfaranden och avgifter. Detta hindrar dock inte tillhandahållarna från att fastställa rimliga minimiperioder för avtal på högst 24 månader i konsumentkontrakt. Medlemsstaterna bör dock ha möjlighet att bibehålla eller införa bestämmelser för en kortare varaktighet och tillåta konsumenterna att ändra sina prisplaner eller säga upp avtalet

inom bindningstiden utan extra kostnad med hänsyn till nationella förhållanden, exempelvis konkurrensnivåer och nätinvesteringarnas stabilitet. Oberoende av avtalet om elektroniska kommunikationstjänster kan det hända att konsumenterna föredrar och drar nytta av en längre återbetalningsperiod för fysiska anslutningar. Sådana konsumenttaganden kan vara en viktig faktor för att underlätta anläggningen av nät med mycket hög kapacitet fram till eller mycket nära slutanvändarnas lokaler, bland annat genom sådana system för aggregering av efterfrågan som gör det möjligt för investerare att minska riskerna med ett första införande. Konsumenternas rätt att byta tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster, enligt vad som föreskrivs i detta direktiv, bör inte inskränkas av sådana återbetalningsperioder i avtal om fysiska anslutningar, och sådana avtal bör inte omfatta tillgång till terminalutrustning eller internetutrustning för anslutning såsom telefoner, routrar eller modem. Medlemsstaterna bör säkerställa lika behandling av enheter, inbegripet operatörer, som finansierar anläggningen av en fysisk anslutning med mycket hög kapacitet till en slutanvändares lokaler, även i de fall finansieringen sköts med hjälp av ett avtal med avbetalningar.

- (274) Automatisk förlängning av avtal för elektroniska kommunikationstjänster är också möjlig. Slut användarna bör i sådana fall ha möjlighet att säga upp avtalet utan kostnad efter utgången av bindningstiden.
- (275) Alla eventuella ändringar i de avtalsvillkor som föreslagits av tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, och som inte gynnar slut användarna, till exempel avseende avgifter, taxor, datavolymbegränsningar, datahastigheter, täckning eller behandling av personuppgifter, bör ge upphov till en rättighet för slut användarna att säga upp avtalet utan kostnader, även om de är kombinerade med vissa positiva förändringar. Alla eventuella ändringar av avtalsvillkoren på initiativ av tillhandahållaren bör därför ge slut användaren rätt att säga upp avtalet om inte varje ändring i sig är till fördel för slut användaren, eller om ändringarna är av rent administrativ karaktär, till exempel en förändring av tillhandahållarens adress, och inte får några negativa konsekvenser för slut användaren eller i strikt bemärkelse har införts genom lagar eller andra förordningar, till exempel nya informationskrav för avtal som införts i unionsrätten eller nationell rätt. Huruvida en ändring enbart är till slut användarens fördel bör bedömas utifrån objektiva kriterier. Slut användarens rätt att säga upp avtalet bör endast uteslutas om tillhandahållaren kan visa att samtliga ändringar i avtalet enbart är till slut användarens fördel eller är av rent administrativ karaktär och inte har någon negativ inverkan på slut användaren.
- (276) Slut användarna bör underrättas om alla eventuella förändringar av avtalsvillkoren genom ett varaktigt medium. Andra slut användare än konsumenter, mikro företag eller små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte bör inte omfattas av rätten till uppsägning vid avtalsändring, såvitt avser överföringstjänster som används för maskin till maskin-tjänster. Medlemsstaterna bör kunna föreskriva skydd för slut användarna när det gäller uppsägning av avtal om slut användare byter bostadsort. Bestämmelserna om uppsägning av avtal bör inte påverka tillämpningen av andra bestämmelser i unionsrätten eller i nationell rätt vad gäller de grunder på vilka avtal kan sägas upp eller avtalsvillkor kan ändras av tjänstetillhandahållaren eller slut användaren.
- (277) Möjligheten att byta tillhandahållare är en grundläggande förutsättning för effektiv konkurrens i en konkurrensutsatt miljö. Tillgången till transparent och exakt information i rätt tid om byten av tillhandahållare bör öka slut användarnas förtroende för sådana byten och göra dem mer villiga att aktivt medverka i konkurrensprocessen. Tjänstetillhandahållare bör säkerställa kontinuitet i tjänsterna så att slut användarna kan byta tillhandahållare utan att hindras av risken för ett avbrott i tjänsten och, om det är tekniskt möjligt, tillåta att bytet sker den dag som anges av slut användarna.
- (278) Nummerportabilitet är viktig för att underlätta konsumentens val och effektiv konkurrens på konkurrensutsatta marknader för elektronisk kommunikation. Slut användare bör på begäran kunna behålla sina telefonnummer

oberoende av vilken tillhandahållare som tillhandahåller tjänsten, och under en begränsad tid i samband med byte av tillhandahållare. Nummerportabilitet mellan anslutningar till det allmänna telefonnätet på fasta och icke fasta platser omfattas inte av detta direktiv. Medlemsstaterna får emellertid tillämpa bestämmelser om nummerportabilitet mellan nät som tillhandahåller tjänster på en fast plats och mobilnät.

- (279) Betydelsen av nummerportabilitet ökar avsevärt när transparent information om taxor finns, både för slutanvändare som behåller sitt nummer och för slutanvändare som ringer upp dem som har behållit sitt nummer. De nationella regleringsmyndigheterna bör där så är möjligt underlätta lämplig insyn om taxor som en del i genomförandet av nummerportabilitet.
- (280) När de nationella regleringsmyndigheterna säkerställer att man följer kostnadsorienteringsprincipen vid prissättningen för samtrafik i samband med tillhandahållande av nummerportabilitet, bör de även kunna beakta de priser som erbjuds på jämförbara marknader.
- (281) Att kunna portera numret är centralt när det gäller att underlätta konsumenternas val och främja effektiv konkurrens på marknader för elektroniska kommunikationstjänster med fungerande konkurrens, och denna tjänst bör genomföras med minsta möjliga dröjsmål så att numret aktiveras inom en arbetsdag och så att slutanvändaren inte drabbas av att tjänsten ligger nere i mer än en arbetsdag från och med den överenskomna dagen. Rätten att portera numret bör ges till den slutanvändare som har relevant (förhands- eller efterhandsbetalt) avtal med tillhandahållaren. I syfte att underlätta en gemensam kontaktpunkt som möjliggör en smidig övergång för slutanvändare, bör bytesprocessen ledas av den mottagande tillhandahållaren av elektronisk kommunikation till allmänheten. De nationella regleringsmyndigheterna eller, i relevanta fall, andra behöriga myndigheter, bör kunna föreskriva den globala processen för byte och portering av nummer, med hänsyn till nationella bestämmelser om avtal och den tekniska utvecklingen. Detta bör i förekommande fall omfatta ett krav på att nummerportabilitet ska genomföras med hjälp av over-the-air-tillhandahållande, om inte slutanvändaren begär något annat. Erfarenheten i vissa medlemsstater har visat att det finns en risk för att det kan ske byten av tillhandahållare utan slutanvändarnas samtycke. Denna fråga bör främst hanteras av de brottsbekämpande myndigheterna, men medlemsstaterna bör när det gäller portering av nummer kunna föreskriva de proportionerliga minimiåtgärder som är nödvändiga för att minimera riskerna och för att säkerställa att slutanvändarna åtnjuter skydd under hela porteringsförloppet, bland annat genom att införa lämpliga sanktioner, utan att göra processen mindre attraktiv för slutanvändarna. Rätten att portera nummer bör inte begränsas av avtalsvillkor.
- (282) För att säkerställa att byte och portering sker inom de tidsfrister som föreskrivs i detta direktiv bör medlemsstaterna föreskriva att slutanvändarna ska få ersättning från tillhandahållare på ett enkelt sätt och inom rimlig tid om ett avtal mellan en tillhandahållare och en slutanvändare inte iakttas. Dessa åtgärder bör stå i proportion till förseningen med avtalets fullgörande. Slutandarna bör åtminstone ersättas för förseningar på mer än en arbetsdag i samband med aktiveringen av tjänsten, porteringen av ett nummer eller ett avbrott i tjänsten, och när tillhandahållare uteblivit från överenskomna service- eller installationstillfällen. Ytterligare ersättning kan också ges i form av en automatisk minskning av ersättningen de i fall där den överlämnade tillhandahållaren ska fortsätta att tillhandahålla sina tjänster till dess att den mottagande tillhandahållarens tjänster är aktiverade.
- (283) Paket som åtminstone består av en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst, samt andra tjänster, såsom allmänt tillgängliga nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, linjära sändningstjänster, maskin till maskin-tjänster eller terminalutrustning har blivit allt vanligare och är en viktig konkurrensfaktor. I detta direktiv bör ett paket anses föreligga i situationer där delarna i paketet tillhandahålls eller säljs av samma tillhandahållare inom ramen för samma eller ett närbesläktat eller anknytande avtal. Även om paket ofta medför fördelar för konsumenterna kan de göra ett byte svårare eller dyrare och öka risken för *inlåsnig* i ett avtal. Om olika tjänster och terminalutrustning i ett paket omfattas av motstridiga regler om uppsägning av avtal och byte av tillhandahållare, eller för avtalsmässiga åtaganden avseende förvärv av terminalutrustning, är konsumenterna i själva verket förhindrade att utöva sina rättigheter enligt detta direktiv att

byta till konkurrenskraftiga erbjudanden för hela eller delar av paketet. Vissa väsentliga bestämmelser i detta direktiv i fråga om kortfattad information om avtalet, insyn, avtalets löptid, uppsägning av avtal och byte av tillhandahållare bör därför tillämpas på alla delar av ett paket, däribland terminalutrustning, andra tjänster, såsom digitalt innehåll eller digitala tjänster och elektroniska kommunikationstjänster som inte direkt omfattas av tillämpningsområdet för dessa bestämmelser. Alla slutanvändarskyldigheter enligt detta direktiv i samband med en viss elektronisk kommunikationstjänst som tillhandahålls eller säljs som en separat tjänst bör också vara tillämpliga när tjänsten utgör en del av ett paket med minst en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst. Andra avtalsrelaterade frågor, som de rättsmedel som är tillämpliga i fall av bristande överensstämmelse med avtalet, bör omfattas av de regler som är tillämpliga på respektive beståndsdel i paketet, exempelvis av reglerna för avtal om försäljning av varor eller tillhandahållande av digitalt innehåll. Rätten att säga upp någon del av ett paket som omfattar minst en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst före utgången av de överenskomna avtalsvillkoren på grund av bristande överensstämmelse eller underlåtenhet att leverera bör ge konsumenten rätt att säga upp alla delarna i paketet. För att bibehålla möjligheten att enkelt byta tillhandahållare bör konsumenterna inte heller vara låsta vid en tillhandahållare genom en avtalsmässig faktisk förlängning av den ursprungliga bindningstiden.

- (284) Tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster har en skyldighet att ge tillräde till alarmeringstjänster via nödkommunikation. Under exceptionella omständigheter, dvs. på grund av bristande teknisk genomförbarhet, kanske de inte kan ge tillgång till alarmeringstjänster eller information om varifrån samtalet kommer, eller till båda tjänsterna. I sådana fall bör de informera sina kunder ordentligt om detta i avtalet. Sådana tillhandahållare bör förse sina kunder med tydlig och transparent information i det inledande avtalet och uppdatera den vid eventuella ändringar av bestämmelserna om tillräde till alarmeringstjänster, till exempel när det gäller fakturor. Den informationen bör innehålla uppgifter om eventuella begränsningar av den geografiska täckningen, med utgångspunkt i de planerade tekniska driftsparametrarna för kommunikationstjänsten och den tillgängliga infrastrukturen. Om tjänsten inte tillhandahålls över en anslutning som är avsedd att tillhandahålla en tjänst av en viss kvalitet, bör informationen även innehålla uppgifter om i vilken utsträckning tillträdet och informationen om varifrån samtalet kommer är tillförlitliga i jämförelse med en tjänst som tillhandahålls över en sådan anslutning, med beaktande av den aktuella tekniken och de gällande kvalitetsstandarderna samt de parametrar för tjänsternas kvalitet som anges i detta direktiv.
- (285) Slut användarna bör ha tillräde till alarmeringstjänster via nödkommunikation avgiftsfritt och utan att behöva använda betalningsmedel, från varje enhet som möjliggör nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, inbegripet när de använder roamingtjänster i en medlemsstat. Nödkommunikation är ett kommunikationsmedel som omfattar inte bara talkommunikationstjänster utan också sms, meddelandehantering, video eller andra typer av kommunikation, exempelvis realtidstext samt totalkonversationstjänster och samtalsförmedlande tjänster. Medlemsstaterna bör, med beaktande av alarmeringscentralernas kapacitet och tekniska utrustning, kunna besluta vilka nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som är lämpliga för alarmeringstjänster, inklusive möjligheten att begränsa dessa alternativ till talkommunikationstjänster och motsvarande för slutanvändare med funktionsnedsättning, eller lägga till ytterligare alternativ enligt överenskomst med nationella alarmeringscentraler. Nödkommunikation kan utlösas på uppdrag av en person genom ett nödanrop i fordon eller eCall enligt definitionen i förordning (EU) 2015/758.
- (286) Medlemsstaterna bör säkerställa att tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster tillhandahåller tillförlitligt och korrekt tillräde till alarmeringstjänster, med hänsyn tagen till nationella specifikationer och kriterier samt till nationella alarmeringscentralers kapacitet. Medlemsstaterna bör beakta alarmeringscentralernas förmåga att hantera nödkommunikation på fler än ett språk. Om den nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänsten inte tillhandahålls via en förbindelse som är avsedd att tillhandahålla en viss tjänstekvalitet, kan det hända att tjänstetillhandahållaren inte kan säkerställa att larmsamtal som går via deras tjänst överförs till den lämpligaste alarmeringscentralen med samma tillförlitlighet. För sådana nätberoende tillhandahållare, dvs. tillhandahållare som inte är integrerade med en tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät, är det kanske inte alltid tekniskt möjligt att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter. Medlemsstaterna bör säkerställa att standarder som garanterar korrekt och tillförlitlig dirigerings- och koppling till

alarmeringstjänster införs så snart som möjligt för att ge nätoberoende tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster möjlighet att uppfylla de skyldigheter som gäller tillträde till alarmeringstjänster och lokaliseringssuppgifter på en nivå som är jämförbar med vad som krävs av övriga tillhandahållare av sådana kommunikationstjänster. Om sådana standarder och tillhörande system för alarmeringscentraler ännu inte har införts bör tillhandahållare av nätoberoende nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster inte vara skyldiga att tillhandahålla tillträde till alarmeringstjänster, förutom om det är tekniskt möjligt eller ekonomiskt lönsamt. Detta kan till exempel innebära att en medlemsstat utser en enskild, central alarmeringscentral för att denna ska ta emot nödkommunikation. Tillhandahållarna bör dock informera slutanvändarna när tillträde till det gemensamma europeiska nödnumret 112 eller till lokaliseringssuppgifter inte stöds.

- (287) I syfte att förbättra medlemsstaternas rapportering om och resultatmätning av hur larmsamtal besvaras och hanteras bör kommissionen vartannat år lägga fram en rapport till Europaparlamentet och rådet om hur effektivt genomförandet av det gemensamma europeiska nödnumret 112 är.
- (288) Medlemsstaterna bör vidta särskilda åtgärder för att säkerställa att alarmeringstjänster, inklusive det gemensamma europeiska nödnumret 112, är lika lättillgängliga för slutanvändare med funktionsnedsättning, särskilt döva användare och användare med hörselnedsättning, talsvårigheter eller dövblindhet och stämmer överens med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskrav för produkter och tjänster. Detta kan omfatta tillhandahållande av särskild terminalutrustning för slutanvändare med funktionsnedsättning, när andra kommunikationssätt inte är lämpliga för dem.
- (289) Det är viktigt att öka medvetenheten om det gemensamma europeiska nödnumret 112 för att förbättra säkerhetsskyddet för medborgare som reser inom unionen. Därför bör medborgare, vid resa inom någon medlemsstat, särskilt genom information i internationella bussterminaler, tågstationer, hamnar och flygplatser samt i telefonlister, slutanvändar- och fakturainformation, informeras om att det gemensamma europeiska nödnumret 112 kan användas som enda nödnummer inom hela unionen. Ansvaret för detta ligger framför allt på medlemsstaterna, men kommissionen bör fortsätta att stödja och komplettera medlemsstaternas initiativ för att ytterligare öka kännedomen om det gemensamma europeiska nödnumret 112 och med jämna mellanrum utvärdera allmänhetens kännedom om detta nödnummer.
- (290) Lokaliseringssuppgifter, som används i all nödkommunikation, förbättrar säkerhetsskyddet för slutanvändarna och hjälper alarmeringstjänsten i dess arbete, under förutsättning att förmedlingen av nödkommunikationsdata och därtill hörande data till alarmeringstjänsten garanteras genom det nationella systemet för alarmeringscentraler. Mottagandet och användningen av lokaliseringssuppgifter, som inbegriper både nätbaserade lokaliseringssuppgifter och, om sådana finns tillgängliga, förbättrade lokaliseringssuppgifter från terminaler, bör överensstämma med relevant unionsrätt om behandling av personuppgifter och säkerhetsåtgärder. Företag som tillhandahåller nätbaserad lokalisering bör göra lokaliseringssuppgifter tillgängliga för alarmeringstjänster så snart samtalet når den tjänsten, oberoende av vilken teknik som används. Lokaliseringsteknik som baserar sig på terminaler har dock visat sig vara betydligt mer exakt och kostnadseffektiv tack vare tillgången på uppgifter som tillhandahålls av Egnos (European Geostationary Navigation Overlay Service) och satellitnavigeringssystemet Galileo och andra globala satellitnavigeringssystem och wifi-data. Lokaliseringssuppgifter som fås från terminaler bör därför komplettera nätbaserade lokaliseringssuppgifter även om lokaliseringssuppgifter som fås från terminaler kanske blir tillgängliga först efter det att nödkommunikationen har upprättats. Medlemsstaterna bör säkerställa att lokaliseringssuppgifter som fås från terminaler, när sådana finns tillgängliga, görs tillgängliga för den lämpligaste alarmeringscentralen. Detta är kanske inte alltid möjligt, exempelvis när lokalisering inte finns att tillgå på terminalen eller genom de interpersonella kommunikationstjänster som används, eller när det inte är tekniskt möjligt att inhämta den informationen. Dessutom bör medlemsstaterna säkerställa att alarmeringscentralerna, när så är möjligt, kan samla in och hantera de

lokaliseringssuppgifter som finns tillgängliga. Fastställandet och överföringen av lokaliseringssuppgifter bör vara kostnadsfritt för både slutanvändaren och den myndighet som ansvarar för nödkommunikation, oavsett hur detta har fastställts, till exempel via terminalen eller via nätverket, och oberoende av överföringssätt, till exempel via röstkommunikation, sms eller ip-baserat.

- (291) För att kunna hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen när det gäller exakt information om varifrån samtalet kommer, likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning och dirigerad av samtalet till den lämpligaste alarmeringscentralen, bör kommissionen ges befogenhet att genom en delegerad akt anta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa kompatibilitet, interoperabilitet, kvalitet, tillförlitlighet och kontinuitet för nödkommunikation i unionen, såsom funktionella bestämmelser som anger den roll som spelas av olika parter i kommunikationskedjan, till exempel tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, nätoperatörer och alarmeringscentraler, samt tekniska bestämmelser som anger de tekniska metoderna för att följa de funktionella bestämmelserna. Dessa åtgärder bör inte påverka det sätt på vilket medlemsstaternas alarmeringstjänster är organiserade.
- (292) En medborgare i en medlemsstat som behöver kontakta alarmeringstjänsten i en annan medlemsstat kan inte göra detta eftersom alarmeringstjänsten kanske inte har kontaktuppgifter till alarmeringstjänster i andra medlemsstater. En unionsomfattande, säker databas över nummer till en huvudansvarig alarmeringstjänst i varje land bör därför inrättas. Därför bör Berec upprätthålla en säker databas med E.164-nummer till medlemsstaternas alarmeringstjänster, om andra organisationer inte redan har en sådan databas, i syfte att säkerställa att alarmeringstjänster i en medlemsstat kan kontaktas av alarmeringstjänster i en annan.
- (293) Nationell rätt har utvecklats i olika riktningar när det gäller sändningen av varningar till allmänheten via elektroniska kommunikationstjänster avseende överhängande eller pågående större nödsituationer och katastrofer. För att få till stånd en tillnärmning av rätten på detta område bör detta direktiv därför föreskriva att tillhandahållare av mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster ska sända varningar till allmänheten till samtliga berörda slutanvändare, om system för varning av allmänheten finns. Berörda slutanvändare bör anses vara de slutanvändare som befinner sig i de geografiska områden som potentiellt påverkas av överhängande eller pågående större nödsituationer och katastrofer under varningsperioden, enligt vad som fastställs av de behöriga myndigheterna.
- (294) När det har säkerställts att samtliga berörda slutanvändare nås på ett effektivt sätt, oberoende av bosättningsort eller bosättningsmedlemsstat, och den högsta datasäkerhetsnivån är uppnådd bör medlemsstaterna kunna föreskriva att varningar till allmänheten får utsändas via andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster för utsändning eller via en mobil applikation som överförs via internetanslutningstjänster. I syfte att informera slutanvändare som reser in i en medlemsstat om förekomsten av ett sådant system för varningar till allmänheten bör medlemsstaten säkerställa att dessa slutanvändare automatiskt, utan onödigt dröjsmål och kostnadsfritt ges lättbegriplig information om hur man kan ta emot varningar till allmänheten, inklusive genom mobil terminalutrustning som inte medger användning av internetanslutningstjänster. Andra varningar till allmänheten än de som är beroende av mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster bör sändas till slutanvändarna på ett lättmottagligt sätt. När ett system för varning av allmänheten bygger på en applikation bör slutanvändarna inte vara tvungna att registrera sig hos myndigheterna eller applikationstillhandahållaren. Slutanvändarnas lokaliseringssuppgifter bör användas i enlighet med direktiv 2002/58/EG. Sändningen av varningar till allmänheten bör vara kostnadsfri för slutanvändarna. Vid sin översyn av genomförandet av detta direktiv skulle kommissionen även kunna bedöma om det är möjligt, i överensstämmelse med unionsrätten, och genomförbart att inrätta ett gemensamt unionsomfattande system för varningar till allmänheten för att varna allmänheten i händelse av en överhängande eller pågående katastrof eller allvarlig nödsituation i flera olika medlemsstater.
- (295) Medlemsstaterna bör kunna fastställa huruvida förslag på andra alternativa system än sådana som går via mobila nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster verkligen är likvärdiga med sådana tjänster, med största möjliga beaktande av Berecs riktlinjer. Sådana riktlinjer bör utarbetas i samråd med de myndigheter som ansvarar för

alarmeringscentraler för att säkerställa att experter på nödsituationer deltar i utformningen av dem och att det finns en samsyn mellan de olika medlemsstaternas myndigheter om vad som behövs för att säkerställa att sådana system för varning av allmänheten genomförs fullt ut i medlemsstaterna samtidigt som man säkerställer att unionens medborgare är effektivt skyddade när de reser i andra medlemsstater.

- (296) I enlighet med målen i stadgan och i enlighet med skyldigheterna enligt Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, bör i regelverket säkerställas att samtliga slutanvändare, inklusive slutanvändare med funktionsnedsättning, äldre användare och användare med särskilda sociala behov, enkelt får likvärdigt tillträde till högkvalitativa och prismässigt överkomliga tjänster, oavsett var i unionen de bor. I förklaring 22 som fogas till slutakten till Amsterdambfördraget anges att unionens institutioner ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning när åtgärder utarbetas enligt artikel 114 i EUF-fördraget.
- (297) För att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning kan utnyttja konkurrensen och det urval av tjänstetillhandahållare som majoriteten av slutanvändare drar fördel av, bör de behöriga myndigheterna, när så är lämpligt och med hänsyn till de nationella förhållandena, samt efter samråd med slutanvändare med funktionsnedsättning, specificera konsumentskydds krav för slutanvändare med funktionsnedsättning som måste uppfyllas av tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Dessa krav kan särskilt omfatta att tillhandahållare ska säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning kan utnyttja deras tjänster på samma villkor, inbegripet priser, tariffer och kvalitet, som de som erbjuds deras övriga slutanvändare, oberoende av eventuella extra kostnader för dessa tillhandahållare. Övriga krav kan gälla grossistarrangemang mellan tillhandahållare. För att undvika att tjänstetillhandahållare åläggs en orimlig börda bör de behöriga myndigheterna kontrollera om målen avseende lika tillträde och valmöjligheter kan uppnås utan sådana åtgärder.
- (298) Som komplement till unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskrav för produkter och tjänster fastställs i detta direktiv nya förstärkta krav på överkomliga priser och tillgång med avseende på tillhörande terminalutrustning samt särskild utrustning och särskilda tjänster för slutanvändare med funktionsnedsättning. Motsvarande skyldighet i direktiv 2002/22/EG för medlemsstaterna att främja tillgången på terminalutrustning för användare med funktionsnedsättning har därför blivit föråldrad och bör upphävas.
- (299) Effektiv konkurrens har utvecklats när det gäller tillhandahållandet av nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar bland annat enligt artikel 5 i kommissionens direktiv 2002/77/EG⁽¹⁾. För att upprätthålla denna effektiva konkurrens bör alla tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som tilldelar sina slutanvändare telefonnummer från en nummerplan fortsätta att vara skyldiga att tillhandahålla relevant information på ett skilt, kostnadsorienterat och icke-diskriminerande sätt.
- (300) Slut användarna bör informeras om sin rätt att bestämma huruvida de vill ingå i en abonnentförteckning. Tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster bör respektera slut användarnas beslut när uppgifter görs tillgängliga för tillhandahållare av katalogtjänster. Artikel 12 i direktiv 2002/58/EG säkerställer slut användarnas rätt till integritet när det gäller införandet av deras personliga uppgifter i en allmän abonnentförteckning.
- (301) Åtgärder i grossistledet genom vilka uppgifter om slut användare tas med i databaser bör vara förenliga med säkerhetsåtgärder för skydd av personuppgifter enligt förordning (EU) 2016/679, inbegripet artikel 12 i direktiv 2002/58/EG. Tillhandahållandet av dessa uppgifter för tjänstetillhandahållare bör vara kostnadsbaserat, samtidigt som medlemsstaterna ges möjlighet att inrätta en central mekanism för att tillhandahålla övergripande samlad information till nummerupplysningstillhandahållare och ge tillträde till nätet på rimliga och transparenta

⁽¹⁾ Kommissionens direktiv 2002/77/EG av den 16 september 2002 om konkurrens på marknaderna för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (EGT L 249, 17.9.2002, s. 21).

villkor, för att säkerställa att slutanvändarna kan dra fullständig nytta av konkurrensen, vilket i stor utsträckning har gjort det möjligt att avlägsna återförsäljningsregleringen för dessa tjänster och tillhandahålla nummerupplysnings-tjänster på rimliga och transparenta villkor.

- (302) Efter avskaffandet av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande nummerupplysningstjänster och eftersom det finns en fungerande marknad för sådana tjänster, är rätten till tillgång till nummerupplysningstjänster inte längre nödvändig. De nationella regleringsmyndigheterna bör dock fortfarande kunna införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare för att upprätthålla tillträde och konkurrens på denna marknad.
- (303) Slut användare bör kunna garanteras interoperabilitet för all utrustning som säljs inom unionen för radiomottagning i nya fordon i kategori M samt mottagning av digital television. Medlemsstaterna bör kunna kräva en lägsta nivå av harmoniserade standarder när det gäller sådan utrustning. Sådana standarder kan ibland anpassas mot bakgrund av den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen.
- (304) Om medlemsstaterna beslutar att anta åtgärder i enlighet med direktiv (EU) 2015/1535 för interoperabilitet för radiomottagare för konsumenter, bör de kunna ta emot och återge radiotjänster som tillhandahålls via digital markbunden radiosändning eller ip-nät, för att säkerställa bibehållen interoperabilitet. Detta kan också förbättra den allmänna säkerheten, genom att användarna får möjlighet att använda flera olika former av teknik för att få tillgång till och ta emot information vid nödsituationer i medlemsstaterna.
- (305) Konsumenterna bör ges möjlighet att uppnå största möjliga anslutning till digitala tv-apparater. Interoperabilitet är ett begrepp som gradvis förändras på dynamiska marknader. Standardiseringsorganen bör göra sitt yttersta för att säkerställa att lämpliga standarder utvecklas i takt med den aktuella tekniken. Det är även viktigt att säkerställa att digitala tv-apparater är utrustade med anslutningsdon som kan överföra alla nödvändiga delar av den digitala signalen, inbegripet ljud- och videoströmmar, information om villkorad tillgång, tjänster, API och kopieringsskydd. Genom detta direktiv bör därför säkerställas att funktioner som har samband med eller genomförs i anslutningsdon inte begränsas av nätoperatörer, tjänstetillhandahållare eller tillverkare av utrustning och även fortsättningsvis utvecklas i linje med den tekniska utvecklingen. En gemensam standard för återgivning och presentation av anslutna tv-tjänster bör införas genom en marknadsstyrd mekanism, eftersom det skulle vara till fördel för konsumenterna. Medlemsstaterna och kommissionen bör kunna ta policyinitiativ som överensstämmer med fördraget i syfte att främja denna utveckling.
- (306) Bestämmelserna om interoperabilitet för radio- och tv-utrustning för konsumenter utgör inget hinder för att bilradiomottagare i nya fordon i kategori M kan ta emot och återge radiotjänster som tillhandahålls via analog markbunden radiosändning och dessa bestämmelser hindrar inte medlemsstaterna från att införa skyldigheter för att säkerställa att digitala radiomottagare kan ta emot och återge analoga markbundna radiosändningar.
- (307) Utan att det påverkar tillämpningen av unionsrätten hindrar detta direktiv inte medlemsstaterna från att anta tekniska bestämmelser som rör digital markbunden tv-utrustning, för att förbereda konsumenternas övergång till nya standarder för markbunden sändning och undvika utbud av utrustning som inte är förenlig med de standarder som ska införas.
- (308) Medlemsstaterna bör ha möjlighet att fastställa proportionella skyldigheter avseende *sändningsplikt (must carry)* för företag som omfattas av deras jurisdiktion av legitima hänsyn till allmän ordning, men sådana skyldigheter bör dock endast införas om de är nödvändiga för att uppfylla de mål som avser allmänintresset och som medlemsstaterna klart fastställt i enlighet med unionsrätten och de bör vara proportionella och transparenta öppet redovisade. Det bör vara möjligt att tillämpa *sändningsplikt* på vissa angivna radio- och tv-sändningar och tilläggstjänster som tillhandahålls av en bestämd tillhandahållare av medietjänster. Den sändningsplikt som åläggs av medlemsstaterna bör vara rimlig, det vill säga att den bör vara proportionell och transparent mot bakgrund av klart fastställda mål

som avser allmänintresset. Medlemsstaterna bör ge en objektiv motivering till den *sändningsplikt* som de föreskriver i sin nationella lagstiftning för att säkerställa att denna plikt är transparent, proportionell och tydligt definierad. Sändningsplikten bör utformas på ett sådant sätt att det ger tillräckliga incitament till effektiva investeringar i infrastruktur.

- (309) *Sändningsplikten* bör ses över regelbundet minst vart femte år för att hålla den aktuell i förhållande till den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen och för att säkerställa att den fortsätter att vara proportionell i förhållande till de mål som ska nås. Sändningsplikten kan, där så är lämpligt, förenas med en bestämmelse om proportionell ersättning som bör fastställas i nationell lagstiftning. När så är fallet bör man i nationell rätt även fastställa vilken metod som ska tillämpas för att beräkna lämplig ersättning. I fråga om denna metod bör man undvika inkonsekvenser i förhållande till korrigeringsåtgärder avseende tillträde som nationella regleringsmyndigheter kan ålägga de tillhandahållare av överföringstjänster som används för sändning som har konstaterats ha ett betydande inflytande på marknaden. Om det i ett tidsbegränsat avtal som undertecknats före den 20 december 2018 föreskrivs en annan metod bör det vara möjligt att fortsätta att tillämpa den metoden under avtalets löptid. Om det inte finns en nationell bestämmelse om ersättning bör tillhandahållare av radio- eller tv-sändningar och tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät som används för överföringen av dessa radio- eller tv-sändningar genom avtal kunna fastställa en proportionell ersättning.
- (310) Elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som används för distribution av radio- eller tv-sändningar till allmänheten inbegriper kabelnät, IP-tv, samt nät för satellitsändningar och markbundna sändningar. De kan också inbegripa andra nät i den mån ett betydande antal slutanvändare huvudsakligen använder sådana nät för att ta emot radio- och tv-sändningar. *Sändningsplikt* för analoga tv-sändningar bör övervägas endast om avsaknad av en sådan plikt skulle medföra betydande störningar för ett betydande antal slutanvändare eller om det inte finns några andra överföringssätt för vissa angivna tv-sändningar. *Sändningsplikt* kan omfatta överföring av tjänster som är särskilt utformade för att slutanvändare med funktionsnedsättning ska kunna få tillgång till dem på likvärdiga villkor. Tilläggstjänster omfattar följaktligen tjänster som är avsedda att förbättra tillgängligheten för slutanvändare med funktionsnedsättning, till exempel text-tv, textning för döva slutanvändare och slutanvändare med hörselnedsättning, syntolkning, uppläst textning och teckenspråkstolkning, och skulle vid behov kunna innefatta tillgång till relaterade rådata. Mot bakgrund av det ökande tillhandahållandet och mottagandet av internetanslutna tv-tjänster och den fortsatta betydelsen av EPG:er för slutanvändarens valfrihet kan överföringen av programrelaterade uppgifter som är nödvändiga för att stödja uppkopplade tv-tjänster och EPG omfattas av *sändningsplikt*. Sådana programrelaterade uppgifter bör kunna innehålla information om programmets innehåll och hur man kommer åt detta, men inte själva programinnehållet.
- (311) Nummerpresentation är i regel tillgänglig i moderna telefonväxlar och kan därför i allt större utsträckning tillhandahållas till låg kostnad eller utan kostnad. Medlemsstaterna behöver inte införa skyldigheter om att tillhandahålla sådana tjänster när de redan finns tillgängliga. I direktiv 2002/58/EG slås vakt om användarnas integritet när det gäller specificerad fakturering genom att ge dem möjlighet att skydda sin integritet när nummerpresentation genomförs. Utvecklingen av dessa tjänster på europeisk grund skulle gynna konsumenterna och främjas genom detta direktiv. Det är vanligt att tillhandahållare av internetanslutningstjänster tillhandahåller kunden en e-postadress som innehåller tillhandahållarens kommersiella namn eller varumärke. För att säkerställa att slutanvändare inte drabbas av inläsnings effekter kopplade till risken för att förlora tillgång till e-post vid byte av internetanslutningstjänst bör medlemsstaterna kunna införa skyldigheter för tillhandahållare av sådana tjänster att, på begäran, antingen ge tillgång till e-posten eller överföra e-post som skickats till det eller de berörda e-postkontona. Denna funktion bör tillhandahållas kostnadsfritt och under en tidsperiod som den nationella regleringsmyndigheten anser lämplig.
- (312) Medlemsstaterna kommer genom offentliggörande av information att säkerställa att både befintliga och potentiella marknadsaktörer förstår sina rättigheter och skyldigheter och vet var de kan få närmare relevanta upplysningar. Ett offentliggörande av information i de nationella officiella tidningarna hjälper berörda parter i andra medlemsstater att hitta de relevanta upplysningarna.

- (313) Kommissionen bör övervaka avgifter som bidrar till att avgöra priset för slutanvändarna och offentliggöra information om sådana avgifter för att säkerställa att den alleuropeiska marknaden för elektroniska kommunikationstjänster fungerar väl och effektivt.
- (314) För att avgöra om unionsrätten tillämpas på ett korrekt sätt behöver kommissionen veta vilka företag som anses ha betydande inflytande på marknaden och vilka skyldigheter som de nationella regleringsmyndigheterna infört för marknadsaktörerna. Medlemsstaterna måste därför, utöver offentliggörandet på nationell nivå, lämna dessa uppgifter till kommissionen. När medlemsstaterna åläggs att översända uppgifter till kommissionen, bör de kunna göra elektroniskt under förutsättning av överenskommelse om lämpliga förfaranden för autentisering.
- (315) För att beakta marknadsutvecklingen och den sociala och tekniska utvecklingen, inbegripet utvecklingen av tekniska standarder, för att hantera riskerna för nätens och tjänsternas säkerhet och för att säkerställa effektivt tillträde till alarmeringstjänster via nödkommunikation bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen när det gäller att fastställa en enhetlig högsta taxa för röstsamtalsterminering i grossistledet på marknaderna för fasta och mobila nät, anta åtgärder som avser nödkommunikation i unionen och anpassa bilagorna till detta direktiv. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016⁽¹⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (316) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att anta beslut för att komma till rätta med gränsöverskridande skadlig störning mellan medlemsstater, att identifiera ett harmoniserad eller samordnad strategi för att åtgärda inkonsekvent genomförande av allmänna regleringsstrategier från nationella regleringsmyndigheters sida när det gäller reglering av marknader för elektronisk kommunikation samt nummer, inklusive nummerserier, nummerportabilitet och portabilitet av identifierare, översättningssystem för nummer och adresser samt tillträde till alarmeringstjänster genom det gemensamma europeiska nödnumret 112, att göra tillämpningen av standarder eller specifikationer obligatorisk, eller stryka standarder eller specifikationer från den obligatoriska delen av förteckningen över standarder, att anta tekniska och organisatoriska åtgärder för att korrekthantera risker för säkerhet för nät och tjänster, samt de förhållanden, format och förfaranden som är tillämpliga på anmälan av säkerhetsincidenter, och portabilitet av detaljer om individuella nyttjanderätter som är allmänt tillgängliga i ett standardiserat elektroniskt format när nyttjanderätterna till radiospektrum skapas för att ange de fysiska och tekniska egenskaperna hos trådlösa accesspunkter med kort räckvidd, att auktorisera eller hindra en nationell regleringsmyndighet från att införa, för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden, vissa skyldigheter när det gäller tillträde eller samtrafik, att harmonisera specifika nummer eller nummerserier för att ta itu med ej tillgodosedd gränsöverskridande eller alleuropeisk efterfrågan på nummerresurser, och att fastställa den sammanfattning av avtalet som ska tillhandahållas konsumenter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽²⁾.
- (317) Slutligen bör kommissionen vid behov, efter att ha tagit största möjliga hänsyn till Berecs yttrande, kunna anta rekommendationer som gäller identifiering av relevanta produkt- och tjänstemarknader, anmälningar enligt förfarandet för konsolidering av den inre marknaden och en harmoniserad tillämpning av bestämmelserna i regelverket.
- (318) Kommissionen bör se över direktivets funktionssätt med jämna mellanrum, främst i syfte att avgöra behovet av ändringar med hänsyn till den tekniska utvecklingen eller ändrade marknadsvillkor.

⁽¹⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (319) Vid sin översyn av hur detta direktiv fungerar bör kommissionen göra en bedömning av huruvida det med tanke på marknadsutvecklingen samt konkurrensen och konsumentskyddet även i fortsättningen behövs bestämmelser om sektorsspecifik förhandsreglering eller om dessa bestämmelser bör ändras eller upphävas. Eftersom det genom detta direktiv införs nya metoder för reglering av sektorer för elektronisk kommunikation, såsom möjligheten att utvidga tillämpningen av symmetriska skyldigheter bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten och regleringen av saminvesteringar bör särskild hänsyn tas till bedömningen av hur dessa fungerar.
- (320) Ytterligare teknisk utveckling och marknadsutveckling, i synnerhet vad gäller användningen av olika elektroniska kommunikationstjänster och dessas förmåga att säkerställa ett effektivt tillträde till alarmeringstjänster, skulle kunna äventyra uppnåendet av målen i detta direktiv vad gäller slutanvändares rättigheter. Berec bör därför övervaka denna utveckling i medlemsstaterna och regelbundet offentliggöra yttranden som innefattar en bedömning av utvecklingens påverkan på den praktiska tillämpningen av de bestämmelser i detta direktiv som avser slutanvändare. Kommissionen bör, med största möjliga beaktande av Berecs yttrande, offentliggöra en rapport och lägga fram ett lagstiftningsförslag där den anser att det är nödvändigt för att säkerställa att målen för detta direktiv uppnås.
- (321) Direktiven 2002/19/EG, 2002/20/EG, 2002/21/EG, 2002/22/EG och artikel 5 i beslut nr 243/2012/EU bör upphävas.
- (322) Kommissionen bör övervaka övergången från nuvarande regelverk till det nya regelverket.
- (323) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att åstadkomma ett harmoniserat och förenklat regelverk för elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster, för villkoren för auktorisering av nät och tjänster, för radiospektrumanvändning och nummerresurser, för tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter och för skydd av slutanvändare inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (324) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument⁽¹⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (325) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell lagstiftning bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till de upphävda direktiven. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av de upphävda direktiven.
- (326) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning och de datum för tillämpningen av direktiven som anges i del B i bilaga XII.

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

DEL I

RAM (ALLMÄNNA REGLER FÖR ORGANISATIONEN AV SEKTORN)

AVDELNING I

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE, SYFTE OCH MÅL, DEFINITIONER

KAPITEL I

Syfte, mål och definitioner

Artikel 1

Syfte, tillämpningsområde och mål

1. Genom detta direktiv inrättas ett harmoniserat ramverk för elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter, tillhörande tjänster och vissa aspekter av terminalutrustning. I detta direktiv fastställs uppgifter för nationella regleringsmyndigheter och, i tillämpliga fall, för andra behöriga myndigheter och inrättas en rad förfaranden för att säkerställa en harmoniserad tillämpning av regelverket inom hela unionen.
2. Målen med detta direktiv är att
  - a) genomföra en inre marknad för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som leder till anläggning och nyttjande av nät med mycket hög kapacitet, hållbar konkurrens och interoperabilitet för elektroniska kommunikationstjänster, tillgänglighet, säkerhet för nät och tjänster samt nytta för slutanvändare,
  - b) genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa att allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet och till ett överkomligt pris tillhandahålls i hela unionen, att hantera situationer där behoven hos slutanvändare, inbegripet slutanvändare med funktionsnedsättning så att de kan ha tillträde till tjänsterna på samma villkor som andra, inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden och att fastställa de nödvändiga rättigheterna för slutanvändare.
3. Detta direktiv påverkar inte
  - a) skyldigheter som följer av nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten, eller direkt av unionsrätten, med avseende på sådana tjänster som tillhandahålls med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
  - b) åtgärder som i överensstämmelse med unionsrätten vidtagits på unionsnivå eller nationell nivå för att uppnå mål av allmänt intresse, särskilt när det gäller skydd av personuppgifter och integritetsskydd, reglering av innehåll och audiovisuell politik,
  - c) åtgärder som medlemsstater vidtagit för ändamål som rör allmän ordning och säkerhet samt försvar,
  - d) förordningarna (EU) nr 531/2012 och (EU) 2015/2120 och direktiv 2014/53/EU.
4. Kommissionen, Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan kallat *Berec*) och de berörda myndigheterna ska säkerställa att deras behandling av personuppgifter sker i enlighet med unionens dataskyddsbestämmelser.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *elektroniskt kommunikationsnät*: system för överföring, oberoende av om det bygger på en permanent infrastruktur eller en centralt administrerad kapacitet eller inte, och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser, inbegripet nätelement som inte är aktiva, som medger överföring av signaler via tråd, via radio, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier, däribland satellitnät, fasta nät (kretskopplade och paketkopplade, inbegripet internet) och mobilnät, elnätssystem i den utsträckning dessa används för signalöverföring, nät för radio- och tv-utsändning samt kabel-tv-nät, oberoende av vilken typ av information som överförs,
2. *nät med mycket hög kapacitet*: antingen ett elektroniskt kommunikationsnät som helt består av fiberoptiska element åtminstone fram till distributionspunkten på betjäningsplatsen eller ett elektroniskt kommunikationsnät som under normala högtrafikförhållanden kan erbjuda liknande nätprestanda i fråga om tillgänglig ned- och upplänksbandbredd, resiliens, felrelaterade parametrar samt fördröjning och jitter; nätprestandan kan anses vara liknande oberoende av om slutanvändarens upplevelse varierar på grund av de olika inneboende egenskaperna hos det medium genom vilket nätet slutligen förbinds med nätanslutningspunkten,
3. *gränsöverskridande marknader*: marknader som fastställs i enlighet med artikel 65 och som omfattar unionen eller en betydande del därav och är belägna i mer än en medlemsstat,
4. *elektronisk kommunikationstjänst*: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning via elektroniska kommunikationsnät och som omfattar, med undantag av tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll, följande typer av tjänster:
  - a) *internetanslutningstjänst* enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2015/2120,
  - b) *interpersonell kommunikationstjänst*, och
  - c) *tjänster som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster och för utsändningstjänster,*
5. *interpersonell kommunikationstjänst*: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som möjliggör direkt interpersonellt och interaktivt informationsutbyte via elektroniska kommunikationsnät mellan ett begränsat antal personer, varigenom de personer som inleder eller deltar i kommunikationen bestämmer vem eller vilka som ska vara mottagare av denna; den inbegriper inte tjänster som möjliggör interpersonell och interaktiv kommunikation enbart som en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst,
6. *nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst*: en interpersonell kommunikationstjänst som använder allmänt tilldelade nummerresurser, närmare bestämt ett eller flera nummer i nationella eller internationella nummerplaner, eller som möjliggör kommunikation med ett eller flera nummer i nationella eller internationella nummerplaner,
7. *nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst*: en interpersonell kommunikationstjänst som inte använder allmänt tilldelade nummerresurser, närmare bestämt ett eller flera nummer i nationella eller internationella nummerplaner, eller som inte möjliggör kommunikation med ett eller flera nummer i nationella eller internationella nummerplaner,
8. *allmänt elektroniskt kommunikationsnät*: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

9. *nätanslutningspunkt*: den fysiska punkt vid vilken en slutanvändare ansluts till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät och vilken, när det gäller nät där man använder sig av koppling och dirigerig, identifieras med hjälp av en särskild nätadress och kan vara knuten till en slutanvändares nummer eller namn,
10. *tillhörande faciliteter*: tillhörande tjänster, fysisk infrastruktur och andra faciliteter eller komponenter i samband med ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst som möjliggör eller stöder tillhandahållande av tjänster via det nätet eller den tjänsten, eller har möjlighet att göra detta, och inbegriper byggnader eller tillträde till byggnader, ledningar i byggnader, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, kanalisation, rör, master, inspektionsbrunnar och kopplingskåp,
11. *tillhörande tjänst*: tjänst som hör till ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och som möjliggör eller stöder tillhandahållande av tjänster, eget tillhandahållande eller automatiserat tillhandahållande via det nätet eller den tjänsten, eller har möjlighet att göra detta, och inbegriper nummeröversättning eller system med motsvarande funktion, system för villkorad tillgång och elektroniska programguider (EPG:er) samt andra tjänster, såsom identitet, lokalisering och närvarotjänster,
12. *system för villkorad tillgång*: tekniska åtgärder, autentiseringssystem och/eller arrangemang som endast medger tillträde till en skyddad radio- eller tv-utsändningstjänst i en form som kan uppfattas efter abonnemang eller annan form av på förhand utfärdat enskilt tillstånd,
13. *användare*: en fysisk eller juridisk person som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,
14. *slutanvändare*: en användare som inte tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,
15. *konsument*: varje fysisk person som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst för ändamål som ligger utanför dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke,
16. *tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät*: etablering, drift, kontroll eller tillgängliggörande av ett sådant nät,
17. *förbättrad digital tv-utrustning*: digitalboxar som är avsedda att anslutas till tv-apparater eller integrerade digital-tv-apparater, som kan ta emot digitala interaktiva tv-tjänster,
18. *gränssnitt för applikationsprogrammering* eller *API*: gränssnitt mellan applikationsprogram, som tillhandahålls av sändningsföretag eller tjänstestillhandahållare, samt resurser i den förbättrade digital-tv-utrustningen för digitala tv- och radiotjänster,
19. *radiospektrumallokering*: fastställande av ett visst frekvensband för användning av en eller flera typer av radiokommunikationstjänster, där det är lämpligt, på bestämda villkor,
20. *skadlig störning*: en störning som äventyrar en radionavigeringstjänst eller annan säkerhetstjänst eller som i övrigt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepade gånger stör en radiokommunikationstjänst som tillhandahålls i enlighet med tillämplig internationell reglering, unionslagstiftning eller nationell lagstiftning,
21. *säkerhet för nät och tjänster*: elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänsters förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, riktigheten, integriteten eller konfidentialiteten hos dessa nät och tjänster, hos lagrade eller överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster,

22. *allmän auktorisation*: ett rättsligt ramverk som upprättats av en medlemsstat för att säkerställa rättigheter för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och genom vilken det fastställs sektorsspecifika skyldigheter som kan gälla för alla eller vissa typer av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med detta direktiv,
23. *trådlös accesspunkt med kort räckvidd*: liten trådlös nätanslutningsutrustning med låg effekt och kort räckvidd, som använder licensbelagt radiospektrum eller licensfritt radiospektrum eller en kombination av dessa, som kan användas som en del av ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät, som kan vara utrustad med en eller flera antenner med låg visuell inverkan och som gör det möjligt för användare att få trådlös tillgång till elektroniska kommunikationsnät oberoende av den underliggande nättopologin för mobila eller fasta nät,
24. *trådlöst lokalt nät (radio local area network – RLAN)*: trådlöst kommunikationssystem med låg effekt och kort räckvidd, med låg risk för störningar på andra sådana system som utnyttjas av andra användare i omedelbar närhet av systemet, och vilket på icke-exklusiv grund använder harmoniserat radiospektrum,
25. *harmoniserat radiospektrum*: radiospektrum för vilket harmoniserade villkor för tillgång och effektiv användning har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG,
26. *delad användning av radiospektrum*: två eller flera användares tillträde för användning av samma frekvensband inom ramen för en fastställd delningsplan, godkänd på grundval av allmän auktorisation, individuella nyttjanderätter till radiospektrum eller en kombination därav, inbegripet regleringsstrategier såsom licensbelagt delat tillträde som syftar till att underlätta delad användning av ett frekvensband, enligt en bindande överenskommelse mellan alla inblandade parter som överensstämmer med delningsregler som ingår i deras nyttjanderätter till radiospektrum för att garantera förutsebara och tillförlitliga delningsplaner för alla användare och som inte påverkar tillämpningen av konkurrensrätt,
27. *tillträde*: när faciliteter eller tjänster görs tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor, med eller utan ensamrätt, i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster, bland annat när de används för att leverera informationssamhällets tjänster eller utsändning av innehållstjänster; bland annat omfattas följande: tillträde till nätelement samt tillhörande faciliteter, vilket kan inbegripa fast eller icke-fast anslutning av utrustning (detta inbegriper i synnerhet tillträde till accessnätet och till faciliteter och tjänster som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster över accessnätet), tillträde till fysisk infrastruktur, inbegripet byggnader, kanalisation och master, tillträde till relevanta mjukvarusystem, inbegripet driftstödssystem, tillgång till informationssystem eller databaser för förbeställning, anskaffning, beställning, begäran om underhåll och reparation samt fakturering, tillträde till nummeröversättning eller system som erbjuder likvärdiga funktioner, tillträde till fasta nät och mobilnät, i synnerhet för roaming, tillträde till system för villkorad tillgång för digital-tv-tjänster och tillträde till virtuella nättjänster,
28. *samtrafik*: en särskild typ av tillträde som genomförs mellan operatörer av allmänna nät genom en fysisk och logisk sammankoppling av allmänna elektroniska kommunikationsnät som används av samma eller ett annat företag för att göra det möjligt för ett företags användare att kommunicera med samma eller ett annat företags användare eller få tillgång till tjänster som erbjuds av ett annat företag, där dessa tjänster kan tillhandahållas av de berörda parterna eller andra parter som har tillträde till nätet,
29. *operatör*: ett företag som tillhandahåller eller som har auktorisation för att tillhandahålla ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller tillhörande facilitet,

30. *accessnät*: den fysiska väg som används av signaler för elektronisk kommunikation och som förbinder nätan slutningspunkten med en korskoppling eller likvärdig facilitet i det fasta allmänna elektroniska kommunikationsnätet,
31. *samtal*: en förbindelse som upprättas genom en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst som möjliggör talkommunikation i båda riktningarna,
32. *talkommunikationstjänst*: en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst för uppringning och mottagning, direkt eller indirekt, av nationella eller nationella och internationella samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,
33. *geografiskt nummer*: ett nummer i den nationella nummerplanen där en del av dess sifferstruktur har geografisk betydelse och används för dirigerings och samtal till den fysiska nätan slutningspunkten,
34. *icke-geografiskt nummer*: ett nummer från en nationell nummerplan som inte är ett geografiskt nummer, exempelvis mobiltelefonnummer, frisamtalsnummer och betalsamtalsnummer,
35. *totalkonversationstjänst*: en multimedietjänst för realtidskonversation som tillhandahåller dubbelriktad symmetrisk realtidsöverföring av video, realtidstext och tal mellan användare på två eller flera platser,
36. *alarmeringscentral (public safety answering point – PSAP)*: en fysisk plats där nödkommunikation först tas emot under ansvar av en myndighet eller en privat organisation som är erkänd av medlemsstaten,
37. *den lämpligaste alarmeringscentralen*: en alarmeringscentral som utsetts av ansvariga myndigheter som den alarmeringscentral som ska ta hand om nödkommunikation från ett visst område eller för nödkommunikation av en viss typ,
38. *nödkommunikation*: kommunikation med hjälp av interpersonella kommunikationstjänster mellan en slutanvändare och alarmeringscentralen med syftet att begära och ta emot nödhjälp från alarmeringstjänster,
39. *alarmeringstjänst*: en tjänst, som sådan erkänd av medlemsstaten, som tillhandahåller omedelbar och snabb assistans i situationer där det finns i synnerhet ett direkt hot mot liv och lem, enskildas hälsa eller folkhälsan eller allmän säkerhet, enskild eller offentlig egendom, eller miljön, i enlighet med nationell rätt,
40. *lokaliseringssuppgifter*: i ett allmänt mobilnät, behandlad data som härrör från nätinfrastruktur eller terminaler, som anger den geografiska positionen för en slutanvändarens mobila terminalutrustning och, i ett fast allmänt nät, data om nätan slutningspunktens fysiska adress,
41. *terminalutrustning*: terminalutrustning enligt definitionen i artikel 1.1 i kommissionens direktiv 2008/63/EG⁽¹⁾,
42. *säkerhetsincident*: en händelse med en faktisk negativ inverkan på säkerheten i elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.

(¹) Kommissionens direktiv 2008/63/EG av den 20 juni 2008 om konkurrens på marknaderna för teleterminalutrustning (EUT L 162, 21.6.2008, s. 20).

KAPITEL II

Mål

Artikel 3

Allmänna mål

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter, i samband med att de fullgör de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv, vidtar alla rimliga åtgärder som är nödvändiga och proportionella för att uppnå de mål som framgår av punkt 2. Medlemsstaterna, kommissionen, gruppen för radiospektrumpolitik (Radio Spectrum Policy Group, nedan kallad RSPG) och Berec ska också bidra till att dessa mål uppnås.

Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ska inom sina behörighetsområden bidra till att säkerställa genomförandet av sådan politik som syftar till att främja yttrande- och informationsfrihet, kulturell och språklig mångfald och mediemångfald.

2. De nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter samt Berec, kommissionen och medlemsstaterna ska inom ramen för detta direktiv eftersträva vart och ett av följande allmänna mål, vilka inte är listade i prioriteringsordning:

- a) Främja konnektivitet och tillträde till och nyttjande av nät med mycket hög kapacitet, inbegripet fasta, mobila och trådlösa nät, för alla medborgare och företag i unionen.
- b) Främja konkurrens i tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter, inbegripet effektiv infrastrukturbaserad konkurrens, och i tillhandahållandet av elektroniska kommunikationstjänster och tillhörande tjänster.
- c) Bidra till utvecklingen av den inre marknaden genom att avlägsna återstående hinder för, och främja konvergens i villkoren för, investering i och tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster i hela unionen, genom att utveckla gemensamma regler och förutsebara regleringsstrategier, genom att understödja ändamålsenlig, effektiv och samordnad användning av radiospektrum, öppen innovation, upprättande och utveckling av transeuropeiska nät, tillhandahållande av, tillgång till och interoperabilitet för alleuropeiska tjänster, och slutanvändares möjlighet att nå varandra.
- d) Främja unionsmedborgarnas intressen genom att säkerställa konnektivitet och utbredd tillgång till och utbrett utnyttjande av nät med mycket hög kapacitet, inbegripet fasta, mobila och trådlösa nät, och av elektroniska kommunikationstjänster, genom att möjliggöra maximalt utbyte när det gäller urval, pris och kvalitet på grundval av effektiv konkurrens, genom att upprätthålla säkerheten för nät och tjänster, genom att säkerställa en hög och gemensam skyddsnivå för slutanvändare med hjälp av erforderliga sektorsspecifika regler och genom att tillgodose behoven, exempelvis av överkomliga priser, hos särskilda samhällsgrupper, i synnerhet slutanvändare med funktionsnedsättning, äldre slutanvändare och slutanvändare med särskilda sociala behov samt av valmöjligheter och likvärdig tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning.

3. Om kommissionen fastställer riktmärken för och utarbetar rapporter om hur effektiva medlemsstaternas åtgärder är för att uppnå de mål som avses i punkt 2, ska kommissionen vid behov bistås av medlemsstater, nationella regleringsmyndigheter, Berec och RSPG.

4. De nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter ska, för att nå de politiska mål som avses i punkt 2 och som anges i denna punkt, bland annat

- a) främja regulatorisk förutsebarhet genom att säkerställa en konsekvent regleringsstrategi under avpassade granskningsperioder och genom samarbete med varandra, med Berec, med RSPG och med kommissionen,

- b) säkerställa att tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inte behandlas olika under lika omständigheter,
- c) tillämpa unionsrätten på ett teknikneutralt sätt, i den mån som detta är förenligt med uppnåendet av målen i punkt 2,
- d) främja effektiva investeringar och innovation som avser ny och förbättrad infrastruktur, inbegripet genom att säkerställa att man i samband med varje tillträdesskyldighet på lämpligt sätt beaktar den risk som investeringsföretagen ådrar sig, samt tillåta olika former av samarbeten mellan investerare och parter som söker tillräde i syfte att diversifiera investeringsrisken, samtidigt som det ska säkerställas att konkurrensen på marknaden och principen om icke-diskriminering bevaras,
- e) ta vederbörlig hänsyn till de varierande förhållanden vad gäller infrastruktur, konkurrens och omständigheter för slutanvändare, särskilt konsumenter, som råder i de olika geografiska områdena inom en medlemsstat, inbegripet lokal infrastruktur som förvaltas av fysiska personer utan vinstintresse,
- f) införa skyldigheter att förhandsreglera endast i den omfattning som är nödvändig för att säkra effektiv och hållbar konkurrens i slutanvändarnas intresse och lindra eller häva dessa så snart det villkoret har uppfyllts.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter verkar på ett opartiskt, objektiva, transparent, icke-diskriminerande och proportionellt sätt.

Artikel 4

Strategisk planering och samordning av radiospektrumpolitiken

1. Medlemsstaterna ska samarbeta med varandra och kommissionen när det gäller strategisk planering, samordning och harmonisering av användningen av radiospektrum i unionen i enlighet med unionens politik för upprättandet av och funktionen hos den inre marknaden för elektronisk kommunikation. Medlemsstaterna ska därför bland annat beakta faktorer i unionens politik som ekonomi, säkerhet, hälsa, allmänintresset, yttrandefrihet, kultur, vetenskap och sociala och tekniska aspekter samt radiospektrum användares olika intressen i syfte att optimera användningen av radiospektrum och för att undvika skadlig störning.
2. Genom att samarbeta med varandra och med kommissionen ska medlemsstaterna verka för en samordning av strategierna för radiospektrumpolitiken i unionen och, vid behov, harmoniserade villkor för tillgänglighet och effektiv användning av radiospektrum som är nödvändiga för upprättandet av och funktionen hos den inre marknaden för elektronisk kommunikation.
3. Via RSPG ska medlemsstaterna samarbeta med varandra och med kommissionen i enlighet med punkt 1, och med Europaparlamentet och rådet på deras begäran, för att understödja den strategiska planeringen och samordningen av strategierna för radiospektrumpolitiken i unionen genom att
  - a) utforma bästa praxis i radiospektrumrelaterade frågor med sikte på genomförandet av detta direktiv,
  - b) underlätta samordningen mellan medlemsstaterna med sikte på genomförandet av detta direktiv och annan unionsrätt och på att bidra till den inre marknads utveckling,
  - c) samordna sina strategier för tilldelning och auktorisation av radiospektrum användning och offentliggöra rapporter eller yttranden i radiospektrumrelaterade frågor.

Berec ska delta i frågor som rör dess befogenheter inom marknadsreglering och konkurrens med avseende på radiospektrum.

4. Kommissionen, som i största möjliga utsträckning ska beakta yttrandet från RSPG, får för Europaparlamentet och rådet lägga fram lagstiftningsförslag i syfte att fastställa fleråriga program för radiospektrumpolitiken där de politiska riktlinjerna och målen för den strategiska planeringen och harmoniseringen av radiospektrum användningen i enlighet med detta direktiv ska anges, samt i syfte att frigöra harmoniserat radiospektrum för delad användning eller för användning som inte är föremål för individuella rättigheter.

AVDELNING II

INSTITUTIONELL STRUKTUR OCH STYRELSEFORMER

KAPITEL I

Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter

Artikel 5

Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla uppgifter som fastställs i detta direktiv fullgörs av en behörig myndighet.

Inom tillämpningsområdet för detta direktiv ska de nationella regleringsmyndigheterna ansvara för åtminstone följande uppgifter:

- a) Genomföra förhandsreglering av marknaden, däribland införa tillträdes- och samtrafikskyldigheter.
- b) Säkerställa lösning av tvister mellan företag.
- c) Genomföra radiospektrumförvaltning och radiospektrumbeslut eller, när dessa uppgifter har tilldelats andra behöriga myndigheter, ge råd om marknadsutformnings- och konkurrensaspekter i nationella processer för nyttjanderätter till radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.
- d) Bidra till skyddet av slutanvändares rättigheter i sektorn för elektronisk kommunikation, i relevanta fall i samverkan med andra behöriga myndigheter.
- e) Bedöma och noga övervaka marknadsutformnings- och konkurrensfrågor vad gäller öppen internetanslutning.
- f) Bedöma den oskäliga bördan och beräkna nettokostnaden för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.
- g) Säkerställa nummerportabilitet mellan tillhandahållare.
- h) Utföra alla andra uppgifter som enligt detta direktiv är förbehållna de nationella regleringsmyndigheterna.

Medlemsstaterna får tilldela nationella regleringsmyndigheter andra uppgifter som föreskrivs i detta direktiv och i annan unionsrätt, särskilt de som rör marknads konkurrens eller marknadsinträde, såsom allmän auktorisation, och de som rör eventuella roller som tilldelats Berec. När de uppgifter som avser marknads konkurrens eller marknadsinträde tilldelas andra behöriga myndigheter ska de sträva efter att samråda med den nationella regleringsmyndigheten innan de fattar beslut. I syfte att bidra till Berecs uppgifter ska nationella regleringsmyndigheter ha rätt att samla in nödvändiga data och annan information från marknadsaktörerna.

Medlemsstaterna får också tilldela nationella regleringsmyndigheter andra uppgifter på grundval av nationell rätt, inklusive nationell rätt som genomför unionsrätt.

Medlemsstaterna ska vid införlivandet av detta direktiv särskilt främja stabiliteten i de nationella regleringsmyndigheternas befogenheter med avseende på den fördelning av uppgifter som följde av unionens regelverk för elektronisk kommunikation i dess lydelse efter 2009 års ändringar.

2. Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter i samma medlemsstat eller i olika medlemsstater ska när så krävs ingå samarbetsöverenskommelser med varandra för att främja tillsynssamarbete.

3. Medlemsstaterna ska offentliggöra de uppgifter som ska utföras av nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter i lätt åtkomlig form, i synnerhet när sådana uppgifter ges till fler än ett organ. Medlemsstaterna ska i lämpliga fall säkerställa samråd och samarbete mellan sådana myndigheter, och mellan sådana myndigheter och nationella myndigheter som har ansvar för genomförandet av konkurrensrätt eller konsumenträtt, i frågor av gemensamt intresse. Om mer än en myndighet har behörighet i sådana ärenden ska medlemsstaterna säkerställa att varje myndighets respektive uppgifter offentliggörs i lätt åtkomlig form.

4. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla alla nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som tilldelas uppgifter enligt detta direktiv samt deras respektive ansvarsområden, liksom alla ändringar av dessa.

Artikel 6

Nationella regleringsmyndigheters och andra behöriga myndigheters oberoende

1. Medlemsstaterna ska garantera sina nationella regleringsmyndigheters och andra behöriga myndigheters oberoende genom att säkerställa att de är rättsligt åtskilda från och verksamhetsmässigt oberoende av alla fysiska och juridiska personer som tillhandahåller nät, utrustning eller tjänster för elektronisk kommunikation. Medlemsstater som behåller äganderätten till eller kontrollen över företaget som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska säkerställa att det råder en ändamålsenlig strukturell separation mellan regleringsverksamheten och sådan verksamhet som har samband med ägande eller kontroll.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter utövar sina befogenheter på ett sätt som är opartiskt, transparent och punktligt. Medlemsstaterna ska säkerställa att de har tillräckliga tekniska och ekonomiska resurser och tillräckligt med personal för att kunna utföra de uppgifter de tilldelats.

Artikel 7

Utnämning och avsättning av medlemmar i nationella regleringsmyndigheter

1. Chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall medlemmarna i det kollegiala organ som fyller den funktionen inom en nationell regleringsmyndighet eller deras suppleanter, ska utses för en mandatperiod på minst tre år bland personer vars auktoritet och yrkeserfarenhet är allmänt kända, på grundval av meriter, kompetens, kunskap och erfarenhet och efter ett öppet och transparent urvalsförfarande. Medlemsstaterna ska säkerställa kontinuiteten i beslutsfattandet.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller den funktionen inom den nationella regleringsmyndigheten eller deras suppleanter, kan avsättas under mandatperioden enbart om de inte längre uppfyller de villkor som krävs för utförandet av de uppgifter som fastställts i nationell rätt innan de utsågs.

3. Beslutet att avsätta den berörda nationella regleringsmyndighetens chef, eller i förekommande fall medlemmar i det kollegiala organ som fyller denna funktion inom regleringsmyndigheten, ska offentliggöras vid tidpunkten för avsättningen. Den avsatta chefen för den nationella regleringsmyndigheten, eller i förekommande fall de avsatta medlemmarna i det kollegiala organ som fyller den funktionen inom den nationella regleringsmyndigheten, ska erhålla en motivering. Om motiveringen inte offentliggörs ska den offentliggöras på den personens begäran. Medlemsstaterna ska säkerställa att detta beslut kan prövas av en domstol, både i fråga om faktiska och rättsliga omständigheter.

Artikel 8

Politiskt oberoende och ansvarsskyldighet för de nationella regleringsmyndigheterna

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10 ska nationella regleringsmyndigheter agera oberoende och objektivt, inbegripet när de utarbetar interna förfaranden och organiserar personal, verka på ett transparent sätt som medger ansvarsskyldighet i enlighet med unionsrätten, och inte begära eller ta emot instruktioner från något annat organ i samband med utövandet av de uppgifter som tilldelats dem enligt nationell rätt som genomför unionsrätt. Detta ska inte hindra tillsyn i enlighet med nationell konstitutionell rätt. Endast överklagandeinstanser som inrättats i enlighet med artikel 31 ska ha befogenheter att upphäva eller undanröja de nationella regleringsmyndigheternas beslut.
2. Nationella regleringsmyndigheter ska årligen rapportera bland annat om situationen på marknaden för elektronisk kommunikation, om de beslut som de utfärdar, om sina personalresurser och ekonomiska resurser och om hur de resurserna fördelas samt om framtida planer. Deras rapporter ska offentliggöras.

Artikel 9

Nationella regleringsmyndigheters regleringskapacitet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har separata årliga budgetar och självständigt ansvar för genomförandet av den anslagna budgeten. Budgetarna ska offentliggöras.
2. Utan att det påverkar skyldigheten att säkerställa att nationella regleringsmyndigheter har tillräckliga ekonomiska resurser och tillräckligt med personal för att kunna utföra de uppgifter de tilldelats, ska finansiell autonomi inte hindra tillsyn eller kontroll i enlighet med nationell konstitutionell rätt. All kontroll av de nationella regleringsmyndigheternas budget ska utövas på ett transparent sätt samt offentliggöras.
3. Medlemsstaterna ska även säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har tillräckliga ekonomiska resurser och tillräcklig personal för att aktivt kunna delta i och stödja Berec.

Artikel 10

Nationella regleringsmyndigheters deltagande i Berec

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de mål som uppställts för Berec om att främja mer samordning och enhetlighet i regleringen aktivt stöds av deras respektive nationella regleringsmyndigheter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna, när de antar egna beslut om sina nationella marknader, i största möjliga utsträckning beaktar riktlinjer, yttranden, rekommendationer, gemensamma ståndpunkter, bästa praxis och metoder som antagits av Berec.

Artikel 11

Samarbete med nationella myndigheter

De nationella regleringsmyndigheterna, andra behöriga myndigheter enligt detta direktiv och de nationella konkurrensmyndigheterna ska förse varandra med den information som krävs för tillämpningen av detta direktiv. När det gäller den information som utbyts ska unionens dataskyddsbestämmelser gälla, och den mottagande myndigheten ska säkerställa samma grad av konfidentialitet som den myndighet som lämnar informationen.

KAPITEL II

Allmän auktorisation

Avsnitt 1

Allmän del

Artikel 12

Allmän auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa friheten att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med de villkor som anges i detta direktiv. För detta ändamål får medlemsstaterna hindra ett företag från att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster endast om detta är nödvändigt av de skäl som anges i artikel 52.1 i EUF-fördraget. Varje sådan begränsning av friheten att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster ska vara vederbörligen motiverad och anmälas till kommissionen.

2. Tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller andra elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster får, utan att det påverkar de särskilda skyldigheter som anges i artikel 13.2 eller nyttjanderätten enligt artiklarna 46 och 94, endast underkastas allmän auktorisation.

3. Om en medlemsstat anser att ett anmälningskrav är motiverat för företag som omfattas av en allmän auktorisation får den medlemsstaten begära att sådana företag endast ska göra en anmälan till den nationella regleringsmyndigheten eller annan behörig myndighet. Medlemsstaten får inte kräva att sådana företag ska ha erhållit ett uttryckligt beslut eller någon annan administrativ handling från en sådan myndighet eller från någon annan myndighet innan de börjar utöva de rättigheter som följer av den allmänna auktorisationen.

Företaget får inleda sin verksamhet direkt efter ingiven anmälan, om sådan krävs, om nödvändigt under förutsättning att bestämmelserna om nyttjanderätter enligt detta direktiv är uppfyllda.

4. Den anmälan som avses i punkt 3 får inte innefatta mer än att en fysisk eller juridisk person underrättar den nationella regleringsmyndigheten eller annan behörig myndighet om att personen har för avsikt att börja tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och lämnar det minimum av information som Berec och den myndigheten behöver för att kunna föra ett register eller en förteckning över tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Informationen ska vara begränsad till

- a) tillhandahållarens namn,
- b) tillhandahållarens rättsliga status, form och registreringsnummer, om tillhandahållaren är registrerad i ett handelsregister eller liknande offentligt register i unionen,
- c) den geografiska adressen för tillhandahållarens huvudsakliga verksamhetsställe i unionen, om sådant finns, och, i tillämpliga fall, alla underordnade filialer inom en medlemsstat,
- d) tillhandahållarens webbadress, i tillämpliga fall, som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster,
- e) en kontaktperson och kontaktpuppgifter,
- f) en kortfattad beskrivning av de nät eller tjänster som tillhandahållaren avser att tillhandahålla,

- g) de berörda medlemsstaterna, och
- h) ett beräknat startdatum för verksamheten.

Medlemsstaterna får inte införa några ytterligare eller separata anmälningkrav.

För att anmälningkraven ska närma sig varandra ska Berec offentliggöra riktlinjer för anmälningssmallen och upprätthålla en unionsdatabas med de anmälningar som har överförts till de behöriga myndigheterna. I detta syfte ska de behöriga myndigheterna utan onödigt dröjsmål och på elektronisk väg vidarebefordra alla mottagna anmälningar till Berec. Anmälningar som görs till de behöriga myndigheterna före den 21 december 2020 ska vidarebefordras till Berec senast den 21 december 2021.

Artikel 13

Villkor som är knutna till den allmänna auktorisationen och till nyttjanderätter till radiospektrum och till nummerresurser samt särskilda skyldigheter

1. Den allmänna auktorisationen för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster samt nyttjanderätter till radiospektrum och nyttjanderätter till nummerresurser får endast omfattas av de villkor som är upptagna i bilaga I. Sådana villkor ska vara icke-diskriminerande, proportionella och transparenta. I fråga om nyttjanderätter till radiospektrum ska sådana villkor säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum och vara förenliga med artiklarna 45 och 51; i fråga om nyttjanderätter till nummerresurser ska de vara förenliga med artikel 94.
2. Särskilda skyldigheter som kan åläggas företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster enligt artiklarna 61.1, 61.5, 62, 68 och 83 eller dem som i enlighet med detta direktiv utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska i rättsligt avseende vara åtskilda från de rättigheter och skyldigheter som följer av den allmänna auktorisationen. För att uppnå insyn ska det i den allmänna auktorisationen hänvisas till de kriterier och förfaranden som gäller för att ålägga enskilda företag sådana särskilda skyldigheter.
3. Den allmänna auktorisationen ska innehålla enbart sådana villkor som är specifika för den sektorn och som anges i delarna A, B och C i bilaga I, och den får inte innehålla någon upprepning av villkor som gäller för företagen enligt annan nationell rätt.
4. Medlemsstaterna får inte upprepa de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen när de beviljar nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser.

Artikel 14

Intyg som kan underlätta utövandet av rätten att installera faciliteter och rättigheter till samtrafik

Behöriga myndigheter ska inom en vecka efter ett företags begäran därom utfärda standardiserade handlingar där det bekräftas, i förekommande fall, att företaget har lämnat in en anmälan enligt artikel 12.3. I dessa handlingar ska anges under vilka omständigheter företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i enlighet med allmän auktorisation har rätt att ansöka om rätt att installera faciliteter, förhandla om samtrafik och få rätt till tillträde eller samtrafik, så att företaget lättare kan utöva dessa rättigheter exempelvis på andra myndighetsnivåer eller i förhållande till andra företag. Sådana handlingar kan också i lämpliga fall utfärdas automatiskt efter anmälan enligt artikel 12.3.

Avsnitt 2

Allmän auktorisation – rättigheter och skyldigheter

Artikel 15

Minimiförteckning över rättigheter som följer av den allmänna auktorisationen

1. Företag som omfattas av den allmänna auktorisationen enligt artikel 12 ska ha rätt att
  - a) tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
  - b) få sina ansökningar om den rätt att installera faciliteter som behövs bedömda i enlighet med artikel 43,
  - c) använda, med förbehåll för artiklarna 13, 46 och 55, radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster,
  - d) få sina ansökningar om nödvändiga nyttjanderätter till nummerresurser bedömda i enlighet med artikel 94.
2. När sådana företag tillhandahåller allmänheten elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska den allmänna auktorisationen ge dem rätt att
  - a) förhandla om samtrafik med och, i tillämpliga fall, få tillträde till eller samtrafik med andra tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster som omfattas av en allmän auktorisation i unionen i enlighet med detta direktiv,
  - b) få en möjlighet att bli utsedd att tillhandahålla olika delar av den samhällsomfattande tjänsten eller täcka olika delar av det nationella territoriet i enlighet med artikel 86 eller 87.

Artikel 16

Administrativa avgifter

1. Administrativa avgifter som tas ut av företag som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller kommunikationstjänst i enlighet med den allmänna auktorisationen eller som har beviljats nyttjanderätt ska
  - a) sammanlagt täcka enbart de administrativa kostnaderna för förvaltning, kontroll och genomdrivande av systemet med den allmänna auktorisationen, samt för de nyttjanderätter och särskilda skyldigheter som avses i artikel 13.2, som får inbegripa kostnader för internationellt samarbete, harmonisering och standardisering, marknadsanalys, övervakning av efterlevnaden och annan kontroll av marknaden samt regleringsarbete som inbegriper utarbetande och genomförande av sekundär rätt och förvaltningsbeslut, till exempel beslut om tillträde och samtrafik, och
  - b) åläggas de enskilda företagen på ett objektivt, transparent och proportionellt sätt så att administrativa tilläggskostnader och därmed sammanhängande avgifter minimeras.

Medlemsstaterna får välja att inte tillämpa administrativa avgifter för företag vars omsättning är lägre än ett visst tröskelvärde eller vars verksamhet inte uppnår en minsta marknadsandel eller har en mycket begränsad territoriell räckvidd.

2. Om nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter tar ut administrativa avgifter ska de offentliggöra en årlig översikt över sina administrativa kostnader och den sammanlagda summan av uppburna avgifter. Om det finns en skillnad mellan summan av avgifterna och de administrativa kostnaderna ska lämpliga justeringar göras.

Artikel 17

Särredovisning och ekonomisk rapportering

1. Medlemsstaterna ska kräva att företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som har särskilda eller exklusiva rättigheter att tillhandahålla tjänster inom andra sektorer i samma eller någon annan medlemsstat ska

- a) särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i den utsträckning som det skulle ha krävts om verksamheterna i fråga hade bedrivits av juridiskt fristående enheter, så att alla kostnader och intäkter kan detaljredovisas, tillsammans med beräkningsunderlag och specifikationer för de tillämpade fördelningsmetoder som har att göra med sådana verksamheter, inklusive en specificerad uppdelning av kostnader för anläggningstillgångar och organisatoriska kostnader, eller
- b) se till att strukturell separation råder mellan de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.

En medlemsstat får välja att inte tillämpa kraven i första stycket på företag vars årsomsättning inom verksamheter som har samband med elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i unionen är lägre än 50 miljoner EUR.

2. Om företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster inte omfattas av kraven i företagslagstiftningen och inte uppfyller kriterierna för små och medelstora företag enligt bestämmelserna om redovisning i unionsrätten ska deras ekonomiska rapporter utarbetas och underställas granskning av en fristående revisor samt offentliggöras. Granskningen ska utföras i enlighet med tillämpliga unionsbestämmelser och nationella bestämmelser.

Första stycket i denna punkt ska tillämpas också för den särredovisning som föreskrivs i punkt 1 första stycket a.

Avsnitt 3

Ändring och återkallande

Artikel 18

Ändring av rättigheter och skyldigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att rättigheter, villkor och förfaranden avseende allmänna auktorisationer och nyttjanderätter till radiospektrum eller till nummerresurser eller rättigheter att installera faciliteter får ändras endast i sakligt motiverade fall och på ett proportionellt sätt, i tillämpliga fall med beaktande av de särskilda villkor som är tillämpliga på överlåtbara nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser.

2. Utom i de fall då ändringarna är obetydliga och har överenskommit med innehavaren av rättigheterna eller den allmänna auktorisationen, ska anmälan om avsikten att företa sådana ändringar göras på lämpligt sätt. Berörda parter, inbegripet användare och konsument, ska få en tillräcklig tidsfrist för att lämna synpunkter på de föreslagna ändringarna. Den perioden ska vara minst fyra veckor utom under exceptionella omständigheter.

Ändringar ska offentliggöras tillsammans med skälen för respektive ändring.

Artikel 19

Begränsning eller återkallande av rättigheter

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30.5 och 30.6 får medlemsstaterna inte begränsa eller återkalla rättigheter att installera faciliteter eller nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser före utgången av den tidsperiod för vilken de beviljades, utom när detta är berättigat enligt punkt 2 i den här artikeln och, i tillämpliga fall, enligt bilaga I och enligt relevanta nationella bestämmelser om kompensation för återkallande av rättigheter.
2. I enlighet med behovet av att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum eller genomförandet av tekniska genomförandeåtgärder som antagits enligt artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG får medlemsstaterna tillåta begränsning eller återkallande av nyttjanderätter till radiospektrum, inbegripet de rättigheter som avses i artikel 49 i detta direktiv, på grundval av på förhand fastställda och tydligt definierade förfaranden, i enlighet med principerna om proportionalitet och icke-diskriminering. I sådana fall får rättsinnehavarna, i lämpliga fall och i enlighet med unionsrätt och relevanta nationella bestämmelser, ersättas på lämpligt sätt.
3. En ändring i användningen av radiospektrum till följd av tillämpningen av artikel 45.4 eller 45.5 ska inte i sig utgöra tillräcklig grund för att återkalla en nyttjanderätt till radiospektrum.
4. Varje avsikt att begränsa eller återkalla rättigheter som följer av den allmänna auktorisationen eller individuella nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser utan rättsinnehavarens samtycke ska vara föremål för samråd med berörda parter i enlighet med artikel 23.

KAPITEL III

Tillhandahållande av information, kartläggningar och samrådsmekanism

Artikel 20

Begäran om information från företag

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter eller tillhörande tjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna, andra behöriga myndigheter och Berec ska kunna säkerställa att bestämmelserna i, eller beslut eller yttranden som antas i enlighet med, detta direktiv och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971⁽¹⁾ följs. Nationella regleringsmyndigheter och, om det krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter, andra behöriga myndigheter, ska särskilt ha befogenheter att kräva att företagen lämnar information om framtida utvecklingar i nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter samt information om elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter som är uppdelad på lokal nivå och tillräckligt detaljerad för att möjliggöra den geografiska kartläggningen och identifieringen av områden i enlighet med artikel 22.

Om den information som har samlats in i enlighet med första stycket är otillräcklig för att de nationella regleringsmyndigheterna, andra behöriga myndigheter och Berec ska kunna genomföra sina regleringsuppgifter enligt unionsrätten, får sådan information efterfrågas från andra relevanta företag som är aktiva inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknuten sektorer.

Företag som anses ha ett betydande inflytande på grossistmarknader kan också anmodas att lämna in redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förbundna med de aktuella grossistmarknaderna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009 (se sidan 1 i detta nummer av EUT).

Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter får begära information från de centrala informationspunkter som inrättas i enlighet med direktiv 2014/61/EU.

Varje begäran om information ska stå i proportion till uppgiftens utförande och innehålla en motivering.

Företagen ska tillhandahålla begärd information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som krävs.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter på motiverad begäran tillhandahåller kommissionen den information som är nödvändig för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt EUF-fördraget. Den information som kommissionen begär ska vara anpassad till vad som behövs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter. Om den information som ges hänför sig till information som tidigare lämnats av företagen på begäran av myndigheten, ska de företagen informeras om detta. I den mån det behövs och om inte den myndighet som tillhandahåller informationen inkommit med en uttrycklig och motiverad begäran om motsatsen får kommissionen göra den information som lämnas tillgänglig för en annan sådan myndighet i en annan medlemsstat.

Om inte annat följer av kraven i punkt 3 ska medlemsstaterna säkerställa att den information som lämnas till en myndighet kan göras tillgänglig för en annan sådan myndighet i samma eller i en annan medlemsstat och för Berec efter en välgrundad ansökan, när det är nödvändigt för att endera myndigheten, eller Berec, ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt unionsrätten.

3. Om en nationell regleringsmyndighet eller en annan behörig myndighet anser att information som samlats in enligt punkt 1, inbegripet information som samlats in inom ramen för en geografisk kartläggning, är konfidentiell i enlighet med unionsbestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter ska kommissionen, Berec och andra berörda behöriga myndigheter säkerställa denna konfidentialitet. Sådan konfidentialitet får inte hindra ett informationsutbyte i rätt tid mellan den behöriga myndigheten, kommissionen, Berec och andra berörda behöriga myndigheter för ändamål som gäller översyn, övervakning och tillsyn av tillämpningen av detta direktiv.

4. Medlemsstaterna ska, i överensstämmelse med nationella bestämmelser om allmänhetens tillgång till information och i enlighet med unionsbestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter och skydd av personuppgifter, säkerställa att nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter offentliggör information som kan bidra till en öppen marknad med fungerande konkurrens.

5. Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ska offentliggöra de villkor som gäller för allmänhetens tillgång till den information som avses i punkt 4, inklusive förfaranden för att erhålla sådan tillgång.

Artikel 21

Uppgifter som krävs avseende den allmänna auktorisationen, nyttjanderätter och särskilda skyldigheter

1. Utöver sådan information som begärs i enlighet med artikel 20 och uppgifts- och rapporteringsskyldigheter som följer av annan nationell rätt än den allmänna auktorisationen får nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter kräva att företagen tillhandahåller uppgifter avseende den allmänna auktorisationen, nyttjanderätter eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 13.2 som står i proportion till syftet och är sakligt motiverade i synnerhet med avseende på

- a) systematisk kontroll eller kontroll i enskilda fall, av att villkor 1 i del A, villkoren 2 och 6 i del D, och villkoren 2 och 7 i del E, i bilaga I, samt de skyldigheter som avses i artikel 13.2, är uppfyllda,
- b) kontroll i enskilda fall av att villkoren i bilaga I är uppfyllda när det mottagits klagomål eller när den behöriga myndigheten av andra skäl misstänker att något villkor inte uppfylls eller när den behöriga myndigheten på eget initiativ gör en utredning,

- c) förfaranden för och bedömning av framställningar om beviljande av nyttjanderätter,
- d) offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänsterna till gagn för konsumenterna,
- e) kollationering av klart definierade statistisk, rapporter eller studier,
- f) de marknadsanalyser som avses i detta direktiv, inbegripet uppgifter om de marknader i efterföljande led eller de slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till de analyserade marknaderna,
- g) tryggheten av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiospektrum och av nummerresurser,
- h) utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, den geografiska täckningen, den konnektivitet som är tillgänglig för slutanvändare eller identifieringen av områden i enlighet med artikel 22,
- i) genomförande av geografiska kartläggningar,
- j) svar på motiverade framställningar om uppgifter från Berec.

De uppgifter som avses i första stycket leden a och b och d–j får inte begäras in före ett marknadsinträde eller som villkor för detta.

Berec får vid behov ta fram mallar för begäran om uppgifter för att möjliggöra en samlad presentation och analys av de uppgifter som erhållits.

2. I fråga om nyttjanderätter till radiospektrum ska de uppgifter som avses i punkt 1 särskilt vara kopplade till ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum samt till efterlevnad av skyldigheter avseende eventuell täckning och tjänstekvalitet som är knutna till nyttjanderätterna till radiospektrum samt kontrollen av denna efterlevnad.

3. Om en nationell regleringsmyndighet eller en annan behörig myndighet kräver att ett företag ska tillhandahålla sådana uppgifter som avses i punkt 1 ska den upplysa företaget om det särskilda ändamål för vilket informationen ska användas.

4. Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter får inte upprepa en begäran om uppgifter som redan framförts av Berec i enlighet med artikel 40 i förordning (EU) 2018/1971 om Berec har gjort de mottagna uppgifterna tillgängliga för dessa myndigheter.

Artikel 22

Geografiska kartläggningar av anläggningar av nät

1. Nationella regleringsmyndigheter och/eller andra behöriga myndigheter ska genomföra en geografisk kartläggning av räckvidden för elektroniska kommunikationsnät som kan erbjuda bredband (nedan kallade *bredbandsnät*) senast den 21 december 2023 och ska därefter uppdatera den minst vart tredje år.

Den geografiska kartläggningen ska innefatta en kartläggning av den aktuella geografiska räckvidden hos bredbandsnät inom deras territorium, enligt vad som krävs för att nationella regleringsmyndigheter och/eller andra behöriga myndigheter ska kunna utföra sina uppgifter enligt detta direktiv och enligt vad som krävs för de kartläggningar som krävs för tillämpningen av regler om statligt stöd.

Den geografiska kartläggningen får också innefatta en prognos för en period som fastställs av den relevanta myndigheten avseende räckvidden hos bredbandsnät, inbegripet nät med mycket hög kapacitet, inom deras territorium.

En sådan prognos ska inbegripa all relevant information, inbegripet information om all anläggning som företag eller offentliga myndigheter planerar av nät med mycket hög kapacitet och betydande uppgraderingar eller utbyggnad av nät till nedladdningshastigheter på minst 100 Mbit/s. För detta ändamål ska nationella regleringsmyndigheter och/eller andra behöriga myndigheter begära att företag och offentliga myndigheter ska tillhandahålla sådan information i den utsträckning den är tillgänglig och kan tillhandahållas med rimlig ansträngning.

Den nationella regleringsmyndigheten ska besluta, med beaktande av uppgifter som tilldelats den specifikt enligt detta direktiv, i vilken omfattning det är lämpligt att stödja sig på all eller delar av den information som samlats in inom ramen för en sådan prognos.

Om den nationella regleringsmyndigheten inte gör någon geografisk kartläggning ska den göras i samarbete med den myndigheten i den utsträckning den kan vara relevant för dess uppgifter.

Den information som samlas in vid den geografiska kartläggningen ska ligga på en lämplig nivå vad gäller lokala detaljuppgifter och ska inbegripa tillräcklig information om tjänstekvalitet och tillhörande parametrar och ska behandlas i enlighet med artikel 20.3.

2. Nationella regleringsmyndigheter och/eller andra behöriga myndigheter får identifiera ett område med tydliga territoriella gränser för vilket det fastställs, på grundval av den information som samlats in och den prognos som utarbetats enligt punkt 1, att inget företag och ingen offentlig myndighet under den aktuella prognosperioden har anlagt eller planerar att anlägga ett nät med mycket hög kapacitet eller att göra betydande uppgraderingar eller utbyggnader av sitt nät så att det klarar nedladdningshastigheter på minst 100 Mbit/s. Nationella regleringsmyndigheter och/eller andra behöriga myndigheter ska offentliggöra uppgifter om vilka områden som identifierats.

3. Inom ett identifierat område får de relevanta regleringsmyndigheterna uppmana företag och offentliga myndigheter att tillkänna sin avsikt att anlägga ett nät med mycket hög kapacitet under den aktuella prognosperioden. I fall där denna uppmaning resulterar i att ett företag eller en offentlig myndighet tillkännager sin avsikt att göra detta får den relevanta myndigheten begära att andra företag och offentliga myndigheter ska tillkänna sina eventuella avsikter att anlägga nät med mycket hög kapacitet eller göra betydande uppgraderingar eller utbyggnader av sitt nät så att det klarar nedladdningshastigheter på minst 100 Mbit/s i detta område. Den relevanta myndigheten ska specificera vilka uppgifter som ska ingå i sådana avsiktsförklaringar, för att säkerställa en detaljnivå som åtminstone är jämförbar med den som beaktas i eventuella prognoser i enlighet med punkt 1. Den ska också informera alla företag och offentliga myndigheter som uttrycker sitt intresse om huruvida det identifierade området täcks eller sannolikt kommer att täckas av ett nästa generations accessnät som erbjuder nedladdningshastigheter under 100 Mbit/s på grundval av den information som samlats in enligt punkt 1.

4. Åtgärder enligt punkt 3 ska vidtas i enlighet med ett effektivt, objektivt, transparent och icke-diskriminerande förfarande, varvid inget företag ska vara uteslutet på förhand.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter samt lokala, regionala och nationella myndigheter med ansvar för fördelning av offentliga medel för anläggning av elektroniska kommunikationsnät, för utformning av nationella bredbandsplaner, för fastställande av täckningsskyldigheter knutna till nyttjanderätter till radiospektrum och för kontroll av tillgången till tjänster som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inom deras territorier – beaktar resultaten av den geografiska kartläggningen och fastställandet av eventuella identifierade områden enligt punkterna 1, 2 och 3.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de myndigheter som utför den geografiska kartläggningen tillhandahåller de resultaten under förutsättning att den mottagande myndigheten säkerställer samma grad av konfidentialitet för och skydd av affärshemligheter som den myndighet som lämnar informationen och informerar de parter som tillhandahållit informationen. Resultaten ska också göras tillgängliga för Berec och kommissionen på deras begäran och på samma villkor.

6. Om den relevanta informationen inte finns tillgänglig på marknaden ska de behöriga myndigheterna göra uppgifter från de geografiska kartläggningarna som inte är konfidentiella i egenskap av affärshemligheter direkt tillgängliga i enlighet med direktiv 2003/98/EG så att de kan utnyttjas vidare. Om sådana verktyg inte finns tillgängliga på marknaden ska de även tillgängliggöra informationsverktyg som gör det möjligt för slutanvändare att fastställa tillgången på konnektivitet inom olika områden, med en detaljnivå som är lämplig för att stödja slutanvändarnas val av operatör eller tjänstetillhandahållare.

7. För att bidra till en enhetlig tillämpning av geografiska kartläggningar och prognoser ska Berc senast den 21 juni 2020, efter samråd med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen och relevanta nationella myndigheter, utfärda riktlinjer för att bistå nationella regleringsmyndigheter och/eller andra behöriga myndigheter med det enhetliga genomförandet av deras skyldigheter enligt denna artikel.

Artikel 23

Mekanism för samråd och insyn

1. När nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter avser att vidta åtgärder i enlighet med detta direktiv eller om de i enlighet med artikel 45.4 och 45.5 avser att införa begränsningar som har betydande inverkan på den relevanta marknaden ska medlemsstaterna, förutom i de fall som omfattas av artikel 26, 27 eller 32.10, säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna eller de andra behöriga myndigheterna ger de berörda parterna möjlighet att yttra sig om det förslaget till åtgärd inom en skälig tidsfrist, med beaktande av frågans komplexitet och den ska vara, utom under exceptionella omständigheter, minst 30 dagar.

2. Vid tillämpning av artikel 35 ska de behöriga myndigheterna vid offentliggörandet underrätta RSPG om varje förslag till åtgärder som omfattas av urvalsförandet grundat på jämförelse eller konkurrens enligt artikel 55.2 och som avser användning av radiospektrum för vilket harmoniserade villkor har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med beslut nr 676/2002/EG i syfte att göra det möjligt att använda det för trådlösa bredbandsnät och -tjänster för elektronisk kommunikation (nedan kallade *trådlösa bredbandsnät och -tjänster*).

3. De nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter ska offentliggöra sina nationella samrådsförfaranden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att det inrättas en central informationspunkt där det kan erhållas information om alla pågående samrådsförfaranden.

4. Resultaten av samrådsförfarandena ska göras allmänt tillgängliga, utom när det rör sig om konfidentiell information enligt unionsregler och nationella regler om affärshemligheter i unionsrätten och nationell rätt.

Artikel 24

Samråd med berörda parter

1. Medlemsstaterna ska, i den mån det är lämpligt, säkerställa att behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, tar hänsyn till synpunkter från slutanvändare, särskilt konsumenter, och slutanvändare med funktionsnedsättning, tillverkare och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i frågor som rör alla slutanvändar- och konsumenträttigheter, inbegripet likvärdig tillgång och utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning, avseende allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i synnerhet då dessa har en betydande inverkan på marknaden.

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, inrättar ett samrådssystem som är tillgängligt för slutanvändare med funktionsnedsättning och som säkerställer att vederbörlig hänsyn tas till konsumentintressen i elektroniska kommunikationer vid deras beslut i frågor som gäller alla slutanvändares och konsumenters rättigheter avseende allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

2. De berörda parterna får med vägledning från behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, utarbeta mekanismer som inbegriper konsumenter, användargrupper och tjänsttillhandahållare, i syfte att förbättra tjänsternas allmänna kvalitet, bland annat genom att utarbeta och kontrollera uppförandekoder och genomförandenormer.

3. Utan att det påverkar nationella bestämmelser som är i överensstämmelse med unionsrätt som främjar kultur- och mediepolitiska mål, såsom kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, får behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, främja samarbete mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och de sektorer som har intresse av att främja ett lagenligt innehåll i de elektroniska kommunikationsnäten och kommunikationstjänsterna. Detta samarbete kan även omfatta samordning av den information av allmänt intresse som ska göras tillgänglig i enlighet med artikel 103.4.

Artikel 25

Reglering av tvister utanför domstol

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den nationella regleringsmyndigheten eller den andra behöriga myndighet som ansvarar för, alternativt minst ett oberoende organ med beprövad sakkunskap om, tillämpningen av artiklarna 102–107 och artikel 115 i det här direktivet förtecknas som alternativt tvistlösningsorgan i enlighet med artikel 20.2 i direktiv 2013/11/EU, med avseende på lösning av tvister mellan tillhandahållare och konsumenter inom ramen för detta direktiv och som gäller fullgörande av avtal. Medlemsstaterna får även ge andra slutanvändare än konsumenter, i synnerhet mikroföretag och småföretag, tillgång till alternativa tvistlösningsförfaranden som erbjuds av den myndigheten eller det organet.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiv 2013/11/EU ska medlemsstaterna, om sådana tvister avser parter i olika medlemsstater, samordna sitt arbete för att åstadkomma en lösning av tvisten.

Artikel 26

Lösning av tvister mellan företag

1. Om en tvist uppstår i samband med befintliga skyldigheter enligt detta direktiv mellan tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, eller mellan sådana företag och andra företag i den medlemsstat som drar nytta av skyldigheter i fråga om tillträde eller samtrafik eller mellan tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat och tillhandahållare av tillhörande faciliteter, ska den berörda nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, så snart som möjligt, dock senast inom fyra månader, utom under exceptionella omständigheter, på grundval av tydliga och effektiva förfaranden fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten. Medlemsstaten i fråga ska kräva att alla parter samarbetar fullt ut med den nationella regleringsmyndigheten.

2. Medlemsstaterna får ge de nationella regleringsmyndigheterna rätt att vägra lösa en tvist när andra mekanismer, till exempel medling, finns att tillgå och skulle vara bättre ägnade att leda till att tvisten löses inom rimlig tid i enlighet med de mål som anges i artikel 3. Den nationella regleringsmyndigheten ska utan dröjsmål underrätta parterna om detta. Om tvisten inte har lösts inom fyra månader och talan inte har väckts inför domstol av den part som begär prövning, ska den nationella regleringsmyndigheten på begäran av parterna utfärda ett bindande beslut för att lösa tvisten inom en så kort tidsfrist som möjligt, dock senast inom fyra månader.

3. När den nationella regleringsmyndigheten löser en tvist ska den fatta beslut som syftar till att uppnå de mål som anges i artikel 3. Alla skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten ålägger ett företag i samband med att den löser en tvist ska vara förenliga med detta direktiv.
4. Den nationella regleringsmyndighetens beslut ska offentliggöras, varvid eventuella affärshemligheter ska respekteras. Den nationella regleringsmyndigheten ska tillhandahålla de berörda parterna en fullständig redogörelse för de skäl som beslutet grundar sig på.
5. Det förfarande som anges i punkterna 1, 3 och 4 ska inte hindra någon av parterna från att väcka talan vid domstol.

Artikel 27

Lösning av gränsöverskridande tvister

1. Punkterna 2, 3 och 4 i denna artikel ska tillämpas när en tvist inom det område som omfattas av detta direktiv uppkommer mellan företag i olika medlemsstater. Bestämmelserna ska inte tillämpas på tvister som rör samordning av radiospektrum som omfattas av artikel 28.
2. Varje part får hänskjuta tvisten till den eller de berörda nationella regleringsmyndigheterna. Om tvisten påverkar handeln mellan medlemsstaterna ska den eller de behöriga nationella regleringsmyndigheterna anmäla tvisten till Berec för att åstadkomma en konsekvent tvistlösning, i enlighet med de mål som anges i artikel 3.
3. Om en sådan anmälan har gjorts ska Berec utfärda ett yttrande med en uppmaning till den eller de berörda nationella regleringsmyndigheterna att antingen vidta särskilda åtgärder för att lösa tvisten eller avstå från åtgärder, så snart som möjligt och i alla händelser inom fyra månader, utom under exceptionella omständigheter.
4. Den eller de berörda nationella regleringsmyndigheterna ska invänta Berecs yttrande innan de vidtar någon åtgärd för att lösa tvisten. Under exceptionella omständigheter, om det finns ett trängande behov av att trygga konkurrensen eller skydda slutanvändarens intressen, får vilken som helst av de behöriga nationella regleringsmyndigheterna, antingen på parternas begäran eller på eget initiativ, anta interimistiska åtgärder.
5. Alla skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten ålägger ett företag som en del av lösningen av tvisten ska vara förenliga med detta direktiv, i största möjliga utsträckning beakta det yttrande som Berec antagit och antas inom en månad från yttrandet.
6. Det förfarande som anges i punkt 2 ska inte hindra någon av parterna från att väcka talan vid domstol.

Artikel 28

Samordning av radiospektrum mellan medlemsstaterna

1. Medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter ska säkerställa att användningen av radiospektrum på deras territorium är organiserad på ett sådant sätt att ingen annan medlemsstat hindras från att på sitt territorium tillåta användning av harmoniserat radiospektrum i enlighet med unionsrätten, särskilt på grund av gränsöverskridande skadlig störning mellan medlemsstater.

Medlemsstaterna ska vidta alla åtgärder som krävs för detta ändamål, utan att det påverkar deras skyldigheter enligt internationell rätt och relevanta internationella avtal, exempelvis ITU:s radioreglemente och ITU:s regionala radioavtal.

2. Medlemsstaterna ska samarbeta med varandra och, när så är lämpligt, via RSPG, i den gränsöverskridande samordningen av användningen av radiospektrum för att

- a) säkerställa förenlighet med punkt 1,

b) lösa eventuella problem eller tvister i samband med gränsöverskridande samordning eller gränsöverskridande skadlig störning mellan medlemsstaterna och med tredjeländer som hindrar medlemsstaterna från att använda det harmoniserade radiospektrumet på sina territorier.

3. För att säkerställa efterlevnad av punkt 1 får varje medlemsstat som påverkas begära att RSPG använder sin förmedling för att hantera eventuella problem eller tvister i samband med gränsöverskridande samordning eller gränsöverskridande skadlig störning. I lämpliga fall får RSPG utfärda ett yttrande med förslag om en samordnad lösning på ett sådant problem eller en sådan tvist.

4. Om de åtgärder som avses i punkterna 2 och 3 inte har löst problemet eller tvisten, och på begäran av en medlemsstat som påverkas, får kommissionen, med största möjliga beaktande av ett eventuellt yttrande från RSPG där en samordnad lösning enligt punkt 3 rekommenderas, anta beslut riktade till de medlemsstater som berörs av den olösta skadliga störningen genom genomförandeakter i syfte att lösa gränsöverskridande skadlig störning mellan två eller flera medlemsstater som hindrar dem från att använda det harmoniserade radiospektrumet på sina territorier.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

5. Unionen ska på begäran av varje medlemsstat som påverkas ge rättsligt, politiskt och tekniskt stöd för att lösa frågor om samordning av radiospektrum med unionens grannländer, inbegripet kandidatländer och anslutande länder, på ett sådant sätt att de berörda medlemsstaterna kan iaktta sina skyldigheter enligt unionsrätten. När unionen ger sådant stöd ska den främja genomförandet av unionens politik.

AVDELNING III

GENOMFÖRANDE

Artikel 29

Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner, om så är nödvändigt inbegripet böter och på förhand fastställda eller återkommande administrativa sanktioner, för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv eller av något bindande beslut som antagits av kommissionen, den nationella regleringsmyndigheten eller någon annan behörig myndighet enligt detta direktiv och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Inom gränserna för nationell rätt ska nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ha befogenhet att ålägga sådana sanktioner. Sanktionerna ska vara lämpliga, effektiva, proportionella och avskräckande.

2. Medlemsstaterna ska föreskriva sanktioner inom ramen för det förfarande som avses i artikel 22.3 endast om ett företag eller en offentlig myndighet medvetet eller genom grov oaksamhet tillhandahåller vilsedande, felaktig eller ofullständig information.

Vid fastställande av böter eller löpande viten som åläggs ett företag eller en offentlig myndighet som medvetet eller genom grov oaksamhet tillhandahåller vilsedande, felaktig eller ofullständig information inom ramen för det förfarande som avses i artikel 22.3 ska hänsyn bland annat tas till huruvida företagets eller den offentliga myndighetens handlande har påverkat konkurrensen negativt och i synnerhet huruvida företaget eller den offentliga myndigheten, i strid med den information som ursprungligen lämnats eller en eventuell uppdatering av denna information, antingen har anlagt, byggt ut eller uppraderat ett nät, eller inte har anlagt ett nät, utan att lämna någon objektiv motivering till de ändrade planerna.

Artikel 30

Uppfyllande av villkoren för den allmänna auktorisationen eller för nyttjanderätter till radiospektrum och till nummerresurser och uppfyllande av särskilda skyldigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras berörda behöriga myndigheter övervakar och utövar tillsyn över att företagen uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna till radiospektrum och till nummerresurser, de särskilda skyldigheter som anges i artikel 13.2 och skyldigheten att använda radiospektrum ändamålsenligt och effektivt i enlighet med artiklarna 4, 45.1 och 47.

Behöriga myndigheter ska ha befogenhet att kräva att företag som omfattas av den allmänna auktorisationen eller som har nyttjanderätter till radiospektrum eller nummerresurser tillhandahåller alla de uppgifter som krävs för att kontrollera att företaget uppfyller de villkor som gäller för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna till radiospektrum och nummerresurser eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 13.2 eller 47, i enlighet med artikel 21.

2. Om en behörig myndighet finner att ett företag inte uppfyller ett eller flera av villkoren för den allmänna auktorisationen eller nyttjanderätterna till radiospektrum och till nummerresurser eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 13.2, ska den underrätta företaget om detta och ge företaget möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter.

3. Den behöriga myndigheten ska ha befogenhet att kräva att det åsidosättande som avses i punkt 2 upphör, antingen omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod, och ska vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa att villkoren uppfylls.

Medlemsstaterna ska i detta syfte ge de behöriga myndigheterna befogenheter att

- a) om så är lämpligt ålägga avskräckande ekonomiska sanktioner, som får inbegripa löpande viten med retroaktiv verkan, och
- b) besluta att tillhandahållandet av en tjänst eller en uppsättning tjänster som vid fortsatt tillhandahållande skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills de tillträdesskyldigheter fullgörs som införts efter en marknadsanalys i enlighet med artikel 67.

De behöriga myndigheterna ska utan dröjsmål informera det berörda företaget om åtgärderna och skälen för dessa samt fastställa en rimlig tidsfrist för företaget för att efterleva åtgärderna.

4. Utan hinder av punkterna 2 och 3 i denna artikel ska medlemsstaterna ge den behöriga myndigheten befogenheter att, om så är lämpligt, ålägga företag ekonomiska sanktioner om de underlåter att lämna information i enlighet med de skyldigheter som införs enligt artikel 21.1 första stycket a eller b och artikel 69 inom en rimlig tidsfrist som ska fastställas av den behöriga myndigheten.

5. Om villkoren för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna till radiospektrum och till nummerresurser eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 13.2, 47.1 eller 47.2 allvarligt eller upprepat åsidosätts, och om åtgärder enligt punkt 3 i den här artikeln i syfte att säkerställa efterlevnad inte har gett resultat, ska medlemsstaterna ge behöriga myndigheter befogenhet att hindra ett företag från att fortsätta att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller tillfälligt upphäva eller återkalla nyttjanderätterna. Medlemsstaterna ska ge den behöriga myndigheten befogenhet att ålägga sanktioner som är effektiva, proportionella och avskräckande. Sådana sanktioner får tillämpas för en period som motsvarar åsidosättandets varaktighet, även om åsidosättandet i efterhand har korrigerats.

6. Utan hinder av punkterna 2, 3 och 5 i denna artikel får den behöriga myndigheten, om den har bevis för att villkoren för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna till radiospektrum och till nummerresurser eller de särskilda skyldigheter som avses i artikel 13.2, 47.1 eller 47.2 har åsidosatts och det utgör ett direkt och allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa, eller riskerar att orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för andra tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller andra användare av radiospektrumet, får den vidta brådskande interimistiska åtgärder för att avhjälpa situationen innan den fattar ett slutligt beslut. Den behöriga myndigheten ska ge det berörda företaget en rimlig möjlighet att lämna synpunkter och föreslå åtgärder. När så är lämpligt får den behöriga myndigheten bekräfta de interimistiska åtgärderna, vilka ska vara giltiga under högst tre månader men får utsträckas till att gälla under ytterligare en period om högst tre månader under omständigheter då tillsynsåtgärder ännu inte har avslutats.
7. Företag ska ha rätt att överklaga åtgärder som vidtas enligt denna artikel i enlighet med förfarandet i artikel 31.

Artikel 31

Rätt att överklaga

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det på nationell nivå finns fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande faciliteter, som berörs av ett beslut av en behörig myndighet, har rätt att överklaga beslutet till en överklagandestans som är oberoende av de inblandade parterna och gentemot extern inblandning eller politiska påtryckningar som kan äventyra dess oberoende bedömning av frågor som förelagts den. Denna instans, som kan vara en domstol, ska ha den kompetens som är nödvändig för att den effektivt ska kunna utföra sina uppgifter. Medlemsstaterna ska säkerställa att vederbörlig hänsyn tas till ärendet i sak.

I väntan på utgången av överklagandet ska den behöriga myndighetens beslut fortsätta att gälla, såvida inte interimistiska åtgärder beviljas i enlighet med nationell rätt.

2. Om den instans som avses i punkt 1 i denna artikel inte har domstolskaraktär, ska den alltid lämna en skriftlig motivering till sitt beslut. I sådana fall ska dess beslut dessutom kunna prövas av en domstol som avses i artikel 267 i EUF-fördraget.

Medlemsstaterna ska säkerställa att överklagandesystemet är effektivt.

3. Medlemsstaterna ska samla information om det allmänna innehållet i överklaganden, antalet ansökningar om överklagande, överklagandeförfarandenas längd och antalet beslut om att bevilja interimistiska åtgärder. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen och Berec denna information, samt besluten eller domarna, på motiverad begäran från dem.

AVDELNING IV

PROCEDURER INOM DEN INRE MARKNADEN

KAPITEL I

Artikel 32

Stärkande av den inre marknaden för elektroniska kommunikationer

1. De nationella regleringsmyndigheterna ska när de utför sina uppgifter enligt detta direktiv ta så stor hänsyn som möjligt till de mål som anges i artikel 3.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska bidra till utvecklandet av den inre marknaden genom att samarbeta med varandra och med kommissionen och Berec på ett transparent sätt i syfte att säkerställa konsekvent tillämpning i alla medlemsstaterna av detta direktiv. I detta syfte ska de särskilt samarbeta med kommissionen och Berec för att fastställa vilka typer av instrument och korrigeringsåtgärder som är bäst lämpade för att åtgärda särskilda situationer på marknaden.

3. Såvida inget annat anges i rekommendationer eller riktlinjer som antagits i enlighet med artikel 34 ska en nationell regleringsmyndighet efter det att det offentliga samrådet, om detta krävs, enligt artikel 23 har avslutats, då den avser att vidta en åtgärd som

a) omfattas av artiklarna 61, 64, 67, 68 eller 83, och

b) skulle påverka handeln mellan medlemsstaterna,

offentliggöra förslaget till åtgärd och meddela detta till kommissionen, Berec och de nationella regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater vid samma tidpunkt, tillsammans med skälen för åtgärden, i enlighet med artikel 20.3. Nationella regleringsmyndigheter, Berec och kommissionen får yttra sig över förslaget till åtgärd inom en månad. En månadsperioden får inte förlängas.

4. Det förslag till åtgärd som avses i punkt 3 i denna artikel får inte antas förrän efter ytterligare två månader om åtgärden syftar till att

a) definiera en relevant marknad som skiljer sig från dem som definierats i den rekommendation som avses i artikel 64.1, eller

b) fastställa att ett företag, enskilt eller tillsammans med andra, ska anses ha ett betydande inflytande på marknaden, i enlighet med artikel 67.3 eller 67.4,

och den skulle påverka handeln mellan medlemsstater och kommissionen har meddelat den nationella regleringsmyndigheten att den anser att den föreslagna åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller hyser allvarliga tvivel om att den är förenlig med unionsrätten, särskilt de mål som avses i artikel 3. Tvåmånadersperioden får inte förlängas. Kommissionen ska i sådana fall informera Berec och nationella regleringsmyndigheter om sina förbehåll, och samtidigt offentliggöra dem.

5. Berec ska offentliggöra ett yttrande om kommissionens förbehåll som avses i punkt 4 och ange om den anser att den föreslagna åtgärden bör behållas, ändras eller dras tillbaka och ska, i lämpliga fall, lägga fram specifika förslag om detta.

6. Under den tvåmånadersperiod som avses i punkt 4 får kommissionen antingen

a) fatta beslut om att den berörda nationella regleringsmyndigheten ska dra tillbaka förslaget till åtgärd, eller

b) fatta beslut om att återkalla de förbehåll som avses i punkt 4.

Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta Berecs yttrande innan den fattar ett beslut.

Beslut som avses i första stycket led a ska åtföljas av en detaljerad och objektiv analys av varför kommissionen inte anser att den föreslagna åtgärden ska antas, tillsammans med specifika förslag om ändringar av den.

7. När kommissionen har antagit ett beslut i enlighet med punkt 6 första stycket a i denna artikel vilket kräver att den nationella regleringsmyndigheten ska dra tillbaka ett förslag till åtgärd, ska den nationella regleringsmyndigheten ändra eller dra tillbaka förslaget till åtgärd inom sex månader från dagen för kommissionens beslut. Om förslaget till åtgärd ändras ska den nationella regleringsmyndigheten genomföra ett offentligt samråd i enlighet med artikel 23 och anmäla det ändrade förslaget till åtgärd till kommissionen i enlighet med punkt 3 i den här artikeln.

8. Den berörda nationella regleringsmyndigheten ska i största möjliga utsträckning beakta yttrandena från andra nationella regleringsmyndigheter, Berec och kommissionen och får, utom i de fall som omfattas av punkt 4 och punkt 6 a, anta det förslag till åtgärd som följer av detta och ska, om den gör detta, meddela det till kommissionen.
9. Den nationella regleringsmyndigheten ska meddela kommissionen och Berec alla antagna slutliga åtgärder som omfattas av punkt 3 a och b.
10. Under exceptionella omständigheter, när en nationell regleringsmyndighet anser att den måste handla skyndsamt för att säkerställa konkurrensen och skydda användarnas intressen får den, med avvikelse från förfarandet i punkterna 3 och 4, omedelbart vidta proportionella och interimistiska åtgärder. Regleringsmyndigheten ska utan dröjsmål, med en fullständig motivering, underrätta kommissionen, övriga nationella regleringsmyndigheter och Berec om dessa åtgärder. Om den nationella regleringsmyndigheten beslutar att göra sådana åtgärder permanenta eller att förlänga deras tillämpningsperiod ska detta beslut omfattas av punkterna 3 och 4.
11. En nationell regleringsmyndighet får när som helst dra tillbaka ett förslag till åtgärd.

Artikel 33

Förfarande för konsekvent tillämpning av korrigeringsåtgärder

1. Om en planerad åtgärd som omfattas av artikel 32.3 syftar till att införa, ändra eller upphäva ett företags skyldighet i enlighet med artikel 61 eller 67 jämförd med artiklarna 69–76 och 83 får kommissionen, inom den enmånadsperiod som avses i artikel 32.3, meddela den berörda nationella regleringsmyndigheten och Berec varför den anser att den föreslagna åtgärden skulle utgöra ett hinder för den inre marknaden eller varför den hyser allvarliga tvivel om att den föreslagna åtgärden är förenlig med unionsrätten. I sådana fall ska den föreslagna åtgärden inte antas förrän efter ytterligare tre månader från och med kommissionens meddelande.

Om kommissionen inte utfärdar något meddelande kan den berörda nationella regleringsmyndigheten, med största möjliga beaktande av kommissionens, Berecs eller andra nationella regleringsmyndigheters kommentarer, anta förslaget till åtgärd.

2. Under den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 i denna artikel ska kommissionen, Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten ha ett nära samarbete för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden mot bakgrund av de mål som fastställs i artikel 3 med beaktande av marknadsaktörernas yttranden och behovet av att säkerställa spridningen av en enhetlig regleringspraxis.

3. Inom sex veckor från början av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 ska Berec avge ett yttrande om det meddelande från kommissionen som avses i punkt 1 för att ange om den anser att den föreslagna åtgärden bör ändras eller dras tillbaka och, i lämpliga fall, lägga fram specifika förslag om detta. Detta yttrande ska motiveras och offentliggöras.

4. Om Berec i sitt yttrande delar kommissionens allvarliga tvivel ska Berec och den berörda nationella regleringsmyndigheten ha ett nära samarbete för att identifiera den effektivaste och lämpligaste åtgärden. Före utgången av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 får den nationella regleringsmyndigheten antingen

a) ändra eller dra tillbaka förslaget till åtgärd, med största möjliga beaktande av det meddelande från kommissionen som avses i punkt 1 och Berecs yttrande, eller

b) behålla den föreslagna åtgärden.

5. Kommissionen får inom en månad efter utgången av den tidsfrist på tre månader som avses i punkt 1 efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs eventuella yttrande

a) utfärda en rekommendation om att den berörda nationella regleringsmyndigheten ska ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden och därvid lägga fram särskilda förslag i detta syfte och ange de skäl som ligger till grund för rekommendationen, särskilt i de fall då Berec inte delar kommissionens allvarliga tvivel,

- b) fatta beslut om att återkalla de förbehåll som den angett i enlighet med punkt 1, eller
- c) när det gäller förslag till åtgärder som omfattas av artikel 61.3 andra stycket eller artikel 76.2, fatta beslut om att den berörda nationella regleringsmyndigheten ska dra tillbaka den föreslagna åtgärden, om Berec delar kommissionens allvarliga tvivel, beslutet ska åtföljas av en detaljerad och objektiv analys av varför kommissionen anser att den föreslagna åtgärden inte bör antas tillsammans med specifika förslag till ändringar av den föreslagna åtgärden, varvid det förfarande som avses i artikel 32.7 gäller i tillämpliga delar.
6. Inom en månad efter det att kommissionen avgett sitt yttrande i enlighet med punkt 5 a eller återkallat sina förbehåll i enlighet med punkt 5 b ska den berörda nationella regleringsmyndigheten meddela kommissionen och Berec om den antagna slutliga åtgärden.
- Denna tidsfrist får förlängas så att den nationella regleringsmyndigheten kan företa ett offentligt samråd i enlighet med artikel 23.
7. Den nationella regleringsmyndigheten ska, om den beslutar att inte ändra eller dra tillbaka den föreslagna åtgärden på grundval av den rekommendation som utfärdats enligt punkt 5 a, ange skälen till detta.
8. Den nationella regleringsmyndigheten får när som helst under förfarande gång dra tillbaka den föreslagna åtgärden.

Artikel 34

Genomförandebestämmelser

Efter ett offentligt samråd och efter samråd med de nationella regleringsmyndigheterna får kommissionen, efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs yttrande, anta rekommendationer eller riktlinjer i anslutning till artikel 32 i vilka det fastställs form, innehåll och detaljnivå för de anmälningar som krävs i enlighet med artikel 32.3, under vilka omständigheter anmälan inte behöver göras samt beräkningen av tidsfrister.

KAPITEL II

Konsekvent radiospektrumtilldelning

Artikel 35

Processen för sakkunnigbedömning

1. Om den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet har för avsikt att genomföra ett urvalsförfarande i enlighet med artikel 55.2 avseende radiospektrum för vilka harmoniserade villkor har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med beslut nr 676/2002/EG i syfte att göra det möjligt att använda dem för trådlösa bredbandsnät och -tjänster ska den, enligt artikel 23, informera RSPG om förslag till åtgärder som omfattas av urvalsförandet grundat på jämförelse eller konkurrens enligt artikel 55.2 och ange om och när den avser begära att RSPG ska sammankalla ett forum för sakkunnigbedömning.

RSPG ska på begäran organisera ett forum för sakkunnigbedömning för att diskutera och utbyta åsikter om de förslag till åtgärder som överlämnats och den ska underlätta utbyte av erfarenheter och bästa praxis i fråga om de förslagen till åtgärder.

Forumet för sakkunnigbedömning ska bestå av medlemmarna i RSPG och det ska organiseras av en företrädare för RSPG som även agerar ordförande.

2. Senast under det offentliga samråd som genomförs enligt artikel 23 får RSPG i undantagsfall ta initiativ till att sammankalla ett forum för sakkunnigbedömning i enlighet med bestämmelserna i arbetsordningen om hur sådana organiseras, i syfte att utbyta erfarenheter och bästa praxis i fråga om ett förslag till åtgärder avseende ett urvalsförfarande, om gruppen anser att förslaget till åtgärder på ett betydande sätt skulle äventyra den nationella regleringsmyndighetens eller en annan behörig myndighets förmåga att uppnå de mål som anges i artiklarna 3, 45, 46 och 47.
3. RSPG ska i förväg fastställa och offentliggöra objektiva kriterier för sammankallandet i undantagsfall av forumet för sakkunnigbedömning.
4. Under forumet för sakkunnigbedömning ska den nationella regleringsmyndigheten eller annan behörig myndighet förklara hur förslaget till åtgärd
  - a) främjar utvecklingen av den inre marknaden och det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster samt konkurrens, maximerar fördelarna för konsumenterna och generellt sett uppfyller de mål som anges i artiklarna 3, 45, 46 och 47 i det här direktivet samt i besluten nr 676/2002/EG och nr 243/2012/EU,
  - b) säkerställer ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum, och
  - c) säkerställer stabila och förutsebara investeringsvillkor för befintliga och potentiella radiospektrumanvändare i samband med uppbyggnad av nät för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster som är beroende av radiospektrum.
5. Forumet för sakkunnigbedömning ska vara öppet för frivilligt deltagande av experter från andra behöriga myndigheter och Berec.
6. Forumet för sakkunnigbedömning ska endast sammankallas en gång under det övergripande nationella förberedelse- och samrådsförfarandet avseende ett och samma urvalsförfarande för ett eller flera frekvensband, såvida inte den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet begär att forumet sammankallas igen.
7. RSPG får, på begäran av den nationella regleringsmyndighet eller andra behöriga myndighet som begärde mötet, anta en rapport om hur man genom förslaget till åtgärd uppnår de mål som föreskrivs i punkt 4, varvid åsiktsutbytet i forumet för sakkunnigbedömning ska återspeglas.
8. RSPG ska i februari varje år offentliggöra en rapport om de förslag till åtgärder som diskuterats i enlighet med punkterna 1 och 2. I rapporten ska tillvaratagna erfarenheter och bästa praxis anges.
9. Efter forumet för sakkunnigbedömning kan RSPG, på begäran av den nationella regleringsmyndighet eller andra behöriga myndighet som begärde mötet, anta ett yttrande om förslaget till åtgärd.

Artikel 36

Harmoniserad tilldelning av radiospektrum

Om användningen av radiospektrum har harmoniserats, villkor och förfaranden för tillträde har överenskommit och de företag som ska tilldelas radiospektrum har utsetts i enlighet med internationella avtal och unionsbestämmelser, ska medlemsstaterna bevilja nyttjanderätt till sådana radiospektrum i enlighet med dessa bestämmelser. Under förutsättning att alla nationella villkor i samband med nyttjanderätten till de berörda radiospektrumen har uppfyllts vid ett gemensamt urvalsförfarande, får medlemsstaterna inte införa några ytterligare villkor, ytterligare kriterier eller förfaranden som skulle begränsa, ändra eller fördröja ett korrekt genomförande av den gemensamma tilldelningen av sådana radiospektrum.

Artikel 37

Gemensamt auktorisationsförfarande för att bevilja individuella nyttjanderätter till radiospektrum

Två eller flera medlemsstater får samarbeta med varandra och med RSPG, med beaktande av det eventuella intresse som framförts av marknadsaktörer, genom att gemensamt fastställa de gemensamma aspekterna av ett auktorisationsförfarande och, i förekommande fall, också gemensamt genomföra urvalsförfarandet för att bevilja individuella nyttjanderätter till radiospektrum.

När medlemsstaterna utformar det gemensamma auktorisationsförfarandet får de beakta följande kriterier:

- a) De individuella nationella auktorisationsförfarandena ska inledas och genomföras av de behöriga myndigheterna i enlighet med en gemensamt fastställd tidsplan.
- b) Det ska där det är lämpligt föreskriva gemensamma villkor och förfaranden för urvalet och beviljandet av individuella nyttjanderätter till radiospektrum för de berörda medlemsstaterna.
- c) Det ska där det är lämpligt föreskriva gemensamma eller jämförbara villkor som ska vara knutna till de individuella nyttjanderätterna till radiospektrum för de berörda medlemsstaterna, bland annat genom att tillåta att användare tilldelas liknande radiospektrumblock.
- d) Det ska vara öppet för andra medlemsstater hela tiden fram till dess att det gemensamma auktorisationsförfarandet har genomförts.

Om medlemsstaterna, trots det intresse som framförts av marknadsaktörer, inte agerar gemensamt ska de underrätta dessa marknadsaktörer om skälen till sitt beslut.

KAPITEL III

Harmoniseringsförfaranden

Artikel 38

Harmoniseringsförfaranden

1. När kommissionen konstaterar att skillnader i de nationella regleringsmyndigheternas eller andra behöriga myndigheters genomförande av de regleringsuppgifter som anges i detta direktiv kan skapa hinder för den inre marknaden får kommissionen med största möjliga beaktande av yttrandet från Berec eller, i relevanta fall, RSPG, anta rekommendationer eller, om inte annat följer av punkt 3 i denna artikel, beslut genom genomförandeakter för att säkerställa en harmoniserad tillämpning av detta direktiv och för att främja uppnåendet av de mål som anges i artikel 3.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter tar största möjliga hänsyn till de rekommendationer som avses i punkt 1 när de utför sina uppgifter. Om en nationell regleringsmyndighet eller en annan behörig myndighet väljer att inte följa en rekommendation ska den meddela kommissionen detta och motivera sin ståndpunkt.

3. Besluten som antas i enlighet med punkt 1 ska bara omfatta en harmoniserad eller samordnad strategi för att hantera följande frågor:
- a) Fall där nationella regleringsmyndigheter på ett inkonsekvent sätt genomfört allmänna regleringsstrategier vid reglering av marknader för elektronisk kommunikation som skett med tillämpning av artiklarna 64 och 67, om detta skapar hinder för den inre marknaden; sådana beslut får inte avse särskilda anmälningar som ingetts av de nationella regleringsmyndigheterna i enlighet med artikel 32; i sådana fall ska kommissionen utarbeta ett förslag till beslut
    - i) tidigast minst två år efter det att kommissionen antagit en rekommendation där samma fråga behandlas, och
    - ii) med största möjliga beaktande av ett yttrande från Berec angående huruvida ett sådant beslut ska antas, vilket Berec ska lämna in senast tre månader efter kommissionens begäran.
  - b) Frågor om nummer, inklusive nummerserier, nummerportabilitet och portabilitet av identifierare, översättningsystem för nummer och adresser samt tillträde till alarmeringstjänster genom det gemensamma europeiska nödnumret 112.
4. De genomförandeakter som avses i punkt 1 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.
5. Berec får på eget initiativ bistå kommissionen med råd om huruvida en åtgärd bör antas enligt punkt 1.
6. Om kommissionen inte har antagit någon rekommendation eller något beslut inom ett år från och med den dag då Berec antog sitt yttrande om förekomsten av avvikelser i nationella regleringsmyndigheters eller andra behöriga myndigheters genomförande av regleringsuppgifterna i detta direktiv som skulle kunna skapa hinder på den inre marknaden ska kommissionen informera Europaparlamentet och rådet om, samt offentliggöra, skälen till detta.

Om kommissionen har antagit en rekommendation i enlighet med punkt 1 men det inkonsekventa genomförande som skapar hinder på den inre marknaden fortgår i två år därefter ska kommissionen, om inte annat följer av punkt 3, anta ett beslut genomförandeakter i enlighet med punkt 4.

Om kommissionen inte har antagit något beslut inom ytterligare ett år efter en rekommendation som antagits enligt andra stycket ska kommissionen informera Europaparlamentet och rådet om, samt offentliggöra, skälen till detta.

Artikel 39

Standardisering

1. Kommissionen ska upprätta en förteckning över icke obligatoriska standarder eller specifikationer som ska fungera som ett stöd för främjandet av ett harmoniserat tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster, samt offentliggöra den i *Europeiska unionens officiella tidning*. Vid behov får kommissionen, efter samråd med den kommitté som inrättas genom direktiv (EU) 2015/1535, begära att standarder ska utarbetas av de europeiska standardiseringsorganen (Europeiska standardiseringskommittén (CEN), Europeiska kommittén för standardisering inom elområdet (Cenelec) och Europeiska institutet för elstandarder (ETSI)).
2. Medlemsstaterna ska främja användningen av sådana standarder eller specifikationer som anges i punkt 1 för tillhandahållande av tjänster, tekniska gränssnitt eller nätfunktioner, i den utsträckning som är absolut nödvändig för att säkerställa interoperabilitet för tjänster, slutanvändarnas möjlighet att nå varandra, underlättande av byte av tillhandahållare och nummerportabilitet och portabilitet av identifierare och för att öka användarnas valfrihet.

I avsaknad av offentliggörande av standarder eller specifikationer i enlighet med punkt 1 ska medlemsstaterna främja tillämpning av standarder eller specifikationer som har antagits av de europeiska standardiseringsorganen.

Om sådana standarder eller specifikationer saknas ska medlemsstaterna främja tillämpningen av internationella standarder eller rekommendationer som har antagits av Internationella teleunionen (ITU), Europeiska post- och telesammanslutningen (CEPT), Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC).

Om det finns internationella standarder ska medlemsstaterna uppmana de europeiska standardiseringsorganen att använda dessa, eller tillämpliga delar av dessa, som grundval för de standarder som de utarbetar, utom i de fall då sådana internationella standarder eller tillämpliga delar av dem inte är ändamålsenliga.

De standarder eller specifikationer som avses i punkt 1 eller i den här punkten ska om möjligt inte hindra sådant tillträde som kan krävas i detta direktiv.

3. Om de standarder eller specifikationer som avses i punkt 1 inte har tillämpats på tillfredsställande sätt, så att interoperabilitet för tjänsterna inte kan säkerställas i en eller flera medlemsstater, kan tillämpningen av dessa standarder eller specifikationer göras obligatorisk i enlighet med punkt 4, i den utsträckning som är absolut nödvändig för att säkerställa sådan interoperabilitet och öka användarnas valfrihet.

4. Om kommissionen avser att göra tillämpningen av vissa standarder eller specifikationer obligatorisk, ska den offentliggöra ett meddelande i *Europeiska unionens officiella tidning* och begära in yttranden från alla berörda parter. Kommissionen ska genom genomförandeakter göra tillämpningen av relevanta standarder obligatorisk genom att ange dem som obligatoriska standarder i den förteckning över standarder eller specifikationer som offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

5. Om kommissionen anser att de standarder eller specifikationer som avses i punkt 1 inte längre bidrar till tillhandahållandet av harmoniserade elektroniska kommunikationstjänster, att de inte längre tillgodoser konsumenternas behov eller att de hindrar den tekniska utvecklingen, ska kommissionen stryka dem från den förteckning över standarder eller specifikationer som anges i punkt 1.

6. Om kommissionen anser att de standarder eller specifikationer som avses i punkt 4 inte längre bidrar till tillhandahållandet av harmoniserade elektroniska kommunikationstjänster, att de inte längre tillgodoser konsumenternas behov eller att de hindrar den tekniska utvecklingen, ska kommissionen genom genomförandeakter stryka dessa standarder eller specifikationer från den förteckning över standarder eller specifikationer som anges i punkt 1.

7. De genomförandeakter som avses i punkterna 4 och 6 i denna artikel ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

8. Denna artikel ska inte tillämpas på de väsentliga krav, specifikationer för gränssnitt eller harmoniserade standarder som direktiv 2014/53/EU är tillämpligt på.

AVDELNING V

SÄKERHET

Artikel 40

Säkerhet för nät och tjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vidtar ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar näts och tjänsters säkerhet. Med beaktande av den senaste tekniska utvecklingen ska dessa åtgärder säkerställa en nivå på säkerheten som är lämplig i förhållande till den föreliggande risken. I synnerhet ska åtgärder, inbegripet kryptering när så är lämpligt, vidtas för att förhindra och minimera säkerhetsincidenters inverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Europeiska unionens byrå för nät- och informationssäkerhet (Enisa) ska i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 526/2013⁽¹⁾ främja samordning mellan medlemsstaterna för att undvika sinsemellan olika nationella krav som kan skapa säkerhetsrisker och hinder på den inre marknaden.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster utan onödigt dröjsmål meddelar den behöriga myndigheten om säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på driften av nät och tjänster.

För att fastställa hur betydande påverkan en säkerhetsincident har ska särskilt följande parametrar, när sådana finns tillgängliga, beaktas:

- a) Det antal användare som påverkas av säkerhetsincidenten.
- b) Hur länge säkerhetsincidenten varar.
- c) Hur stort det geografiska område som påverkas av säkerhetsincidenten är.
- d) Den utsträckning i vilken nätverkets eller tjänstens funktion påverkas.
- e) Den utsträckning i vilken ekonomisk och samhällelig verksamhet påverkas.

Den berörda behöriga myndigheten ska vid behov informera de behöriga myndigheterna i övriga medlemsstater och Enisa. Den berörda behöriga myndigheten kan informera allmänheten eller kräva att tillhandahållarna gör det, om den slår fast att ett avslöjande av säkerhetsincidenten ligger i allmänhetens intresse.

En gång om året ska den berörda behöriga myndigheten lämna in en sammanfattande rapport till kommissionen och Enisa om de anmälningar som kommit in och de åtgärder som vidtagits i enlighet med denna punkt.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, om det föreligger ett särskilt och betydande hot om en säkerhetsincident i sådana nät eller tjänster, informerar de av sina användare som kan komma att påverkas av ett sådant hot om eventuella skydds- eller motåtgärder som användarna kan vidta. Om så är lämpligt ska tillhandahållarna även informera sina användare om själva hotet.

4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG.

5. Kommissionen får, med största möjliga beaktande av yttrandet från Enisa, anta genomförandeakter som specificerar de tekniska och organisatoriska åtgärder som avses i punkt 1 samt omständigheter, format och förfaranden i samband med anmälningskrav enligt punkt 2. De ska grunda sig på europeiska och internationella standarder i så stor utsträckning som möjligt och får inte hindra medlemsstaterna från att anta ytterligare krav i syfte att eftersträva de mål som anges i punkt 1.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

Artikel 41

Genomförande och efterlevnad

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna i syfte att genomföra artikel 40 har befogenheter att utfärda bindande instruktioner, däribland sådana som rör de åtgärder som krävs för att avhjälpa en säkerhetsincident eller förhindra att en sådan uppstår när ett betydande hot har identifierats och tidsfrister för genomförande, till tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 526/2013 av den 21 maj 2013 om Europeiska unionens byrå för nät- och informationssäkerhet (Enisa) och om upphävande av förordning (EG) nr 460/2004 (EUT L 165, 18.6.2013, s. 41).

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har befogenheter att kräva av tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de
- a) tillhandahåller den information som behövs för att kunna bedöma säkerheten i deras nät och tjänster, inbegripet dokumenterade säkerhetspolicyer, och
  - b) underkastar sig en säkerhetsgranskning som utförs av ett kvalificerat oberoende organ eller en behörig myndighet och gör resultatet av granskningen tillgängligt för den behöriga myndigheten; kostnaderna för säkerhetsgranskningen ska betalas av tillhandahållaren.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har alla nödvändiga befogenheter för att undersöka fall av bristande efterlevnad och hur detta påverkar nätens och tjänsternas säkerhet.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna, för tillämpningen av artikel 40, har befogenhet att få assistans av en enhet för hantering av it-säkerhetsincidenter (nedan kallad *CSIRT-enhet*) som utsetts enligt artikel 9 i direktiv (EU) 2016/1148 när det gäller frågor som ingår i CSIRT-enheternas uppgifter enligt punkt 2 i bilaga I till det direktivet.
5. De behöriga myndigheterna ska, när det är lämpligt och i enlighet med nationell lagstiftning, samråda och samarbeta med de relevanta nationella brottsbekämpande myndigheterna, de behöriga myndigheterna, i den mening som avses i artikel 8.1 i direktiv (EU) 2016/1148, och de nationella dataskyddsmyndigheterna.

DEL II

NÄT

AVDELNING I

MARKNADSinTRÄDE OCH ANLÄGGNING

KAPITEL I

Avgifter

Artikel 42

Avgifter för nyttjanderätter till radiospektrum och rättigheter att installera faciliteter

1. Medlemsstaterna får låta den behöriga myndigheten införa avgifter för nyttjanderätter till radiospektrum eller för rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom vilka används för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter, varvid avgifterna ska säkerställa en optimal användning av de resurserna. Medlemsstaterna ska säkerställa att avgifterna är sakligt motiverade, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella till det avsedda syftet, och att de tar hänsyn till de allmänna målen för detta direktiv.
2. Vad gäller nyttjanderätter till radiospektrum ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att tillämpliga avgifter fastställs på en nivå som säkerställer effektiv tilldelning och användning av radiospektrum, bland annat genom att
- a) fastställa acceptpriser som minimiavgifter för nyttjanderätter till radiospektrum genom att ta hänsyn till nyttjanderätternas värde vid eventuella alternativa användningar,
  - b) ta hänsyn till kostnader som uppkommer till följd av villkor som är knutna till nyttjanderätterna, och
  - c) i största möjliga utsträckning tillämpa betalningsvillkor som är kopplade till radiospektrumets faktiska tillgänglighet för användning.

KAPITEL II

Tillträde till mark

Artikel 43

Ledningsrätter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att en behörig myndighet som överväger en ansökan om beviljande av rättigheter
  - att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom för ett företag som godkänts för tillhandahållande av allmänna elektroniska kommunikationsnät, eller
  - att installera faciliteter på, över eller under offentlig egendom för ett företag som godkänts för att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät till andra än allmänheten,
- a) fattar beslut på grundval av enkla, effektiva, transparenta och allmänt tillgängliga förfaranden som tillämpas utan diskriminering och utan dröjsmål, och i alla händelser fattar sitt beslut inom sex månader efter ansökan, utom vid expropriation, och
- b) följer principerna om insyn och icke-diskriminering när den knyter villkor till sådana rättigheter.

De förfaranden som avses i leden a och b får variera beroende på om sökanden tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller inte.

2. I fall där offentliga eller lokala myndigheter har äganderätt till eller kontroll över företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska medlemsstaterna säkerställa att det råder en ändamålsenlig strukturell separation mellan den verksamhet som har ansvar för beviljande av de rättigheter som avses i punkt 1 och de verksamheter som har samband med ägande eller kontroll.

Artikel 44

Samlokalisering och gemensamt nyttjande av nätelement och tillhörande faciliteter för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät

1. När en operatör har utövat rättigheten enligt nationell rätt att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom, eller utnyttjat ett förfarande för expropriering eller användning av egendom, får behöriga myndigheter föreskriva samlokalisering och gemensamt nyttjande av de nätelement och tillhörande faciliteter som installerats på den grunden, för att skydda miljön, folkhälsan och den allmänna säkerheten eller för att uppnå mål för fysisk planering.

Samlokalisering eller gemensamt nyttjande av installerade nätelement och faciliteter, och gemensamt nyttjande av egendom, får föreskrivas endast efter en skälig tid av offentlig samråd under vilket alla berörda parter ska ges tillfälle att framföra sina synpunkter och endast inom de särskilda områden där sådant gemensamt utnyttjande anses vara nödvändigt för att målen i första stycket ska kunna uppnås. Behöriga myndigheter får föreskriva gemensamt nyttjande av sådana faciliteter eller sådan egendom, inbegripet mark, byggnader, ingångar till byggnader, ledningar i byggnader, master, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, kanalisation, rör, inspektionsbrunnar och kopplingskåp eller föreskriva åtgärder som underlättar samordning av offentliga arbeten. När det är nödvändigt får en medlemsstat utse en nationell regleringsmyndighet eller annan behörig myndighet för en eller flera av följande uppgifter:

- a) Samordna det förfarande som föreskrivs i denna artikel.
- b) Fungera som central informationspunkt.

c) Fastställa regler för fördelning av kostnaderna för gemensamt nyttjande av faciliteter eller egendom och för samordning av bygg- och anläggningsarbeten.

2. De åtgärder som vidtas av en behörig myndighet i enlighet med denna artikel ska vara objektiva, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella. I tillämpliga fall ska dessa åtgärder genomföras i samarbete med de nationella regleringsmyndigheterna.

KAPITEL III

Tillträde till radiospektrum

Avsnitt 1

Auktorisationer

Artikel 45

Förvaltning av radiospektrum

1. Med vederbörlig hänsyn till att radiospektrum är en kollektiv nytthet av stort socialt, kulturellt och ekonomiskt värde ska medlemsstaterna säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inom sitt territorium i enlighet med artiklarna 3 och 4. De ska säkerställa att behöriga myndigheters allokering av, utfärdande av allmänna auktorisationer för och beviljande av individuella nyttjanderätter till radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster grundas på objektiva, transparenta, konkurrensfrämjande, icke-diskriminerande och proportionella kriterier.

Vid tillämpningen av denna artikel ska medlemsstaterna respektera relevanta internationella avtal, inbegripet Internationella telekommunikationsunionens (ITU) radioreglemente och andra avtal som antagits inom ramen för ITU och som är tillämpliga på radiospektrum, däribland det avtal som ingicks vid den regionala radiokommunikationskonferensen 2006, och får ta hänsyn till allmänintresset.

2. Medlemsstaterna ska verka för en harmonisering av användningen av radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inom unionen, i linje med behovet av en ändamålsenlig och effektiv användning och för att uppnå konsumentfördelar som konkurrens, stordriftsfördelar och interoperabilitet för nät och tjänster. Medlemsstaterna ska i detta sammanhang agera i enlighet med artikel 4 i detta direktiv och med beslut nr 676/2002/EG genom att bland annat

- a) eftersträva trådlös bredbandstäckning av sitt nationella territorium och av sin befolkning med hög kvalitet och hastighet, samt täckning av viktiga nationella och europeiska transportvägar, inbegripet det transeuropeiska transportnät som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013⁽¹⁾,
- b) underlätta en snabb utveckling i unionen av nya trådlösa kommunikationstekniker och tillämpningar, inbegripet, där det är lämpligt, i en sektorsövergripande strategi,
- c) säkerställa förutsebarhet och konsekvens vid beviljande, förnyelse, ändring, begränsning och återkallande av nyttjanderätter till radiospektrum för att främja långsiktiga investeringar,
- d) säkerställa att gränsöverskridande eller nationell skadlig störning förhindras i enlighet med artiklarna 28 respektive 46, och vidta lämpliga förebyggande och avhjälpande åtgärder i detta syfte,
- e) främja delad användning av radiospektrum mellan liknande och/eller olika radiospektrumanvändningar i enlighet med konkurrensrätten,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 av den 11 december 2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU (EUT L 348, 20.12.2013, s. 1).

- f) tillämpa det mest lämpliga och minst betungande auktorisationssystemet i enlighet med artikel 46 på ett sätt som maximerar flexibiliteten, delningen och effektiviteten vid användning av radiospektrum,
- g) tillämpa regler för beviljande, överlåtelse, förnyelse, ändring och återkallande av nyttjanderätter till radiospektrum som fastställs på ett tydligt och transparent sätt i syfte att garantera rättslig säkerhet, konsekvens och förutsebarhet,
- h) eftersträva konsekvens och förutsebarhet inom hela unionen i fråga om hur auktorisation ges till användning av radiospektrum för att skydda folkhälsan med beaktande av rekommendation 1999/519/EG.

Vid tillämpning av första stycket och i samband med utarbetande av tekniska genomförandeåtgärder för ett frekvensband enligt beslut nr 676/2002/EG, får kommissionen begära att RSPG utfärdar ett yttrande med rekommendation om de lämpligaste ordningarna för att auktorisera användningen av radiospektrum i det bandet eller delar av det. När så är lämpligt, och med största möjliga hänsyn till ett sådant yttrande, får kommissionen anta en rekommendation i syfte att främja ett enhetligt tillvägagångssätt i unionen vad gäller auktorisationsordningarna för användningen av det bandet.

Om kommissionen överväger att anta åtgärder i enlighet med artikel 39.1, 39.4, 39.5 och 39.6, får den begära ett yttrande från RSPG när det gäller konsekvenserna av alla sådana standarder eller specifikationer för samordningen av, harmoniseringen av och tillgången till radiospektrum. Kommissionen ska i största möjliga utsträckning beakta yttrandet från RSPG i alla senare steg.

3. Om det nationellt eller regionalt finns bristande efterfrågan på marknaden avseende användning av ett harmoniserat frekvensband får medlemsstaterna tillåta en alternativ användning av hela eller delar av det bandet, inbegripet den befintliga användningen, i enlighet med punkterna 4 och 5 i denna artikel, under förutsättning att

- a) konstaterandet av bristande efterfrågan på marknaden avseende användning ett sådant band bygger på ett offentligt samråd i linje med artikel 23, inbegripet en framåtblickande bedömning av efterfrågan på marknaden,
- b) sådan alternativ användning inte hindrar eller försvårar tillgången till eller användningen av ett sådant band i andra medlemsstater, och
- c) den berörda medlemsstaten tar vederbörlig hänsyn till den långsiktiga tillgången till eller användningen av ett sådant band i unionen och till stordriftsfördelarna vad gäller utrustning till följd av användningen av det harmoniserade radiospektrumet i unionen.

Alla beslut om att i undantagsfall tillåta alternativ användning ska vara föremål för regelbunden översyn och ska under alla förhållanden omgående ses över vid vederbörligt motiverad begäran av en potentiell användare till den behöriga myndigheten att använda bandet i enlighet med den tekniska genomförandeåtgärden. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen och de övriga medlemsstaterna om det beslut som fattats, med tillhörande motivering, samt om resultatet av eventuella översyner.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av andra stycket ska medlemsstaterna säkerställa att alla former av teknik som används för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster kan användas i det radiospektrum som förklarats tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster i deras nationella frekvensfördelningsplaner i enlighet med unionsrätten.

Medlemsstaterna får dock fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar för de former av teknik för radionät eller trådlös kommunikation som används för elektroniska kommunikationstjänster när det är nödvändigt för att

- a) undvika skadlig störning,
- b) skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält, med största möjliga beaktande av rekommendation 1999/519/EG,

- c) säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet,
- d) säkerställa maximalt med delad användning av radiospektrum,
- e) garantera en effektiv användning av radiospektrum, eller
- f) säkerställa ett mål av allmänt intresse i enlighet med punkt 5.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av andra stycket ska medlemsstaterna säkerställa att alla typer av elektroniska kommunikationstjänster kan tillhandahållas i det radiospektrum som förklarats tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster i deras nationella frekvensfördelningsplan i enlighet med unionsrätten. Medlemsstater kan dock fastställa proportionella och icke-diskriminerande begränsningar för de typer av elektroniska kommunikationstjänster som ska tillhandahållas, inbegripet, när det är nödvändigt, för att uppfylla en bestämmelse enligt ITU:s radioreglemente.

Åtgärder som kräver att en elektronisk kommunikationstjänst tillhandahålls inom ett specifikt band som är tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster ska vara berättigade med hänsyn till säkerställandet av ett mål av allmänt intresse, såsom det fastställs av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten, inbegripet men inte begränsat till

- a) säkerhet för människors liv,
- b) främjande av social, regional eller territoriell sammanhållning,
- c) undvikande av ineffektiv användning av radiospektrum, eller
- d) främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, exempelvis tillhandahållande av radio- och tv-tjänster.

En åtgärd som förbjuder att andra elektroniska kommunikationstjänster tillhandahålls inom ett specifikt band får endast införas där detta är motiverat för att säkerställa tjänster för säkerhet för människors liv. Medlemsstaterna får i undantagsfall också utvidga en sådan åtgärd i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse såsom de fastställs av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten.

6. Medlemsstaterna ska regelbundet se över behovet av de begränsningar som anges i punkterna 4 och 5 och ska offentliggöra resultatet av dessa översyner.

7. Begränsningar som fastställs före den 25 maj 2011 ska uppfylla kraven i punkterna 4 och 5 senast den 20 december 2018.

Artikel 46

Auktorisation av användning av radiospektrum

1. Medlemsstaterna ska underlätta användningen av radiospektrum, inbegripet delad användning, enligt allmänna auktorisationer och begränsa beviljandet av individuella nyttjanderätter till radiospektrum till situationer där sådana rättigheter är nödvändiga för att maximera den effektiva användningen mot bakgrund av efterfrågan och med beaktande av de kriterier som anges i andra stycket. I alla andra fall ska de fastställa villkoren för användningen av radiospektrum i en allmän auktorisation.

I detta syfte ska medlemsstaterna fatta beslut om den lämpligaste metoden för auktorisation av användning av radiospektrum, med beaktande av

- a) det berörda radiospektrumets särskilda egenskaper,
- b) behovet av att tillhandahålla skydd mot skadlig störning,
- c) utvecklingen av tillförlitliga villkor för radiospektrumdelning, där det är lämpligt,
- d) behovet av att säkerställa kommunikationens eller tjänsternas tekniska kvalitet,

- e) mål av allmänt intresse såsom de fastställs av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten,
- f) behovet av att säkra en effektiv användning av radiospektrum.

När medlemsstater överväger om de ska utfärda allmänna auktorisationer eller bevilja individuella nyttjanderätter till harmoniserat radiospektrum, med beaktande av tekniska genomförandeåtgärder som antagits i enlighet med artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG, ska de sträva efter att minimera problem med skadlig störning, inbegripet i fall med delad användning av radiospektrum på grundval av en kombination av allmän auktorisation och individuella nyttjanderätter.

När så är lämpligt ska medlemsstaterna överväga möjligheten att auktorisera användningen av radiospektrum baserat på en kombination av allmän auktorisation och individuella nyttjanderätter, med beaktande av de sannolika konsekvenserna för konkurrens, innovation och marknadsinträde av olika kombinationer av allmänna auktorisationer och individuella nyttjanderätter och av successiva övergångar från en kategori till en annan.

Medlemsstaterna ska sträva efter att minimera begränsningarna av användningen av radiospektrum genom att i lämplig grad beakta tekniska lösningar för hantering av skadlig störning, så att metoden för auktorisation blir så lite betungande som möjligt.

2. När ett beslut fattas enligt punkt 1 i syfte att underlätta delad användning av radiospektrum, ska de behöriga myndigheterna säkerställa att villkoren för delad användning av radiospektrum är tydligt fastställda. Sådana villkor ska underlätta effektiv användning av radiospektrum samt konkurrens och innovation.

Artikel 47

Villkor förbundna med individuella nyttjanderätter till radiospektrum

1. Behöriga myndigheter ska koppla villkor till individuella nyttjanderätter till radiospektrum i enlighet med artikel 13.1 på ett sådant sätt att man säkerställer att radiospektrumet används optimalt och på det mest ändamålsenliga och effektiva sättet. Före tilldelning eller förnyelse av sådana rättigheter ska de tydligt fastställa alla sådana villkor, inbegripet den användningsgrad som krävs och möjligheten att uppfylla kravet genom handel eller uthyrning för att säkerställa genomförandet av dessa villkor i enlighet med artikel 30. Villkor som är knutna till förnyelse av nyttjanderätter till radiospektrum får inte leda till otillbörliga fördelar för befintliga innehavare av dessa rättigheter.

Sådana villkor ska specificera tillämpliga parametrar, inbegripet en eventuell tidsfrist inom vilken rättigheterna till användning ska utövas, vilka – om de inte uppfylls – skulle ge den behöriga myndigheten rätt att återkalla nyttjanderätten eller vidta andra åtgärder.

Behöriga myndigheter ska, i god tid och på ett transparent sätt, samråda med och informera berörda parter om de villkor som är knutna till individuella nyttjanderätter innan de införs. De ska på förhand fastställa kriterierna för bedömning av uppfyllandet av dessa villkor samt på ett transparent sätt informera berörda parter om de kriterierna.

2. När behöriga myndigheter knyter villkor till individuella nyttjanderätter till radiospektrum, får de, särskilt i syfte att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum eller att främja förbättrad täckning, föreskriva följande möjligheter:

- a) dela passiv eller aktiv infrastruktur som är beroende av radiospektrum, eller radiospektrum,
- b) kommersiella avtal om roamingtjänstillträde,

- c) gemensam uppbyggnad av infrastruktur för tillhandahållande av nät eller tjänster som är beroende av radiospektrumanvändning.

Behöriga myndigheter får inte förhindra delad användning av radiospektrum på de villkor som är knutna till nyttjanderätterna till radiospektrum. Företags genomförande av villkor som är knutna till nyttjanderätter enligt denna punkt ska fortsätta att omfattas av konkurrensrätten.

Avsnitt 2

Nyttjanderätter

Artikel 48

Beviljande av individuella nyttjanderätter till radiospektrum

1. I fall då det är nödvändigt att bevilja individuella nyttjanderätter till radiospektrum ska medlemsstaterna på begäran bevilja företag sådana rättigheter för tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster enligt den allmänna auktorisation som avses i artikel 12, om inte annat följer av artikel 13, artikel 21.1 c eller artikel 55 eller av andra bestämmelser som ska säkerställa att dessa resurser används på ett effektivt sätt i enlighet med detta direktiv.
2. Utan att det påverkar de särskilda kriterier och förfaranden som medlemsstaterna antagit för att bevilja individuella nyttjanderätter till radiospektrum för tillhandahållare av innehåll i radio- och tv-sändningar för att verka för mål av allmänt intresse i enlighet med unionsrätten, ska de individuella nyttjanderätterna till radiospektrum beviljas genom öppna, objektiva, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella förfaranden med god insyn och i enlighet med bestämmelserna i artikel 45.
3. Ett undantag från kravet på öppna förfaranden kan tillämpas om det krävs att man beviljar tillhandahållarna av innehållstjänster för radio- eller tv-sändning individuella nyttjanderätter till radiospektrum för att uppnå ett mål av allmänt intresse som medlemsstaterna fastställt det i enlighet med unionsrätten.
4. Behöriga myndigheter ska behandla ansökningar om individuella nyttjanderätter till radiospektrum inom ramen för urvalsförfaranden enligt objektiva, transparenta, proportionella och icke-diskriminerande urvalskriterier som har fastställts i förväg och som avspeglar de villkor som ska knytas till sådana rättigheter. Behöriga myndigheter ska ha möjlighet att begära in all nödvändig information från sökande för att på grundval av dessa kriterier bedöma deras förmåga att uppfylla villkoren. Om den behöriga myndigheten kommer fram till att en sökande inte har den förmåga som krävs, ska den fatta ett vederbörligen motiverat beslut om detta.
5. När medlemsstater beviljar individuella nyttjanderätter till radiospektrum ange om nyttjanderätterna kan överlåtas eller hyras ut av rättsinnehavaren och på vilka villkor detta kan ske. Artiklarna 45 och 51 ska tillämpas.
6. Den behöriga myndigheten ska fatta, meddela och offentliggöra beslut om beviljande av individuella nyttjanderätter till radiospektrum så snart som möjligt efter mottagandet av en fullständig ansökan och, för radiospektrum som förklarats tillgängligt för elektroniska kommunikationstjänster i deras nationella frekvensfördelningsplan, inom sex veckor från samma tidpunkt. Den tidsgränsen får inte påverka tillämpningen av artikel 55.7 och eventuella tillämpliga internationella avtal om användning av radiospektrum eller positioner i omloppsbanor.

Artikel 49

Rättigheters giltighetstid

1. Om en medlemsstat godkänner användning av radiospektrum genom individuella nyttjanderätter för en viss tid ska den säkerställa att nyttjanderätten beviljas för en period som är skäligen med tanke på de mål som eftersträvas i enlighet med artikel 55.2, och i detta sammanhang beakta behovet av att säkerställa konkurrens samt, i synnerhet, ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum, och att främja innovation och effektiva investeringar, inbegripet genom att medge en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna.

2. Om medlemsstaterna beviljar individuella nyttjanderätter till radiospektrum för vilka harmoniserade villkor har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med beslut nr 676/2002/EG i syfte att göra det möjligt att använda dem för trådlösa elektroniska kommunikationstjänster för bredband (nedan kallade *trådlösa bredbandstjänster*) under en begränsad period ska de säkerställa att regleringen är förutsebar för rättsinnehavarna under en period på minst 20 år vad gäller villkoren för investering i infrastruktur som är beroende av användning av sådana radiospektrum, med beaktande av kraven i punkt 1 i denna artikel. Denna artikel är i relevanta fall tillämplig med förbehåll för eventuella ändringar av de villkor som knutits till dessa nyttjanderätter i enlighet med artikel 18.

I det syftet ska medlemsstaterna säkerställa att sådana rättigheter har en giltighetstid på minst 15 år och, om så krävs för att efterleva första stycket, inkluderar en lämplig förlängning, på de villkor som fastställs i denna punkt.

Innan nyttjanderätten beviljas ska medlemsstaterna på ett transparent sätt och för alla berörda parter tillgängliggöra de allmänna kriterierna för en förlängning av nyttjanderättens giltighetstid, som en del av de villkor som fastställs enligt artikel 55.3 och 55.6. Sådana allmänna kriterier ska avse

- a) behovet att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv användning av det berörda radiospektrumet, de mål som eftersträvas i artikel 45.2 a och b, eller behovet av att uppfylla mål av allmänt intresse vad gäller säkerställande av människors liv, allmän ordning, allmän säkerhet eller försvar, och
- b) behovet av att säkerställa en icke snedvriden konkurrens.

Senast två år innan en individuell nyttjanderätts ursprungliga giltighetstid löper ut ska den behöriga myndigheten genomföra en objektiv och framåtblickande bedömning av de allmänna kriterier som fastställts för förlängningen av den nyttjanderätts giltighetstid mot bakgrund av artikel 45.2 c. Under förutsättning att den behöriga myndigheten inte har inlett en tillsynsåtgärd till följd av bristande uppfyllande av villkoren för nyttjanderätten i enlighet med artikel 30 ska den bevilja förlängningen av nyttjanderätts giltighetstid såvida den inte konstaterar att en sådan förlängning inte skulle uppfylla de allmänna kriterier som fastställts i tredje stycket a eller b i denna punkt.

Den behöriga myndigheten ska på grundval av den bedömningen underrätta rättsinnehavaren om huruvida förlängningen av nyttjanderätts giltighetstid ska beviljas.

Om en sådan förlängning inte ska beviljas ska den behöriga myndigheten tillämpa artikel 48 för beviljande av nyttjanderätter till det specifika frekvensbandet.

Åtgärder som vidtas i enlighet med denna punkt ska vara proportionella, icke-diskriminerande och transparenta och åtföljas av en motivering.

Med avvikelse från artikel 23 ska berörda parter ha möjlighet att lämna synpunkter på utkast till åtgärder i enlighet med tredje och fjärde styckena i denna punkt inom en period på minst tre månader.

Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artiklarna 19 och 30.

Medlemsstaterna ska ta hänsyn till den mekanism som föreskrivs i denna punkt när de fastställer avgifter för nyttjanderätter.

3. I vederbörligen motiverade fall får medlemsstaterna avvika från punkt 2 i denna artikel i följande fall:

- a) I begränsade geografiska områden där tillgången till höghastighetsnät är starkt begränsad eller saknas och detta är nödvändigt för att säkerställa att målen i artikel 45.2 uppnås.
- b) För specifika kortvariga projekt.
- c) För experimentell användning.

- d) För användning av radiospektrum som, i enlighet med artikel 45.4 och 45.5, kan samexistera med trådlösa bredbandstjänster.
- e) För alternativ användning av radiospektrum i enlighet med artikel 45.3.
4. Medlemsstaterna får anpassa giltighetstider för nyttjanderätter som fastställts i denna artikel för att säkerställa att giltighetstiden för rättigheter i ett eller flera band löper ut samtidigt.

Artikel 50

Förnyelse av individuella nyttjanderätter till harmoniserat radiospektrum

1. Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter ska fatta ett beslut om förnyelse av individuella nyttjanderätter till harmoniserat radiospektrum i god tid innan rättigheternas giltighetstid löper ut, utom när möjligheten till förnyelse uttryckligen har uteslutits vid tidpunkten för tilldelningen. I detta syfte ska de myndigheterna bedöma behovet av en sådan förnyelse på eget initiativ eller på begäran av rättsinnehavaren, i det senare fallet tidigast fem år innan de berörda rättigheternas giltighetstid löper ut. Detta ska inte påverka förnyelseklausuler som är tillämpliga på befintliga rättigheter.
2. Behöriga myndigheter ska bland annat beakta följande när de fattar ett beslut enligt punkt 1 i denna artikel:
- a) Uppfylldandet av de mål som anges i artiklarna 3, 45.2 och 48.2 samt allmänpolitiska mål inom ramen för unionsrätten eller nationell rätt.
- b) Genomförandet av en teknisk genomförandeåtgärd antagen i enlighet med artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG.
- c) Översynen av tillämpningen av de villkor som är knutna till den berörda rättigheten.
- d) Behovet av att främja, eller undvika all snedvridning av, konkurrensen i linje med artikel 52.
- e) Behovet av att effektivisera användningen av radiospektrum mot bakgrund av teknikens eller marknadens utveckling.
- f) Behovet av att undvika allvarliga störningar i tillhandahållandet av tjänster.
3. Behöriga myndigheter ska, när de överväger en eventuell förnyelse av individuella nyttjanderätter till harmoniserat radiospektrum för vilket antalet nyttjanderätter är begränsat i enlighet med punkt 2 i denna artikel, genomföra ett öppet, transparent och icke-diskriminerande förfarande, och de ska bland annat
- a) ge alla berörda parter tillfälle att framföra sina synpunkter via ett offentligt samråd i enlighet med artikel 23, och
- b) tydligt ange skälen för en sådan eventuell förnyelse.
- När de beslutar huruvida nyttjanderätterna ska förnyas eller ett nytt urvalsförfarande ska anordnas för att bevilja nyttjanderätterna i enlighet med artikel 55 ska nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter beakta alla tecken, som framkommer genom samrådet enligt första stycket i denna punkt, på efterfrågan på marknaden från andra företag än de som innehar nyttjanderätter till radiospektrum i det berörda bandet.
4. Ett beslut att förnya de individuella nyttjanderätterna till harmoniserat radiospektrum får åtföljas av en översyn av de avgifter samt de övriga villkor som är förbundna därmed. I förekommande fall får de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter justera avgifterna för nyttjanderätterna i enlighet med artikel 42.

Artikel 51

Överlåtelse eller uthyrning av individuella nyttjanderätter till radiospektrum

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag får överlåta eller hyra ut individuella nyttjanderätter till radiospektrum till andra företag.

Medlemsstaterna får besluta att denna punkt inte ska tillämpas om företagets individuella nyttjanderätt till radiospektrum ursprungligen beviljades utan kostnad eller tilldelades för rundradio.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett företags avsikt att överlåta eller hyra ut nyttjanderätter till radiospektrum och den faktiska överlåtelsen av dessa anmäls i enlighet med nationella förfaranden till den behöriga myndigheten och att de offentliggörs. I fall då radiospektrum är harmoniserat ska sådan överensstämma med den harmoniserade användningen.

3. Medlemsstaterna ska tillåta överlåtelse eller uthyrning av nyttjanderätter till radiospektrum om de villkor som ursprungligen var knutna till nyttjanderätterna bibehålls. Utan att det påverkar behovet av att säkerställa att det inte förekommer någon snedvridning av konkurrensen, i synnerhet i enlighet med artikel 52, ska medlemsstaterna

- a) se till att överlåtelse och uthyrning omfattas av ett förfarande som är så lite betungande som möjligt,
- b) inte neka uthyrning av nyttjanderätter till radiospektrum om uthyraren åtar sig att förbli ansvarig för att uppfylla de villkor som ursprungligen var knutna till nyttjanderätterna,
- c) inte neka överlåtelsen av nyttjanderätter till radiospektrum, såvida det inte finns en tydlig risk för att den nya innehavaren inte är i stånd att uppfylla de ursprungliga villkoren för nyttjanderätten.

Alla administrativa avgifter som åläggs företag för behandlingen av en ansökan om överlåtelse eller uthyrning av nyttjanderätter till radiospektrum ska vara förenliga med artikel 16.

Första stycket a, b och c ska inte påverka medlemsstaternas behörighet när det gäller att upprätthålla efterlevnaden av de villkor som är knutna till nyttjanderätterna vid vilken tidpunkt som helst både avseende uthyraren och den som hyr, i enlighet med deras nationella lagstiftning.

Behöriga myndigheter ska underlätta överlåtelse eller uthyrning av nyttjanderätter till radiospektrum genom att pröva varje begäran om att anpassa de villkor som är knutna till rättigheten i rätt tid och genom att säkerställa att rättigheterna eller det relevanta radiospektrumet i så stor utsträckning som möjligt kan separeras eller delas upp.

Med hänsyn till eventuella överlåtelser eller uthyrningar av nyttjanderätter till radiospektrum ska behöriga myndigheter göra relevanta uppgifter om överlåtbara individuella rättigheter allmänt tillgängliga i ett standardiserat elektroniskt format när rättigheterna skapas och behålla dessa uppgifter så länge rättigheterna finns kvar.

Kommissionen får anta genomförandeåtgärder för att specificera de relevanta uppgifterna.

Dessa tekniska genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

Artikel 52

Konkurrens

1. Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ska främja effektiv konkurrens och undvika snedvridningar av konkurrensen på den inre marknaden när de fattar beslut om beviljande, ändring eller förnyelse av nyttjanderätter till radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i enlighet med detta direktiv.

2. När medlemsstater beviljar, ändrar eller förnyar nyttjanderätter till radiospektrum får deras nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter på grundval av rådgivningen från den nationella regleringsmyndigheten vidta lämpliga åtgärder såsom att

- a) begränsa den mängd frekvensband för vilken nyttjanderätter beviljas ett företag eller, i berättigade fall, knyta villkor till sådana nyttjanderätter, såsom tillhandahållande av tillträde i grossistledet, nationell eller regional roaming, i vissa band eller i vissa grupper av band med liknande egenskaper,
- b) reservera, om det är lämpligt och berättigat med hänsyn till en specifik situation på den nationella marknaden, en viss del av ett frekvensband eller en grupp av band för tilldelning till nya aktörer,
- c) vägra att bevilja nya nyttjanderätter till radiospektrum eller att tillåta ny radiospektrumanvändning i vissa band, eller knyta villkor till beviljandet av nya nyttjanderätter till radiospektrum eller till auktorisation för nya användningar av radiospektrum, för att undvika snedvridning av konkurrensen till följd av tilldelning, överlåtelse eller ackumulering av nyttjanderätter,
- d) inkludera villkor som förbjuder eller ställer villkor för överlåtelser av nyttjanderätter till radiospektrum som inte omfattas av kontroll av företagskoncentrationer på unionsnivå eller nationell nivå, om sådana överlåtelser sannolikt skulle leda till betydande skada för konkurrensen,
- e) ändra befintliga rättigheter i enlighet med detta direktiv om det är nödvändigt för att korrigera en snedvridning av konkurrensen i efterhand till följd av någon överlåtelse eller ackumulering av nyttjanderätter till radiospektrum.

Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ska, med beaktande av marknadsförhållanden och tillgängliga riktmärken, grunda sina beslut på en objektiv och framåtblickande bedömning av marknadens konkurrensvillkor, av huruvida sådana åtgärder är nödvändiga för att upprätthålla eller uppnå effektiv konkurrens och av de sannolika effekterna av sådana åtgärder på marknadsaktörers befintliga och framtida investeringar särskilt för nätuppbyggnad. De ska i detta sammanhang beakta den metod för marknadsanalys som anges i artikel 67.2.

3. Vid tillämpning av punkt 2 i denna artikel ska nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter agera i enlighet med de förfaranden som anges i artiklarna 18, 19, 23 och 35.

Avsnitt 3

Förfaranden

Artikel 53

Samordnat val av tidpunkt för tilldelningar

1. Medlemsstaterna ska samarbeta för att samordna användningen av harmoniserat radiospektrum för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i unionen med vederbörligt beaktande av de olika nationella marknadssituationerna. Detta kan inbegripa fastställandet av en eller, i förekommande fall, flera gemensamma senaste tillåtna datum för auktorisation av användning av specifikt harmoniserat radiospektrum.

2. I fall då harmoniserade villkor har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med beslut nr 676/2002/EG i syfte att göra det möjligt att använda radiospektrumet för trådlösa bredbandsnät och -tjänster ska medlemsstaterna tillåta användning av det radiospektrumet så snart som möjligt och senast 30 månader efter antagandet av den åtgärden, eller så snart som möjligt efter upphävandet av ett beslut om att tillåta alternativ användning som ett undantagsfall i enlighet med artikel 45.3 i detta direktiv. Detta påverkar inte tillämpningen av beslut (EU) 2017/899 eller kommissionens initiativträtt när det gäller att föreslå lagstifningsakter.

3. En medlemsstat får förlänga den tidsfrist som föreskrivs i punkt 2 i denna artikel med avseende på ett specifikt band
  - a) om det är motiverat med hänsyn till en begränsning av användningen av bandet som grundar sig på det mål av allmänt intresse som föreskrivs i artikel 45.5 a eller d,
  - b) i fall av olösta gränsöverskridande samordningsproblem som resulterar i skadlig störning med tredjeländer, förutsatt att den medlemsstat som påverkas har, där så är lämpligt, begärt bistånd från unionen i enlighet med artikel 28.5,
  - c) för att skydda nationell säkerhet och försvar, eller
  - d) på grund av force majeure.

Den berörda medlemsstaten ska se över en sådan förlängning minst vartannat år.

4. En medlemsstat får förlänga den tidsfrist som föreskrivs i punkt 2 med avseende på ett specifikt band i den utsträckning som krävs och upp till 30 månader
  - a) i fall av olösta gränsöverskridande samordningsproblem som resulterar i skadlig störning mellan medlemsstater, förutsatt att den medlemsstat som påverkas vidtar alla nödvändiga åtgärder i tid i enlighet med artikel 28.3 och 28.4,
  - b) om det föreligger ett behov av att och svårigheter med att säkerställa teknisk migrering av befintliga användare av bandet.
5. Vid förseningar inom ramen för punkt 3 eller 4 ska den berörda medlemsstaten i god tid informera de andra medlemsstaterna och kommissionen med angivande av skälen.

Artikel 54

Samordnat val av tidpunkt för tilldelningar för specifika 5G-band

1. Senast den 31 december 2020 ska medlemsstaterna, med avseende på markbundna system som kan tillhandahålla trådlösa bredbandstjänster, om så krävs för att underlätta utbyggnaden av 5G vidta alla lämpliga åtgärder för att
  - a) omorganisera och tillåta användning av tillräckligt stora block av bandet 3,4-3,8 GHz,
  - b) tillåta användning av åtminstone 1 GHz av bandet 24,25–27,5 GHz, under förutsättning att det finns tydliga tecken på efterfrågan på marknaden och på att det saknas betydande hinder för migrering av befintliga användare eller tömning av frekvensband.
2. Medlemsstaterna får dock förlänga den tidsfrist som fastställs i punkt 1 i denna artikel, om så är motiverat, i enlighet med artikel 45.3 eller artikel 53.2, 53.3 eller 53.4.
3. Åtgärder som vidtas i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska uppfylla de harmoniserade villkor som fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG.

Artikel 55

Förfarande för att begränsa det antal nyttjanderätter som ska beviljas till radiospektrum

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 53 ska en medlemsstat, om den anser att en nyttjanderätt till radiospektrum inte kan omfattas av en allmän auktorisation och om den överväger huruvida den ska begränsa det antal nyttjanderätter som ska beviljas till radiospektrum, bland annat
  - a) tydligt ange skälen för begränsningen av nyttjanderätterna, i synnerhet genom att fästa vederbörlig vikt vid behovet av att ge användarna så stort utbyte som möjligt och underlätta utvecklingen av konkurrens och, beroende på vad som är lämpligt, ompröva begränsningen med regelbundna intervall eller på rimlig begäran av berörda företag,

b) ge alla berörda parter, inbegripet användare och konsumenter, tillfälle att lägga fram synpunkter på alla begränsningar genom ett offentligt samråd i enlighet med artikel 23.

2. När en medlemsstat anser att antalet nyttjanderätter ska begränsas ska den tydligt fastställa och motivera de eftersträlvade målen genom ett urvalsförfarande grundat på jämförelse eller konkurrens, och om möjligt kvantifiera dem, varvid vederbörlig vikt ska fästas vid behovet av att uppfylla nationella mål och mål för den inre marknaden. De mål som medlemsstaten får fastställa i syfte att utforma det aktuella urvalsförfarandet ska, utöver att främja konkurrens, vara begränsade till ett eller flera av följande:

a) Främja täckning.

b) Säkerställa erforderlig tjänstekvalitet.

c) Främja ändamålsenlig användning av radiospektrum, bland annat genom beaktande av villkoren knutna till nyttjanderätterna och nivån på avgifterna.

d) Främja innovation och affärsutveckling.

Den nationella regleringsmyndigheten eller andra behöriga myndigheter ska tydligt fastställa urvalsförfarandet och motivera valet av detta, inbegripet eventuella preliminära faser som föregår tillträdet till urvalsförfarandet. Den ska också tydligt ange resultatet av eventuella tillhörande bedömningar av konkurrenssituationen samt den tekniska och ekonomiska situationen på marknaden och ange skäl för eventuella användningar och val av åtgärder enligt artikel 35.

3. Medlemsstaterna ska offentliggöra alla beslut om urvalsförfarandet och relaterade regler och tydligt ange skälen för beslutet. De ska också offentliggöra de villkor som ska knytas till nyttjanderätterna.

4. Efter att ha fastställt urvalsförfarandet ska medlemsstaten inbjuda till ansökningar om nyttjanderätter.

5. Om en medlemsstat konstaterar att ytterligare nyttjanderätter till radiospektrum eller en kombination av allmän auktorisation och individuella nyttjanderätter kan beviljas ska den offentliggöra detta och inleda förfarandet för beviljande av sådana rättigheter.

6. Om beviljandet av nyttjanderätter till radiospektrum måste begränsas ska medlemsstaterna bevilja sådana rättigheter på grundval av urvalskriterier och ett urvalsförfarande som är objektiva, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella. Med avseende på urvalskriterierna ska vederbörlig vikt fästas vid uppnåendet av målen och kraven i artiklarna 3, 4, 28 och 45.

7. Om urvalsförfaranden grundade på jämförelse eller konkurrens ska användas får medlemsstaterna förlänga den period på högst sex veckor som anges i artikel 48.6 med så lång tid som behövs, dock högst med åtta månader, för att säkerställa rättvisa, rimliga, öppna och transparenta förfaranden för alla berörda parter, med förbehåll för eventuella särskilda tidtabeller som upprättas i enlighet med artikel 53.

Dessa tidsfrister ska inte påverka tillämpningen av bestämmelser i tillämpliga internationella överenskommelser om användning av radiospektrum och satellitsamordning.

8. Denna artikel ska inte påverka överlåtelse av nyttjanderätter till radiospektrum enligt artikel 51.

KAPITEL III

Ibruktagande och användning av utrustning för trådlösa nät

Artikel 56

Tillgång till trådlösa lokala nät

1. Behöriga myndigheter ska tillåta tillhandahållande av tillgång via RLAN till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät samt användning av det harmoniserade radiospektrumet för detta tillhandahållande, med förbehåll endast för sådana tillämpliga villkor för användning av radiospektrum i allmän auktorisation som avses i artikel 46.1.

Om tillhandahållandet inte är en del av en ekonomisk verksamhet eller är en sidotjänst till en ekonomisk verksamhet eller en allmännyttig tjänst som inte är beroende av överföring av signaler via sådana nät, ska företag, offentliga myndigheter eller slutanvändare som tillhandahåller sådant tillträde inte omfattas av någon allmän auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster enligt artikel 12, av skyldigheter avseende slutanvändares rättigheter enligt del III avdelning II eller av skyldigheter att sammankoppla sina nät i enlighet med artikel 61.1.

2. Artikel 12 i direktiv 2000/31/EG ska tillämpas.

3. Behöriga myndigheter får inte hindra tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster från att ge allmänheten tillgång till sina nät, via trådlösa lokala nät, som kan vara belägna i en slutanvändares lokaler, under förutsättning att tillämpliga villkor för allmän auktorisation uppfylls samt att slutanvändaren lämnar sitt förhandsgodkännande.

4. Särskilt i enlighet med artikel 3.1 i förordning (EU) 2015/2120 ska behöriga myndigheter säkerställa att tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster inte ensidigt begränsar eller hindrar slutanvändare från att

a) efter eget val skaffa sig tillgång till trådlösa lokala nät som tillhandahålls av tredje part, eller

b) ömsesidigt eller mer allmänt tillåta att andra slutanvändare får tillgång till sådana tillhandahållares nät via trådlösa lokala nät, även på grundval av tredje parts initiativ som förenar olika slutanvändares trådlösa lokala nät och gör dem allmänt tillgängliga.

5. Behöriga myndigheter får inte begränsa eller hindra slutanvändare från att tillåta att andra slutanvändare får tillträde, ömsesidigt eller på annat sätt, till deras trådlösa lokala nät, inbegripet på grundval av tredje parts initiativ som förenar olika slutanvändares trådlösa lokala nät och gör dem allmänt tillgängliga.

6. Behöriga myndigheter får inte otillbörligt begränsa tillhandahållandet av tillträde för allmänheten till trådlösa lokala nät

a) från offentliga myndigheter eller på offentliga platser i närheten av lokaler där sådana offentliga myndigheter är inhysta, när tillhandahållandet är en sidotjänst till de offentliga tjänster som tillhandahålls i lokalerna,

b) genom initiativ från icke-statliga organisationer eller offentliga myndigheter för att förena och ömsesidigt eller mer allmänt göra olika slutanvändares trådlösa lokala nät tillgängliga, i tillämpliga fall inklusive trådlösa lokala nät till vilka allmänt tillträde tillhandahålls i enlighet med led a.

Artikel 57

Ibruktagande och drift av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd

1. Behöriga myndigheter får inte otillbörligt begränsa ibruktagandet av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd. Medlemsstaterna ska söka säkerställa att alla regler som styr ibruktagandet av accesspunkter med kort räckvidd är enhetliga på nationell nivå. Sådana regler ska offentliggöras innan de tillämpas.

De behöriga myndigheterna får särskilt inte kräva något enskilt stadsplaneringstillstånd eller något annat enskilt förhållningstillstånd för ibruktandet av accesspunkter med kort räckvidd som har de egenskaper som fastställs enligt punkt 2.

Genom avvikelser från andra stycket i denna punkt får behöriga myndigheter begära tillstånd för ibruktandet av accesspunkter med kort räckvidd på byggnader eller platser med ett arkitektoniskt eller historiskt värde eller med ett naturvärde som är skyddade i enlighet med nationell lag eller, om så behövs, med hänsyn till den allmänna säkerheten. Artikel 7 i direktiv 2014/61/EU ska tillämpas på beviljandet av sådana tillstånd.

2. Kommissionen ska genom genomförandeakter specificera de fysiska och tekniska egenskaperna, såsom maximal storlek, vikt och, i lämpliga fall, utstrålad effekt från accesspunkter med kort räckvidd.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

De första av sådana genomförandeakter ska antas senast den 30 juni 2020.

3. Denna artikel påverkar inte de väsentliga krav som fastställs i direktiv 2014/53/EU eller den metod för auktorisation som är tillämplig på användningen av relevant radiospektrum.

4. Medlemsstaterna ska genom att i relevanta fall tillämpa de förfaranden som antagits i enlighet med direktiv 2014/61/EU, säkerställa att operatörer får tillträde till all fysisk infrastruktur som förvaltas av nationella, regionala eller lokala offentliga myndigheter och tekniskt lämpar sig som värd för trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller som behövs för att sådana accesspunkter ska kunna förbindas med ett stamnät, bland annat väg- och gatoutrustning såsom lyktstolpar, trafikmärken, trafikljus, annonsplaceringar, buss- och spårvagnshållplatser och tunnelbanestationer. Myndigheterna ska tillgodose varje rimlig begäran om tillträde enligt rättvisa, skäliga, transparenta och icke-diskriminerande villkor, som ska medge insyn via en central informationspunkt.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av några affärsmässiga avtal får ibruktandet av accesspunkter med kort räckvidd inte omfattas av några avgifter utöver de administrativa avgifterna i enlighet med artikel 16.

Artikel 58

Tekniska föreskrifter om elektromagnetiska fält

De förfaranden som fastställs i direktiv (EU) 2015/1535 ska tillämpas på medlemsstaters utkast till åtgärder som skulle medföra andra krav på ibruktande av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd med avseende på elektromagnetiska fält än de som anges i rekommendation 1999/519/EG.

AVDELNING II

TILLTRÄDE

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser, tillträdesprinciper

Artikel 59

Allmänt ramverk för tillträde och samtrafik

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det inte förekommer några restriktioner som hindrar företag i samma medlemsstat eller i olika medlemsstater från att förhandla med varandra om avtal rörande tekniska och kommersiella lösningar för tillträde eller samtrafik, i enlighet med unionsrätten. Ett företag som begär tillträde eller samtrafik behöver inte ha auktorisation för att bedriva verksamhet i den medlemsstat där företaget begär tillträde eller samtrafik, om företaget inte tillhandahåller några tjänster och inte är nätoperatör i den medlemsstaten.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 114 får medlemsstaterna inte bibehålla rättsliga eller administrativa åtgärder enligt vilka företag, när de beviljar tillträde eller samtrafik, är skyldiga att erbjuda olika företag olika villkor för likvärdiga tjänster eller åtgärder som medför skyldigheter som inte är kopplade till de tjänster avseende tillträde eller samtrafik som faktiskt tillhandahålls utan att det påverkar de villkor som fastställs i bilaga I.

Artikel 60

Rättigheter och skyldigheter för företag

1. Operatörer av allmänna elektroniska kommunikationsnät ska ha rätt och, när så begärs av andra företag som har rätt till det i enlighet med artikel 15, skyldighet att förhandla med varandra om samtrafik i syfte att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, så att tillhandahållandet av och interoperabilitet för tjänster kan säkerställas inom hela unionen. Operatörer ska erbjuda andra företag tillträde och samtrafik på villkor som överensstämmer med de skyldigheter som den nationella regleringsmyndigheten inför i enlighet med artiklarna 61, 62 och 68.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 21 ska medlemsstaterna kräva att företag som får del av upplysningar från ett annat företag före, under eller efter förhandlingarna om tillträde eller samtrafik endast använder dessa upplysningar för det syfte för vilket de tillhandahålls och hela tiden respekterar den sekretess som gäller för upplysningar som överförs eller lagras. Sådana företag får inte lämna vidare de mottagna upplysningarna till andra, till exempel andra avdelningar, dotterbolag eller samarbetspartner, som skulle kunna få konkurrensfördelar genom dem.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att förhandlingar via neutrala medlare ska genomföras när konkurrensförhållandena så kräver.

KAPITEL II

Tillträde och samtrafik

Artikel 61

Nationella regleringsmyndigheters och andra behöriga myndigheters befogenheter och ansvarsområden när det gäller tillträde och samtrafik

1. Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter i de fall som anges i punkt 2 första stycket b och c i denna artikel ska i enlighet med de mål som anges i artikel 3 främja och i förekommande fall säkerställa adekvat tillträde och samtrafik samt interoperabilitet för tjänster, i enlighet med det här direktivet, och därvid utföra sina ålägganden på ett sätt som främjar effektivitet, hållbar konkurrens, anläggning av nät med mycket hög kapacitet, effektiva investeringar och innovation samt medför största möjliga nytta för slutanvändarna.

De ska tillhandahålla vägledning och offentliggöra de förfaranden som är tillämpliga för beviljande av tillträde och samtrafik för att säkerställa att små och medelstora företag och operatörer med en begränsad geografisk utbredning kan dra nytta av de skyldigheter som införs.

2. Utan att det påverkar de åtgärder som kan vidtas när det gäller företag som anses ha betydande inflytande på marknaden i enlighet med artikel 68 ska de nationella regleringsmyndigheterna, eller andra behöriga myndigheter i de fall som anges i detta stycke b och c, kunna införa särskilt,

- a) skyldigheter för företag som omfattas av allmän auktorisation och som kontrollerar tillträde till slutanvändarna, i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra, bland annat, när detta är motiverat, skyldigheten att bedriva samtrafik mellan sina nät om detta inte redan sker,

- b) skyldigheter för företag som omfattas av allmän auktorisation och som kontrollerar tillträde till slutanvändarna i syfte att säkerställa interoperabilitet mellan tjänsterna, när det är motiverat och i den utsträckning som är nödvändig,
- c) när det är motiverat, skyldigheter för berörda tillhandahållare av nummerberoende interpersonella elektroniska kommunikationstjänster som har betydande täckningsgrad och användarantal på marknaden att säkerställa interoperabilitet mellan tjänster, om det finns risk för att slutanvändarna inte kan nå varandra på grund av bristande interoperabilitet mellan interpersonella kommunikationstjänster och i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra,
- d) skyldigheter för operatörer att tillhandahålla tillträde till sådana andra faciliteter som avses i bilaga II del II på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa slutanvändarnas tillgång till digitala radio- och tv-sändningar och därtill hörande tilläggstjänster som angetts av medlemsstaten.

De skyldigheter som avses i första stycket c får införas endast

- i) i den utsträckning som är nödvändig för att säkerställa interoperabilitet för interpersonella kommunikationstjänster och får inbegripa proportionella skyldigheter för tillhandahållare av dessa tjänster att offentliggöra och godkänna myndigheters och andra tillhandahållares användning, ändring och omfördelning av relevant information, eller att tillämpa och genomföra standarder eller specifikationer som förtecknas i artikel 39.1 eller eventuella andra relevanta europeiska eller internationella standarder,
- ii) om kommissionen, efter samråd med Berec och med största möjliga beaktande av dess yttrande, har konstaterat att det i hela unionen eller inom minst tre medlemsstater finns en avsevärd risk för att slutanvändare inte kan nå varandra och har antagit genomförandebestämmelser som anger arten och omfattningen av eventuella skyldigheter som får införas.

De genomförandeåtgärder som anges i andra stycket ii ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

3. I synnerhet, och utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2, får nationella regleringsmyndigheter införa skyldigheter att, efter rimlig begäran, bevilja tillträde till ledningar och kablar och tillhörande faciliteter inuti byggnader eller fram till den första koncentrations- eller distributionspunkten som fastställts av den nationella regleringsmyndigheten, om denna punkt är belägen utanför byggnaden. Om det är motiverat på grund av att parallell anläggning av sådana nätelement skulle vara ekonomiskt ineffektiv eller fysiskt ogenomförbar får sådana skyldigheter införas för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller för ägarna till sådana ledningar och kablar om företagen inte är tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät. Införda tillträdesvillkor får inbegripa särskilda regler för tillträde till sådana nätelement och tillhörande faciliteter och tjänster, för insyn och icke-diskriminering och för fördelning av kostnaderna för tillträde, vilka i förekommande fall ska justeras för att ta hänsyn till riskfaktorer.

Om en nationell regleringsmyndighet, i förekommande fall med beaktande av skyldigheter som följer av relevanta marknadsanalyser, kommer fram till att skyldigheter införda i enlighet med första stycket inte är tillräckliga för att åtgärda stora och icke tillfälliga ekonomiska eller fysiska hinder mot parallell anläggning som ligger bakom en befintlig eller framväxande marknadssituation som i betydande omfattning begränsar resultat för slutanvändarna som står sig i konkurrens får den utvidga införandet av sådana tillträdesskyldigheter, på rättvisa och rimliga villkor, bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten, till en punkt som den avgör är den punkt närmast slutanvändarna som kan hysa ett tillräckligt antal slutanvändaranslutningar för att vara kommersiellt hållbart för en effektiv tillträdessökande. Den nationella regleringsmyndigheten ska ta största möjliga hänsyn till relevanta riktlinjer från Berec vid fastställandet av omfattningen på en utvidgning bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten. Nationella regleringsmyndigheter får införa aktiva eller virtuella tillträdesskyldigheter om det är berättigat av tekniska eller ekonomiska skäl.

Nationella regleringsmyndigheter får inte införa skyldigheter för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät i enlighet med andra stycket om de fastställer att

- a) tillhandahållaren har de egenskaper som förtecknas i artikel 80.1 och tillgängliggör en hållbar och likvärdig alternativ lösning för att nå slutanvändare genom att erbjuda tillträde till ett nätverk med mycket hög kapacitet till alla företag, på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor; nationella regleringsmyndigheter får utvidga det undantaget till andra tillhandahållare som erbjuder tillträde till nät med mycket hög kapacitet på rättvisa, icke-diskriminerande och rimliga villkor, eller
- b) införandet av skyldigheter skulle äventyra den ekonomiska eller finansiella hållbarheten för anläggningen av ett nytt nät, särskilt i små lokala projekt.

Med avvikelse från tredje stycket a får nationella regleringsmyndigheter införa skyldigheter för tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät som uppfyller kriterierna i led a om det berörda nätet finansieras med offentliga medel.

Senast den 21 december 2020 ska Berec offentliggöra riktlinjer för att främja en konsekvent tillämpning av denna punkt genom att ange de relevanta kriterierna för fastställande av

- a) den första koncentrations- eller distributionspunkten,
- b) den punkt bortom den första koncentrations- eller distributionspunkten som kan hysa ett tillräckligt antal slutanvändaranslutningar för att göra det möjligt för ett effektivt företag att övervinna de betydande hinder mot parallell anläggning som identifierats,
- c) vilka anläggningar av nät som kan anses vara nya,
- d) vilka projekt som kan anses vara små, och
- e) vilka ekonomiska eller fysiska hinder mot parallell anläggning som är stora och icke tillfälliga.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har befogenhet att ålägga företag som tillhandahåller eller är auktoriserade att tillhandahålla elektroniska kommunikationsnät skyldigheter avseende gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur eller skyldigheter att ingå tillträdesavtal om lokaliserad roaming, i båda fallen om det är direkt nödvändigt för det lokala tillhandahållandet av tjänster som är beroende av radiospektrumanvändning, i enlighet med unionsrätten, och förutsatt att ingen hållbar och likvärdig alternativ lösning för tillträde till slutanvändare görs tillgänglig för alla företag på rättvisa och rimliga villkor. De behöriga myndigheterna får ålägga sådana skyldigheter enbart om denna möjlighet tydligt fastställs vid beviljandet av nyttjanderätten till radiospektrum, och det är motiverat på den grunden att den marknadsdrivna anläggningen av infrastruktur som kan användas för att tillhandahålla tjänster eller nät som är beroende av radiospektrumanvändning, på området som omfattas av sådana skyldigheter, är föremål för oöverstigliga ekonomiska eller fysiska hinder och tillträdet till tjänster eller nät därför är starkt begränsat eller saknas. I de fall tillträde och gemensamt nyttjande av passiv infrastruktur inte räcker för att åtgärda situationen får de nationella regleringsmyndigheterna införa skyldigheter om gemensamt nyttjande av aktiv infrastruktur.

Behöriga myndigheter ska beakta följande:

- a) Behovet av att maximera konnektiviteten i hela unionen längs viktiga transportvägar och i särskilda territoriella områden, och möjligheten att avsevärt öka utbudet och höja tjänsternas kvalitet för slutanvändare.
- b) Effektiv användning av radiospektrum.
- c) Den tekniska genomförbarheten i fråga om gemensamt nyttjande och därmed förbundna villkor.

- d) Konkurrenssituationen på infrastruktur- respektive tjänstenivå.
- e) Teknisk innovation.
- f) Det helt avgörande behovet av att understödja världens incitament att anlägga infrastrukturen från första början.

Vid tvistlösning får behöriga myndigheter, bland annat, ålägga de som gynnas av skyldigheten om gemensamt nyttjande eller tillträdesskyldigheten en skyldighet att dela användningen av radiospektrum med infrastrukturvärden i det aktuella området.

5. Skyldigheter och villkor som införs i enlighet med punkterna 1– 4 i denna artikel ska vara objektiva, transparenta, proportionella och icke-diskriminerande, och de ska tillämpas i enlighet med förfarandena i artiklarna 23, 32 och 33. De nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter som har infört sådana skyldigheter och villkor ska bedöma resultaten av dessa senast fem år efter antagandet av den föregående åtgärd som antagits avseende samma företag och bedöma huruvida det skulle vara lämpligt att återkalla eller ändra dem mot bakgrund av ändrade förhållanden. De myndigheterna ska informera om resultatet av sin bedömning i enlighet med de förfaranden som avses i artiklarna 23, 32 och 33.

6. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 i denna artikel ska medlemsstaterna säkerställa att den nationella regleringsmyndigheten har befogenhet att ingripa på eget initiativ, när detta är motiverat för att säkerställa de politiska mål som anges i artikel 3, i enlighet med detta direktiv och i synnerhet med de förfaranden som avses i artiklarna 23 och 32.

7. För att främja ett konsekvent fastställande av var nätanslutningspunkter är belägna ska Berec, senast den 21 juni 2020, efter att ha samrått med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen, anta riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt för identifiering av nätanslutningspunkten i olika nättopologier. Nationella regleringsmyndigheter ska i största möjliga utsträckning beakta dessa riktlinjer när de fastställer var nätanslutningspunkter är belägna.

Artikel 62

System för villkorad tillgång och andra faciliteter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de villkor som fastställs i del I i bilaga II tillämpas när det gäller villkorad tillgång till digitala radio- och tv-sändningar till tittare och lyssnare inom unionen, oavsett överföringssätt.
2. Om en nationell regleringsmyndighet efter en marknadsanalys utförd i enlighet med artikel 67.1 finner att ett eller flera företag inte har ett betydande inflytande på den relevanta marknaden får den ändra eller upphäva villkoren för de företagen i enlighet med förfarandena i artiklarna 23 och 32 endast i den utsträckning som
  - a) slutanvändarnas tillgång till radio- och tv-sändningar samt sändningskanaler och -tjänster, som anges i enlighet med artikel 114, inte påverkas negativt av sådana ändringar eller upphävanden, och
  - b) förutsättningarna för effektiv konkurrens på följande marknader inte skulle påverkas negativt av sådana ändringar eller upphävanden:
    - i) Digitala tv- och radiosändningstjänster till slutkund.
    - ii) System för villkorad tillgång och andra tillhörande faciliteter.

De parter som påverkas av sådana ändringar eller upphävanden av villkor ska ges en lämplig tidsfrist.

3. De villkor som tillämpas i enlighet med denna artikel ska inte påverka medlemsstaternas möjlighet att införa skyldigheter när det gäller utformningen av EPG:er och liknande listnings- och navigeringsfaciliteter.

4. Trots punkt 1 i denna artikel får medlemsstaterna tillåta sina nationella regleringsmyndigheter att, så snart som möjligt efter den 20 december 2018 och regelbundet därefter, se över de villkor som tillämpas enligt denna artikel genom att utföra en marknadsanalys enligt artikel 67.1 för att bedöma om de villkor som tillämpas ska bibehållas, ändras eller upphävas.

KAPITEL III

Marknadsanalys och betydande inflytande på marknaden

Artikel 63

Företag med betydande inflytande på marknaden

1. I de fall där nationella regleringsmyndigheter i enlighet med kraven i detta direktiv ska avgöra huruvida företag har ett betydande inflytande på marknaden i enlighet med förfarandet i artikel 67, ska punkt 2 i den här artikeln tillämpas.

2. Ett företag ska anses ha ett betydande inflytande på marknaden om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning som är likvärdig med dominans, närmare bestämt en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna.

De nationella regleringsmyndigheterna ska särskilt, när de bedömer om två eller flera företag tillsammans har en dominerande ställning på en viss marknad, agera i enlighet med unionsrätten och ta största möjliga hänsyn till de riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden som ska offentliggöras av kommissionen enligt artikel 64.

3. Om ett företag har ett betydande inflytande på en specifik marknad kan det också anses ha ett betydande inflytande på en närliggande marknad när sambanden mellan de två marknaderna tillåter att inflytandet på den specifika marknaden överförs till den närliggande marknaden, varigenom företagets inflytande på marknaden stärks. Åtgärder som syftar till att förhindra en sådan överföring av marknadsinflytande får följaktligen tillämpas på den närliggande marknaden enligt artiklarna 69, 70, 71 och 74.

Artikel 64

Förfarande för identifiering och fastställande av marknader

1. Efter offentligt samråd, inbegripet med de nationella regleringsmyndigheterna, och med största möjliga beaktande av Berces yttrande ska kommissionen anta en rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader (nedan kallad *rekommendationen*). Rekommendationen ska det anges vilka produkt- och tjänstemarknader inom sektorn för elektronisk kommunikation som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa regleringsskyldigheter enligt detta direktiv, utan att det påverkar marknader som i vissa fall kan komma att avgränsas med stöd av konkurrensrätten. Kommissionen ska avgränsa marknaderna i enlighet med konkurrensrättsliga principer.

Kommissionen ska inkludera produkt- och tjänstemarknader i rekommendationen om den efter att ha observerat övergripande trender i unionen konstaterar att samtliga tre kriterier i artikel 67.1 är uppfyllda.

Kommissionen ska se över rekommendationen senast den 21 december 2020 och därefter regelbundet.

2. Efter samråd med Berec ska kommissionen offentliggöra riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden (nedan kallade *riktlinjerna för betydande inflytande på marknaden*), vilka ska överensstämma med relevanta konkurrensrättsliga principer. Riktlinjerna för betydande inflytande på marknaden ska innehålla vägledning till de nationella regleringsmyndigheterna om den specifika tillämpningen av begreppet betydande inflytande på marknaden i samband med förhandsreglering av marknader för elektronisk kommunikation, med beaktande av de tre kriterierna i artikel 67.1.

3. De nationella regleringsmyndigheterna ska, med största möjliga beaktande av rekommendationen och riktlinjerna för betydande inflytande på marknaden, avgränsa relevanta marknader i enlighet med de nationella förhållandena, i synnerhet relevanta geografiska marknader inom deras territorium, genom att bland annat beakta graden av infrastrukturkonkurrens inom dessa områden, i överensstämmelse med konkurrensrättsliga principer. De nationella regleringsmyndigheterna ska i relevanta fall även beakta resultaten av den geografiska kartläggning som genomförts i enlighet med artikel 22.1. De ska följa förfarandena i artiklarna 23 och 32 innan de avgränsar de marknader som avviker från dem som identifierats i rekommendationen.

Artikel 65

Förfarande för fastställande av gränsöverskridande marknader

1. Om kommissionen eller minst två berörda nationella regleringsmyndigheter överlämnar en motiverad begäran med stöddokumentation ska Berec genomföra en analys av en potentiell gränsöverskridande marknad. Efter att ha samrått med berörda parter och med största möjliga beaktande av den analys som Berec har utfört, får kommissionen anta beslut om fastställande av gränsöverskridande marknader i enlighet med konkurrensrättsliga principer och med största möjliga beaktande av rekommendationen och de riktlinjer för betydande inflytande på marknaden som antagits i enlighet med artikel 64.

2. För de gränsöverskridande marknader som ska fastställas i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska de berörda nationella regleringsmyndigheterna gemensamt genomföra marknadsanalysen med största möjliga beaktande av riktlinjerna för betydande inflytande på marknaden samt gemensamt besluta om huruvida de regleringsskyldigheter som anges i artikel 67.4 ska införas, behållas, ändras eller upphävas. De berörda nationella regleringsmyndigheterna ska gemensamt till kommissionen anmäla sina utkast till åtgärder avseende marknadsanalysen och eventuella regleringsskyldigheter enligt artiklarna 32 och 33.

Två eller flera nationella regleringsmyndigheter får också gemensamt anmäla sina utkast till åtgärder avseende marknadsanalys och eventuella regleringsskyldigheter i frånvaro av gränsöverskridande marknader, när de anser att marknadsförhållandena inom deras respektive jurisdiktioner är tillräckligt homogena.

Artikel 66

Förfarande för fastställande av gränsöverskridande efterfrågan

1. Berec ska genomföra en analys av gränsöverskridande efterfrågan från slutanvändare avseende produkter och tjänster som tillhandahålls inom unionen på en eller flera av de marknader som anges i rekommendationen, om Berec tar emot en motiverad begäran med stöddokumentation från kommissionen eller från minst två av de berörda nationella regleringsmyndigheterna som tyder på att det finns ett allvarligt efterfrågeproblem som måste lösas. Berec får också genomföra en sådan analys om Berec från marknadsaktörer mottar en motiverad begäran med tillräcklig stöddokumentation och anser att det finns ett allvarligt efterfrågeproblem som måste lösas. Berecs analys påverkar inte eventuella slutsatser om gränsöverskridande marknader i enlighet med artikel 65.1 eller nationella regleringsmyndigheters slutsatser om nationella eller subnationella geografiska marknader i enlighet med artikel 64.3.

Analysen av gränsöverskridande efterfrågan från slutanvändare får inbegripa produkter och tjänster som tillhandahålls på produkt- eller tjänstemarknader som har definierats på olika sätt av en eller flera nationella regleringsmyndigheter med beaktande av nationella förhållanden, förutsatt att dessa produkter och tjänster är utbytbara mot de produkter och tjänster som tillhandahålls på en av de marknader som anges i rekommendationen.

2. Om Berec anser att gränsöverskridande efterfrågan från slutanvändare föreligger, är betydande och inte i tillräcklig utsträckning möts genom utbud på kommersiell eller reglerad grund ska Berec, efter samråd med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen, utfärda riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt avseende hur de nationella regleringsmyndigheterna kan möta den konstaterade gränsöverskridande efterfrågan, inklusive, när så är lämpligt, när de inför korrigeringsåtgärder i enlighet med artikel 68. De nationella regleringsmyndigheterna ska i största möjliga utsträckning beakta dessa riktlinjer när de utför sina regleringsuppgifter inom sin jurisdiktion. Dessa riktlinjer får utgöra grunden för interoperabilitet för tillträdesprodukter i grossistledet över hela unionen och får ge vägledning för harmoniseringen av de tekniska specifikationerna av tillträdesprodukter i grossistledet som kan möta sådan konstaterad gränsöverskridande efterfrågan.

Artikel 67

Förfarande för marknadsanalys

1. De nationella regleringsmyndigheterna ska avgöra om en relevant marknad som definierats i enlighet med artikel 64.3 är sådan att den kan motivera införandet av de regleringsskyldigheter som anges i detta direktiv. Medlemsstaterna ska säkerställa att en analys, när så är lämpligt, genomförs i samarbete med de nationella konkurrensmyndigheterna. De nationella regleringsmyndigheterna ska i största möjliga utsträckning beakta riktlinjerna för betydande inflytande på marknaden och ska följa de förfaranden som avses i artiklarna 23 och 32 när de genomför sådana analyser.

En marknad kan anses motivera införandet av regleringsskyldigheter som anges i detta direktiv om samtliga följande kriterier är uppfyllda:

- a) Det finns stora och icke tillfälliga strukturella, rättsliga eller regulatoriska hinder för marknadsinträde.
- b) Det finns en marknadsstruktur som inte tenderar att utvecklas i riktning mot effektiv konkurrens inom den tillämpliga tidshorisonten, med beaktande av situationen i fråga om infrastrukturbaserad konkurrens och andra förutsättningar för konkurrens bakom hindren för marknadsinträde.
- c) Enbart konkurrensrätt kan inte i tillräcklig grad avhjälpa det eller de aktuella marknadsmisslyckandena.

När en nationell regleringsmyndighet genomför en analys av en marknad som anges i rekommendationen ska den anse att andra stycket a, b och c har uppfyllts, såvida inte den nationella regleringsmyndigheten konstaterar att ett eller flera av dessa kriterier inte är uppfyllda under de specifika nationella omständigheterna.

2. Om en nationell regleringsmyndighet genomför den analys som krävs enligt punkt 1 ska den beakta utvecklingen ur ett framåtblickande perspektiv i frånvaro av reglering som införts på grundval av denna artikel på den relevanta marknaden, och med beaktande av samtliga följande omständigheter:

- a) Marknadsutveckling som påverkar sannolikheten för att den relevanta marknaden ska tendera att utvecklas i riktning mot effektiv konkurrens.
- b) Allt relevant konkurrensstryck, på grossist- och slutkundsnivå, oberoende av om källorna till sådant konkurrensstryck anses vara elektroniska kommunikationsnät, elektroniska kommunikationstjänster eller andra typer av tjänster eller tillämpningar som är jämförbara ur slutanvändarens perspektiv, och oberoende av om sådant konkurrensstryck är en del av den relevanta marknaden.
- c) Andra typer av reglering eller åtgärder som införts och som påverkar den relevanta marknaden eller de närliggande slutkundsmarknaderna under hela den relevanta perioden, inbegripet, men inte begränsat till, skyldigheter som införts i enlighet med artiklarna 44, 60 och 61.
- d) Reglering som införts på andra relevanta marknader på grundval av denna artikel.

3. I de fall då en nationell regleringsmyndighet konstaterar att en relevant marknad inte motiverar införandet av regleringsskyldigheter i enlighet med förfarandet i punkterna 1 och 2 i denna artikel, eller om villkoren i punkt 4 i denna artikel inte är uppfyllda, får den inte införa eller bibehålla någon specifik regleringsskyldighet i enlighet med artikel 68. Om det redan finns sektorspecifika regleringsskyldigheter som införts i enlighet med artikel 68, ska den upphäva sådana skyldigheter som ålagts företag på den relevanta marknaden.

Nationella regleringsmyndigheter ska säkerställa att parter som berörs av ett sådant upphävande av skyldigheter ges en lämplig övergångsperiod, som fastställs genom en avvägning mellan behovet av att säkerställa en hållbar övergång för dem som drar nytta av dessa skyldigheter och slutanvändare, behovet av att säkerställa slutanvändarnas valmöjligheter och behovet av att säkerställa att regleringen inte fortsätter längre än vad som är nödvändigt. Vid fastställandet av en sådan övergångsperiod får nationella regleringsmyndigheter fastställa särskilda villkor och övergångsperioder med hänsyn till befintliga tillträdesavtal.

4. Om en nationell regleringsmyndighet fastslår att införandet av regleringsskyldigheter i enlighet med punkterna 1 och 2 i denna artikel är motiverat på en relevant marknad, ska den identifiera alla företag som enskilt eller tillsammans med andra har ett betydande inflytande på den relevanta marknaden i enlighet med artikel 63. Den nationella regleringsmyndigheten ska ålägga dessa företag lämpliga specifika regleringsskyldigheter i enlighet med artikel 68 eller bibehålla eller ändra sådana skyldigheter om de redan existerar om den anser att utfallet för slutanvändarna inte i tillräcklig grad skulle stå sig i konkurrens utan sådana skyldigheter.

5. Åtgärder som vidtas i enlighet med punkterna 3 och 4 i denna artikel ska omfattas av förfarandena i artiklarna 23 och 32. De nationella regleringsmyndigheterna ska göra en analys av de relevanta marknaderna och anmäla motsvarande förslag till åtgärder i enlighet med artikel 32

a) inom fem år från antagandet av en tidigare åtgärd om den nationella regleringsmyndigheten har fastställt den relevanta marknaden och fastställt vilka företag som har betydande inflytande på marknaden; denna femårsperiod får undantagsvis förlängas med upp till ett år om den nationella regleringsmyndigheten har delgett kommissionen ett motiverat förslag till förlängning senast fyra månader före utgången av femårsperioden, och kommissionen inte har gjort några invändningar senast en månad före förlängningens början,

b) inom tre år från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader, för marknader som inte tidigare anmälts till kommissionen, eller

c) inom tre år efter anslutningen, för medlemsstater som nyligen anslutit sig till unionen.

6. Om en nationell regleringsmyndighet anser att den eventuellt inte kommer att kunna slutföra eller inte har slutfört den analys av en relevant marknad som anges i rekommendationen inom den tidsfrist som fastställs i punkt 5 i denna artikel ska Berec på begäran bistå den berörda nationella regleringsmyndigheten med att slutföra analysen av den specifika marknaden och de särskilda skyldigheter som ska införas. Med detta bistånd ska den berörda nationella regleringsmyndigheten inom sex månader före utgången av den tidsfrist som anges i punkt 5 i denna artikel meddela kommissionen om förslaget till åtgärd i enlighet med artikel 32.

KAPITEL IV

Korrigeringsåtgärder avseende tillträde för företag med betydande inflytande på marknaden

Artikel 68

Införande, ändring eller upphävande av skyldigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna har befogenhet att införa de skyldigheter som anges i artiklarna 69–74 och 76–81.

2. Om ett företag efter en marknadsanalys som utförts i enlighet med artikel 67 anses ha betydande inflytande på en specifik marknad, ska de nationella regleringsmyndigheterna, beroende på vad som är lämpligt, införa någon av de skyldigheter som anges i artiklarna 69–74, 76 och 80. I enlighet med proportionalitetsprincipen ska en nationell regleringsmyndighet välja det minst ingripande sättet att åtgärda de problem som identifierats i marknadsanalysen.

3. Nationella regleringsmyndigheter ska införa de skyldigheter som anges i artiklarna 69–74, 76 och 80 enbart för företag som anses ha betydande inflytande på marknaden i enlighet med punkt 2 i denna artikel, utan att detta påverkar tillämpningen av

a) artiklarna 61 och 62,

b) artiklarna 44 och 17 i detta direktiv, villkor 7 i del D i bilaga I såsom de ska tillämpas enligt artikel 13.1 i detta direktiv, artiklarna 97 och 106 i detta direktiv och de relevanta bestämmelserna i direktiv 2002/58/EG som innehåller skyldigheter för andra företag än sådana som anses ha ett betydande inflytande på marknaden, eller

c) behovet av att fullfölja internationella åtaganden,

Under exceptionella omständigheter ska en nationell regleringsmyndighet, när den avser att, för företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden, införa andra skyldigheter avseende tillträde eller samtrafik än de som anges i artiklarna 69–74, 76 och 80, lämna en begäran om detta till kommissionen.

Kommissionen ska, efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs yttrande, genom genomförandeakter anta beslut som tillåter eller förhindrar den nationella regleringsmyndigheten att vidta sådana åtgärder.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 118.3.

4. Skyldigheter som införs i enlighet med denna artikel ska

a) grundas på arten av det problem som en nationell regleringsmyndighet har identifierat i sin marknadsanalys, om lämpligt med beaktande av gränsöverskridande efterfrågan som identifierats enligt artikel 66,

b) vara proportionella, om möjligt med beaktande av kostnader och fördelar,

c) vara motiverade mot bakgrund av målen i artikel 3, och

d) åläggas efter samråd i enlighet med artiklarna 23 och 32.

5. När det gäller det behov av att fullfölja internationella åtaganden so avses i punkt 3 i denna artikel ska de nationella regleringsmyndigheterna till kommissionen anmäla beslut om att införa, ändra eller upphäva skyldigheter för företag, i enlighet med förfarandet i artikel 32.

6. Nationella regleringsmyndigheter ska beakta följderna av ny marknadsutveckling, exempelvis med hänsyn till affärsavtal, inbegripet saminvesteringsavtal, som påverkar konkurrensdynamiken.

Om denna utveckling inte är tillräckligt betydelsefull för att motivera en ny marknadsanalys i enlighet med artikel 67, ska den nationella regleringsmyndigheten utan dröjsmål bedöma om det är nödvändigt att se över de skyldigheter som ålagts företaget som anses ha betydande inflytande på marknaden och ändra tidigare beslut, inbegripet genom att återkalla skyldigheter eller införa nya skyldigheter, i syfte att säkerställa att sådana skyldigheter fortfarande uppfyller villkoren i punkt 4 i den här artikeln. Sådana ändringar ska införas endast efter samråd i enlighet med artiklarna 23 och 32.

Artikel 69

Skyldigheter avseende insyn

1. Nationella regleringsmyndigheter får i enlighet med artikel 68 införa skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik eller tillträde som innebär att företag ska offentliggöra vissa uppgifter, till exempel uppgifter om redovisning, priser, tekniska specifikationer, nåtegenskaper och deras förväntade utveckling, samt villkor för tillhandahållande och användning, inklusive villkor som ändrar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer, särskilt med avseende på migrering från tidigare generations infrastruktur, om sådana villkor tillåts av medlemsstaterna i enlighet med unionsrätten.

2. I synnerhet när ett företag omfattas av skyldigheter avseende icke-diskriminering får de nationella regleringsmyndigheterna lägga det företaget att offentliggöra ett referenserbjudande som ska vara tillräckligt specificerat för att säkerställa att andra företag inte tvingas betala för faciliteter som inte är nödvändiga för den begärda tjänsten. Erbjudandet ska innehålla en beskrivning av de berörda erbjudanden som redovisas uppdelade på olika komponenter i enlighet med marknadens behov, samt därmed förbundna villkor, inbegripet prissättning. De nationella regleringsmyndigheterna får bland annat införa ändringar i referenserbjudanden för att ge effekt åt skyldigheter som införs enligt detta direktiv.

3. De nationella regleringsmyndigheterna får specificera exakt vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade de ska vara samt på vilket sätt de ska offentliggöras.

4. Senast den 21 december 2019, i syfte att bidra till en enhetlig tillämpning av insynsskyldigheter, ska Berec, efter att ha samrått med berörda parter och i nära samarbete med kommissionen, utfärda riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande och därefter se över dem när det är nödvändigt för att anpassa dem till teknisk utveckling och marknadsutveckling. Vid tillhandahållandet av sådana minimikriterier ska Berec sträva efter att uppfylla målen i artikel 3 samt ta hänsyn till behoven hos dem som drar nytta av tillträdesskyldigheterna och hos slutanvändare som är verksamma i mer än en medlemsstat samt till alla riktlinjer från Berec i vilka gränsöverskridande efterfrågan identifieras i enlighet med artikel 66 och till alla därmed sammanhängande kommissionsbeslut.

Utan hinder av vad som sägs i punkt 3 i denna artikel ska de nationella regleringsmyndigheterna, i de fall ett företag har skyldigheter enligt artikel 72 eller 73 med avseende på grossisttillträde till nätinфраstruktur, säkerställa att ett referenserbjudande offentliggörs med största möjliga beaktande av Berecs riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande och att nyckeltal för prestanda anges, där det är relevant, och motsvarande servicenivåer, samt noga övervaka och säkerställa att de efterlevs. De nationella regleringsmyndigheterna får dessutom, när så krävs, på förhand fastställa tillhörande straffavgifter i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

Artikel 70

Skyldigheter avseende icke-diskriminering

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 68 införa skyldigheter avseende icke-diskriminering när det gäller samtrafik eller tillträde.

2. Skyldigheter avseende icke-diskriminering ska särskilt säkerställa att företaget under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor för andra tillhandahållare av likvärdiga tjänster, samt att företaget erbjuder tjänster och information till andra på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för företagets egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster. Nationella regleringsmyndigheter får lägga företaget skyldigheter att leverera tillträdesprodukter och tillträdestjänster till alla företag, inbegripet det egna företaget, med samma leveranstider och på samma villkor, inklusive pris- och servicenivåer, samt med hjälp av samma system och förfaranden, i syfte att säkerställa likvärdigt tillträde.

Artikel 71

Skyldigheter avseende särredovisning

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 68 införa skyldigheter avseende särredovisning när det gäller specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik eller tillträde.

En nationell regleringsmyndighet får särskilt ålägga ett vertikalt integrerat företag att ge insyn i sina grossistpriser och sina priser vid intern försäljning, bland annat för att säkerställa efterlevnad om det finns en skyldighet avseende icke-diskriminering enligt artikel 70 eller, om så är nödvändigt, för att förhindra oskälig korssubventionering. De nationella regleringsmyndigheterna får ange vilket format och vilken redovisningsmetod som ska användas.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 20 ska de nationella regleringsmyndigheterna, för att underlätta kontrollen av att skyldigheterna avseende insyn och icke-diskriminering efterlevs, ha befogenhet att kräva att redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från tredje part tillhandahålls på begäran. De nationella regleringsmyndigheterna får offentliggöra uppgifter som bidrar till en öppen marknad med fungerande konkurrens, med beaktande av unionsregler och nationella regler om affärshemligheter.

Artikel 72

Tillträde till anläggningsinfrastruktur

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 68 införa skyldigheter för företag att tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till och användning av anläggningsinfrastruktur, inbegripet, men inte begränsat till, byggnader eller ingångar till byggnader, ledningar i byggnader inklusive fastighetsnät, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, stolpar, master, kanalisation, rör, tillsynsbrunnar, inspektionsbrunnar och kopplingskåp, i situationer där den nationella regleringsmyndigheten efter att ha beaktat marknadsanalysen kommer fram till att nekat tillträde, eller tillträde som ges på orimliga villkor som ger en liknande verkan, skulle hindra uppkomsten av en marknad med hållbar konkurrens och att det inte skulle ligga i slutanvändarnas intresse.

2. Nationella regleringsmyndigheter får införa skyldigheter för ett företag att tillhandahålla tillträde i enlighet med denna artikel, oberoende av om de tillgångar som påverkas av skyldigheten utgör en del av den relevanta marknaden enligt marknadsanalysen, förutsatt att skyldigheten är nödvändig för att uppnå, och står i proportion till, målen i artikel 3.

Artikel 73

Skyldigheter avseende tillträde till och användning av specifika nätelement och tillhörande faciliteter

1. Nationella regleringsmyndigheter får, i enlighet med artikel 68, införa skyldigheter för företag att tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till och användning av specifika nätelement och tillhörande faciliteter, i situationer då de nationella regleringsmyndigheterna anser att ett nekat tillträde eller orimliga villkor som ger liknande verkan skulle hindra uppkomsten av en hållbar konkurrens på slutkundsmarknaden och att det inte skulle ligga i slutanvändarnas intresse.

Nationella regleringsmyndigheter får ålägga företag bland annat att

- a) bevilja tredje part tillträde till och användning av specifika fysiska nätelement och tillhörande faciliteter, beroende på vad som är lämpligt, inklusive separat tillträde till accessnät och delaccessnät,
- b) bevilja tredje part tillträde till specifika aktiva eller virtuella nätelement och nättjänster,
- c) förhandla med god vilja med företag som begär tillträde,
- d) inte upphäva ett redan beviljat tillträde till faciliteter,

- e) erbjuda specificerade tjänster i grossistledet för återförsäljning av tredje part,
- f) bevilja öppet tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för interoperabilitet för tjänster eller virtuella nättjänster,
- g) erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter,
- h) erbjuda specifika tjänster som är nödvändiga för att säkerställa interoperabilitet för tjänster ända fram till slutanvändarna, eller roaming i mobilnät,
- i) erbjuda tillträde till driftstödsystem eller liknande mjukvarusystem som krävs för att säkerställa sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
- j) förbinda nät eller nätfaciliteter,
- k) erbjuda tillträde till tillhörande tjänster, såsom identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster.

De nationella regleringsmyndigheterna får förena dessa skyldigheter med villkor om rättvis behandling, rimlighet och läglighet.

2. När de nationella regleringsmyndigheterna överväger lämpligheten i att införa någon av de möjliga specifika skyldigheter som avses i punkt 1 i denna artikel och i synnerhet när de i enlighet med proportionalitetsprincipen bedömer om och hur sådana skyldigheter ska införas, ska de analysera huruvida andra former av tillträde till resurser i grossistledet, antingen på samma marknad eller på en närliggande grossistmarknad, skulle vara tillräckliga för att avhjälpa det identifierade problemet i slutanvändarnas intresse. Bedömningen ska inbegripa kommersiella tillträdeserbjudanden, reglerat tillträde enligt artikel 61, eller befintligt eller planerat reglerat tillträde till andra resurser i grossistledet enligt denna artikel. Nationella regleringsmyndigheter ska särskilt beakta följande faktorer:

- a) Den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av konkurrerande faciliteter i ljuset av marknadsutvecklingen, med beaktande av arten och typen av samtrafik eller tillträde, bland annat bärkraften för andra tillträdesalternativ i tidigare led, såsom tillträde till kanalisering.
- b) Hur den förväntade tekniska utvecklingen kommer att påverka nätens utformning och förvaltning.
- c) Behovet av att säkerställa teknikneutralitet för att möjliggöra för parterna att utforma och förvalta sina egna nät.
- d) Möjligheten att tillhandahålla det erbjudna tillträdet med tanke på den tillgängliga kapaciteten.
- e) Den ursprungliga investeringen för ägaren till faciliteten, med beaktande av varje offentlig investering och de risker som investeringen medför med särskilt beaktande av investeringar i och risknivåer förknippade med nät med mycket hög kapacitet.
- f) Behovet av att värna om konkurrensen på lång sikt, särskilt vad gäller ekonomiskt effektiv infrastruktur baserad konkurrens och innovativa affärsmodeller som stöder hållbar konkurrens, till exempel sådana som bygger på saminvestering i nät.
- g) Alla berörda immateriella rättigheter, när så är lämpligt.
- h) Tillhandahållande av alleuropeiska tjänster.

Om en nationell regleringsmyndighet i enlighet med artikel 68 överväger att införa skyldigheter på grundval av artikel 72 eller den här artikeln, ska den undersöka om införande av skyldigheter enbart i enlighet med artikel 72 skulle vara ett proportionellt sätt att främja konkurrens och slutanvändarens intressen.

3. När ett företag åläggs skyldigheter att tillhandahålla tillträde i enlighet med denna artikel, får de nationella regleringsmyndigheterna föreskriva tekniska eller operativa villkor för tillhandahållaren eller den som ges sådant tillträde om det är nödvändigt för att säkerställa normal drift av nätet. Skyldigheter att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer ska vara förenliga med de standarder och specifikationer som fastställts i enlighet med artikel 39.

Artikel 74

Skyldigheter avseende priskontroll och kostnadsredovisning

1. En nationell regleringsmyndighet får i enlighet med artikel 68 införa skyldigheter som rör kostnadstäckning och priskontroll, inbegripet skyldigheter att tillämpa kostnadsorienterad prissättning och kostnadsredovisningssystem, för vissa specifika typer av samtrafik eller tillträde, i situationer då en marknadsanalys visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att det berörda företaget kan ta ut överpriser eller tillämpa marginalklämning till skada för slutanvändarna.

När nationella regleringsmyndigheter avgör om skyldigheter avseende priskontroll skulle vara lämpliga ska de ta hänsyn till behovet av att främja konkurrens och slutanvändares långsiktiga intressen med avseende på anläggningen och användningen av nästa generations nät, i synnerhet nät med mycket hög kapacitet. För att uppmuntra företagen till investeringar, bland annat i nästa generations nät, ska de nationella regleringsmyndigheterna i synnerhet ta hänsyn till den investering som gjorts av företaget. Om de nationella regleringsmyndigheterna anser att skyldigheter avseende priskontroll är lämpliga ska de medge företaget en rimlig avkastning på sysselsatt kapital, med beaktande av eventuella risker som är specifika för ett visst nytt nätinvesteringsprojekt.

Nationella regleringsmyndigheter ska överväga att inte införa eller bibehålla skyldigheter enligt denna artikel om de konstaterar att det finns en påvisbar återhållande effekt på slutkundspriset och att alla skyldigheter som ålagts i enlighet med artiklarna 69–73, inbegripet i synnerhet eventuella ekonomiska replikerbarhetstest som införts enligt artikel 70, säkerställer ett effektivt och icke-diskriminerande tillträde.

När nationella regleringsmyndigheter bedömer att det är lämpligt att införa priskontrollskyldigheter för tillträde till befintliga nätelement ska de också ta hänsyn till fördelarna med förutsebara och stabila grossistpriser när det gäller att säkerställa ett effektivt marknadsinträde och tillräckliga incitament för alla företag att anlägga nya och förbättrade nät.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska säkerställa att varje metod för kostnadstäckning eller för prissättning som föreskrivs bidrar till att främja anläggningen av nya och förbättrade nät, effektivitet och hållbar konkurrens samt ger största möjliga hållbara nytta för slutanvändarna. I detta avseende får de nationella regleringsmyndigheterna även beakta priserna på jämförbara marknader med fungerande konkurrens.

3. Om ett företag ålagts en skyldighet att kostnadsorientera sin prissättning, ska bevisbördan för att avgifterna härleds ur kostnaderna, inklusive en rimlig avkastning på investerat kapital, åligger det berörda företaget. För att beräkna kostnaden för att tillhandahålla tjänster på ett effektivt sätt får de nationella regleringsmyndigheterna använda andra metoder för kostnadsredovisning än de som företaget använder. De nationella regleringsmyndigheterna får ålägga ett företag att fullt ut motivera sina priser och, när så är lämpligt, kräva att priserna justeras.

4. Om det krävs att ett kostnadsredovisningssystem införs för att möjliggöra priskontroll, ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att en beskrivning av kostnadsredovisningssystemet görs tillgänglig för allmänheten av vilken åtminstone kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen framgår. Ett kvalificerat oberoende organ ska kontrollera att kostnadsredovisningssystemet efterlevs och årligen offentliggöra en redogörelse för efterlevnaden.

Artikel 75

Termineringstaxor

1. Senast den 31 december 2020 ska kommissionen, efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs yttrande, anta en delegerad akt i enlighet med artikel 117 som kompletterar detta direktiv genom att fastställa en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät och en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i fasta nät (tillsammans kallade *unionsomfattande termineringstaxor för röstsamtal*), vilka åläggs varje tillhandahållare av röstsamtalstermineringstjänster i mobila eller fasta nät i någon medlemsstat.

Kommissionen ska i detta syfte

- a) följa de principer, kriterier och parametrar som anges i bilaga III,
- b) när den för första gången fastställer de unionsomfattande termineringstaxorna för röstsamtal, ta hänsyn till det viktade genomsnittet av effektiva kostnader i fasta och mobila nät som fastställts i enlighet med principerna i bilaga III som tillämpas i hela unionen; de unionsomfattande termineringstaxorna för röstsamtal får i den första delegerade akten inte överstiga den högsta taxan av de taxor som var i kraft sex månader före antagandet av den delegerade akten i alla medlemsstater, efter eventuella nödvändiga anpassningar till exceptionella nationella omständigheter,
- c) ta hänsyn till det totala antalet slutanvändare i varje medlemsstat, för att säkerställa en korrekt viktning av de högsta termineringstaxorna samt nationella omständigheter som resulterar i betydande skillnader mellan medlemsstaterna vid fastställandet av de högsta termineringstaxorna i unionen,
- d) beakta den marknadsinformation som tillhandahålls av Berec, nationella regleringsmyndigheter eller, direkt, genom företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, och
- e) bedöma behovet av att tillåta en övergångsperiod på högst 12 månader för att möjliggöra anpassningar i medlemsstater där detta är nödvändigt på grundval av tidigare införda taxor.

2. Kommissionen ska, efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs yttrande, vart femte år se över den delegerade akt som antagits enligt denna artikel och ska vid varje sådant tillfälle, genom tillämpning av de kriterier som är förtecknade i artikel 67.1, överväga om det fortfarande är nödvändigt att fastställa unionsomfattande termineringstaxor för röstsamtal. Om kommissionen, efter sin översyn i enlighet med denna punkt, beslutar att inte införa en högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät eller för röstsamtal i fasta nät, eller att inte införa en sådan taxa för någon av dessa kategorier, får de nationella regleringsmyndigheterna genomföra marknadsanalyser av marknaderna för röstsamtalsterminering i enlighet med artikel 67 för att bedöma om det är nödvändigt att införa regleringsskyldigheter. Om en nationell regleringsmyndighet till följd av en sådan analys inför kostnadsorienterade termineringstaxor på en relevant marknad ska den följa de principer, kriterier och parametrar som anges i bilaga III och dess utkast till åtgärd ska omfattas av de förfaranden som avses i artiklarna 23, 32 och 33.

3. De nationella regleringsmyndigheterna ska noga övervaka och säkerställa att tillhandahållare av termineringstjänster för röstsamtal tillämpar de unionsomfattande termineringstaxorna för röstsamtal. De nationella regleringsmyndigheterna får när som helst kräva att en tillhandahållare av termineringstjänster för röstsamtal ska ändra taxan den tar ut av andra företag om den inte rättar sig efter den delegerade akt som avses i punkt 1. Nationella regleringsmyndigheter ska varje år rapportera till kommissionen och Berec om tillämpningen av denna artikel.

Artikel 76

Reglering av nya nätelement med mycket hög kapacitet

1. Företag som anses ha ett betydande inflytande på en eller flera relevanta marknader i enlighet med artikel 67 får erbjuda åtaganden, i enlighet med förfarandet i artikel 79 och med förbehåll för andra stycket i denna punkt, för att ge möjlighet till saminvestering i anläggningen av nät med mycket hög kapacitet som består av fiberoptiska element fram till slutanvändarnas lokaler eller basstationen, till exempel genom att erbjuda medägarskap, långsiktig riskdelning genom samfinansiering eller genom inköpsavtal som ger upphov till särskilda rättigheter av strukturell karaktär för andra tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.

När den nationella regleringsmyndigheten bedömer de åtagandena ska den särskilt avgöra om erbjudandet om saminvestering uppfyller samtliga följande villkor:

- a) Det är öppet när som helst under nätets livstid för alla tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.
- b) Det gör det möjligt för andra saminvesterare som är tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster att långsiktigt konkurrera på ett effektivt och hållbart sätt på marknader i efterföljande led där ett företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden är verksamt, på villkor som innefattar
  - i) rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor som medger tillträde till nätets hela kapacitet i den utsträckning det är föremål för saminvestering,
  - ii) flexibilitet i fråga om värdet på och tidpunkten för varje saminvesterares deltagande,
  - iii) möjlighet att öka ett sådant deltagande i framtiden, och
  - iv) ömsesidiga rättigheter beviljade av saminvesterarna efter anläggningen av den saminvesterade infrastrukturen.
- c) Det offentliggörs i god tid av företaget och, om företaget inte har de egenskaper som förtecknas i artikel 80.1, minst sex månader innan anläggningen av det nya nätet påbörjas; denna period får förlängas på grundval av nationella omständigheter.
- d) De som ansöker om tillträde men inte deltar i saminvesteringen kan från början erhålla samma kvalitet, hastighet, villkor och möjligheter att nå slutanvändare som före anläggningen, åtföljt av en mekanism för successiv anpassning, bekräftad av den nationella regleringsmyndigheten mot bakgrund av utvecklingen på berörda slutkundsmarknader, vilken bibehåller incitamenten att delta i saminvesteringen; en sådan mekanism ska säkerställa att de som ansöker om tillträde har tillträde till nätelementen med mycket hög kapacitet vid en tidpunkt och på transparenta och icke-diskriminerande villkor som på ett rättvisande sätt återspeglar de grader av risk som de respektive saminvesterarna utsätts för i olika skeden av anläggningen och tar i beaktande konkurrensituationen på slutkundsmarknader.
- e) Det överensstämmer åtminstone med kriterierna i bilaga IV och avges med ärligt uppsåt.

2. Om den nationella regleringsmyndigheten, med beaktande av resultaten av det marknadstest som utförts i enlighet med artikel 79.2, konstaterar att det erbjudna saminvestersåtagandet uppfyller villkoren i punkt 1 i den här artikeln ska den göra åtagandet bindande enligt artikel 79.3 och får inte införa några ytterligare skyldigheter enligt artikel 68 vad gäller de delar av det nya nätet med mycket hög kapacitet som är föremål för åtagandena, om minst en potentiell saminvesterare har ingått ett saminvestersavtal med det företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden.

Första stycket ska inte påverka regleringen av omständigheter som inte uppfyller villkoren i punkt 1 i denna artikel, med beaktande av resultaten av ett eventuellt marknadstest som utförts i enlighet med artikel 79.2, men som påverkar konkurrensen och beaktas vid tillämpningen av artiklarna 67 och 68.

Med avvikelse från första stycket i denna punkt får en nationell regleringsmyndighet i vederbörligen motiverade fall ålägga, bibehålla eller anpassa korrigeringsåtgärder i enlighet med artiklarna 68–74 för nya nät med mycket hög kapacitet för att åtgärda betydande konkurrensproblem på vissa marknader om den nationella regleringsmyndigheten, mot bakgrund av dessa marknaders särdrag, fastställer att de konkurrensproblemen annars inte skulle bli åtgärdade.

3. De nationella regleringsmyndigheterna ska kontinuerligt övervaka efterlevnaden av villkoren i punkt 1 och får kräva att det företag som anses ha betydande inflytande på marknaden årligen lämnar in redogörelser för efterlevnaden.

Denna artikel påverkar inte en nationell regleringsmyndighets befogenhet att fatta beslut enligt artikel 26.1 om det uppstår en tvist mellan företag i samband med ett saminvesteringsavtal som den anser uppfylla villkoren i punkt 1 i den här artikeln.

4. Efter samråd med intressenter och i nära samarbete med kommissionen ska Berec offentliggöra riktlinjer i syfte att bidra till att de nationella regleringsmyndigheterna tillämpar villkoren i punkt 1 och kriterierna i bilaga IV på ett konsekvent sätt.

Artikel 77

Funktionell separation

1. Om den nationella regleringsmyndigheten drar slutsatsen att effektiv konkurrens inte har kunnat uppnås genom att införa lämpliga skyldigheter enligt artiklarna 69–74 och att betydande och kvarstående konkurrensproblem eller marknadsmisslyckanden har fastställts med avseende på tillhandahållandet av grossisttjänster på vissa tillträdesproduktmarknader får den undantagsvis, i enlighet med artikel 68.3 andra stycket, ålägga en skyldighet för vertikalt integrerade företag att förlägga verksamhet som har anknytning till grossistleveranser av relevanta tillträdesprodukter till en oberoende operativ affärsenhet.

Denna affärsenhet ska leverera tillträdesprodukter och tillträdes tjänster till alla företag, inklusive andra affärsenheter inom moderbolaget, med samma leveranstider och på samma villkor, inbegripet när det gäller pris- och servicenivåer, samt med hjälp av samma system och förfaranden.

2. När en nationell regleringsmyndighet har för avsikt att ålägga en skyldighet om funktionell separation ska den lämna en begäran till kommissionen som omfattar

- a) bevis som motiverar den nationella regleringsmyndighetens slutsatser enligt punkt 1,
- b) en motiverad bedömning i vilken det konstateras att det saknas eller finns små utsikter till effektiv och hållbar infrastrukturbaserad konkurrens inom rimlig tid,
- c) en analys av den förväntade effekten på den nationella regleringsmyndigheten, på företaget, särskilt på personalen i det separerade företaget, och på sektorn för elektronisk kommunikation som helhet och på incitamenten att investera i denna, särskilt med beaktande av behovet att säkerställa social och territoriell sammanhållning, samt på andra intressenter, i synnerhet den förväntade effekten på konkurrensen, och alla potentiella följd effekter för konsumenterna,
- d) en analys av de skäl som motiverar att denna skyldighet skulle vara det effektivaste sättet att genomdriva åtgärder i syfte att komma till rätta med de konkurrensproblem eller marknadsmisslyckanden som fastställts.

3. Förslaget till åtgärd ska omfatta
  - a) en exakt beskrivning av separationens art och nivå, särskilt en specifikation av den separata affärsenhetens rättsliga status,
  - b) identifiering av den separata affärsenhetens tillgångar och de produkter eller tjänster som ska levereras av denna enhet,
  - c) hur företagsstyrningen är upplagd för att säkerställa personalens oberoende i den separata affärsenheten och den motsvarande incitamentsstrukturen,
  - d) regler för att säkerställa att skyldigheterna efterlevs,
  - e) regler för att säkerställa insyn i operativa förfaranden, i synnerhet gentemot andra intressenter,
  - f) ett övervakningsprogram för att säkerställa efterlevnad, inklusive en årlig rapport.

Efter kommissionens beslut i enlighet med artikel 68.3 angående förslaget till åtgärd ska den nationella regleringsmyndigheten utföra en samordnad analys av de olika marknaderna med anknytning till accessnätet i enlighet med förfarandet i artikel 67. På grundval av den analysen ska den nationella regleringsmyndigheten införa, bibehålla, ändra eller upphäva skyldigheter i enlighet med förfarandena i artiklarna 23 och 32.

4. Ett företag som ålagts funktionell separation får omfattas av de skyldigheter som anges i artiklarna 69–74 på specifika marknader på vilka det anses ha ett betydande inflytande i enlighet med artikel 67, eller av andra skyldigheter som godkänts av kommissionen enligt artikel 68.3.

Artikel 78

Frivillig separation av ett vertikalt integrerat företag

1. Företag som anses ha ett betydande inflytande på en eller flera relevanta marknader i enlighet med artikel 67 ska meddela den nationella regleringsmyndigheten minst tre månader i förväg om de avser att överföra en betydande del av eller samtliga tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk person under ett annat ägarskap eller att inrätta en separat affärsenhet i syfte att erbjuda samtliga tjänsteställhandahållare, inklusive sina egna, fullt likvärdiga tillträdesprodukter.

De företagen ska också underrätta den nationella regleringsmyndigheten om eventuella ändringar av denna avsikt samt om slutresultatet av separationsprocessen.

Sådana företag kan också erbjuda åtaganden beträffande villkor för tillträde som ska tillämpas på deras nät under en genomförandeperiod efter det att den föreslagna formen av separation har genomförts, i syfte att säkerställa ett effektivt och icke-diskriminerande tillträde för tredje part. Erbjudandet om åtaganden ska innehålla tillräckligt detaljerade uppgifter, bland annat i fråga om tidsplanen för genomförande och varaktighet, så att den nationella regleringsmyndigheten ska kunna utföra sina uppgifter i enlighet med punkt 2 i denna artikel. Sådana åtaganden får förlängas utöver den maximiperiod för marknadsöversyner som fastställs i artikel 67.5.

2. Den nationella regleringsmyndigheten ska bedöma effekten av den avsedda transaktionen, i förekommande fall tillsammans med de erbjudna åtagandena, på befintliga regleringsskyldigheter enligt detta direktiv.

För detta ändamål ska den nationella regleringsmyndigheten genomföra en analys av de olika accessnätsmarknaderna i enlighet med förfarandet i artikel 67.

Den nationella regleringsmyndigheten ska ta hänsyn till alla de åtaganden som erbjudits av företaget, med beaktande av i synnerhet målen i artikel 3. I samband med detta ska den nationella regleringsmyndigheten samråda med tredje parter i enlighet med artikel 23, och ska särskilt rikta sig till de tredje parter som direkt påverkas av den planerade transaktionen.

Den nationella regleringsmyndigheten ska på grundval av sin analys införa, bibehålla, ändra eller upphäva skyldigheter i enlighet med artiklarna 23 och 32, om så är lämpligt med tillämpning av artikel 80. Den nationella regleringsmyndigheten får i sitt beslut göra åtagandena bindande, helt eller delvis. Med avvikelse från artikel 67.5 får den nationella regleringsmyndigheten göra åtagandena bindande, helt eller delvis, för hela den period för vilken de erbjuds.

3. Utan att det påverkar artikel 80 kan den juridiskt eller operativt separata affärsenhet som anses ha ett betydande inflytande på en specifik marknad i enlighet med artikel 67 omfattas, beroende på vad som är lämpligt, av någon av de skyldigheter som anges i artiklarna 69–74 eller andra skyldigheter som godkänts av kommissionen enligt artikel 68.3 i de fall då eventuella erbjudanden om åtaganden är inte är tillräckliga för att målen i artikel 3 ska kunna uppnås.

4. Den nationella regleringsmyndigheten ska övervaka genomförandet av de åtaganden som erbjudits av företagen och som den gjort bindande i enlighet med punkt 2, och ska överväga en förlängning av dem när den ursprungliga period för vilken de ursprungligen erbjudits har löpt ut.

Artikel 79

Åtagandeförfarande

1. Företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden får erbjuda de nationella regleringsmyndigheterna åtaganden beträffande villkor för tillträde eller saminvestering, eller både och, tillämpliga på deras nät, bland annat vad gäller

- a) samarbetsöverenskommelser av betydelse för bedömningen av lämpliga och proportionella skyldigheter enligt artikel 68,
- b) saminvestering i nät med mycket hög kapacitet enligt artikel 76, eller
- c) effektivt och icke-diskriminerande tillträde för tredje part enligt artikel 78, både under en genomförandeperiod för frivillig separation av ett vertikalt integrerat företag och efter det att den föreslagna formen av separation har genomförts.

Erbjudandet om åtaganden ska vara tillräckligt detaljerat, bland annat när det gäller tidsplan och omfattning vad gäller åtagandenas genomförande och deras varaktighet, för att den nationella regleringsmyndigheten ska kunna göra sin bedömning enligt punkt 2 i denna artikel. Sådana åtaganden får förlängas utöver de perioder för utförande av marknadsanalyser som fastställs i artikel 67.5.

2. I syfte att göra en bedömning av åtaganden som ett företag erbjudit enligt punkt 1 i denna artikel ska den nationella regleringsmyndigheten, utom när det är uppenbart att sådana åtaganden inte uppfyller ett eller flera relevanta villkor eller kriterier, utföra ett marknadstest, särskilt av erbjudandets villkor, genom offentligt samråd med berörda parter, särskilt de tredje parter som påverkas direkt. Potentiella saminvesterare eller tillträdessökande får yttra sig om hur de erbjudna åtagandena överensstämmer med villkoren i artikel 68, 76 eller 78, beroende på vad som är tillämpligt, och får föreslå ändringar.

När det gäller de åtaganden som erbjuds inom ramen för denna artikel ska den nationella regleringsmyndigheten vid bedömningen av skyldigheter enligt artikel 68.4 särskilt beakta

- a) bevis för att de erbjudna åtagandena är rättvisa och rimliga,
- b) om åtagandena är öppna för alla marknadsaktörer,
- c) huruvida tillträdet är tillgängligt i god tid och på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor, inbegripet till nät med mycket hög kapacitet, innan relaterade slutkundstjänster börjar tillhandahållas, och

- d) de erbjudna åtagandenas sammantagna lämplighet för att möjliggöra hållbar konkurrens på marknader i efterföljande led och för att e underlätta gemensam anläggning och användning av nät med mycket hög kapacitet i slutanvändarnas intresse.

Med beaktande av alla åsikter som framkommit under samrådet och av hur representativa dessa åsikter är för olika berörda parter, ska den nationella regleringsmyndigheten till det företag som anses ha betydande inflytande på marknaden meddela sina preliminära slutsatser om huruvida de erbjudna åtagandena uppfyller de mål, kriterier och förfaranden som anges i denna artikel och i artikel 68, 76 eller 78, beroende på vad som är tillämpligt, samt under vilka omständigheter det skulle kunna överväga att göra åtagandena bindande. Företaget får se över sitt ursprungliga erbjudande för att ta hänsyn till den nationella regleringsmyndighetens preliminära slutsatser och i syfte att uppfylla kriterierna i denna artikel och, beroende på vad som är tillämpligt, i artikel 68, 76 eller 78.

3. Utan att det påverkar artikel 76.2 första stycket får den nationella regleringsmyndigheten fatta beslut om att göra åtagandena bindande, helt eller delvis.

Med avvikelse från artikel 67.5 får den nationella regleringsmyndigheten göra vissa eller alla åtaganden bindande för en viss period, som får vara hela den period för vilken de erbjuds, och vad gäller saminvesteringsåtaganden som gjorts bindande enligt artikel 76.2 första stycket ska den nationella regleringsmyndigheten göra dem bindande för en period på minst sju år.

Om inte annat följer av artikel 76 ska denna artikel inte påverka tillämpningen av förfarandet för marknadsanalys enligt artikel 67 och införandet av skyldigheter i enlighet med artikel 68.

Om den nationella regleringsmyndigheten gör åtaganden bindande enligt denna artikel ska den inom ramen för artikel 68 bedöma det beslutets konsekvenser för marknadsutvecklingen och lämpligheten i eventuella skyldigheter som den infört eller som den skulle ha övervägt att införa enligt den artikeln och artiklarna 69–74 i frånvaro av de åtagandena. När den nationella regleringsmyndigheten anmäler det relevanta förslaget till åtgärd enligt artikel 68 i enlighet med artikel 32 ska den bifoga beslutet om åtaganden till det anmälda förslaget till åtgärd.

4. Den nationella regleringsmyndigheten ska övervaka, utöva tillsyn över och säkerställa efterlevnaden av de åtaganden som den gjort bindande i enlighet med punkt 3 i denna artikel på samma sätt som den övervakar, utövar tillsyn över och säkerställer efterlevnaden av skyldigheter som införts enligt artikel 68 och ska överväga en förlängning av den tid för vilken de har gjorts bindande när den ursprungliga perioden löper ut. Om den nationella regleringsmyndigheten kommer fram till att ett företag inte har uppfyllt de åtaganden som gjorts bindande i enlighet med punkt 3 i denna artikel får den ålägga detta företag sanktioner i enlighet med artikel 29. Utan att det påverkar förfarandet för att säkerställa uppfyllandet av särskilda skyldigheter enligt artikel 30 får den nationella regleringsmyndigheten göra en ny bedömning av de skyldigheter som införts i enlighet med artikel 68.6.

Artikel 80

Rena grossistföretag

1. En nationell regleringsmyndighet som fastställer att ett företag som inte är närvarande på någon slutkundsmarknad för elektroniska kommunikationstjänster betydande inflytande på en eller flera grossistmarknader i enlighet med artikel 67 ska överväga om det företaget har följande egenskaper:

- a) Samtliga företag och verksamhetsenheter inom företaget, alla företag som kontrolleras men inte nödvändigtvis uteslutande ägs av samma slutliga ägare samt varje aktieägare med förmåga att utöva kontroll över företaget bedriver och avser att bedriva verksamhet uteslutande på grossistmarknader för elektroniska kommunikationstjänster och bedriver därför inte verksamhet på någon slutkundsmarknad för elektroniska kommunikationstjänster som tillhandahålls slutanvändare i unionen.
- b) Företaget är inte skyldigt att handla med något enskilt och separat företag med verksamhet i senare led som verkar på någon slutkundsmarknad för elektroniska kommunikationstjänster riktade till slutanvändare på grund av ett exklusivt avtal, eller ett avtal som i praktiken utgör ett exklusivt avtal.

2. Om den nationella regleringsmyndigheten konstaterar att de villkor som föreskrivs i punkt 1 i denna artikel är uppfyllda, får den för det företaget införa enbart skyldigheter enligt artiklarna 70 och 73 eller i fråga om rättvis och rimlig prissättning, om det är motiverat med stöd av en marknadsanalys inbegripet en framåtblickande bedömning av hur det företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden sannolikt kommer att agera.

3. Den nationella regleringsmyndigheten ska när som helst se över de skyldigheter som införts för företaget i enlighet med denna artikel om den konstaterar att de villkor som anges i punkt 1 i denna artikel inte längre är uppfyllda, och det ska tillämpa artiklarna 67–74, beroende på vad som är lämpligt. Företagen ska utan onödigt dröjsmål underrätta den nationella regleringsmyndigheten om varje ändring av omständigheterna som är relevant för punkt 1 a och b i den här artikeln.

4. Den nationella regleringsmyndigheten ska också se över de skyldigheter som införts för företaget i enlighet med denna artikel, om den på grundval av bevis angående villkor som företaget erbjuder sina kunder i efterföljande led drar slutsatsen att konkurrensproblem har uppstått eller sannolikt kommer att uppstå till skada för slutanvändarna vilket kräver att en eller flera av de skyldigheter som anges i artikel 69, 71, 72 eller 74 åläggs, eller att de skyldigheter som ålagts i enlighet med punkt 2 i den här artikeln ändras.

5. Införandet av skyldigheter och översynen av dem i enlighet med denna artikel ska genomföras i enlighet med de förfaranden som avses i artiklarna 23, 32 och 33.

Artikel 81

Migrering från tidigare generations infrastruktur

1. Företag som anses ha ett betydande inflytande på en eller flera relevanta marknader i enlighet med artikel 67 ska anmäla till den nationella regleringsmyndigheten i förväg och i god tid när de planerar att avveckla eller byta ut delar av nätet, inbegripet tidigare generations infrastruktur som krävs för att driva ett kopparnät, som omfattas av skyldigheter enligt artiklarna 68–80, med ny infrastruktur.

2. Den nationella regleringsmyndigheten ska säkerställa att avvecklings- eller utbytesförfarandet inkluderar en transparent tidsplan och transparenta villkor, bland annat en lämplig övergångstid, och fastställer tillgång till alternativa produkter av åtminstone jämförbar kvalitet som ger tillträde till den uppgraderade nätinfrastruktur som ersätter de utbytta delarna, om detta är nödvändigt för att skydda konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter.

När det gäller nätdelar som föreslås för avveckling eller utbyte får den nationella regleringsmyndigheten upphäva skyldigheterna efter att ha försäkrat sig om att den som tillhandahåller tillträdet

a) har fastställt lämpliga villkor för migreringen, vilka bland annat omfattar tillgängliggörande av en alternativ tillträdesprodukt av åtminstone jämförbar kvalitet som den som var tillgänglig vid användning av den tidigare generationens infrastruktur och som gör det möjligt för de som ansöker om tillträde att nå samma slutanvändare, och

b) har uppfyllt de villkor och förfaranden som anmälts till den nationella regleringsmyndigheten i enlighet med denna artikel.

Ett sådant upphävande ska genomföras i enlighet med de förfaranden som avses i artiklarna 23, 32 och 33.

3. Tillämpningen av denna artikel ska inte påverkas av tillgången till reglerade produkter som den nationella regleringsmyndigheten ålagt i enlighet med de förfaranden som anges i artiklarna 67 och 68 med avseende på den uppgraderade nätinfrastrukturen.

Artikel 82

Berecs riktlinjer för nät med mycket hög kapacitet

Senast den 21 december 2020 ska Berec, efter samråd med intressenter och i nära samarbete med kommissionen, utfärda riktlinjer för de kriterier som ett nät ska uppfylla för att anses vara ett nät med mycket hög kapacitet, i synnerhet i fråga om ned- och upplänksbandbredd, resiliens, felrelaterade parametrar samt fördröjning och jitter. De nationella regleringsmyndigheterna ska beakta dessa riktlinjer i största möjliga utsträckning. Berec ska uppdatera riktlinjerna senast den 31 december 2025 och därefter regelbundet.

KAPITEL V

Reglering av tjänster som riktar sig till slutkunder

Artikel 83

Reglering av tjänster som riktar sig till slutkunder

1. Medlemsstaterna får säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna inför lämpliga regleringsskyldigheter för företag som anses ha ett betydande inflytande på en viss slutkundsmarknad i enlighet med artikel 63 om

- a) en nationell regleringsmyndighet till följd av en marknadsanalys som utförts i enlighet med artikel 67 fastställer att det inte råder någon effektiv konkurrens på en viss slutkundsmarknad som identifierats i enlighet med artikel 64, och
- b) den nationella regleringsmyndigheten fastslår att skyldigheter som införs enligt artiklarna 69–74 inte skulle leda till att målen i artikel 3 uppfylls.

2. Skyldigheter som införs enligt punkt 1 i denna artikel ska grundas på det fastställda problemets art, vara proportionerliga och motiverade mot bakgrund av målen i artikel 3. Skyldigheterna kan omfatta krav enligt vilka de identifierade företagen inte får ta ut för höga priser, hindra marknadsinträde eller begränsa konkurrensen genom att praktisera underprissättning, ge otillbörligt företräde till vissa slutanvändare eller kombinera tjänsterna på ett oskäligt sätt. De nationella regleringsmyndigheterna får för sådana företag vidta lämpliga prisbegränsande åtgärder, åtgärder för att kontrollera individuella taxor eller åtgärder för att anpassa taxorna till kostnaderna eller priserna på jämförbara marknader för att skydda slutanvändarnas intressen samtidigt som en effektiv konkurrens främjas.

3. Om ett företag är föremål för reglering av taxorna till slutkunder, eller andra relevanta kontroller på slutkundsmarknaden, ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att nödvändiga och lämpliga kostnadsredovisningssystem införs. De nationella regleringsmyndigheterna får ange vilket format och vilken redovisningsmetod som ska användas. Ett kvalificerat oberoende organ ska kontrollera att kostnadsredovisningssystemet efterlevs. De nationella regleringsmyndigheterna ska säkerställa att en redogörelse för efterlevnaden offentliggörs årligen.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 85 och 88 får de nationella regleringsmyndigheterna inte tillämpa kontrollsystem för slutkundsmarknader enligt punkt 1 i den här artikeln på geografiska marknader eller slutkundsmarknader där de anser att det råder effektiv konkurrens.

DEL III
TJÄNSTER

AVDELNING I
SKYLDIGHETER ATT TILLHANDAHÅLLA SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTER

Artikel 84

Samhällsomsfattande tjänster till överkomliga priser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att samtliga konsumenter inom deras territorium har tillgång, till ett överkomligt pris med hänsyn till de specifika nationella förhållandena, till en tillgänglig adekvat internetanslutningstjänst via bredband och till talkommunikationstjänster med den kvalitet som anges inom deras territorium, inbegripet den underliggande förbindelsen, på en fast plats.
2. Dessutom får medlemsstaterna även säkerställa att de tjänster som avses i punkt 1 och som inte tillhandahålls på en fast plats erbjuds till överkomliga priser, när de anser att detta är nödvändigt för att säkerställa konsumenternas fullständiga deltagande i det sociala och ekonomiska samhällslivet.
3. Varje medlemsstat ska, mot bakgrund av nationella förhållanden och den minimibandbredd som de flesta konsumenter inom den medlemsstatens territorium har, och med hänsyn till Berecs rapport om bästa praxis, definiera den adekvata internetanslutningstjänsten via bredband vid tillämpningen av punkt 1 i syfte att säkerställa den bandbredd som krävs för deltagande i det sociala och ekonomiska samhällslivet. Den adekvata internetanslutningstjänsten via bredband ska ha kapacitet att leverera den bandbredd som behövs för att stödja åtminstone det minimiutbud av tjänster som anges i bilaga V.

Senast den 21 juni 2020 ska Berec, för att bidra till att denna artikel tillämpas konsekvent, efter samråd med intressenter och i nära samarbete med kommissionen samt med hänsyn tagen till uppgifter som finns att tillgå hos kommissionen (Eurostat), utarbeta en rapport om medlemsstaternas bästa praxis till stöd för definitionen av den adekvata internetanslutningstjänsten via bredband enligt första stycket. Den rapporten ska uppdateras regelbundet för att återspegla den tekniska utvecklingen och konsumenternas förändrade användningsmönster.

4. På begäran av en konsument får den anslutning som avses i punkt 1 och, i tillämpliga fall, i punkt 2 vara begränsad till att stödja talkommunikationstjänster.
5. Medlemsstaterna får utöka tillämpningsområdet för denna artikel till slutanvändare som är mikroföretag, små och medelstora företag samt organisationer som drivs utan vinstsyfte.

Artikel 85

Tillhandahållande av samhällsomsfattande tjänster till överkomliga priser

1. De nationella regleringsmyndigheterna ska, i samverkan med andra behöriga myndigheter, övervaka utvecklingen av och nivån på slutkundspriser som är tillgängliga på marknaden för de tjänster som anges i artikel 84.1, särskilt i förhållande till nationella priser och nationella konsumentinkomster.
2. Om medlemsstaten fastställer, mot bakgrund av nationella förhållanden, att slutkundspriserna för de tjänster som avses i artikel 84.1 inte är överkomliga på grund av att konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov hindras från att få tillgång till sådana tjänster, ska de vidta åtgärder för att säkerställa att en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och talkommunikationstjänster erbjuds till överkomliga priser för sådana konsumenter åtminstone på en fast plats.

Medlemsstaterna får i detta syfte säkerställa att stöd tillhandahålls sådana konsumenter för kommunikationssyften eller kräva att tillhandahållare av sådana tjänster erbjuder de konsumenterna olika prisalternativ eller prispaket, eller både och, som skiljer sig från dem som erbjuds under normala kommersiella villkor. För detta ändamål får medlemsstaterna kräva att sådana tillhandahållare tillämpar gemensamma taxor, inklusive geografisk utjämning, på hela territoriet.

Under exceptionella omständigheter, särskilt om införande av skyldigheter enligt andra stycket i denna punkt för alla tillhandahållare skulle leda till en påvisbar alltför stor administrativ eller ekonomisk börda för tillhandahållarna eller medlemsstaten, får en medlemsstat undantagsvis besluta att införa skyldigheten att erbjuda dessa specifika prisalternativ eller prispaket endast för utsedda företag. Artikel 86 ska gälla i tillämpliga delar då företag utses för detta ändamål. Om en medlemsstat utser företag ska den säkerställa att alla konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov kan välja mellan olika företag som erbjuder prisalternativ som tillgodoser deras behov, såvida det inte är omöjligt eller skulle medföra en alltför stor ytterligare organisatorisk eller ekonomisk börda att säkerställa en sådan valmöjlighet.

Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenter som har rätt till sådana prisalternativ eller prispaket har rätt att ingå avtal antingen med ett företag som tillhandahåller de tjänster som anges i artikel 84.1, eller med ett företag som utsetts i enlighet med denna punkt, att deras nummer fortsätter att vara tillgängligt för dem under en lämplig period och att tjänsten inte avbryts på oberättigade grunder.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som erbjuder konsumenter med låga inkomster eller särskilda sociala behov olika prisalternativ eller prispaket enligt punkt 2 informerar de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter om detaljerna i sådana erbjudanden. De nationella regleringsmyndigheterna ska, i samverkan med andra behöriga myndigheter, säkerställa att de villkor enligt vilka företag erbjuder olika prisalternativ eller prispaket enligt punkt 2 är fullt transparenta och att de offentliggörs och tillämpas i enlighet med principen om icke-diskriminering. De nationella regleringsmyndigheterna får, i samverkan med andra behöriga myndigheter, kräva att sådana prisalternativ eller prispaket ändras eller dras tillbaka.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa, med beaktande av nationella förhållanden, att stöd ges på lämpligt sätt till konsumenter med funktionsnedsättning och, när så är lämpligt, att andra särskilda åtgärder vidtas för att säkerställa att tillhörande terminalutrustning, och särskild utrustning och särskilda tjänster som förbättrar likvärdigt tillträde, vid behov inbegripet totalkonversationsjänster och samtalsförmedlande tjänster, finns tillgängliga och erbjuds till överkomliga priser.

5. Vid tillämpningen av denna artikel ska medlemsstaterna sträva efter minsta möjliga snedvridning av marknaden.

6. Medlemsstaterna får utöka tillämpningsområdet för denna artikel till att gälla för slutanvändare som är mikroföretag, små och medelstora företag samt organisationer som drivs utan vinstsyfte.

Artikel 86

Tillgång till samhällsomfattande tjänster

1. Om en medlemsstat har fastställt, med beaktande av resultaten, där sådana finns tillgängliga, av den geografiska kartläggning som ska utföras i enlighet med artikel 22.1, och eventuell ytterligare bevisning om så krävs, att tillgång på en fast plats till en adekvat internetanslutningstjänst via bredband, såsom den definieras i enlighet med artikel 84.3, och till kommunikationstjänster inte kan säkerställas under normala kommersiella villkor eller genom andra potentiella politiska verktyg på dess nationella territorium eller olika delar av detta, får den införa lämpliga skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till sådana tjänster på de relevanta delarna av dess territorium.

2. Medlemsstaterna ska besluta vilket tillvägagångssätt som är mest effektivt och lämpligt för att säkerställa tillgång på en fast plats till en adekvat internetanslutningstjänst via bredband enligt definitionen i enlighet med artikel 84.3 och till kommunikationstjänster med beaktande av principerna om objektivitet, insyn, icke-diskriminering och proportionalitet. Medlemsstaterna ska sträva efter minsta möjliga snedvridning av marknaden, särskilt vad gäller tillhandahållande av tjänster till priser eller under andra villkor som avviker från normala kommersiella villkor, samtidigt som de ska beakta allmänintresset.

3. I synnerhet, när medlemsstater beslutar att införa skyldigheter för att säkerställa slutanvändares tillgång på en fast plats till en adekvat internetanslutningstjänst via bredband enligt definitionen i enlighet med artikel 84.3 och till talkommunikationstjänster, får de utse ett eller flera företag som ska säkerställa sådan tillgång i hela det nationella territoriet. Medlemsstaterna får utse olika företag eller företagsgrupper som ska tillhandahålla en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och talkommunikationstjänster på en fast plats eller täcka olika delar av det nationella territoriet.

4. När medlemsstaterna utser företag i delar av eller hela det nationella territoriet för att säkerställa tillgång till tjänster i enlighet med punkt 3 i denna artikel ska de använda ett effektivt, objektiva, transparent och icke-diskriminerande urvalssystem, varigenom inget företag på förhand är uteslutet från möjligheten att bli utsett. Sådana metoder för att utse företag ska säkerställa att en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och talkommunikationstjänster på en fast plats tillhandahålls på ett kostnadseffektivt sätt och får användas som ett medel för att fastställa nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster i enlighet med artikel 89.

5. När ett företag som utsetts i enlighet med punkt 3 i denna artikel har för avsikt att avyttra en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap, ska den meddela den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet om detta i förväg och i god tid för att denna myndighet ska kunna bedöma effekten av den avsedda transaktionen på tillhandahållandet på en fast plats av en adekvat internetanslutningstjänst via bredband enligt definitionen i enlighet med artikel 84.3 och av talkommunikationstjänster. Den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet får införa, ändra eller upphäva särskilda skyldigheter i enlighet med artikel 13.2.

Artikel 87

Status för befintliga samhällsomfattande tjänster

Medlemsstaterna får fortsätta att säkerställa tillgång till eller överkomliga priser för andra tjänster än en adekvat internetanslutningstjänst via bredband enligt definitionen i enlighet med artikel 84.3 och talkommunikationstjänster på en fast plats som var i kraft den 20 december 2018 om behovet av sådana tjänster fastställs mot bakgrund av nationella förhållanden. När medlemsstaterna utser företag i delar av eller hela det nationella territoriet som ska tillhandahålla dessa tjänster, ska artikel 86 tillämpas. Finansieringen av dessa skyldigheter ska ske i enlighet med artikel 90.

Medlemsstaterna ska se över de skyldigheter som införts enligt denna artikel senast den 21 december 2021 och därefter vart tredje år.

Artikel 88

Kontroll av utgifter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och talkommunikationstjänster i enlighet med artiklarna 84–87, när de erbjuder faciliteter och tjänster utöver de som anges i artikel 84, fastställer villkor på ett sådant sätt att slutanvändaren inte är skyldig att betala för faciliteter eller tjänster som inte är nödvändiga eller som inte krävs för den begärda tjänsten.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av en adekvat internetanslutningstjänst via bredband och talkommunikationstjänster som avses i artikel 84 som tillhandahåller tjänster enligt artikel 85 erbjuder de särskilda faciliteter och tjänster som anges i del A i bilaga VI, beroende på vad som är tillämpligt, så att konsumenterna kan övervaka och kontrollera sina utgifter. Medlemsstaterna ska säkerställa att sådana tillhandahållare inrättar ett system för att undvika att talkommunikationstjänster eller en adekvat internetanslutningstjänst via bredband avbryts på obehöriga grunder för de konsumenterna som avses i artikel 85, inbegripet en lämplig mekanism för att kontrollera det fortsatta intresset för att använda tjänsten.

Medlemsstaterna får utöka tillämpningsområdet för denna punkt till slutanvändare som är mikroföretag, små och medelstora företag samt organisationer som drivs utan vinstsyfte.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att den behöriga myndigheten kan besluta att inte tillämpa kraven i punkt 2 i hela eller i delar av sitt nationella territorium om den behöriga myndigheten anser att det finns vidsträckt tillgång till faciliteten.

Artikel 89

Kostnad för skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

1. Om de nationella regleringsmyndigheterna anser att tillhandahållandet av en adekvat internetanslutningstjänst via bredband enligt definitionen i enlighet med artikel 84.3 och talkommunikationstjänster enligt artiklarna 84, 85 och 86 eller ett fortsatt tillhandahållande av befintliga samhällsomfattande tjänster enligt artikel 87 kan utgöra en oskälig börda för de tillhandahållare av sådana tjänster som begär ersättning, ska de nationella regleringsmyndigheterna beräkna nettokostnaderna av sådant tillhandahållande.

I detta syfte ska de nationella regleringsmyndigheterna

- a) beräkna nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster med hänsyn till eventuella marknadsfördelar för en tillhandahållare av en adekvat internetanslutningstjänst via bredband enligt definitionen i enlighet med artikel 84.3 och talkommunikationstjänster enligt artiklarna 84, 85 och 86 eller för det fortsatta tillhandahållandet av de befintliga samhällsomfattande tjänsterna enligt artikel 87, i enlighet med bilaga VII, eller
- b) använda nettokostnader för tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster som fastställts genom ett urvalssystem enligt artikel 86.4.

2. Redovisning och annan information som tjänar som grundval för beräkningen av nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt punkt 1 andra stycket a ska granskas eller verifieras av den nationella regleringsmyndigheten eller ett organ som är oberoende av de berörda parterna och har godkänts av den nationella regleringsmyndigheten. Resultatet av kostnadskalkylen och slutsatserna av revisionen ska vara tillgängliga för allmänheten.

Artikel 90

Finansiering av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster

1. Om de nationella regleringsmyndigheterna på grundval av den nettokostnadskalkyl som avses i artikel 89 konstaterar att den ekonomiska bördan blir oskälig för en tillhandahållare, ska en medlemsstat på den berörda tillhandahållarens begäran besluta att vidta någon av eller båda de följande åtgärderna:

- a) Införa ett system för att i enlighet med transparenta villkor via offentliga medel ersätta tillhandahållaren för de fastställda nettokostnaderna.
- b) Fördela nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster mellan tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

2. Om nettokostnaden fördelas i enlighet med punkt 1 b i denna artikel ska medlemsstaterna införa ett fördelningssystem som förvaltas av den nationella regleringsmyndigheten eller ett organ som är oberoende av de förmånstagare som står under den nationella regleringsmyndighetens tillsyn. Endast nettokostnaden, beräknad i enlighet med artikel 89, för de skyldigheter som fastställs i artiklarna 84–87 får finansieras.

Fördelningssystemet ska respektera principerna om insyn, minsta möjliga snedvridning av marknaden, icke-diskriminering och proportionalitet, i enlighet med principerna i bilaga VII del B. Medlemsstaterna får välja att inte kräva bidrag från företag vars nationella omsättning understiger en viss gräns.

Avgifter i samband med fördelningen av kostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska skiljas från varandra och fastställas separat för varje företag. Sådana avgifter får inte påföras eller krävas in från företag som inte tillhandahåller tjänster inom den medlemsstats territorium där fördelningssystemet har införts.

Artikel 91

Insyn

1. Om nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster ska beräknas i enlighet med artikel 89, ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att principerna för nettokostnadsberäkning, inbegripet närmare uppgifter om den metod som ska användas görs tillgängliga för allmänheten.

Om ett system för att fördela nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avses i artikel 90.2 inrättas, ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att principerna för kostnadsfördelning och kompensation av nettokostnaderna görs tillgängliga för allmänheten.

2. Med förbehåll för unionsbestämmelser och nationella bestämmelser om affärshemligheter ska de nationella regleringsmyndigheterna offentliggöra en årlig rapport med närmare uppgifter om den beräknade kostnaden för skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, med uppgift om de bidrag som har gjorts av samtliga berörda företag, inbegripet de eventuella marknadsfördelar som företagen har åtnjutit till följd av de skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som fastställs i artiklarna 84–87.

Artikel 92

Ytterligare obligatoriska tjänster

Medlemsstaterna får besluta att göra tjänster utöver dem som ingår i de skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som avses i artiklarna 84–87 allmänt tillgängliga inom det egna territoriet. Under sådana omständigheter får inte något ersättningsystem för särskilda företag införas.

AVDELNING II

NUMMERRESURSER

Artikel 93

Nummerresurser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter kontrollerar beviljandet av nyttjanderätter till alla nationella nummerresurser samt förvaltningen av de nationella nummerplanerna och att de tillhandahåller adekvata nummerresurser för tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Medlemsstaterna ska säkerställa att objektiva, transparenta och icke-diskriminerande förfaranden för beviljande av nyttjanderätter till nationella nummerresurser fastställs.

2. De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter får också bevilja andra företag än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster nyttjanderätter till nummerresurser från nationella nummerplaner, förutsatt att adekvata nummerresurser görs tillgängliga för att tillgodose nuvarande och förutsebar framtida efterfrågan. Dessa företag ska visa att de har förmåga att förvalta nummerresurserna och uppfylla alla relevanta krav som fastställs enligt artikel 94. De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter får uppskjuta ytterligare beviljande av nyttjanderätter till nummerresurser till sådana företag om det bevisas att det finns en risk för uttömning av nummerresurserna.

För att bidra till en enhetlig tillämpning av denna punkt ska Berec senast den 21 juni 2020, efter samråd med intressenter och i nära samarbete med kommissionen, anta riktlinjer om gemensamma kriterier för bedömning av förmågan att förvalta nummerresurser och om risken för uttömning av nummerresurserna.

3. De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter ska säkerställa att nationella nummerplaner och därmed förknippade förfaranden tillämpas så att alla tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och de företag som är berättigade i enlighet med punkt 2 behandlas lika. Medlemsstaterna ska särskilt säkerställa att ett företag som har beviljats nyttjanderätt till nummerresurser inte diskriminerar andra tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummerresurser som används för att ge tillträde till deras tjänster.

4. Varje medlemsstat ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter tillgängliggör en serie av icke-geografiska nummer som får användas för att tillhandahålla andra elektroniska kommunikationstjänster än interpersonella kommunikationstjänster i hela unionen, utan att det påverkar tillämpningen av förordning (EU) nr 531/2012 och artikel 97.2 i detta direktiv. När nyttjanderätter till nummerresurser har beviljats andra företag än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i enlighet med punkt 2 i den här artikeln ska denna punkt tillämpas på de specifika tjänster med avseende på vilka nyttjanderätterna har beviljats.

De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter ska säkerställa att de villkor som anges i bilaga I del E som kan vara knutna till de nyttjanderätter till nummerresurser som används för att tillhandahålla tjänster utanför den medlemsstat landskoden tillhör och deras tillämpning är lika stränga som de villkor och den tillämpning som gäller för tjänster som tillhandahålls inom den medlemsstat landskoden tillhör, i enlighet med detta direktiv. De nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter ska också i enlighet med artikel 94.6 säkerställa att tillhandahållare som använder nummerresurser tillhörande deras landskod i andra medlemsstater följer de konsumentskyddsbestämmelser och andra nationella bestämmelser om nummerresursanvändning som är tillämpliga i de medlemsstater där nummerresurserna används. Denna skyldighet påverkar inte de behöriga nationella myndigheternas genomförandebefogenheter i de medlemsstaterna.

Berec ska bistå de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter, på deras begäran, vid samordningen av deras verksamhet för att säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av nummerresurser med rätt till extraterritoriell användning inom unionen.

För att göra det lättare för de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter att övervaka efterlevnaden av kraven i denna punkt ska Berec upprätta en databas för nummerresurser med rätt till extraterritoriell användning inom unionen. I detta syfte ska de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter överlämna relevant information till Berec. När nummerresurser med rätt till extraterritoriell användning inom unionen inte beviljas av den nationella regleringsmyndigheten ska den behöriga myndigheten med ansvar för beviljande eller förvaltning av dem samråda med den nationella regleringsmyndigheten.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att prefixet 00 är det standardiserade internationella prefixet. Särskilda system för användning av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster mellan närliggande orter belägna inom olika medlemsstater får införas eller förlängas.

Medlemsstaterna får komma överens om att dela en gemensam nummerplan för alla eller vissa kategorier av nummer.

Slutanvändare som påverkas av sådana system eller överenskommelser ska ges fullständig information.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 106 ska medlemsstaterna främja over-the-air-tillhandahållande – om det är tekniskt möjligt – för att underlätta för slutanvändare att byta tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, särskilt när det är fråga om tillhandahållare och slutanvändare av maskin till maskin-tjänster.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella nummerplanerna och alla senare tillägg eller ändringar i dessa offentliggörs, med förbehåll endast för begränsningar som har ålagts med hänsyn till nationell säkerhet.

8. Medlemsstaterna ska stödja harmonisering av specifika nummer eller nummerserier inom unionen när det främjar både den inre marknadens funktion och utvecklingen av alleuropeiska tjänster. För att komma till rätta med gränsöverskridande eller alleuropeisk efterfrågan på nummerresurser som inte möts ska kommissionen, där så krävs och efter att ha tagit yttersta hänsyn till Berecs yttrande, anta genomförandeakter om harmonisering av specifika nummer eller nummerserier.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

Artikel 94

Förfarande för beviljande av nyttjanderätter till nummerresurser

1. I fall då det är nödvändigt att bevilja individuella nyttjanderätter till nummerresurser ska nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter på begäran bevilja företag sådana rättigheter för tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster som omfattas av en allmän auktorisation enligt artikel 12, om inte annat följer av artiklarna 13 och 21.1 c eller andra bestämmelser som ska säkerställa att dessa nummerresurser används på ett effektivt sätt i enlighet med detta direktiv.

2. Nyttjanderätter till nummerresurser ska beviljas genom öppna, objektiva, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella förfaranden.

Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter ska vid beviljandet av nyttjanderätter till nummerresurser ange om dessa kan överlåtas av rättsinnehavaren och på vilka villkor detta kan ske.

Om nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter beviljar nyttjanderätter till nummerresurser för en viss tid ska den tidslängden vara lämplig för den berörda tjänsten med tanke på det eftersträvade målet, och behovet av en tillräckligt lång avskrivningsperiod för investeringarna ska i detta sammanhang beaktas.

3. Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter ska fatta beslut om beviljande av nyttjanderätter till nummerresurser så snart som möjligt efter mottagandet av en fullständig ansökan och, för nummerresurser som har allokaterats för särskilda ändamål i den nationella nummerplanen, inom tre veckor från samma tidpunkt. Sådana beslut ska offentliggöras.

4. Om nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter, efter samråd med berörda parter i enlighet med artikel 23, har fastställt att nyttjanderätter till nummerresurser av exceptionellt ekonomiskt värde ska beviljas genom konkurrensförfaranden eller jämförande urvalsförfaranden får nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter förlänga den treveckorsperiod som avses i punkt 3 i den här artikeln med högst ytterligare tre veckor.

5. Nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter får inte begränsa antalet individuella nyttjanderätter som ska beviljas annat än när detta är nödvändigt för att säkerställa en effektiv användning av nummerresurser.

6. Om nyttjanderätterna till nummerresurser omfattar extraterritoriell användning inom unionen i enlighet med artikel 93.4 ska nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter knyta specifika villkor till dessa nyttjanderätter i syfte att säkerställa efterlevnad av alla tillämpliga nationella konsumentskyddsbestämmelser och nationell rätt om användning av nummerresurser som är tillämpliga i de medlemsstater där nummerresurserna används.

På begäran från en nationell regleringsmyndighet eller annan behörig myndighet i en medlemsstat där nummerresurserna används, som visar på en överträdelse av den medlemsstatens tillämpliga konsumentskyddsbestämmelser eller nationella rätt om användning av nummerresurser, ska de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter i den medlemsstat där nyttjanderätterna till nummerresurserna har beviljats upprätthålla efterlevnaden av de därtill knutna villkoren i första stycket i denna punkt i enlighet med artikel 30, inbegripet, i allvarliga fall, genom att återkalla rättigheterna till extraterritoriell användning av de nummerresurser som beviljats det berörda företaget.

Berec ska underlätta och samordna utbytet av information mellan de behöriga myndigheterna i de olika berörda medlemsstaterna och säkerställa lämplig samordning av arbetet mellan dem.

7. Denna artikel ska också tillämpas när nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter beviljar andra företag än tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster nyttjanderätter till nummerresurser i enlighet med artikel 93.2.

Artikel 95

Avgifter för nyttjanderätter till nummerresurser

Medlemsstaterna får låta nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter införa avgifter för nyttjanderätter till nummerresurser som återspeglar behovet av att säkerställa en optimal användning av dessa resurser. Medlemsstaterna ska säkerställa att avgifterna är sakligt motiverade, transparenta, icke-diskriminerande och proportionella i förhållande till det avsedda syftet, och att de tar hänsyn till de mål som anges i artikel 3.

Artikel 96

Jourlinjer för anmälan av försvunna barn och för stöd till barn

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändarna utan kostnad har tillgång till en tjänst med en jourlinje för anmälan av försvunna barn. Jourlinjen ska kunna nås på nummer 116000.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning kan få tillträde till tjänster som tillhandahålls på nummer 116000 i största möjliga utsträckning. Åtgärder för att underlätta för slutanvändare med funktionsnedsättning att få tillträde till sådana tjänster när de reser i andra medlemsstater ska bygga på efterlevnad av relevanta standarder eller specifikationer som fastställts i enlighet med artikel 39.
3. Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att den myndighet eller det företag som tilldelats nummer 116000 anslår nödvändiga resurser för att driva jourlinjen.
4. Medlemsstaterna och kommissionen ska säkerställa att slutanvändarna får tillräcklig information om förekomsten av de tjänster som tillhandahålls på nummer 116000 och, i lämpliga fall, 116111, samt om hur de används.

Artikel 97

Tillgång till nummer och tjänster

1. Medlemsstaterna ska, om det är ekonomiskt genomförbart, utom där den uppringda slutanvändaren av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, säkerställa att berörda nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att slutanvändare har
  - a) tillgång till och kan använda tjänster, via icke-geografiska nummer inom unionen, och
  - b) tillgång till samtliga nummer som tillhandahålls inom unionen, oavsett vilken teknik och utrustning operatören använder, inbegripet dem i medlemsstaternas nationella nummerplaner och den allmänna internationella frisamtalstjänsten (UIFN).

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella regleringsmyndigheter eller andra behöriga myndigheter kan kräva av tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att från fall till fall blockera tillgången till nummer eller tjänster om detta är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk, och i sådana fall kräva att tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster håller inne intäkter från relevant samtrafik eller andra tjänster.

AVDELNING III

SLUTANVÄNDARES RÄTTIGHETER

Artikel 98

Undantag för vissa mikroföretag

Denna avdelning – förutom artiklarna 99 och 100 – ska inte vara tillämplig på mikroföretag som tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, såvida de inte tillhandahåller även andra elektroniska kommunikationstjänster.

Medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändare informeras om undantag enligt första stycket innan de ingår ett avtal med ett mikroföretag som omfattas av ett sådant undantag.

Artikel 99

Icke-diskriminering

Tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster får inte tillämpa olikartade krav eller allmänna villkor för tillträde till eller användning av nät eller tjänster på slutanvändare av skäl som rör slutanvändarens nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort, om inte sådan särbehandling är objektivt motiverad.

Artikel 100

Garantier till skydd av grundläggande rättigheter

1. Nationella åtgärder angående slutanvändares tillgång till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät ska vara förenliga med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) och de allmänna principerna i unionsrätten.

2. Åtgärder angående slutanvändares tillgång till eller användning av tjänster och applikationer genom elektroniska kommunikationsnät som kan begränsa utövandet av de rättigheter eller friheter som erkänns i stadgan får införas endast om de föreskrivs enligt lag och är förenliga med dessa rättigheter eller friheter, är proportionella, nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt intresse som erkänns av unionsrätten eller behovet att skydda andra människors rättigheter och friheter i linje med artikel 52.1 i stadgan och med allmänna principer i unionsrätten, inbegripet rätten till ett effektivt rättsmedel och till en rättvis rättegång. Följaktligen får sådana åtgärder vidtas endast med vederbörlig respekt för principen om oskuldspresumtion och rätten till integritet. Ett föregående, rättvist och opartiskt förfarande ska garanteras, inbegripet den eller de berörda personernas rätt att höras, med förbehåll för behovet av lämpliga förutsättningar och processuella arrangemang i vederbörligen underbyggda brådskande fall i enlighet med stadgan.

Artikel 101

Harmoniseringsnivå

1. Medlemsstaterna får inte i sin nationella rätt bibehålla eller införa bestämmelser om skydd för slutanvändare som avviker från artiklarna 102–115, inklusive strängare, eller mindre stränga, bestämmelser för att säkerställa en annan skyddsnivå, om inget annat anges i denna avdelning.

2. Fram till och med den 21 december 2021 får medlemsstaterna fortsätta att tillämpa strängare nationella konsumentskyddsbestämmelser som avviker från dem i artiklarna 102–115, förutsatt att de bestämmelserna var i kraft den 20 december 2018 och att eventuella begränsningar av den inre marknadens funktion som är en följd därav står i proportion till målet att skydda konsumenterna.

Medlemsstaterna ska senast den 21 december 2019 till kommissionen anmäla eventuella nationella bestämmelser som ska tillämpas på grundval av denna punkt.

Artikel 102

Informationskrav i samband med avtal

1. Innan en konsument blir bunden av ett avtal eller ett motsvarande erbjudande ska tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster lämna den information som avses i artiklarna 5 och 6 i direktiv 2011/83/EU, och därutöver den information som anges i förteckningen i bilaga VIII till det här direktivet, i den utsträckning den informationen gäller en tjänst som de tillhandahåller.

Information ska lämnas på ett klart och begripligt sätt och på ett varaktigt medium enligt definitionen i artikel 2.10 i direktiv 2011/83/EU eller, när det inte är möjligt att lämna den på ett varaktigt medium, i ett dokument som är lätt att ladda ner och som tillgängliggörs av tillhandahållaren. Tillhandahållaren ska uttryckligen uppmärksamma konsumenten på att det dokumentet finns tillgängligt och på vikten av att ladda ned det för dokumentation, framtida användning och oförändrad återgivning.

Informationen ska på begäran lämnas i ett format som är tillgängligt för slutanvändare med funktionsnedsättning i enlighet med unionsrätt om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster.

2. Den information som avses i punkterna 1, 3 och 5 ska också lämnas till slutanvändare som är mikroföretag eller små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, såvida de inte uttryckligen har samtyckt till att alla eller några av dessa bestämmelser frångås.

3. Tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster ska ge konsumenterna en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet. Den sammanfattningen ska innehålla de viktigaste delarna av informationskraven i enlighet med punkt 1. De viktigaste delarna ska omfatta åtminstone följande:

- a) Tillhandahållarens namn, adress och kontaktuppgifter samt eventuella särskilda kontaktuppgifter för klagomål.
- b) De huvudsakliga egenskaperna hos varje tjänst som tillhandahålls.
- c) Respektive priser för aktivering av den elektroniska kommunikationstjänsten och för eventuella återkommande eller förbrukningsrelaterade avgifter, när tjänsten tillhandahålls mot direkt betalning i pengar.
- d) Avtalets löptid och villkor för dess förlängning och uppsägning.
- e) I vilken utsträckning produkterna eller tjänsterna är utformade för slutanvändare med funktionsnedsättning.

- f) När det gäller internetanslutningstjänster, en sammanfattning av den information som krävs enligt artikel 4.1 d och e i förordning (EU) 2015/2120.

Senast den 21 december 2019 ska kommissionen efter att ha hört Berec anta genomförandeakter med närmare angivelser om en mall för sammanfattning av avtalet som tillhandahållarna ska använda för att fullgöra sina skyldigheter enligt denna punkt.

Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 118.4.

Tillhandahållare som omfattas av skyldigheterna enligt punkt 1 ska fylla i mallen för sammanfattning av avtalet med den information som krävs och avgiftsfritt lämna sammanfattningen av avtalet till konsumenterna innan avtalet ingås, och detta ska också gälla distansavtal. Om det av objektiva tekniska skäl är omöjligt att lämna sammanfattningen av avtalet i detta skede ska den utan onödigt dröjsmål lämnas senare, och avtalet ska träda i kraft när konsumenten har bekräftat sitt samtycke efter att ha mottagit sammanfattningen av avtalet.

4. Den information som avses i punkterna 1 och 3 ska utgöra en integrerad del av avtalet och får inte ändras såvida inte parterna uttryckligen enas om detta.

5. När internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster faktureras utifrån förbrukning i volym eller tid ska tillhandahållarna av dessa tjänster erbjuda konsumenterna en funktion för övervakning och kontroll av användningen av var och en av dessa tjänster. Denna funktion ska ge tillgång till aktuell information om förbrukningen för de tjänster som ingår i en prisplan. Framför allt ska tillhandahållarna meddela konsumenterna innan eventuella förbrukningsgränser – som fastställts av behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, och som ingår i deras prisplan – uppnås samt när en tjänst som ingår i deras prisplan är helt förbrukad.

6. Medlemsstaterna får i nationell rätt bibehålla eller införa bestämmelser med krav på att tillhandahållarna ska tillhandahålla tilläggsinformation om förbrukningsnivån och tillfälligt förhindra fortsatt användning av den relevanta tjänsten som skulle överskrida en ekonomisk eller volymmässig gräns som fastställts av den behöriga myndigheten.

7. Det står medlemsstaterna fritt att i nationell rätt bibehålla eller införa bestämmelser avseende frågor som inte regleras i denna artikel, framför allt för att kunna ta itu med uppkommande problem.

Artikel 103

Insyn, jämförelse av erbjudanden och offentliggörande av information

1. Om tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster sätter upp villkor för tillhandahållandet av de tjänsterna ska de behöriga myndigheterna, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, säkerställa att alla sådana tillhandahållare – eller den behöriga myndigheten själv, i relevanta fall i samverkan med den nationella regleringsmyndigheten – offentliggör den information som avses i bilaga IX på ett tydligt, heltäckande och maskinläsbart sätt och i ett format som är tillgängligt för slutanvändare med funktionsnedsättning i enlighet med unionsrätt om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Sådan information ska uppdateras regelbundet. Behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, får ange ytterligare krav avseende i vilken form sådan information ska offentliggöras. Informationen ska på begäran lämnas till den behöriga myndigheten och, där detta är relevant, till den nationella regleringsmyndigheten, innan den offentliggörs.

2. De behöriga myndigheterna, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, ska säkerställa att slutanvändarna har kostnadsfri tillgång till minst ett oberoende jämförelseverktyg som gör det möjligt att jämföra och utvärdera olika internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster samt, i tillämpliga fall, allmänt tillgängliga nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster vad gäller

- a) priser och taxor för tjänster som tillhandahålls mot återkommande eller förbrukningsbaserad direkt betalning i pengar, och

b) kvaliteten på tjänsteprestanda när en lägsta tjänstekvalitet erbjuds eller när det krävs av företaget att det offentliggör sådan information enligt artikel 104.

3. Det jämförelseverktyg som avses i punkt 2 ska

a) vara operativt oberoende från tillhandahållarna av sådana tjänster, varigenom det säkerställs att alla de tillhandahållarna behandlas på samma sätt i sökresultaten,

b) tydligt informera om vilka som äger och driver jämförelseverktyget,

c) ange tydliga och objektiva kriterier på vilka jämförelsen ska grundas,

d) använda ett klart och otvetydigt språk,

e) ge korrekt och aktuell information samt ange tidpunkten för den senaste uppdateringen,

f) vara öppet för alla tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster som tillgängliggör relevant information och innefatta ett brett urval av erbjudanden som täcker en betydande del av marknaden och, när den presenterade informationen inte utgör en fullständig bild av marknaden, en tydlig angivelse av detta innan resultaten visas,

g) erbjuda effektiva rutiner för rapportering av felaktig information,

h) innefatta möjligheten att jämföra pris, taxa och kvalitet för olika tjänsteerbudanden som är tillgängliga för konsumenterna och, om medlemsstaterna så kräver, för dessa erbjudanden och de standarderbudanden som är allmänt tillgängliga för andra slutanvändare.

Jämförelseverktyg som uppfyller kraven i leden a–h ska på begäran av den som tillhandahåller verktyget certifieras av de behöriga myndigheterna, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna.

Tredje parter ska i syfte att tillhandahålla sådana oberoende jämförelseverktyg ha rätt att kostnadsfritt och i öppna dataformat använda information som offentliggjorts av tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster.

4. Medlemsstaterna får kräva att tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, eller båda, vid behov sprider kostnadsfri information av allmänintresse till befintliga och nya slutanvändare med hjälp av de metoder som de normalt använder för att kommunicera med slutanvändarna. I så fall ska informationen av allmänintresse tillhandahållas av de berörda offentliga myndigheterna i ett standardiserat format och bland annat omfatta

a) de vanligaste sätten att använda internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster för att bedriva olaglig verksamhet eller sprida skadligt innehåll, särskilt när det kan skada respekten för andras fri- och rättigheter, inklusive intrång i dataskyddsrättigheter, upphovsrätt och närstående rättigheter, och de rättsliga följderna av detta, och

b) metoder för att skydda sig mot risker för personlig säkerhet, integritet och personuppgifter vid användning av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster.

Artikel 104

Tjänstekvalitet i samband med internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster

1. De nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter får kräva att tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster offentliggör uttömmande, jämförbar, tillförlitlig, användarvänlig och aktuell information om tjänsternas kvalitet till slutanvändarna, i den utsträckning som de utövar kontroll över åtminstone några delar av nätet antingen direkt eller genom ett tjänstenivåavtal om detta, och om åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning. De nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter får också kräva att tillhandahållare av allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster ska informera konsumenter om kvaliteten på de tjänster som de tillhandahåller är beroende av externa faktorer, såsom kontroll av överföringen av signaler eller internetuppkopplingens kvalitet.

Informationen ska på begäran lämnas till den nationella regleringsmyndigheten och, där det är relevant, till andra behöriga myndigheter innan den offentliggörs.

Åtgärderna i syfte att säkerställa tjänsternas kvalitet ska överensstämma med förordning (EU) 2015/2120.

2. De nationella regleringsmyndigheterna i samverkan med andra behöriga myndigheter ska, med största möjliga beaktande av Berecs riktlinjer, specificera parametrar för att mäta tjänsternas kvalitet och de tillämpliga mätmetoderna samt innehållet i och formen och sättet för hur informationen ska offentliggöras, inbegripet eventuella mekanismer för kvalitetscertifiering. Vid behov ska parametrarna, definitionerna och mätmetoderna i bilaga X användas.

För att bidra till en enhetlig tillämpning av denna punkt och av bilaga X ska Berec senast den 21 juni 2020, efter att ha samrått med berörda aktörer och i nära samarbete med kommissionen, anta riktlinjer med angivelser om de relevanta parametrarna för tjänstekvalitet, inbegripet parametrar som är relevanta för slutanvändare med funktionsnedsättning, tillämpliga mätmetoder, innehållet i och formatet för offentliggörande av informationen och mekanismer för kvalitetscertifiering.

Artikel 105

Avtalets löptid och uppsägning av avtal

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal inte hämmar byte av tjänstetillhandahållare och att avtal som ingås mellan konsumenterna och tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster inte föreskriver en bindningstid som överstiger 24 månader. Medlemsstaterna får anta eller bibehålla bestämmelser som föreskriver kortare maximala bindningstider.

Denna punkt gäller inte för löptiden för ett avbetalningskontrakt där konsumenten i ett separat avtal har gått med på att göra avbetalningar enbart för anläggning av en fysisk anslutning, i synnerhet till nät med mycket hög kapacitet. Ett avbetalningskontrakt för anläggning av en fysisk anslutning får inte innefatta terminalutrustning, såsom en router eller ett modem, och får inte hindra konsumenter från att utöva sina rättigheter enligt denna artikel.

2. Punkt 1 gäller även för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, såvida de inte uttryckligen har samtyckt till att dessa bestämmelser frångås.

3. Om det av ett avtal eller nationell rätt följer att ett tidsbegränsat avtal för andra elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster får förlängas automatiskt ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändare, efter en sådan förlängning, har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid, i enlighet med vad som fastställts av medlemsstaterna, utan annan kostnad än avgifterna för erhållandet av tjänsten under uppsägningstiden. Innan avtalet förlängs automatiskt ska tillhandahållaren tydligt, i god tid och på ett varaktigt medium informera slutanvändarna om när avtalet löper ut och om hur avtalet kan sägas upp. Tillhandahållarna ska samtidigt ge slutanvändarna råd om de förmånligaste prisvillkor som gäller för slutanvändarens tjänster. Tillhandahållare ska minst en gång per år ge slutanvändarna information om förmånligaste prisvillkor.

4. Slut användare ska ha rätt att säga upp sitt avtal utan ytterligare kostnad vid meddelande om ändringar av avtalsvillkoren som föreslås av tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, med undantag för fall där de föreslagna ändringarna enbart är till slutanvändarens fördel, är av rent administrativ karaktär och inte får några negativa konsekvenser för slutanvändaren eller föreskrivs direkt genom unionsrätt eller nationell rätt.

Tillhandahållarna ska underrätta slutanvändarna om ändringar i avtalsvillkoren minst en månad i förväg och samtidigt informera dem om att de har rätt att säga upp avtalet utan ytterligare kostnad om de inte godtar de nya villkoren. Rätten att säga upp avtalet ska kunna utövas inom en månad från underrättelsen. Medlemsstaterna får förlänga den tidsfristen med högst tre månader. Medlemsstaterna ska säkerställa att underrättelsen görs på ett tydligt och begripligt sätt, på ett varaktigt medium.

5. Alla betydande ihållande eller ofta återkommande skillnader mellan den faktiska prestandan på andra elektroniska kommunikationstjänster än internetanslutningstjänster eller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster och den prestanda som anges i avtalet ska anses som skäl att aktivera de påföljder som konsumenten har tillgång till i enlighet med nationell rätt, inbegripet rätten att säga upp avtalet utan kostnad.

6. Om en slut användare har rätt att säga upp ett avtal avseende en annan allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst än en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst före utgången av den överenskomna avtalsperioden i enlighet med detta direktiv, andra bestämmelser i unionsrätten eller nationell lagstiftning ska slutanvändaren inte vara skyldig att betala någon annan ersättning än för subventionerad terminalutrustning som denne behåller.

Om slutanvändaren väljer att behålla terminalutrustning som vid tidpunkten för avtalets ingående ingår i ett paket ska den eventuella ersättningen inte överstiga det tidsproportionella värdet för utrustningen i enlighet med vad som överenskommit vid tidpunkten för avtalets ingående eller den kvarstående delen av serviceavgiften fram till utgången av avtalet, beroende på vilket belopp som är lägst.

Medlemsstaterna får fastställa andra metoder för beräkning av ersättningen, under förutsättning att metoden inte leder till att ersättningen överstiger den ersättning som beräknats i enlighet med andra stycket.

Tillhandahållaren ska kostnadsfritt häva eventuella förbehåll avseende användningen av den terminalutrustningen på andra nät vid en tidpunkt som fastställts av medlemsstaterna, dock senast vid betalningen av ersättningen.

7. Vad gäller överföringstjänster som används för maskin till maskin-tjänster ska de rättigheter som nämns i punkterna 4 och 6 endast gälla till förmån för slutanvändare som är konsument, mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte.

Artikel 106

Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

1. I händelse av byte mellan tillhandahållare av internetanslutningstjänster ska de berörda tillhandahållarna ge slutanvändaren lämplig information före och under bytesförfarandet och säkerställa internetanslutningstjänstens kontinuitet, såvida inte detta är tekniskt ogenomförbart. Den mottagande tillhandahållaren ska säkerställa att aktiveringen av internetanslutningstjänsten sker snarast möjligt den dag och inom den tidsram som uttryckligen avtalats med slutanvändaren. Den överlämnande tillhandahållaren ska fortsätta att tillhandahålla sin internetanslutningstjänst på samma villkor till dess att den mottagande tillhandahållaren aktiverar sin internetanslutningstjänst. Eventuella avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag.

De nationella regleringsmyndigheterna ska säkerställa att bytesförfarandet är effektivt och enkelt för slutanvändaren.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla slutanvändare med nummer från den nationella nummerplanen har rätt att på begäran behålla sina nummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten, i enlighet med bilaga VI del C.

3. När en slutanvändare säger upp ett avtal ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändaren kan behålla rätten att portera ett nummer från den nationella nummerplanen till en annan tillhandahållare under minst en månad efter dagen för avtalets upphörande, såvida inte slutanvändaren avsäger sig denna rättighet.

4. De nationella regleringsmyndigheterna ska säkerställa att prissättning tillhandahållare emellan som avser nummerportabilitet är kostnadsorienterad och att inga direkta avgifter tas ut av slutanvändare.

5. Porteringsnummer och efterföljande aktivering av dem ska utföras snarast möjligt den dag som uttryckligen avtalats med slutanvändaren. En slutanvändare som ingått ett avtal om portering av ett nummer till en ny tillhandahållare ska under alla omständigheter få numret aktiverat inom en arbetsdag från och med den dag som avtalats med slutanvändaren. Om porteringsförfarandet misslyckas ska den överlämnande tillhandahållaren återaktivera slutanvändarens nummer och tillhörande tjänster till dess att porteringen lyckas. Den överlämnande tillhandahållaren ska fortsätta att tillhandahålla sina tjänster på samma villkor till dess att den mottagande tillhandahållarens tjänster är aktiverade. Avbrott i tjänsten under bytet av tillhandahållare och nummerporteringer får under inga omständigheter överstiga en arbetsdag. Operatörer vars accessnät eller faciliteter används av antingen den överlämnande eller den mottagande tillhandahållaren, eller av båda, ska säkerställa att det inte förekommer avbrott i tjänsten som försenar bytes- och porteringsförfarandet.

6. Den mottagande tillhandahållaren ska leda det bytes- och porteringsförfarande som anges i punkterna 1 och 5 och både den mottagande och den överlämnande tillhandahållaren ska samarbeta lojalt. De ska inte försena eller missbruka bytes- och porteringsförfarandet och inte heller portera nummer eller byta slutanvändare utan slutanvändarnas uttryckliga samtycke. Slutavtal mellan slutanvändarna ska automatiskt upphöra att gälla när bytesförfarandet avslutas.

Nationella regleringsmyndigheter får fastställa detaljerna i bytesförfarandet och porteringsförfarandet, med hänsyn till nationella bestämmelser om avtal, teknisk genomförbarhet och slutanvändarens behov av en tjänst utan avbrott. Detta ska, om tekniskt möjligt, omfatta ett krav på att nummerportabilitet ska genomföras med hjälp av over-the-air-tillhandahållande, om inte slutanvändaren begär något annat. De nationella regleringsmyndigheterna ska också vidta lämpliga åtgärder som säkerställer att slutanvändarna på lämpligt sätt informeras och skyddas under hela bytes- och porteringsförfarandena och att deras tillhandahållare inte byts ut till en annan mot slutanvändarnas vilja.

Den överlämnande tillhandahållaren ska på begäran betala tillbaka eventuella kvarstående tillgodohavanden till konsumenterna som använder förhandsbetalda tjänster. Återbetalning får medföra en avgift endast om detta anges i avtalet. En sådan avgift ska vara proportionell och motsvara de faktiska kostnader som återbetalningen medför för den överlämnande tillhandahållaren.

7. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för en tillhandahållares underlåtenhet att uppfylla de skyldigheter som föreskrivs i denna artikel, inbegripet tillhandahållares förseningar vid eller missbruk av portering eller sådana förseningar eller sådant missbruk som sker på tillhandahållarens vägnar.

8. Medlemsstaterna ska fastställa regler om att tillhandahållare enkelt och snabbt ska ersätta slutanvändare om en tillhandahållare underlåter att uppfylla de skyldigheter som föreskrivs i denna artikel samt i fall av förseningar vid eller missbruk av porterings- och bytesförfaranden, och missade service- och installationstillfällen.

9. Utöver den information som krävs enligt bilaga VIII ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändarna får lämplig information om deras rätt till ersättning enligt punkterna 7 och 8.

Artikel 107

Paketerbudanden

1. Om ett paket av tjänster eller ett paket av tjänster och terminalutrustning som erbjuds en konsument omfattar minst en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst, ska artiklarna 102.3, 103.1, 105 och 106.1 gälla alla delar av paketet; de ska härvid i tillämpliga delar gälla även de delar som annars inte omfattas av de bestämmelserna.

2. Om konsumenten enligt unionsrätten, eller nationell rätt i enlighet med unionsrätten, har rätt att säga upp någon del av det paket som avses i punkt 1 före utgången av den överenskomna avtalsperioden på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ska medlemsstaterna föreskriva att konsumenten har rätt att säga upp avtalet med avseende på alla delar av paketet.

3. Eventuella abonnemang på ytterligare tjänster eller terminalutrustning som levereras eller tillhandahålls av samma tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster får inte innebära en förlängning av den ursprungliga löptiden för det avtal till vilket sådana tjänster eller sådan terminalutrustning läggs till, såvida konsumenten inte uttryckligen samtycker till annat vid tecknandet av ett abonnemang på ytterligare tjänster eller terminalutrustning.

4. Punkterna 1 och 3 ska även gälla för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, såvida de inte uttryckligen har samtyckt till att alla eller några av dessa bestämmelser frångås.

5. Medlemsstaterna får även tillämpa punkt 1 när det gäller andra bestämmelser som fastställs i denna avdelning.

Artikel 108

Tillgång till tjänster

Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa största möjliga tillgång till de tal kommunikations- och internetanslutningstjänster som tillhandahålls i allmänna elektroniska kommunikationsnät i händelse av nätsammanbrott av katastrofkaraktär eller i fall av force majeure. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av tal kommunikationstjänster vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en oavbruten tillgång till alarmeringstjänster och oavbruten utsändning av varningar till allmänheten.

Artikel 109

Nödkommunikation och det gemensamma europeiska nödnumret

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att samtliga slutanvändare av de tjänster som avses i punkt 2, inbegripet användare av allmänna telefonautomater, har tillträde till alarmeringstjänster via nödkommunikation avgiftsfritt och utan att behöva använda sig av något betalningsmedel genom att använda det gemensamma europeiska nödnumret 112 och eventuella nationella nödnummer som specificerats av medlemsstaterna.

Medlemsstaterna ska främja tillträdet till alarmeringstjänster via det gemensamma europeiska nödnumret 112 från elektroniska kommunikationsnät som inte är allmänt tillgängliga men som möjliggör samtal till allmänna nät, särskilt när företaget med ansvar för det nätet inte tillhandahåller något alternativt och enkelt tillträde till en alarmeringstjänst.

2. Medlemsstaterna ska, efter samråd med nationella regleringsmyndigheter och alarmeringstjänster samt tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster säkerställa att tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbase-rade interpersonella kommunikationstjänster, om dessa tjänster för slutanvändare möjliggör uppringning av samtal till nummer i en nationell eller internationell nummerplan, ger tillgång till alarmeringstjänster via nödkommunikation till den lämpligaste alarmeringscentralen.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att all nödkommunikation till det gemensamma europeiska nödnumret 112 besvaras korrekt och behandlas på det sätt som bäst passar den nationella organisationen för alarmering. Denna nödkommunikation ska besvaras och hanteras minst lika snabbt och effektivt som nödkommunikation till nationella nödnummer, där sådana fortfarande används.

4. Senast den 21 december 2020 och vartannat år därefter, ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om ändamålsenligheten i genomförandet av det gemensamma europeiska nödnumret 112.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning till alarmeringstjänster är tillgängligt via nödkommunikation och är likvärdigt med det tillträde som åtnjuts av andra slutanvändare, i enlighet med unionsrätten om harmonisering av tillgänglighetskraven för produkter och tjänster. Kommissionen och de nationella regleringsmyndigheterna eller andra behöriga myndigheter ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning som reser i en annan medlemsstat har tillträde till alarmeringstjänster på likvärdiga villkor som andra slutanvändare, om detta är möjligt, utan förhandsregistrering. Dessa åtgärder ska syfta till att säkerställa interoperabilitet mellan medlemsstater och i största möjliga utsträckning bygga på europeiska standarder eller specifikationer som fastställts i enlighet med artikel 39. Sådana åtgärder ska inte hindra medlemsstaterna från att anta ytterligare krav i syfte att nå de mål som fastställs i denna artikel.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om varifrån samtalet kommer görs tillgänglig för den lämpligaste alarmeringscentralen utan dröjsmål efter det att nödkommunikationen har upprättats. Detta ska inbegripa nätbaserad lokalisering information och, om sådan finns tillgänglig, information från terminaler om varifrån samtalet kommer. Medlemsstaterna ska säkerställa att fastställandet och överföringen av informationen om varifrån samtalet kommer är avgiftsfria för slutanvändaren och alarmeringscentralen i fråga om all nödkommunikation till det gemensamma europeiska nödnumret 112. Medlemsstaterna får utvidga den skyldigheten till att även omfatta nödkommunikation till nationella nödnummer. De behöriga regleringsmyndigheterna ska, vid behov efter samråd med Berec, fastställa kriterier för korrekthet och tillförlitlighet när det gäller informationen om varifrån samtalet kommer.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att slutanvändarna får tillräcklig information om att det gemensamma europeiska nödnumret 112 finns, om hur det kan användas och om dess tillgänglighetsfunktioner, bland annat genom initiativ speciellt riktade till personer som reser mellan olika medlemsstater och slutanvändare med funktionsnedsättning. Informationen ska ges i lättillgängliga format och ta hänsyn till olika typer av funktionsnedsättning. Kommissionen ska stödja och komplettera medlemsstaternas åtgärder.

8. För att säkerställa en effektiv tillgång till alarmeringstjänster via nödkommunikation till det gemensamma europeiska nödnumret 112 i medlemsstaterna ska kommissionen, efter samråd med Berec, anta delegerade akter i enlighet med artikel 117 för att komplettera punkterna 2, 5 och 6 i den här artikeln om de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa kompatibilitet, interoperabilitet, kvalitet, tillförlitlighet och kontinuitet i nödkommunikation i unionen i fråga om lösningar för information om varifrån samtalet kommer, tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning och dirigerering till den lämpligaste alarmeringscentralen. De första av dessa delegerade akter ska antas senast den 21 december 2022.

Dessa delegerade akter ska antas utan att det påverkar organisationen av alarmeringstjänster, som fortsatt tillhör medlemsstaternas exklusiva behörighetsområde.

Berec ska upprätthålla en databas med E.164-nummer för medlemsstaternas alarmeringstjänster i syfte att säkerställa att dessa kan kontakta varandra från en medlemsstat till en annan, om inte någon annan organisation redan har en sådan databas.

Artikel 110

System för varning till allmänheten

1. Senast den 21 juni 2022 ska medlemsstaterna säkerställa att, när system för varningar till allmänheten avseende överhängande eller nära förestående större nödsituationer och katastrofer har inrättats, varningar till allmänheten, sänds till berörda slutanvändare av tillhandahållare av mobila nummerbaserade kommunikationstjänster.

2. Utan hinder av punkt 1 får medlemsstaterna besluta att varningar till allmänheten ska sändas via allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som varken är sådana som avses i punkt 1 eller sändningstjänster, eller att de ska sändas via en mobil applikation som är beroende av internetanslutning, under förutsättning att systemet för varning till allmänheten är lika verkningsfullt när det gäller täckning och kapacitet att nå slutanvändare, inbegripet de som endast tillfälligt befinner sig i det berörda området, med största möjliga beaktande av Berecs riktlinjer. Det ska vara lätt för slutanvändare att ta emot varningar till allmänheten.

Senast den 21 juni 2020 och efter samråd med de myndigheter som ansvarar för alarmeringscentraler ska Berec offentliggöra riktlinjer för hur man ska bedöma huruvida system för varningar till allmänheten enligt denna punkt har likvärdig verkningsgrad som systemen enligt punkt 1.

Artikel 111

Likvärdig tillgång och likvärdigt utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna specificerar de krav som ska uppfyllas av tillhandahållare av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning

a) får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster, inklusive tillhörande avtalsinformation som lämnats i enlighet med artikel 102, i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

b) kan dra nytta av ett utbud av företag och tjänster som är likvärdigt med det som flertalet slutanvändare har tillgång till.

2. När medlemsstaterna vidtar de åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel ska de främja efterlevnaden av de relevanta standarder eller specifikationer som fastställts i enlighet med artikel 39.

Artikel 112

Nummerupplysningstjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att samtliga tillhandahållare av nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som tilldelar nummer från en nummerplan tillmötesgår varje rimlig begäran om att de ska, för tillhandahållandet av allmänt tillgängliga nummerupplysningstjänster och abonnentförteckningar, tillgängliggöra den relevanta informationen i ett avtalat format på villkor som är rättvisa, objektiva, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska ha befogenhet att införa skyldigheter och villkor för företag som kontrollerar slutanvändarnas tillgång, vad gäller nummerupplysningstjänster, i enlighet med artikel 61. Sådana skyldigheter och villkor ska vara objektiva, rättvisa, icke-diskriminerande och transparenta.

3. Medlemsstaterna får inte behålla några regulatoriska begränsningar som hindrar slutanvändare i en medlemsstat från att direkt få tillgång till nummerupplysningstjänsten i en annan medlemsstat genom taltelefoni eller sms, och ska vidta åtgärder för att säkerställa sådan tillgång i enlighet med artikel 97.

4. Denna artikel är tillämplig i den mån inte annat följer av unionsrätt om skydd av personuppgifter och för privatlivet, särskilt artikel 12 i direktiv 2002/58/EG.

Artikel 113

Interoperabilitet för bilradiomottagare och radiomottagare för konsumenterna och digital tv-utrustning för konsumenterna

1. Medlemsstaterna ska säkerställa interoperabilitet för bilradiomottagare och digital tv-utrustning för konsumenterna i enlighet med bilaga XI.

2. Medlemsstaterna får anta åtgärder för att säkerställa interoperabilitet för andra radiomottagare för konsumenterna samtidigt som de begränsar inverkan på marknaden för rundradiomottagare av lågt värde och säkerställer att sådana åtgärder inte tillämpas på produkter där radiomottagaren endast har en underordnad funktion, såsom smartphones, eller för utrustning som används av radioamatörer.

3. Medlemsstaterna ska uppmanera tillhandahållarna av digitala tv-tjänster att, när så är lämpligt, säkerställa att den digitala tv-utrustningen de tillhandahåller sina slutanvändare är interoperabel så att den digitala tv-utrustningen när det är tekniskt möjligt kan återanvändas med andra tillhandahållare av digitala tv-tjänster.

Utän att det påverkar artikel 5.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU⁽¹⁾ ska medlemsstaterna säkerställa att slutanvändarna vid avtalens utgång har möjlighet att återlämna den digitala tv-utrustningen genom en avgiftsfri och enkel process, såvida inte tillhandahållaren kan visa att det råder fullständig interoperabilitet mellan den utrustningen och andra tillhandahållares digitala tv-tjänster, inbegripet de som slutanvändaren har bytt till.

Digital tv-utrustning som överensstämmer med harmoniserade standarder för vilka referensuppgifterna har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller med delar av sådana standarder, ska anses uppfylla det krav på interoperabilitet som anges i andra stycket och som omfattas av dessa standarder eller delar av dem.

Artikel 114

Sändningsplikt ("must carry")

1. Företag som omfattas av medlemsstaternas jurisdiktion och som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster som används för distribution av radio- och tv-sändningar till allmänheten, där ett betydande antal slutanvändare av sådana nät och tjänster använder dem som sitt huvudsakliga medel för att ta emot radio- och tv-sändningar, får av medlemsstaterna åläggas skälig sändningsplikt (*must carry*) för överföring av vissa angivna radio- och tv-sändningar och därtill hörande tilläggstjänster, särskilt tjänster för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning lämpligt tillträde och data som stöder uppkopplade tv-tjänster och EPG:er. Sådan sändningsplikt ska införas endast när det är nödvändigt för att uppfylla mål avseende allmänintresset som klart definierats av varje medlemsstat, och de ska vara proportionella och transparenta.

2. Senast den 21 december 2019 och därefter vart femte år ska medlemsstaterna se över de skyldigheter som anges i punkt 1, utom när medlemsstaterna har genomfört en sådan översyn under de föregående fyra åren.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/19/EU av den 4 juli 2012 om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (EUT L 197, 24.7.2012, s. 38).

3. Varken punkt 1 i denna artikel eller artikel 59.2 ska påverka medlemsstaternas förmåga att bestämma lämplig ersättning, om sådan utgår, med avseende på åtgärder som vidtas i enlighet med denna artikel, medan de också ska garantera att det under liknande förhållanden inte förekommer någon diskriminerande behandling av tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster. Om ersättning utgår, ska medlemsstaterna säkerställa att ersättningsskyldigheten klart fastställs i nationell lagstiftning, inbegripet, i förekommande fall, kriterier för beräkning av sådan ersättning. Medlemsstaterna ska även säkerställa att den tillämpas på ett proportionellt och transparent sätt.

Artikel 115

Tillhandahållande av ytterligare faciliteter

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 88.2 ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, har möjlighet att kräva att alla tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster avgiftsfritt erbjuder samtliga eller delar av de ytterligare faciliteter som förtecknas i bilaga VI del B, förutsatt att det är tekniskt genomförbart, liksom samtliga eller delar av de ytterligare faciliteter som förtecknas i bilaga VI del A.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 får medlemsstaterna gå längre än förteckningen över ytterligare faciliteter i bilaga VI delarna A och B för att säkerställa en högre nivå av konsumentskydd.

3. En medlemsstat får besluta att inte tillämpa punkt 1 på hela eller delar av sitt territorium om den, sedan den beaktat de berörda parternas synpunkter, anser att det finns tillräcklig tillgång till dessa faciliteterna.

Artikel 116

Anpassning av bilagorna

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 117 om ändring av bilagorna V, VI, IX, X och XI för att ta hänsyn till den tekniska och sociala utvecklingen eller till förändringar av efterfrågan på marknaden.

DEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 117

Utövande av delegering

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 75, 109 och 116 ska ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 20 december 2018. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 75, 109 och 116 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 75, 109 och 116 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 118

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté (nedan kallad *kommunikationskommittén*). Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. För de genomförandeakter som avses i artikel 28.4 andra stycket ska kommissionen biträdas av den radiospektrumkommitté som inrättats i enlighet med artikel 3.1 i beslut nr 676/2002/EG. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommitténs yttrande ska inhämtas genom skriftligt förfarande, ska det förfarandet avslutas utan resultat om kommitténs ordförande, inom tidsfristen för att avge yttrandet, så beslutar eller en kommittéledamot så begär. I det fallet ska ordföranden kalla till ett kommittémöte inom skäligen tid.

4. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas, med beaktande av artikel 8 i den förordningen.

Om kommitténs yttrande ska inhämtas genom ett skriftligt förfarande, ska det förfarandet avslutas utan resultat om kommitténs ordförande, inom tidsfristen för att avge yttrandet, så beslutar eller en kommittéledamot så begär. I det fallet ska ordföranden kalla till ett kommittémöte inom skäligen tid.

Artikel 119

Utbyte av information

1. Kommissionen ska ge kommunikationskommittén all relevant information om resultatet av de regelbundna överläggningarna med företrädare för nätoperörer, tjänstetillhandahållare, användare, konsumenter, tillverkare, fackliga organisationer samt tredje länder och internationella organisationer.
2. Kommunikationskommittén ska, med beaktande av unionens politik inom området elektronisk kommunikation, främja informationsutbytet mellan medlemsstaterna och mellan medlemsstaterna och kommissionen när det gäller läget för och utvecklingen av regleringsverksamheten avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster.

Artikel 120

Offentliggörande av information

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktuell information rörande genomförandet av detta direktiv görs tillgängliga för allmänheten i en form som säkerställer att alla berörda parter lätt kan få tillgång till den. De ska offentliggöra ett meddelande i sina officiella kungörelseorgan med uppgift om hur och var informationen har offentliggjorts. Det första meddelandet ska offentliggöras före den 21 december 2020, och därefter ska ett meddelande offentliggöras vid varje ändring av informationen i detta.
2. Medlemsstaterna ska lämna en kopia av alla sådana meddelanden till kommissionen i samband med offentliggörandet. Informationen ska genom kommissionens försorg i tillämpliga fall delges kommunikationskommittén.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att all relevant information om rättigheter, villkor, förfaranden, administrativa avgifter, avgifter och beslut som rör allmänna auktorisationer, nyttjanderätter och rättighet att installera faciliteter offentliggörs och hålls aktuell på ett lämpligt sätt så att alla berörda parter lätt kan få tillgång till informationen.

4. Om den information som avses i punkt 3 finns att tillgå på olika förvaltningsnivåer, särskilt information som rör förfaranden och villkor för rättigheter att installera faciliteter, ska den behöriga myndigheten med beaktande av de kostnader som är involverade göra alla rimliga ansträngningar för att utarbeta en användarvänlig översikt över all sådan information, inklusive uppgifter om berörd förvaltningsnivå och ansvariga myndigheter, så att det blir lättare att ansöka om rättigheter att installera faciliteter.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de särskilda skyldigheter som införs för företag i enlighet med detta direktiv offentliggörs, med uppgift om de specifika produkterna och tjänsterna samt de geografiska marknaderna. Med förbehåll för behovet av att skydda affärshemligheter ska de säkerställa att aktuell information görs tillgänglig för allmänheten i en form som garanterar att alla berörda parter lätt kan få tillgång till den.

6. Medlemsstaterna ska tillhandahålla kommissionen information som görs tillgänglig för allmänheten enligt punkt 5. Kommissionen ska göra den informationen tillgänglig i lättillgänglig form och ska på lämpligt sätt vidarebefordra den till kommunikationskommittén.

Artikel 121

Anmälan och övervakning

1. De nationella regleringsmyndigheterna ska senast den 21 december 2020, och därefter omedelbart vid eventuella ändringar, till kommissionen anmäla namnen på företag som har utsetts till att inneha skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster enligt artikel 85.2, 86 eller 87.

2. De nationella regleringsmyndigheterna ska till kommissionen anmäla namnen på de företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden enligt detta direktiv samt de skyldigheter som införs för dem enligt detta direktiv. Varje förändring som påverkar de skyldigheter som införts för företag eller av de företag som berörs av detta direktiv ska utan dröjsmål anmälas till kommissionen.

Artikel 122

Översynsförfarande

1. Senast den 21 december 2025 och därefter vart femte år ska kommissionen se över hur detta direktiv fungerar och rapportera resultatet till Europaparlamentet och rådet.

En sådan översyn ska särskilt omfatta en utvärdering av konsekvenserna för marknaden av artiklarna 61.3, 76, 78 och 79 och av huruvida befogenheterna att ingripa på förhand och andra befogenheter att ingripa enligt detta direktiv är tillräckliga för att nationella regleringsmyndigheter ska kunna hantera icke konkurrenskraftiga oligopolistiska marknadsstrukturer och säkerställa att konkurrensen på marknaderna för elektronisk kommunikation fortsätter att blomstra till gagn för slutanvändarna.

I detta syfte får kommissionen begära in upplysningar från medlemsstaterna, vilka ska lämnas utan onödigt dröjsmål.

2. Senast den 21 december 2025 och därefter vart femte år ska kommissionen se över omfattningen av den samhällsomfattande tjänsten, särskilt med syftet att föreslå Europaparlamentet och rådet att omfattningen ändras eller omformuleras.

Den översynen ska ske mot bakgrund av den sociala, ekonomiska och tekniska utvecklingen, med beaktande av bl.a. mobilitet och dataöverföringshastighet mot bakgrund av den aktuella teknik som används av majoriteten av slutanvändarna. Kommissionen ska lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om resultatet av översynen.

3. Berec ska, senast den 21 december 2021 och därefter vart tredje år, offentliggöra ett yttrande om det nationella genomförandet av den allmänna auktorisationen, om dess funktion och om hur de påverkar den inre marknadens funktion.

Kommissionen får, med största möjliga beaktande av Berecs yttrande, offentliggöra en rapport om tillämpningen av avdelning II kapitel II och av bilaga I och får lägga fram ett lagstiftningsförslag om ändring av dessa bestämmelser om den anser att det är nödvändigt för att åtgärda hinder för den inre marknadens goda funktion.

Artikel 123

Specifikt översynsförfarande avseende slutanvändares rättigheter

1. Berec ska övervaka marknaden och den tekniska utvecklingen vad gäller de olika typerna av elektroniska kommunikationstjänster och ska, senast den 21 december 2021 och därefter vart tredje år, eller efter en motiverad begäran från minst två av dess medlemmar som är medlemsstater, offentliggöra ett yttrande om sådan utveckling och om hur den påverkar tillämpningen av del III avdelning III.

Yttrandet ska Berec bedöma i vilken utsträckning del III avdelning III uppfyller de mål som anges i artikel 3. Yttrandet ska i synnerhet ta hänsyn till tillämpningsområdet för del III avdelning III vad gäller de typer av elektroniska kommunikationstjänster som omfattas. Berec ska särskilt grunda yttrandet på en analys av

- a) i vilken utsträckning slutanvändare av alla elektroniska kommunikationstjänster kan göra fria och välgrundade val, inbegripet på grundval av fullständig avtalsinformation, och enkelt kan byta tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster,
- b) i vilken utsträckning en eventuell avsaknad av de möjligheter som anges i led a har lett till snedvridning av marknaden eller skada för slutanvändaren,
- c) i vilken utsträckning effektivt tillträde till alarmeringstjänster i praktiken är hotat av bristande interoperabilitet eller av den tekniska utvecklingen, särskilt på grund av ökad användning av nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster,
- d) den troliga kostnaden för potentiell anpassning av skyldigheter i del III avdelning III eller inverkan på innovation för tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster.

2. Kommissionen ska, med största möjliga beaktande av yttrandet från Berec, offentliggöra en rapport om tillämpningen av del III avdelning III och lägga fram ett lagstiftningsförslag om ändring av den avdelningen om kommissionen anser att detta behövs för att säkerställa att de mål som anges i artikel 3 fortfarande är uppfyllda.

Artikel 124

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 21 december 2020 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

Medlemsstaterna ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 21 december 2020.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till detta direktiv. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Med avvikelse från punkt 1 i denna artikel ska artikel 53.2, 53.3 och 53.4 i detta direktiv tillämpas från och med den 20 december 2018 i fall då harmoniserade villkor har fastställts genom tekniska genomförandeåtgärder i enlighet med beslut nr 676/2002/EG i syfte att göra det möjligt att använda radiospektrumet för trådlösa bredbandsnät och -tjänster. I fråga om frekvensband för vilka harmoniserade villkor inte har fastställts senast den 20 december 2018 ska artikel 53.2, 53.3 och 53.4 i detta direktiv tillämpas från och med dagen för antagandet av de tekniska genomförandeåtgärderna i enlighet med artikel 4 i beslut nr 676/2002/EG.

Med avvikelse från punkt 1 i den här artikeln ska medlemsstaterna tillämpa de åtgärder som är nödvändiga för att följa artikel 54 från och med den 31 december 2020.

3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 125

Upphävande

Direktiven 2002/19/EG, 2002/20/EG, 2002/21/EG och 2002/22/EG, såsom de förtecknas i del A i bilaga XII, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 21 december 2020, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga XII.

Artikel 5 i beslut nr 243/2012/EU ska utgå med verkan från och med den 21 december 2020.

Hänvisningar till de upphävda direktiven ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga XIII.

Artikel 126

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tredje dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 127

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 11 december 2018.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

J. BOGNER-STRAUSS

Ordförande

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER VILLKOR SOM FÅR KNYTAS TILL ALLMÄNNA AUKTORISATIONER, NYTTJANDERÄTTER TILL
RADIOspeKTRUM OCH NYTTJANDERÄTTER TILL NUMMERRESURSER

Denna bilaga innehåller en uttömmande förteckning över villkor som får knytas till allmänna auktorisationer för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster (del A), elektroniska kommunikationsnät (del B), elektroniska kommunikationstjänster med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster (del C), nyttjanderätter till radiospektrum (del D) och nyttjanderätter till nummerresurser (del E)

- A. Allmänna villkor som får knytas till allmänna auktorisationer
1. Administrativa avgifter i enlighet med artikel 16.
  2. Skydd av personuppgifter och privatliv som är specifikt för sektorn för elektronisk kommunikation i enlighet med direktiv 2002/58/EG.
  3. Information som ska tillhandahållas i enlighet med ett anmälningsförfarande enligt artikel 12 eller för andra ändamål, som är upptagna i artikel 21.
  4. Möjliggörande av laglig avlyssning för behöriga nationella myndigheter i enlighet med förordning (EU) 2016/679 och direktiv 2002/58/EG.
  5. Villkor för användning för meddelanden från offentliga myndigheter till allmänheten för att varna för överhängande hot och lindra konsekvenserna av stora katastrofer.
  6. Villkor för användning vid stora katastrofer eller nationella nödsituationer för att säkerställa kommunikationen mellan alarmeringstjänster och myndigheter.
  7. Andra tillträdesskyldigheter än de som avses i artikel 13 som gäller för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster.
  8. Åtgärder för att säkerställa överensstämmelse med de standarder eller specifikationer som avses i artikel 39.
  9. Insynsskyldigheter för tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationstjänster som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät i syfte att säkerställa slutanvändarnas möjlighet att nå varandra, i enlighet med de mål och principer som fastställs i artikel 3 samt, om det är nödvändigt och proportionerligt, tillgång för behöriga myndigheter till sådana uppgifter som de behöver för att kunna kontrollera att sådant utlämnande är korrekt.
- B. Särskilda villkor som får knytas till en allmän auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät
1. Samtrafik mellan nät i enlighet med detta direktiv.
  2. Sändningsplikt (*must carry*) i enlighet med detta direktiv.
  3. Åtgärder för att skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält från elektroniska kommunikationsnät i enlighet med unionsrätt, med största möjliga beaktande av rekommendation 1999/519/EG.
  4. Upprätthållande av de allmänna elektroniska kommunikationsnätens integritet i enlighet med detta direktiv, inbegripet villkor för att förhindra elektromagnetiska störningar mellan elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i enlighet med direktiv 2014/30/EG.
  5. Säkerhet för allmänna nät mot otillåtet tillträde i enlighet med direktiv 2002/58/EG.
  6. Villkor för användning av radiospektrum, i enlighet med artikel 7.2 i direktiv 2014/53/EU, om sådan användning inte förutsätter att individuella nyttjanderätter beviljas enligt artiklarna 46.1 och 48 i det här direktivet.
- C. Särskilda villkor som får knytas till en allmän auktorisation för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster, med undantag för nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster
1. Interoperabilitet för tjänster i enlighet med detta direktiv.

2. Slutanvändares tillgång till nummer i den nationella nummerplanen, nummer från UJFN samt, när detta är tekniskt och ekonomiskt genomförbart, från andra medlemsstaters nummerplaner, och villkor i enlighet med detta direktiv.
3. Konsumentskyddsbestämmelser som är specifika för sektorn för elektronisk kommunikation.
4. Begränsningar i fråga om överföring av olagligt innehåll i enlighet med direktiv 2000/31/EG och begränsningar i fråga om överföring av skadligt innehåll i enlighet med direktiv 2010/13/EU.
- D. Villkor som får knytas till nyttjanderätter till radiospektrum
  1. Skyldighet att tillhandahålla en tjänst eller använda en typ av teknik inom ramen för artikel 45, i förekommande fall inbegripet krav på tjänstens täckning och kvalitet.
  2. Ändamålsenlig och effektiv användning av radiospektrum i enlighet med detta direktiv.
  3. Tekniska och operativa villkor som är nödvändiga för att undvika skadlig störning och för att skydda folkhälsan mot elektromagnetiska fält, varvid största möjliga hänsyn tas till rekommendation 1999/519/EG när sådana villkor skiljer sig från dem som ingår i den allmänna auktorisationen.
  4. Maximal giltighetstid i enlighet med artikel 49, med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella frekvensfördelningsplanen.
  5. Överlåtelse eller utnyttjande av rättigheter på rättsinnehavarens initiativ och villkor för sådan överlåtelse i enlighet med detta direktiv.
  6. Avgifter för nyttjanderätter i enlighet med artikel 42.
  7. Varje åtagande som har gjorts av det företag som erhåller nyttjanderätten inom ramen för en auktorisationsprocess eller process för förnyelse av auktorisation innan auktorisationen beviljas eller, i förekommande fall, före inbjudan att ansöka om nyttjanderätt.
  8. Skyldigheter att lägga samman eller dela radiospektrum eller ge tillträde till radiospektrum för andra användare i särskilda regioner eller på nationell nivå.
  9. Skyldigheter enligt relevanta internationella avtal i fråga om användning av frekvensband.
  10. Skyldigheter som särskilt avser experimentell användning av frekvensband.
- E. Villkor som får knytas till nyttjanderätter till nummerresurser
  1. Angivande av den tjänst som numret ska användas för, inbegripet varje krav som ställs för tillhandahållandet av tjänsten och, för att undvika oklarheter, taxepprinciper och maximipriser vilka kan gälla särskilda nummerserier i syfte att säkerställa skyddet av konsumenterna i enlighet med artikel 3.2 d.
  2. Ändamålsenlig och effektiv användning av nummerresurser i enlighet med detta direktiv.
  3. Krav på nummerportabilitet i enlighet med detta direktiv.
  4. Skyldighet att tillhandahålla allmänt tillgänglig information om slutanvändare för allmänna abonnentförteckningar för tillämpningen av artikel 112.
  5. Maximal tidslängd i enlighet med artikel 94 med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella nummerplanen.
  6. Överlåtelse av rättigheter på initiativ av rättsinnehavaren och villkor för en sådan överlåtelse i enlighet med detta direktiv, inbegripet eventuella villkor om att nyttjanderätten till ett nummer ska vara bindande för de företag till vilka rättigheterna överläts.
  7. Avgifter för nyttjanderätter i enlighet med artikel 95.
  8. Varje åtagande som under loppet av ett urvalsförfarande grundat på jämförelse eller konkurrens har gjorts av det företag som erhåller nyttjanderätten.
  9. Skyldigheter i enlighet med tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av nummer.
  10. Skyldigheter rörande extraterritoriell användning av nummer inom unionen för att säkerställa överensstämmelse med konsumentskyddsbestämmelser och andra nummerrelaterade bestämmelser i andra medlemsstater än landskodsmedlemsstaten.

BILAGA II

VILLKOR FÖR TILLGÅNG TILL DIGITALA RADIO- OCH TV-SÄNDNINGAR TILL TITTARE OCH LYSSNARE INOM UNIONEN

Del I

Villkor för system för villkorad tillgång som ska tillämpas i enlighet med artikel 62.1

När det gäller villkorad tillgång till digitala radio- och tv-sändningar till tittare och lyssnare inom unionen, oavsett överföringssätt, ska medlemsstaterna i enlighet med artikel 62 säkerställa att följande villkor tillämpas:

- a) Alla företag som tillhandahåller tjänster som bygger på villkorad tillgång, oavsett överföringssätt, och som tillhandahåller tjänster som avser tillträde till digitala radio- och tv-tjänster och vars tillträdestjänster sändningsföretag är beroende av för att nå varje grupp av potentiella tittare eller lyssnare ska
  - på skäliga, rimliga och icke-diskriminerande villkor förenliga med unionens konkurrensrätt erbjuda alla sändningsföretag de tekniska tjänster som möjliggör att sändningsföretagets digitalt överförda tjänster kan tas emot av tittare eller lyssnare som gets tillgång till dessa tjänster med hjälp av dekodrar administrerade av tjänsteoperatörerna, i enlighet med unionens konkurrensrätt,
  - föra separata räkenskaper för den verksamhet som gäller deras roll som tillhandahållare av villkorad tillgång.
- b) Vid licensgivning för tillverkare av konsumentutrustning, ska innehavare av immateriella rättigheter avseende produkter och system för villkorad tillgång säkerställa att detta görs på skäliga, rimliga och icke-diskriminerande villkor. Med beaktande av tekniska och kommersiella faktorer får innehavare av rättigheter inte koppla licensgivningen till villkor som förbjuder, hindrar eller avskräcker från att i samma produkt använda:
  - ett gemensamt gränssnitt som möjliggör uppkoppling till flera andra system för tillträde, eller
  - metoder som är specifika för ett annat system för tillträde, förutsatt att licensinnehavaren följer de relevanta och rimliga villkor som, vad denne själv beträffar, säkerställer att transaktioner utförda av operatörer av system för villkorad tillgång är säkra.

Del II

Andra faciliteter på vilka villkor kan tillämpas enligt artikel 61.2 D

- a) Tillträde till API:er.
  - b) Tillträde till EPG:er.
-

BILAGA III

KRITERIER FÖR FASTSTÄLLANDE AV TERMINERINGSTAXOR FÖR RÖSTSAMTAL I GROSSISTLEDET

Principer, kriterier och parametrar för beräkningen av termineringstaxor för röstsamtal i grossistledet på marknaderna för fast och mobil telefoni, som avses i artikel 75.1:

- a) Taxor ska baseras på täckning av de kostnader som en effektiv operatör haft; utvärderingen av effektiva kostnader ska baseras på nuvärdeskostnader; kostnadsmetoden för att beräkna effektiva kostnader ska grundas på en "nedifrån och upp"-metod utifrån långsiktiga trafikrelaterade marginalkostnader för tillhandahållandet av en termineringstjänst för röstsamtal i grossistledet till tredje parter.
- b) De relevanta marginalkostnaderna för en termineringstjänst för röstsamtal i grossistledet ska fastställas genom skillnaden mellan de sammanlagda långsiktiga kostnaderna för en operatör som tillhandahåller hela sitt utbud av tjänster och de sammanlagda långsiktiga kostnaderna för denna operatör när en termineringstjänst för röstsamtal i grossistledet inte tillhandahålls till tredje parter.
- c) Endast de trafikrelaterade kostnader som skulle undvikas om en termineringstjänst för röstsamtal i grossistledet inte tillhandahölls ska fördelas till det relevanta termineringstillägget.
- d) Kostnader i samband med ytterligare nätkapacitet ska inbegripas endast i den mån de har sin grund i behovet att öka kapaciteten för att överföra ytterligare termineringstrafik för röstsamtal i grossistledet.
- e) Radiospektrumavgifter ska uteslutas från termineringstillägget för röstsamtal i mobila nät.
- f) Endast de affärskostnader i grossistledet som har ett direkt samband med tillhandahållandet av termineringstjänster för röstsamtal i grossistledet till tredje parter ska tas med.
- g) Alla operatörer som driver fasta nät ska anses tillhandahålla termineringstjänster för röstsamtal till samma enhetskostnader som den effektiva operatören, oberoende av deras storlek.
- h) För mobilnätoperatörer ska minsta effektiva volym fastställas som en marknadsandel på minst 20 %.
- i) Den relevanta metoden för avskrivning av tillgångar ska vara ekonomisk avskrivning.
- j) Den teknik som väljs för nätverksmodellerna ska vara framåtblickande, baserade på ett ip-baserat stamnät, med beaktande av de olika tekniker som sannolikt kommer att användas under giltighetstiden för den högsta taxan; när det gäller fasta nät ska samtal anses vara uteslutande paketförmedlade.

BILAGA IV

KRITERIER FÖR BEDÖMNING AV ERBJUDANDE OM SAMINVESTERING

Vid bedömningen av ett erbjudande om saminvestering enligt artikel 76.1 ska den nationella regleringsmyndigheten kontrollera om åtminstone kriterierna nedan är uppfyllda. De nationella regleringsmyndigheterna får ta hänsyn till ytterligare kriterier i den mån det krävs för att säkerställa potentiella investerarens tillgång till saminvesteringen, mot bakgrund av särskilda lokala villkor och den lokala marknadsstrukturen:

- a) För nät som byggs inom ramen för ett erbjudande om saminvestering ska erbjudandet om saminvestering vara öppet för alla företag under hela nätets livstid på ett icke-diskriminerande sätt. Det företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden får förse erbjudandet med rimliga villkor rörande den finansiella kapaciteten hos varje företag, till exempel att potentiella saminvestere ska styrka sin förmåga att göra etappvisa betalningar utifrån vilka anläggningen planeras, godkänna en strategisk plan på grundval av vilken planer för anläggning på medellång sikt utarbetas och så vidare.
- b) Erbjudandet om saminvestering ska vara transparent:
- Erbjudandet ska vara tillgängligt och lätt att hitta på webbplatsen för det företag som anses ha ett betydande inflytande på marknaden.
  - Fullständiga villkor ska ställas till förfogande utan onödigt dröjsmål till alla potentiella anbudsgivare som har uttryckt ett intresse, inklusive saminvesteringsavtalets rättsliga form och – i förekommande fall – de väsentliga delarna av saminvesteringsinstrumentets styrningsregler.
  - Processen, liksom färdplanen för inrättandet och utvecklingen av saminvesteringsprojektet, ska fastställas i förväg, ska tydligt förklaras i skriftlig form för alla potentiella saminvestere, och alla viktiga etappmål ska tydligt meddelas alla företag utan diskriminering.
- c) Saminvesteringserbjudandet ska rymma villkor för potentiella saminvestere som främjar hållbar konkurrens på lång sikt, särskilt följande:
- Alla företag ska ges rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor för deltagande i saminvesteringsavtalet i förhållande till den tidpunkt då de ansluter sig, bland annat när det gäller de ekonomiska övervägandena beträffande förvärv av särskilda rättigheter, i fråga om det skydd som erbjuds dessa saminvestere genom de rättigheterna både under byggfasen och under nyttjande, exempelvis genom att bevilja oåterkalleliga nyttjanderätter under det saminvesterade nätet förväntade livstid, och i fråga om villkoren för anslutning till och eventuellt avslutande av saminvesteringsavtalet. Icke-diskriminerande villkor i detta sammanhang innebär inte att alla potentiella saminvestere ska erbjudas exakt samma villkor, inklusive ekonomiska villkor, utan att alla ändringar av de erbjudna villkoren ska motiveras utifrån samma objektiva, öppna, icke-diskriminerande och förutsebara kriterier, såsom antalet linjer för slutanvändarna enligt åtagandet.
  - Erbjudandet ska vara flexibelt i fråga om värdet och tidpunkten för det åtagande som lämnats av varje saminvestere, till exempel genom en gemensam och potentiellt ökande procentandel av det totala antalet förbindelser för slutanvändare i ett visst område, som saminvesterna har möjlighet att förbinda sig till stegvis och som fastställs till en enhetsnivå som gör det möjligt för mindre saminvestere med begränsade resurser att delta i saminvesteringen i rimligt liten skala och att gradvis öka sitt deltagande samtidigt som en tillräcklig nivå på det ursprungliga åtagandet säkerställs. Fastställandet av den ekonomiska ersättning som ska lämnas av varje saminvestere måste återspegla det faktum att tidiga investere är villiga att ta större risker och satsar kapital tidigare.
  - Ett bidrag som ökar med tiden ska anses motiverat för åtaganden som gjorts i senare skeden och för nya saminvestere som går med i saminvesteringen efter det att projektet har inletts, för att återspegla de minskande riskerna och motverka alla incitament att hålla inne kapital under de tidigare skedena.
  - Saminvesteringsavtalet ska tillåta överlåtelse av rättigheter som förvärvats av saminvestere till andra saminvestere eller till tredje parter som är villiga att gå med i saminvesteringsavtalet under förutsättning att det mottagande företaget är skyldigt att fullgöra överlåtarens samtliga ursprungliga förpliktelser i enlighet med saminvesteringsavtalet.

-
- Saminvesterarna ska bevilja varandra ömsesidiga rättigheter på rättvisa och rimliga villkor för att få tillgång till den saminvesterade infrastrukturen i syfte att tillhandahålla tjänster i senare led, inbegripet till slutanvändare, i enlighet med transparenta villkor som ska uttryckas på ett transparent sätt i saminvesteringserbjudandet och påföljande saminvesteringsavtal, särskilt när saminvesterarna är individuellt ansvariga för anläggningen av specifika delar av nätet. Om ett saminvesteringsinstrument skapas ska det ge tillträde till nätet för alla saminvesterare, antingen direkt eller indirekt, motsvarande insatserna och i enlighet med rättvisa och rimliga villkor, inbegripet finansiella villkor som återspeglar de olika risknivåer som godtagits av de enskilda saminvesterarna.
- d) Saminvesteringserbjudandet ska säkerställa en hållbar investering som sannolikt tillgodoser framtida behov genom att man anlägger nya nåtelement som väsentligt bidrar till anläggningen av nät med mycket hög kapacitet.
-

BILAGA V

MINIMIUTBUD AV TJÄNSTER SOM DEN ADEKVATA INTERNETANSLUTNINGSTJÄNST VIA BREDBAND SOM AVSES I
ARTIKEL 84.3 SKA HA KAPACITET ATT STÖDJA

1. E-post
  2. Sökmotorer som gör det möjligt att söka och finna alla typer av information
  3. Grundläggande nätbaserade verktyg för utbildning och fortbildning
  4. Nätbaserade tidningar eller nyheter
  5. Köp eller beställning av varor eller tjänster på nätet
  6. Arbetsökning och arbetssökningsverktyg
  7. Yrkesmässigt arbete i nätverk
  8. Internetbank
  9. Användning av e-tjänster som erbjuds av offentlig sektor
  10. Sociala medier och snabbmeddelanden
  11. Samtal och videosamtal (standardkvalitet)
-

BILAGA VI

BESKRIVNING AV DE FACILITETER OCH TJÄNSTER SOM AVSES I ARTIKEL 88 (KONTROLL AV UTGIFTER), ARTIKEL 115 (YTTERLIGARE FACILITETER) OCH ARTIKEL 106 (BYTE AV TILLHANDAHÅLLARE OCH NUMMER-PORTABILITET)

Del A

Faciliteter och tjänster som avses i artiklarna 88 och 115

När del A tillämpas på grundval av artikel 88 är den tillämplig på konsumenter och andra kategorier av slutanvändare om medlemsstaterna har beslutat att utvidga tillämpningsområdet för artikel 88.2.

När del A tillämpas på grundval av artikel 115 är den tillämplig på de kategorier av slutanvändare som fastställts av medlemsstaterna, med undantag för leden c, d och g i den här delen som endast är tillämpliga på konsumenter.

a) Specificerad fakturering

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, med förbehåll för kraven i tillämplig rätt om skydd av personuppgifter och skydd för privatlivet, kan fastställa den grundläggande detaljeringsgraden för specificerade fakturor som ska erbjudas avgiftsfritt av tillhandahållare till slutanvändarna för att dessa ska kunna:

- i) kontrollera sina avgifter för användningen av internetanslutningstjänster eller talkommunikationstjänster, eller nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster enligt artikel 115, och
- ii) på lämpligt sätt övervaka sin användning och sina utgifter och därigenom ha rimlig kontroll över sina fakturor.

Vid behov kan en mer detaljerad specifikation erbjudas slutanvändarna till ett överkomligt pris eller utan avgift.

Sådana specificerade fakturor ska innehålla en tydlig uppgift om tillhandahållaren och varaktigheten på de tjänster som debiteras slutanvändare genom betalnummer, såvida slutanvändaren inte har begärt att dessa uppgifter ska utelämnas.

Det får inte uppställas krav på att samtal som är avgiftsfria för den uppringande slutanvändaren, inbegripet samtal till hjälplinjer, ska anges på den uppringande slutanvändarens specificerade faktura.

De nationella regleringsmyndigheterna får kräva att operatörerna erbjuder nummerpresentation avgiftsfritt.

b) Selektiva samtalsspärrar för utgående samtal eller sms med förhöjd taxa (Premium sms eller mms), eller där så är tekniskt möjligt andra typer av liknande funktioner, avgiftsfritt

Detta betyder en facilitet med hjälp av vilken slutanvändaren på begäran riktad till tillhandahållaren av talkommunikationstjänster, eller nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster enligt artikel 115, avgiftsfritt kan spärra utgående samtal eller sms med förhöjd taxa (Premium sms eller mms) eller andra typer av liknande funktioner från eller till vissa typer av nummer.

c) System för förhandsbetalning

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, får kräva att tillhandahållare erbjuder konsumenterna möjligheten att förhandsbetala tillträde till det allmänna elektroniska kommunikationsnätet och användning av talkommunikationstjänster, internetanslutningstjänster eller nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster enligt artikel 115.

d) Betalningar av anslutningsavgifter som är fördelade över tiden

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, får kräva att tillhandahållare tillåter konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna elektroniska kommunikationsnätet genom betalningar som är fördelade över tiden.

e) Utebliven betalning av fakturor

Medlemsstaterna ska tillåta särskilda åtgärder, som ska vara proportionella, icke-diskriminerande och offentliggjorda, och som ska vidtas vid utebliven betalning av fakturor utfärdade av tillhandahållare. Åtgärderna ska säkerställa att slutanvändaren vederbörligen varnas innan tjänsten avbryts eller stängs av. Med undantag för fall av bedrägeri, upprepad försenad betalning eller utebliven betalning ska dessa åtgärder säkerställa, så långt det är tekniskt möjligt, att alla avbrott

endast påverkar den berörda tjänsten. Avstängning på grund av utebliven betalning av fakturor får endast ske efter det att slutanvändaren i vederbörlig ordning erhållit en varning. Medlemsstaterna får föreskriva att fullständig avstängning endast får göras efter en angiven tidsfrist, under vilken samtal som inte ger upphov till någon avgift för slutanvändaren (till exempel samtal till 112-numret) och en lägsta tjänstenivå när det gäller internetanslutningstjänster, som fastställs av medlemsstaterna mot bakgrund av nationella förhållanden, är tillåtna.

f) Råd om taxor

Detta betyder en facilitet med hjälp av vilken slutanvändare kan begära att tillhandahållaren upplyser om alternativa taxor till lägre kostnad, om sådana är tillgängliga.

g) Kostnadskontroll

Detta betyder en facilitet där tillhandahållare, om behöriga myndigheter, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, anser det vara lämpligt, erbjuder andra sätt att kontrollera kostnaderna för tal- och kommunikationstjänster, internetanslutningstjänster, eller nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster enligt artikel 115, däribland kostnadsfria varningsmeddelanden till konsumenter om onormala konsumtionsmönster observerats.

h) Facilitet för avstängning av tredjepartsfakturer

Detta betyder en facilitet som gör det möjligt för slutanvändare att stänga av möjligheten för tredjepartstillhandahållare att via en faktura från en internetleverantör eller en tillhandahållare av allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster ta betalt för sina produkter eller tjänster.

Del B

Faciliteter som avses i artikel 115

a) Nummerpresentation

Detta innebär att den uppringande partens telefonnummer visas hos den som blir uppringd innan samtalet påbörjas.

Denna facilitet ska tillhandahållas i enlighet med relevant rätt avseende skydd av personuppgifter och för privatlivet, särskilt direktiv 2002/58/EG.

Operatörerna ska i den mån det är tekniskt möjligt tillhandahålla uppgifter och signaler som gör det lättare att erbjuda nummerpresentation och tonvalstjänster mellan olika medlemsstater.

b) Vidarebefordran av e-postmeddelanden eller tillgång till e-postmeddelanden när ett avtal med en internetleverantör har sagts upp.

Denna facilitet ska på begäran och avgiftsfritt göra det möjligt för slutanvändare som säger upp sitt avtal med en internetleverantör antingen att kan få tillgång till de e-postmeddelanden som de har fått till en eller flera e-postadresser som är baserade på den tidigare leverantörens firmanamn eller varumärke, under en tidsperiod som den nationella regleringsmyndigheten anser nödvändig och proportionerlig, eller att under den nämnda perioden överföra e-post som sänts till den eller de adresserna till en ny e-postadress som slutanvändaren anger.

Del C

Genomförande av bestämmelserna om nummerportabilitet i artikel 106

Kravet att samtliga slutanvändare med nummer från den nationella telefonnummerplanen som begär det får behålla sina nummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten ska tillämpas

a) om det gäller ett geografiskt nummer, på en viss plats, och

b) om det gäller icke-geografiska nummer, på vilken plats som helst.

Denna del gäller inte nummerportabilitet mellan nät som tillhandahåller tjänster på en fast plats och mobilnät.

BILAGA VII

BERÄKNING AV EVENTUELLA NETTOKOSTNADER FÖR SKYLDIGHETEN ATT TILLHANDAHÅLLA SAMHÄLLSOMFATTANDE TJÄNSTER OCH FÖR ATT INRÄTTA ETT EVENTUELLT SYSTEM FÖR ERSÄTTNING ELLER FÖRDELNING I ENLIGHET MED ARTIKLARNA 89 OCH 90

Del A

Beräkning av nettokostnaden

Skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster avser de skyldigheter som åläggs ett företag av en medlemsstat och gäller tillhandahållandet av samhällsomsfattande tjänster såsom anges i artiklarna 84–87.

De nationella regleringsmyndigheterna ska överväga alla metoder för att motivera företagen (utsedda eller inte) att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster på ett kostnadseffektivt sätt. Nettokostnaden för samhällsomsfattande tjänster ska beräknas som skillnaden mellan nettokostnaden för varje företag att bedriva verksamheten med tillhandahållandet av de samhällsomsfattande tjänsterna och kostnaden för att bedriva verksamheten utan samhällsomsfattande tjänster. Man ska bemöda sig om att göra en korrekt bedömning av de kostnader som företaget skulle ha valt att undvika om skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster inte hade förelegat. Vid nettokostnadsräkningen ska fördelarna, inklusive immateriella värden, bedömas för den tillhandahållare som tillhandahåller samhällsomsfattande tjänster.

Beräkningen ska bygga på kostnader som kan hänföras till följande:

- i) Delar av de angivna tjänsterna som endast kan tillhandahållas med förlust eller på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor.

Denna kategori får inbegripa tjänstekomponenter som tillgång till alarmeringstjänster, tillhandahållande av vissa telefonautomater, tillhandahållande av vissa tjänster eller viss utrustning för slutanvändare med funktionsnedsättning och så vidare.

- ii) Vissa slutanvändare eller grupper av slutanvändare, som med beaktande av kostnaden för att tillhandahålla det angivna nätet och den angivna tjänsten, den intäkt som uppkommer samt den geografiska utjämning av priserna som åläggs av en medlemsstat, endast kan betjäna med förlust eller på ekonomiska villkor som faller utanför normala kommersiella villkor.

Denna kategori inbegriper de slutanvändare eller grupper av slutanvändare som inte skulle erhålla tjänsten från en kommersiell tillhandahållare som inte var skyldig att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster.

Nettokostnaden för vissa delar av skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster ska beräknas för sig för att undvika dubbelberäkning av direkta eller indirekta förmåner och kostnader. Den totala nettokostnaden för ett företags skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster ska beräknas som summan av nettokostnaderna för varje särskild del av de samhällsomsfattande tjänsterna med beaktande av eventuella immateriella förmåner. Ansvar för kontrollen av nettokostnaderna faller på den nationella regleringsmyndigheten.

Del B

Ersättning för nettokostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster

Täckning eller finansiering av eventuella nettokostnader för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster kan innebära att utsedda företag med skyldighet att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster måste ersättas för de tjänster de tillhandahåller på icke-kommersiella villkor. Eftersom sådan ersättning innebär finansiella överföringar ska medlemsstaterna säkerställa att dessa görs på ett objektivt, transparent, icke-diskriminerande och proportionellt sätt. Detta innebär att överföringarna medför minsta möjliga snedvridning av konkurrensen och efterfrågan från användarna.

I enlighet med artikel 90.3 bör ett fördelningssystem som grundar sig på en fond använda en metod för att samla in bidragen som är transparent och neutral och som gör att man kan undvika att bidrag påförs företagen både på utgifts- och intäktsidan.

Det oberoende organ som förvaltar fonden ska ansvara för att samla in bidrag från företag som bedöms vara skyldiga att bidra till nettokostnaden för skyldigheten att tillhandahålla samhällsomsfattande tjänster i medlemsstaten och även övervaka överföringen av summor som ska betalas eller administrativa utbetalningar till företaget som är berättigade till ersättning från fonden.

BILAGA VIII

INFORMATIONSKRAV I ENLIGHET MED ARTIKEL 102 (INFORMATIONSKRAV FÖR AVTAL)

- A. Informationskrav för tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster

Tillhandahållare av andra allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster än överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster ska tillhandahålla följande information:

1. Som en del av huvuddragen hos varje tjänst som tillhandahålls, minimitjänstekvalitet i den mån sådan erbjuds och, för andra tjänster än internetanslutningstjänster, de särskilda kvalitetsparametrar som garanteras.

Om det inte erbjuds någon minimitjänstekvalitet ska detta uppges.

2. Som en del av informationen om priset, om och i den mån det är tillämpligt, respektive priser för aktivering av den elektroniska kommunikationstjänsten och för eventuella återkommande eller förbrukningsrelaterade avgifter.

3. Som en del av informationen om löptid och villkor för förlängning och uppsägning av avtalet, inklusive eventuella uppsägningssavgifter, i den mån sådana villkor gäller,

i) eventuella krav på minsta användning eller kortaste löptid som gäller för att man ska kunna utnyttja kampanjerbjudanden,

ii) eventuella avgifter för byte av tillhandahållare och system för ersättning och återbetalning vid förseningar eller missbruk i samband med byten, liksom information om respektive förfarande,

iii) information om rätten för konsumenter som använder förhandsbetalda tjänster att på begäran få tillbaka eventuella kvarstående tillgodohavanden vid byte i enlighet med artikel 106.6,

iv) eventuella avgifter vid uppsägning av avtalet i förtid, inklusive information om upplåsning av terminalutrustningen och eventuell kostnadstäckning med avseende på terminalutrustning.

4. De ersättnings- och återbetalningssystem, inklusive en uttrycklig hänvisning till konsumentens rättigheter i tillämpliga fall, som gäller om avtalade tjänstekvalitetsnivåer inte uppfylls eller om tillhandahållaren agerar på ett otillfredsställande sätt vid en säkerhetsincident, ett hot eller utsatt läge.

5. Vilken typ av åtgärder som tillhandahållaren kan tänkas vidta i samband med säkerhetsincidenter, hot eller sårbarhet.

- B. Informationskrav för tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster

- I. Utöver de krav som fastställs i del A ska tillhandahållare av internetanslutningstjänster och allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster tillhandahålla följande information:

1. Som en del av de viktigaste egenskaperna hos varje tjänst som tillhandahålls,

i) minimitjänstekvalitetsnivåer, i den mån sådan erbjuds, och med största möjliga beaktande av Berecs riktlinjer som antagits i enlighet med artikel 104.2 i fråga om,

— för internetanslutningstjänster, åtminstone fördröjning, jitter och paketförluster,

— för allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster, om tillhandahållarna utövar kontroll över åtminstone några delar av nätet eller har ett servicenivåavtal om detta med företag som tillhandahåller tillträde till nätet, åtminstone tidsåtgång för den initiala uppkopplingen, sannolikhet för fel och fördröjningar i samtalsignalering i enlighet med bilaga X, och

ii) utan att det påverkar slutanvändarens rätt att använda terminalutrustning efter eget val i enlighet med artikel 3.1 i förordning (EU) 2015/2120, eventuella villkor, till exempel avgifter, som åläggs av tillhandahållaren när det gäller användningen av tillhandahållens terminalutrustning.

2. Som en del av informationen om priset, om och i den mån det är tillämpligt, respektive priser för aktivering av den elektroniska kommunikationstjänsten och för eventuella återkommande eller förbrukningsrelaterade avgifter,
    - i) uppgifter om en särskild prisplan eller särskilda prisplaner enligt avtalet och för var och en av dessa prisplaner den typ av tjänst som erbjuds, inbegripet, i förekommande fall, kommunikationsvolym (till exempel MB, minuter, meddelanden) som ingår per faktureringsperiod, och priset för ytterligare användning,
    - ii) om en eller flera prisplaner med en förutbestämd kommunikationsvolym tillämpas, konsumentens möjlighet att föra över outhyttjade volymer från den föregående faktureringsperioden till följande faktureringsperiod, om detta alternativ innefattas i avtalet,
    - iii) möjligheter att garantera tydlig information i fakturorna och övervaka konsumtionsnivån,
    - iv) prisinformation avseende eventuella nummer eller tjänster som omfattas av särskilda prissättningsvillkor; när det gäller enskilda tjänstekategorier får de behöriga myndigheterna, i relevanta fall i samverkan med de nationella regleringsmyndigheterna, kräva att sådan information dessutom tillhandahålls omedelbart innan samtalet kopplas eller innan man kopplas till tillhandahållaren av tjänsten,
    - v) för paketjänster och paket som innehåller både tjänster och terminalutrustning, priset på de enskilda delarna i paketet om de även marknadsförs separat,
    - vi) detaljerad information och villkor, inbegripet avgifter, för eventuella eftermarknadstjänster, eventuellt underhåll och eventuell kundsupport, och
    - vii) på vilket sätt aktuell information om taxor och underhållskostnader kan erhållas.
  3. Som en del av informationen om avtalstid för kombinerade tjänster och villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet, i förekommande fall, villkoren för uppsägning av hela eller delar av paketet.
  4. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 13 i förordning (EU) 2016/679, information om vilka personuppgifter som ska tillhandahållas före utförandet av tjänsten eller samlas in i samband med tillhandahållandet av tjänsten.
  5. Information om produkter och tjänster som är anpassade för slutanvändare med funktionsnedsättning och hur uppdateringar av denna information kan erhållas.
  6. Metoden för inledande av förfarandet för tvistlösning, inbegripet nationella och gränsöverskridande tvister, i enlighet med artikel 25.
- II. Utöver de krav som fastställs i del A och i punkt I ska tillhandahållare av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster även tillhandahålla följande information:
1. Eventuella begränsningar av tillgången till alarmeringstjänster eller lokaliseringssuppgifter på grund av bristande teknisk genomförbarhet, om tjänsten tillåter slutanvändare att ringa samtal till ett nummer i en nationell eller internationell nummerplan.
  2. Slut användarens rätt att avgöra huruvida de vill föra in sina personuppgifter i en förteckning och om vilka typer av uppgifter som berörs, i enlighet med artikel 12 i direktiv 2002/58/EG.
- III. Utöver de krav som fastställs i del A och punkt I ska tillhandahållare av internetanslutningstjänster även tillhandahålla den information som krävs enligt artikel 4.1 i förordning (EU) 2015/2120.

BILAGA IX

INFORMATION SOM SKA OFFENTLIGGÖRAS I ENLIGHET MED ARTIKEL 103 (INSYN OCH OFFENTLIGGÖRANDE AV INFORMATION)

Den behöriga myndigheten, i relevanta fall i samverkan med den nationella regleringsmyndigheten, ansvarar för att säkerställa att informationen i denna bilaga offentliggörs i enlighet med artikel 103. Den behöriga myndigheten, i relevanta fall i samverkan med den nationella regleringsmyndigheten, ska avgöra vilken information som är relevant och som ska offentliggöras av tillhandahållare av internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster och vilken information som ska offentliggöras av den behöriga myndigheten själv, i relevanta fall i samverkan med den nationella regleringsmyndigheten, för att därigenom säkerställa att alla slutanvändare kan göra välinformerade val. Om det anses lämpligt får de behöriga myndigheterna, i relevanta fall i samverkan med nationella regleringsmyndigheter, främja själv- eller samregleringsåtgärder innan någon skyldighet åläggs.

1. Företagets kontaktuppgifter
2. Beskrivning av de tjänster som erbjuds
- 2.1. Omfattning hos de tjänster som erbjuds och de huvudsakliga egenskaperna för varje tillhandahållen tjänst, däribland eventuella erbjudna minimitjänst kvalitetsnivåer och eventuella restriktioner som åläggs av tillhandahållaren när det gäller användningen av tillhandahållen terminalutrustning.
- 2.2. Taxor för de tjänster som erbjuds, bl.a. information om kommunikationsvolym (till exempel begränsningar avseende dataanvändning, antal samtalsminuter och antal meddelanden) för särskilda prisplaner och gällande taxor för ytterligare kommunikationsenheter, nummer eller tjänster som omfattas av särskilda prisvillkor, tillträdes- och underhållsavgifter, alla typer av användningsavgifter, särskilda eller riktade taxor och eventuella tillkommande avgifter samt kostnader för terminalutrustning.
- 2.3. Eftermarknads-, underhålls-, och kundsupporttjänster som erbjuds samt deras kontaktuppgifter.
- 2.4. Villkor för standardavtal, inklusive, om det är tillämpligt, avtalstid, avgifter för förtida uppsägning av avtalet, rättigheter kopplade till uppsägning av paketerbjudanden eller delar därav, förfaranden och direkta avgifter i samband med nummerportabilitet och portabilitet av andra identifierare.
- 2.5. Om företaget tillhandahåller nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster, information om tillgång till alarmeringstjänster och uppgifter om varifrån samtalet kommer eller eventuella begränsningar i fråga om det sistnämnda. Om företaget tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, information om i hur hög grad tillgång till alarmeringstjänster kan stödjas eller inte.
- 2.6. De delar av produkter och tjänster, däribland funktioner, metoder, riktlinjer och förfaranden, liksom ändringar i driften av tjänsten, som har utformats särskilt för slutanvändare med funktionsnedsättning, i enlighet med den unionsrätt som harmoniserar tillgänglighetskraven för produkter och tjänster.
3. Tvistlösningsförfaranden, inbegripet sådana som har utarbetats av företaget.

BILAGA X

PARAMETRAR FÖR TJÄNSTERNAS KVALITET

Parametrar för tjänsternas kvalitet, definitioner och mätmetoder som avses i artikel 104

För tillhandahållare av tillträde till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät

PARAMETER (Anmärkning 1)	DEFINITION	MÄTMETOD
Leveranstid för basanslutning till nätet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Felfrekvens per anslutning	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Väntetid för reparation av fel	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

För tillhandahållare av interpersonella kommunikationstjänster som utövar kontroll över åtminstone några delar av nätet eller har ett servicenivåavtal om detta med företag som tillhandahåller tillträde till nätet

PARAMETER (Anmärkning 2)	DEFINITION	MÄTMETOD
Väntetid för koppling av samtal	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Klagomål rörande felaktiga fakturor	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Röstförbindelsekvalitet	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Antal förlorade samtal	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Felfrekvens vid uppkoppling av samtal (Anmärkning 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Sannolikhet för fel		
Fördröjningar i samtalssignalering		

Versionsnumret för ETSI EG 202 057-1 är 1.3.1 (juli 2008)

För tillhandahållare av internetanslutningstjänster

PARAMETER	DEFINITION	MÄTMETOD
Fördröjning	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Jitter	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Paketförluster	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

Anmärkning 1

Parametrarna bör göra det möjligt att analysera hur tjänsten fungerar på regional nivå (närmare bestämt lägst nivå 2 i nomenklaturen för statistiska territoriella enheter (Nuts), som upprättats av Eurostat).

Anmärkning 2

Medlemsstaterna får besluta att inte kräva att aktuella uppgifter för dessa två parametrar sparas om det finns belägg för att båda områdena fungerar tillfredsställande.

BILAGA XI

INTEROPERABILITET FÖR BILRADIOMOTTAGARE OCH DIGITAL TV-UTRUSTNING FÖR KONSUMENTER SOM AVSES
I ARTIKEL 113

1. Gemensam krypteringsalgoritm och mottagning av luftburen sändning
Konsumentutrustning som är avsedd för mottagning av digitala tv-signaler (närmare bestämt sändning via marksändningar, kabel eller satellit) som säljs, hyrs ut eller på annat sätt görs tillgänglig inom unionen, och som kan dekryptera digitala tv-signaler ska möjliggöra följande:
  - a) Dekryptering av sådana signaler i enlighet med en gemensam europeisk krypteringsalgoritm som administreras av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation, för närvarande ETSI.
  - b) Återgivning av signaler som har sänts okodade under förutsättning att hyrestagaren följer det relevanta hyresavtalet om utrustningen är hyrd.
2. Interoperabilitet för digitala tv-apparater
Alla digitala tv-apparater med en inbyggd skärm vars synliga diagonal är över 30 cm, och som saluförs eller hyrs ut inom unionen ska vara utrustade med minst ett öppet gränssnitt antingen standardiserat av, eller överensstämmande med en standard som antagits av, en erkänd europeisk standardiseringsorganisation eller i enlighet med en specifikation som antagits av hela branschen vilket möjliggör enkel anslutning av kringutrustning, och kan överföra samtliga relevanta delar av den digitala tv-signalen inbegripet information om interaktiva tjänster och tjänster med villkorad tillgång.
3. Interoperabilitet för bilradiomottagare
Alla bilradiomottagare som byggts in i ett nytt fordon i kategori M som görs tillgänglig på marknaden för försäljning eller uthyrning inom unionen från och med den 21 december 2020 ska innefatta en mottagare som kan ta emot och återge åtminstone radiotjänster som tillhandahålls via digital markbunden radiosändning. Mottagare som överensstämmer med harmoniserade standarder för vilka referensuppgifterna har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning, eller med delar av sådana standarder, ska anses uppfylla det kravet som omfattas av dessa standarder eller delar av dem.

BILAGA XII

Del A

Upphävda direktiv och en förteckning över ändringar av dem

(som det hänvisas till i artikel 125)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG

(EGT L 108, 24.4.2002, s. 33)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG artikel 1

(EUT L 337, 18.12.2009, s. 37)

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 544/2009 artikel 2

(EUT L 167, 29.6.2009, s. 12)

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 717/2007 artikel 10

(EUT L 171, 29.6.2007, s. 32)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG

(EGT L 108, 24.4.2002, s. 21)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG artikel 3 och bilagan

(EUT L 337, 18.12.2009, s. 37)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG

(EGT L 108, 24.4.2002, s. 7)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG artikel 2

(EUT L 337, 18.12.2009, s. 37)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG

(EGT L 108, 24.4.2002, s. 51)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG artikel 1 och bilaga I

(EUT L 337, 18.12.2009, s. 11)

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 artikel 8

(EUT L 310, 26.11.2015, s. 1)

Del B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpningsdatum

(som det hänvisas till i artikel 125)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Tillämpningsdatum
2002/19/EG	24 juli 2003	25 juli 2003
2002/20/EG	24 juli 2003	25 juli 2003
2002/21/EG	24 juli 2003	25 juli 2003
2002/22/EG	24 juli 2003	25 juli 2003

BILAGA XIII

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
Artikel 1.1, 1.2 och 1.3				Artikel 1.1, 1.2 och 1.3
Artikel 1.3a				Artikel 1.4
Artikel 1.4 och 1.5				Artikel 1.5 och 1.6
Artikel 2 a				Artikel 2.1
—	—	—	—	Artikel 2.2
Artikel 2 b				Artikel 2.3
Artikel 2 c				Artikel 2.4
—	—	—	—	Artikel 2.5
—	—	—	—	Artikel 2.6
—	—	—	—	Artikel 2.7
Artikel 2 d				Artikel 2.8
Artikel 2 da				Artikel 2.9
Artikel 2 e				Artikel 2.10
Artikel 2 ea				Artikel 2.11
Artikel 2 f				Artikel 2.12
Artikel 2 g				—
Artikel 2 h				Artikel 2.13
Artikel 2 i				Artikel 2.14
Artikel 2 j				—
Artikel 2 k				—
Artikel 2 l				—
Artikel 2 m				Artikel 2.15
Artikel 2 n				Artikel 2.16
Artikel 2 o				Artikel 2.17
Artikel 2 p				Artikel 2.18
Artikel 2 q				Artikel 2.19
Artikel 2 r				Artikel 2.20
Artikel 2 s				Artikel 2.31
—	—	—	—	Artikel 2.22
Artikel 3.1				Artikel 5.1
—	—	—	—	Artikel 5.2
Artikel 3.2				Artikel 6.1
Artikel 3.3				Artikel 6.2

Bilaga 1

L 321/208

SV

Europeiska unionens officiella tidning

17.12.2018

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
Artikel 3.3a första stycket				Artikel 8.1
—	—	—	—	Artikel 8.2
—	—	—	—	Artikel 7.1
Artikel 3.3a andra stycket				Artikel 7.2 och 7.3
Artikel 3.3a tredje stycket				Artikel 9.1 och 9.3
—	—	—	—	Artikel 9.2
Artikel 3.3b				Artikel 10.1
Artikel 3.3c				Artikel 10.2
Artikel 3.4				Artikel 5.3
Artikel 3.5				Artikel 11
Artikel 3.6				Artikel 5.4
Artikel 4				Artikel 31
Artikel 5				Artikel 20
—	—	—	—	Artikel 22
Artikel 6				Artikel 23
Artikel 7				Artikel 32
Artikel 7a				Artikel 33
—	—	—	—	Artikel 33.5 c
Artikel 8.1 och 8.2				Artikel 3.1 och 3.2
Artikel 8.5				Artikel 3.3
Artikel 8a.1 och 8.2				Artikel 4.1 och 4.2
—	—	—	—	Artikel 4.3
Artikel 8a.3				Artikel 4.4
—	—	—	—	Artikel 29
Artikel 9.1 och 9.2				Artikel 45.1 och 45.2
—	—	—	—	Artikel 45.3
Artikel 9.3				Artikel 45.4
Artikel 9.4 och 9.5				Artikel 45.5 och 45.6
Artikel 9.6 och 9.7				—
Artikel 9a				—
Artikel 9b.1 och 9b.2				Artikel 51.1 och 51.2

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
Artikel 9b.3				Artikel 51.4
—	—	—	—	Artikel 51.3
Artikel 10.1				Artikel 95.1
Artikel 10.2				Artikel 95.3
—	—	—	—	Artikel 95.2
—	—	—	—	Artikel 95.4
—	—	—	—	Artikel 95.5
—	—	—	—	Artikel 95.6
Artikel 10.3				Artikel 95.7
Artikel 10.4				Artikel 95.8
Artikel 10.5				—
Artikel 11				Artikel 43
Artikel 12.1				Artikel 44.1
Artikel 12.2				—
Artikel 12.3				Artikel 61.2
Artikel 12.4				—
Artikel 12.5				Artikel 44.2
Artikel 13				Artikel 17
Artikel 13a.1, 13a.2 och 13a.3				Artikel 40.1, 40.2 och 40.3
Artikel 13a.4				—
—				Artikel 40.5
—	—	—	—	Artikel 40.4
Artikel 13b.1, 13b.2 och 13b.3				Artikel 41.1, 41.2 och 41.3
—	—	—	—	Artikel 41.4
Artikel 13b.4				Artikel 41.7
—	—	—	—	Artikel 41.5
—	—	—	—	Artikel 41.6
Artikel 14				Artikel 63
Artikel 15.1, 15.2, 15.3				Artikel 62.1, 62.2, 62.3
Artikel 15.4	—	—	—	—
—	—	—	—	Artikel 66
Artikel 16				Artikel 67
Artikel 17				Artikel 39
Artikel 18				—
Artikel 19				Artikel 38

Bilaga 1

L 321/210

SV

Europeiska unionens officiella tidning

17.12.2018

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
Artikel 20				Artikel 26
Artikel 21.1				Artikel 27.1
Artikel 21.2 första och andra styckena				Artikel 27.2
Artikel 21.2 tredje stycket				Artikel 27.3
Artikel 21.2 fjärde och femte styckena				Artikel 27.4
—				Artikel 27.5
Artikel 21.3				—
Artikel 21.4				Artikel 27.6
Artikel 21a				Artikel 29
Artikel 22.1				Artikel 118.1
Artikel 22.2				Artikel 118.3
Artikel 22.3				Artikel 118.4
—	—	—	—	Artikel 11.2
—	—	—	—	Artikel 118.5
—	—	—	—	Artikel 117
Artikel 23				Artikel 119
Artikel 24				Artikel 120.1 och 120.2
Artikel 25				Artikel 122.1
Artikel 26				Artikel 125
Artikel 28				Artikel 124
Artikel 29				Artikel 127
Artikel 30				Artikel 128
Bilaga II				—
	Artikel 1			Artikel 1.1
	Artikel 2.1			—
	Artikel 2.2			Artikel 2.22
—	—	—	—	Artikel 2.23
—	—	—	—	Artikel 2.24
—	—	—	—	Artikel 2.25
—	—	—	—	Artikel 2.26
	Artikel 3.1			Artikel 12.1
	Artikel 3.2 första meningen			Artikel 12.2
	Artikel 3.2 andra, tredje och fjärde meningarna			Artikel 12.3

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
—	Artikel 3.3	—	—	Artikel 12.4
—	—	—	—	—
—	Artikel 4	—	—	Artikel 15
—	Artikel 5.1	—	—	Artikel 46.1
—	—	—	—	Artikel 46.2 och 46.3
—	Artikel 5.2 första stycket	—	—	Artikel 48.1
—	Artikel 5.2 andra stycket första meningen	—	—	Artikel 48.2
—	Artikel 5.2 tredje stycket	—	—	Artikel 48.5
—	Artikel 5.2 andra stycket andra meningen	—	—	Artikel 48.3
—	—	—	—	Artikel 48.4
—	Artikel 5.3	—	—	Artikel 48.6
—	Artikel 5.4 och 5.5	—	—	Artikel 93.4 och 93.5
—	Artikel 5.6	—	—	Artikel 52
—	—	—	—	Artikel 93
—	Artikel 6.1, 6.2, 6.3 och 6.4	—	—	Artikel 13
—	—	—	—	Artikel 47
—	Artikel 7	—	—	—
—	—	—	—	Artikel 55
—	Artikel 8	—	—	Artikel 36
—	Artikel 9	—	—	Artikel 14
—	Artikel 10	—	—	Artikel 30
—	—	—	—	—
—	Artikel 11	—	—	Artikel 21
—	Artikel 12	—	—	Artikel 16
—	Artikel 13	—	—	Artikel 42
—	—	—	—	Artikel 94
—	Artikel 14.1	—	—	Artikel 18
—	Artikel 14.2	—	—	Artikel 19
—	Artikel 15	—	—	Artikel 120.3 och 120.4
—	Artikel 16	—	—	—
—	Artikel 17	—	—	—

Bilaga 1

L 321/212

SV

Europeiska unionens officiella tidning

17.12.2018

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
	Artikel 18			—
	Artikel 19			—
	Artikel 20			—
	Bilaga			Bilaga I
		Artikel 1.1 och 1.2		Artikel 1.2 och 1.3
		Artikel 2 a		Artikel 2.27
		Artikel 2 b		Artikel 2.28
		Artikel 2 c		Artikel 2.29
		Artikel 2 d		—
		Artikel 2 e		Artikel 2.30
		Artikel 3		Artikel 59
		Artikel 4		Artikel 60
		Artikel 5		Artikel 61
		Artikel 6		Artikel 62
				—
		Artikel 8		Artikel 68
		Artikel 9		Artikel 69
		Artikel 10		Artikel 70
		Artikel 11		Artikel 71
—	—	—	—	Artikel 72
		Artikel 12		Artikel 73
		Artikel 13		Artikel 74
—	—	—	—	Artikel 75
—	—	—	—	Artikel 76
		Artikel 13a		Artikel 77
		Artikel 13b		Artikel 78
—	—	—	—	Artikel 80
—	—	—	—	Artikel 81
		Artikel 14		—
		Artikel 15		Artikel 120.5
		Artikel 16.1		—
		Artikel 16.2		Artikel 121.4
		Artikel 17		—
		Artikel 18		—
		Artikel 19		—
		Artikel 20		—

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
		Bilaga I		Bilaga II
		Bilaga II		—
—	—	—	—	Bilaga III
			Artikel 1	Artikel 1.4 och 1.5
			Artikel 2 a	—
			Artikel 2 c	Artikel 2.32
			Artikel 2 d	Artikel 2.33
			Artikel 2 f	Artikel 2.34
—	—	—	—	Artikel 2.35
—	—	—	—	Artikel 2.37
—	—	—	—	Artikel 2.38
—	—	—	—	Artikel 2.39
—	—	—	—	Artikel 84
—	—	—	—	Artikel 85
			Artikel 3	Artikel 86.1 och 85.2
			Artikel 4	—
			Artikel 5	—
			Artikel 6	—
			Artikel 7	—
			Artikel 8.1	Artikel 86.3
			Artikel 8.2	Artikel 86.4
			Artikel 8.3	Artikel 86.5
			Artikel 9	—
—	—	—	—	Artikel 87
			Artikel 10	Artikel 88
			Artikel 11	—
			Artikel 12	Artikel 89
			Artikel 13	Artikel 90
			Artikel 14	Artikel 91
			Artikel 15	Artikel 122.2 och 122.3
			Artikel 17	—
—	—	—	—	Artikel 99
—	—	—	—	Artikel 101
			Artikel 20.1	Artikel 102

Bilaga 1

L 321/214

SV

Europeiska unionens officiella tidning

17.12.2018

Direktiv 2002/21/EG	Direktiv 2002/20/EG	Direktiv 2002/19/EG	Direktiv 2002/22/EG	Detta direktiv
			Artikel 20.2	Artikel 105.3
			Artikel 21	Artikel 103
			Artikel 22	Artikel 104
			Artikel 23	Artikel 108
			Artikel 23a	Artikel 111
			Artikel 24	Artikel 113
			Artikel 25	Artikel 112
			Artikel 26	Artikel 109
			Artikel 27	—
			Artikel 27a	Artikel 96
			Artikel 28	Artikel 97
			Artikel 29	Artikel 115
			Artikel 30.1	Artikel 106.2
			Artikel 30.2	Artikel 106.4
			Artikel 30.3	Artikel 106.4
			Artikel 30.4	Artikel 106.5
			Artikel 30.5	Artikel 105.1
			Artikel 31	Artikel 114
			Artikel 32	Artikel 92
			Artikel 33	Artikel 24
			Artikel 34	Artikel 25
			Artikel 35	Artikel 116
			Artikel 36	Artikel 121
			Artikel 37	—
			Artikel 38	—
			Artikel 39	—
			Artikel 40	—
			Bilaga I	Bilaga V
			Bilaga II	Bilaga VII
			Bilaga III	Bilaga IX
			Bilaga IV	Bilaga VI
			Bilaga V	—
			Bilaga VI	Bilaga X
				Bilaga IV

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2018/1971

av den 11 december 2018

om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972⁽³⁾ syftar till att skapa en inre marknad för elektronisk kommunikation inom unionen, samtidigt som ökad konkurrens utnyttjas för att säkerställa en hög investerings- och innovationsnivå och ett starkt konsumentskydd. Det direktivet fastställer också ett betydande antal uppgifter för Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan kallat *Berec*), t.ex. att utfärda riktlinjer inom flera områden, avlägga rapport om tekniska frågor, föra register, upprätta förteckningar eller databaser och avge yttranden om procedurer inom den inre marknaden för förslag till nationella åtgärder om reglering av marknaden.
- (2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012⁽⁴⁾ kompletterar och stöder, i fråga om unionsomfattande roaming, regelverket för elektronisk kommunikation och fastställer vissa uppgifter för Berec.

⁽¹⁾ EUT C 125, 21.4.2017, s. 65.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 november 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 december 2018.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (se sidan 36 i detta nummer av EUT).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 172, 30.6.2012, s. 10).

- (3) I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120⁽¹⁾ fastställs ytterligare uppgifter för Berec i fråga om öppen internetanslutning. Vidare har Berec-riktlinjerna av den 30 augusti 2016 för de nationella regleringsmyndigheternas genomförande av europeiska bestämmelser om nätneutralitet välkomnats som ett värdefullt förtydligande av garantin för ett starkt, fritt och öppet internet genom att säkerställa en konsekvent tillämpning av reglerna för säkerställande av likvärdig och icke-diskriminerande behandling av trafiken vid tillhandahållande av internetanslutningstjänster och därtill kopplade rättigheter för slutanvändare.
- (4) Med hänsyn till behovet av konsekvent regleringspraxis och konsekvent tillämpning av unionens regelverk bildade kommissionen genom kommissionens beslut 2002/627/EG⁽²⁾ Europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för nät och tjänster inom området elektronisk kommunikation (nedan kallad *Europeiska gruppen av regleringsmyndigheter*), med uppgift att vara rådgivare till kommissionen och bistå den med störet av den inre marknaden för nät och tjänster inom området elektronisk kommunikation och, mer allmänt, fungera som en förmedlande länk mellan nationella regleringsmyndigheter och kommissionen.
- (5) Berec och byrån inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009⁽³⁾. Berec ersatte Europeiska gruppen av regleringsmyndigheter och skulle bidra dels till att stärka den inre marknaden för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, dels till att förbättra dess funktion genom att verka för att säkerställa att regelverket för elektronisk kommunikation tillämpas på ett enhetligt sätt. Berec fungerar som forum för samarbete mellan de nationella regleringsmyndigheterna och mellan dessa myndigheter och kommissionen vid utövningen av alla deras arbetsuppgifter enligt unionens regelverk. Berec inrättades för att stå till tjänst med sakkunskap och agera på ett oberoende och transparent sätt.
- (6) Berec fungerar också som ett organ för reflektion, diskussion och rådgivning för Europaparlamentet, rådet och kommissionen på området elektronisk kommunikation.
- (7) Byrån inrättades som ett gemenskapsorgan med status som juridisk person för att utföra de uppgifter som avses i förordning (EG) nr 1211/2009, särskilt när det gäller att förse Berec med sakkunnigt och administrativt stöd. Byrån gavs rättsligt, administrativt och finansiellt oberoende för att effektivt kunna stödja Berec.
- (8) Genom beslut 2010/349/EU⁽⁴⁾ beslutade företrädarna för medlemsstaternas regeringar att byrån skulle ha sitt säte i Riga. Avtalet om säte mellan Republiken Lettlands regering och byrån trädde i kraft den 5 augusti 2011.
- (9) I sitt meddelande *En strategi för en inre digital marknad i Europa* av den 6 maj 2015 planerade kommissionen att under 2016 lägga fram förslag om en långtgående översyn av regelverket för elektronisk kommunikation, bland annat för att skapa ett effektivare institutionellt regelverk för att göra reglerna om elektronisk kommunikation ändamålsenliga som en del i arbetet med att skapa de rätta förutsättningarna för den digitala inre marknaden. Till dessa hör utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, mer samordnad förvaltning av radiospektrum för trådlösa nät och skapandet av lika villkor för avancerade digitala nät och innovativa tjänster. I meddelandet påpekas att marknadens och den tekniska miljöns föränderlighet gör det nödvändigt att förstärka den institutionella ramen genom en utveckling av Berecs roll.
- (10) I sin resolution *Mot en rättsakt för den digitala inre marknaden* av den 19 januari 2016 uppmanade Europaparlamentet kommissionen att ytterligare integrera den digitala inre marknaden genom att skapa en effektivare institutionell ram.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

⁽²⁾ Kommissionens beslut 2002/627/EG av den 29 juli 2002 om att bilda Europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för nät och tjänster inom området elektronisk kommunikation (EGT L 200, 30.7.2002, s. 38).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1211/2009 av den 25 november 2009 om inrättande av organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och byrån (EUT L 337, 18.12.2009, s. 1).

⁽⁴⁾ Beslut som fattats gemensamt av företrädarna för medlemsstaternas regeringar av den 31 maj 2010 om sätet för byrån för organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) (2010/349/EU) (EUT L 156, 23.6.2010, s. 12).

- (11) Berec och byrån har bidragit positivt till ett konsekvent genomförande av regelverket för elektronisk kommunikation. Det föreligger emellertid fortfarande stora skillnader mellan medlemsstaterna i fråga om regleringspraxis, något som påverkar företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet eller som är verksamt i ett betydande antal medlemsstater, inbegripet där det finns Berec-riktlinjer men där dessa skulle kunna vidareutvecklas. För att ytterligare bidra till utvecklingen av den inre marknaden för elektronisk kommunikation i hela unionen samt till främjande av tillgång till, och användning av, nät med mycket hög kapacitet, konkurrens vid tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter samt unionsmedborgarnas intressen, är syftet med denna förordning att stärka Berecs roll. En sådan stärkt roll skulle komplettera Berecs stärkta roll till följd av förordningarna (EU) nr 531/2012 och (EU) nr 2015/2120 samt direktiv (EU) 2018/1972.
- (12) Mot bakgrund av utvecklingen på marknaden och på det tekniska området, som ofta förstärker den gränsöverskridande dimensionen, och hittills förvärvade erfarenheter när det gäller att säkerställa ett enhetligt genomförande på området elektronisk kommunikation är det nödvändigt att bygga vidare på Berecs och byråns arbete. Deras ledning och verksamhet bör vara effektiv och anpassad för de uppgifter de ska utföra. Med beaktande av vedertagna förfaranden och de nya uppgifter som tilldelats Berec och byrån och i syfte att effektivisera dem bör ytterligare stabilitet föreskrivas för förvaltningen av dem och beslutsprocessen bör förenklas.
- (13) Berec bör tillhandahålla sakkunskap och skapa förtroende genom att vara oberoende, ge råd och information av hög kvalitet, hålla förfaranden och arbetsmetoder öppna för insyn och utföra uppgifter på ett noggrant sätt. Berecs oberoende bör inte hindra nämnden för regleringsmyndigheterna från att överlägga om utkast som utarbetats av arbetsgrupper.
- (14) Byråns nya officiella namn bör vara "Byrån för stöd till Berec" (nedan kallad *Berecbyrån*). Benämningen "Berecbyrån" bör användas som byråns kortnamn. Berecbyrån bör vara rättsligt, administrativt och finansiellt oberoende. Det är därför nödvändigt och lämpligt att Berecbyrån bör vara ett unionsorgan som är en juridisk person som utövar de befogenheter som den tilldelats. I egenskap av en av unionens decentraliserade byråer bör Berecbyrån verka inom sitt uppdrag och den befintliga institutionella ramen. Den bör inte anses företräda unionens ståndpunkt gentemot omvärlden eller binda unionen till rättsliga förpliktelser.
- (15) Reglerna för Berecbyråns ledning och drift bör dessutom, när så är lämpligt, anpassas till principerna i det gemensamma uttalandet från Europaparlamentet, rådet och Europeiska kommissionen av den 19 juli 2012 om decentraliserade organ.
- (16) Unionens institutioner och de nationella regleringsmyndigheterna bör ha rätt till bistånd och råd från Berec, även med avseende på relevant lagstiftnings inverkan på allt som har att göra med dynamiken på de digitala marknaderna överlag eller med avseende på relationer, diskussioner och utbyten med tredje parter samt spridning av bästa regleringspraxis till tredje parter. Dessutom bör Berec, utöver sitt bidrag till kommissionens offentliga samråd, vid begäran ge kommissionen råd när lagstiftningsförslag förbereds. Berec bör också ha möjlighet att ge råd till Europaparlamentet och rådet när de begär det eller på eget initiativ.
- (17) Berec är, i egenskap av tekniskt organ med sakkunskap om elektronisk kommunikation sammansatt av företrädare för de nationella regleringsmyndigheterna och kommissionen, bäst lämpat att anförtros sådana uppgifter som att bidra till effektiva procedurer inom den inre marknaden för förslag till nationella åtgärder för marknadsreglering, ge de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter nödvändiga riktlinjer för utarbetande av gemensamma kriterier och en konsekvent regleringsstrategi samt föra vissa register och upprätta vissa förteckningar och databaser på unionsnivå. Detta påverkar inte de uppgifter som fastställts för de nationella regleringsmyndigheterna, som befinner sig närmast marknaderna för elektronisk kommunikation och lokala villkor.
- (18) För att kunna utföra sina uppgifter bör Berec fortsätta att sammanföra sakkunskap från nationella regleringsmyndigheter. Berec bör sträva efter att säkerställa att samtliga nationella regleringsmyndigheter medverkar till fullgörandet av organets regleringsuppgifter och funktion. För att Berec ska bli starkare och mer representativt, samt för att slå vakt om dess sakkunskap, erfarenhet och kännedom om den särskilda situationen på samtliga nationella marknader, bör varje medlemsstat säkerställa att dess nationella regleringsmyndighet har tillräckliga finansiella och personella resurser för att kunna delta fullt ut i Berecs arbete.

- (19) Mot bakgrund av dels den allt större konvergensen mellan de sektorer som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster, dels den övergripande dimensionen av regleringsfrågor som hänför sig till utvecklingen av dem bör Berec och Berecbyrån ha rätt att samarbeta med nationella regleringsmyndigheter samt andra av unionsorgan, -byråer och rådgivande grupper, utan att det påverkar deras roller, särskilt gruppen för radiospektrumpolitik, som inrättats genom kommissionens beslut 2002/622/EG⁽¹⁾, Europeiska datatillsynsmannen, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽²⁾, Europeiska dataskyddsstyrelsen, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽³⁾, den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU⁽⁴⁾, Europeiska unionens byrå för nät- och informationssäkerhet, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 526/2013⁽⁵⁾, Europeiska byrån för GNSS, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 912/2010⁽⁶⁾, nätverket för konsumentskyddssamarbete, som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004⁽⁷⁾, Europeiska konkurrensnätverket och europeiska standardiseringsorganisationer samt med befintliga kommittéer (t.ex. kommunikationskommittén och radiospektrumkommittén). Berec och Berecbyrån bör också kunna samarbeta med de berörda behöriga myndigheter i medlemsstaterna som ansvarar för konkurrensfrågor, konsumentskydd och dataskydd, med behöriga myndigheter i tredjeländer, särskilt regleringsmyndigheterna på området elektronisk kommunikation eller grupper av sådana myndigheter och med internationella organisationer när så krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter. Berec bör också kunna samråda med berörda parter genom offentliga samråd.
- (20) Berec bör ha rätt att upprätta arbetsöverenskommelser med behöriga unionsorgan, unionsbyråer och rådgivande grupper, med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer, vilket inte bör medföra några rättsliga förpliktelser. Målet med en sådan arbetsöverenskommelse skulle exempelvis kunna vara att utveckla samarbetsförbindelser och diskutera regleringsfrågor. Kommissionen bör säkerställa att de nödvändiga arbetsöverenskommelserna är förenliga med unionens politik och prioriteringar samt att Berec verkar inom ramen för sitt uppdrag och den befintliga institutionella ramen och inte anses företräda unionens ståndpunkt gentemot omvärlden eller binda unionen till internationella skyldigheter.
- (21) Berec bör bestå av nämnden för regleringsmyndigheterna och arbetsgrupper. Avsikten med att nämnden för regleringsmyndigheterna har ett roterande ordförandeskap är att säkerställa kontinuiteten i Berecs arbete. Även rotation av vice ordförandena som företräder olika nationella regleringsmyndigheter främjas.
- (22) Berec bör kunna agera i unionens intresse oberoende av ingripande utifrån, inbegripet politiska påtryckningar eller kommersiell inblandning. Det är således viktigt att säkerställa högsta möjliga garantier för att de som utnämns till ledamöter i nämnden för regleringsmyndigheterna är personligt och funktionellt oberoende. Chefen för en nationell regleringsmyndighet eller en ledamot av dess kollegieorgan, eller ersättare för någon av dessa, är i sådan utsträckning personligt och funktionellt oberoende. Mer specifikt bör de agera oberoende och objektivt och inte begära eller ta emot instruktioner vid utövandet av sina funktioner, och de bör skyddas mot godtycklig avsättning. Den funktion

⁽¹⁾ Kommissionens beslut 2002/622/EG av den 26 juli 2002 om upprättande av en grupp för radiospektrumpolitik (EGT L 198, 27.7.2002, s. 49).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 526/2013 av den 21 maj 2013 om Europeiska unionens byrå för nät- och informationssäkerhet (Enisa) och om upphävande av förordning (EG) nr 460/2004 (EUT L 165, 18.6.2013, s. 41).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 912/2010 av den 22 september 2010 om inrättande av Europeiska byrån för GNSS och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1321/2004 om inrättandet av strukturer för förvaltningen av de europeiska programmen för satellitbaserad radionavigering och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 683/2008 (EUT L 276, 20.10.2010, s. 11).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 av den 27 oktober 2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheter som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen ("förordningen om konsumentskyddssamarbete") (EUT L 364, 9.12.2004, s. 1).

som en suppleant i nämnden för regleringsmyndigheterna har skulle även kunna utövas av chefen för den nationella regleringsmyndigheten, en ledamot av dess kollegieorgan, en ersättare för någon av dessa eller annan personal från den nationella regleringsmyndigheten, som ska representera den ersatta ledamoten i nämnden för regleringsmyndigheterna inom ramen för ledamotens uppdrag.

- (23) Erfarenheten har visat att de flesta av Berecs uppgifter utförs bättre genom arbetsgrupper, vilka alltid bör säkerställa att lika stor hänsyn tas till alla nationella regleringsmyndigheters synpunkter och bidrag. Därför bör nämnden för regleringsmyndigheterna inrätta arbetsgrupper och utnämna ordförande för dessa. De nationella regleringsmyndigheterna bör snabbt svara på en nomineringsbegäran för att säkerställa ett snabbt inrättande av arbetsgrupper, särskilt de som har anknytning till förfaranden med tidsfrister. Arbetsgrupperna bör stå öppna för deltagande av sakkunniga från kommissionen. Berecbyråns personal bör stödja och bidra till arbetsgruppernas verksamhet.
- (24) Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen bör vid behov, efter en bedömning från fall till fall, kunna bjuda in personer vars synpunkter kan vara av intresse att delta i deras möten som observatörer.
- (25) När så är lämpligt, och beroende på fördelningen av uppgifter till myndigheter i varje medlemsstat, bör synpunkter från andra behöriga myndigheter beaktas i den relevanta arbetsgruppen, exempelvis genom samråd på nationell nivå eller genom att dessa andra myndigheter bjuds in till relevanta möten där deras expertis behövs. Berecs oberoende bör i alla händelser upprätthållas.
- (26) Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen bör fungera parallellt, varvid den förstnämnda fattar beslut om regleringsfrågor och den sistnämnda om administrativa frågor som budget, personal och revision. I princip och utöver kommissionens företrädare bör de nationella regleringsmyndigheternas företrädare i styrelsen vara samma personer som de som är utsedda till nämnden för regleringsmyndigheterna, men de nationella regleringsmyndigheterna bör kunna utse andra företrädare som uppfyller samma krav.
- (27) Tidigare utövades tillsättningsmyndighetens befogenheter av vice ordföranden för byråns förvaltningskommitté. I denna förordning föreskrivs att styrelsen delegerar relevanta tillsättningsbefogenheter till direktören, som är bemyndigad att vidaredelegera dessa befogenheter. Detta är avsett att bidra till en effektiv förvaltning av Berecbyråns personal.
- (28) Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen bör hålla åtminstone två ordinarie sammanträden per år. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter och Berecs stärka roll kan det bli nödvändigt för nämnden för regleringsmyndigheterna eller styrelsen att hålla ytterligare möten.
- (29) Direktören bör förbli Berecbyråns företrädare i juridiska och administrativa frågor. Styrelsen bör utse direktören efter ett öppet och transparent urvalsförfarande i syfte att garantera en strikt utvärdering av kandidaterna och en hög nivå av oberoende. Mandatperioden för byråns förvaltningsdirektör var tidigare tre år. Direktören måste ha en tillräckligt lång mandatperiod för att kunna säkerställa stabilitet och en långfristig strategi för Berecbyrån.
- (30) Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1271/2013⁽¹⁾ bör vara tillämplig på Berecbyrån.
- (31) Berecbyrån bör ge Berec allt sakkunnigt och administrativt stöd som behövs i arbetet, bland annat ekonomiskt, organisatoriskt och logistiskt stöd, och bör bidra till Berecs regleringsarbete.
- (32) För att garantera Berecbyråns självständighet och oberoende, och för att den ska kunna ge stöd till Berecs arbete, bör Berecbyrån ha en egen budget som huvudsakligen bör härröra från ett bidrag från unionen. Budgeten bör vara adekvat och återspegla såväl de ytterligare tilldelade uppgifterna som Berecs och Berecbyråns stärkta roll. Finansiering av Berecbyrån bör medges under förutsättning att budgetmyndigheten har nått en överenskommelse enligt punkt 31 i det interinstitutionella avtalet av den 2 december 2013 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning⁽²⁾.

⁽¹⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1271/2013 av den 30 september 2013 med rambudgetförordning för de organ som avses i artikel 208 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 328, 7.12.2013, s. 42).

⁽²⁾ EUT C 373, 20.12.2013, s. 1.

- (33) Berecbyrån bör ha tillräckligt med personal för att kunna utföra sina uppgifter. Alla uppgifter som tilldelats Berecbyrån, inbegripet tjänster som avser sakkunnigt och administrativt stöd till Berec i dess utövande av sina regleringsuppgifter, liksom iakttagandet av de ekonomiska föreskrifterna, tjänsteföreskrifterna och andra tillämpliga föreskrifter samt de i förhållande till de administrativa uppgifterna allt mer betungande operativa uppgifter som Berecbyrån ska utföra, bör vederbörligen bedömas och avspeglas i resursplaneringen.
- (34) För att ytterligare öka enhetligheten i genomförandet av regelverket för elektronisk kommunikation bör nämnden för regleringsmyndigheterna, arbetsgrupperna och styrelsen vara öppna för deltagande från regleringsmyndigheter i tredjeländer med behörighet på området elektronisk kommunikation där dessa tredjeländer har ingått avtal med unionen i detta syfte, såsom Eftastater i EES och kandidatländer.
- (35) I enlighet med principen om insyn bör Berec och Berecbyrån i relevanta fall offentliggöra information om sitt arbete på sin webbplats. Berec bör i synnerhet offentliggöra eventuella slutliga dokument som utfärdats när det utför sina uppgifter, till exempel yttranden, riktlinjer, rapporter, rekommendationer, gemensamma ståndpunkter och bästa praxis samt eventuella studier som beställts som stöd till dess uppgifter. Berec och Berecbyrån bör även offentliggöra uppdaterade förteckningar över sina uppgifter och uppdaterade förteckningar över ledamöter, suppleanter och andra deltagare i förvaltningsorganens möten, samt de intresseförklaringar som avgetts av nämnden för regleringsmyndigheternas ledamöter, styrelsens ledamöter och direktören.
- (36) Berec bör, med stöd av Berecbyrån, kunna bedriva kommunikationsverksamhet inom sitt behörighetsområde som inte inverkar negativt på Berecs huvuduppgifter. Innehållet i Berecs kommunikationsstrategi och dess genomförande bör vara konsekvent, objektivt, relevant och samordnat med kommissionens och övriga institutioners strategier och åtgärder, i syfte att beakta den allmänna bilden av unionen. Berecbyråns kommunikationsverksamhet bör utföras i enlighet med relevanta planer för kommunikation och informationsspridning som antas av styrelsen.
- (37) För att Berec och Berecbyrån ska kunna utföra sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt bör de ha rätt att begära all nödvändig information från kommissionen, de nationella regleringsmyndigheterna och, i sista hand, andra myndigheter och företag. En begäran om information bör ange skälen för begäran, stå i proportion till syftet och bör inte vara orimligt betungande för de berörda. De nationella regleringsmyndigheterna bör samarbeta med Berec och Berecbyrån och förse dem med aktuell och korrekt information för att säkerställa att Berec och Berecbyrån kan utföra sina uppgifter. Berec och Berecbyrån bör också, enligt principen om lojalt samarbete, dela nödvändig information med kommissionen, de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter. I relevanta fall bör informationens konfidentialitet säkerställas. Vid bedömningen av huruvida en begäran är berättigad bör Berec ta hänsyn till om den begärda informationen har anknytning till utförandet av sådana uppgifter som uteslutande tilldelats relevanta myndigheter.
- (38) Berecbyrån bör upprätta ett gemensamt informations- och kommunikationssystem för att undvika dubbla informationsinhämtningar och underlätta kommunikationen mellan alla berörda myndigheter.
- (39) För att en hög nivå av konfidentialitet ska säkerställas och intressekonflikter undvikas bör reglerna om dessa frågor som tillämpas på ledamöter av Berecs och Berecbyråns förvaltningsorgan också tillämpas på deras suppleanter.
- (40) Eftersom Berec och Berecbyrån genom denna förordning får nya uppgifter och de genom andra unionsrättsakter kan komma att få ytterligare uppgifter, bör kommissionen regelbundet utvärdera hur Berec och Berecbyrån fungerar, liksom hur ändamålsenlig deras institutionella struktur är i en föränderlig digital omgivning. Om utvärderingen resulterar i att kommissionen konstaterar att den institutionella strukturen inte är lämplig för utförandet av Berecs och Berecbyråns uppgifter och, framför allt, för att säkerställa ett konsekvent genomförande av regelverket för elektronisk kommunikation bör den undersöka alla möjligheter till förbättring av strukturen.
- (41) Byrån, som inrättades som ett gemenskapsorgan med status som juridisk person genom förordning (EG) nr 1211/2009, efterträds av den Berecbyrå som inrättas genom den här förordningen när det gäller all äganderätt och alla avtal, inbegripet avtalet om säte, rättsliga förpliktelser, anställningskontrakt, finansiella åtaganden och ansvarsskyldigheter. Berecbyrån bör ta över byråns personal, vars rättigheter och skyldigheter inte bör påverkas. För att säkerställa kontinuiteten i Berecs och Berecbyråns arbete bör deras representanter, närmare bestämt ordföranden och de vice ordförandena för nämnden för regleringsmyndigheterna, förvaltningskommittén och förvaltningsdirektören, sitta kvar tills deras mandatperiod löper ut.

- (42) Ett betydande antal konsumenter i de flesta medlemsstater använder fortfarande traditionell internationell kommunikation såsom telefonsamtal och sms-meddelanden, trots att ett ökande antal av konsumenterna har tillgång till nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för att ringa utomlands till lägre pris än via traditionella tjänster eller utan penningbetalning.
- (43) Kommissionen lade 2013 fram ett förslag till en konsekvensutredd förordning som innehöll en bestämmelse med regleringsåtgärder tillämpliga på kommunikation inom EU. Från 2017 till 2018 samlade Berec och kommissionen in ytterligare uppgifter om kommunikationsmarknaden inom EU via en kommissionsstudie och via Eurobarometern. Dessa uppgifter visar att betydande prisskillnader kvarstår, både för fast och för mobil kommunikation, mellan nationell talkommunikation och sms-kommunikation och sådan som terminerar i en annan medlemsstat i en situation där priserna varierar betydligt mellan länder, leverantörer och prispaket samt mellan mobil och fast talkommunikation. Leverantörer av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster debiterar ofta konsumtionsbaserade priser för kommunikation inom EU som är mycket högre än priserna för nationella taxor plus tilläggskostnader. I genomsnitt tenderar standardpriset för ett fast eller mobilt samtal inom EU att vara tre gånger högre än standardpriset för ett nationellt samtal, och standardpriset för ett sms inom EU att vara mer än två gånger högre än för ett nationellt sms. Bakom dessa aritmetiska genomsnittsvärden döljer sig dock betydande skillnader mellan medlemsstaterna. I vissa fall kan standardpriset för ett samtal inom EU vara upp till åtta gånger högre än standardpriset för ett nationellt samtal. Till följd av detta utsätts kunder i flera medlemsstater för väldigt höga priser för kommunikation inom EU. Dessa höga priser påverkar huvudsakligen konsumenter, särskilt konsumenter som använder sådan kommunikation sällan eller som har en låg konsumtionsvolym, vilket är den stora majoriteten av konsumenter som använder kommunikation inom EU. Samtidigt tillhandahåller flera leverantörer speciella erbjudanden som är särskilt attraktiva för företagskunder och konsumenter med en hög konsumtion av kommunikation inom EU. Dessa erbjudanden debiteras ofta inte baserat på faktisk konsumtion och kan bestå av ett visst antal minuter eller ett visst antal sms-meddelanden inom EU för en fast månadsavgift (tilläggserbjudande) eller ett visst antal minuter eller ett visst antal sms-meddelanden inom EU som ingår i månadsporten för samtalsminuter eller sms-meddelanden, antingen utan tilläggsavgift, eller med en låg tilläggsavgift. Villkoren för dessa erbjudanden är dock ofta inte attraktiva för kunder med enbart enstaka, oförutsägbara eller relativt låga volymer kommunikation inom EU. Därför riskerar dessa konsumenter att få betala överpris för kommunikation inom EU och de bör skyddas.
- (44) Dessutom utgör höga priser för kommunikation inom EU ett hinder för den inre marknads funktion eftersom de avskräcker från att söka efter och köpa varor och tjänster från en leverantör i en annan medlemsstat. För att eliminera sådana höga priser är det därför nödvändigt att fastställa exakta och proportionella gränser för de priser som leverantörer av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster får debitera konsumenter för kommunikation inom EU.
- (45) När leverantörer av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster debiterar sina konsumenter för kommunikation inom EU med taxor som helt eller delvis baseras på konsumtionen av sådana tjänster, inklusive vid konsumtionsbaserade avdrag från en månadsport eller förbetald pott för sådana tjänster, bör taxorna inte överstiga 0,19 EUR per minut för samtal och 0,06 EUR per sms-meddelande. Dessa tak motsvarar de högsta tillåtna priser som för närvarande gäller för reglerade roamingsamtal respektive sms-meddelanden. Vid roaming i unionen skyddas konsumenter av eurotaxan för rösttelefoni och sms-eurotaxan, som steg för steg har ersatts av "roaming som hemma". Taken anses också vara ett lämpligt riktmärke vid fastställandet av en maxtaxa för reglerade kommunikationer inom EU för fem år från och med den 15 maj 2019. Takets nuvarande nivå är ett enkelt, öppet och beprövat skyddsnet mot höga priser och är lämplig som ett tak för slutkundspriser för all reglerad kommunikation inom EU. Både roamingsamtal inom unionen och samtal inom EU har en liknande kostnadsstruktur.
- (46) Taken bör hjälpa leverantörerna av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster att täcka sina kostnader, vilket säkerställer att ingripandet är proportionellt både på marknaden för mobilsamtal och på marknaden för fasta samtal. Taken kommer att tillämpas direkt endast på taxor baserade på faktisk konsumtion. De

bör ha en disciplinerande inverkan även på de erbjudanden där en viss kommunikationsvolym inom EU ingår utan att debiteras separat, eftersom konsumenterna kan välja att byta till en taxa baserad på konsumtion för sin kommunikation inom EU. Kommunikationsvolymerna inom EU som överskrider dem som ingår i ett paket och som debiteras separat bör omfattas av taken. Åtgärden bör på ett proportionellt sätt säkerställa att konsumenter med låg konsumtionsnivå när det gäller kommunikation inom EU skyddas från höga priser och bör samtidigt ha enbart måttlig inverkan på leverantörer.

- (47) Leverantörer av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster bör kunna föreslå konsumenterna alternativa priserbjudanden för internationell kommunikation med olika taxor för reglerad kommunikation inom EU, och konsumenterna bör uttryckligen kunna välja sådana erbjudanden samt när som helst och kostnadsfritt byta tillbaka, även när det gäller abonnemang som konsumenterna tecknade före ikraftträdandet av sådana bestämmelser. Endast alternativa erbjudanden för internationell kommunikation, som till exempel omfattar alla eller vissa tredjeländer, bör, om erbjudandet accepteras av en konsument, kunna befria en leverantör från skyldigheten att inte överskrida taken för reglerad kommunikation inom EU. Andra fördelar som leverantörer erbjuder konsumenter, såsom subventionerad terminalutrustning eller rabatter på andra elektroniska kommunikationstjänster, är en normal del av konkurrensen och bör inte påverka tillämpningen av pristaken för reglerad kommunikation inom EU.
- (48) Vissa leverantörer av allmänt tillgängliga nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster kan påverkas betydligt mer än majoriteten av andra leverantörer i unionen av ett pristak för reglerad kommunikation inom EU. Detta kan särskilt vara fallet för de leverantörer som genererar en särskilt hög andel av sina intäkter eller vinster från kommunikation inom EU eller vars inhemska marginaler är små i förhållande till referensvärden för branschen. Det kan hända att en leverantör, till följd av snävare vinstmarginaler när det gäller reglerad kommunikation inom EU, inte kan upprätthålla sin inhemska prissättningsmodell. Sådana scenarier är högst osannolika, eftersom de högsta tillåtna priserna klart överstiger kostnaderna för att tillhandahålla kommunikation inom EU. För att hantera sådana ytterst exceptionella scenarier på ett proportionellt sätt bör de nationella regleringsmyndigheterna kunna bevilja undantag på begäran av en sådan leverantör, i berättigade undantagsfall.
- (49) Eventuella undantag bör beviljas endast om en leverantör kan visa, mot ett relevant referensvärde som fastställts av Berec, att den påverkas betydligt mer än de flesta andra leverantörer i unionen, och att denna påverkan avsevärt försämrar den leverantörens förmåga att behålla sin avgiftsmodell för inhemska kommunikation. Om en nationell regleringsmyndighet beviljar ett undantag bör den fastställa den högsta prisnivå som en leverantör får tillämpa för reglerad kommunikation inom EU och som kan göra det möjligt för leverantören att upprätthålla en konkurrenskraftig prisnivå för inhemska kommunikation. Varje sådant undantag bör begränsas till ett år och bör kunna förnyas om leverantören visar att villkoren för ett undantag är fortsatt uppfyllda.
- (50) Mot bakgrund av proportionalitetsprincipen bör tillämpningen av prisbegränsningen för reglerad kommunikation inom EU vara tidsbegränsad och upphöra att gälla fem år efter dess ikraftträdande. Denna begränsade tidsperiod bör göra det möjligt att göra en ordentlig bedömning av åtgärdernas effekter och en ordentlig utvärdering av i vilken utsträckning det finns ett fortsatt behov av att skydda konsumenterna.
- (51) För att säkerställa ett unionsomfattande konsekvent, snabbt och mycket ändamålsenligt skydd för konsumenter som påverkas negativt av de betydande skillnaderna i pris för kommunikation inom EU bör sådana bestämmelser vara direkt tillämpliga och ingå i en förordning. Den lämpligaste förordningen för detta ändamål är förordning (EU) 2015/2120, som antogs efter en konsekvensbedömning i vilken det bland annat föreslogs en bestämmelse om kommunikation inom EU som ett nödvändigt sätt att fullborda den inre marknaden för elektronisk kommunikation. De sannolika effekterna på leverantörers intäkter som genereras av tillhandahållandet av kommunikation inom EU

begränsas ytterligare genom tillämpningen av eurotaxan för rösttelefoni och sms-eurotaxan vid roaming, som tak för både fast och mobil kommunikation, som tjänar som en säkerhetsmekanism, och genom det bevis, som framgår av Berecs analys 2018, på att relevanta volymer av fast trafik som påverkas av åtgärden har sjunkit markant under perioden för ingripandet. De bestämmelserna bör därför införas som en ändring till förordning (EU) 2015/2120, vilken dessutom bör anpassas för att säkerställa att medlemsstaterna antar regler om sanktioner för överträdelse av sådana bestämmelser.

- (52) Eftersom målen med denna förordning, nämligen att säkerställa en konsekvent tillämpning av regelverket för elektronisk kommunikation, särskilt med avseende på gränsöverskridande aspekter och genom effektiva procedurer inom den inre marknaden för förslag till nationella åtgärder, och av att säkerställa att konsumenterna inte debiteras alltför höga priser för nummerbaserad interpersonell kommunikation som originerar i den medlemsstat där konsumentens nationella leverantör är etablerad och som terminerar i ett fast nummer eller mobilnummer i en annan medlemsstat, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (53) Denna förordning ändrar och utvidgar tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 1211/2009. Eftersom de ändringar som föreslås är av omfattande slag bör den rättsakten för tydlighetens skull upphävas. Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

SYFTE OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. Genom denna förordning inrättas Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (nedan kallat *Berec*) och Byrån för stöd till Berec (nedan kallad *Berecbyrån*).
2. Berec respektive Berecbyrån ska ersätta och efterträda organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation respektive byrån, som inrättades genom förordning (EG) nr 1211/2009.

Artikel 2

Berecbyrån som juridisk person

1. Berecbyrån ska vara ett unionsorgan. Den ska vara en juridisk person.
2. Berecbyrån ska i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som enligt medlemsstatens nationella rätt tillerkänns juridiska personer. Berecbyrån ska särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt vara part i rättsliga förfaranden.
3. Berecbyrån ska företrädas av sin direktör.
4. Berecbyrån ska ensam ansvara för de uppgifter och befogenheter som den tilldelats.
5. Berecbyrån ska ha sitt säte i Riga.

KAPITEL II

BERECS MÅL OCH UPPGIFTER*Artikel 3***Berecs mål**

1. Berec ska verka inom tillämpningsområdet för förordningarna (EU) nr 531/2012 och (EU) 2015/2120 och direktiv (EU) 2018/1972.
2. Berec ska eftersträva de mål som anges i artikel 3 i direktiv (EU) 2018/1972. Berec ska särskilt ha som mål att säkerställa ett konsekvent genomförande av regelverket för elektronisk kommunikation inom det tillämpningsområde som anges i punkt 1 i denna artikel.
3. Berec ska utföra sina uppgifter på ett oberoende, opartiskt och öppet sätt och med erforderlig skyndsamhet.
4. Berec ska stödja sig på den sakkunskap som finns inom de nationella regleringsmyndigheterna.
5. I enlighet med artikel 9.3 i direktiv (EU) 2018/1972 ska varje medlemsstat säkerställa att dess nationella regleringsmyndighet fullt ut kan delta i det arbete som Berecs förvaltningsorgan bedriver.
6. I medlemsstater där mer än en nationell regleringsmyndighet är ansvarig enligt direktiv (EU) 2018/1972 ska de nationella regleringsmyndigheterna ombesörja samordning mellan sig efter behov.

*Artikel 4***Berecs regleringsuppgifter**

1. Berec ska ha följande regleringsuppgifter:
  - a) Att bistå och ge råd till de nationella regleringsmyndigheterna, Europaparlamentet, rådet och kommissionen och samarbeta med de nationella regleringsmyndigheterna och kommissionen, på begäran eller på eget initiativ, beträffande alla tekniska frågor om elektronisk kommunikation inom ramen för sin behörighet.
  - b) Att på begäran bistå och ge råd till kommissionen om utarbetande av lagstiftningsförslag på området elektronisk kommunikation, inbegripet eventuella förslag till ändringar av denna förordning eller av direktiv (EU) 2018/1972.
  - c) Att avge sådana yttranden som avses i förordning (EU) nr 531/2012 och direktiv (EU) 2018/1972, särskilt om
    - i) lösning av gränsöverskridande tvister i enlighet med artikel 27 i direktiv (EU) 2018/1972,
    - ii) förslag till nationella åtgärder med koppling till procedurerna inom den inre marknaden för reglering av marknaden i enlighet med artiklarna 32, 33 och 68 i direktiv (EU) 2018/1972,
    - iii) utkast till beslut om och rekommendationer om harmonisering i enlighet med artiklarna 38 och 93 i direktiv (EU) 2018/1972,
    - iv) möjligheten för slutanvändare att nå varandra i enlighet med artikel 61.2 i direktiv (EU) 2018/1972,
    - v) fastställandet av en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i mobila nät och en enda unionsomfattande högsta termineringstaxa för röstsamtal i fasta nät i enlighet med artikel 75 i direktiv (EU) 2018/1972,
    - vi) mallen för sammanfattning av avtalet i enlighet med artikel 102 i direktiv (EU) 2018/1972,

- vii) det nationella genomförandet och tillämpningen av den allmänna auktorisationen samt hur de påverkar den inre marknadens funktion i enlighet med artikel 122.3 i direktiv (EU) 2018/1972,
- viii) om relevant, marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen vad gäller de olika typerna av elektroniska kommunikationstjänster och hur de påverkar tillämpningen av del III avdelning III i direktiv (EU) 2018/1972 i enlighet med artikel 123.1 i det direktivet.
- d) Att utfärda riktlinjer om genomförandet av unionens regelverk för elektronisk kommunikation, särskilt, i enlighet med vad som avses i förordningarna (EU) nr 531/2012 och (EU) 2015/2120 och direktiv (EU) 2018/1972, om
- i) anmälningsmallen i enlighet med artikel 12 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - ii) det enhetliga genomförandet av skyldigheter med avseende på geografiska kartläggningar och prognoser i enlighet med artikel 22 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - iii) relevanta kriterier för att främja en konsekvent tillämpning av artikel 61.3 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - iv) gemensamma strategier för identifiering av nätanslutningspunkten i olika nättopologier i enlighet med artikel 61.7 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - v) gemensamma strategier för att tillgodose gränsöverskridande efterfrågan från slutanvändare i enlighet med artikel 66 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - vi) minimikriterier för ett referenserbjudande i enlighet med artikel 69 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - vii) främjande av nationella regleringsmyndigheters konsekventa tillämpning av villkoren i artikel 76.1 i, och kriterierna i bilaga IV till, direktiv (EU) 2018/1972,
  - viii) kriterier för när ett nät ska anses vara ett nät med mycket hög kapacitet i enlighet med artikel 82 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - ix) gemensamma kriterier för bedömning av förmågan att förvalta nummerresurser och risken för uttömning av nummerresurser i enlighet med artikel 93 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - x) relevanta parametrar för att mäta tjänsternas kvalitet, de tillämpliga mätmetoderna, innehållet i och formatet för offentliggörande av informationen och mekanismer för kvalitetscertifiering i enlighet med artikel 104 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - xi) hur bedömningen ska göras av huruvida de system för varning till allmänheten som avses i artikel 110.2 i direktiv (EU) 2018/1972 har likvärdig verkningsgrad som de som avses i punkt 1 i den artikeln,
  - xii) roamingtjänstillträde i grossistledet i enlighet med artikel 3.8 i förordning (EU) nr 531/2012,
  - xiii) genomförandet av de nationella regleringsmyndigheternas skyldigheter med avseende på öppen internetanslutning i enlighet med artikel 5.3 i förordning (EU) 2015/2120,
  - xiv) de parametrar som ska beaktas av nationella regleringsmyndigheter vid bedömningen av om de nationella avgiftsmodellerna i enlighet med artikel 5a.6 i förordning (EU) 2015/2120 är hållbara.
- e) Att utfärda andra riktlinjer som säkerställer konsekvent tillämpning av regelverket för elektronisk kommunikation och konsekvent beslutsfattande i regleringsfrågor från de nationella regleringsmyndigheternas sida, antingen på eget initiativ eller på begäran av en nationell regleringsmyndighet, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen, särskilt i regleringsfrågor som påverkar ett betydande antal medlemsstater eller har ett gränsöverskridande inslag.

- f) I relevanta fall att medverka i sakkunnigforumet om förslag till åtgärder om urvalsförfaranden i enlighet med artikel 35 i direktiv (EU) 2018/1972.
- g) Att medverka i frågor som rör dess befogenheter inom marknadsreglering och konkurrens med avseende på radiospektrum i enlighet med artikel 4 i direktiv (EU) 2018/1972.
- h) Att genomföra analyser av potentiella gränsöverskridande marknader i enlighet med artikel 65 i direktiv (EU) 2018/1972 och av gränsöverskridande efterfrågan från slutanvändare i enlighet med artikel 66 i det direktivet.
- i) Att övervaka och samla information samt, i förekommande fall, offentliggöra aktuell information om tillämpningen av förordning (EU) nr 531/2012 i enlighet med artiklarna 16 och 19 i den förordningen.
- j) Att rapportera om tekniska frågor inom sitt befogenhetsområde, särskilt om
- i) den praktiska tillämpningen av de yttranden och riktlinjer som avses i leden c, d och e,
  - ii) medlemsstaternas bästa praxis till stöd för fastställandet av en adekvat internetanslutningstjänst via bredband i enlighet med artikel 84 i direktiv (EU) 2018/1972.
  - iii) utvecklingen av prissättnings- och konsumtionsmönster för såväl nationella tjänster som roamingtjänster, utvecklingen av faktiska roamingavgifter i grossistledet för obalanserad trafik, förhållandet mellan slutkundspriser, grossistavgifter och grossistkostnader för roamingtjänster samt insyn och jämförbarhet beträffande taxor i enlighet med artikel 19 i förordning (EU) nr 531/2012.
  - iv) resultaten av de årliga rapporter som de nationella regleringsmyndigheterna ska översända i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) 2015/2120, genom offentliggörande av en årlig sammanfattande rapport,
  - v) marknadsutvecklingen inom sektorn för elektronisk kommunikation på årlig basis.
- k) Att utfärda rekommendationer och gemensamma ståndpunkter och sprida exempel på bästa regleringspraxis riktade till de nationella regleringsmyndigheterna i syfte att främja en konsekvent och bättre tillämpning av regelverket för elektronisk kommunikation,
- l) Att upprätta och upprätthålla en databas med
- i) anmälningar som gjorts till de behöriga myndigheterna av företag som är underkastade allmän auktorisation i enlighet med artikel 12 i direktiv (EU) 2018/1972,
  - ii) nummerresurser med rätt till extraterritoriell användning inom unionen i enlighet med artikel 93.4 fjärde stycket i direktiv (EU) 2018/1972,
  - iii) i relevanta fall E.164-nummer för medlemsstaternas alarmeringstjänster i enlighet med artikel 109.8 tredje stycket i direktiv (EU) 2018/1972.
- m) Att utvärdera behoven av innovativ reglering och samordna åtgärder mellan nationella regleringsmyndigheter för att möjliggöra utveckling av ny innovativ elektronisk kommunikation.
- n) Att verka för modernisering, samordning och standardisering av de nationella regleringsmyndigheternas datainsamling; dessa uppgifter ska göras tillgängliga för allmänheten på Berecs webbplats och den europeiska dataportalen i ett öppet och maskinläsbart format som kan vidareutnyttjas, utan att det påverkar immateriella rättigheter, regler om skydd av personuppgifter och den erforderliga graden av konfidentialitet
- o) Att utföra andra uppgifter som Berec tilldelats genom unionsrättsakter, särskilt genom förordningarna (EU) nr 531/2012 och (EU) 2015/2120 och direktiv (EU) 2018/1972.

2. Berec ska offentliggöra sina regleringsuppgifter och uppdatera denna information när den tilldelas nya uppgifter.
3. Berec ska offentliggöra alla sina slutliga yttranden, riktlinjer, rapporter, rekommendationer och gemensamma ståndpunkter, all bästa praxis och alla eventuella studier som beställs samt de relevanta utkasterna till dokument för de offentliga samråd som avses i punkt 5.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av relevant unionsrätt ska nationella regleringsmyndigheter och kommissionen ta största möjliga hänsyn till riktlinjer, yttranden, rekommendationer, gemensamma ståndpunkter och bästa praxis som antagits av Berec i syfte att säkerställa ett konsekvent genomförande av regelverket för elektronisk kommunikation inom det tillämpningsområde som avses i artikel 3.1.

Om en nationell regleringsmyndighet avviker från de riktlinjer som avses i punkt 1 e ska den ange skälen till detta.

5. Berec ska, när så är lämpligt, samråda med berörda parter och ge dem möjlighet att komma med synpunkter inom en rimlig tidsfrist som fastställs med hänsyn till frågans komplexitet. Den perioden får inte, annat än under exceptionella omständigheter, vara kortare än 30 dagar. Berec ska göra resultaten av sådana offentliga samråd allmänt tillgängliga utan att det påverkar tillämpningen av artikel 38. Sådana samråd ska ske så tidigt som möjligt under beslutsfattandet.
6. Berec får, när så är lämpligt, samråda och samarbeta med relevanta nationella myndigheter, till exempel de med behörighet på områdena konkurrens, konsumentskydd och dataskydd.
7. Berec får, när så är lämpligt, samarbeta med unionens behöriga organ, byråer och rådgivande grupper, samt med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer i enlighet med artikel 35.1.

KAPITEL III

BERECBYRÅNS UPPGIFTER

Artikel 5

Berecbyråns uppgifter

Berecbyrån ska ha följande uppgifter:

- a) Att ge Berec professionellt och administrativt stöd, särskilt när det gäller fullgörandet av dess regleringsuppgifter enligt artikel 4.
- b) Att samla information från de nationella regleringsmyndigheterna samt att utbyta och översända information med anknytning till de regleringsuppgifter som Berec tilldelats enligt artikel 4.
- c) Att utifrån den information som avses i led b utarbeta regelbundna rapporter om specifika aspekter av utvecklingen av den europeiska marknaden för elektronisk kommunikation, såsom rapporter om roaming och benchmarking, vilka ska läggas fram för Berec.
- d) Att sprida bästa regleringspraxis bland de nationella regleringsmyndigheterna, i enlighet med artikel 4.1 k.
- e) Att hjälpa Berec att upprätta och upprätthålla register och databaser i enlighet med artikel 4.1 l.
- f) Att hjälpa Berec att upprätta och förvalta ett informations- och kommunikationssystem i enlighet med artikel 41.
- g) Att hjälpa Berec att hålla offentliga samråd i enlighet med artikel 4.5.

- h) Att hjälpa till att förbereda nämnden för regleringsmyndigheternas arbete och ge annat administrativt och innehållsrelaterat stöd för att nämnden för regleringsmyndigheterna ska fungera väl.
- i) Att på nämnden för regleringsmyndigheternas begäran hjälpa till att inrätta arbetsgrupper, bidra till dessas regleringsarbete och ge dem administrativt stöd för att säkerställa att dessa grupper fungerar väl.
- j) Att utföra andra uppgifter som Berecbyrån tilldelas genom denna förordning eller andra unionsrättsakter.

KAPITEL IV

BERECS ORGANISATION*Artikel 6***Berecs organisationsstruktur**

Berec ska innefatta

- a) en tillsynsnämnd,
- b) arbetsgrupper.

*Artikel 7***Nämnden för regleringsmyndigheternas sammansättning**

1. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska bestå av en ledamot för varje medlemsstat. Varje ledamot ska ha rösträtt.

Varje ledamot ska utses av den nationella regleringsmyndighet som har huvudansvaret för tillsyn över den löpande verksamheten på marknaderna för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster inom ramen för direktiv (EU) 2018/1972. Ledamoten ska utses inom en grupp bestående av chefen för den nationella regleringsmyndigheten, en ledamot av dess kollegieorgan eller ersättaren för någon av dessa.

2. Varje ledamot i nämnden för regleringsmyndigheterna ska ha en suppleant som utses av den nationella regleringsmyndigheten. Suppleanten ska företräda ledamoten i dennes frånvaro. Suppleanten ska utses inom en grupp bestående av chefen för den nationella regleringsmyndigheten, en ledamot av dess kollegieorgan, ersättaren för någon av dessa eller den nationella regleringsmyndighetens personal.

3. Ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna och deras suppleanter ska utses på grundval av sina kunskaper på området elektronisk kommunikation, med särskild hänsyn till relevanta färdigheter som rör ledarskap, administration och budget. För att säkerställa kontinuiteten i arbetet i nämnden för regleringsmyndigheterna ska alla nationella regleringsmyndigheter som utser ledamöter och suppleanter bemöda sig om att begränsa omsättningen av sina ledamöter och, där så är möjligt, suppleanter, och ska ha som mål att öppna en jämn könsfördelning.

4. Kommissionen ska utan rösträtt delta vid alla nämnden för regleringsmyndigheternas överläggningar och företrädas på en lämpligt hög nivå.

5. En aktuell förteckning över ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna och deras suppleanter ska offentliggöras tillsammans med deras intresseförklaringar.

*Artikel 8***Nämnden för regleringsmyndigheternas oberoende**

1. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska vid utförandet av de uppgifter som den tilldelats, utan att det påverkar dess ledamöter som agerar på sin nationella regleringsmyndighets vägnar, agera oberoende och objektivt i unionens intresse, oavsett eventuella särskilda nationella eller personliga intressen.

2. Utan att det påverkar sådan samordning som avses i artikel 3.6 får ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna och deras suppleanter varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, institution eller person eller från något organ.

Artikel 9

Nämnden för regleringsmyndigheternas funktioner

Nämnden för regleringsmyndigheterna ska ha följande funktioner:

- a) Utföra Berecs regleringsuppgifter som anges i artikel 4, nämligen att anta de yttranden, riktlinjer, rapporter, rekommendationer och gemensamma ståndpunkter, och sprida den bästa praxis, som avses i den artikeln, och därvid utgå från arbetsgruppernas förberedande arbete.
- b) Fatta administrativa beslut om hur Berecs arbete organiseras.
- c) Anta Berecs årliga arbetsprogram, som avses i artikel 21.
- d) Anta årsrapporten om Berecs verksamhet, som avses i artikel 22.
- e) Anta bestämmelser för förebyggande och hantering av intressekonflikter i enlighet med vad som avses i artikel 42 samt med avseende på medlemmarna i arbetsgrupperna.
- f) Anta närmare bestämmelser om rätt till tillgång till handlingar som finns hos Berec, i enlighet med artikel 36.
- g) Anta och regelbundet uppdatera de planer för kommunikation och informationsspridning som avses i artikel 37.2, med utgångspunkt i en behovsanalys.
- h) Med två tredjedelars majoritet av ledamöterna anta och offentliggöra sin arbetsordning.
- i) Tillsammans med direktören godkänna ingående av arbetsöverenskommelser med unionens behöriga organ, byråer och rådgivande grupper, samt med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer i enlighet med artikel 35.
- j) Inrätta arbetsgrupper och utse ordförandena för dessa.
- k) Ge direktören för Berecbyrån vägledning angående utförandet av Berecbyråns uppgifter.

Artikel 10

Nämnden för regleringsmyndigheternas ordförande och vice ordförande

1. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska med två tredjedelars majoritet av sina ledamöter utse en ordförande och minst två vice ordförande bland sina ledamöter.
2. En av vice ordförandena ska automatiskt ersätta ordföranden om denne inte kan utföra sitt uppdrag.
3. Ordförandens mandatperiod ska vara ett år och kan förlängas en gång. För att säkerställa kontinuiteten i Berecs arbete ska den tillträdande ordföranden om möjligt verka minst ett år som vice ordförande före sin mandatperiod som ordförande. I arbetsordningen ska det föreskrivas en kortare mandatperiod i de fall där den tillträdande ordföranden inte kan verka ett år som vice ordförande före sin mandatperiod som ordförande.
4. Utan att det påverkar nämnden för regleringsmyndigheternas roll när det gäller ordförandens uppgifter får ordföranden varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, institution eller person eller från något organ.
5. Ordföranden ska på begäran rapportera till Europaparlamentet och rådet om utförandet av Berecs uppgifter.

Artikel 11

Nämnden för regleringsmyndigheternas möten

1. Ordföranden ska sammankalla nämnden för regleringsmyndigheternas möten och fastställa dagordningen för dessa möten, vilken ska offentliggöras.
2. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska hålla åtminstone två ordinarie möten per år.
Extra möten ska sammankallas på initiativ av ordföranden, på begäran av minst tre av ledamöterna eller på begäran av kommissionen.
3. Beredbyråns direktör ska delta i alla överläggningar utan rösträtt.
4. Nämnden för regleringsmyndigheterna får till sina möten som observatörer bjuda in personer vars synpunkter kan vara av intresse för nämnden.
5. Ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna och deras suppleanter får, med förbehåll för dess arbetsordning, låta sig biträdas av sina rådgivare eller andra experter vid mötena.
6. Beredbyrån ska bistå nämnden för regleringsmyndigheterna med ett sekretariat.

Artikel 12

Omröstningsbestämmelser för nämnden för regleringsmyndigheterna

1. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska fatta beslut med enkel majoritet av sina ledamöter, såvida inte annat föreskrivs i denna förordning eller i någon annan unionsrättsakt.

Två tredjedelars majoritet av nämnden för regleringsmyndigheternas ledamöter ska krävas för de yttranden som avses i artikel 4.1 c ii och v och de riktlinjer som avses i artikel 4.1 d i–iv, vi, vii och x.

Utan hinder av andra stycket i denna punkt får nämnden för regleringsmyndigheterna med enkel majoritet och från fall till fall besluta om att med enkel majoritet anta sådana yttranden som avses i artikel 4.1 c ii i denna förordning, om förslag till åtgärder som omfattas av artikel 76.2 i direktiv (EU) 2018/1972 som leder till att förfarandet i artikel 33.5 i det direktivet inleds.

Nämnden för regleringsmyndigheternas beslut ska offentliggöras, och reservationer från ledamöter ska redovisas i besluten på ledamotens begäran.

2. Varje ledamot ska ha en röst. Om en ledamot är frånvarande ska suppleanten ha rätt att utöva den ledamotens rösträtt.

Om en ledamot och dennes suppleant är frånvarande får rösträtten delegeras till en annan ledamot.

Ordföranden får när som helst delegera sin rösträtt. Ordföranden ska delta i omröstningen såvida inte han eller hon delegerat rösträtten.

3. Nämnden för regleringsmyndigheternas arbetsordning ska innefatta närmare bestämmelser om omröstningsförfaranden, inklusive på vilka villkor en ledamot får agera på en annan ledamots vägnar, samt bestämmelser om beslutsförhet och kallelsefrister inför möten. Dessutom ska arbetsordningen säkerställa att ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna inför varje möte får den fullständiga dagordningen och utkast till förslag, så att de kan lägga fram ändringsförslag före omröstningen. I arbetsordningen får bland annat anges ett omröstningsförfarande vid brådskande ärenden och andra praktiska arrangemang för arbetet i nämnden för regleringsmyndigheterna.

Artikel 13

Arbetsgrupper

1. Vid behov, särskilt för att genomföra Berecs årliga arbetsprogram, får nämnden för regleringsmyndigheterna inrätta arbetsgrupper.

2. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska utse ordförandena för arbetsgrupperna som, där så är möjligt, företräder olika nationella regleringsmyndigheter.

3. Arbetsgrupperna ska vara öppna för deltagande av experter från alla nationella regleringsmyndigheter som deltar i Berecs arbete och kommissionen.

Arbetsgrupperna ska också vara öppna för deltagande av Berecbyråns personal, som ska bidra till arbetsgruppernas regleringsarbete och ge arbetsgrupperna administrativt stöd.

I fråga om de arbetsgrupper som inrättas för att utföra de uppgifter som avses i artikel 4.1 c ii ska experterna från kommissionen inte delta.

Inom arbetsgrupper som inrättas för att utföra de uppgifter som avses i artikel 4.1 c iv, vi, vii och viii, d i, ii, ix, x och xi, j ii, artikel 4.1 l och, i relevanta fall, artikel 4.1 c iii och j i i denna förordning ska synpunkter från experter från andra relevanta behöriga myndigheter som anmälts enligt artikel 5.4 i direktiv (EU) 2018/1972 beaktas.

Nämnden för regleringsmyndigheterna eller ordförandena för arbetsgrupperna får vid behov, efter en bedömning i det enskilda fallet, bjuda in enskilda experter med erkänd kompetens på det relevanta området för att delta i arbetsgruppernas möten.

4. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska anta en arbetsordning som reglerar de praktiska arrangemangen för hur arbetsgrupperna ska fungera i praktiken.

KAPITEL V

BERECBYRÅNS ORGANISATION

Artikel 14

Berecbyråns organisationsstruktur

Berecbyrån ska innefatta

- a) en styrelse,
- b) en direktör.

Artikel 15

Styrelsens sammansättning

1. Styrelsen ska bestå av de personer som utsetts till ledamöter i nämnden för regleringsmyndigheterna och av en företrädare på hög nivå för kommissionen. Alla styrelseledamöter ska ha rösträtt.

Varje nationell regleringsmyndighet, i enlighet med vad som avses i artikel 7.1 andra stycket får som utse en annan person än ledamoten i nämnden för regleringsmyndigheterna till ledamot i styrelsen. Den personen ska vara chef för den nationella regleringsmyndigheten, ledamot av dess kollegieorgan eller ersättare för någon av dessa.

2. Varje ledamot i styrelsen ska ha en suppleant som företräder ledamoten i dennes frånvaro.

Suppleanterna för varje ledamot ska vara de personer som utsetts till suppleanter för ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna. Även kommissionens företrädare ska ha en suppleant.

Varje nationell regleringsmyndighet som utser ledamöter och suppleanter, i enlighet med vad som avses i artikel 7.1 andra stycket, får utse en annan person än suppleanten för ledamoten i nämnden för regleringsmyndigheterna till suppleant för ledamoten i styrelsen. Den personen ska vara chef för den nationella regleringsmyndigheten, ledamot av dess kollegieorgan eller ersättare för någon av dessa, eller tillhöra den nationella regleringsmyndighetens personal.

3. Styrelsens ledamöter och deras suppleanter får varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, institution eller person eller från något organ.
4. En förteckning över ledamöterna i styrelsen och deras suppleanter ska offentliggöras tillsammans med deras intresseförklaring.

Artikel 16

Styrelsens administrativa funktioner

1. Styrelsen ska ha följande administrativa funktioner:
  - a) Utfärda allmänna riktlinjer för Berecbyråns verksamhet och på årlig basis anta Berecbyråns samlade programdokument med två tredjedelars majoritet av ledamöterna, med beaktande av kommissionens yttrande och i enlighet med artikel 23.
  - b) Med två tredjedelars majoritet av ledamöterna anta Berecbyråns årliga budget och utöva andra funktioner med avseende på Berecbyråns budget i enlighet med kapitel VII.
  - c) Anta, offentliggöra och fortsätta med bedömningen av Berecbyråns konsoliderade årliga verksamhetsrapport som avses i artikel 27 och senast den 1 juli varje år översända både rapporten och bedömningen till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten.
  - d) Anta de finansiella regler som är tillämpliga på Berecbyrån i enlighet med artikel 29.
  - e) Anta en strategi för bedrägeribekämpning som står i proportion till risken för bedrägerier, med beaktande av kostnaderna för och fördelarna med de åtgärder som ska genomföras.
  - f) Säkerställa lämplig uppföljning av resultat och rekommendationer som härrör från de interna eller externa revisionsrapporterna och utvärderingarna samt från utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf).
  - g) Anta bestämmelser för förebyggande och hantering av intressekonflikter i enlighet med vad som avses i artikel 42.3.
  - h) Anta och regelbundet uppdatera de planer för kommunikation och informationsspridning som avses i artikel 37.2, med utgångspunkt i en behovsanalys.
  - i) Anta sin arbetsordning.
  - j) Anta genomförandebestämmelser för att ge verkan åt tjänsteforeskrifterna för tjänstemän i Europeiska unionen och anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen ⁽¹⁾ i enlighet med artikel 110 i tjänsteforeskrifterna.
  - k) Utan att det påverkar det beslut som avses i punkt 2 första stycket utöva, med avseende på Berecbyråns personal, de befogenheter som i tjänsteforeskrifterna för tjänstemän tilldelas tillsättningsmyndigheten och i anställningsvillkoren för övriga anställda tilldelas den myndighet som är behörig att sluta anställningsavtal (nedan kallade *tillsättningsbefogenheter*).
  - l) Utse direktören och i relevanta fall förlänga hans eller hennes mandatperiod eller avsätta honom eller henne från sin post i enlighet med artikel 32.
  - m) Utse en räkenskapsförare som omfattas av tjänsteforeskrifterna för tjänstemän och anställningsvillkoren för övriga anställda och som ska agera helt oberoende vid utförandet av sina arbetsuppgifter.
  - n) Fatta alla beslut som rör inrättandet av Berecbyråns interna strukturer och, vid behov, ändringar av dessa, med beaktande av Berecbyråns verksamhetsbehov och med avseende på en sund budgetförvaltning.

⁽¹⁾ Rådets förordning (EEG, Euratom, EKS) nr 259/68 av den 29 februari 1968 om fastställande av tjänsteforeskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän (EGT L 56, 4.3.1968, s. 1).

Vid tillämpning av första stycket m får Bercbyrån utse samma räkenskapsförare som ett annat unionsorgan eller en annan unionsinstitution. Bercbyrån och kommissionen får särskilt enas om att kommissionens räkenskapsförare också ska fungera som räkenskapsförare för Bercbyrån.

2. Styrelsen ska, i enlighet med artikel 110 i tjänsteföreskrifterna, anta ett beslut grundat på artikel 2.1 i tjänsteföreskrifterna och artikel 6 i anställningsvillkoren för övriga anställda om att delegera relevanta tillsättningsbefogenheter till direktören och ange på vilka villkor denna delegering av befogenheter kan dras in. Direktören ska ha bemyndigande att vidaredelegera dessa befogenheter.

Om exceptionella omständigheter så kräver får styrelsen genom ett beslut tillfälligt upphäva delegeringen av tillsättningsbefogenheterna till direktören och de befogenheter som denne vidaredelegerat, för att i stället utöva dem på egen hand eller delegera dem till en av sina ledamöter eller till någon annan anställd än direktören.

Artikel 17

Styrelsens ordförande och vice ordförande

1. Ordföranden och de vice ordförandena för styrelsen ska vara de personer som utses till ordförande och vice ordförande för nämnden för regleringsmyndigheterna. Samma mandatperiod ska vara tillämplig.

Genom undantag från första stycket får styrelsen, med två tredjedelars majoritet av sina ledamöter, välja andra ledamöter i styrelsen till ordförande eller vice ordförande bland sina ledamöter som företräder medlemsstater. Deras mandatperiod ska vara densamma som för ordföranden och de vice ordförandena för nämnden för regleringsmyndigheterna.

2. En av vice ordförandena ska automatiskt ersätta ordföranden om denne inte kan utföra sitt uppdrag.

3. Styrelsens ordförande ska på begäran rapportera till Europaparlamentet och rådet om utförandet av Bercbyråns uppgifter.

Artikel 18

Styrelsens möten

1. Ordföranden ska sammankalla styrelsens möten.

2. Bercbyråns direktör ska delta i överläggningarna, utom de som rör artikel 32, utan rösträtt.

3. Styrelsen ska hålla åtminstone två ordinarie möten per år. Dessutom ska ordföranden sammankalla extra möten på eget initiativ, på begäran av kommissionen eller på begäran av minst tre av ledamöterna.

4. Styrelsen får bjuda in personer vars synpunkter kan vara av intresse som observatörer till sina möten.

5. Styrelseledamöterna och deras suppleanter får, med förbehåll för styrelsens arbetsordning, låta sig biträdas av rådgivare eller experter vid mötena.

6. Bercbyrån ska bistå styrelsen med ett sekretariat.

Artikel 19

Omröstningsbestämmelser för styrelsen

1. Styrelsen ska fatta beslut med enkel majoritet av sina ledamöter, om inget annat föreskrivs i denna förordning.

2. Varje ledamot ska ha en röst. Om en ledamot är frånvarande ska suppleanten ha rätt att utöva rösträtten.

Om en ledamot och dennes suppleant är frånvarande får rösträtten delegeras till en annan ledamot.

3. Ordföranden får när som helst delegera rösträtten. Han eller hon ska delta i omröstningen såvida inte han eller hon har delegerat rösträtten.

4. Närmare bestämmelser om röstningsförfarandena ska fastställas i styrelsens arbetsordning, särskilt förfaranden för omröstning i brådskande ärenden och på vilka villkor som en ledamot får agera på en annan ledamots vägnar.

Artikel 20

Direktörens ansvarsområden

1. Direktören ska stå för Berecbyråns administrativa ledning. Direktören ska vara ansvarig inför styrelsen.
2. Direktören ska bistå ordföranden för nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsens ordförande vid förberedelserna inför deras respektive organs möten.
3. Direktören ska, utan att det påverkar nämnden för regleringsmyndigheternas, styrelsens och kommissionens befogenheter, vara oberoende när denne utför sitt uppdrag och får varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, institution eller person eller från något organ.
4. Direktören ska på begäran rapportera till Europaparlamentet och rådet om uppdragets utförande.
5. Direktören ska vara den rättsliga företrädaren för Berecbyrån.
6. Direktören ska ansvara för att Berecbyråns uppgifter utförs och för att vägledningen från nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen följs. Direktören ska särskilt ha ansvaret för
  - a) Berecbyråns löpande administration,
  - b) genomförandet av nämnden för regleringsmyndigheternas och styrelsens administrativa beslut,
  - c) utarbetandet av det samlade programdokument som avses i artikel 23 och överlämnandet av detta till styrelsen,
  - d) hjälp till nämnden för regleringsmyndigheterna vid utarbetandet av Berecs årliga verksamhetsrapport som avses i artikel 22,
  - e) hjälp till nämnden för regleringsmyndigheterna vid utarbetandet av Berecs årliga arbetsprogram som avses i artikel 21,
  - f) genomförandet av det samlade programdokumentet och rapportering till styrelsen om dess genomförande,
  - g) utarbetandet av utkastet till den konsoliderade årliga rapport om Berecbyråns verksamhet som avses i artikel 27 samt framläggande av denna för styrelsen för bedömning och antagande,
  - h) utarbetandet av en åtgärdsplan på grundval av slutsatserna från interna eller externa revisionsrapporter och utvärderingar, liksom undersökningar utförda av Olaf samt lägesrapportering minst en gång om året till styrelsen,
  - i) skyddandet av unionens ekonomiska intressen genom att förebyggande åtgärder vidtas mot bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet, genom att effektiva kontroller genomförs och, om oriktigheter upptäcks, genom att betalningar som skett på felaktig grund återkrävs, samt, där så är lämpligt, genom att effektiva, proportionella och avskräckande administrativa åtgärder, bland annat ekonomiska sanktioner, införs,
  - j) framtagandet av en strategi för bedrägeribekämpning för Berecbyrån och framläggande av den för styrelsen för godkännande,

- k) utarbetandet av ett utkast till finansiella regler som ska tillämpas på Berecbyrån,
- l) utarbetandet av Berecbyråns preliminära beräkning av inkomster och utgifter och genomförandet av dess budget,
- m) godkännandet, tillsammans med nämnden för regleringsmyndigheterna, av ingåendet av arbetsöverenskommelser med unionens behöriga organ, byråer och rådgivande grupper, samt med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer i enlighet med artikel 35.
7. Direktören ska under styrelsens överinseende vidta nödvändiga åtgärder, särskilt vad avser antagande av interna administrativa instruktioner och offentliggörande av meddelanden, för att säkerställa att Berecbyrån i sitt arbete följer denna förordning.
8. Direktören ska efter förhandsgodkännande från kommissionen, styrelsen och berörda medlemsstater, besluta huruvida det är nödvändigt att förlägga en eller flera anställda till en eller flera medlemsstater för att Berecbyrån ska kunna utföra sina uppgifter på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. I beslutet ska omfattningen av den verksamhet som ska bedrivas anges på ett sätt som medför att onödiga kostnader och dubbelarbete i Berecbyråns administrativa arbetsuppgifter undviks. Innan något sådant beslut fattas ska beslutets konsekvenser för personalfördelningen och budgeten anges i det fleråriga programdokument som avses i artikel 23.4.

KAPITEL VI

BERECS PROGRAMPLANERING

Artikel 21

Berecs årliga arbetsprogram

1. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska anta utkastet till det årliga arbetsprogrammet senast den 31 januari det år som föregår det år till vilket det årliga arbetsprogrammet hänförs. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska senast den 31 december samma år anta det slutliga årliga arbetsprogrammet, efter samråd med Europaparlamentet, rådet och kommissionen om deras prioriteringar samt med andra berörda parter i enlighet med artikel 4.5.
2. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska, så fort det årliga arbetsprogrammet antagits, överlämna det till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Artikel 22

Berecs årliga verksamhetsrapport

1. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska anta Berecs årliga verksamhetsrapport.
2. Nämnden för regleringsmyndigheterna ska senast den 15 juni varje år översända den årliga verksamhetsrapporten till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

KAPITEL VII

BERECBYRÅNS BUDGET OCH PROGRAMPLANERING

Artikel 23

Årlig och flerårig programplanering

1. Direktören ska varje år utarbeta ett utkast till programplaneringsdokument som innehåller årlig och flerårig programplanering (nedan kallat *samlat programdokument*) i linje med artikel 32 i delegerad förordning (EU) nr 1271/2013 med beaktande av riktlinjer som kommissionen fastställt.

Senast den 31 januari varje år ska styrelsen anta utkastet till samlat programdokument och översända det till kommissionen som ska avge sitt yttrande. Utkastet till samlat programdokument ska också översändas till Europaparlamentet och rådet.

Styrelsen ska därefter anta det samlade programdokumentet med beaktande av kommissionens yttrande. Den ska översända det samlade programdokumentet och eventuella uppdaterade versioner till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

Det samlade programdokumentet ska bli slutgiltigt efter det att unionens allmänna budget har antagits och vid behov anpassas i enlighet därmed.

2. Det årliga programplaneringsdokumentet ska inbegripa detaljerade målsättningar och förväntade resultat, inbegripet resultatindikatorer. Det ska också innehålla en beskrivning av de åtgärder som ska finansieras och uppgifter om vilka finansiella resurser och personalresurser som anslås till varje åtgärd, i enlighet med principerna för verksamhetsbaserad förvaltning och verksamhetsbaserad budgetering och med vad som anges i artikel 31. Det årliga programplaneringsdokumentet ska vara konsekvent med Berecs utkast till årligt arbetsprogram och det slutliga årliga arbetsprogrammet i enlighet med vad som avses i artikel 21 samt med Berecsbyråns fleråriga programplaneringsdokument som avses i punkt 4 i den här artikeln. I programmet ska klart anges vilka uppgifter som har lagts till, ändrats eller strukits jämfört med föregående budgetår.

3. Styrelsen ska, vid behov, ändra det årliga programplaneringsdokumentet när Berecs slutliga årliga arbetsprogram som avses i artikel 21 har antagits och när Berec eller Berecsbyrån tilldelas en ny uppgift.

Varje betydande ändring av det årliga programplaneringsdokumentet ska antas enligt samma förfarande som det som användes för att anta det ursprungliga programplaneringsdokumentet. Styrelsen får delegera befogenheten att göra icke-väsentliga ändringar av det årliga programplaneringsdokumentet till direktören.

4. I det fleråriga programplaneringsdokumentet ska den övergripande strategiska planeringen, inbegripet mål, förväntade resultat och resultatindikatorer, fastställas. I det ska även resursplanering, inklusive flerårig budget och personal, fastställas.

Resursplaneringen ska uppdateras årligen. Den strategiska programplaneringen ska uppdateras vid behov, särskilt med anledning av resultatet av den utvärdering som avses i artikel 48.

5. Berecsbyråns samlade programdokument ska inbegripa genomförande av Berecs strategi för förbindelserna med unionens behöriga organ, byråer och rådgivande grupper, med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer i enlighet med vad som avses i artikel 35.3, de åtgärder som är förbundna med den strategin och specificerande av tillhörande resurser.

Artikel 24

Upprättandet av budgeten

1. Direktören ska varje år göra ett preliminärt utkast till beräkning av Berecsbyråns inkomster och utgifter (nedan kallat *utkastet till beräkning*) för påföljande budgetår, inbegripet tjänsteförteckningen, och lämna det till styrelsen.

Informationen i utkastet till beräkning ska vara konsekvent med det utkast till samlat programdokument som avses i artikel 23.1.

2. Direktören ska lämna utkastet till beräkning till kommissionen senast den 31 januari varje år.

3. Kommissionen ska lämna utkastet till beräkning till budgetmyndigheten, tillsammans med förslaget till unionens allmänna budget.

4. På grundval av utkastet till beräkning ska kommissionen föra in beräkningar av vad den anser vara nödvändigt för tjänsteförteckningen och beloppet för det bidrag som ska belasta den allmänna budgeten i det förslag till unionens allmänna budget som kommissionen ska lägga fram för budgetmyndigheten i enlighet med artiklarna 313 och 314 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

5. Budgetmyndigheten ska bevilja anslagen till bidraget till Berecsbyrån.

6. Berecbyråns tjänsteförteckning ska godkännas av budgetmyndigheten.
7. Styrelsen ska anta Berecbyråns budget. Budgeten ska bli slutlig när unionens allmänna budget slutgiltigt har antagits. Vid behov ska den anpassas i enlighet med det slutgiltiga antagandet.
8. Alla fastighetsprojekt som kan få betydande konsekvenser för Berecbyråns budget ska omfattas av delegerad förordning (EU) nr 1271/2013.

Artikel 25

Budgetens struktur

1. Beräkningar av Berecbyråns alla inkomster och utgifter ska utarbetas varje budgetår, motsvarande ett kalenderår, och redovisas i Berecbyråns budget.
2. I Berecbyråns budget ska inkomster och utgifter balansera varandra.
3. Utan att det påverkar andra medel ska Berecbyråns inkomster inbegripa
  - a) ett bidrag från unionen,
  - b) eventuella frivilliga ekonomiska bidrag från medlemsstaterna eller de nationella regleringsmyndigheterna,
  - c) avgifter som tas ut för publikationer och andra tjänster som tillhandahålls av Berecbyrån,
  - d) bidrag från tredjeländer eller de behöriga regleringsmyndigheterna på området elektronisk kommunikation i tredjeländer som, enligt artikel 35, deltar i Berecbyråns arbete.
4. Berecbyråns utgifter ska omfatta löner till personalen, kostnader för administration och infrastruktur samt driftskostnader.

Artikel 26

Budgetgenomförandet

1. Direktören ska genomföra Berecbyråns budget.
2. Direktören ska varje år till Europaparlamentet och rådet skicka alla uppgifter som rör resultatet av utvärderingsförfarandena.

Artikel 27

Konsoliderad årlig verksamhetsrapport

1. Styrelsen ska anta konsoliderade årliga verksamhetsrapporter i enlighet med artikel 47 i delegerad förordning (EU) nr 1271/2013, med beaktande av riktlinjer som kommissionen fastställt.

Artikel 28

Redovisning och förfarande för beviljande av ansvarsfrihet

1. Berecbyråns räkenskapsförare ska senast den 1 mars påföljande budgetår överlämna den preliminära redovisningen för budgetåret till kommissionens räkenskapsförare och till revisionsrätten.
2. Berecbyrån ska senast den 31 mars påföljande budgetår överlämna rapporten om budgetförvaltningen och den ekonomiska förvaltningen till Europaparlamentet, rådet och revisionsrätten.
3. Efter att ha mottagit revisionsrättens iakttagelser i fråga om Berecbyråns preliminära redovisning ska Berecbyråns räkenskapsförare upprätta Berecbyråns slutliga redovisning på eget ansvar. Direktören ska överlämna den slutliga redovisningen till styrelsen för ett yttrande.
4. Styrelsen ska avge ett yttrande om Berecbyråns slutliga redovisning.

5. Senast den 1 juli efter utgången av varje budgetår ska direktören överlämna den slutliga redovisningen, tillsammans med styrelsens yttrande, till Europaparlamentet, rådet, kommissionen och revisionsrätten.
6. Berecbyrån ska offentliggöra den slutliga redovisningen i *Europeiska unionens officiella tidning* senast den 15 november påföljande år.
7. Direktören ska senast den 30 september det påföljande budgetåret ge revisionsrätten svar på dess iakttagelser. Direktören ska också sända detta svar till styrelsen.
8. Direktören ska för Europaparlamentet, på dess begäran och i enlighet med artikel 165.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾, lägga fram alla uppgifter som krävs för att förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet för det berörda budgetåret ska kunna tillämpas på ett smidigt sätt.
9. Europaparlamentet ska före den 15 maj år n + 2 på rekommendation av rådet, som ska fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet, bevilja direktören ansvarsfrihet beträffande genomförandet av budgeten för år n.

Artikel 29

Finansiella regler

De finansiella regler som är tillämpliga på Berecbyrån ska antas av styrelsen efter samråd med kommissionen. De får inte avvika från delegerad förordning (EU) nr 1271/2013 såvida det inte föreligger ett särskilt behov av en sådan avvikelse för Berecbyråns verksamhet och kommissionen har gett sitt förhandsgodkännande.

KAPITEL VIII

BERECBYRÅNS PERSONAL

Artikel 30

Allmänna bestämmelser

Tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren för övriga anställda samt de bestämmelser som har antagits gemensamt av unionens institutioner för tillämpningen av dessa tjänsteföreskrifter och anställningsvillkor för övriga anställda ska gälla för Berecbyråns personal.

Artikel 31

Storleken på Berecbyråns personal

1. Berecbyrån ska i överensstämmelse med principen om aktivitetsbaserad förvaltning av personalresurser ha den personal som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter.
2. Förslag om personalens storlek och motsvarande finansiella resurser ska läggas fram i enlighet med artiklarna 23.2, 23.4 och 24.1, med beaktande av artikel 5 a, av samtliga övriga uppgifter som Berecbyrån tilldelas genom denna förordning eller andra unionsrättsakter och av behovet av efterlevnad av de förordningar som är tillämpliga på alla unionens decentraliserade byråer.

Artikel 32

Utnämning av direktören

1. Direktören ska anställas som tillfälligt anställd vid Berecbyrån enligt artikel 2 a i anställningsvillkoren för övriga anställda.
2. Direktören ska utnännas av styrelsen efter ett öppet och transparent urvalsförfarande på grundval av meriter, färdigheter när det gäller ledarskap, förvaltning och budget samt färdigheter och erfarenhet när det gäller relevans för elektroniska kommunikationsnät och tjänster.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014, och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

Förteckningen över kandidater får inte föreslås av endast ordföranden eller en vice ordförande. Styrelsens arbetsordning ska innehålla närmare bestämmelser om arrangemangen för ett förfarande för att föra upp antalet behöriga sökande på slutlistan och om ett omröstningsförfarande.

3. Berecbyrån ska företrädas av styrelseordföranden när den ingår avtalet om anställning av direktören.
4. Den kandidat som styrelsen väljer ska före utnämningen uppmanas att göra ett uttalande inför behörigt utskott i Europaparlamentet och besvara frågor från ledamöterna.
5. Direktörens mandatperiod ska vara fem år. I slutet av denna period ska styrelsens ordförande göra en bedömning som beaktar direktörens arbetsinsats och Berecbyråns uppgifter och utmaningar. Denna bedömning ska översändas till Europaparlamentet och rådet.
6. Styrelsen får, med beaktande av den bedömning som avses i punkt 5, förlänga direktörens mandatperiod en gång, med högst fem år.
7. Styrelsen ska underrätta Europaparlamentet om den har för avsikt att förlänga direktörens mandatperiod. Inom en månad före varje sådan förlängning får direktören uppmanas att göra ett uttalande inför behörigt utskott i Europaparlamentet och besvara frågor från ledamöterna.
8. En direktör vars mandatperiod förlängts får inte delta i något ytterligare urvalsförfarande för samma befattning efter utgången av den sammanlagda mandatperioden.
9. Om mandatperioden inte förlängs ska direktören, efter ett beslut av styrelsen, förbli i tjänst efter utgången av den ursprungliga mandatperioden tills en efterträdare utnämns.
10. Direktören får avsättas från sin post endast efter styrelsebeslut, på förslag av en ledamot.
11. Styrelsen ska fatta beslut om att utnämna, förlänga mandatperioden för eller avsätta direktören med två tredjedelars majoritet av ledamöternas röster.

Artikel 33

Utstationerade nationella experter och annan personal

1. Berecbyrån får använda sig av utstationerade nationella experter eller annan personal som inte är anställd av den. Tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren för övriga anställda ska inte gälla för sådan personal.
2. Styrelsen ska anta ett beslut om regler för utstationering av nationella experter till Berecbyrån.

KAPITEL IX

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 34

Immunitet och privilegier

Berecbyrån och dess personal ska omfattas av protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier.

Artikel 35

Samarbete med unionsorgan, tredjeländer och internationella organisationer

1. I den mån det är nödvändigt för att uppfylla de syften som fastställs i denna förordning och för att utföra sina uppgifter får Berec och Berecbyrån, utan att det påverkar de respektive behörighetsområdena för medlemsstaterna och unionens institutioner, samarbeta med unionens behöriga organ, byråer och rådgivande grupper, med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer.

I detta syfte får Berec och Berecbyrån, efter förhandsgodkännande från kommissionen, upprätta arbetsöverenskommelser. Dessa överenskommelser får inte medföra några rättsliga förpliktelser.

2. Nämnden för regleringsmyndigheterna, arbetsgrupperna och styrelsen ska vara öppna för deltagande av regleringsmyndigheter i tredjeländer som har huvudansvaret på området elektronisk kommunikation i fall då dessa tredjeländer har ingått avtal med unionen om detta.

Inom ramen för de relevanta bestämmelserna i dessa avtal, ska arbetsöverenskommelser utarbetas om framför allt karaktären, omfattningen och utformningen av deltagandet, utan rösträtt, av dessa regleringsmyndigheter från de berörda tredjeländerna i Berecs och Berecbyråns arbete, inbegripet bestämmelser om deltagande i Berecs initiativ och vad gäller ekonomiska bidrag och personal till Berecbyrån. När det gäller personalfrågor ska dessa överenskommelser under alla förhållanden vara förenliga med tjänsteföreskrifterna.

3. Som ett inslag i det årliga arbetsprogram som avses i artikel 21 ska nämnden för regleringsmyndigheterna anta Berecs strategi för förbindelserna med unionens behöriga organ, byråer och rådgivande grupper, med behöriga myndigheter i tredjeländer och med internationella organisationer i de frågor där Berec har behörighet. Kommissionen, Berec och Berecbyrån ska ingå en lämplig arbetsöverenskommelse i syfte att säkerställa att Berec och Berecbyrån verkar inom ramen för sitt uppdrag och den befintliga institutionella ramen.

Artikel 36

Tillgång till handlingar och dataskydd

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001⁽¹⁾ ska tillämpas på handlingar som finns hos Berec och Berecbyrån.

2. Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen ska senast den 21 juni 2019 anta närmare föreskrifter för tillämpning av förordning (EG) nr 1049/2001.

3. Berecs och Berecbyråns behandling av personuppgifter ska ske i enlighet med förordning (EU) 2018/1725.

4. Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen ska, senast den 21 juni 2019, fastställa bestämmelser för Berecs och Berecbyråns tillämpning av förordning (EU) 2018/1725, inbegripet bestämmelser om utnämning av ett uppgiftsskyddsombud vid Berecbyrån. Bestämmelserna ska fastställas efter samråd med Europeiska datatillsynsmannen.

Artikel 37

Insyn och kommunikation

1. Berec och Berecbyrån ska utföra sin verksamhet med en hög grad av insyn. Berec och Berecbyrån ska säkerställa att allmänheten och alla berörda parter ges lämplig, objektiv, tillförlitlig och lättåtkomlig information, särskilt vad gäller deras uppgifter och resultaten av deras arbete.

2. Berec får, med stöd av Berecbyrån, bedriva kommunikationsverksamhet på eget initiativ inom sitt behörighetsområde och i enlighet med relevanta planer för kommunikation och informationspridning som nämnden för regleringsmyndigheterna antagit. Tilldelningen av resurser för sådant stöd till kommunikationsverksamhet inom ramen för Berecbyråns budget får inte inverka menligt på det effektiva utförandet av Berecs uppgifter enligt artikel 4 eller Berecbyråns uppgifter enligt artikel 5.

Birecbyråns kommunikationsverksamhet ska utföras i enlighet med de relevanta planer för kommunikation och informationspridning som styrelsen antagit.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1049/2001 av den 30 maj 2001 om allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar (EGT L 145, 31.5.2001, s. 43).

Artikel 38

Konfidentialitet

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 36.1 och 40.2 ska Berec och Berecbyrån inte för tredje part avslöja uppgifter som de behandlar eller tar emot, om det i en motiverad ansökan har begärts att uppgifterna helt eller delvis ska behandlas konfidentiellt.
2. Ledamöter och andra som deltar i nämnden för regleringsmyndigheternas, styrelsens och arbetsgruppernas möten samt direktören, utstationerade nationella experter och annan personal som inte är anställd av Berecbyrån ska uppfylla de sekretesskrav som anges i artikel 339 i EUF-fördraget, även efter det att deras uppdrag har upphört.
3. Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen ska fastställa hur de regler om konfidentialitet som avses i punkterna 1 och 2 ska tillämpas praktiskt.

Artikel 39

Säkerhetsbestämmelser om skydd av säkerhetsskyddsklassificerade och känsliga icke säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Brec och Berecbyrån ska anta egna säkerhetsbestämmelser som motsvarar kommissionens säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter och känsliga icke-säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, bland annat bestämmelser om utbyte, behandling och lagring av sådana uppgifter, i enlighet med kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 ⁽¹⁾ och (EU, Euratom) 2015/444 ⁽²⁾. Alternativt får Berec eller Berecbyrån anta ett beslut med tillämpning av kommissionens regler i tillämpliga delar.

Artikel 40

Utbyte av information

1. Efter motiverad begäran från Berec eller Berecbyrån ska kommissionen, de nationella regleringsmyndigheter som är företrädare i nämnden för regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter i god tid och på ett korrekt sätt förse Berec eller Berecbyrån med all information som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter, under förutsättning att de har laglig tillgång till den relevanta informationen och att begäran om information är nödvändig med avseende på den aktuella uppgiftens art.

Brec eller Berecbyrån får även begära att sådana uppgifter ska tillhandahållas med regelbundna intervall och i angivna format. Vid en sådan begäran ska, i möjligaste mån, gemensamma rapporteringsformat användas.

2. Efter motiverad begäran från kommissionen eller en nationell regleringsmyndighet ska Berec eller Berecbyrån i god tid och på korrekt sätt tillhandahålla den information som krävs för att kommissionen, den nationella regleringsmyndigheten eller en annan behörig myndighet ska kunna utföra sina uppgifter enligt principen om lojalt samarbete. Om Berec eller Berecbyrån anser information vara konfidentiell, ska kommissionen, den nationella regleringsmyndigheten eller den andra behöriga myndigheten säkerställa sådan konfidentialitet i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, inbegripet förordning (EG) nr 1049/2001. Affärshemligheter får inte hindra utbyte av information i rätt tid.
3. Innan myndigheten begär information i enlighet med denna artikel, och för att undvika dubbla rapporteringskrav, ska Berec eller Berecbyrån beakta all relevant befintlig information som är allmänt tillgänglig.
4. Om information inte görs tillgänglig i tid av de nationella regleringsmyndigheterna, får Berec eller Berecbyrån rikta en motiverad begäran antingen till andra nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter i den berörda medlemsstaten eller direkt till de berörda företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter.

⁽¹⁾ Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/443 av den 13 mars 2015 om säkerhet inom kommissionen (EUT L 72, 17.3.2015, s. 41).

⁽²⁾ Kommissionens beslut (EU, Euratom) 2015/444 av den 13 mars 2015 om säkerhetsbestämmelser för skydd av säkerhetsskyddsklassificerade EU-uppgifter (EUT L 72, 17.3.2015, s. 53).

Berec eller Berecbyrån ska underrätta de nationella regleringsmyndigheter som underlåtit att tillhandahålla informationen om varje begäran i enlighet med första stycket.

På begäran av Berec eller Berecbyrån ska de nationella regleringsmyndigheterna bistå Berec vid insamlingen av informationen.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter har befogenhet att kräva att andra ansvariga nationella myndigheter eller företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster, tillhörande faciliteter eller tillhörande tjänster ska lämna all information som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt denna artikel.

Andra ansvariga nationella myndigheter eller företag som avses i första stycket ska tillhandahålla sådan information snabbt på begäran och i enlighet med den tidsplan och detaljrikedom som krävs.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regleringsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter genom att införa effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner har befogenhet att säkerställa att en sådan begäran om information verkställs.

Artikel 41

Informations- och kommunikationssystem

1. Berecbyrån ska upprätta och underhålla ett informations- och kommunikationssystem med åtminstone följande funktioner:

- a) En gemensam plattform för informationsutbyte som ger Berec, kommissionen och nationella regleringsmyndigheter nödvändig information för ett konsekvent genomförande av unionens regelverk för elektronisk kommunikation.
- b) Ett för ändamålet särskilt framtaget gränssnitt för begäranden om information och underrättelser om sådana begärandena enligt vad som avses i artikel 40 för åtkomst av Berec, Berecbyrån, kommissionen och nationella regleringsmyndigheter.
- c) En plattform för fastställande i ett tidigt skede av vad som behövs för samordning mellan nationella regleringsmyndigheter.

2. Styrelsen ska anta de tekniska och funktionsmässiga specifikationerna i syfte att inrätta det informations- och kommunikationssystem som avses i punkt 1. Systemet ska respektera immateriella rättigheter och ha den konfidentialitetsnivå som krävs.

3. Informations- och kommunikationssystemet ska kunna tas i bruk senast den 21 juni 2020.

Artikel 42

Intresseförklaringar

1. Ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen, direktören, utstationerade nationella experter och annan personal som inte är anställd av Berecbyrån ska var och en avge en skriftlig förklaring innehållande en åtagandeförklaring och en förklaring som anger om det föreligger eller inte föreligger några direkta eller indirekta intressen som skulle kunna anses inverka negativt på deras oberoende.

Sådana förklaringar ska göras vid tillrådet, vara tillförlitliga och fullständiga, och uppdateras närhelst det riskerar att föreliggande direkta eller indirekta intressen som skulle kunna anses inverka negativt på oberoendet för den person som gjort förklaringen.

Förklaringarna från ledamöterna i nämnden för regleringsmyndigheterna, styrelseledamöterna och direktören ska offentliggöras.

2. Ledamöter i nämnden för regleringsmyndigheterna, styrelsen och arbetsgrupperna samt andra som deltar i deras möten, direktören, utstationerade nationella experter och annan personal som inte är anställd av Berecbyrån ska var och en senast vid inledningen av varje möte ge en exakt och fullständig förklaring om eventuella intressen som skulle kunna anses inverka negativt på deras oberoende när det gäller frågorna på dagordningen, och de ska avstå ifrån att delta i diskussioner och omröstningar om sådana frågor.

3. Nämnden för regleringsmyndigheterna och styrelsen ska anta bestämmelser för förebyggande och hantering av intressekonflikter, i synnerhet om de praktiska arrangemangen för tillämpning av punkterna 1 och 2.

Artikel 43

Bekämpning av bedrägeri

1. För att underlätta bekämpningen av bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013⁽¹⁾ ska Berekbyrån senast den 21 juni 2019, ansluta sig till det interinstitutionella avtalet av den 25 maj 1999 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska gemenskapernas kommission om interna utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf)⁽²⁾ och anta lämpliga bestämmelser som ska vara tillämpliga på all personal vid Berekbyrån genom att använda den mall som anges i bilagan till det avtalet.

2. Revisionsrätten ska ha befogenhet att utföra revision, på grundval av handlingar och inspektioner på plats, hos alla stödmottagare, uppdragstagare och underleverantörer som erhållit unionsfinansiering från Berekbyrån.

3. Olaf får utföra utredningar, däribland kontroller och inspektioner på platsen, i enlighet med bestämmelserna och förfarandena i förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 och rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96⁽³⁾, för att fastställa om det förekommit bedrägerier, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen i samband med ett bidragsavtal, ett bidragsbeslut eller ett avtal som finansieras av Berekbyrån.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3 ska samarbetsavtal med tredjeländer och internationella organisationer, avtal, bidragsavtal och bidragsbeslut innehålla bestämmelser som uttryckligen tillerkänner revisionsrätten och Olaf rätten att utföra sådan revision och sådana utredningar i enlighet med sina respektive befogenheter.

Artikel 44

Ansvar

1. Berekbyråns avtalsrättsliga ansvar ska regleras av den lag som är tillämplig på avtalet i fråga.

2. Europeiska unionens domstol (domstolen) ska vara behörig att träffa avgöranden med stöd av skiljedoms klausuler som ingår i ett avtal som slutits av Berekbyrån.

3. Vad beträffar utomobligatoriskt ansvar ska Berekbyrån, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, ersätta skada som orsakats av dess avdelningar eller av dess personal under tjänsteutövning.

4. Domstolen ska vara behörig att avgöra tvister om skadestånd för sådan skada som avses i punkt 3.

5. Personalens personliga ansvar gentemot Berekbyrån ska regleras av de bestämmelser i tjänsteforeskrifterna eller anställningsvillkoren för övriga anställda som är tillämpliga på dem.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁾ EUT L 136, 31.5.1999, s. 15.

⁽³⁾ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

Artikel 45

Administrativa undersökningar

Berecs och Berecbyråns verksamhet ska omfattas av Europeiska ombudsmannens undersökningar i enlighet med bestämmelserna i artikel 228 i EUF-fördraget.

Artikel 46

Språkordning

1. Förordning nr 1⁽¹⁾ ska tillämpas på Berecbyrån.
2. De översättningstjänster som krävs för Berecbyråns verksamhet ska tillhandahållas av Översättningscentrum för Europeiska unionens organ.

KAPITEL X

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 47

Avtal om säte och förutsättningar för verksamheten

1. Arrangemangen beträffande Berecbyråns lokaler i värdmedlemsstaten och de resurser som värdmedlemsstaten ska ställa till Berecbyråns förfogande samt de särskilda regler som i värdmedlemsstaten är tillämpliga på direktören, styrelseledamöterna, Berecbyråns personal och deras familjemedlemmar ska fastställas i ett avtal om säte mellan Berecbyrån och värdmedlemsstaten som ska ingås efter styrelsens godkännande, dock senast den 21 december 2020.
2. Värdmedlemsstaten ska tillhandahålla nödvändiga förutsättningar för att säkerställa att Berecbyrån fungerar väl och effektivt, inbegripet flerspråkig skolundervisning med europeisk inriktning och lämpliga transportförbindelser.

Artikel 48

Utvärdering

1. Senast den 21 december 2023, och därefter vart femte år, ska kommissionen göra en utvärdering i enlighet med kommissionens riktlinjer för att bedöma Berecs och Berecbyråns resultat i förhållande till deras mål, uppdrag, uppgifter och geografiska placering. Vid utvärderingen ska särskilt övervägas det eventuella behovet av att ändra Berecs och Berecbyråns struktur eller uppdrag och vilka ekonomiska konsekvenser en sådan ändring kan få.
2. Om kommissionen finner att Berecs eller Berecbyråns existens inte längre är motiverad med hänsyn till dess tilldelade mål, uppdrag och uppgifter, får kommissionen föreslå att denna förordning ändras eller upphävs i enlighet med detta.
3. Kommissionen ska meddela resultatet av utvärderingen till Europaparlamentet, rådet och styrelsen och offentliggöra det.

Artikel 49

Övergångsbestämmelser

1. Berecbyrån ska efterträda den byrå som inrättades genom förordning (EG) nr 1211/2009 när det gäller all äganderätt, avtal, rättsliga skyldigheter, anställningskontrakt, finansiella åtaganden och ansvarsskyldigheter.

⁽¹⁾ Förordning nr 1 om vilka språk som skall användas i Europeiska ekonomiska gemenskapen (EGT 17, 6.10.1958, s. 385).

Denna förordning ska i synnerhet inte påverka rättigheter och skyldigheter för personal vid byrån. Deras avtal får förlängas i enlighet med denna förordning, i överensstämmelse med tjänsteföreskrifterna och anställningsvillkoren för övriga anställda och i överensstämmelse med Berebyråns budgetbegränsningar.

2. Med verkan från och med den 20 december 2018 ska den förvaltningsdirektör som utsetts på grundval av förordning (EG) nr 1211/2009 fungera som direktör med de funktioner som föreskrivs i den här förordningen. De övriga villkoren i förvaltningsdirektörens avtal förblir oförändrade.

3. Styrelsen får besluta att förnya mandatperioden för den direktör som avses i punkt 2 i den här artikeln med ytterligare en mandatperiod. Artikel 32.5 och 32.6 ska gälla i tillämpliga delar. Direktörens sammanlagda mandatperiod får inte överstiga tio år.

4. Den tillsynsnämnd och den styrelse som avses i artikel 7 respektive 15 i denna förordning ska bestå av ledamöterna i den tillsynsnämnd och den förvaltningskommitté som avses i artikel 4 respektive 7 i förordning (EG) nr 1211/2009, tills nya företrädare har utsetts.

5. Ordförandena och vice ordförandena för nämnden för regleringsmyndigheterna och förvaltningskommittén som utsetts på grundval av förordning (EG) nr 1211/2009, ska sitta kvar som ordförande respektive vice ordförande för nämnden för regleringsmyndigheterna enligt artikel 10 i den här förordningen och som ordförande respektive vice ordförande för styrelsen enligt artikel 17 i den här förordningen för återstoden av sin ettårsperiod. Utnämningar av ordförande och vice ordförande för nämnden för regleringsmyndigheterna och för förvaltningskommittén på grundval av förordning (EG) nr 1211/2009 före den 20 december 2018 men sträcker sig förbi detta datum ska respekteras.

6. Förfarandet för beviljande av ansvarsfrihet för den budget som fastställts på grundval av artikel 11 i förordning (EG) nr 1211/2009 ska genomföras i enlighet med bestämmelserna i den förordningen.

Artikel 50

Ändringar av förordning (EU) 2015/2120

Förordning (EU) 2015/2120 ska ändras på följande sätt:

1. Rubriken ska ersättas med följande:

"Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsvagifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012".

2. I artikel 1 ska följande punkt läggas till:

"3. I denna förordning fastställs även gemensamma regler som ska säkerställa att konsumenterna inte debiteras alltför höga priser för nummerbaserad interpersonell kommunikation som originerar i den medlemsstat där konsumentens nationella leverantör är etablerad och som terminerar i ett fast nummer eller mobilnummer i en annan medlemsstat."

3. I artikel 2 andra stycket ska följande led läggas till:

"3. reglerad kommunikation inom EU: nummerbaserade interpersonella kommunikationstjänster som originerar i den medlemsstat där konsumentens nationella leverantör är etablerad och som terminerar i ett fast nummer eller ett mobilnummer i en annan medlemsstats nationella nummerplan, och som helt eller delvis debiteras baserat på faktisk konsumtion.

4. nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst: nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst enligt definitionen i artikel 2.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36)."

4. Följande artikel ska införas:

"Artikel 5a

Slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU

1. Från och med den 15 maj 2019 får inga slutkundspriser (exklusive mervärdesskatt) som konsumenter debiteras för reglerad kommunikation inom EU överstiga 0,19 EUR per minut för samtal och 0,06 EUR per sms-meddelande.

2. Trots skyldigheterna i punkt 1 får leverantörer av reglerad kommunikation inom EU dessutom erbjuda, och konsumenter får uttryckligen välja, en taxa för internationell kommunikation inklusive reglerad kommunikation inom EU som skiljer sig från den som fastställs i enlighet med punkt 1, genom vilken konsumenterna får en annan taxa för reglerad kommunikation inom EU än vad de skulle ha beviljats om inget sådant val hade gjorts. Innan konsumenter väljer en sådan annan taxa ska leverantören av reglerad kommunikation inom EU informera dem om vilka fördelar som de i ett sådant fall skulle gå miste om.

3. När en sådan taxa för reglerad kommunikation inom EU som avses i punkt 2 är högre än de tak som fastställs i punkt 1, ska konsumenter som inom en tvåmånadersperiod från den 15 maj 2019 inte har bekräftat eller uttryckt ett val av någon taxa som avses i punkt 2 automatiskt få de taxor som föreskrivs i punkt 1.

4. Konsumenter får kostnadsfritt byta till eller från de taxor som föreskrivs i punkt 1 inom en arbetsdag från det att leverantören mottar begäran, och leverantörer ska säkerställa att ett sådant byte inte är förenat med villkor eller restriktioner rörande andra delar av abonnemangen än reglerad kommunikation inom EU.

5. När de högsta tillåtna priser som avses i punkt 1 anges i en annan valuta än euron ska de första taken fastställas i de valutorna genom tillämpning av genomsnittet av de referensväxelkurser som offentliggjorts den 15 januari, den 15 februari och den 15 mars 2019 av Europeiska centralbanken i *Europeiska unionens officiella tidning*. Taken i andra valutor än euron ska revideras årligen från år 2020. De årligen reviderade taken i dessa valutor ska tillämpas från och med den 15 maj med användning av genomsnittet av de referensväxelkurser som offentliggjorts den 15 januari, den 15 februari och den 15 mars samma år.

6. De nationella regleringsmyndigheterna ska övervaka marknads- och prisutvecklingen för reglerad kommunikation inom EU och rapportera till kommissionen.

Om en leverantör av reglerad kommunikation inom EU fastställer att tillämpningen av det tak som avses i punkt 1, på grund av specifika och exceptionella omständigheter som särskiljer den från de flesta andra leverantörer i unionen, skulle ha betydande inverkan på dess förmåga att behålla sina befintliga priser för inhemsk kommunikation får en nationell regleringsmyndighet på den leverantörens begäran bevilja ett undantag från punkt 1, dock endast i den utsträckning som det är nödvändigt och för en ettårsperiod med möjlighet till förlängning. Bedömningen av den nationella avgiftsmodellens hållbarhet ska grunda sig på relevanta objektiva faktorer som är specifika för leverantören av reglerad kommunikation inom EU och de nationella pris- och intäktsnivåerna.

Om den ansökande leverantören har uppfyllt den gällande bevisbördan ska den nationella regleringsmyndigheten fastställa den högsta tillåtna prisnivå överstigande ett av eller båda de tak som anges i punkt 1 som är nödvändiga för att säkerställa att leverantörens nationella avgiftsmodell är hållbar. Berec ska offentliggöra riktlinjer för vilka parametrar som de nationella regleringsmyndigheterna ska beakta vid sina bedömningar.”

5. I artikel 6 ska följande punkt läggas till:

”Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelser av artikel 5a och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen senast den 15 maj 2019 anmäla de regler och åtgärder som fastställs för att säkerställa tillämpningen av artikel 5a samt, utan dröjsmål, eventuella ändringar som berör dem.”

6. I artikel 10 ska följande punkt läggas till:

”5. Artikel 5a ska upphöra att gälla den 14 maj 2024.”

Artikel 51

Upphävande

Förordning (EG) nr 1211/2009 ska upphöra att gälla.

Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan.

Artikel 52

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den tredje dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 11 december 2018.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

J. BOGNER-STRAUSS

Ordförande

BILAGA

Jämförelsetabell

Förordning (EG) nr 1211/2009	Denna förordning
Artikel 1.1	Artikel 1
Artikel 1.2	Artikel 3.1
Artikel 1.3	Artikel 3.2 och 3.3
Artikel 1.4	Artikel 3.4 och artikel 4.1 a och b
Artikel 2	Artikel 4
Artikel 3	Artikel 4
Artikel 4.1	Artikel 6
Artikel 4.2	Artikel 7.1, 7.2 och 7.4, artikel 8.1 och 8.2
Artikel 4.3	Artikel 11.4, 11.5 och artikel 36
Artikel 4.4	Artikel 10.1, 10.2 och 10.3
Artikel 4.5	Artikel 10.4
Artikel 4.6	Artikel 11
Artikel 4.7	Artikel 13
Artikel 4.8	Artikel 7.4
Artikel 4.9	Artikel 12.1 och 12.2
Artikel 4.10	Artikel 12.3
Artikel 4.11	Artikel 5
Artikel 5	Artikel 4
Artikel 6.1	Artikel 2.1
Artikel 6.2	Artikel 5
Artikel 6.3	Artikel 14.1
Artikel 6.4	Artikel 2.2
Artikel 6.5	Artikel 20 och artikel 31
Artikel 7.1	Artikel 15.1
Artikel 7.2	Artikel 32
Artikel 7.3	Artikel 20.6
Artikel 7.4	Artikel 16.1 k
Artikel 7.5	Artikel 13
Artikel 8	Artikel 32
Artikel 9	Artikel 20
Artikel 10.1	Artikel 30 och artikel 34
Artikel 10.2	Artikel 16.1 j
Artikel 10.3	Artikel 16.2
Artikel 10.4	Artikel 33

Förordning (EG) nr 1211/2009	Denna förordning
Artikel 11	Artikel 25
Artikel 12	Artikel 24
Artikel 13	Artikel 26
Artikel 14	—
Artikel 15	Artikel 29
Artikel 16	Artikel 43
Artikel 17	Artikel 4.5
Artikel 18	Artikel 37
Artikel 19	Artikel 39 och artikel 40
Artikel 20	Artikel 38
Artikel 21	Artikel 42
Artikel 22	Artikel 36
Artikel 23	Artikel 34
Artikel 24	Artikel 44
Artikel 25	Artikel 48
Artikel 26	Artikel 52

Sammanfattning av promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation

I promemorian föreslås en ny lag som ersätter den nuvarande lagen om elektronisk kommunikation. Den nya lagen genomför EU:s direktiv om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation.

Lagen syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer för alla när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet. Vissa bestämmelser föreslås vara tillämpliga på nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster, dvs. tjänster som t.ex. meddelandetjänster i internetbaserade appar eller knutna till sociala medier.

Anmälningsplikten behålls. Nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster omfattas inte av anmälningsplikten.

Som huvudregel ska det även fortsättningsvis krävas tillstånd för att få använda radiosändare. Tillstånd ska kunna meddelas för alternativ användning av harmoniserat frekvensutrymme. Det regleras vad ett inbjudningsförfarande ska syfta till när det finns ett begränsat antal tillstånd att ansöka om och vad en allmän inbjudan till ansökan i sådana fall ska innehålla. Tillstånd i harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska som huvudregel gälla i minst 20 år. Bestämmelserna om tillstånd att använda radiosändare förs med vissa justeringar i övrigt i huvudsak över till den nya lagen.

Bestämmelserna om nummer förs över i huvudsak oförändrade till den nya lagen. Det ska finnas en nummerserie av icke-geografiska nummer som får användas för att tillhandahålla tjänster inom hela EU och som särskilt kommer att ha betydelse för tillhandahållare av maskin till maskin-tjänster.

Bestämmelser om samtrafik och om förhandsreglering av marknader som har sådana särdrag att det är motiverat att identifiera företag som har betydande inflytande på en marknad (SMP-företag) och att ålägga särskilda skyldigheter behålls i huvudsak oförändrade. Om tillträdesskyldigheter ska införas ska i första hand tillträde till infrastruktur för anläggning av nät, exempelvis kanalisering, övervägas. Om Europeiska kommissionen har bestämt en unionsomfattande termineringstaxa får någon marknadsanalys på marknaderna för terminering inte genomföras.

Åtaganden av SMP-företag om att erbjuda saminvestering i ett accessnät får under vissa förhållanden godtas. Särskilda skyldigheter avseende nätet får då åläggas endast om det finns särskilda skäl. Även andra åtaganden som har påverkan på konkurrenssituationen får i vissa fall godtas. Beslut om godtagande av saminvesteringserbjudanden förutsätter Europeiska kommissionens godkännande. Ett SMP-företag som enbart bedriver grossistverksamhet ges regleringslättnader om det inte finns särskilda skäl.

Bestämmelsen om tillträde till ledningar inuti byggnader behålls med vissa justeringar. Om det finns särskilda skäl får också skyldigheter om tillträde till ytterligare nätdelar, längre bort från slutanvändaren, beslutas. Som huvudregel är en sådan utvidgad tillträdesskyldighet utesluten för ett företag som enbart bedriver grossistverksamhet och som tillhandahåller tillträde till ett fibernät på icke-diskriminerande villkor. Om nätet är finan-

sierat med allmänna medel får en utvidgad skyldighet dock beslutas. Beslut om utvidgat tillträde till nät närmast slut-användaren förutsätter Europeiska kommissionens godkännande.

Möjligheten att utse ett företag att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster behålls. De samhällsomfattande tjänsterna begränsas till att omfatta en adekvat internetanslutning via bredband och talkommunikationstjänster.

Slutanvändarrättigheterna är fullharmoniserade inom EU. Bestämmelserna om tjänster till slutanvändare förs över till den nya lagen med vissa ändringar. Regleringen är mer detaljerad i fråga om t.ex. informationskrav i samband med att avtal ingås, förfarandet vid nummerportering och situationer när ett avtal av olika skäl upphör eller förlängs. Mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte omfattas som utgångspunkt också av bestämmelser med konsumentskydd. Mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster undantas från regleringen. I övrigt varierar bestämmelsernas tillämpningsområde för olika typer av elektroniska kommunikationstjänster. Nya bestämmelser införs om bl.a. förbud mot diskriminerande krav eller villkor, en funktion för kostnads kontroll, en längre tidsfrist för att kunna säga upp ett avtal vid villkorsändringar, byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänster och paketerbjudanden.

Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta tekniska och organisatoriska åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster och rapportera säkerhetsincidenter. Bestämmelserna om integritetsskydd och lagring av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål förs över till den nya lagen.

Skyldigheten att tillhandahålla en myndighet uppgifter utökas något. Tillsynsmyndigheten ska i vissa fall kunna begära in uppgifter från andra företag inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknuten sektorer än företag som omfattas av den nya lagen.

Bestämmelserna om tillsyn, avgifter, straff och överklagande förs i huvudsak över till den nya lagen. Det införs sanktionsavgifter för vissa överträdelser.

Vissa ändringar föreslås också i lagen om standarder för sändning av TV-signaler. Dessutom föreslås vissa följdändringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 21 december 2020.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Allmänna bestämmelser

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte för alla när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris, kvalitet och kapacitet.

Syftet ska uppnås främst genom att konkurrens, innovation och internationell harmonisering på området främjas samtidigt som säkerheten i nät och tjänster upprätthålls. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.

Vid lagens tillämpning ska särskilt elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet samt för allmän säkerhet, totalförsvaret och Sveriges säkerhet i övrigt beaktas.

2 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska ta emot anmälningar, pröva ansökningar, besluta om skyldigheter och i övrigt pröva frågor och handlägga ärenden samt utöva tillsyn enligt lagen och enligt föreskrifter meddelade i anslutning till lagen.

Lagens tillämpningsområde

3 § Lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning.

Lagen är inte tillämplig på innehåll som överförs i elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska kommunikationstjänster.

4 § Bestämmelserna i lagen ersätter inte föreskrifter om prövning enligt annan lag.

5 § Förutom i denna lag finns det i radio- och tv-lagen (2010:696) bestämmelser om sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel.

Bestämmelser om radioutrustning finns i radioutrustningslagen (2016:392).

Uttryck i lagen

6 § I denna lag avses med

allmänt elektroniskt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls i elektroniska kommunikationsnät mot ersättning och som, med undantag för tjänster i form av tillhandahållande av innehåll som överförs med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster eller utövande av redaktionellt ansvar över sådant innehåll, utgör en

1. internetanslutningstjänst enligt artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen,

2. interpersonell kommunikationstjänst, eller

3. tjänst som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler, såsom överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster eller för rundradio,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

företag som uteslutande är verksam i grossistledet: företag som inte bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad, inte är närstående till eller genom ägarintressen kontrollerar ett företag som bedriver verksamhet på någon slutkundsmarknad och inte genom avtal är bundet att exklusivt handla med ett enskilt företag som verkar på någon slutkundsmarknad,

harmoniserat frekvensutrymme: ett frekvensutrymme för vilket harmoniserade villkor för användning har fastställts i en teknisk genomförandeåtgärd i enlighet med artikel 4 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 676/2002/EG av den 7 mars 2002 om ett regelverk för radiospektrumpolitiken i Europeiska gemenskapen (radiospektrumbeslut),

interpersonell kommunikationstjänst: en tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som möjliggör direkt interpersonellt och interaktivt informationsutbyte via elektroniska kommunikationsnät mellan ett begränsat antal personer, varigenom de personer som inleder eller deltar i kommunikationen bestämmer vem eller vilka som ska vara mottagare av denna, dock inte en tjänst som möjliggör interpersonell och interaktiv kommunikation enbart som en extrafunktion av mindre betydelse som är direkt kopplad till en annan tjänst,

lokaliseringssuppgift:

1. i ett allmänt mobilnät: behandlad uppgift som anger den geografiska positionen för en slutanvändares terminalutrustning,

2. i ett fast allmänt nät: uppgift om nätanslutningspunktens fysiska adress,

mikroföretag: företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomsättning inte överstiger 2 miljoner euro per år; företag ska definieras enligt avdelning I i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag,

nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst: en interpersonell kommunikationstjänst som använder nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller som möjliggör kommunikation med nummer i nationella eller internationella nummerplaner,

nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst: en interpersonell kommunikationstjänst som inte använder nummer i nationella eller internationella nummerplaner eller som inte möjliggör kommunikation med nummer i nationella eller internationella nummerplaner,

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en slutanvändare ansluts till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät,

nöd kommunikation: kommunikation med samhällets alarmeringstjänst genom en interpersonell kommunikationstjänst,

operatör: den som tillhandahåller eller har gjort en anmälan om tillhandahållande av ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller som tillhandahåller en tillhörande facilitet,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: förbindelse genom en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst som möjliggör talkommunikation i båda riktningarna,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna elektroniska kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst eller som på något annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år; företag ska definieras enligt avdelning I i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag,

säkerhet i nät och tjänster: elektroniska kommunikationsnäts och kommunikationstjänsters förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver tillgängligheten, autenticiteten, riktigheten eller konfidentialiteten hos näten eller tjänsterna, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster,

säkerhetsincident: en händelse med en faktisk negativ inverkan på säkerheten i elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster,

talkommunikationstjänst: allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande facilitet: anordning, funktion eller något annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, stöder eller kan stödja den tjänsten, eller tillhandahållande av tjänster via det nätet eller tjänsten,

trådlösa accesspunkter med kort räckvidd: små trådlösa nätanslutningsutrustningar med låg effekt och kort räckvidd som kan vara utrustade med en eller flera antenner med låg visuell inverkan och som gör det möjligt för användare att få trådlös tillgång till elektroniska kommunikationsnät oberoende av den underliggande nättopologin för mobila eller fasta nät,

trådlösa lokala nät: trådlösa kommunikationssystem med låg effekt och kort räckvidd, med låg risk för störningar på andra sådana system som utnyttjas av andra användare i omedelbar närhet av systemet och vilka på icke-exklusiv grund använder harmoniserat frekvensutrymme,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

Kommunikationsverksamhet i krig m.m.

7 § Är Sverige i krig eller krigsfara eller råder det sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara, får regeringen meddela de föreskrifter om elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande faciliteter och tjänster samt annan radioanvändning som behövs med hänsyn till landets försvar eller säkerhet i övrigt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den fredstida planeringen för totalförsvarets behov av elektroniska kommunikationer under sådana förhållanden som anges i första stycket.

8 § Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster av särskild betydelse från allmän synpunkt får förpliktas att på visst sätt beakta totalförsvarets behov av elektronisk kommunikation under höjd beredskap.

2 kap. Anmälan av verksamhet

1 § Allmänna elektroniska kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster som inte är nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster får endast tillhandahållas efter anmälan till tillsynsmyndigheten.

2 § Verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen behöver inte anmälas enligt 1 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från anmälningsplikten enligt 1 §.

3 § Den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 1 § ska tillämpa sådana standarder som Europeiska kommissionen angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

4 § Den som är anmäld enligt 1 § ska utan dröjsmål anmäla om verksamheten upphör.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om erkännande av en operatör enligt bestämmelser som är antagna av den internationella teleunionen.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om registrering av maritima avräkningsorgan enligt bestämmelser som är antagna av den internationella teleunionen och får meddela de föreskrifter som behövs för registreringen.

3 kap. Rätt att använda radiosändare

Tillstånd att använda radiosändare

1 § För att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda radiosändare krävs tillstånd. Ett tillstånd att använda radiosändare ska avse rätt att använda en viss radiosändare eller att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme.

2 § Om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för att bevilja tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktions sätt, ska den som har beviljats sådant tillstånd anses ha tillstånd enligt 1 §.

3 § Kravet på tillstånd enligt 1 § gäller inte för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk, vid verksamhet som verket bedriver på uppdrag av Försvarsmakten eller Försvarets radioanstalt.

Efter att ha hört Försvarsmakten beslutar den myndighet som regeringen bestämmer om tilldelning av radiofrekvenser för Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk samt om de ytterligare villkor som behövs. När det gäller Polismyndigheten och Säkerhetspolisen, beslutar den myndighet som regeringen bestämmer i sådana frågor efter att ha hört de myndigheterna.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten enligt 1 §. Föreskrifterna får innehålla villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav och i övrigt sådana villkor som anges i 12 § första stycket 1–6 och 8, 13 § 1, 2 och 4 och 14 §. Villkor som innebär

en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får beslutas endast i de fall som anges i 12 § andra och tredje styckena.

Undantag får tidsbegränsas. Då ska 15 § andra stycket tillämpas.

5 § Den som enligt 3 § eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § är undantagen från tillståndsplikt ska vid tillämpningen av lagen anses ha tillstånd enligt 1 §.

Tillståndsförfarandet

6 § Tillstånd att använda radiosändare ska beviljas, om

1. det kan antas att radiofrekvenserna kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer,

2. radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet,

3. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen,

4. radioanvändningen inte kommer att ta frekvensutrymme i anspråk som behövs för att upprätthålla en rimlig beredskap för utveckling av befintliga och nya radioanvändningar eller frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats för annan användning i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till eller med bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

5. det kan antas att radioanvändningen inte kommer att inkräkta på det frekvensutrymme som behövs för verksamhet som avses i 3 §, och

6. det inte med hänsyn till att sökanden tidigare har fått tillstånd återkallat eller något annat liknande förhållande finns skälig anledning att anta att radioanvändningen kommer att ske i strid med tillståndsvillkoren.

Tillstånd att använda radiosändare för utsändningar som kräver tillstånd enligt någon annan lag eller enligt bestämmelser meddelade med stöd av någon annan lag, får beviljas endast om sådant tillstånd finns.

Om ett tillstånd avser en viss radiosändare ska radiosändaren, tillsammans med avsedd radiomottagare, ha sådana tekniska egenskaper att den uppfyller rimliga krav på en effektiv frekvensanvändning och på möjligheten att verka i den miljö som den är avsedd för.

7 § I ett harmoniserat frekvensutrymme får tillstånd trots 6 § första stycket 4 beviljas för alternativ användning, om

1. det står klart att det inte finns någon efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren, och

2. radioanvändningen inte hindrar eller försvårar att frekvensutrymmet används på de harmoniserade villkoren i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Vid prövningen ska det särskilt beaktas om radioanvändningen kan påverka den harmoniserade användningen av frekvensutrymmet i unionen på lång sikt och tillgången till radioutrustning som kan användas i frekvensutrymmet.

8 § Om tillståndsprövningen inom ett frekvensutrymme bör ske efter ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan, får tillstånd i det frekvensutrymmet beviljas endast efter ett sådant förfarande.

9 § Antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme får begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Ett beslut att begränsa antalet tillstånd ska omprövas så snart det finns anledning till det.

10 § När antalet tillstånd har begränsats enligt 9 §, ska tillståndsprövningen ske efter allmän inbjudan till ansökan, om det inte finns särskilda skäl mot det eller om radioanvändningen

1. huvudsakligen avser utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. är avsedd för privat bruk, eller

3. behövs för verksamhet som bedrivs i syfte att tillgodose allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken radioanvändning som omfattas av undantaget i första stycket 3.

11 § Prövningen enligt 10 § ska ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden.

Förfarandet ska utformas så att det främjar konkurrens och får därutöver endast syfta till att

1. främja täckning och utbyggnad,

2. säkerställa tjänsters kvalitet,

3. uppnå en effektiv användning av radiofrekvenser, eller

4. främja innovation och näringslivets utveckling.

Av den allmänna inbjudan ska det framgå

1. vilket förfarande som ska användas,

2. förutsättningarna för deltagande i förfarandet,

3. vilka urvalskriterier som ska gälla, och

4. vilka villkor som tillstånd kommer att förenas med.

Villkor

12 § Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,

2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,

3. täckning och utbyggnad inom landet,

4. det geografiska område som tillståndet avser,

5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med andra,

6. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,

7. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 10 och 11 §§, och

8. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas, får beslutas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd beviljats enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas, får beslutas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

13 § Ett tillstånd att använda en viss radiosändare får, utöver det som anges i 12 §, förenas med villkor om

1. antennens och i övrigt radiosändarens beskaffenhet,
2. det geografiska område där en mobil radiosändare får användas,
3. var antennen till en fast radiosändare ska vara belägen, och
4. kompetenskrav för den som ska sköta radioanläggningen.

14 § Tillstånd att använda radiosändare i ett frekvensutrymme för vilket radioanvändningen har harmoniserats i enlighet med internationella avtal som Sverige har anslutit sig till, eller med bestämmelser som har antagits med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska förenas med de villkor som följer av avtalet eller bestämmelserna, om inte tillstånd beviljas för alternativ användning med stöd av 7 §.

Tillståndstid

15 § Tillstånd ska beviljas för en bestämd tid. Giltighetstiden för tillståndsvillkor får vara kortare än tillståndstiden.

När giltighetstiden för tillstånd och tillståndsvillkor bestäms ska hänsyn särskilt tas till

1. framtida förändringar i radioanvändningen,
2. den tid som sändaren är avsedd att användas,
3. den tekniska utveckling som kan väntas,
4. den tid som krävs för att uppnå ett rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen, och
5. sådant tillstånd som enligt 6 § andra stycket är en förutsättning för tillstånd att använda radiosändare.

16 § Ett tillstånd att använda radiosändare i harmoniserat frekvensutrymme avsett för trådlösa bredbandstjänster ska beviljas för minst 15 år.

Ett tillstånd som har beviljats för kortare tid än 20 år ska på tillståndshavarens begäran senast två år före giltighetstidens utgång förlängas med skälig tid och så att tillståndstiden sammanlagt blir minst 20 år.

Giltighetstiden får inte förlängas om tillståndshavaren inte följer tillståndsvillkoren eller om en förlängning inte är motiverad med hänsyn till intresset att

1. säkerställa en effektiv användning av radiofrekvenser,
2. främja täckning och utbyggnad inom landet av trådlösa bredbands-tjänster,
3. främja teknikutvecklingen,
4. hindra snedvridning av konkurrensen, eller
5. skydda människors liv, allmän ordning och säkerhet eller försvar.

17 § Tillstånd får beviljas för en kortare tid än som följer av 16 § första stycket, om tillståndet beviljas för

1. provning, försök eller experimentella ändamål,
  2. delad användning av radiofrekvenser, eller
  3. sådan annan användning som avses i 7 §.
- I sådant fall tillämpas inte 16 § andra stycket.

18 § Tillstånd att använda en viss radiosändare ska vid giltighetstidens utgång förlängas med samma tid som tillståndet senast har gällt, dock längst med fem år vid varje tillfälle, om de förutsättningar för att bevilja tillstånd som anges i 6 § är uppfyllda. Förlängning får ske endast om giltighetstiden för tillståndet överstiger sex månader.

Förlängning ska ske med en kortare tid än som anges i första stycket första meningen eller på ändrade villkor, om förutsättningarna för att bevilja tillstånd därigenom kan uppfyllas eller om tillståndshavaren begär det.

Om tillståndet har beviljats för alternativ användning med stöd av 7 § eller om tillståndshavaren begär det, ska giltighetstiden inte förlängas.

19 § Giltighetstiden för tillstånd att använda ett visst frekvensutrymme får förlängas med kortare tid för att tillståndet ska kunna löpa ut samtidigt som tillstånd i ett annat frekvensutrymme.

I övrigt får ett sådant tillstånd endast förlängas enligt 16 § andra stycket.

Amatörradiosändare

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda samt att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande får återkallas, om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i strid med gällande föreskrifter eller på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften.

Åtgärder mot störningar

21 § Om det uppkommer skadlig störning, ska tillståndshavaren omedelbart se till att störningen upphör eller i möjligaste mån minskar, om inte störningen är tillåten. Detsamma gäller den som använder en radiomottagare som stör användningen av en annan radiomottagare.

22 § Elektriska eller elektroniska anläggningar som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att alstra radiofrekvent energi för kommunikationsändamål i ledning eller för industriellt, vetenskapligt, medicinskt eller något annat liknande ändamål, får användas endast i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att innehå elektriska eller elektroniska anläggningar som inte omfattas av första stycket och som, utan att vara radioanläggningar, är avsedda att sända radiovågor.

Överlåtelse och uthyrning av tillstånd

23 § Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare får överlåtas efter medgivande från den myndighet som beviljat tillståndet. Sådant medgivande ska lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet beviljades,

2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen,

3. överlåtelsen inte leder till ändrad användning av radiofrekvenserna, om användningen är harmoniserad enligt bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, och

4. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får myndigheten besluta de nya eller ändrade villkoren som behövs på grund av överlåtelsen.

24 § En överlåtelse i strid med 23 § är utan verkan.

25 § Bestämmelserna om överlåtelse av tillstånd eller del av tillstånd i 23 § första stycket och andra stycket första meningen och 24 § ska också tillämpas på uthyrning av tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet på medgivande vid uthyrning som avser en kortare period eller annars är av begränsad omfattning.

Handläggningstider

26 § I ett ärende om tillstånd att använda radiosändare ska beslut meddelas inom sex veckor från det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten. Vid förfaranden med allmän inbjudan till ansökan får handläggningstiden, om det är nödvändigt, förlängas med högst åtta månader.

Dessa handläggningstider gäller inte om annat följer av bestämmelser i internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till om användning av radiofrekvenser och satellitsamordning.

Samrådsförfaranden

27 § En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det, när myndigheten avser att

1. bevilja tillstånd för alternativ användning med stöd av 7 §,
2. begränsa antalet tillstånd enligt 9 §,
3. utfärda en allmän inbjudan till ansökan enligt 10 §, eller
4. besluta tillståndsvillkor som innebär sådana begränsningar som anges i 12 § andra eller tredje stycket.

En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom minst tre månader, när myndigheten avser att meddela beslut enligt 16 § andra stycket.

28 § Resultatet av ett samrådsförfarande enligt 27 § ska göras allmänt tillgängligt, utom när det gäller uppgifter för vilka sekretess gäller enligt lag.

4 kap. Rätt att använda nummer

Nummerplaner

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning.

2 § Den som fastställer nationella nummerplaner ska hålla dem allmänt tillgängliga, utom i fråga om uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

3 § Den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 §, eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet, ska följa fastställda nummerplaner.

Tillstånd att använda nummer

4 § Nummer ur en nationell nummerplan får användas endast efter tillstånd. Tillstånd ska avse serier av nummer eller enskilda nummer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tilldelning av nummer.

5 § Den som har tilldelats en nummerserie får inte diskriminera andra som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummer som används för att ge tillträde till tjänster i näten.

6 § Tillstånd att använda nummer får förenas med villkor om

1. vilket slags tjänst som numret ska användas för,
2. faktiskt och effektivt utnyttjande av numret,
3. lämplig giltighetstid med förbehåll för eventuella ändringar i den nationella nummerplanen,

4. åtaganden som har gjorts i samband med att tillstånd beviljats enligt 7 §,
5. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av nummer, och
6. skyldigheter som följer av konsumentskyddsbestämmelser och andra nummerrelaterade bestämmelser i andra medlemsstater i fråga om användning av nummer inom Europeiska unionen.

Nummer av betydande ekonomiskt värde

7 § Tillstånd att använda nummer av betydande ekonomiskt värde får beviljas efter allmän inbjudan till ansökan. Ett sådant tillstånd ska beviljas efter

1. ett jämförande urvalsförfarande,
2. ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande,
3. ett förfarande med slumpmässig tilldelning, eller
4. en kombination av förfaranden enligt 1–3.

Den allmänna inbjudan ska innehålla uppgifter om det förfarande som ska användas, förutsättningarna för deltagande och de villkor som tillstånd kommer att förenas med.

En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det, när den avser att utfärda en allmän inbjudan till ansökan.

Överlåtelse av tillstånd

8 § Tillstånd eller del av tillstånd att använda nummer får överlåtas efter medgivande från den myndighet som beviljat tillståndet. Sådant medgivande ska lämnas, om

1. förvärvaren uppfyller de krav som ställts på sökanden i samband med att tillståndet beviljades,
2. det inte finns skäl att anta att överlåtelsen inverkar menligt på konkurrensen, och
3. det inte finns något annat särskilt skäl mot det.

Förvärvaren övertar överlåtarens rättigheter och skyldigheter enligt denna lag för tiden efter medgivandet. Vid överlåtelse av del av tillstånd ska den överlåtna delen anses som ett nytt tillstånd.

Vid medgivandet får myndigheten besluta de nya eller ändrade villkoren som behövs på grund av överlåtelsen.

9 § En överlåtelse i strid med 8 § är utan verkan.

Kravet på medgivande i 8 § gäller inte när ett nummer ur en nationell nummerplan, på slutanvändarens begäran, överlämnas till en annan tillhandahållare enligt 7 kap. 18 §.

Handläggningstider

10 § I ett ärende om tillstånd att använda nummer för elektronisk kommunikation ska beslut meddelas inom tre veckor från det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten.

Vid ett förfarande med allmän inbjudan till ansökan får handläggnings-tiden, om det är nödvändigt, förlängas med högst tre veckor.

Tillgång till nummer och tjänster

11 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är ekonomiskt genomförbart och den uppringda slutanvändaren inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillgången för uppringande från vissa geografiska områden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och undantag från skyldigheten.

12 § Konsumentombudsmannen får förplikta den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillgång till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast ska innehållna medel snarast betalas tillbaka.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat bestäms.

5 kap. Samtrafik och andra former av tillträde

Samtrafik

Skyldighet att förhandla om samtrafik

1 § En operatör av ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät är skyldig att förhandla om samtrafik med den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Tystnadsplikt och sekretess

2 § Den som i samband med förhandling som avses i 1 § får del av uppgifter om ett annat företags affärs- och driftförhållanden får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han eller hon har fått del av eller tillgång till. I det allmänna verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Skyldighet om samtrafik och interoperabilitet

3 § Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare och som omfattas av anmälningsplikt enligt denna lag får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En sådan förpliktelse får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster. Bilaga 4

Skyldighet om interoperabilitet för nummeroberoende tjänster

4 § Den som tillhandahåller en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst med betydande täckningsgrad och antal användare får förpliktas att göra sin tjänst kompatibel med andra tjänster för att säkerställa att slutanvändarna kan nå varandra. Förpliktelsen får förenas med skyldighet att tillämpa särskilda standarder och att offentliggöra information samt med villkor om att informationen får användas av andra.

En skyldighet enligt första stycket får endast åläggas om Europeiska kommissionen enligt artikel 61.2 andra stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation har antagit genomförandebestämmelser som närmare beskriver de skyldigheter som får åläggas.

Fastställande och analys av marknader och betydande inflytande

Fastställande av marknader

5 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska fortlöpande fastställa vilka produkt- och tjänstemarknader som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa särskilda skyldigheter enligt denna lag. I samband med detta ska marknadernas geografiska omfattning definieras. Vid fastställandet ska hänsyn tas till graden av infrastrukturkonkurrens inom olika områden. Även geografiska kartläggningar av räckvidden för elektroniska kommunikationsnät som kan erbjuda bredband ska beaktas.

Vid fastställandet enligt första stycket ska följande särskilt beaktas:

1. Europeiska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader,
2. kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden, och
3. i förekommande fall, Bereds riktlinjer om gemensamma tillvägagångssätt beträffande hur den gränsöverskridande efterfrågan kan mötas.

Marknadsanalys

6 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska fortlöpande analysera de marknader som har fastställts enligt 5 § och bedöma om det är motiverat att införa särskilda skyldigheter enligt denna lag. I analysen ska Europeiska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. Bedömningen ska särskilt innefatta en analys av om

1. det finns stora och bestående hinder för marknadsinträde,
2. marknadsstrukturen är sådan att den inte utvecklas mot effektiv konkurrens, och
3. den allmänna konkurrensrätten inte kan åtgärda marknadsmisslyckandena.

Identifierande av företag med betydande inflytande

7 § Om det vid en bedömning enligt 6 § konstateras att införandet av särskilda skyldigheter är motiverat på en fastställd marknad, ska företaget med betydande inflytande på den marknaden identifieras.

I syfte att skapa effektiv konkurrens för slutanvändarna ska också beslut om en eller flera särskilda skyldigheter enligt 13–21 §§ eller om tillämpning av 10 eller 22 § fattas. En operatör som avses i första stycket får även i andra fall än som anges i detta kapitel åläggas en skyldighet om tillträde, om det finns synnerliga skäl för det och åtgärden godkänns av Europeiska kommissionen.

Om det vid en bedömning enligt 6 § konstateras att det på en fastställd marknad inte är motiverat att införa särskilda skyldigheter, ska beslutade skyldigheter upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen. Särskilda villkor för övergångsperioden får då föreskrivas.

8 § Ett företag ska anses ha ett betydande inflytande på en fastställd marknad om det, antingen enskilt eller tillsammans med andra, har en ställning av sådan ekonomisk styrka att det i betydande omfattning kan uppträda oberoende av sina konkurrenter, sina kunder och i sista hand av konsumenterna.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om riktlinjer och underlag för bedömningen enligt första stycket.

Gränsöverskridande marknader

9 § För gränsöverskridande marknader som fastställts enligt beslut av Europeiska kommissionen ska åtgärder enligt 6 och 7 §§ beslutas efter samråd med behöriga myndigheter i berörda länder.

Företag som endast bedriver grossistverksamhet

10 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket och som är ett företag som uteslutande är verksamt i grossistledet får åläggas andra skyldigheter än de som avses i 14 och 16 §§ eller skyldighet om rättvis och rimlig prissättning endast om det finns särskilda skäl.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska det beaktas om det finns behov av ytterligare skyldigheter på grund av att villkor som operatören erbjuder medför konkurrensproblem till skada för slutanvändarna.

Operatören ska omgående anmäla ändrade omständigheter som påverkar bedömningen enligt första stycket till tillsynsmyndigheten.

Marknader för röstsamtalsterminering

11 § En marknadsanalys som gäller en marknad för röstsamtalsterminering får genomföras endast under förutsättning att Europeiska kommissionen inte har fastställt någon unionsomfattande termineringstaxa för marknaden enligt artikel 75.1 i direktiv (EU) 2018/1972.

Om en marknadsanalys som avses i första stycket motiverar införande av kostnadsorienterade termineringstaxor ska kriterierna i bilaga 3 till direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen, tillämpas vid fastställandet.

12 § Skyldigheter och villkor som har beslutats enligt detta kapitel eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet ska även i andra fall än som avses i 7 § upphävas eller ändras när det är motiverat med hänsyn till syftet med beslutet.

Om det är nödvändigt med hänsyn till förändringar i konkurrenssituationen får även nya särskilda skyldigheter införas.

Tidpunkten för ett beslut enligt första eller andra stycket ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

Särskilda skyldigheter för operatörer med betydande inflytande på en viss marknad

Insyn

13 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning, inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket ska innehålla besked om vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade uppgifterna ska vara samt på vilket sätt de ska offentliggöras. Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den ska stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första eller andra stycket får förenas med vite.

Icke-diskriminering

14 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket får förpliktas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. En sådan skyldighet ska särskilt säkerställa att

1. operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor för andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster, och
2. de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för operatörens egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

Särredovisning

15 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket får förpliktas att särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska tillämpa en öppen prissättning för andra operatörer och för intern överföring eller tillhandahålla en myndighet sin redovisning, inbegripet uppgifter om intäkter från andra.

Tillträde

16 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören ska

1. ge en annan operatör tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande faciliteter, inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av operatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande faciliteter,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,

8. erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,

9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande faciliteter kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

17 § Vid tillämpning av 16 § ska följande särskilt beaktas:

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande faciliteter, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den förväntade tekniska utvecklingens påverkan på nätens utformning och förvaltning,

3. behovet av att säkerställa teknikneutralitet i syfte att främja utformning och förvaltning av flera nät,

4. den tillgängliga kapaciteten,

5. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande faciliteter,

6. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

7. berörda immateriella rättigheter, och

8. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I samband med tillämpningen av 16 § ska det övervägas om konkurrensen och slutanvändarnas intressen i stället kan främjas genom åläggande av

en skyldighet enligt 18 §. Även åläggande av skyldigheter på närliggande marknader bör övervägas. Bilaga 4

Tillträde till infrastruktur för anläggning av nät

18 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket får förpliktats att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av befintlig infrastruktur för anläggning av nät. En sådan skyldighet får även avse infrastruktur som inte utgör del av den relevanta marknaden som förpliktelsen avser.

Obligatorisk skyldighet om referenserbjudande

19 § En särskild skyldighet som avser tillträde till nätinфраstruktur ska förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 13 §. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i Berecs riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande antagna enligt artikel 69.4 i direktiv (EU) 2018/1972. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

Prissättning

20 § En operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket får förpliktats att iaktta kostnadstäckning eller tillämpa kostnadsorienterad eller annan prissättning för specificerade typer av samtrafik och andra former av tillträde. Detta får ske om en marknadsanalys enligt 6 § visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller använda prispress på ett sätt som missgynnar slutanvändarna.

En förpliktelse enligt första stycket får, i samband med att förpliktelsen åläggs eller senare, förenas med en skyldighet att tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris för samtrafik och andra former av tillträde som omfattas av förpliktelsen.

En förpliktelse enligt första stycket kan även avse skyldighet för operatören att tillämpa en viss kostnadsredovisningsmetod. En sådan förpliktelse ska förenas med skyldighet att göra en beskrivning av metoden tillgänglig för allmänheten. Kostnadernas huvudkategorier och reglerna för kostnadsfördelningen ska framgå av beskrivningen. Den som har förpliktats att kostnadsorientera sin prissättning ska, om förpliktelsen inte har förenats med en skyldighet enligt andra stycket, visa att priserna är rättvisa och skäliga med hänsyn till kostnaderna och får åläggas skyldighet att justera sina priser.

21 § Vid tillämpning av 20 § ska hänsyn tas till den investering som gjorts av operatören. En sådan skyldighet som avses i 20 § ska utformas så att operatören får en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen.

Godtagande av åtagande om saminvesteringserbjudande

22 § Om en operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket åtar sig att erbjuda en möjlighet till saminvestering i anläggning av delar av ett optiskt fibernät fram till en slutanvändarnas lokaler eller till en basstation, får åtagandet godtas. Ett beslut om att godta ett åtagande är att likställa med en särskild skyldighet. Beslutet ska avse en bestämd tid om

minst sju år. Så länge beslutet gäller får andra särskilda skyldigheter avseende nätdelarna åläggas endast om det finns särskilda skäl.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska det beaktas om nätdelarna har samband med betydande konkurrensproblem som inte kan åtgärdas på annat sätt.

23 § Ett åtagande om möjlighet till saminvestering som avses i 22 § får godtas om

1. anläggningen möjliggör motsvarande tillträde till slutanvändare som tidigare och detta ges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor för operatörer som inte deltar samtidigt som incitamenten till saminvestering upprätthålls,

2. minst ett saminvesteringsavtal med en annan operatör har träffats,

3. erbjudandet har offentliggjorts minst sex månader innan anläggningen påbörjas, och

4. erbjudandet uppfyller kriterierna i bilaga 4 till direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen.

Vid tillämpningen av första stycket ska Berecs riktlinjer antagna enligt artikel 76.4 i direktiv (EU) 2018/1972 beaktas.

Godtagande av åtagande enligt andra avtal än om saminvestering

24 § Ett åtagande av en operatör som är ett sådant företag som avses i 7 § första stycket om att följa villkor för tillträde eller annat avtal som har påverkan på konkurrenssituationen får även i andra fall än som avses i 22 § godtas. Ett beslut om att godta åtagandet är att betrakta som en särskild skyldighet. Godtagandet får avse ett åtagande helt eller delvis. Beslutet ska avse en bestämd tid som får vara längre än den tid som följer av 40 §.

Vid bedömningen av om ett åtagande enligt första stycket ska godtas ska det särskilt beaktas om åtagandet framstår som ägnat att möjliggöra hållbar konkurrens på marknader i efterföljande led för att underlätta gemensam anläggning och användning av nät med mycket hög kapacitet i slutanvändarnas intresse.

Funktionell separation

25 § Om det finns synnerliga skäl för det, får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 7 § andra stycket ålagts en skyldighet att lämna tillträde, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

26 § En förpliktelse enligt 25 § får förenas med villkor som syftar till att säkra de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Villkoren får innefatta krav på att operatörens inflytande över verksamheterna inskränks genom organisatoriska åtgärder eller på att verksamheterna ska drivas av en separat juridisk person. Villkor om att verksamheterna ska ställas under oberoende ledning får också uppställas.

27 § Ett beslut enligt 25 § får inte fattas utan att ett förslag till beslutet Bilaga 4
först har godkänts av Europeiska kommissionen.

Anmälan om funktionell separation utan förpliktelse

28 § Om en operatör som avses i 25 § avser att utan förpliktelse enligt samma paragraf avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören minst tre månader i förväg underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt. Detsamma ska gälla för eventuella ändringar av planerna. När processen är genomförd ska myndigheten underrättas om slutresultatet.

Anmälan och skyldighet att beskriva planerad avveckling

29 § En operatör som med stöd av 7 § andra stycket har ålagts en skyldighet om tillträde ska minst 18 månader i förväg anmäla planer på att avveckla eller byta ut delar av ett nät som omfattas av skyldigheten.

Om det är nödvändigt för att säkerställa konkurrensen och slutanvändarnas rättigheter får operatören som avses i första stycket åläggas en skyldighet att upprätta en detaljerad beskrivning av planerna med avseende på övergångsperioder och villkor samt vilka jämförbara tillträdesprodukter som erbjuds i stället.

Skyldigheter för andra än operatörer med betydande inflytande

Tillträde till ledningar i en byggnad

30 § En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som operatören råder över, får efter ansökan av en annan operatör förpliktas att mot skälig ersättning lämna tillträde till ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället. Förpliktelsen får innefatta skyldighet att lämna tillträde till tillhörande faciliteter.

En skyldighet enligt första stycket får åläggas endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Skyldigheten får förenas med villkor för tillträdet och de villkor som behövs för att uppnå icke-diskriminering och insyn i tillhandahållandet.

Tillträde till ytterligare nätdelar närmast slutanvändaren

31 § Om det finns särskilda skäl för det får en skyldighet som avses i 30 § även avse nätdelar bortom första utlopps- eller förgreningsstället. Skyldigheten får även avse aktivt och virtuellt tillträde.

Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska det beaktas om hindren mot anläggning av ytterligare infrastruktur är omfattande och varaktiga och om hindren motverkar effektiv konkurrens och påverkar utfallet för slutanvändarna. Särskild hänsyn ska också tas till om operatören i stället tillhandahåller tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa och icke-diskriminerande villkor.

En skyldighet enligt första stycket får inte åläggas om den äventyrar den ekonomiska bärkraften vid utbyggnad av små lokala nät.

32 § En förpliktelse enligt 31 § får inte åläggas en operatör som avses i 10 § som i stället tillhandahåller tillträde till ett nät med mycket hög kapacitet på rättvisa och icke-diskriminerande villkor.

Med undantag från första stycket får en förpliktelse dock åläggas i fråga om ett nät som har finansierats med allmänna medel.

33 § Vid tillämpningen av 30–32 §§ ska Berecs riktlinjer för att främja en konsekvent tillämpning av artikel 61.3 som antagits med stöd av direktiv (EU) 2018/1972 särskilt beaktas.

Tillträde till infrastruktur för mobila tjänster

34 § Om det finns synnerliga skäl för det, får den som har tillstånd att använda radiosändare åläggas att på rättvisa och rimliga villkor ge tillträde till infrastruktur för tillhandahållande av mobila elektroniska kommunikationstjänster. Skyldigheten får innefatta tillträde till aktiv infrastruktur.

Vid bedömningen av om det finns synnerliga skäl ska det beaktas om den geografiska täckningen för slutanvändarna starkt begränsas till följd av att det saknas möjlighet att anlägga nödvändig infrastruktur.

Samlokalisering eller annat gemensamt utnyttjande

35 § En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i andra fall än enligt 16 § första stycket 5 eller 30–33 §§ förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

En förpliktelse enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande ska kunna ske. Förpliktelsen får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Tillträde till infrastruktur för anläggning av ledningar i en byggnad

36 § Den som äger eller annars råder över fysisk infrastruktur för elektronisk kommunikation i en byggnad är skyldig att uppfylla rimliga krav på tillträde till infrastrukturen för anläggning av ett elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet. Tillträdet ska medges på rättvisa och icke-diskriminerande villkor. Skyldigheten gäller endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Skyldigheten gäller inte om tillträde redan ges till ett i byggnaden befintligt elektroniskt kommunikationsnät med hög kapacitet på objektiva, öppet redovisade, proportionella och icke-diskriminerande villkor och slutanvändarna inte kan anses gynnas av ett tillträde till byggnadens fysiska infrastruktur för elektronisk kommunikation.

Samråd inför beslut

Samråd med berörda parter

37 § En myndighet som avser att fatta ett beslut enligt 3, 4, 6, 7, 11, 30, 31, 34 eller 35 § ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det. Detsamma ska gälla för beslut om att fastställa en marknad enligt 5 § som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation.

38 § En myndighet som avser att fatta beslut enligt 22 eller 24 § ska ge berörda parter tillfälle att yttra sig över åtagandet inom skälig tid, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om myndighetens begäran om yttrande enligt första stycket.

Samråd i Europeiska unionen

39 § Om ett beslut enligt 3–7, 12, 30, 31 eller 34 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut överlämnas till behöriga myndigheter i övriga stater, Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation och Europeiska kommissionen.

Kommissionen ska också underrättas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

Tidsfrister för marknadsanalys och bistånd med arbetet i vissa fall

40 § Om ett förslag till beslut enligt 7 § ska överlämnas för samråd enligt 39 § första stycket, ska förslaget upprättas och överlämnas inom fem år från det senaste beslut som rör marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare ett år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § andra stycket har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska förslaget till beslut i stället upprättas och överlämnas inom tre år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 6 § inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

Tidsfrister för samrådet och verkan av kommissionens invändningar

41 § Beslut i fall som avses i 39 § får meddelas tidigast en månad efter det att överlämnandet har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller

2. avser identifiering av företag enligt 7 § första stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 37 § om det nya förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

Samverkan i Europeiska unionen

42 § Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 3, 4, 7, 30–32 eller 34 § har överlämnats för samråd enligt 39 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att den har invändningar mot åtgärderna i förslaget ska samverkan ske med kommissionen och Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga.

I sådant fall får beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 41 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 37–41 §§ ska kunna genomföras, får tidsfristen förlängas ytterligare.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett förslag i fråga om godtagande av erbjudande om möjlighet till saminvestering enligt 22 § eller om tillträde till nät närmast slutanvändaren som innefattar tillträde till nätdelar bortom första utlopps- eller förgreningsstället enligt 31 och 32 §§, får beslut inte meddelas. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 37 § om det nya förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

Tillfälligt beslut utan samråd

43 § Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 37–41 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter i övriga stater, Europeiska kommissionen och Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för det.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 37–41 §§.

Resultatet av samrådet ska göras allmänt tillgängligt

44 § Resultatet av ett samrådsförfarande enligt 37–41 §§ ska göras allmänt tillgängligt, utom när det gäller uppgifter för vilka sekretess eller tystnadsplikt gäller enligt lag.

Tillträde för montering av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd

45 § Statliga myndigheter, kommuner och landsting ska på rättvisa och rimliga villkor på begäran av en operatör medge tillträde till byggnader,

anläggningar och föremål som är tekniskt lämpliga att montera trådlösa accesspunkter med kort räckvidd på eller som behövs för att ansluta sådana accesspunkter till ett stamnät. Det åligger den som medger tillträde att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som operatören själv inte kan söka.

En begäran om tillträde får avslås om tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. den fysiska infrastrukturens tekniska lämplighet för det avsedda tillträdet,
  2. brist på utrymme i den fysiska infrastrukturen,
  3. personlig säkerhet och folkhälsa,
  4. risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet
- i övrigt,
5. risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs, eller
  6. andra liknande omständigheter.

Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa myndigheter ska vara undantagna från skyldigheten att medge tillträde.

46 § En begäran om tillträde enligt 45 § ska vara skriftlig och innehålla en tidsplan för anläggandet eller utbyggnaden av trådlösa accesspunkter med kort räckvidd eller anslutningar till stamnät i de delar som är relevanta för tillträdet.

Den som tagit emot en begäran om tillträde ska senast två månader från mottagandet av en fullständig begäran skriftligen meddela operatören om begäran medges eller inte. Meddelandet ska innehålla villkoren för tillträdet eller de omständigheter som det hänvisas till för att avslå begäran.

Skadestånd

47 § Om ett företag som enligt 7 § ska anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av samma bestämmelse ska företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att följa en sådan skyldighet.

Rätten till sådan ersättning faller bort, om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

6 kap. Samhällsomfattande tjänster

1 § Om det behövs för att säkerställa tillgång på en fast punkt till en adekvat internetanslutningstjänst eller en talkommunikationstjänst till överkomligt pris, får tillsynsmyndigheten besluta om skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster för att tillgodose varje rimlig begäran från slutanvändare om tillgång till sådana tjänster. Tillsynsmyndigheten får utse ett eller flera företag som ska säkerställa sådan tillgång i hela eller en del av landet.

En sådan skyldighet får inte vara oskäligt betungande för ett utsett företag.

2 § En adekvat internetanslutningstjänst enligt 1 § ska ha kapacitet att leverera en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet.

3 § En tjänst enligt 1 § får inte tillhandahållas på villkor som innebär att slutanvändarna tvingas att betala för något som inte är nödvändigt för tjänsten.

4 § Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst och som avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet, ska i god tid före åtgärden underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

7 kap. Tjänster till slutanvändare

Undantag för mikroföretag

1 § Bestämmelserna i 2–37 §§ gäller inte för mikroföretag som endast tillhandahåller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Den som omfattas av undantaget ska innan ett avtal ingås informera slutanvändaren om att bestämmelserna inte gäller.

Information innan ett avtal ingås

2 § Innan ett avtal ingås med en konsument ska den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster på ett klart och begripligt sätt lämna information om avtalet och avgiftsfritt tillhandahålla en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet. Om det inte är tekniskt möjligt att tillhandahålla sammanfattningen innan avtalet ingås, ska den lämnas senare utan dröjsmål. Tillhandahållaren ska tillämpa villkor som innebär att avtalet träder i kraft först när konsumenten har tagit emot sammanfattningen och bekräftat sitt samtycke till avtalet.

Särskilda bestämmelser om information som en näringsidkare ska ge en konsument innan ett avtal ingås finns i 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i 22 a § marknadsföringslagen (2008:486).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om informationskravet.

3 § Bestämmelserna i 2 § gäller inte överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

4 § Bestämmelserna i 2 § detta kapitel, 2 kap. 2 § lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler och i 22 a § marknadsföringslagen (2008:486) ska också tillämpas när ett avtal ingås med slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

5 § Informationen enligt 2 § ska vara en del av avtalet som tillhandahållaren endast får ändra om parterna uttryckligen kommer överens om det.

Insyn och offentliggörande av information

6 § Den som tillhandahåller internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster ska för slutanvändarna offentliggöra tydlig, heltäckande och aktuell information om tjänsterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådan information.

7 § Den som tillhandahåller internetanslutningstjänster eller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra uttömmande, jämförbar, tillförlitlig, användarvänlig och aktuell information om tjänsternas kvalitet och om vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa likvärdig tillgång för slutanvändare med funktionsnedsättning. Information om tjänsternas kvalitet ska offentliggöras i den utsträckning som tillhandahållaren utövar kontroll över nätet.

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga interpersonella kommunikationstjänster får också förpliktas att informera konsumenterna om huruvida kvaliteten på tjänsterna är beroende av externa faktorer.

Bindningstid

8 § Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en längre bindningstid än 24 månader.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Första stycket ska också gälla för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

9 § Bestämmelserna i 8 § gäller inte för ett avtal om anläggning av en fysisk anslutning enligt vilket betalning av skulden görs genom avbetalning.

Ett sådant avtal som ingås med en konsument får inte innefatta terminalutrustning och inte heller innehålla villkor som hindrar utövandet av rättigheter enligt 11, 13, 15 eller 16 §.

Andra stycket ska också gälla för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

Ändring och uppsägning av avtal

10 § När det gäller överföringstjänster som används för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster avses med slutanvändare i 11 och 15 §§ endast konsumenterna, mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte.

11 § Om den som tillhandahåller slutanvändare allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet, ska slutanvändaren på ett klart och begripligt sätt underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. Inom tre månader från underrättelsen får en slut-

användare som inte godtar de nya villkoren säga upp avtalet utan ytterligare kostnad.

Första stycket gäller inte

1. nummerberoende interpersonella kommunikationstjänster, eller
2. om ändringen av avtalet enbart är till slutanvändarens fördel, av rent administrativ karaktär och inte får några negativa konsekvenser för slutanvändaren eller föreskrivs direkt genom unionsrätt eller nationell rätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om på vilket sätt underrättelsen ska lämnas och om innehållet i underrättelsen.

12 § Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får i avtal med en konsument inte ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden för konsumenten är längre än en månad.

I fråga om avtal med bindningstid får villkoren inte innebära att konsumenten måste säga upp avtalet tidigare än en månad före bindningstidens utgång för att avtalet ska upphöra att gälla vid den tidpunkten.

13 § Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får i ett avtal med bindningstid som förlängs automatiskt inte ställa upp villkor som innebär att en slutanvändare, efter en sådan förlängning, inte har rätt att när som helst säga upp avtalet med högst en månads uppsägningstid, utan annan kostnad än avgifter för användning av tjänsten under uppsägningstiden.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster eller överföringstjänster för tillhandahållande av maskin till maskin-tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att lämna information till slutanvändaren inför en avtalsförlängning och årlig information om prisvillkor.

14 § Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som har ingått avtal med en konsument om abonnemang med bindningstid, i kombination med tillhandahållande av terminalutrustning, ska efter att bindningstiden har löpt ut på begäran av konsumenten ta bort operatörslös kostnadsfritt och utan dröjsmål.

Med operatörslös avses sådana begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning som en tillhandahållare har infört eller låtit införas för att hindra att utrustningen används för nyttjande av andra tillhandahållares elektroniska kommunikationstjänster.

Tillhandahållaren ska omedelbart efter bindningstidens utgång på ett tydligt sätt underrätta konsumenten om dennes rätt enligt första stycket.

15 § När en slutanvändare enligt unionsrätten eller nationell rätt har rätt att säga upp ett avtal avseende en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst innan avtalstiden har gått ut får tillhandahållaren endast begära kompensation för subventionerad terminalutrustning som slutanvändaren behåller. Tillhandahållaren ska ta bort operatörslös enligt 14 § andra stycket kostnadsfritt och senast vid betalning av kompensationen.

Första stycket gäller inte nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kompensationen ska beräknas. Bilaga 4

Påföljder vid fel

16 § Om den faktiska prestandan på elektroniska kommunikationstjänster skiljer sig väsentligt från den prestanda som anges i avtalet får en konsument använda sig av de påföljder vid fel som anges i 16 § konsumenttjänstlagen (1985:716).

Första stycket gäller inte internetanslutningstjänster eller nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster.

Byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

17 § Den som tillhandahåller internetanslutningstjänster ska se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den mån det är tekniskt genomförbart.

Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten snarast möjligt den dag och inom den tidsram som avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag.

18 § Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska se till att en slutanvändare med nummer ur en nationell nummerplan kan behålla sitt nummer vid byte av tillhandahållare. Om slutanvändaren begär det, ska nummer som används för en sådan tjänst överlämnas till en annan tillhandahållare för att den ska tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster inom samma geografiska område (riktnummerområde).

En slutanvändare har rätt att behålla sitt nummer inom en månad från att avtalet upphört, om inte annat avtalats.

Första stycket gäller inte överlämnande av nummer mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

19 § Överlämnande av nummer enligt 18 § ska ske snarast möjligt den dag som avtalats med slutanvändaren. Den mottagande tillhandahållaren ska tillhandahålla tjänsten snarast möjligt och senast inom en arbetsdag från och med den dag som avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under överlämnandet får inte överstiga en arbetsdag.

Vid ett överlämnande övertar den mottagande tillhandahållaren tillståndet att använda det överlämnade numret och de rättigheter och skyldigheter som är knutna till det överlämnade numret för tiden efter överlämnandet.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna enligt 17–19 §§ ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst tillsammans med en e-postadress ska ge slutanvändare möjlighet att

under en skälig tid avgiftsfritt få tillgång till e-postmeddelanden efter att avtalet har sagts upp.

21 § Ersättning för att överlämna nummer enligt 18 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett nummer har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikknaster för ett meddelande till numret. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande slutanvändaren har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar nummer har inte rätt till ersättning från slutanvändaren för överlämnandet.

22 § Den som överlämnar ett nummer enligt 18 § ska till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigerings av meddelanden till numret. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om nummer och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får inte lämnas utan samtycke från personen.

Tillsynsmyndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, i den mån tillhandahållaren behöver uppgifterna för dirigerings av kommunikation, och till andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören ska i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Bestämmelserna i denna lag gäller i tillämpliga delar för databasverksamheten.

23 § Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en slutanvändare skada som uppkommer genom dröjsmål vid byte av tillhandahållare enligt 17 §, med överlämnande av nummer enligt 18 § eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant byte eller överlämnande har skett. Detsamma gäller för skada som uppkommer genom missade service- eller installationstillfällen. Tillhandahållaren ska informera slutanvändaren om dennes rätt till sådan ersättning innan ett avtal ingås.

Första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om byte av tillhandahållare eller överlämnande av nummer eller vid bytet eller överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst, och vars följderna inte heller skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits. Beror dröjsmålet på någon som tillhandahållaren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra bytet, överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Första stycket gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skälig ersättning på grund av dröjsmålet.

Slutanvändaren har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk när det gäller byte av tillhandahållare eller överlämnande av nummer.

Paketerbjudanden

24 § När en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst tillhandahålls eller säljs till en konsument tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning (paket) gäller bestämmelserna i 6, 8, 9, 11, 13 och 15–17 §§ alla delar av paketet. Det gäller även skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet enligt 2 §.

Den som levererar eller tillhandahåller abonnemang med ytterligare tjänster eller terminalutrustning som läggs till en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst får inte ställa upp villkor som innebär en förlängning av den ursprungliga avtalstiden för dessa tjänster, om inte konsumenten uttryckligen har samtyckt till det.

Första och andra styckena ska också gälla för slutanvändare som är mikroföretag, små företag eller organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås.

25 § Om en konsument enligt unionsrätten eller nationell rätt har rätt att i förtid säga upp någon del av paketet på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ska den rätten omfatta alla delar av paketet.

Kostnadskontroll

26 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska avgiftsfritt tillhandahålla en slutanvändare specificerade fakturor som gäller användningen av tjänsten, om inte slutanvändaren har begärt att fakturan ska vara ospecificerad.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande slutanvändaren får inte anges på fakturan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras,
2. undantag från skyldigheten, och
3. vilka uppgifter som omfattas av skyldigheten.

27 § Den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst som faktureras utifrån förbrukning i volym eller tid ska avgiftsfritt erbjuda konsumenten en funktion för övervakning och kontroll av användningen av respektive tjänst. Innan en fastställd förbrukningsgräns uppnås och när en tjänst är förbrukad ska konsumenten informeras.

En konsument ska i samband med att avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om förbrukningsgräns.

28 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska på begäran av en slutanvändare avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal eller sms-meddelanden med förhöjd taxa.

En slutanvändare ska i samband med att avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärren.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

29 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska avgiftsfritt ge konsumenten en möjlighet att få tjänsten spärrad vid ett belopp som konsumenten anger på förhand. När fordran mot konsumenten överstiger det angivna beloppet ska tjänsten avgiftsfritt avbrytas, om konsumenten inte begär att tjänsten ändå ska tillhandahållas.

Att tjänsten avbryts ska inte hindra konsumenten från att ringa nödsamtal eller andra avgiftsfria samtal.

En konsument ska i samband med att avtal ingås informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra angivet belopp.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

30 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig interpersonell kommunikationstjänst ska

1. erbjuda konsumenter möjlighet att
  - a) på annat sätt än som anges i 26–29 §§ kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten,
  - b) på förhand betala för användning av tjänsten, och
2. göra det möjligt för slutanvändare att stänga av tredjepartsfakturering.

Åtgärder vid utebliven betalning

31 § Om en slutanvändare inte betalar för tillhandahållandet av en internetanslutningstjänst eller för en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan slutanvändaren uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en slutanvändare vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten ska i sådant fall genast underrätta slutanvändaren om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge slutanvändaren möjlighet att

ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal och att ha funktionell tillgång till internet. Bilaga 4

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst ska avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och slutanvändaren inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tillhandahållaren.

Nödkommunikation

32 § Den som tillhandahåller en talkommunikationstjänst eller en internetanslutningstjänst i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät ska se till att tjänsten uppfyller rimliga krav på tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid.

Den som tillhandahåller en talkommunikationstjänst ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa tillgång till alarmeringstjänster utan avbrott och att meddelanden enligt 34 § kan skickas ut utan avbrott.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

33 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska

1. medverka till att nödkommunikation kan förmedlas avgiftsfritt för användaren, och

2. avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödkommunikation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras,

2. undantag från skyldigheterna, och

3. i fråga om första stycket 2, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna och de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av uppgifterna.

34 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig mobil nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska vid en olycka eller en annan allvarlig händelse i samhället avgiftsfritt medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten och som ska skydda människor, egendom eller miljö. Meddelandena ska förmedlas till terminalutrustning som använts inom ett angivet geografiskt område som berörs av olyckan eller händelsen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten.

Abonnentupplysning

35 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst ska på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnads-

plikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras,
2. undantag från skyldigheten, och
3. vilka uppgifter som omfattas av skyldigheten.

36 § Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får åläggas sådana skyldigheter och villkor som avses i 5 kap. 3 § i syfte att slutanvändare ska ha tillgång till upplysningstjänster om telefonabonnemang.

Slutanvändare med funktionsnedsättning

37 § Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster, inklusive tillhörande avtalsinformation, i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och
2. kunna dra nytta av ett utbud av företag och tjänster som är likvärdigt med det som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

Användning av trådlösa lokala nät

38 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får inte begränsa slutanvändares möjligheter att ansluta terminalutrustning till trådlösa lokala nät eller att erbjuda andra slutanvändare anslutning till trådlösa lokala nät.

Diskriminerande krav och villkor

39 § En tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster får inte för tillgång till eller användning av nät eller tjänster ställa upp krav eller allmänna villkor som diskriminerar slutanvändare på grund av nationalitet eller bosättnings- eller etableringsort, om detta inte kan motiveras på objektiva grunder.

Samrådsförfaranden

40 § I ett ärende om slutanvändarrättigheter som gäller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska berörda intresseorganisationer ges tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan olägenhet.

8 kap. Säkerhet, behandling av trafikuppgifter och integritetsskydd

Uttryck i kapitlet

1 § I detta kapitel avses med

abonment: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas i samband med den enskilda abonnenten eller användaren av informationen,

internetåtkomst: möjlighet till överföring av ip-paket som ger användaren tillgång till internet,

meddelandehantering: utbyte eller överföring av elektroniskt meddelande som inte är samtal och inte heller är information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program,

misslyckad uppringning: uppringning som kopplas fram utan att nå en mottagare,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Uttrycken behandling, personuppgiftsansvarig och samtycke har i kapitlet samma innebörd som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Förhållande till annan reglering

2 § Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns förutom i detta kapitel i EU:s dataskyddsförordning och i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning samt i föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning om rättelse, radering, begränsning och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

I det allmännas verksamhet ska offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i stället för 32–35 §§.

Säkerhet i nät och tjänster

3 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för

att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Åtgärderna ska säkerställa en nivå på säkerheten i nät och tjänster som är lämplig i förhållande till risken. Åtgärder ska särskilt vidtas för att förhindra och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om säkerhetsåtgärderna.

4 § Tillsynsmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, förplikta den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att på egen bekostnad låta ett oberoende organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av verksamheten och att redovisa resultatet av granskningen för tillsynsmyndigheten.

5 § Den som är skyldig att lagra uppgifter enligt 22 § ska vidta de särskilda tekniska och organisatoriska åtgärder som behövs för att skydda de lagrade uppgifterna vid behandling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyddsåtgärderna.

Incidentrapportering

6 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät och tjänster.

Tillsynsmyndigheten får, om det ligger i allmänhetens intresse, förplikta den som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om säkerhetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om incidentrapportering.

7 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska, om det finns ett särskilt och betydande hot om en incident som avses i 6 §, informera de användare som kan komma att påverkas av hotet om vilka skydds- eller motåtgärder som de kan vidta, och, om det är lämpligt, om själva hotet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelseskyldigheten.

Behandling av trafikuppgifter

8 § Den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § ska utplåna eller aidentifiera lagrade eller på annat sätt behandlade trafikuppgifter som avser användare som är fysiska personer eller som avser abonnenter, när uppgifterna inte längre behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande. Det gäller dock inte om uppgifterna sparas för sådan behandling som anges i 9, 18, 22 eller 24 §.

9 § Trafikuppgifter som krävs för abonnentfakturerings och betalning av avgifter för samtrafik får behandlas till dess att fordran är betald eller preskription inträtt och det inte längre lagligen går att göra invändningar mot faktureringen eller avgiften.

Om den som uppgifterna rör har samtyckt till det, får den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst behandla de uppgifter som avses i 8 § för att marknadsföra elektroniska kommunikationstjänster eller för att tillhandahålla andra tjänster där uppgifterna behövs, i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för tjänsten eller marknadsföringen. Ett samtycke kan när som helst återkallas.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska informera den uppgiften rör om vilken typ av trafikuppgifter som behandlas och hur länge uppgifterna behandlas för sådana ändamål som anges i första och andra stycket. Informationen ska lämnas innan samtycke inhämtas.

10 § Behandling av trafikuppgifter enligt 8 och 9 §§ får utföras endast av den som fått i uppdrag av den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig att sköta fakturering, trafikstyrning, kundförfrågningar, marknadsföring av elektroniska kommunikationstjänster eller tillhandahållande av andra tjänster där uppgifterna behövs. Behandlingen ska begränsas till vad som är nödvändigt för verksamheten.

11 § Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte

1. när en myndighet eller en domstol behöver tillgång till sådana uppgifter som avses i 8 § för att lösa tvister,

2. för elektroniska meddelanden som omfattas av beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, tekniskt bistånd med sådan avlyssning eller övervakning, inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet, eller

3. i den utsträckning uppgifter som avses i 8 § är nödvändiga för att förhindra och avslöja obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter

12 § Lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter och som rör användare som är fysiska personer eller abonnenter får behandlas endast sedan de har avidentifierats eller användaren eller abonnenten gett sitt samtycke till behandlingen. Behandlingen får endast ske i den utsträckning och under den tid som krävs för tillhandahållandet av en tjänst där uppgifterna behövs.

Innan samtycke lämnas ska den som tillhandahåller tjänsten informera om

1. vilken typ av uppgifter som kommer att behandlas,
2. behandlingens syfte och varaktighet, och
3. huruvida uppgifterna kommer att vidarebefordras.

Användaren eller abonnenten har rätt att när som helst återkalla sitt samtycke.

En användare eller en abonnent ska, trots att samtycke lämnats, på ett enkelt och kostnadsfritt sätt i enskilda fall kunna motsätta sig behandling av uppgifter vid uppkoppling eller överföring av ett elektroniskt meddelande.

13 § Endast den som handlar på uppdrag av den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller av den som tillhandahåller den tjänst där uppgifterna behövs, får behandla uppgifter i enlighet med 12 §.

14 § Lokaliseringsuppgifter som omfattas av beslut om inhämtning av uppgifter enligt 27 kap. rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet får behandlas utan hinder av 12 och 13 §§.

Meddelanden som är av vikt för allmänheten

15 § Den som enligt 7 kap. 34 § är skyldig att medverka till att förmedla meddelanden som är av vikt för allmänheten får för detta ändamål behandla trafikuppgifter, lokaliseringsuppgifter som inte är trafikuppgifter och uppgifter om abonnemang. Uppgifterna får behandlas endast i den utsträckning och under den tid som är nödvändig för ändamålet. De ska därefter genast utplånas.

Bestämmelserna i 8–10, 17 och 18 §§ gäller inte för behandling enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om under hur lång tid uppgifterna får behandlas innan de enligt första stycket ska utplånas.

Ospecificerade räkningar

16 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst är skyldig att tillhandahålla en abonnent som begär det en ospecificerad räkning.

Nummerpresentation

17 § Den som tillhandahåller nummerpresentation ska erbjuda

1. den anropande abonnenten eller användaren möjlighet att enkelt och kostnadsfritt förhindra nummerpresentation för varje samtal,

2. den anropade abonnenten möjlighet att enkelt och kostnadsfritt vid rimlig användning av funktionen förhindra nummerpresentationen vid inkommande samtal, och

3. den anropade abonnenten möjlighet att, om numret visas innan samtalet etableras, på ett enkelt sätt avvisa inkommande samtal, om skydd mot nummerpresentationen används av den anropande användaren eller abonnenten.

Om presentationen avser det uppkopplade numret, ska den anropade abonnenten erbjudas möjlighet att på ett enkelt sätt och kostnadsfritt förhindra presentationen av det uppkopplade numret för den anropande användaren.

Första stycket 1 ska gälla även för samtal till ett annat land. Första stycket 2 och 3 och andra stycket ska gälla även för inkommande samtal från ett annat land.

Om nummerpresentation eller presentation av ett uppkopplat nummer erbjuds, ska den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster informera allmänheten om detta och om de möjligheter som anges i första och andra styckena.

Undantag som gäller nummerpresentation och lokaliseringssuppgifter

18 § Den som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst får

1. på begäran av en abonnent temporärt åsidosätta skydd mot nummerpresentation för att kunna identifiera störande samtal samt lagra sådana uppgifter som identifierar den anropande abonnenten och hålla dem tillgängliga för abonnenten på begäran, och

2. för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler åsidosätta skydd mot nummerpresentation och tillhandahålla en sådan myndighet eller organisation lokaliseringssuppgifter vid nödsamtal, utan samtycke eller trots vägran från abonnenten eller användaren.

Automatisk vidarekoppling

19 § Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst är skyldig att på begäran av en abonnent på ett enkelt sätt och kostnadsfritt tillhandahålla möjlighet att stoppa automatisk vidarekoppling som görs av tredje part till abonnenten.

Abonnentförteckningar

20 § En abonnent som är en fysisk person ska kostnadsfritt få information om ändamålen med en allmänt tillgänglig abonnentförteckning eller en förteckning ur vilken det går att få uppgifter genom abonnentupplysning, innan personuppgifter om abonnenten tas in i den. Om förteckningen ska finnas i elektronisk form, ska abonnenten informeras om de sökfunktioner som en sådan tjänst möjliggör.

21 § För att behandla personuppgifter om en abonnent som är en fysisk person i en förteckning som avses i 20 § krävs samtycke från denne. Abonnenten ska ha möjlighet att utan kostnad kontrollera uppgifterna och få felaktiga uppgifter rättade samt få uppgifter borttagna ur förteckningen så snart det är möjligt.

Lagring och annan behandling av trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål

22 §² Den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § är skyldig att lagra sådana uppgifter som avses i 32 § första stycket 1 och 3 som är nödvändiga för att spåra och identifiera kommunikationskällan, slutmålet för kommunikationen, datum, tidpunkt och varaktighet för kommunikationen, typ av kommunikation, kommunikationsutrustning samt lokalisering av mobil kommunikationsutrustning vid kommunikationens början och slut.

Skyldigheten att lagra uppgifter enligt första stycket omfattar uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobil anslutningspunkt samt vid internetåtkomst. Även vid misslyckad uppringning gäller skyldigheten att lagra uppgifter som genereras eller behandlas.

För telefonitjänst gäller lagringsskyldigheten enligt första stycket inte uppgift om nummer som ett samtal styrts till.

Den som är skyldig att lagra uppgifter enligt denna paragraf får uppdra åt någon annan att utföra lagringen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lagras enligt denna paragraf.

23 § Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall besluta om undantag från skyldigheten att lagra uppgifter enligt 22 §, om det finns synnerliga skäl för det. Beslutet får förenas med villkor.

Beslutet om undantag får återkallas om villkoren i beslutet inte har följts eller det finns andra särskilda skäl för återkallelse.

24 § Uppgifter som lagrats enligt 22 § får behandlas endast för att lämnas ut enligt 32 § första stycket 2, 27 kap. 19 § rättegångsbalken eller lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

25 §³ Uppgifter som avses i 22 § ska lagras enligt följande:

– Uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobil nätanslutningspunkt ska lagras i sex månader. Lokaliseringsuppgifter ska dock lagras i endast två månader.

– Uppgifter som genereras eller behandlas vid internetåtkomst ska lagras i tio månader. Om uppgifterna identifierar den utrustning där kommunikationen slutligt avskiljs från den lagringsskyldige till den enskilda abonnenten, ska de dock lagras i endast sex månader.

Lagringstiden räknas från den dag kommunikationen avslutades.

När lagringstiden löpt ut ska den lagringsskyldige genast utplåna uppgifterna. Om en begäran om utlämnande har kommit in innan lagringstiden löpt ut, ska den lagringsskyldige dock fortsätta lagra uppgifterna till dess att de lämnats ut. Efter utlämnandet ska uppgifterna genast utplånas.

² Förslaget motsvarar paragrafens lydelse enligt prop. 2018/19:86.

³ Förslaget motsvarar paragrafens lydelse enligt prop. 2018/19:86.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om lagringstiden enligt första stycket.

26 § Den som är skyldig att lagra uppgifter enligt 22 § har rätt till ersättning för kostnader som uppstår när lagrade uppgifter lämnas ut. Ersättningen ska betalas av den myndighet som har begärt uppgifterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ersättningen.

27 § Den som är skyldig att lagra uppgifter enligt 22 § ska bedriva verksamheten så att uppgifterna utan dröjsmål kan lämnas ut och så att verkställandet av utlämnandet inte röjs. Uppgifterna ska göras tillgängliga på ett sådant sätt att informationen enkelt kan tas om hand.

Förbud mot avlyssning m.m.

28 § Utöver vad som anges i 8–10 och 32 §§ får inte någon annan än berörda användare ta del av eller på annat sätt behandla uppgifter i ett elektroniskt meddelande som överförs i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller med en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande, om inte en av användarna har samtyckt till behandlingen.

Första stycket utgör inte hinder mot

1. sådan lagring som är automatisk, mellanliggande och tillfällig, om den är nödvändig för överföring av ett elektroniskt meddelande, eller i den utsträckning den är nödvändig för driften av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst,

2. att andra får tillgång till innehållet i ett elektroniskt meddelande, om innehållet ändå är allmänt tillgängligt, om det sker endast för att effektivisera den fortsatta överföringen till andra mottagare samt om uppgifter om vem som begärt att få informationen utplånas, eller

3. att i radiomottagare avlyssna eller på annat sätt med användande av sådan mottagare få tillgång till ett radiobefordrat elektroniskt meddelande som inte är avsett för den som avlyssnar eller för allmänheten.

29 § Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation m.m.

30 § En verksamhet ska bedrivas så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation kan verkställas och så att verkställandet inte röjs, om verksamheten avser tillhandahållande av

1. ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som inte enbart är avsett för utsändning till allmänheten av program som avses i 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen, eller

2. tjänster inom ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät vilka består av

a) en allmänt tillgänglig telefonitjänst till fast nätanslutningspunkt som medger överföring av lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet, som medger funktionell tillgång till internet, eller

b) en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst till mobil nätanslutningspunkt.

Innehållet i och uppgifter om avlyssnade eller övervakade meddelanden ska göras tillgängliga så att informationen enkelt kan tas om hand.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om frågor som avses i första och andra styckena samt får i enskilda fall besluta om undantag från kravet i första stycket.

31 § För att inhämtning av signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet ska kunna ske, är operatörer som äger tråd i vilka signaler förs över Sveriges gräns skyldiga att överföra dessa till samverkanspunkter. Varje sådan operatör ska anmäla en eller flera samverkanspunkter till den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om samverkanspunkter.

Samtliga operatörer som för signaler i tråd över Sveriges gräns ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna sådan information de innehar som gör det enklare att ta hand om signalerna.

Samtliga operatörer ska utföra uppgifterna enligt första och andra styckena så att verksamheten inte röjs.

Tystnadsplikt

32 § Den som i samband med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst har fått del av eller tillgång till följande uppgifter får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det som han eller hon fått del av eller tillgång till:

1. uppgift om abonnemang,

2. innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller

3. annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande.

Sådan tystnadsplikt gäller inte i förhållande till den som har tagit del i utväxlingen av ett elektroniskt meddelande eller som på annat sätt har sänt eller tagit emot ett sådant meddelande.

Tystnadsplikt i fråga om uppgifter som avses i första stycket 1 och 3 gäller inte heller i förhållande till innehavare av ett abonnemang som använts för ett elektroniskt meddelande.

33 § Tystnadsplikt enligt 32 § första stycket gäller även för uppgift som hänför sig till

1. åtgärden att kvarhålla försändelser enligt 27 kap. 9 § rättegångsbalken,

2. angelägenhet som avser användning av hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 27 kap. 18 eller 19 § rättegångsbalken eller tekniskt bistånd med hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller med hemlig övervakning av elektronisk kommunikation enligt 4 kap. 25 b § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,

3. angelägenhet som avser inhämtning av signaler i elektronisk form enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet,

4. inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet, och

5. begäran om utlämnande av uppgift om abonnemang enligt 34 § första stycket 2.

34 § Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 32 § första stycket ska på begäran lämna

1. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,

2. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet,

3. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 och 3 samt uppgift om i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits till Polismyndigheten, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med efterforskning av personer som har försvunnit under sådana omständigheter att det kan befaras att det finns fara för deras liv eller allvarlig risk för deras hälsa,

4. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 till Kronofogdemyndigheten om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

5. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 till Skatteverket, om verket finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

6. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 till Polismyndigheten, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

7. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 till Polismyndigheten eller en åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra underrättelskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,

8. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 och 3 till regional alarmningscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmningscentraler, och

9. uppgift som avses i 32 § första stycket 1 till Finansinspektionen, om inspektionen finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för utredningen av en misstänkt överträdelse av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

Ersättning för att lämna ut andra uppgifter enligt första stycket 8 än lokaliseringsuppgifter ska vara skälig med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

35 § Den som i annat fall än som avses i 32 § första stycket och 33 § i radiomottagare har avlyssnat eller på annat sätt med användande av sådan mottagare fått tillgång till ett radiobefordrat meddelande i ett elektroniskt kommunikationsnät som inte är avsett för honom eller henne själv eller för allmänheten får inte obehörigen föra det vidare.

Föreskrifter

36 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får i fråga om behandling av uppgifter för elektronisk kommunikation meddela föreskrifter om

1. vilka uppgifter som får behandlas enligt 9 § första och andra stycket, och

2. de krav som ska ställas på en allmänt tillgänglig telefonitjänst som medger identifiering av det anropande eller uppkopplade telefonnumret eller vidarekoppling.

9 kap. Uppgiftsskyldighet

1 § Den som bedriver annan verksamhet som omfattas av lagen än nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster ska på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 23 och 25 §§ och 4 kap. 4 och 8 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till nytta för konsumenterna,

3. klart definierade statistiska ändamål, rapporter och studier,

4. marknadsanalys enligt 5 kap. 5 och 6 §§, inbegripet uppgifter om marknader i efterföljande led eller slutkundsmarknader som har förbindelse med eller anknytning till analyserade marknader,

5. beslut om skyldigheter enligt 5 kap.,

6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och nummer,

7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, täckning och utbyggnad inom landet, uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har och

identifieringen av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt geografiska kartläggningar, och

8. genomförande av geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

En operatör som enligt 5 kap. 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet ska på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

Uppgifter som avses i första stycket 2–8 får inte begäras in före ett marknadsinträde eller som villkor för detta.

2 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för att den ska kunna lämna information till Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation i enlighet med artikel 40 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1971 av den 11 december 2018 om inrättande av Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Byrån för stöd till Berec (Berecbyrån), om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av förordning (EG) nr 1211/2009.

3 § Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska på begäran tillhandahålla Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation de upplysningar och handlingar som organet behöver för kontroll av att dess yttranden följs.

4 § Information som ska offentliggöras enligt denna lag eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten innan den offentliggörs.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om skyldighet att särredovisa verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

1. bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 §, och
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än enligt denna lag.

10 kap. Tillsyn

Allmänna bestämmelser

1 § Tillsynsmyndigheten ska ha tillsyn över att lagen och de beslut om skyldigheter eller villkor samt de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsmyndigheten ska också ha tillsyn över att rättsakter som har antagits med stöd av följande bestämmelser följs:

1. artiklarna 40.5, 57.2, 75.1, 102.3, 109.8 och 116 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation, och

2. artikel 4.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG.

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, där verksamhet som omfattas av denna lag bedrivs.

Tillsynsmyndighetens beslut om åtgärder för tillsynen får verkställas av Kronofogdemyndigheten. Då gäller bestämmelserna i utsokningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande.

Uppgifter som behövs för tillsynen

3 § Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen.

Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Om de uppgifter som kan lämnas inte är tillräckliga, har tillsynsmyndigheten rätt att på begäran få sådana uppgifter och handlingar av andra företag som bedriver verksamhet inom sektorn för elektronisk kommunikation eller nära anknutna sektorer.

Tillsynsåtgärder

4 § Om tillsynsmyndigheten har skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte följer lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, inte följer en genomförandeåtgärd som avses i 1 § andra stycket eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, ska myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig inom skälig tid.

5 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 4 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid. Följs inte ett föreläggande, får tillsynsmyndigheten, efter utgången av den tid som angetts i underrättelsen enligt 4 §,

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för att lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger, får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

6 § Ett tillstånd får återkallas och tillståndsvillkor ändras omedelbart, om

1. ett sådant tillstånd som avses i 3 kap. 6 § andra stycket har upphört att gälla och det inte finns särskilda skäl som talar mot en återkallelse,

2. den som har sökt tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter av betydelse för tillståndet,

3. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har medfört att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna meddelas,

4. tillstånd har beviljats för alternativ användning av harmoniserat frekvensutrymme med stöd av 3 kap. 7 § och det finns efterfrågan på att använda frekvensutrymmet på de harmoniserade villkoren,

5. tillståndshavaren trots påminnelse inte betalar avgift enligt 13 kap. 1 eller 2 §, eller

6. tillståndshavaren begär att tillståndet ska återkallas.

Tillståndsvillkor får också ändras omedelbart i fall som avses i 3 kap. 23 § eller 4 kap. 8 §.

Ett tillstånd får återkallas enligt första stycket 1–4 endast om ändamålet med återkallelsen inte lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

7 § När ett tillstånd att använda radiosändare har hyrts ut enligt 3 kap. 25 § och det finns skäl att återkalla tillståndet enligt 5 eller 6 § på grund av omständigheter som hänför sig till hyrestagaren, ska återkallelsen i stället avse medgivandet till uthyrning.

8 § En frekvenstilldelning för rundradiosändning får ändras, om det är nödvändigt för att nya användare ska få möjlighet att bedriva sådan verksamhet.

En återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkor på grund av förändringar inom radiotekniken får beslutas endast om det finns synnerliga skäl med hänsyn till intresset av en effektiv användning av radiofrekvenser. I detta sammanhang ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning rimligt ekonomiskt utbyte av utrustningen uppnåtts och vilka effekterna blir på tillståndshavarens verksamhet av en återkallelse eller ändring av tillståndsvillkoren.

9 § Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, eller andra användare av radiofrekvenser, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast följa lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis ska upphöra.

Giltighetstiden för ett sådant beslut får vara högst tre månader. Om rättelse inte vidtagits får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader. Tillsynsmyndighetens beslut får förenas med vite.

10 § En återkallelse av tillstånd eller ändring av tillståndsvillkoren påverkar inte skyldighet att betala ersättning för tillstånd som har meddelats enligt 3 kap. 10 § eller 4 kap. 7 §, om inte annat bestäms i samband med återkallelsen eller villkorsändringen.

11 § I ett ärende om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer ska berörda parter och andra som kan ha intresse i saken få tillfälle att yttra sig inom skäligen tid innan beslut fattas, dock minst 30 dagar om det inte finns särskilda skäl mot det.

Tillsynsåtgärder enligt vissa EU-rättsakter

12 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för fullgörande av de skyldigheter som anges i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen och i genomförandeakter enligt samma förordning, och

2. artiklarna 3–5a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och slutkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att dessa rättsakter följs.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Lösning av tvister

13 § Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde eller som tillhandahåller tillhörande faciliteter, eller om en överenskommelse om tillträde enligt 5 kap. 36 § inte har nåtts inom två månader från det att en begäran mottagits, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som har meddelats i anslutning till lagen eller som följer av rättsakter som avses i 1 § andra stycket eller 12 § första stycket 1, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Om en operatör och en statlig myndighet, kommun eller landsting inte når en överenskommelse om tillträde enligt 5 kap. 45 § ska, om någon av dem begär det, tvisten prövas av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader, eller om tvisten gäller tillämpningen av 5 kap. 35 § senast två månader, från det att begäran kom

in till myndigheten, om inte längre tid är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter. Bilaga 4

14 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt 13 § och som avser

1. allmänna skyldigheter som gäller enligt denna lag,
2. villkor som har meddelats med stöd av lagen, eller
3. särskilda skyldigheter som har beslutats med stöd av 5 kap. 7 §.

Föreläggandet får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömmande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

15 § Om en part hänskjutit en tvist för avgörande enligt 13 § får tillsynsmyndigheten besluta att inte ta upp tvisten för avgörande, om det med hänsyn till den frågeställning som tvisten aktualiserat är lämpligare att den avgörs genom en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen.

Har myndigheten inte vidtagit någon sådan tillsynsåtgärd inom fyra månader från det att en part hänskjutit tvisten, ska myndigheten på ny ansökan av någon av parterna pröva tvisten enligt vad som anges i 13 §.

16 § Om det med hänsyn till tvistens art är lämpligare, får tillsynsmyndigheten hänskjuta tvisten för medling, i stället för att ta upp tvisten till prövning eller vidta en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen. Myndigheten ska i sådant fall ge parterna tillfälle att föreslå en lämplig person att vara medlare.

Har medling pågått i fyra månader eller avbrutits dessförinnan utan att parterna kommit överens, ska myndigheten på ny ansökan av någon av parterna pröva tvisten enligt vad som anges i 13 §.

Parterna ska solidariskt betala skäligen ersättning till medlare för arbete och utlägg.

17 § Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 13 § också har hänskjutits till en eller flera tillsynsmyndigheter i en annan stat inom Europeiska unionen, ska tillsynsmyndigheten, om tvisten påverkar handeln mellan medlemsstaterna i unionen, underrätta Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation om tvisten. När tillsynsmyndigheten har lämnat en sådan underrättelse får ärendet inte avgöras förrän Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation har yttrat sig. Om ärendet brådskar med hänsyn till intresset att trygga konkurrensen eller skydda slutanvändarnas intressen får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat bestäms.

Tillsynsmyndigheten ska avgöra ärendet inom en månad från yttrandet och ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

11 kap. Sanktionsavgifter

1 § Tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den som inte

1. tillhandahåller en sammanfattning av avtalet i enlighet med 7 kap. 2 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av

artikel 102.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation, i den ursprungliga lydelsen,

2. tillämpar villkor som gäller bindningstid och uppsägningstid i enlighet med 7 kap. 8, 12 och 13 §§,

3. uppfyller kraven på byte av tillhandahållare och nummerportabilitet i enlighet med 7 kap. 17–19 §§ och föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. 20 §,

4. vidtar åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster i enlighet med 8 kap. 3 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

5. rapporterar om säkerhetsincidenter i enlighet med 8 kap. 6 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen,

6. informerar om hot om säkerhetsincidenter i enlighet med 8 kap. 7 §, föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen och genomförandeakter som Europeiska kommissionen har meddelat med stöd av artikel 40.5 i direktiv (EU) 2018/1972, i den ursprungliga lydelsen,

7. behandlar uppgifter i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta meddelande i enlighet med 8 kap. 28 §,

8. bedriver sin verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation kan ske i enlighet med 8 kap. 30 § och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den paragrafen,

9. överför signaler till samverkanspunkter i enlighet med 8 kap. 31 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen, eller

10. lämnar ut uppgift som rör abonnemang eller annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande i enlighet med 8 kap. 34 §.

2 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 000 000 kronor.

När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till den skada eller risk för skada som uppstått till följd av överträdelsen, om aktören tidigare har begått en överträdelse och de kostnader som aktören har undvikit till följd av överträdelsen.

En sanktionsavgift får efterges helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

3 § En sanktionsavgift får inte beslutas om överträdelsen omfattas av ett föreläggande om vite och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömmande av vitet.

4 § En sanktionsavgift får endast beslutas om den som avgiften ska tas ut av har fått tillfälle att yttra sig inom två år från det att överträdelsen ägde rum.

Ett beslut om sanktionsavgift ska delges.

5 § En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid, ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsköningsbalken.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

6 § En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del beslutet om avgiften inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

12 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst sex månader ska den dömas som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. använder radiosändare utan tillstånd där sådant tillstånd krävs enligt denna lag eller använder radiosändare i strid med ett tillståndsvillkor, eller

2. bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 3 kap. 22 § andra stycket.

2 § Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 8 kap. 35 § ska dömas till böter. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot förbud enligt 8 kap. 29 § ska dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff enligt brottsbalken. I ringa fall ska det inte dömas till ansvar.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 5 kap. 2 § eller 8 kap. 32 eller 33 § finns i brottsbalken.

3 § Radiosändare eller elektriska eller elektroniska anläggningar som har varit föremål för brott enligt 1 § kan förklaras förverkade. Då ska bestämmelserna i 36 kap. brottsbalken tillämpas.

4 § Har någon ålagts att betala konkurrensskadeavgift enligt 3 kap. 5 § konkurrenslagen (2008:579) eller dömts att betala vite enligt 6 kap. 2 § samma lag, får vite enligt denna lag inte dömas ut för samma förfarande.

13 kap. Avgifter

1 § En handläggningsavgift får tas ut av den som

1. anmäler verksamhet enligt 2 kap. 1 §, eller

2. ansöker om tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 23 eller 25 § eller 4 kap. 4 eller 8 §.

En årlig avgift ska betalas av den som

1. bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 §, eller

2. har tillstånd enligt 3 kap. 1 § eller 4 kap. 4 §.

De årliga avgifterna ska sammantaget motsvara de kostnader som en myndighet i övrigt har för sin verksamhet enligt denna lag. Avgifterna ska fördelas med skäligen andel på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

2 § Den som bedriver verksamhet som är anmäld enligt 2 kap. 1 § ska betala en avgift för finansiering av åtgärder mot allvarliga fredstida hot och påfrestningar som gäller elektronisk kommunikation. Avgifterna ska fördelas med skälig andel på dem som bedriver anmäld verksamhet.

14 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande

1 § En myndighets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kammarrättens beslut i ett mål enligt denna lag får inte överklagas.

2 § Beslut enligt denna lag får överklagas av den som är part i ärendet, om beslutet har gått parten emot, och även av någon annan vars rättigheter påverkas negativt av beslutet.

3 § Beslut enligt 5 kap. 7 § som avser identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad får överklagas endast i samband med att beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som avses i 5 kap. 7 § överklagas.

Ett beslut enligt 3 kap. 9 § att begränsa antalet tillstånd får överklagas endast i samband med att beslut i fråga om tillstånd att använda radio-sändare överklagas.

4 § Beslut om underrättelse enligt 10 kap. 4 §, beslut om föreläggande enligt 10 kap. 14 § och beslut om att inte ta upp en tvist för avgörande enligt 10 kap. 15 § första stycket får inte överklagas.

5 § Beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska gälla omedelbart, om inte annat har bestämts.

Handläggning i domstol

6 § Mål i förvaltningsrätt och kammarrätt som avser överprövning av följande beslut ska handläggas skyndsamt:

1. beslut om särskilda skyldigheter med stöd av 5 kap. 7 §,
2. beslut i ett tillsynsärende enligt 10 kap. 5 §, om tillsynen avsett kontroll av att ett beslut som anges i 1 följs,
3. beslut vid prövning av en tvist enligt 10 kap. 13 §, om tvisten grundar sig på ett beslut som avses i 1, och
4. beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad enligt 5 kap. 7 §.

7 § I mål som avses i 6 § får en part i förvaltningsrätten åberopa en ny omständighet eller ett nytt bevis efter det att fyra månader gått från det att tiden för överklagande gått ut, endast om parten gör sannolikt att parten inte kunnat åberopa omständigheten eller beviset tidigare eller annars haft giltig ursäkt att inte göra det.

I mål som avses i 6 § får en ny omständighet eller ett nytt bevis åberopas först i kammarrätten endast om det finns synnerliga skäl. Bilaga 4

Domstolarnas sammansättning

8 § Vid prövningen av mål som avses i 6 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Första stycket första meningen gäller inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

9 § Vid prövning av mål som avses i 6 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tionde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 8 och 9 §§. Inträffar medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Inhibition

11 § När en domstol enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) tar ställning till om ett beslut som fattats med stöd av denna lag tills vidare inte ska gälla ska domstolen särskilt beakta det som i 1 kap. 1 § anges om lagens syfte.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (2020:000) om införande av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Förslag till lag om införande av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation och denna lag ska träda i kraft den 21 december 2020.

2 § Genom lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation upphävs

1. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, och
2. lagen (2003:390) om införande av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Anmälan

3 § Den som vid ikraftträdandet av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller ska anses anmäld enligt den lagen, ska anses anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Tillstånd för tillhandahållande av mobila teletjänster eller nätkapacitet för sådana tjänster som enligt 5 § andra stycket lagen (2003:390) om införande av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska anses meddelade enligt 3 kap. 1 § den lagen, ska anses beviljade enligt 3 kap. 1 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Erkännande av operatör

4 § Beslut om erkännande av operatör som har meddelats med stöd av 2 kap. 5 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande äldre bestämmelser ska anses meddelade med stöd av 2 kap. 5 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Tillstånd att använda radiosändare

5 § Tillstånd som har beviljats enligt 3 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande bestämmelse i äldre lag, ska anses beviljade enligt 3 kap. 1 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Tillståndsvillkor som har meddelats enligt 3 kap. 11 och 11 a §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande bestämmelser i äldre lag eller som ska anses meddelade enligt 3 kap. 11 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, ska anses meddelade enligt 3 kap. 12–14 §§ lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

I fråga om tillstånd att använda radiosändare för viss radioanvändning som har beviljats före den 1 augusti 2010, ska då gällande bestämmelser om krav på tillstånd att använda enskilda radiosändare inom ramen för ett sådant tillstånd tillämpas.

6 § Medgivanden till överlåtelse och uthyrning av tillstånd att använda radiosändare som har lämnats enligt 3 kap. 23 och 24 §§ lagen (2003:389)

om elektronisk kommunikation ska anses lämnade enligt 3 kap. 23 och 25 §§ lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation. Bilaga 4

Nummer

7 § Beslut om fastställande av nummerplaner som har meddelats enligt 3 kap. 15 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande äldre bestämmelser ska anses meddelade enligt 4 kap. 1 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

8 § Tillstånd att använda nummer som har beviljats enligt 3 kap. 19 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska anses beviljade enligt 4 kap. 4 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Tillståndsvillkor som har meddelats enligt 3 kap. 21 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska anses meddelade enligt 4 kap. 6 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Medgivanden till överlåtelse av tillstånd att använda nummer som har lämnats enligt 3 kap. 23 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska anses lämnade med stöd av 4 kap. 8 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Beslut om skyldigheter

9 § Beslut om skyldigheter som har meddelats enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska fortsätta att gälla. Besluten ska anses meddelade med stöd av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

10 § Bestämmelserna i 5 kap. 34 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation får endast tillämpas på den som har fått tillståndet att använda radiosändare efter ikraftträdandet av den lagen.

Nummerportabilitet

11 § Beslut att i enskilda fall medge undantag enligt 5 kap. 9 § fjärde stycket lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande äldre bestämmelser ska anses meddelade enligt 7 kap. 20 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

12 § Beslut enligt 5 kap. 11 § andra stycket lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller motsvarande äldre bestämmelser ska anses meddelade enligt 7 kap. 22 § andra stycket lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Abonnentförteckningar

13 § Sådana personuppgifter om en abonnent som är en fysisk person och som har förts in i en allmänt tillgänglig abonnentförteckning före ikraftträdandet av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation, får stå kvar i förteckningen tills abonnenten meddelar något annat.

Lagring av trafikuppgifter

14 § Beslut enligt 6 kap. 16 b § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska anses meddelade enligt 8 kap. 23 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Tillsyn

15 § Förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska anses meddelade med stöd av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

16 § Bestämmelserna i 10 kap. lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska tillämpas på sådana tillstånd som avses i 5 § tredje stycket.

17 § Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en parts rätt att hänskjuta en tvist för avgörande av tillsynsmyndigheten, om tvisten har samband med skyldigheter som avser tiden före ikraftträdandet av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Sanktionsavgifter

18 § Bestämmelserna om sanktionsavgift i 11 kap. lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation tillämpas endast på överträdelser som har ägt rum efter ikraftträdandet av den lagen.

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 25 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

25 §¹

När tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation har lämnats, får de tekniska hjälpmedel som behövs för åtgärden användas.

I 6 kap. lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation som gäller för den som driver verksamhet som avses i den lagen.

I 8 kap. lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation och hemlig övervakning av elektronisk kommunikation som gäller för den som driver verksamhet som avses i den lagen.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

¹ Senaste lydelse 2012:281.

Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Häri genom föreskrivs att 53 f § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 f §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 53 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Härigenom föreskrivs att 57 f § patentlagen (1967:837)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

57 f §²

Den som på grund av bestämmelserna i 57 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

¹ Lagen omtryckt 1983:433.

² Senaste lydelse 2009:111.

Förslag till lag om ändring i mönsterskyddslagen (1970:485)

Härigenom föreskrivs att 35 f § mönsterskyddslagen (1970:485) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 f §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 35 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 11, 12, och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §²

En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

12 §³

En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.

Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

En kammarrätt är domför utan nämndemän

1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,

2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och

3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.

Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i

¹ Lagen omtryckt 1981:1323.

² Senaste lydelse 2017:729.

³ Senaste lydelse 2018:1959.

fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunalagen (2017:725) finns i 13 a §.

fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunalagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvísning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §⁴

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation och lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Den som svarar för alarmeringscentraler som anges i 1 § får inte utan tillstånd av regeringen spela in telefonsamtal varigenom någon avser att tillkalla eller annars komma i förbindelse med Polismyndigheten, kommunal organisation för räddningstjänst, ambulans eller något annat hjälporgan och som befordras via ett allmänt kommunikationsnät till eller från en sådan central.

Den som svarar för alarmeringscentraler som anges i 1 § får inte utan tillstånd av regeringen spela in telefonsamtal varigenom någon avser att tillkalla eller annars komma i förbindelse med Polismyndigheten, kommunal organisation för räddningstjänst, ambulans eller något annat hjälporgan och som befordras via ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät till eller från en sådan central.

Tillstånd får även i den utsträckning som krävs för snabba och effektiva hjälpinsatser innefatta rätt att

1. avlyssna och spela in sådana telefonsamtal som avses i första stycket och som har kopplats vidare av en alarmeringscentral till ett hjälporgan,

2. avbryta pågående telefonsamtal för att samtal ska kunna kopplas vidare från en alarmeringscentral till ett hjälporgan.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

¹ Senaste lydelse 2014:723.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter

Härigenom föreskrivs att 9 f § lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 f §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 9 c § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skäligen ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 d § växtförädlarrättslagen (1997:306) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap. 5 §¹

Den som på grund av bestämmelserna i 9 kap. 5 a § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

¹ Senaste lydelse 2009:115.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1998:31) om standarder för sändning av TV-signaler²

dels att 3 och 6 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 § ska utgå,

dels att nuvarande 4 § ska betecknas 3 §,

dels att rubriken till lagen samt 1, 2 och 15 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 3 § ska lyda ”Viss utrustning för tv-mottagare” och rubriken närmast före 5 § ska lyda ”Utrustning och tjänster för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-tjänster”,

dels att rubriken närmast efter 3 § ska sättas närmast före 3 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 4 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om standarder för sändning av radio- och TV-signaler

Lag om standarder för digital radio och tv

1 §³

Denna lag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) och 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster), i de delar de avser bestämmelser om tillämpning av standarder för

Denna lag genomför artiklarna 62 och 113 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 2003:393

3 § 2003:393

6 § 2003:393

rubriken närmast före 5 § 2003:393.

³ Senaste lydelse 2003:393.

2 §⁴

I lagen finns bestämmelser om standarder för *TV-tjänster som sänds i bredbildsformat, har hög upplösning eller använder digitala sändningssystem* samt om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten.

I lagen finns bestämmelser om standarder för *digitala tv-tjänster* samt om system för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-sändningar till allmänheten.

4 §

Den som tillhandahåller digitala tv-tjänster ska se till att slutanvändare avgiftsfritt kan lämna tillbaka digital tv-utrustning, om den inte är kompatibel med andra tillhandahållares digitala tv-tjänster.

15 §⁵

Om en näringsidkare bryter mot någon av bestämmelserna i 3 § *andra stycket*, 5 § första stycket, 7 eller 8 § eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av 3 § *första stycket*, 4 §, 5 § *andra stycket* eller 6 § får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § *skall* den samråda med Konkurrensverket.

Om en näringsidkare bryter mot någon av bestämmelserna i 5 § första stycket, 7 eller 8 § eller mot föreskrifter som *har* meddelats med stöd av 4 § *eller* 5 § *andra stycket* får tillsynsmyndigheten förelägga näringsidkaren att följa bestämmelsen. Sådana förelägganden får förenas med vite.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant föreläggande med anledning av en överträdelse av 7 eller 8 § *ska* den samråda med Konkurrensverket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

⁴ Senaste lydelse 2003:393.

⁵ Senaste lydelse 2003:393.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2006:449) om skydd för störningskänslig forskning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Om forskning som avses i 1 § utsätts för varaktiga eller upprepade störningar från annan verksamhet i närheten, får länsstyrelsen efter ansökan enligt 6 § meddela förbud eller förelägganden mot den störande verksamheten för att skydda forskningen.

Det som sägs i första stycket gäller inte sådan verksamhet som regleras i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet eller i föreskrifter utfärdade med stöd av dessa lagar. Det som sägs i första stycket gäller inte heller störningar från en verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande bestämmelser i äldre lag.

Det som sägs i första stycket gäller inte sådan verksamhet som regleras i lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation eller lagen (1992:1512) om elektromagnetisk kompatibilitet eller i föreskrifter utfärdade med stöd av dessa lagar. Det som sägs i första stycket gäller inte heller störningar från en verksamhet som bedrivs med tillstånd enligt miljöbalken eller motsvarande bestämmelser i äldre lag.

Om ett beslut enligt första stycket medför att pågående markanvändning inom det berörda området avsevärt försvåras, har områdets ägare och den som har nyttjanderätt, servitut, rätt till elektrisk kraft eller liknande rätt till detta område, rätt till ersättning för skada till följd av beslutet.

Ersättningen ska motsvara skadan med avdrag för vad den berättigade är skyldig att tåla utan ersättning. Ersättningen ska betalas av den som ansökt om skyddet.

I fråga om ersättningen tillämpas i övrigt expropriationslagen (1972:719).

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 § marknadsföringslagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

I denna lag avses med

affärsbeslut: ett beslut som fattas av en konsument eller en näringsidkare om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt ska köpas, om hela eller delar av köpesumman ska betalas, om produkten ska behållas eller överlåtas, eller om en avtalsenlig rättighet i samband med produkten ska utnyttjas, oavsett om konsumenten eller näringsidkaren beslutar att handla eller att avstå från att handla,

elektronisk post: ett adresserat eller på något annat sätt individualiserat elektroniskt meddelande i form av text, röst, ljud eller bild som sänds via ett allmänt kommunikationsnät och som kan lagras i nätet eller i mottagarens terminalutrustning tills mottagaren hämtar det,

god marknadsföringssed: god affärssed eller andra vedertagna normer som syftar till att skydda konsumenter och näringsidkare vid marknadsföring av produkter,

elektronisk post: ett adresserat eller på något annat sätt individualiserat elektroniskt meddelande i form av text, röst, ljud eller bild som sänds via ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät och som kan lagras i nätet eller i mottagarens terminalutrustning tills mottagaren hämtar det,

---

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Häri genom föreskrivs att 12 § lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om operatörers skyldighet att överföra signaler för att möjliggöra inhämtning enligt denna lag.

I 8 kap. 31 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om operatörers skyldighet att överföra signaler för att möjliggöra inhämtning enligt denna lag.

Endast kontrollmyndigheten ska ha rådighet över signalbärare innehållande sådana signaler som överförs i enlighet med de bestämmelser som avses i första stycket. Myndigheten ska ge signalspaningsmyndigheten tillgång till signalbärare endast i den utsträckning det följer av tillstånd enligt 5 a eller 5 b §.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 17 kap. 4 a § och 44 kap. 4 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

17 kap.

4 a §¹

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om prövning enligt 3 kap. 8 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation av fråga om tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om prövning enligt 3 kap. 10 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation av fråga om tillstånd att använda radiosändare efter allmän inbjudan till ansökan, om det kan antas att syftet med förfarandet motverkas om uppgiften röjs.

44 kap.

4 §²

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av,

1. 2 kap. 14 § första stycket 1 och 3 postlagen (2010:1045),

2. 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 6 kap. 21 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation

2. 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om innehållet i ett elektroniskt meddelande eller som annars rör ett särskilt sådant meddelande, och

3. 8 kap. 33 § lagen om elektronisk kommunikation, när det är fråga om uppgift om kvarhållande av försändelse på befordringsföretag, om hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation eller hemlig övervakning av elektronisk kommunikation på grund av beslut av domstol, undersökningsledare eller åklagare eller om inhämtning av uppgifter enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation

¹ Senaste lydelse 2010:498.

² Senaste lydelse 2018:1919.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 5 § luftfartslagen (2010:500) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns särskilda bestämmelser om användning av radioanläggningar ombord på luftfartyg och inom markorganisationen.

I lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation finns särskilda bestämmelser om användning av radioanläggningar ombord på luftfartyg och inom markorganisationen.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § och 10 kap. 3 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §

För att sända tv och sökbar text-tv med användande av radiovågor krävs tillstånd enligt denna lag om sändningen sker på frekvenserna 87,5–108 megahertz, 174–240 megahertz eller 470–790 megahertz.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

10 kap.

3 §

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Föreskrifter om tillstånd att använda radiosändare finns i lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

I denna lag betyder

---

debitera: att medel dras från ett konto,

elektroniskt kommunikationsnät: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,

elektronisk kommunikations-tjänst: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen om elektronisk kommunikation,

filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt betalningsinstitutets etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

---

elektroniskt kommunikationsnät: detsamma som i 1 kap. 6 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation,

elektronisk kommunikations-tjänst: detsamma som i 1 kap. 6 § lagen om elektronisk kommunikation,

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

¹ Senaste lydelse 2018:175.

Förslag till lag om ändring i varumärkeslagen (2010:1877)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 4 § varumärkeslagen (2010:1877) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

4 §

Den som på grund av 1 § andra stycket 2–5 har förelagts att enligt första stycket samma paragraf lämna information, har rätt till skälig ersättning för kostnader och besvär. Ersättningen ska betalas av den som har framställt yrkandet om informationsföreläggande.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast efter tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet

Bilaga 4

Häri genom föreskrivs att 1 § lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket får, under de förutsättningar som anges i denna lag, i underrättelseverksamhet i hemlighet från den som enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst hämta in uppgifter om

Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket får, under de förutsättningar som anges i denna lag, i underrättelseverksamhet i hemlighet från den som enligt lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en *annan* elektronisk kommunikationstjänst *än en nummeroberoende interpersonell kommunikationstjänst* hämta in uppgifter om

1. meddelanden som i ett elektroniskt kommunikationsnät har överförts till eller från ett telefonnummer eller annan adress,

2. vilka elektroniska kommunikationsutrustningar som har funnits inom ett visst geografiskt område, eller

3. i vilket geografiskt område en viss elektronisk kommunikationsutrustning finns eller har funnits.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

¹ Senaste lydelse 2014:654.

Förslag till lag om ändring i lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2013:315) om intelligenta transportsystem vid vägtransporter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och vägtrafikdatalagen (2019:369).

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd.

I lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om behandling av personuppgifter och integritetsskydd.

I lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen finns bestämmelser om vidareutnyttjande av handlingar hos statliga och kommunala myndigheter.

I produktansvarslagen (1992:18) finns bestämmelser om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring radioutrustningslagen (2016:392)

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1, 3 och 15 §§ radioutrustningslagen (2016:392) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/53/EU av den 16 april 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av radioutrustning och om upphävande av direktiv 1999/5/EG.

Lagen innehåller bestämmelser om tillhandahållande av radioutrustning på marknaden och om viss användning av sådan utrustning.

I lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns det bestämmelser om användning av radiosändare.

I lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation finns det bestämmelser om tillstånd att använda radiosändare.

3 §

I denna lag betyder

-----
radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser under 3 000 GHz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

skadlig störning: detsamma som i 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, *skadlig störning*: detsamma som i 1 kap. 6 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation,

tillhandahållande på marknaden: leverans av radioutrustning för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,
-----

15 §

För att täcka kostnaderna för en marknadskontrollmyndighets uppgifter enligt denna lag ska den som är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation eller som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § samma lag betala en avgift. Avgiften ska betalas enligt grunder som leder till att kostnaderna med skälig andel fördelas på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

För att täcka kostnaderna för en marknadskontrollmyndighets uppgifter enligt denna lag ska den som är anmäld enligt 2 kap. 1 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation eller som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § samma lag betala en avgift. Avgiften ska betalas enligt grunder som leder till att kostnaderna med skälig andel fördelas på dem som bedriver anmäld verksamhet eller har tillstånd.

Bilaga 4

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ersättning till den som tillhandahåller en marknadskontrollmyndighet utrustning som ska kontrolleras och om skyldighet att ersätta myndighetens kostnader för sådan kontroll.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 § och 5 kap. 1 § lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag syftar till att främja utbyggnad av bredbandsnät. Lagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation och plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelser som genomför direktivet finns även i väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation och plan- och bygglagen (2010:900).

2 §

I denna lag avses med *bredbandsnät*: elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för bredbandstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s, *bredbandsutbyggare*: den som avser att anlägga eller bygga ut ett bredbandsnät,

fysisk infrastruktur: passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, såsom kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, manhål, kopplingsskåp, byggnader, ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar, och

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

1. en transporttjänst, eller
2. en tjänst för produktion, transport eller distribution av gas, el, uppvärmning eller vatten.

2 kap.

1 §

En nätinnehavare ska på rättvisa och rimliga villkor medge tillträde till fysisk infrastruktur på begäran av en bredbandsutbyggare. Det åligger nätinnehavaren att söka sådana tillstånd som krävs för att tillträdet ska kunna realiserats och som bredbandsutbyggaren själv inte kan söka. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om det begärda tillträdet inte är rimligt med hänsyn till

1. den fysiska infrastrukturens tekniska lämplighet för tillträde,

2. brist på utrymme i den fysiska infrastrukturen,
3. personlig säkerhet och folkhälsa,
4. risk för skada för allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt,
5. driftsäkerhet för befintligt nät,
6. risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs,
7. att nättinnehavaren erbjuder alternativt tillträde på rättvisa och rimliga villkor, eller
8. andra liknande omständigheter.

Första stycket ska inte tillämpas om bredbandsutbyggaren, enligt beslut som har fattats med stöd av 4 kap. 4 och 8 §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, har rätt att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen. Första stycket ska inte heller tillämpas om nättinnehavaren enligt 4 kap. 14 § samma lag har förpliktats att tillhandahålla bredbandsutbyggaren samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen.

Första stycket ska inte tillämpas om bredbandsutbyggaren, enligt beslut som har fattats med stöd av 5 kap. 7 och 16 §§ lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation, eller med stöd av 5 kap. 45 § samma lag har rätt att begära tillträde till eller användning av den fysiska infrastrukturen. Första stycket ska inte heller tillämpas om nättinnehavaren enligt 5 kap. 35 § samma lag har förpliktats att tillhandahålla bredbandsutbyggaren samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av den fysiska infrastrukturen.

5 kap.

1 §

Tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät som är anmälda enligt 2 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

Tillhandahållare av allmänna elektroniska kommunikationsnät som är anmälda enligt 2 kap. 1 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation ska betala en årlig avgift för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

De avgifter som tas ut ska fördelas med skäligen andel mellan dem som är skyldiga att betala avgiften.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tvistlösning och tillsyn enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § och rubriken närmast före 3 kap. 6 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

3 kap.

6 §

Denna lag gäller inte för en upphandling eller en projekttävling som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, eller

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät, eller

2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § och rubriken närmast före 3 kap. 4 § lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

**Elektronisk kommunikations-
tjänst**

**Allmänt elektroniskt kommunika-
tionsnät och elektronisk kommu-
nikationstjänst**

3 kap.

4 §

Denna lag gäller inte för koncessioner som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, eller

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät, eller

2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Allmänt *elektroniskt* kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 11 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

11 §

I 6 kap. 22 § första stycket 9 lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för Finansinspektionen att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

I 8 kap. 34 § första stycket 9 lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation finns bestämmelser om rätt för Finansinspektionen att få ut uppgifter från den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster

Härigenom föreskrivs att 2 och 5 §§ lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I lagen avses med

1. nätverk och informationssystem:

a) ett elektroniskt kommunikationsnät enligt 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,	a) ett elektroniskt kommunikationsnät enligt 1 kap. 6 § lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation,
b) en enhet eller en grupp enheter som är sammankopplade eller hör samman med varandra, av vilka en eller flera genom ett program utför automatisk behandling av digitala uppgifter, eller	
c) digitala uppgifter som lagras, behandlas, hämtas eller överförs med sådana hjälpmedel som omfattas av a och b för att de ska kunna drifvas, användas, skyddas och underhållas,	

5 §

Lagen gäller inte för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och därför omfattas av kraven i 5 kap. 6 b och c §§ lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

Lagen gäller inte för företag som tillhandahåller allmänna *elektroniska* kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och därför omfattas av kraven i 8 kap. 3 och 6 §§ lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förslag till lag om ändring lagen (2018:1653) om företagsnamn

Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § lagen (2018:1653) om företagsnamn ska ha följande lydelse.

6 kap.

5 §

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 6 kap. 20 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt 4 §.

Den som tillhandahåller en elektronisk kommunikationstjänst och som till följd av ett informationsföreläggande har lämnat ut information som avses i 8 kap. 32 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, ska sända en skriftlig underrättelse om detta till den som uppgifterna gäller tidigast efter en månad och senast tre månader från det att informationen lämnades ut. Kostnaden för underrättelsen ersätts enligt 4 §.

Denna lag träder i kraft den 21 december 2020.

Förteckning över remissinstanserna beträffande promemorian Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation

Efter remiss har yttranden kommit in från AB Stokab, Affärsverket Svenska kraftnät, Discovery Networks Sweden AB, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Falkenbergs kommun, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarmakten, Förvarsunderrättelsesdomstolen, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborgs kommun, Hi3G Access AB, Inspektionen för strategiska produkter, Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen), Internetstiftelsen, IP-Only AB, TechSverige (tidigare It- och telekomföretagen), Justitiekanslern, Jönköpings kommun, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Lantmäteriet, Luftfartsverket, Länsstyrelsen Dalarnas län, Länsstyrelsen Uppsala län, Länsstyrelsen Värmland, Länsstyrelsen Västerbotten, Malmö kommun, Microsoft Sverige AB, Mora kommun, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Netnod Internet Exchange AB, Nordic Entertainment Group AB, Polismyndigheten, Post- och telestyrelsen, Regelrådet, Region Stockholm, Region Värmland, Rymdstyrelsen, Svenska institutet för standarder, Sjöfartsverket, Skellefteå kommun, Socialstyrelsen, Säkerhets- och försvarsföretagen, SOS Alarm Sverige AB, Svenska stadsnätetsföreningen, Statens fastighetsverk, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, Stockholms kommun, Strålsäkerhetsmyndigheten, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, Sundbybergs kommun, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges konsumenter, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhetspolisen, Tele2 AB, Telenor Sverige AB, Telia Company AB, Teracom Group AB, Tillväxtverket, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket, Transportstyrelsen, TV4 Media, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala kommun, Verizon Sweden AB, Verket för innovationssystem och Åklagarmyndigheten.

Därutöver har yttranden inkommit från Alvesta kommun, Bauer Media AB, Bjäre Kraft Bredband AB, Falu Energi och Vatten AB, Fibra AB, Gävle Energi AB, Hörselskadades Riksförbund, IT Norrbotten AB, Jönköping Energi AB, Lessebo kommun, Njudung Energi Vetlanda AB, NRJ Sweden AB, Public servicerådet, Region Uppsala, Region Västmanland, Region Örebro län, Region Östergötland, Savman AB, Skellefteå Kraft Fibernät AB, Stadsnätbolaget Sverige AB, Stadsnätssamverkan i Kalmar län, Sundbybergs stadsnätbolag AB, Sävsjö kommun, Tekniska verken i Linköping AB, Tingsryds kommun, Tullverket, Umeå Energi Umenet AB, Utsikt Bredband AB, Vaggeryds Energi AB, Vaggeryds kommun, Vetlanda kommun, Värnamo kommun, Västlänk, Växjö kommun, Wexnet AB och Öresundskraft AB.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Apple AB, Bahnhof AB, BIL Sweden, Borlänge kommun, Bostadsrätterna, Boxer TV Access AB, Branschorganisationen MORGAN, Business Sweden, COLT Sweden AB, Eniro AB, Ericsson AB, Facebook Sverige AB, Fastighetsägarna, Företagarna, Google Sverige, Gävle kommun, Haninge kommun, Hela Sverige ska leva, HSB Riksförbund, Hyresgästföreningen, Huawei Technologies Sweden AB, Härjedalens kommun, Hässleholms kommun, Järfälla kommun, Knivsta kommun, Kumla kommun, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Ljungby kommun, Linköpings kommun, Länsstyrelsen Skåne län, Marks kommun, Musik Sverige, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Net1 Sweden AB, Norrtälje kommun, Närradios riksorganisation, Nätverket för telekomanvändare, Partille kommun, Region Blekinge, Region Västerbotten, Saab AB, SES Astra AB, Skövde kommun, Småföretagarnas Riksförbund, SMÅKOM, Statens jordbruksverk, Storfors kommun, Storumans kommun, Svenska Rymdaktiebolaget, Sveriges Utbildningsradio AB, Säffle kommun, Söderköpings kommun, Teknikföretagen, Tjörns kommun, Valdemarsviks kommun, Vetenskapsrådet, Villaägarna, Västra Götalandsregionen, Örebro kommun och Österåkers kommun.